T.C.
HATAY MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI

7 NUMARALI ANTAKYA ŞER'İYYE SİCİLİ'NİN TRANSKRİPSİYONU VE TAHLÎLİ (H. 1175-1177/ M. 1761-1764)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Yahya AVCI

Tez Danışmanı
Dr. Öğr. Üyesi Oğuzhan SAMIKIRAN

Hatay – 2020

T.C.
HATAY MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI

7 NUMARALI ANTAKYA ŞER'İYYE SİCİLİ'NİN TRANSKRİPSİYONU VE TAHLÎLİ (H. 1175-1177/ M. 1761-1764)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Yahya AVCI

Tez Danışmanı
Dr. Öğr. Üyesi Oğuzhan SAMIKIRAN

Hatay – 2020

ONAY

YAHYA AVCI *tarafından* hazırlanan "***7 NUMARALI ANTAKYA ŞER'İYYE SİCİLİ'NİN TRANSKRİPSİYONU VE TAHLİLİ (H. 1175-1177/ M. 1761-1764)***" adlı bu çalışma jüri tarafından lisansüstü öğretim yönetmeliğinin ilgili maddelerine göre değerlendirilip oy birliği / oy çokluğu ile ***TARİH ANABİLİM DALI'NDA YÜKSEK LİSANS TEZİ*** olarak kabul edilmiştir.

24 / 01 / 2020

JÜRİ ÜYELERİ	İMZA
Dr. Öğr. Üyesi Oğuzhan SAMIKIRAN **(Tez Danışmanı-Başkan)** **(Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi)**	
Prof. Dr. Mehmet Zahit YILDIRIM (Üye) **(Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi)**	
Doç. Dr. Haydar ÇORUH (Üye) **(Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi)**	

Yahya AVCI tarafından hazırlanan "***7 Numaralı Antakya Şer'iyye Sicili'nin Transkripsiyonu ve Tahlîli (H. 1175-1177/ M. 1761-1764)***" adlı tez çalışmasının yukarıda imzaları bulunan jüri üyelerince kabul edildiğini onaylarım.

Doç. Dr. Mustafa Onur KAN
Enstitü Müdürü

TÜRKİYE CUMHURİYETİ

HATAY MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Bu belge ile ***"7 Numaralı Şer'iyye Sicili'nin Transkripsiyonu ve Tahlîli (H. 1175-1177/ M. 1761-1764)"*** konulu tez çalışmamda yer alan bilgilerin tamamının akademik kurallara ve etik ilkelerine uygun olarak toplanıp sunulduğunu beyan ederim. Söz konusu kural ve ilkelerin gereği olarak tezde yararlandığım eserlerin tamamına uygun bir şekilde atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi ayrıca beyan ederim. **(24 / 01 / 2020)**

İmza
Yahya AVCI

ÖNSÖZ

Tarih; geçmişte insanoğlu tarafından meydana getirilen olayların, zaman ve mekân içerisinde, sebep-sonuç ilişkisi bağlamında, kaynaklara dayalı olarak incelendiği bir muhakeme ilmidir. Bu ilmin faydalandığı kaynakları; ana kaynaklar ve birinci elden kaynaklar şeklinde belirtmek mümkündür. Şer'iyye sicilleri de tarih ilminde, birinci elden kaynaklar arasında sınıflandırılmaktadır. Dolayısıyla kadılar tarafından kaleme alınan bu kayıtlar, muhtevası bakımından ait olduğu kazanın; idari, sosyal, kültürel ve ekonomik yapısı hakkında ayrıntılı veriler içermektedir. Bununla birlikte söz konusu kazanın tarihi, toplumu ve coğrafyası hakkında da detaylı bilgi içeren kaynaklardır.

Bu çalışmanın konusu, Hicrî 1175-1177 / Miladî 1761-1764 yılları arasındaki dönemi kapsayan "7 Numaralı Antakya Şer'iyye Sicili"ndeki belgelerin transkripsiyonu ve tahlilidir. Çalışmanın hazırlanması ile söz konusu dönemde Antakya Kazası'nın; idari, sosyal, ekonomik, demografik yapısı ve yer (nahiye, mahalle, köy, mezraa) adlarının tespitleri amaçlanmıştır. Sicilin görüntüleri, T.C. Devlet Arşivleri Başkanlığı bünyesinde yer alan Başbakanlık Osmanlı Arşivi (BOA)'nden temin edilmiş ve transkripsiyon kurallarına uygun olarak Latin Alfabesi'ne çevrilmiştir.

Antakya Kazası ile ilgili yapılmış olan araştırma-incelemeler özellikle de transkripsiyonu ve tahlili yapılan çalışmaların incelenmesi neticesinde; böyle bir çalışmanın varlığına rastlanmamıştır. Yapılan çalışmalarda, araştırmacılar tarafından yalnızca çalışma konularını ilgilendiren belgelerin, sicilden transkribe edilerek kullanıldığı dolayısıyla 7 numaralı Antakya şer'iyye sicilinden kısmen yararlanıldığı tespit edilmiştir. Bunların yanı sıra sicilin transkripsiyonu ile tahlilinin bir bütün olarak müstakil bir çalışmaya konu edilmemiş olması gibi nedenler, birer eksiklik olarak görülmüş ve böyle bir çalışmanın hazırlanmasına girişilmiştir. Ayrıca daha sonra yapılacak olan çalışmalara katkı sunma amacı da söz konusu bu çalışmanın gerçekleştirilmesinde önemli bir etken olmuştur.

Çalışma hazırlanırken konuyla ilgili olup en çok başvurulan kaynaklar, önem sırasına göre verilmiş olup bu eserlerin yardımıyla sicildeki verilerin eksik veya yanlış okunması, yorumlanması ve olumsuz senteze varılmasının önüne geçilmeye gayret edilmiştir. Sicilde bulunan belgelerin türünü tespit etmede; Mübahat Kütükoğlu'nun *Osmanlı Belgelerinin Dili (Diplomatik)* ile M. Tayyip Gökbilgin'in *Osmanlı Paleografya ve Diplomatik İlmi* adlı eserler yol gösterici olurken, belgelerde

okunamayan kelime, eşya ve yer adları için istifade edilenler arasında; Enver Çakar'ın *XVI. Yüzyılda Haleb Sancağı (1516-1566)*, Şemseddin Sami'nin *Kâmûs-ı Türkî*, Ferit Devellioğlu'nun *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Mehmet Ali Ünal'ın *Osmanlı Tarih Sözlüğü*, Mehmet Zeki Pakalın'ın *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü I-II-III*, Tahir Sezen'in *Osmanlı Yer Adları*, Özcan Tatar'ın *8 Numaralı Antakya Şer'iyye Sicili H. 1178-1179/ M. 1764-1765*, Adem Kara'nın *Antakya'nın III Numaralı Şeriyye Sicili (H. 1156-1157 / M. 1743-1745)*, Halil Mirci'nin *Antakya'nın I Numaralı Şer'iyye Sicili (H. 1120-1122 / M. 1708-1711)*, Mehmet Yusüf Çelik'in *50 No'lu Antakya Şer'iyye Sicili (H. 1316-1318 / M. 1898-1901)*, Doğan Gün'ün *XVIII. Yüzyılda Antakya'nın Sosyal ve Ekonomik Yapısı (1708-1777)*, Abdülkadir Gül'ün *Antakya Kazası'nın Sosyal ve Ekonomik Yapısı (1709-1806)* adlı çalışmaları yer almaktadır.

Bu çalışma, giriş ve üç bölümden oluşmaktadır. Giriş Bölümü'nde çalışmanın önemi, amacı, materyal ve takip edilen yöntem kapsamlı bir şekilde ele alınmıştır. Birinci Bölüm'de; kadılık kurumu ve şer'iyye sicilleri hakkında genel bilgiler ile 7 numaralı Antakya şer'iyye sicilinin genel durumuna değinilmiştir. Bununla birlikte aynı bölümde sicilde yer alan belgelerin konusu (gasp, tereke kaydı, asayişin temini, tayin vs.), türü (ferman, berat, tezkire, mürasele vs.), bulundukları sayfa ve Hicrî (H.) / Miladî (M.) tarihlerini gösteren bir tablo, sonrasında da sicilde geçen 324 hükmün özeti verilmiştir. İkinci Bölüm'de; sicilin transkripsiyon metni verilmiştir. Üçüncü Bölüm'de ise sicildeki verilerin yanı sıra önceden yapılmış araştırma-incelemelerden de istifade edilerek dönemin Antakya Kazası'nın genel bir değerlendirmesi yapılmıştır.

Tez konusunun tespitinde, çalışmanın her aşamasında özellikle de çalışmanın hatalarının olabildiğince en aza indirilmesinde bana yardımcı olan, bilgi ve tecrübesini paylaşan danışman hocam Dr. Öğr. Üyesi Oğuzhan SAMIKIRAN'a teşekkürü borç bilirim. Ayrıca bu çalışmanın baştan sona kadar incelenerek olgunlaşmasında kıymetli katkılar öneren hocalarım Prof. Dr. Mehmet Zahit YILDIRIM ve Doç. Dr. Haydar ÇORUH'a teşekkürlerimi sunarım. Son olarak eğitim hayatım boyunca maddi ve manevi desteklerini esirgemeyen başta babam ve merhûme annem olmak üzere tüm aileme ve arkadaşım Ahmet ÇAPARLAR'a şükranlarımı belirtirim.

Antakya–2020 **Yahya AVCI**

7 NUMARALI ANTAKYA ŞER'İYYE SİCİLİ'NİN TRANSKRİPSİYONU VE TAHLÎLİ (H. 1175-1177/ M. 1761-1764)

Yahya AVCI

Tarih Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, 2020, XI+553 s.

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Oğuzhan SAMIKIRAN

ÖZET

Şer'iyye sicil defterleri; kaydedildikleri kazanın siyasî, sosyal ve ekonomik yapısı ile hukukî işleyişi hakkında ayrıntılı veriler sağlayan, kadılar veya naipler tarafından düzenlice tutulan ve yerel tarih araştırmalarında ana kaynak niteliği taşıyan mahkeme kayıtlarıdır. Nitekim içerdikleri çeşitli belgelerden; kaydedildikleri dönemin toplum yaşantısı, giyim-kuşamı, nüfusu, insanların birbirleriyle olan hukukî ilişkileri vb. birçok konu hakkında bilgiye ulaşmak mümkündür.

"7 Numaralı Antakya Şer'iyye Sicili'nin Transkripsiyonu ve Tahlîli" adlı çalışmanın kapsamı, Hicrî 1175-1177/ Miladî 1761-1764 yılları arasındaki dönemdir. Önceki araştırma-incelemelerde bu sicilden kısmen yararlanılmış olmasına rağmen, Antakya Kazası ile ilgili transkripsiyonu ve tahlili yapılan siciller arasında yer almaması ve bütün olarak müstakil bir çalışmaya konu edilmemiş olması bu çalışmanın yapılmasının önemini ortaya koymaktadır. Bu çalışmanın hazırlanması ile sicilin kaydedildiği dönemde Antakya Kazası'nın idari, sosyal, ekonomik, demografik yapısı ve hukukî işleyişi ile yer (nahiye, mahalle, köy, mezraa) adlarının tespit edilmesi amaçlanmıştır.

Bu çalışmaya konu olan 7 numaralı Antakya şer'iyye sicilinin görüntüleri, Osmanlı Arşivi'nden temin edilmiş olup Latin Alfabesi ile transkripsiyonu yapılarak tahlil edilmiştir. Bu araştırma; 1761-1764 yılları arasında Antakya Kazası'nın yer adları, kazanın idaresinde bulunan kimseler ve görev süreleri, insanlar arasındaki hukukî ilişkiler, meslek ve esnaf sayısı, gündelik malzeme ve değeri, halkın yaşantısı, giyim-kuşamı, uğraşı, kullanılan isim ve lakap, aile (evli-boşanmış, tek/çok eşlilik vs.) ve nüfus yapısı (Müslim-gayrimüslim) gibi birçok konu hakkında ayrıntılı verilere ulaşılmıştır.

ANAHTAR KELİMELER

Antakya Kazası, Şer'iyye Sicili, Antakya'nın Mahalleleri, Nahiye, Osmanlı, Kadı, Aile, Tereke

TRANSCRIPTION AND EVALUATION OF ANTIOCH SER'IYYE REGISTER NUMBERED 7 (H. 1175-1177/ A.D. 1761-1764)

Yahya AVCI
Department of History, Master's Thesis, 2020, XI+553 p.
Supervisor: Asst. Prof. Oğuzhan SAMIKIRAN

ABSTRACT

Records of Ser'iyye registers; allows detailed datas about political, social and economic structure as well as juridical process that was regularly recorded by the Muslim judges or surrogates of the kaza. These are primary sources for he studies of local history. Indeed it is possible to reach a great deal of information about the the period and variety subjects; namely, social life, clothing, population, legal process and interactions among people.

The extent of study called "Transcription and Evaluation of Antioch Ser'iyye Register Numbered 7 (H. 1175-1177/A.D. 1761-1764) consists of the period between Hijri 1175 and 1177 (A.D. 1761-1764). Although former studies and researches had partly benefited from advantages of the numbered 7 Antioch ser'iyye register, it has not been transcribed and evaluated as whole. By this research, it has been sought to fill this gap. This study seeks to determine administrative, social, economic and demographic structure with the legal process besides the place names (sub-district, neighbourhood, village, hamlet) the Kaza of Antioch in second half of the XVIIIth century.

The original images of the Antioch ser'iyye register numbered 7 had been found in the Archive of Ottoman and it had been evaluated by transcriptioning with the Latin Alphabet.

With this study, it has been reached to detailed datas about various subject. For instance; place names between years of 1761-1764 in the Kaza of Antioch, officers and their term of office working in the administration of kaza, legal relations between people, professions and population of artisan, daily equipments and values of materials, the community life, clothes, employment, names, nicknames, family (married/divorced, monogamy/polygamy) and demographic structure (Muslim-non-Muslim) etc.

KEY WORDS

The Kaza of Antioch, Court Records, The Neighbourhoods of Antioch, Sub-district, Muslim Judge, Ottoman Empire, Family, Inheritance

İÇİNDEKİLER

ÖZET ..... **I**
ABSTRACT ..... **II**
İÇİNDEKİLER ..... **IV**
KISALTMALAR LİSTESİ ..... **VI**
TABLOLAR LİSTESİ ..... **VIII**
GRAFİKLER LİSTESİ ..... **IX**
EKLER LİSTESİ ..... **X**
GİRİŞ **1**

BİRİNCİ BÖLÜM

KADILIK KURUMU, ŞER'İYYE SİCİLLERİNİN GENEL BİR DEĞERLENDİRMESİ VE ANTAKYA'NIN 7 NUMARALI SİCİL DEFTERİ

1.1. KADILIK MÜESSESESİ **4**
1.1.1. Kadılık Müessesesinin Doğuşu 4
1.1.2. Osmanlı Devleti'nde Kadılık 6
1.1.3. Osmanlı Devleti'nde İlk Kadı ve Müessesenin Gelişimi 8
1.1.4. Kadıların Vazifeleri 10
1.2. ŞER'İYYE SİCİLLERİNİN GENEL BİR DEĞERLENDİRMESİ **12**
1.2.1. 7 Numaralı Defterin Genel Durumu 14
1.2.2. Belgelerin Tasnifi 18
1.2.3. Belgelerin Özeti 33

İKİNCİ BÖLÜM

TRANSKRİPSİYON METNİ

2.1. SİCİLİN İLK İKİ SAYFASINDAKİ NUMARASIZ BELGELERError! Bookmark not defined.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

1761-1764 YILLARINDA ANTAKYA KAZASI

3.1. İDARİ TAKSİMAT **398**
3.1.1. Mahalleler 401
3.1.2. Köyler 405
3.1.3. Mezraalar 407
3.2. SOSYAL HAYAT **409**
3.2.1. Demografik Yapı 409
3.2.2. Gayrimüslimler 415

3.2.3. Lakaplar ve Unvanlar 420
3.2.4. Yaşanan Sosyal Huzursuzluk Çeşitleri ve Doğal Afet 425
3.2.4.1. Ferdî Huzursuzluklar 426
3.2.4.2. Leventler ve Zâza Ömer 429
3.2.4.3. Aileler Arasında Yaşanan Huzursuzluklar 430
3.2.4.4. Hac Yollarının Güvenliği ve 1759 Depremi 433
3.2.5. Tereke ve Miras Paylaşımı 438
3.2.5.1. Gündelik Yaşam 447
3.2.7. Dönemin Antakya'sında Kullanılan Ölçü Birimleri 454
3.2.8. Dinî, Sosyal ve Ticarî Müesseseler 457
3.3. İKTİSADİ YAPI 460
3.3.1. Ekonomik Faaliyetler ve Meslekler 460
3.3.2. Alacak-Verecek İlişkileri 471
3.4. HUKUKÎ YAPI 473
3.4.1. Osmanlı Hukukunun Genel Yapısı 473
3.4.2. Antakya Kazası'nda Uygulanan Hukuk 474
3.4.3. Sicilde Tespit Edilen Görevliler 477
3.4.4. Talak/ Boşanma 487
SONUÇ 491
SÖZLÜK 499
KAYNAKÇA 509
EKLER 519

KISALTMALAR LİSTESİ

a.g.e. :	adı geçen eser
a.g.m. :	adı geçen makale
a.g.mad. :	adı geçen madde
a.g.t. :	adı geçen tez
A.Ş.S. :	Antakya Şer‘iyye Sicili
b. :	belge numarası
B. :	Recebü’l-ferd / Recebü’l-mürecceb
Bkz. :	Bakınız
C. :	Cemâziye’l-âhir (gün ve yıl arasında kullanılırken)
C. :	Cilt
Ca. :	Cemâziye’l-evvel
Çev. :	Çeviren
Ed. :	Editör
Edl. :	Editörler
H. :	Hicrî
Haz. :	Hazırlayan
Hazl. :	Hazırlayanlar
K. :	Bennâk
L. :	Şevvâli’l-mükerrem
m. :	Mücerred
M. :	Muharremü’l-harâm (gün ve yıl arasında kullanılırken)
M. :	Miladî (gün/tarih/yıl öncesinde kullanılırken)
M.Ö. :	Milattan Önce
M.S. :	Milattan Sonra
N. :	Ramazâni’l-mübârek
R. :	Rebî‘ü’l-âhir
Ra. :	Rebî‘ü’l-evvel
s. :	sayfa
S. :	Sayı
S. :	Saferü’l-hayr (gün ve yıl arasında kullanılırken)
Ş. :	Şa‘bânü’l-mu‘azzam

t.y. :	tarih yok
TDVİA :	Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi
vs. :	ve sâire
Yay. Haz. :	Yayına Hazırlayan
Yay. Hazl. :	Yayına Hazırlayanlar
y.y. :	yer yok
y.y.y. :	yayın yeri yok
Za. :	Zî'l-hicce
Z. :	Zî'l-ka'de

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Belgelerin Konu, Tür ve Tarihlerine Göre Tasnifi 20
Tablo 2: Antakya Mahallelerinin Avarız-Hane Sayılarının Karşılaştırılması..... 401
Tablo 3: Sicilde Yer Alan Mahalleler 404
Tablo 4: Sicilde Yer Alan Mezraalar 407
Tablo 5: Sicilde Tespit Edilen Lakaplar ve Unvanlar..... 423
Tablo 6: Sicildeki Terekelerin Karşılaştırılması 443
Tablo 7: Sicideki Tereke Kayıtlarının Genel Durumu..... 445
Tablo 8: Sicildeki Değerli Eşyalar 449
Tablo 9: Sicilin Tereke Kayıtlarında Geçen Mal, Giyecek, Ev vs. Eşyaları..... 451
Tablo 10: Sicilde Geçen Mal-Mülklerin Değeri 464
Tablo 11: Sicilde Tespit Edilen Devlet Görevlileri..... 482

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1: Sicildeki Belgelerin Yıllara Göre Dağılım Oranları 17
Grafik 2: Sicildeki Belgelerin Türlerine Göre Dağılım Oranları 19
Grafik 3: Antakya'nın 1 ve 7 Numaralı Sicillerine Göre En Çok Avarız-Haneye Sahip Mahalleleri 402
Grafik 4: Sicildeki Elkâbın Sınıflandırılması..... 424
Grafik 5: 1761-1764 Yıllarında Antakya'daki Esnaf Grupları 469
Grafik 6: 1764-1765 Yıllarında Antakya'daki Esnaf Grupları 470

EKLER LİSTESİ

Ek-1 Sicildeki Belge Türlerinin Toplamı ve Dağılım Oranları 519
Ek-2 Sicildeki Belgelerin Konu ve Kapsamları 520
Ek-3 Sicildeki Avarız ve Nüzul Listesi ile Salyane Listesinde Yer Alan Mahallelerin Karşılaştırılması 522
Ek-4 Sicilde Geçen Köy İsimleri 523
Ek-5 Sicilden Tespit Olunan Aileler ve Çocuk Durumu 525
Ek 6 Sicilden Tespit Edilen Ölçüler, Para Birimleri, Hayvanlar, Ekim/Dikim ve Besin Ürünleri, Resimler/Hizmet veya Zarar Karşılığı Alınan Ücretler 526
Ek-7 Antakya Şer‘iyye Sicillerine (1, 3, 7 ve 8 Numaralı) Göre 1708-1764 Yılları Arasında Antakya Kazası’nın Mahalle ve Köy Sayıları 528
Ek-8 Antakya Şer‘iyye Sicillerinde (1, 7 ve 8 Numaralı) Antakya Kazası Nahiyelerindeki Köylerin Sayısı 529
Ek-9 Sicilden Tespit Edilen Ailelerdeki Çocuk Sayısı 530
Ek-10 Sicilden Tespit Edilen Ailelerdeki Cinsiyet Oranları 531
Ek-11 Sicile Göre Nüfusun Dinî Dağılımı 532
Ek-12 Yıllara Göre (1550, 1709 ve 1763 Yılları) Antakya Kazası’ndaki Müslim-Gayrimüslim Nüfus 533
Ek-13 Sicilden Tespit Edilen Elkâb ve Unvanlar 534
Ek-14 Sicilde, Sosyal Huzursuzluk ve Güvenlik ile İlgili Kayıtların Diğer Belge Türlerine Göre Durumu 535
Ek-15 Sicildeki Tereke Kayıtlarından Bir Taksim Örneği 536
Ek-16 H. 1176 Yılı İmdâd-ı Hazariye’nin İlk Taksiti İçin Düzenlenen Esnaf Listesi ve Oranları 537
Ek-17 Avarız ve Nüzul Bedeli Listesine Göre Kusayr Nahiyesi'nin Gerçek Hane Sayısı ve Tahminî Nüfusu 538
Ek-18 Avarız ve Nüzul Bedeli Listesine Göre Altınözü Nahiyesi'nin Gerçek Hane Sayısı ve Tahminî Nüfusu 539
Ek-19 Avarız ve Nüzul Bedeli Listesine Göre Cebel-i Akra' Nahiyesi'nin Gerçek Hane Sayısı ve Tahminî Nüfusu 540
Ek-20 Avarız ve Nüzul Bedeli Listesine Göre Süveyde Nahiyesi'nin Gerçek Hane Sayısı ve Tahminî Nüfusu 541
Ek-21 Avarız ve Nüzul Bedeli Listesine Göre Antakya Mahallelerinin Gerçek Hane Sayısı ve Tahminî Nüfusu 542

Ek-22 Salyane Listesine Göre Kusayr Nahiyesi'nin Gerçek Hane Sayısı ve Tahminî Nüfusu 543
Ek-23 Salyane Listesine Göre Altınözü Nahiyesi'nin Gerçek Hane Sayısı ve Tahminî Nüfusu 545
Ek-24 Salyane Listesine Göre Cebel-i Akra' Nahiyesi'nin Gerçek Hane Sayısı ve Tahminî Nüfusu 546
Ek-25 Salyane Listesine Göre Süveyde Nahiyesi'nin Gerçek Hane Sayısı ve Tahminî Nüfusu 547
Ek-26 Antakya Şehir Merkezindeki Esnaf (Salyane) Listesine Göre Gerçek Hane Sayısı ve Tahminî Nüfusu 548
Ek-27 Avarız ve Nüzul Listeleri ile Salyane Listesindeki Verilere Göre Mahalle/ Köy, Sümün/ Avarız-Hane, Toplam Kuruş, Gerçek Hane ve Toplam Tahminî Nüfusun Karşılaştırılması 550
Ek-28 Avarız ve Nüzul Listesindeki (23 Temmuz 1762) Avarız-Hane Sayılarına Göre Nüfusun Dağılımı 551
Ek-29 Salyane Listesindeki Verilere Göre (23 Temmuz 1762-12 Temmuz 1763) Nüfusun Dağılımı 552
Ek-30 7 Numaralı Antakya Şer‘iyye Sicili’ndeki Numaralı İlk Üç Belge 553

GİRİŞ

Şer‘iyye sicil defterleri, tutuldukları kazanın dönemi hakkında önemli belge ve bilgileri barındırmasından dolayı tarih araştırmalarında birinci elden kaynak olarak büyük bir öneme sahiptirler. Genellikle kadı bazen de naip tarafından görev süreleri müddetince tutulan kayıtların toplamından oluşan bu defterlerin şehir tarihleri için de ayrı bir değeri vardır. Başka bir deyişle yazıldıkları yerin; siyasî, sosyal, askerî ve ekonomik yapısı ile hukukî işleyişi hakkında ayrıntılı veriler içermeleri özellikle de o bölgenin nüfusu, toplum yaşantısı ve kültürü, giyim-kuşamı, yer adları, gündelik malzeme vb. birçok alanda veri elde etmek mümkün olduğundan bu kayıtlar sosyal ve yerel tarih araştırmalarında ana kaynak niteliği taşımaktadırlar.

“7 Numaralı Antakya Şer‘iyye Sicili’nin Transkripsiyonu ve Tahlîli (H. 1175-1177/ M. 1761-1764)” adlı çalışmanın ortaya çıkmasına neden olan problem; bu defterin tamamı üzerinde yapılan bir çalışma olmaması dolayısıyla Antakya şehir tarihinin bu dönemine ait bilgi eksikliğinin giderilmesi lüzümudur. Bu defterden faydalanan araştırma-incelemeler arasında; Mustafa Öztürk’ün *XVIII. Yüzyılda Antakya ve Çevresinde Eşkiyalık Olayları*[1]; Doğan Gün’ün *XVIII. Yüzyılda Antakya’nın Sosyal ve Ekonomik Yapısı (1708-1777)*[2]; yine Doğan Gün’ün *XVIII. Yüzyılda Antakya’da Şeyhlerin Köylerdeki İdarecilik Fonksiyonları*[3]; Abdulkadir Gül’ün *Antakya Kazası’nın Sosyal ve Ekonomik Yapısı (1709-1806)*[4]; Ülkü Tecimen’in *Antakya Ayanı Hacı Fethullah Ağa ve Ailesi*[5]; İsmet Tuncer’in *18. Yüzyılda Antakya’da Âyanlar*[6] adlı çalışmalar yer almaktadır. Bahsi geçen araştırma-incelemeler, 7 numaralı Antakya şer‘iyye sicilinin orijinal metninden ve sadece çalışma konuları ile alakalı belgelerden faydalanılarak hazırlanmıştır. Bu defter üzerine kişiler, bu kaynağa dayanarak bazı tespitlerde bulunmuşlar ise de defterin tamamının günümüz araştırmacılarının istifadesine sunulması meselesi bir ihtiyaç olarak ortada durmakta idi. Bu çalışma belirtilen ihtiyacı giderme iddiasındadır.

---

[1] Mustafa Öztürk, “XVIII. Yüzyılda Antakya ve Çevresinde Eşkiyalık Olayları”, *Belleten*, C. 54, S. 211, Ankara 1990, s. 963-993.

[2] Doğan Gün, *XVIII. Yüzyılda Antakya’nın Sosyal ve Ekonomik Yapısı (1708-1777)*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ankara 2006, s. VI+236.

[3] Doğan Gün, “XVIII. Yüzyılda Antakya’da Şeyhlerin Köylerdeki İdarecilik Fonksiyonları”, *Tarih Araştırmaları Dergisi*, C. 24, S. 37, Ankara 2005, s. 277-288.

[4] Abdulkadir Gül, *Antakya Kazası’nın Sosyal ve Ekonomik Yapısı (1709-1806)*, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Erzurum 2008, s. XIV+357.

[5] Ülkü Tecimen, *Antakya Ayanı Hacı Fethullah Ağa ve Ailesi*, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Isparta 2013, s. IX+187.

[6] İsmet Tuncer, *18. Yüzyılda Antakya’da Âyanlar*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2018, s. XIII+130.

Antakya Kazası'nın 1761-1764 yılları arasındaki nahiyeleri, köyleri ve mezraalarını tespit etmek asıl amaca ulaşmak için saptanan hedeflerden birisidir. Bahsi geçen yer adları ve buralardaki avarız-hanelerinin gerçek haneye dönüştürülerek hesaplanması ardından tahminî bir nüfus miktarı çıkarmak ikinci hedefin ilk kısmını teşkil etmektedir. Tahminî olarak elde edilen bu nüfusun hangi meslek dalında kaç kişinin uğraştığını saptamak ikinci hedefin ikinci kısmını oluşturmaktadır. Sicilde tespit olunan tereke kayıtlarından hareketle, ölenlerin terekelerinde hangi malzemelerin bulunduğu, medeni durumları, aileleri, hangi dine mensup oldukları, meslekleri, ikamet ettikleri yer, varsa borçları veya alacakları, maddî durumları gibi verilerin tespiti ise üçüncü hedefi teşkil etmektedir. Sicilde yer alan hükümlerden tespit edildiği kadarıyla kimlerin hangi vazifede bulunduğunu saptamak bir diğer hedef olarak belirlenmiştir. Böylelikle 7 numaralı Antakya şer'iyye sicili metninin çeviriyazımının yapılması ile Antakya Kazası'nın 1761-1764 yılları arasındaki idari, sosyal, iktisadî, kültürel, hukukî ve demografik yapısının çalışılması başka bir deyişle dönemin genel bir değerlendirilmesinin yapılması amaçlanmıştır. Neticede bu çalışmanın hazırlanmasıyla dönemin Antakya'sı ile ilgili bir parça da olsa bilgi sunulmaya gayret edilmiştir.

Aslı Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde bulunan 7 numaralı Antakya şer'iyye sicili; 177 sayfadan, numaralandırılmış 319 ve numaralandırılmamış beş hüküm olmak üzere toplamda 324 hükümden oluşmaktadır. Bahsi geçen hükümlerin Latin Alfabesi ile transkripsiyonu yapıldıktan sonra bir değerlendirme yapılmaya çalışılmıştır. Ayrıca metnin transkripsiyonu yapılırken yer, eşya ve kişi adlarının tespiti gibi hususlarda önceden yapılan araştırma-inceleme eserlerden de faydalanılmıştır.

Metnin transkripsiyonu yapılırken mümkün mertebe Osmanlıca Çeviri yazı kurallarına riayet edilmeye çalışılmıştır. Transkripsiyonu yapılan sicilde; harf-i ta'rîfler[7] başka bir deyişle belirtme edatları (ال) " -'l " şeklinde, hemze işareti (ء) " ' " şeklinde, ayn (ع) harfi " ' " şeklinde gösterilirken Elif (ا), vav (و), ye (ى) harfleri ile yapılan uzatmalar şapka "^" işareti ile belirtilmiştir. Bundan başka sicildeki belgelerin satırlarının sonu çoğunlukla kesik bazen de silik kelimelerle bitmiştir.

[7] Metnin çeviriyazımı yapılırken (ال) takısından sonra gelen şemsî harflerden biri ile başlayan bir kelime gelmiş ise "lam" harfi okunmayıp yazılmamış, dolayısıyla kelimenin ilk harfi şeddeli okunmuş ve yazılmıştır. Bununla birlikte (ال) takısından sonra gelen kelimenin ilk harfi kamerî harflerden biri ile başlamış ise "lam" harfi okunup yazılmıştır (Bkz.: Mehmet Maksudoğlu, *Arapçayı Öğreten Kitap*, 30. Baskı, Akdem Yayınları, İstanbul 2017, s. 38-43).

Silik ve kesik kelimelerin belgelerdeki mevcudiyeti genel anlamı olumsuz yönde etkilediğinden önceden transkripsiyonu yapılan belgelerdeki benzer kalıplardan ve kelimelerden faydalanılarak hem kelimelerin belgelerde oluşturdukları eksiklik azaltılmaya çalışılmış hem de vesikalardan daha doğru anlam çıkarılmaya gayret edilmiştir. Böylece eksik olan kelimelerin harfleri parantez içerisinde ve italik olarak verilerek mümkün olduğunca bu sorun en aza indirgenmeye çalışılmıştır. Bu bakımdan örnek teşkil etmesi açısından "(*ta*)nsîf"[8], "i(*t*)mek"[9], "ta'y(*î*)n"[10], "(*bı*)çağımı"[11], "(*Cû*)'ayta"[12], "is(*t*)işhâd"[13], "ta(*k*)rîr"[14] kelimeleri verilebilir.

Defterin transkripsiyonu yapılırken yazıldığı dönemin konuşma diline bağlı kalmak amacıyla kelimeler, belgede geçtiği şekliyle (örneğin; buyurıldı, itdirilmek, kûgân, idub) Latin Alfabesi'ne aktarılmıştır. Belgede boşluk bırakılan yerleri belirtmek için parantez içerisinde "boşluk" yazılmıştır. Silik ve kesik olan kelimelerden başka okunamayan, şüpheli veya okunup da farklı okunuşlara yol açabilecek kelime ve isimler, metindeki yerlerinden kesilip çeviri metnine aynen yapıştırılmıştır. Böylece bu gibi kelimelerin ve isimlerin (örneğin; Boşhûn ( ), cerrâh ( ), Sayhun ( ), Sabîha ( ) vs.) başka araştırmacılar tarafından da incelenmesine imkân sağlanmıştır

Bazen isimden önce bazen de sonra, genellikle de makam adı yazıldıktan sonra gelen dua kalıpları tire " – " içerisinde belirtilmiştir. Örneğin "*–zîde fazluhu-, –zîde 'ilmuhu-, –zîde kadruhum-, -dâme ikbâluhum-* şeklinde belirtilmiştir. İsmin bütünlüğünü korumak, yanlış anlaşılmalara yer vermemek maksadıyla sicilin transkripsiyonunda isimler yazılırken transkripsiyonu yapılması gerektiği gibi değil (örneğin; Şerefü'd-dîn, Nu'mân, Mikâ'il, Halîl, 'Alî, 'Âyişe, 'Osmân) Türkçede yazıldığı gibi yazılmıştır (örneğin; Şerefüddin, Numan, Mikail, Halil, Ali, Ayşe, Osman).

---

[8] Antakya Şer'iyye Sicili Nu. 7: s. 63-64/b. 112. Buradan itibaren Antakya Şer'iyye Sicili, (A.Ş.S.) şeklinde kısaltılacaktır.
[9] A.Ş.S. Nu. 7: s. 63-64/b. 112.
[10] A.Ş.S. Nu. 7: s. 15/b. 33; s. 41/b. 69.
[11] A.Ş.S. Nu. 7: s. 65/b. 114.
[12] A.Ş.S. Nu. 7: s. 157/b. 277.
[13] A.Ş.S. Nu. 7: s. 160-b/b. 261.
[14] A.Ş.S. Nu. 7: s. 155/b. 261.

BİRİNCİ BÖLÜM

KADILIK KURUMU, ŞER'İYYE SİCİLLERİNİN GENEL BİR DEĞERLENDİRMESİ VE ANTAKYA'NIN 7 NUMARALI SİCİL DEFTERİ

1.1. KADILIK MÜESSESESİ

1.1.1. Kadılık Müessesesinin Doğuşu

İslamî devlet geleneğinde, saltanatla yönetilen devletlerin önemli bir kısmında yasama, yürütme ve yargı işlevleri, devlet yöneticisinin sorumluluğundaydı. Ancak devlet yöneticisi bu işlevlerini tayin ettiği vekiller vasıtasıyla kullanır; yargı işlevini de devlet yöneticisi adına onun tayin ettiği hâkimler yerine getirirdi. İslâm dünyasında kadı[15] adı verilen hâkimleri de belli yargı çevrelerinde davaları görüp çözüme kavuşturmak üzere devlet yöneticisi tayin ederdi.[16] İslâm'ın ilk dönemlerinde hâkimlik görevini yürüten bizzat Hz. Muhammed'in kendisi olmuştu. Ondan sonra ilk dört halife devrinde de hâkimlik, halifenin görevlerinden birini teşkil etmişti. Fakat kısa süre içerisinde devletin sınırlarının genişlemesi ve bürokratik işlemlerin artması, yargı alanında bir görev bölüşümünü gerektirmişti. Halife, *niyâbet*[17] usulüyle yargı görevini tevcih etmiştir. Bu niyâbet usulü ise ikinci halife olan Hz. Ömer (634-644) döneminde başlamıştır.[18] Emeviler döneminde kadı tayinleri, merkezde halife tarafından yapılırken vilayetlerde, kadı tayininin valiler tarafından yapılması nadir bir durumdu.

---

[15] "*Kâdî*" kelimesi, Arapçadaki "*kadâ*" kelimesinden olup "*adalet sistemi, kadılık, hüküm verme*" anlamlarına gelmektedir (Serdar Mutçalı, *Arapça – Türkçe Sözlük*, Dağarcık Yayın Eğitim Reklam ve Matbaacılık, İstanbul 2015, s. 749; Kadir Güneş, *Arapça-Türkçe Sözlük*, Mektep Yayınları, İstanbul 2013, s. 960; İlber Ortaylı, *Hukuk ve İdare Adamı Olarak Osmanlı Devleti'nde Kadı*, 7. Baskı, Kronik Kitap Yayınevi, İstanbul 2017, s. 11). "*Kâdî*" kelimesi ise "*ifa ve icra eden, mahkeme-i şer'iyye reisi*" manasındadır (Şemseddin Sami, *Kâmûs-ı Türkî (Latin Harfleriyle)*, 4. Baskı, (Hazl.: Raşit Gündoğdu, Niyazi Adıgüzel ve Ebul Faruk Önal), İdeal Kültür Yayıncılık, İstanbul 2015, s. 798).

[16] Ekrem Buğra Ekinci, "Osmanlı Devleti'nde Mahkemeler ve Kadılık Müessesesi Literatürü", *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi,* C. 3, S. 5, 2005, s. 417.

[17] Niyâbet; vekâlet, vekillik, kadı vekilliği anlamlarına gelmektedir. Ferit Devellioğlu, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, 26. Baskı, Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara 2010, s. 985.

[18] İlber Ortaylı, "Osmanlı Kadısı, Tarihi Temeli ve Yargı Görevi", *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, C. 30, Ankara 1975, s. 117; Münir Atalar, "Şer'iye Mahkemelerine Dâir Kısa Bir Tarihçe", *A.Ü.İ.F. İslâm İlimleri Enstitüsü Dergisi*, S. 4, Ankara 1980, s. 304; Ortaylı, *a.g.e.*, s. 19-20.

Abbasiler zamanında kadılık kurumuna verilen önem giderek artmış[19], bu devirde merkeziyetçi bir eğilim olduğundan Emevi devrinin tersine kadılar, mutlak surette merkezden atanmaya başlamıştır.[20] Bu sebeple merkezde ilk defa *kadı'l-kudât*[21] denen bir makam ortaya çıkmış; Bağdat'ta kadı'l-kudât ve eyaletlerde kadılar yer almaya başlamıştır.[22]

Selçuklular devrinde kadılığa bakıldığında; Selçuklular, kurulduğu bölge dolayısıyla Gazne Devleti teşkilatından birçok iktibaslarda bulunmuştur. En yüksek yargıç olarak hükümdarın davalara bakmasının yanı sıra büyük iktâlarda kaza işleri, devletin baş kadısının emir ve murakabesinde olmakla beraber şeriat dışı davalar, *dârü'l-'adl* denilen *dîvân-ı mezâlim* müessesesinde görülmüştür. İktâlarla ve askerlerle ilgili işlere bakan bu idari hâkimlere Harizm-şâhlar ve Moğollar devrinde *yolak* ve *yargucı* adı verilmiştir. XII. asrın başlarından beri Karahanlılarda, Selçuklularda ve daha sonraki devletlerde *ordu kadılığı (kadı'l-'asâkir*) denilen bu Türk müessesesi, *dîvân-ı mezâlim*in İslâmî bir şekil almış halidir.[23]

Her devirde olduğu gibi bu devirde de kadının sahip olması gereken bir takım özellikler söz konusu olmuştur. Nizâmülmülk'e göre padişahın, kadıların iş durumlarını tek tek öğrenip onlardan her kim âlim, zahit ve namuslu olduğunu bilmesi ve hainlik yapmamaları için onlara yetenekleri ölçüsünde aylık vermesi gerektiğini belirtmiştir. Eğer kadı bu özellikleri taşıyorsa vazifesinde bırakılmalı ve rütbesine göre kendisine, görevini kötüye kullanmaya ihtiyaç duymayacak kadar maaş verilmesi gerektiğini de kaydetmiştir. Aksi takdirde bu vasıflara haiz olmayanların atanmaları gibi azillerinin de padişah tarafından yapılmasının uygun olduğunu açıklamıştır.[24] Dolayısıyla kadılık; devletin yönetim mekanizmasında önemli ve kritik bir vazifeydi.

---

[19] Metin Yılmaz, "İslam Tarihinde (Emevî-Abbâsî Dönemi) Saltanata Bağlı Yargı Siyasallaşması", *İstem Dergisi*, S. 3, Samsun 2004, s. 143; Ortaylı, a.g.m., s. 118.
[20] Ortaylı, a.g.m., s. 118.
[21] Bu terim, İslâm devletlerinde yargı sisteminin başında bulunan görevliye verilen unvandır (Şükrü Özen, "Kâdılkudât", *TDVİA*, C. 24, İSAM Yayınları, İstanbul 2001, s. 77). Kadıların başında yer alıp bütün kadıları kontrol eden ve merkezde oturup mahkeme başkanlığı yapan adliye teşkilatının bir üyesidir (İbrahim Kafesoğlu, *Türk Millî Kültürü,* 33. Basım, Ötüken Neşriyat, İstanbul 2011, s. 353).
[22] Nesimi Yazıcı, *İlk Türk-İslâm Devletleri Tarihi*, 12. Baskı, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara 2014, s. 305.
[23] Osman Turan, *Selçuklular Tarihi ve Türk-İslâm Medeniyeti*, 16. Basım, Ötüken Neşriyat, İstanbul 2013, s. 307-308.
[24] Nizamülmülk, *Siyasetnâme*, (Yay. Haz.: Sadık Yalsızuçanlar), Lacivert Yayıncılık, İstanbul 2012, s. 58; Mehmet Altay Köymen, *Büyük Selçuklu İmparatorluğu Tarihi (Alp Arslan ve Zamanı),* 4. Baskı, C. 3, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 2011, s. 226-227.

1.1.2. Osmanlı Devleti'nde Kadılık

Osmanlı Devleti, idarede ve ordu yönetiminin muhtelif birimlerinde eğitimli bireylere ihtiyaç duymuştur. Bu ihtiyacı karşılamak üzere daha önceki devletlerde olan ve adına devşirme usulü denen sistemi, kendi döneminin ihtiyaçlarına göre uyarlayarak kullanma yoluna gitmiştir. Devşirme usulüne göre devlet tarafından seçilen görevliler, belirlenmiş şartlara göre ihtiyaç duyduğu miktarda kişi seçimi yapmıştır. Seçtiği kişileri, ilerde devlet kademelerinde görev alacak şekilde yetiştirmek üzere padişaha ait saraylarda (Edirne Sarayı, Galata Sarayı vs.) özel bir eğitime tabi tutarak yetiştirirdi. Eğitildikten sonra bir kısmı Topkapı Sarayı'na yollanır, bir kısmı kapıkulu sipahi bölüklerine ve silahtarlar bölüğüne verilir, daha uzun boylu ve fiziki açıdan güzel olanlar bostancı ocağına gönderilirdi.[25]

Başarılı ve öğrenmeye açık kişilerin eğitimleri tamamlandıktan sonra devlet kademelerinde görev almaya başlarlardı. Bu seçkin zümrenin en başarılı olanları ise Divan-ı Hümayun'a kabul edilirlerdi. Kadı, Divan-ı Hümayun'u oluşturan üç unsurdan biri olan *ilmiye* (diğer ikisi: seyfiye ve kalemiye) sınıfına mensuptu. Dolayısıyla kadı'nın öncelikle medreseyi bitirip icazetname (diploma) alması[26] gerekli idi. Medrese bitiren bir ilmiye sınıfı mensubu, önce müftülük yapar, daha sonra yeterli görülürse müderris olurdu.[27] Müderris olan kimse, gerekli imtihanları geçip *İstanbul Ruusu* denilen icazeti alabilirse kadı olurdu.[28]

Kadıların, ilk tayinleri padişah *berat*[29]ı ile gerçekleştirilirdi.[30] Daha sonraki süreçte herhangi bir nakil, tayin veya azil söz konusu olduğunda Anadolu ve Rumeli

---

[25] Mehmet Ali Ünal, *Osmanlı Müesseseleri Tarihi,* Gözden Geçirilmiş 10. Baskı, Fakülte Kitabevi, Isparta 2013, s. 41-42; Abdülkadir Özcan, "Devşirme", *TDVİA*, C. 9, İSAM Yayınları, Ankara 1994, s. 255. Burada, Mehmet Ali Ünal'ın bahsi geçen "Osmanlı Müesseseleri Tarihi" adlı eserinin tekrar dipnot düşme ihtimalinin doğması halinde eserin adının tamamı belirtilecektir.

[26] İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Devletinin İlmiye Teşkilâtı*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1988, s. 87.

[27] II. Mehmed devrinde kurulan Sahn-ı Seman Medreseleri'nden mezun olanlar *danişmend* veya *danişmendî* olarak anılmıştır. Danişmendler, mezun olduktan sonra kadılık görevi için müracaatta bulunurlardı. Müracaatları kabul olduktan sonra önemli bir merkezin kadı mahkemesinde staj görürlerdi. Adaylar seçim usulüyle belirlenen en az beşer kişilik gruplar halinde, üç ile beş yıl süreyle büyük kadılıklara stajyer olarak gönderilirlerdi. Bu büyük kadılıklarda mevleviyet payesine haiz kadılar görev yapmaktaydı. Ardından İstanbul'a gelen adaylar bir sene mülazemet (asistanlık) ile vakit geçirirlerdi. Ancak bu mülazemet sürecinden sonra alt kademedeki kazalardan birinin kadılığına tayin edilirlerdi (Ortaylı, a.g.m., s. 121).

[28] Ortaylı, *a.g.e.*, s. 12.

[29] Berat; yazılı kâğıt ve mektup anlamına gelen Arapça bir kelimdedir. Osmanlı Devleti teşkilatında bazı vazife, hizmet ve memuriyetlere tayin edilenlere vazifelerini yapmak yetkisini tevdi etmek üzere padişahın tuğrası ile verilen izin, mezuniyet ya da atama emirleri hakkında kullanılan bir emirdir (Tayyib Gökbilgin, *Osmanlı Paleografya ve Diplomatik İlmi*, Edebiyat Fakültesi Basımevi, İstanbul 1979, s. 85; Mübahat S. Kütükoğlu, *Osmanlı Belgelerinin Dili,* Gözden Geçirilmiş 2. Baskı, Kubbealtı

Kazaskerlikleri devreye girerdi. Böyle durumlar kazaskerlik makamında tutulan ve *rûznâme* denen deftere kaydedilmekle beraber kadılar ile ilgili meslekî terfi ve özlük işleri de yine bu kayıtlar arasında yer almıştır.[31] Kadılar arasında keskin hiyerarşi söz konusu değildi. Fakat sadece rütbe ve gelir bakımından birbirlerinden ayrılırlardı. Kadılar merkezden tayin edilirler ve yazışmalarında doğrudan merkeze karşı sorumlu idiler.[32]

Yeni atanan kadılar, öncelikle alt kademedeki kazalarda yani en az işi ve yevmiyesi olan kaza kadılıklarında görev yapmaya başlarlardı. Bir kadı aynı yerde iki seneden fazla kalamazdı. Bunun sebebi ise kadının yerel halk ile bağ kurmasını önlemekti. Halk ile araya konulan bu mesafenin amacı kadının elinde bulundurduğu gücü tarafsız ve daha doğru şekilde kullanabilmesine yönelikti. Zira kadı, halk ile devlet arasında bir aracı konumundaydı. Halka karşı devleti ve sultanın adaletini temsil ederken, aynı zamanda devlete karşı halkın sözcüsü konumundaydı. Zamanla tecrübesi artan kadılar ise daha büyük merkezlerde görevlendirilirdi.[33]

Maaşı, yüz elli akçeye kadar olan kadılar, kazaskerler tarafından atanır ve sancaklarda görev yaparlardı.[34] Söz konusu bu kadılar Rumeli'de görev yapıyorlarsa Rumeli Kazaskerliği'ne, Anadolu'da görev yapıyorlar ise Anadolu Kazaskerliği'ne bağlı olurlardı.[35] Yüz elli akçe ve üzerinin arzı ve tayini *vezîr-i âzam*[36]a aitti.[37] Kadılığın en yüksek derecesi ise Bursa, Edirne ve İstanbul gibi taht kadılıkları olup ücretleri beş yüz akçe civarında idi. Sahn-ı seman müderrislerinden arzu edenler taht kadılığına tayin edilirlerdi.[38] Taht kadılığından bir derece düşük olan ve üç yüz akçe ücretle başlanan mevleviyet de yine kadılık dereceleri arasında sayılabilir. Kadılık; nahiye, kaza, sancak, eyalet ve taht kadılığı olmak üzere beş mertebe/ derece idi.[39]

Neşriyatı, İstanbul 1998, s. 124; Sami, *a.g.e.*, s. 224). Bir kadının tayininin kanunî ispat belgesidir. Ortaylı, a.g.m., s. 121.

[30] Uzunçarşılı, *Osmanlı Devletinin İlmiye Teşkilâtı*, s. 105.

[31] İlber Ortaylı, "Osmanlı Devleti'nde Kadı", *TDVİA*, C. 24, İSAM Yayınları, Ankara 2001, s. 70.

[32] Ekinci, a.g.m., s. 418.

[33] Ortaylı, "a.g.mad.", s. 70-71; Ortaylı, a.g.m., s. 122.

[34] Uzunçarşılı, *Osmanlı Devletinin İlmiye Teşkilâtı*, s. 87.

[35] Uzunçarşılı, *Osmanlı Devletinin İlmiye Teşkilâtı*, s. 91.

[36] Osmanlı'nın ilk devirlerinde divanda ulema sınıfından gelme yalnız bir vezir vardı; daha sonra vezir adedi artınca birinci vezire vezîr-i âzam denilmiştir. İlk vezîr-i âzam Cendereli-zâde Ali Paşa idi (İ. Hakkı Uzunçarşılı, *Büyük Osmanlı Tarihi*, 7. Baskı, C. 1 Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara [t.y.], s. 502).

[37] Uzunçarşılı, *Osmanlı Devletinin İlmiye Teşkilâtı*, s. 87.

[38] Uzunçarşılı, *Osmanlı Devletinin İlmiye Teşkilâtı*, s. 57-58, 88.

[39] İ. Hakkı Uzunçarşılı, *Büyük Osmanlı Tarihi*, 7. Baskı, C. 2, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara [t.y.], s. 588-589.

Genel olarak bakıldığında Osmanlı Devleti'nde kadı olmak için gerekli olan şartlar arasında şer'î hukuk bilgisi yer almaktadır. Bu sebeple de yüksek medreseden yüksek dereceyle mezun olmak şarttı. Kadı göreve atandıktan sonra bütün hukukî mevzuatları bilmek zorunda değildi fakat kadı, dört mezhebin de hukuk sistemini bilmek zorundaydı. Bundan başka kadı, dava göreceği yerde iyi bilen bir veya birkaç kişiyi yanında bulundururdu. Yanında bulundurduğu bu heyete danışmakla beraber davalarda verilecek nihai karar yetkisi kendisine aitti. Diğer şartlar arasında ise reşit olmak, temyiz kudretine sahip olmak, iman sahibi ve adil olmak, muamele kabiliyetine sahip olmak ve bi-taraf olmak kadılarda aranan başlıca şartlar arasında yer almıştır.[40]

1.1.3. Osmanlı Devleti'nde İlk Kadı ve Müessesenin Gelişimi

Osmanlı Devleti'nin ilk dönemlerinden itibaren kadılık kurumunun mevcudiyetinden bahsetmek mümkündür.[41] *Âşık Pâşâzâde Târîhi* ve Edirneli Mecdî Efendi'nin *Şakâyık-ı Nu'mâniye Tercümesi* adlı eserlere göre Osmanlı Devleti'nde ilk kadı'nın Dursun Fâkîh olduğu, Osman Gazi (1299-1326) tarafından Karacahisar'a kadılık ve hatiplik görevleriyle tayin edildiği belirtilmiştir.[42] Bu eserlerin yanı sıra Kâtip Çelebi (1609-1657)'nin *Takvîmü't-Tevârîh* adlı eserinin birinci cildinde; *ibtidâ-i devlet-i Âl-i 'Osmân bu târîhden (699) i'tibâr olunmak mücerred Âl-i Selcûk inkırâzına binâ'endir ve ilâ altı yüz seksen sekizde Karahisâra kadı nasb olunub hutbe okunmuşdur*[43] şeklinde kaydetmesine rağmen kadının adını vermemiştir.

I. Murad (1362-1389) döneminde Abbasiler devrindeki *kâd'ı'l-kudât*lığın benzeri olarak *kadıaskerlik*[44] kurumu oluşturulmuş[45] ve artık bu makam kadıları tayin etmeye başlamıştır. Daha sonra bu makam Rumeli ve Anadolu kazaskerliği olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Bu kazaskerlikler; ilmiye adı verilen, kazai fetva ve

---

[40] Ortaylı, a.g.m., s. 118.
[41] Yunus Uğur, "Şer'iyye Sicilleri", *TDVİA*, C. 39, İSAM Yayınları, İstanbul 2010, s. 9; Atalar, a.g.m., s. 305.
[42] Âşık Paşazade, *Tevârîh-i Âl-i Osmândan Âşık Pâşâzâde Târîhi*, (Tashih: Müze-i Hümâyûn Hâfız-ı Kütüb Mu'âvini Ali Beğ), Matba'a-i Âmire, İstanbul 1332/1914, s. 18; Edirneli Mecdî Efendi, *Tercüme-i Şakâyık-ı Nu'mâniye*, [y.y.y.], [y.y.] [t.y.], s. 21; "Osmanlı Devletinin İlk Kadısı: Dursun Fakih", Erişim Adresi: *http://www.konyayenigun.com/roportaj/osmanli-devletinin-ilk-kadisi-dursun-fakih-h89244.html*, Erişim Tarihi: 21.11.2018.
[43] Kâtip Çelebi, *Takvîmü't-Tevârih*, C. 1, İstanbul 1146/1733, s. 88.
[44] Kadı ve asker kelimelerinden oluşan kâdı'l-asker tabiri kaynaklarda kadı-i asker veya kâdılasâkir, kâdılcünd, kâdıleşker olarak da geçer. Ancak kelime Osmanlılarda kazasker şeklini almış ve yaygınlık kazanmıştır (Mehmet İpşirli, "Kazasker", *TDVİA,* C. 25, İSAM Yayınları, İstanbul 2002, s. 140).
[45] Atalar, a.g.m., s. 306

öğretim işleriyle uğraşan sınıfın başıydı.[46] I. Bayezid (1389-1402) devrinde kadılık vazifesine tayin olunanlar sayısında bir artış olmuştur. Hatta bu kadılar arasında bazı uygunsuz durumlar da yaşanmıştır.[47] Bununla birlikte kadıların vergi alması hususu kararlaşmış, alacakları vergilerin miktarı da tespit edilmiştir. Bundan sonra kadılar kendilerine davalarını halletmek için başvuranlardan ücret almaya başlamıştır. Bu miktar Âşık Paşazade'nin eserinde anlatıldığı kadarıyla bin kuruşta yirmi kuruş ve her mektupta iki kuruş idi.[48] Kadılarla müderrislerin mertebelerini tayin ve tesis eden II. Mehmed olmuştur.[49]

I. Murad devrinde Bursa kadısına, kazasker unvanı verilirken İstanbul'un fethinden sonra II. Mehmed, İstanbul Kadısı ile kazaskerin çalışma yerlerini ve görevlerini ayırmıştır. 1470 yılında İstanbul müftüsü ve kadısı da ayrılmışlardır. 1480 yılında ise ikinci bir kazaskerlik başka bir deyişle Rumeli Kazaskerliği makamı oluşturulmuştur.[50]

Osmanlı Devleti'nin ilk zamanlarında kadılığa rağbet olunmadığı[51] halde sonraki dönemlerde bu göreve gelmeyi isteyen çok kişi olmuş hatta bu makamı elde etmek amacıyla rüşvet verildiği veya alındığı dahi kayıtlar arasında yer almıştır.[52] Kanunî Sultan Süleyman (1520-1566) döneminde 1539-1541 yılları arasında yaklaşık iki yıl kadar veziriazamlık görevi yapan Lütfi Paşa'nın eserlerinden birisi olan *Tevârîh-i Âl-i Osmân*'da, XVI. yüzyıldaki kadılık hakkında önemli bilgiler kaydetmiştir. Buna göre;

> "*Evvel zemânda kadılığa yarâr Dânişmendî*[53] *müderrislerden taleb iderlerdi. Bir kadılık nice zemân mahlûl dururdu ve kimse kadılığa râzî olmazdı. Zîrâ kadılık cehennemden bir hasîr yeridir derlerdi kadılıkdan kaçarlardı. Bu 'acebdir ki şimdi ki zemânda kadılık içün rüşvetler virirler ve şefi'ler tutunurlar*

---

[46] Ekinci, a.g.m., s. 418;

[47] Sultan I. Murad Han zamanında hile ile fesadların mevcudiyetinden bahsedildikten sonra "*Bâyezîd Hân hükm itdi, kâdîları getirin didi. Vardılar hayli kâdî getirdiler "Beğşehri"ndebir eve koydular. Hân itdi "varın ol eve ôd urun kâdîlar bile yansun" didi…*" şeklinde naklolunmaktadır (Âşık Paşazade, *a.g.e.*, s. 70; Pakalın, *a.g.e.*, C. 2, s. 120; Çarşılı, *Osmanlı Devletinin İlmiye Teşkilâtı*, s. 84).

[48] Âşık Paşazade, *a.g.e.*, s. 70-71; Lütfî Paşa, *Tevârîh-i Âl-i Osmân*, Matba'a-i 'Âmire, (Musahhih ve Muhaşşisi: Âsâr-ı 'Atîka Müzesi Kütüb-hânesi Hâfız-ı Kütüb Ali Beğ), İstanbul 1341/1922-1923, s. 47-48; Atalar, a.g.m., s. 306.

[49] Mehmet Zeki Pakalın, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, C. 2, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul 1983, s. 120.

[50] Ortaylı, a.g.m., 121; Atalar, a.g.m., s. 306.

[51] Uzunçarşılı, *Osmanlı Devletinin İlmiye Teşkilâtı*, s. 83.

[52] Pakalın, *a.g.e.*, C. 2, s. 120.

[53] Danişmend veya Danişmendî; II. Mehmed'in kurmuş olduğu Sahn-ı Seman Medreseleri'nde okuyan ya da buradan mezun olan öğrencilere denirdi. Buradan mezun olanlar başka bir deyişle hocalarından icazet alanlar imtihana tabi tutulurlardı. Başarılı olanlar "İstanbul ruusu" adı verilen dereceleri almaları uygun görülerek önemli bir merkezin kadı mahkemesinde staj görmeye başlarlardı (Ortaylı, a.g.m., s. 121; Ortaylı, *a.g.e.*, s. 12; Yaşar Şahin Anıl, *Osmanlı'da Kadılık*, İletişim Yayınları, İstanbul 1993, s. 66).

dilek itdurirler. Beğler ve kadı-'askerler kapusunda hôr ve zelîl olub mülâzemet itmezlerdi".

Bu ifadelerden; XVI. yüzyılda kadılık vazifesine gelmek için rüşvet ve iltimasın yanı sıra bu göreve gelmek için dilekler ettikleri ve şefaatçılar edindikleri anlaşılmaktadır.[54]

1.1.4. Kadıların Vazifeleri

Hz. Muhammed'in şeriat hükümleri üzerine olmak, emir ve yasaklarını tatbik etmek, davaları dinlemek, husumet hususunda kanunlardan sapmamak, yetimlerin ve kaybolanların mallarını korumak gibi görevler, kadıların başlıca vazifeleri arasında yer almaktadır. Bunların yanı sıra vasiyet durumunda vasiyi azil veya tayin etme, nikâh akdi, şer'î sicillerin kaydı, esnaf arasında çekişme söz konusu ise halli, kethüda ve yiğitbaşıların seçimleri, azilleri veya tebdilleri gibi görevlerine ilaveten mülkiye ve belediye işlerinin neredeyse tamamıyla ilgilenirlerdi. Bu nedenle kadılar aynı zamanda bulundukları yerin bir nevi belediye reisleri konumundaydılar. Fakat kadıların belediye işleri ile ilgili vazife ve yetkileri İhtisap Nezareti'nin ortaya çıkmasıyla sona ermiştir (1837).[55]

Kadılar, geniş bir idari birim olan kaza[56]larda görev yapmışlardır. XV. yüzyılda Osmanlı Devleti'nin giderek genişlemesi, sancak denilen askeri nitelikteki idari birimlerin çoğalmasına ve bir kadının bütün bir sancağa ait kazai işleri görememesine sebep olmuştur. Dolayısıyla kaza bölgelerinde daha küçük kadılıklar oluşturulmuş, bu da kadıların sayılarının artmasına sebep olmuştur. Her bir kazaya, iki yıllığına olmak üzere medreselerin yüksek sınıflarından mezun olmuş, üstün ahlak ve ilmî ehliyet sahibi kimselerden kadılar tayin edilmiştir. Bu sürenin bitiminde merkeze gelir ve atamalarını beklerlerken medreselerde müderrislik yaparak nazarî bilgilerini geliştirebilmişlerdir. XVI. yüzyıla kadar kadıları,

---

[54] Lütfî Paşa, *a.g.e.*, s. 46.
[55] Pakalın, *a.g.e.*, C. 2, s. 120.
[56] Osmanlılar'da kadının yetki alanını ifade eden idari birimdir (Tuncer Baykara, "Kaza", *TDVİA*, C. 25, İSAM Yayınları, İstanbul 2002, s. 119). Kaza; belirli bir köyler grubunun doğal merkezi konumunda olan; siyasi, iktisadi ve kültürel açılardan da sosyal bir yönetim yeri durumunda bulunan yerleşim birimleri anlamına gelmektedir (Anıl, *a.g.e.*, s. 34). Kaza merkezi olarak bilinen şehirlerin büyük bir çoğunluğu, (Osmanlı öncesi dönemlerde) bulundukları bölgenin siyasi, iktisadi ve kültürel bakımdan da merkezi konumunda olan bölgelerdir (Mehmet Ali Ünal, *Osmanlı Tarih Sözlüğü*, Paradigma Yayıncılık, İstanbul 2011, s. 389; Mehmet Ali Ünal, "Osmanlı Devleti'nde Merkezî Otorite ve Taşra Teşkilâtı", *Osmanlı Ansiklopedisi*, (Ed.: Güler Eren), Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 1999, s. 118-119).

kazaskerler tayin ederken daha sonra bir takım üst rütbeli kadılar, şeyhülislam tarafından tayin edilir olmuştur.[57]

İşleri yoğun olan kazalardaki kadılar, kendilerine kadılık vasıflarına sahip adaylar arasından vekiller seçebilirlerdi. Bu kişilere naip denilirdi. Kadıların adlî görevlerini yerine getirmelerinde mahkemede görevli olanlar; adlî polis denen muhzır, muhzır-başı, kâtip, başkâtip, mukayyid, mahkeme imamı, kethüda, kassam, dergâh-ı âlî çavuşları (çavuşlar) ve mübaşir gibi yardımcılar varken belediye görevlerini yerine getirmede muhtesip, pazarbaşı, esnaf yiğitbaşıları, çöpsubaşıları ve mimar başı yardımcı olmaktaydı.[58] Başlangıçta kadı ve yanındaki görevliler için belli bir maaş söz konusu değildi. Bu görevliler, vakıf veya mahkeme gelirleriyle geçinirlerdi.

Kadılar dava görmenin yanı sıra bulundukları yerin idare, maliye ve belediye işleriyle de görevliydiler.[59] Ancak ilk asırlarda kadıların bütün bu vazifelerini icra etmeleri için belirli mahkeme binaları mevcut değildi. Bu yüzden kadılar davaları bazen evlerde, camilerde, bazen de yolda giderken ayaküstü dinler ve karar verirlerdi.

Kadılar, mahkemelerde İslâm hukukunu uygulardı ve bu görevliler tarafından verilen hükümler derhal kolluk görevlileri tarafından yerine getirilirdi. Kadılar tarafından verilen karara itirazı olan kimseler, bu kararı merkezde bulunan Divan-ı Hümayun'a götürebilirdi. Divan, hukuka aykırılık görmesi halinde davayı yeniden görülmek üzere ya hükmü veren mahkemeye ya da başka bir mahkemeye yönlendirir veya bizzat kendisi bakarak neticelendirirdi. Bundan başka divanın kararına karşı herkesin padişaha başvurma hakkı söz konusuydu.

Kânûn-nâme-i Âl-i Osmân'da kadıların teşrifattaki mertebeleri şu şekilde açıklanmıştır; *Beğlerbeğiler vüzerâdan bir tabaka aşağıdır ve taht kadılarına tasaddur iderler dârü's-saltanatım kadısından gayrısı defterdârlarımdan aşağı*

---

[57] Ekinci, a.g.m., s. 418.

[58] Ahmet Gündüz, *1523 M. (929 H.) Tarih ve 998 No'lu Tapu-Tahrir Defterine Göre Musul, Mardin, Çermik, Harput ve Çemişgezek Sancaklarının Mukayeseli Tahlili*, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Elazığ 1993, s. 14; Halil Mirci, *Antakya'nın I Numaralı Şer'iyye Sicili (H. 1120-1122/ M. 1708-1711)*, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sakarya 2000, s. 30; Uğur, "a.g.mad", s. 9.

[59] Ünal, *a.g.e.*, s. 117; Ekinci, a.g.m., s. 418; İlber Ortaylı, "a.g.mad.", s. 69; A. Refik Gür, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Kadılık Müessesesi (Ek: Refik Gür ve Kanunların Anayasaya Uygunluğunun Denetimi)*, 2. Basım, (Yay. Haz.: M. Nihat Aryol), Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2017, s. 80; Ahmet Halaçoğlu, *381 Numaralı Harput "Ma'mûretü'l-'azîz" Şer'iyye Sicili H. 1283-84 (M. 1866-68)*, Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 1986, s. VIII-IX.

otururlar.[60] Aynı kanunnamede *dârü's-saltanatım kadısı beğlerbeğiler ile berâberdir* diyerek merkezdeki kadı'nın beylerbeyiler ile eşit olduğunu vurgulamaktadır.[61]

1.2. ŞER'İYYE SİCİLLERİNİN GENEL BİR DEĞERLENDİRMESİ

Osmanlı hâkimiyetinde olan kazaların; nahiyeleri, köyleri, sosyal ve ekonomik tarihi gibi konularda bilgi edinmek için genellikle kadılar bazen de naipler tarafından kaleme alınmış olan mahkeme kayıtları büyük bir önem arz etmektedir. Bunun için bu defterlerin ne anlam ifade ettiklerini, önemini, özelliklerini, içeriklerini vs. gibi hususları ele alarak devam etmek gerekmektedir.

Osmanlı Devleti'nin temel kaynaklarından birisi olan şer'iyye sicilleri; kadılara, devlet merkezinden ve halktan ulaşan her türlü belgenin kaydolunduğu mahkeme kayıtlarıdır. Bu mahkeme kayıtları, kaydedildikleri dönem ve mekân hakkında sosyal, ekonomik, hukukî, dinî ve askerî açılardan bilgi sahibi olmayı sağlamaktadır. Bunun yanı sıra sosyal ve yerel tarih araştırmalarında eşsiz bir öneme sahip olup bu alanda ana kaynak niteliği taşımaktadır.

Şer'iyye sicili tanımı ayrıntılı olarak ele alındığında; kadıların devlet merkezleriyle yaptıkları resmi yazışmaları, mahallî idarelere ait hukukî düzenlemeler olarak kabul edilen ferman ve hükümleri, halkın şikâyet ve dileklerini, sicillerin ait oldukları yerin sosyal ve iktisadî hayatını yansıtan, mahkeme kararlarını ihtiva eden toplu hüküm defteridir. Bununla birlikte söz konusu kayıtlar; önemli tarihî olayları ve şahsiyetleri, mahallî yer adlarını, önemli tarihî müesseseleri bütün ayrıntılarıyla doğru bir şekilde tespit etmede de büyük bir öneme sahiptir.[62]

Kadı divanı veya şer'iyye sicilleri, IX. yüzyıldan itibaren İslâm hukuku kitaplarında yer almaktadır. Osmanlı Devleti'nde, en erken tarihli şer'iyye sicillerine

---

[60] Kanunnamenin ilk sayfasında; "Sultân Süleymân Hân-ı Kânûnî emriyle cem' ve telfîk olunan kânûn-nâme olub Viyana kütüb-hâne-i imparatorîsinde mevcûd nüshasından istinsâh edilen eserden yararlanılmıştır" şeklinde bir cümle yer almaktadır (*Kânûn-nâme-i Âl-i Osmân,* (Ahmed İhsan ve şürekâsı), [y.y.] 1329/1911, s. 13).

[61] Bundan başka hangi kadıların el öpecekleri, kadı olanların beylerbeyi, defterdar olabilecekleri, kimlerin kadılığa geçecekleri, kadıların yazacakları ve onlara yazılacak lakaplar da kanunnamede geçmektedir (*Kânûn-nâme-i Âl-i Osmân,* s. 20).

[62] İzzettin Karamanoğlu, *23 No'lu Antakya Şer'iyye Sicili (H. 1247-1249 / M. 1831-1834),* Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Hatay 2003, s. 4; Mirci, *a.g.e.,* s. 3; Adem Kara, *Antakya'nın III Numaralı Şeriyye Sicili (H. 1156-1157/ M. 1743-1745)*, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sakarya 2000, s. 3.

Bursa'da rastlanılmış olup bu defterler, 1455 yılına aittir. Bu kayıtların düzenli bir biçimde tutulması, XX. yüzyıl başlarına kadar sürmüştür.[63]

Osmanlı dönemine ait şer'iyye sicilleri içerisinde birçok farklı kayıt türü vardır. Kayıtların bir kısmı, mahkemedeki işlemler sonucu ortaya çıkanlar, bir kısmı ise İstanbul'dan gönderilen belge suretleridir. Birinci türden belgeler arasında ilam, hüccet, tereke kayıtları yer alırken ikinci türden belgeler arasında ferman, emir, buyuruldu, tezkere ve berat bulunmaktadır. Birinci türden belgeler, genellikle sicil defterinin ön kısmına (sicill-i mahfûz) kaydedilirken, ikinci türden belgeler ise defterin arka kısmına (sicill-i mahfûz defterlü) kaydedilmiştir.[64]

Şer'iyye sicilleri konusunda ilk ciddi çalışma Halit Ongan tarafından yapılan *Ankara'nın I Numaralı Şer'iyye Sicili*'dir. Yine aynı araştırmacı tarafından *Ankara'nın 2 Numaralı Şer'iyye Sicili* kitap olarak yayımlanmıştır. Şer'iyye sicillerinin ilk kataloglama çalışması ise Osman Ersoy tarafından yapılmıştır.[65]

Şer'iyye sicilleri, mahiyeti gereği, mahkemede görülen davaların bir özetini vermekten öteye geçmemesi nedeniyle bu kayıtlardan Osmanlı mahkemelerinde herhangi bir davanın aşamalarına dair bilgi edinmek olası görünmemektedir. Yine söz konusu davanın hükmünün yerine getirilmesine dair ayrıntılı veri edinilemediği gibi kadılar ve kadılık hakkında ayrıntılı ipuçlarına ulaşmak da mümkün değildir.[66] Bununla birlikte söz konusu sicillerden kadıların ne tür davalara baktığını öğrenmek mümkündür. Ancak kadıların vazifeleri ve çalışma usulleri hakkında bilgi edinmek için mufassal tapu tahrir defterleri, Divan-ı Hümayun kararlarının toplandığı mühime defterleri ve ahkâm/şikâyet defterlerinden istifade edilmiş ve bu kayıtlar üzerinde çalışmalar da yapılmıştır.[67]

Sicil defterlerinin Latin Alfabesi'ne çevrilerek akademik açıdan değerlendirilmesi, yalnızca tarihçiler tarafından değil farklı alanlardan araştırmacılar (hukukçu, ilahiyatçı vs.) da belli dönemleri kapsayan çalışmalar yapmışlardır. Fakat bu çalışmalar belli dönemleri kapsamasının yanında yalnızca ait oldukları yerin sosyal durumunu ifade etmekten öteye geçememişlerdir.[68]

---

[63] Uğur, "a.g.mad.", s. 9.
[64] Uğur, "a.g.mad.", s. 9; Kara, *a.g.t.,* s. 3-4; Halaçoğlu, *a.g.t.,* s. XV. Bölgesel konulara ait kadıların veya naiplerin vermiş olduğu kararlar, sicill-i mahfûz kısmında kaydedilirken merkezden gönderilen her çeşit emrin yazıldığı kısma sicill-i mahfûz defterlü denilmiştir (Halaçoğlu, *a.g.t.,* s. XV).
[65] Halaçoğlu, *a.g.t.,* s. XI-XII.
[66] Ekinci, a.g.m., s. 422.
[67] Ekinci, a.g.m., s. 422.
[68] Ekinci, a.g.m., s. 422.

Şer‘iyye sicillerinin içerisinde çeşitli belgelere ve konulara rastlamak mümkündür. Bunlar şu şekilde sıralanabilir: Merkezden gönderilen yazılar (ferman, berat, mektup), çeşitli konularda ümera tarafından yayınlanmış buyuruldular ve bunların icrasına yönelik kayıtlar, kadılar veya naipler tarafından merkeze gönderilen çeşitli konulardaki ilamlar, kadıların görevli oldukları kazalarda kişiler veya kurumlar arasındaki sorunları veya anlaşmazlıkları çözmek için kaydettikleri hüccetler, sicillerin kaydedildikleri yerin nüfusu, köy listeleri, mahalle adları, dinî yapıları ve bunların bakımı-onarımı, vakıflara yönelik kayıtlar, meydana gelen doğal afetler ile salgın hastalıklar, tereke kayıtları, evlenme-boşanma, aile hayatı, halkın dilekleri, devletin çıkardığı çeşitli (tütün, içki vs.) yasaklar, ordu için asker ve zahire toplanması, narh uygulamaları, tayin-azil (vasi, müderris, mütevelli vs), yetim ve kayıp olanların mallarının korunması, alım-satım, hırsızlık, yaralama, adam öldürme, eşkıyalık gibi suçlar, toplanan vergi miktarları ile avarız hanelerinin adedi, Müslim-gayrimüslim halk arasındaki ilişkiler, borçlar, kullanılan isim, lakap ve unvanlar, ev eşyaları ve değerleri, kullanılan hayvanlar ve bunlar için gerekli malzemelerin maliyeti, giyim kıyafetleri ve kıymetleri, kullanılan tarım aletleri, yiyecek malzemeleri vs. gibi birçok farklı konu hakkında bilgi edinmek mümkündür. Bu belge ve konu çeşitliliği şer‘iyye sicillerini tarih, iktisat, hukuk vb. pek çok disiplinin ana kaynakları arasına katmıştır.[69] Dolayısıyla sicilin kaydedildiği dönem ve yer hakkında, birçok alanda veri edinmek mümkün görünmektedir.

1.2.1. 7 Numaralı Defterin Genel Durumu

Antakya şer‘iyye sicillerinden 7 numaralı defter; 177 sayfa ve numaralandırılmış 319, numaralandırılmamış 5 hüküm olmak üzere toplamda 324 hükümden oluşmaktadır. Sicilin ilk sayfasının sağ üst kısmında sayfa ve belge numarası verilmeyen ve 1 Ra. 1177 (9 Eylül 1763) tarihine ait olan bir belge yer alırken sayfanın alt kısmı ve hemen solundaki sayfanın tamamı boştur. Aynı şekilde ikinci sayfanın üst kısmında sayfa ve belge numarası olmamakla ile birlikte öncekinden farklı olarak tarihi de olmayan iki satırlık bir kayıt bulunmaktadır. Her

[69] Uğur, “a.g.mad.”, s. 9; Halaçoğlu, *a.g.t.*, s. IX-X; Mirci, *a.g.t.*, s. 26-28; Mahmut Bolat, *18 Numaralı Antakya Şer’iyye Sicili’nin Transkripsiyonu ve Değerlendirmesi (H. 1239-1242/ M. 1823-1827)*, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Kayseri 2000, s. 5; Karamanoğlu, *a.g.t.*, s. 4-5; Ünal, *a.g.e.*, s. 363; Özcan Tatar, *8 Numaralı Antakya Şer’iyye Sicili H. 1178-1179/ M. 1764-1765*, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Elazığ 1998, s. 26-28.

ikisi de ayrı sayfalarda yer alan bu belgelerin ilkine "Numarasız 1a"; ikincisine ise "Numarasız 2a" denilmiştir.

Belge numarası 6 olan buyuruldudan sonra numarasız ve yarıda kalmış bir ferman yer almaktadır. Söz konusu ferman "Numarasız 3a" olarak adlandırılmıştır. Sayfa 12'den önceki sayfalarda başlayan tereke kaydı, bahsi geçen sayfada da devam etmesine rağmen yeni belge numarası verilmiş ancak hemen altındaki belgeye numara verilmemiştir. Bu durumun bir karışıklık yaratacağı düşünüldüğünden terekenin kalan kısmına mensup olduğu belge numarası verilirken bir sonraki belge olan yenisine ise yanlış yerde verilmiş olan numara verilmiştir. 107 numaralı sayfada ise belge numarası verilmediğinden mevcut belgeye "181a" numarası verilirken 108 numaralı sayfada yer alan belge de "181b" olarak numaralandırılmıştır.

Sicilde yer alan 10, 14, 23, 25, 77, 134, 166, 193, 199 ve 311 numaralı hükümlerde birer; 181a numaralı belgede ise iki derkenar olmak üzere toplamda on iki adet derkenar yer almaktadır. Sicilin 25 numaralı belgesinde[70] "*bin yüz yetmiş altı senesi Mart'ı ibtidâsından Şubat'ı gayetine dek"* ifadesinden Rumî tarihin kullanıldığı tahmin edilmektedir. Bunun gibi 135 numaralı belgede[71] de aynı durum söz konusudur. Bunun yanı sıra sicilin neredeyse tamamında Hicrî tarih kullanılmıştır.[72] Neticede sicil içerisinde, Hicrî tarihlerle birlikte Rumî tarihler de tespit edilmiştir.

278 ve 279 numaralı hükümlerin, önceki düzene istinaden 157 numaralı sayfanın sol kısmında yer almaları gerekirken ayrı bir sayfada[73] yer aldıklarından dolayı bu hükümlerin bulundukları sayfa, "177" olarak adlandırılan sayfanın solunda olup bulunmaları gereken sayfanın numarası ile yani "157-a" olarak numaralandırılmışlardır. 157 numaralı sayfanın sol kısmında sayfa numarası olmadığından öncekinin devamı olarak 158 olarak numaralandırılmış ve bu sayfada yer alan 281, 282, 283, 284, 285, 286 numaralı belgelerin sayfa numaraları "158" olarak kaydedilmiştir. 157 ve 158 numaralı sayfalardan sonra numarasız bir sayfa

---

[70] A.Ş.S. Nu. 7: s. 12/b. 25.
[71] A.Ş.S. Nu. 7: s. 80/b. 135.
[72] Hicrî tarihlerin kullanıldığı hükümlere birkaç örnek teşkil etmesi açısından şunlar verilebilir; A.Ş.S. Nu. 7: s. 1/b. 1; s. 1/b. 2; s. 1/b. 3; s. 1/b. 4; s. 2/b. 5; vd.
[73] 319 numaralı hükmün bulunduğu sayfanın sol kısmında her iki hüküm aynı sayfada olmasına rağmen 278 numaralı hüküm üst kısımda yer alırken 279 numaralı hüküm ayrı olarak sayfanın alt kısmında yer almaktadır. 319 numaralı hükmün bulunduğu sayfa numarasız bulunduğundan önceki sayfa olan ve 318 numaralı hüküm ile biten 176 numaralı sayfadan sonra geldiğinden 319 numaralı hükmün bulunduğu sayfa, 177 olarak numaralandırılmıştır. Dolayısıyla sayfa 177'nin sol kısmında yer alan bu iki hükmün (278-279) de bulunduğu numarasız sayfa, 157'den sonra gelmesi gerektiği düşünüldüğünden "157-a" olarak numaralandırılmıştır.

gelmekte olup içerisinde sadece 280 numaralı hüküm yer almaktadır. Bu sebeple bir önceki sayfanın (157'nin) devamı olarak "157-b" olarak numaralandırılmıştır.

160 numaralı sayfadan sonraki numarasız sayfa, "160-b" olarak numaralandırılmıştır. "160-b" şeklinde numaralandırılan bu sayfada, 155 numaralı sayfada başlayan 261 numaralı belgenin devamı yer almaktadır. Bundan başka 160 ve 160-b'nin olduğu sayfadan sonra 161 ve 162 numaralı sayfalar olmamasına rağmen 160-b'deki 291 numaralı belgenin devamına 163 numaralı sayfada rastlanılmıştır.

7 numaralı Antakya şer'iyye sicilinde tarihsiz olan hükümlerin yanı sıra silik olan hükümler de tespit edilmiş olup bunlar şu şekildedir; Numarasız 2a, Numarasız 3a, 15, 73, 74, 76, 112, 119, 139, 148, 159, 165, 181a, 269 ve 272 numaralı belgeler olmak üzere toplam on beş hükümdür. Tarihleri olup da silik olan belgeler şunlardır; 112, 139 ve 159 numaralı hükümlerdir. Son olarak sicilde, yalnızca 1761-1764 yılları arasına ait kayıtlar bulunmamaktadır. Sicildeki kayıtlar çoğunlukla bu döneme ait iken bu dönem öncesi ve sonrasına ait kayıtlar da söz konusudur.[74]. Sicilde yer alan 324 hükmün hepsi incelendiğinde ortaya şu grafik çıkmaktadır:

[74] Örneğin en erken tarihli hüküm 28 Ramazan 1171 (7 Mayıs 1758) tarihine ait olan 71 numaralı berattır (A.Ş.S. Nu. 7: s. 41/b. 71). Yine sicilin kapsadığı dönemin öncesine ait kayıtlar şu şekildedir; A.Ş.S. Nu. 7: s. 9/b. 22; s. 35/b. 60. Bunun yanı sıra sicilde 1761-1764 yıllarını kapsayan dönemden daha sonraki yıllara ait bir kayıt da söz konusudur. Bahsi geçen kayıt; 319 numaralı hüccet olup 7 Şevvâl 1205 (9 Haziran 1791) tarihine aittir (A.Ş.S. Nu. 7: s. 177/b. 319).

Grafik 1
Sicildeki Belgelerin Yıllara Göre Dağılım Oranları[75]

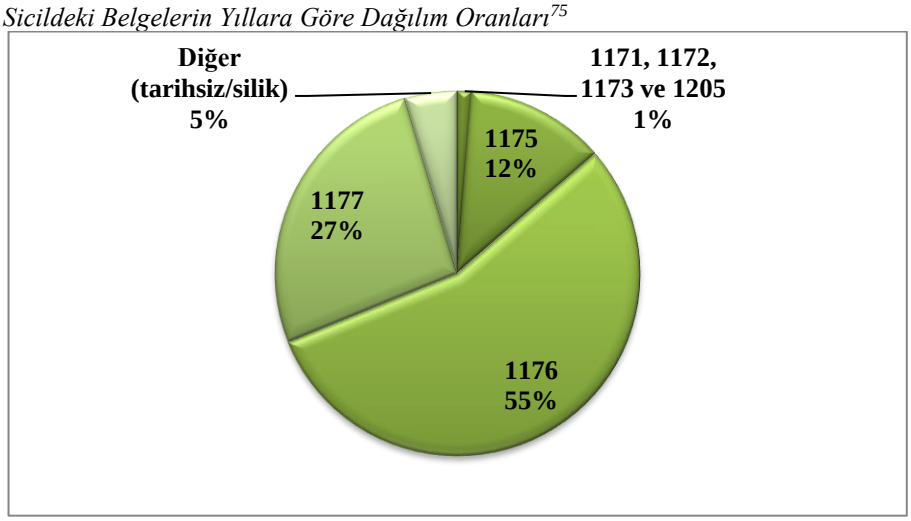

Defterdeki 1 numaralı hüküm, 1 Ramazân 1175 (26 Mart 1762) tarihine ait iken 318 numaralı hüküm 1-10 Cemâziye'l-âhir sene 1177 (7-16 Aralık 1763) tarihine aittir. Ancak 319 numaralı hüküm 7 Şevvâl 1205 (9 Haziran 1791) tarihini göstermektedir. Sicildeki belgelerin sıralanmasında belli bir kronoloji takip edilmemiştir. Bu durumun; düzenli bir şekilde kaydedilen hükümlerin bulunduğu sayfalar, ciltlenirken birbirine karışmış olabileceklerinden kaynaklandığı düşünülmektedir.[76]

Deftere, ayrı sayfalarda yer alan iki numarasız belgeden sonra besmele ile başlanmıştır. Hemen ardından Arapça bir mukaddime/dibâce[77] verilmiştir. Bu dibacede; Allah'a ve peygamberine tazim arz edilmektedir. Ardından sicili yazan kadı'nın ismi, vazifesi ve nerede vazife yaptığı kaydedildikten sonra Arapça harflerle yazılmış bir tarih verilmiştir. 2 numaralı belgede ise Mevlânâ Mehmed adındaki şahsın 1175 yılı Ramazân ayının ilk gününden (26 Mart 1762) itibaren "*müddet-i 'örfiyye-i kâmile mutasarrıf*" olarak tayin edildiği kaydedilmiştir.[78] Yine bu begedeki veriyi teyit eder ntelikte bir diğer kayıt; Anadolu Kadı-askeri İbrahim tarafından gönderilen 3 numaralı belgede geçmekte olup Antakya Kadısı Mevlânâ Mehmed'in "*müddet-i 'örfiyye-i kâmile mutasarrıf*" olarak atandığı belirtilen bir mürasele kaydı

[75] "Diğer" olarak verilen miktar, belge tarihi olmayan veya tarihi olup silik olduğundan okunamayan değeri ifade etmektedir ki bu belgeler 15 adettir.. Sicildeki bütün belgelerin tarihleri göz önüne alındığında; 1171, 1172, 1173 ve 1205 yıllarına ait sadece birer belge bulunmuştur. 1175 yılına ait 40 adet tarihli belge bulunurken 1176 yılına ait 179,5 belge; 1177 yılına ait 85,5 belge bulunmuştur.
[76] Tatar, *a.g.t.*, s. 35.
[77] Ahmed Akgündüz, "İslâm Hukukunun Osmanlı Devleti'nde Tatbiki: Şer'iye Mahkemeleri ve Şer'iye Sicilleri", *Türkler Ansiklopedisi*, C. 10, (Edl.: Hasan Celal Güzel, Kemal Çiçek ve Salim Koca), Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2002, s. 59.
[78] A.Ş.S. Nu. 7: s. 1/b. 2.

bulunmuştur.[79] Bir sonraki belgede, aynı şekilde Anadolu Kadı-askeri tarafından Mevlânâ Mehmed'e, Antakya Kazası'nın "*umûr-ı kısmet-i 'askeriyyesi'*"nin başka bir deyişle askeri kassamlık vazifesinin tefvîz olunduğu kaydedilmiştir.[80]

Sicil defterinde ağırlıklı olarak ferman, berat, buyuruldu, hüccet, temessük, tezkire, defter (tereke, ikrar, müfredât vs.) kayıtları, vakfiye, mürasele ve ilam ile ilgili kayıtları içeren belgeler bulunmaktadır.

Defterdeki tarihlendirmelere bakıldığında toplamda 309 hükümde tarih bulunmaktadır. Bunların iki yüz altısı (% 66.67) Arapça rakamlarla tarihlendirilmiş (örneğin; 25 Recebü'l-Mürecceb 1175) iken yüz üç hükümde (% 33.33) gün ve sene rakam ile değil Arapça harflerle yazılarak tarih verilmiştir (örneğin; fî'l-yevmi's-sâbi' fî şehr-i Şevvâl hamse ve mi'eteyn ve elf).

1.2.2. Belgelerin Tasnifi

Antakya Kazası'na ait 7 numaralı şer'iyye sicilindeki belgeler, konularına ve türlerine göre tablo halinde tasnif edilmiştir. Bununla birlikte aynı tabloda sicildeki sayfa numarası, hicrî ve miladî tarihleri de verilmiştir.

Belgelerin türlerine göre tasnifi şu şekildedir;

Arz-ı Hal: 5, 6, 7, 9, 41, 43, 44, 50, 61, 62, 81, 82, 86, 89, 90, 96, 98, 107, 113, 114, 115, 122, 129, 131, 132, 136, 140, 152, 153, 165, 176, 178, 183, 185, 197, 198, 213, 215, 224, 232, 233, 244, 249, 251, 253, 254, 255, 296, 299, 300, 301, 302, 307, 310, 313

Berat: 60, 71, 78, 80, 103, 256, 257, 258, 318

Buyuruldu: 8, 11, 13, 34, 58, 70, 99, 100, 102, 104, 105, 108, 111, 118, 119, 120, 121, 125, 126, 127, 130, 137, 138, 141, 143, 147, 149, 150, 155, 156, 157, 158, 160, 161, 163, 164, 167, 168, 169, 171, 175, 180, 181, 189, 190, 192, 195, 196, 201, 203, 204, 206, 207, 209, 212, 216, 217, 218, 222, 225, 229, 237, 238, 239, 240, 241, 248, 252, 259, 260, 265, 268, 281, 282, 292, 293, 294, 295, 305, 314, 315, 316

Defter Kayıtları =>

Emvâl-ı Magsûbe Defteri: 144, 146, 148

Eşyâ Defteri: 306

Makbûziyât Defteri: 15

Mevkûfât Defteri: 37

---

[79] A.Ş.S. Nu. 7: s. 1/b. 3.
[80] A.Ş.S. Nu. 7: s. 1/b. 4.

Müfredât Defteri: l24, 139, 142, 174, 221

Tereke Defteri: 16, 24, 27, 32, 64, 65, 66, 68, 69, 182, 211, 234, 235, 243, 245, 290, 291, 297, 308, 309, 312, 317

Ferman: Numarasız 3a, 10, 22, 29, 30, 31, 48, 52, 57, 63, 72, 75, 83, 92, 116, 117, 133, 151, 154, 159, 162, 166, 170, 177, 179, 187, 188, 191, 193, 194, 202, 208, 230, 236, 242, 303, 311

Hüccet: Numarasız 1a, 1, 14, 20, 33, 42, 49, 55, 59, 85, 91, 106, 128, 181b, 200, 210, 214, 223, 247, 261, 283, 284, 285, 286, 289, 298, 319

İlam: Numarasız 2a

İnhâ: 74

Mürasele: 3, 4, 19, 23, 39, 40, 46, 51, 73, 76, 101, 110, 112, 123, 134, 186, 199, 219, 220, 226, 228, 231, 246, 287, 288, 304

Temessük: 25, 28, 77, 87, 88, 135, 145, 172

Tezkire: 2, 12, 17, 18, 21, 26, 35, 36, 45, 47, 53, 54, 67, 84, 93, 94, 95, 109, 173, 184, 205, 227, 250, 262, 263, 264, 266, 267, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280

Vakfiyye: 38, 56, 79, 97, 181a

Grafik 2
Sicildeki Belgelerin Türlerine Göre Dağılım Oranları

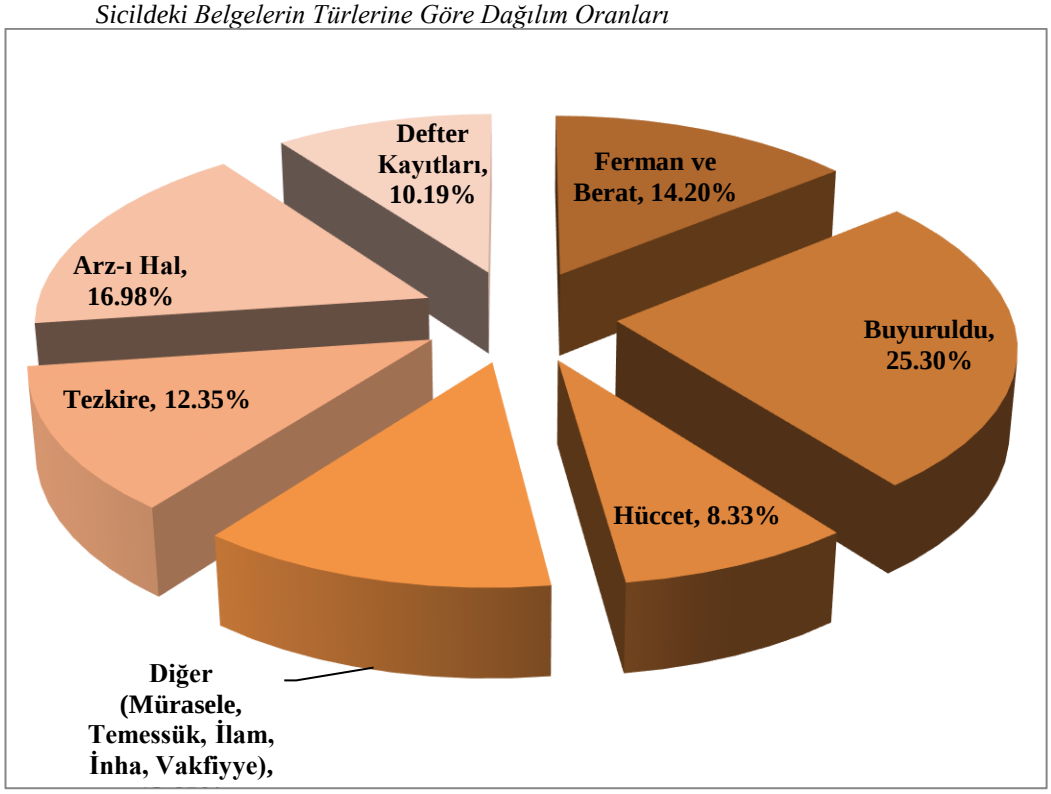

Tablo 1
Belgelerin Konu, Tür ve Tarihlerine Göre Tasnifi

Transkripsiyon Metnindeki Sayfa Numarası	**Sicildeki Sayfa Numarası**	**Belge Numarası**	**Konusu**	**Türü**	**Tarihi (Hicrî)**	**Tarihi (Miladi)**
79	-	Numarasız 1a	Şahadet	Hüccet	1 Ra. 1177	9 Eylül 1763
79	-	Numarasız 2a	Asayişin Temini	İlam	Tarihsiz	Tarihsiz
79-80	1	1	Diğer (dua)	Hüccet	1 N. 1175	26 Mart 1762
80	1	2	Tayin	Tezkire	Ş. 1175	25 Şubat-25 Mart 1762
80	1	3	Tayin	Mürasele	29 Ş. 1175	25 Mart 1762
80-81	1	4	Tayin	Mürasele	1 N. 1175	26 Mart 1762
81	2	5	Katl-Gasp	Arz-ı Hal	13 N. 1175	7 Nisan 1762
81	2	6	Gasp	Arz-ı Hal	13 N. 1175	7 Nisan 1762
82	2	Numarasız 3a	İhtiyaç Temini	Ferman	Tarihsiz	Tarihsiz
82-83	2	7	Şikâyet	Arz-ı Hal	16 N. 1175	10 Nisan 1762
83	3	8	Asayişin Temini	Buyuruldu	11 N. 1175	5 Nisan 1762
83-84	3	9	Gasp	Arz-ı Hal	13 N. 1175	7 Nisan 1762
84-86	3-4	10	Tahsilât	Ferman	23 Ş. 1175	19 Mart 1762
86	4	11	Tahsilât	Buyuruldu	5 Ş. 1175	19 Mart 1762
86-87	4	12	Gasp	Tezkire	24 N. 1175	18 Nisan 1762
87	5	13	Tayin	Buyuruldu	1 L. 1175	25 Nisan 1762
88-89	5	14	Tayin	Hüccet	7 L. 1175	1 Mayıs 1762
89-91	6	15	Tahsilât Pusulası	Makbûziyât Defteri	Tarihsiz	Tarihsiz
91	6	16	Tereke	Tereke Defteri	10 L. 1175	4 Mayıs 1762
91-93	6-7	17	Tahsilât	Tezkire	13 L. 1175	7 Mayıs 1762
93	7	18	Tahsilât	Tezkire	13 L. 1175	7 Mayıs 1762
93-94	7	19	Tayin	Mürasele	1-10 N. 1175	26 Mart-4 Nisan 1762
94-95	8	20	Diğer (mülk anlaşmazlığı)	Hüccet	21 L. 1175	15 Mayıs 1762

Tablo 1
Belgelerin Konu, Tür ve Tarihlerine Göre Tasnifi (Devamı)

Transkripsiyon Metnindeki Sayfa Numarası	**Sicildeki Sayfa Numarası**	**Belge Numarası**	**Konusu**	**Türü**	**Tarihi (Hicrî)**	**Tarihi (Miladi)**
95-96	8	21	Tayin	Tezkire	5 L. 1175	29 Nisan 1762
96-97	9	22	Tahsilât	Ferman	22 Za. 1173	6 Temmuz 1760
97-98	10	23	Tayin	Mürasele	1-10 L. 1175	25 Nisan-4 Mayıs 1762
98-105	10-12	24	Tereke	Tereke Defteri	5 Za. 1175	28 Mayıs 1762
106	12	25	Tayin	Temessük	14 L. 1175	8 Mayıs 1762
106	12	26	Katl	Tezkire	11 Za. 1175	3 Haziran 1762
107-109	12	27	Tereke	Tereke Defteri	Za. 1175	24 Mayıs-22 Haziran 1762
109	13	28	Tayin	Temessük	16 Ş.1175	12 Mart 1762
109-110	13	29	İhtiyaç Temini	Ferman	21-30 Za. 1175	13-22 Haziran 1762
110-111	13-14	30	İhtiyaç Temini	Ferman	21-30 Za. 1175	13-22 Haziran 1762
111-112	14	31	İhtiyaç Temini	Ferman	11-20 Za. 1175	3-12 Haziran 1762
112-113	14-15	32	Tereke	Tereke Defteri	6 Z. 1175	28 Haziran 1762
113	15	33	Vasiyet	Hüccet	6 Z. 1175	28 Haziran 1762
114	15	34	Asayiş Temini	Buyuruldu	27 Z. 1175	19 Temmuz 1762
114-115	15	35	Tayin	Tezkire	1 M. 1175	2 Ağustos 1761
115	15	36	Tahsilât	Tezkire	1 M. 1176	23 Temmuz 1762
115-118	16-17	37	Tahsilât	Mevkûfat Defteri	1 M. 1176	23 Temmuz 1762
118-124	17-20	38	Vasiyet	Vakfiye	11 M. 1176	2 Ağustos 1762
125-126	20	39	Avarız ve Bedel-i Nüzul (Mahalle Listesi)	Mürasele	1 M. 1176	23 Temmuz 1762
126-128	21-22	40	Avarız ve Bedel-i Nüzul (Köy Listesi)	Mürasele	1 M. 1176	23 Temmuz 1762
129	22	41	Gasp-Tecavüz	Arz-ı Hal	7 M. 1176	29 Temmuz 1762
129-130	22-23	42	Mal-Mülk Satışı	Hüccet	17 M. 1176	8 Ağustos 1762
130-131	23	43	Darp-Gasp	Arz-ı Hal	29 M. 1176	20 Ağustos 1762

Tablo 1
Belgelerin Konu, Tür ve Tarihlerine Göre Tasnifi (Devamı)

Transkripsiyon Metnindeki Sayfa Numarası	**Sicildeki Sayfa Numarası**	**Belge Numarası**	**Konusu**	**Türü**	**Tarihi (Hicrî)**	**Tarihi (Miladi)**
131	23	44	Gasp	Arz-ı Hal	4 S. 1176	25 Ağustos 1762
131-132	24	45	Tahsilât	Tezkire	1 M. 1176	23 Temmuz 1762
132-134	24-25	46	Bera-yı Salyane (Köy Listesi)	Mürasele	1 M. 1176	23 Temmuz 1762
135	25	47	Tahsilât	Tezkire	6 M. 1176	28 Temmuz 1762
135-136	26	48	Tahsilât	Ferman	28 Za. 1175	20 Haziran 1762
136-137	26	49	Tahsilât	Hüccet	3 M. 1176	25 Temmuz 1762
137-138	27	50	Darp	Arz-ı Hal	28 Z. 1175	20 Temmuz 1762
138-140	27	51	Bera-yı Salyane (Esnaf Listesi)	Mürasele	1 M. 1176[81]	23 Temmuz 1762
140-141	28	52	Asayişin Temini	Ferman	1-10 M. 1176	23 Temmuz-1 Ağustos 1762
142	28	53	Asayişin Temini	Tezkire	5 S. 1176	26 Ağustos 1762
142-143	29	54	İmdad-ı Hazariyye (Hizmet Pusulası)	Tezkire	1 M. 1176	23 Temmuz 1762
143-144	29-30	55	Kayıp	Hüccet	13 S. 1176	3 Eylül 1762
145-147	30-31	56	Vasiyet	Vakfiye	11 Ş. 1176	1 Eylül 1762
147-149	32-33	57	Asayişin Temini	Ferman	18 L. 1175	12 Mayıs 1762
150	33	58	İhtiyaç Temini	Buyuruldu	20 S. 1176	10 Eylül 1762
150-152	34	59	Şahadet	Hüccet	20 S. 1176	10 Eylül 1762
152-154	35-36	60	Asayişin Temini	Berat	17 C. 1172	15 Şubat 1759
154	36	61	Gasp	Arz-ı Hal	14 S. 1176	4 Eylül 1762
154-155	36	62	Darp-Gasp	Arz-ı Hal	14 S. 1176	4 Eylül 1762
155-156	37	63	Tahsilât	Ferman	21-30 Z. 1175	13-22 Temmuz 1762
156-158	37-38	64	Tereke	Tereke Defteri	4 Ra. 1176	23 Eylül 1762
158-162	38-39	65	Tereke	Tereke Defteri	27 S. 1176	17 Eylül 1762

[81] Belgenin içerisinde kesin bir tarih verilmemekle birlikte 37 numaralı belgenin içeriğiyle karşılaştırılarak bu tarih verilmiştir.

Tablo 1
Belgelerin Konu, Tür ve Tarihlerine Göre Tasnifi (Devamı)

Transkripsiyon Metnindeki Sayfa Numarası	**Sicildeki Sayfa Numarası**	**Belge Numarası**	**Konusu**	**Türü**	**Tarihi (Hicrî)**	**Tarihi (Miladi)**
162-164	39-40	66	Tereke	Tereke Defteri	4 Ra. 1176	23 Eylül 1762
164-165	40	67	Asayişin Temini	Tezkire	21 S. 1176	11 Eylül 1762
165-167	40	68	Tereke	Tereke Defteri	11 Ra. 1176	30 Eylül 1762
167-168	41	69	Tereke	Tereke Defteri	9 Ra. 1176	28 Eylül 1762
168	41	70	Tahsilât	Buyuruldu	22 S. 1176	12 Eylül 1762
169	41	71	Diğer (tecdid-i berat)	Berat	28 N. 1171	7 Mayıs 1758
169-170	42	72	Tayin	Ferman	1-10 Ra. 1176	20-29 Eylül 1762
170-171	42	73	Tayin	Mürasele	Tarihsiz	Tarihsiz
171	43	74	Tayin	İnhâ	Tarihsiz	Tarihsiz
171-173	43-44	75	Tayin	Ferman	9 M. 1176	31 Temmuz 1762
173	44	76	Tayin	Mürasele	Tarihsiz	Tarihsiz
174	44	77	Tayin	Temessük	1 M.-29 Z. 1176	23Temmuz 1762-11 Temmuz 1763
174-175	45	78	Tayin	Berat	21-30 Za 1175	13-22 Haziran 1762
175-177	45-46	79	Vasiyet	Vakfiye	25 Ra. 1176	14 Ekim 1762
177-178	47	80	Tayin	Berat	12 S. 1175	12 Eylül 1761
178	47	81	Gasp	Arz-ı Hal	11 Ra. 1176	30 Eylül 1762
178-179	47	82	Gasp	Arz-ı Hal	10 R. 1176	29 Ekim 1762
179-181	48-49	83	Asayişin Temini	Ferman	21-30 M. 1176	12-21 Ağustos 1762
181	49	84	Tahsilât	Tezkire	10 R.1176	29 Ekim 1762
181-182	49-50	85	Boşanma	Hüccet	21 R. 1176	9 Kasım 1762
182-183	50	86	Katl	Arz-ı Hal	14 R. 1176	2 Kasım 1762
183	50	87	Tayin	Temessük	1 M. 1176-29 Z. 1176	23 Temmuz 1762-11 Temmuz 1763
184	51	88	Alacak-Verecek	Temessük	4 M. 1176	26 Temmuz 1762
185	51	89	Darp-Gasp	Arz-ı Hal	6 Ca. 1176	23 Kasım 1762
185-186	51	90	Gasp	Arz-ı Hal	7 Ca. 1176	24 Kasım 1762
186-187	52	91	Şahadet	Hüccet	7 Ca. 1176	24 Kasım 1762

Tablo 1
Belgelerin Konu, Tür ve Tarihlerine Göre Tasnifi (Devamı)

Transkripsiyon Metnindeki Sayfa Numarası	**Sicildeki Sayfa Numarası**	**Belge Numarası**	**Konusu**	**Türü**	**Tarihi (Hicrî)**	**Tarihi (Miladi)**
187-188	53	92	Asayişin Temini	Ferman	21-29 R. 1176	9-17 Kasım 1762
188-189	54	93	İhtiyaç Temini	Tezkire	13 Ca. 1176	30 Kasım 1762
189-190	54	94	Asayişin Temini	Tezkire	13 Ca. 1176	30 Kasım 1762
190-191	55	95	Zahire Listesi	Tezkire	13 Ca. 1176	30 Kasım 1762
191	55	96	Darp-Gasp	Arz-ı Hal	11 Ca. 1176	28 Kasım 1762
191-193	56	97	Vasiyet	Vakfiye	15 Ca. 1176	2 Aralık 1762
193-194	57	98	Alacak-Verecek	Arz-ı Hal	29 Ca. 1176	16 Aralık 1762
194-195	57-58	99	İhtiyaç Temini	Buyuruldu	8 C.1176	25 Aralık 1762
195-196	58	100	İhtiyaç Temini	Buyuruldu	18 C. 1176	4 Ocak 1763
196	58	101	Tayin	Mürasele	20 M. 1176	11 Ağustos 1762
196	59	102	Tayin	Buyuruldu	15 Ca. 1176	1 Ocak 1763
197	59	103	Tayin	Berat	7/9 Ra. 1176	26/28 Eylül 1762
197-198	59	104	Asayişin Temini	Buyuruldu	26 C. 1176	12 Ocak 1763
198-199	60	105	Darp-Gasp	Buyuruldu	3 B. 1176	18 Ocak 1763
199-200	60	106	Mal-Mülk Satışı	Hüccet	10 Z. 1175	2 Temmuz 1762
200-201	61	107	Darp-Gasp	Arz-ı Hal	12 B. 1176	27 Ocak 1763
201	61	108	Tayin	Buyuruldu	1 B. 1176	16 Ocak 1763
201-202	61	109	Tahsilât	Tezkire	19 B. 1176	3 Şubat 1763
202	62	110	Tayin	Mürasele	29 C. 1176	15 Ocak 1763
202-203	62	111	İmdad-ı Hazariyye (Hizmet Pusulası)	Buyuruldu	19 B. 1176	3 Şubat 1763
203-206	63-64	112	Bera-yı Salyane (Köy Listesi)	Mürasele	Silik	Silik
206-207	65	113	Darp-Kayıp	Arz-ı Hal	3 L. 1176	27 Nisan 1763
207	65	114	Gasp	Arz-ı Hal	3 L. 1176	27 Nisan 1763
207	65	115	Kayıp	Arz-ı Hal	4 B. 1176	19 Ocak 1763
208	66	116	İhtiyaç Temini	Ferman	28 Ra. 1176	17 Ekim 1762
209-210	66-67	117	Asayişin Temini	Ferman	21-30 Ra. 1176	10-19 Ekim 1762

Tablo 1
Belgelerin Konu, Tür ve Tarihlerine Göre Tasnifi (Devamı)

Transkripsiyon Metnindeki Sayfa Numarası	Sicildeki Sayfa Numarası	Belge Numarası	Konusu	Türü	Tarihi (Hicrî)	Tarihi (Miladi)
210-211	67-68	118	Asayişin Temini	Buyuruldu	25 B. 1176	9 Şubat 1763
211-212	68	119	İhtiyaç Temini	Buyuruldu	Tarihsiz	Tarihsiz
212-213	69	120	Tahsilât	Buyuruldu	20 C. 1176	6 Ocak 1763
213	69	121	Tahsilât	Buyuruldu	21 B. 1176	5 Şubat 1763
214	70	122	Gasp	Arz-ı Hal	25 B. 1176	9 Şubat 1763
214-217	70-71	123	Bera-yı Salyane (Esnaf Listesi)	Mürasele	10 M. 1176-29 B. 1176	1 Ağustos 1762-13 Şubat 1763
217-223	72-74	124	İhtiyaç Temini	Müfredât Defteri	10 M. 1176-29 B. 1176	1 Ağustos 1762-13 Şubat 1763
223-224	74	125	Asayişin Temini	Buyuruldu	13 Ş. 1176	27 Şubat 1763
224	75	126	Asayişin Temini	Buyuruldu	11 Ş. 1176	25 Şubat 1763
224-225	75-76	127	İhtiyaç Temini	Buyuruldu	13 Ş. 1176	27 Şubat 1763
225-227	76-77	128	Şahadet	Hüccet	20 C. 1176	6 Ocak 1763
227-228	77	129	Tecavüz	Arz-ı Hal	13 Ş. 1176	27 Şubat 1763
228	77	130	Asayişin Temini	Buyuruldu	17 Ş. 1176	3 Mart 1763
228-229	78	131	Darp-Gasp	Arz-ı Hal	9 Ş. 1176	23 Şubat 1763
229-230	78	132	Gasp	Arz-ı Hal	20 Ş. 1176	6 Mart 1763
230-231	79-80	133	Asayişin Temini	Ferman	11-20 B. 1176	26 Ocak-4 Şubat 1763
231-232	80	134	Tayin	Mürasele	M. 1176	16 Mart-14 Nisan 1763
232	80	135	Tayin	Temessük	26 Ş. 1176	12 Mart 1763
232	80	136	Alacak-Verecek	Arz-ı Hal	28 Ş. 1176	14 Mart 1763
233	81	137	İhtiyaç Temini	Buyuruldu	29 Ş. 1176	15 Mart 1763
233-234	81	138	İhtiyaç Temini	Buyuruldu	29 Ş. 1176	15 Mart 1763
234-237	82	139	Tahsilât	Müfredât Defteri	Silik	Silik
237	83	140	Katl	Arz-ı Hal	3 N. 1176	18 Mart 1763
237-238	83	141	İhtiyaç Temini	Buyuruldu	5 N. 1176	20 Mart 1763
238-239	83	142	Zahire Listesi	Müfredât Defteri	9 N. 1176	24 Mart 1763

Tablo 1
Belgelerin Konu, Tür ve Tarihlerine Göre Tasnifi (Devamı)

Transkripsiyon Metnindeki Sayfa Numarası	**Sicildeki Sayfa Numarası**	**Belge Numarası**	**Konusu**	**Türü**	**Tarihi (Hicrî)**	**Tarihi (Miladi)**
239	84	143	İhtiyaç Temini	Buyuruldu	28 L. 1176	12 Mayıs 1763
239-240	84	144	Eşya Listesi	Emvâl-ı Magsûbe Defteri	13 N. 1176	28 Mart 1763
240	84	145	Tahsilât	Temessük	26 Ş. 1176	12 Mart 1763
241-242	85	146	Eşya Listesi	Emvâl-ı Magsûbe Defteri	15 N. 1176	30 Mart 1763
242	85	147	Darp-Gasp	Buyuruldu	11 L. 1176	25 Nisan 1763
243	86	148	Gasp	Emvâl-ı Magsûbe Defteri	Tarihsiz	Tarihsiz
244	86	149	Tahsilât	Buyuruldu	15 N. 1176	30 Mart 1763
244-245	87	150	Tahsilât	Buyuruldu	15 N. 1176	30 Mart 1763
245-247	88-89	151	İhtiyaç Temini	Ferman	11-20 N. 1176	25 Şubat-6 Mart 1763
247	89	152	Gasp	Arz-ı Hal	18 N. 1176	2 Nisan 1763
248	89	153	Gasp	Arz-ı Hal	18 N. 1176	2 Nisan 1763
248-249	90	154	Gasp	Ferman	1-10 Ş. 1176	15-24 Şubat 1763
249-250	91	155	Tahsilât	Buyuruldu	20 N. 1176	4 Nisan 1763
250-251	91	156	Tahsilât	Buyuruldu	20 N. 1176	4 Nisan 1763
251	92	157	Tahsilât	Buyuruldu	15 N. 1176	30 Mart 1763
252	92	158	Tahsilât	Buyuruldu	20 N. 1176	4 Nisan 1763
252-254	93	159	Tahkikat	Ferman	Silik	Silik
254-255	94	160	Tahkikat	Buyuruldu	14 Ş. 1176	28 Şubat 1763
255	94	161	Tayin	Buyuruldu	20 L. 1176	4 Mayıs 1763
255-258	95-96	162	Tayin	Ferman	15 B. 1176	30 Ocak 1763
258	96	163	Tayin	Buyuruldu	20 N. 1176	4 Nisan 1763
258-259	97	164	Tayin	Buyuruldu	3 L. 1176	17 Nisan 1763
259-260	97	165	Darp-Gasp	Arz-ı Hal	Tarihsiz	Tarihsiz
260-261	98	166	Alacak-Verecek	Ferman	11-20 N. 1176	26 Mart-4 Mayıs 1762
261-262	98	167	Alacak-Verecek	Buyuruldu	20 N. 1176	4 Nisan 1763

Tablo 1
Belgelerin Konu, Tür ve Tarihlerine Göre Tasnifi (Devamı)

Transkripsiyon Metnindeki Sayfa Numarası	**Sicildeki Sayfa Numarası**	**Belge Numarası**	**Konusu**	**Türü**	**Tarihi (Hicrî)**	**Tarihi (Miladi)**
262	99	168	Tayin	Buyuruldu	28 N. 1176	12 Nisan 1763
262-263	99-100	169	Tahsilât	Buyuruldu	3 L. 1176	17 Nisan 1763
263-265	100-101	170	Asayişin Temini	Ferman	1-10 N. 1176	16-25 Mart 1763
265-266	101	171	Asayişin Temini	Buyuruldu	22 N. 1176	6 Nisan 1763
266-267	102	172	Tahsilât	Temessük	13 L. 1176	27 Nisan 1763
267-268	102	173	Tahsilât	Tezkire	13 L. 1176	27 Nisan 1763
268	103	174	Zahire Listesi	Müfredât Defteri	17 L. 1176	1 Mayıs 1763
268-269	103	175	İhtiyaç Temini	Buyuruldu	17 L. 1176	1 Mayıs 1763
269	103	176	Alacak-Verecek	Arz-ı Hal	14 L. 1176	28 Nisan 1763
269-270	104	177	Asayişin Temini	Ferman	1-10 L. 1176	15-24 Nisan 1763
270-271	105	178	Alacak-Verecek	Arz-ı Hal	14 L. 1176	28 Nisan 1763
271-272	105	179	Asayişin Temini	Ferman	1-10 N. 1176	16-25 Mart 1763
272	106	180	Asayişin Temini	Buyuruldu	18 L. 1176	2 Mayıs 1763
273	106	181	Asayişin Temini	Buyuruldu	24 L. 1176	8 Mayıs 1763
273-275	107	181a	Vasiyet	Vakfiye	Tarihsiz	Tarihsiz
275-276	108	181b	Vasiyet	Hüccet	3 Za. 1176	16 Mayıs 1763
276-283	108-110	182	Tereke	Tereke Defteri	5 Ra. 1176	24 Eylül 1762
283	110	183	Vasiyet	Arz-ı Hal	4 Za. 1176	17 Mayıs 1763
284	111	184	Tayin	Tezkire	1 Za. 1176	14 Mayıs 1763
284	111	185	Darp-Gasp	Arz-ı Hal	5 Za. 1176	18 Mayıs 1763
285	111	186	Tayin	Mürasele	21-30 Za. 1176	3-12 Haziran 1763
285-286	112	187	Tahkikat	Ferman	19 B. 1176	3 Şubat 1763
287-288	113-114	188	Tahkikat	Ferman	21-29 L. 1176	6-15 Mart 1763
288-289	114	189	Asayişin Temini	Buyuruldu	22 Za. 1176	4 Haziran 1763
289-290	114-115	190	Asayişin Temini	Buyuruldu	21 Za. 1176	3 Haziran 1763
290	115	191	Tahsilât	Ferman	11-20 L. 1176	25 Nisan-4 Mayıs 1763
291-292	115-116	192	Tahsilât	Buyuruldu	1-10 L. 1176	15-24 Nisan 1763

Tablo 1
Belgelerin Konu, Tür ve Tarihlerine Göre Tasnifi (Devamı)

Transkripsiyon Metnindeki Sayfa Numarası	**Sicildeki Sayfa Numarası**	**Belge Numarası**	**Konusu**	**Türü**	**Tarihi (Hicrî)**	**Tarihi (Miladi)**
292-293	116	193	Tahkikat	Ferman	23 L. 1176	7 Mayıs 1763
293-294	117	194	Tahkikat	Ferman	11-20 L. 1176	25 Nisan-4 Mayıs 1763
294-295	117	195	Tahsilât	Buyuruldu	1 Z. 1176	13 Haziran 1763
295	118	196	Tayin	Buyuruldu	20 Za. 1176	2 Haziran 1763
295-296	119	197	Alacak-Verecek	Arz-ı Hal	6 Z. 1176	18 Haziran 1763
296	119	198	Katl-Gasp	Arz-ı Hal	15 Z. 1176	27 Haziran 1763
296-297	120	199	Tayin	Mürasele	11-20 Za. 1176	24 Mayıs-2 Haziran 1763
297-298	120	200	Asayişin Temini	Hüccet	15 Za. 1176	28 Mayıs 1763
299	121	201	Asayişin Temini	Buyuruldu	25 Za. 1176	7 Haziran 1763
299-301	121-122	202	Gasp-Asayişin Temini	Ferman	1-10 Z. 1176	13-22 Haziran 1763
301-302	123	203	Asayişin Temini	Buyuruldu	22 Z. 1176	4 Temmuz 1763
302	123	204	Tahsilât	Buyuruldu	1 M. 1177	12 Temmuz 1763
302-303	123	205	Tahsilât	Tezkire	1 M. 1177	12 Temmuz 1763
303	124	206	Tayin	Buyuruldu	25 Z. 1176	7 Temmuz 1763
303-304	124	207	Tayin	Buyuruldu	1 M. 1177	12 Temmuz 1763
304	125	208	Tahsilât	Ferman	1-10 Za. 1176	14-23 Mayıs 1763
304-305	125	209	Tahsilât	Buyuruldu	4 M. 1177	15 Temmuz 1763
305-306	126	210	Tahsilât	Hüccet	7 M. 1177	18 Temmuz 1763
306-314	126-128	211	Tereke	Tereke Defteri	27 Za. 1176	9 Haziran 1763
314-315	129	212	Tahsilât	Buyuruldu	24 Ş. 1176	10 Mart 1763
315	129	213	Gasp	Arz-ı Hal	12 M. 1177	23 Temmuz 1763
315-316	130	214	Diğer (mülk anlaşmazlığı)	Hüccet	13 M. 1177	24 Temmuz 1763
316-317	130	215	Darp-Gasp	Arz-ı Hal	14 M. 1177	25 Temmuz 1763
317	131	216	İhtiyaç Temini	Buyuruldu	18 M. 1177	29 Temmuz 1763

Tablo 1
Belgelerin Konu, Tür ve Tarihlerine Göre Tasnifi (Devamı)

Transkripsiyon Metnindeki Sayfa Numarası	**Sicildeki Sayfa Numarası**	**Belge Numarası**	**Konusu**	**Türü**	**Tarihi (Hicrî)**	**Tarihi (Miladi)**
317-318	131	217	Asayişin Temini	Buyuruldu	20 M. 1177	31 Temmuz 1763
318-319	131-132	218	Tahsilât	Buyuruldu	7 M. 1177	18 Temmuz 1763
319-321	132-133	219	Bera-yı Salyane (Köy Listesi)	Mürasele	29 B. 1176- 26 M. 1177	13 Şubat 1763- 6 Ağustos 1763
322-324	134-135	220	Bera-yı Salyane (Mahalle Listesi)	Mürasele	29 B. 1176- 26 M. 1177	13 Şubat 1763- 6 Ağustos 1763
324-330	135-138	221	Zahire Listesi	Müfredât Defteri	29 B. 1176- 26 M. 1177	13 Şubat 1763- 6 Ağustos 1763
330-331	138	222	Gasp	Buyuruldu	26 M. 1177	6 Ağustos 1763
331-332	138-139	223	Şahadet	Hüccet	29 M. 1177	9 Ağustos 1763
332	139	224	Gasp	Arz-ı Hal	28 M. 1177	8 Ağustos 1763
332-333	139	225	Tahsilât	Buyuruldu	23 M. 1177	3 Ağustos 1763
333	139-140	226	Tayin	Mürasele	1 S. 1177	11 Ağustos 1763
334	140	227	Tahsilât	Tezkire	1 M. 1177	12 Temmuz 1763
335	141	228	Tayin	Mürasele	21-29 S. 1177	31 Ağustos 1763- 8 Eylül 1763
335-336	141	229	Asayişin Temini	Buyuruldu	11 S. 1177	21 Ağustos 1763
336-337	142	230	Darp	Ferman	21-30 M. 1177	1-10 Ağustos 1763
337	142	231	Darp	Mürasele	21-30 M. 1177	1-10 Ağustos 1763
337-338	143	232	Tahsilât	Arz-ı Hal	16 S. 1177	26 Ağustos 1763
338	143	233	Katl	Arz-ı Hal	23 S. 1177	2 Eylül 1763
338-339	143	234	Tereke	Tereke Defteri	28 S. 1177	7 Eylül 1763
339-341	144	235	Tereke	Tereke Defteri	3 Ra. 1177	11 Eylül 1763
341-342	145-146	236	Asayişin Temini	Ferman	11-20 S. 1177	21-30 Ağustos 1763
342-343	146	237	Asayişin Temini	Buyuruldu	28 S. 1177	7 Eylül 1763
343-344	146-147	238	Asayişin Temini	Buyuruldu	29 S. 1177	8 Eylül 1763
344-345	147	239	Asayişin Temini	Buyuruldu	29 S. 1177	8 Eylül 1763
345	147-148	240	Asayişin Temini	Buyuruldu	20 S. 1177	30 Ağustos 1763

Tablo 1
Belgelerin Konu, Tür ve Tarihlerine Göre Tasnifi (Devamı)

Transkripsiyon Metnindeki Sayfa Numarası	**Sicildeki Sayfa Numarası**	**Belge Numarası**	**Konusu**	**Türü**	**Tarihi (Hicrî)**	**Tarihi (Miladi)**
346	148	241	Asayişin Temini	Buyuruldu	22 S. 1177	1 Eylül 1763
347	149	242	Tayin	Ferman	11-20 N. 1176	26 Mart-4 Nisan 1763
347-349	149-150	243	Tereke	Tereke Defteri	11 Ra. 1177	19 Eylül 1763
349-350	150	244	Gasp	Arz-ı Hal	12 Ra. 1177	20 Eylül 1763
350-351	150	245	Tereke	Tereke Defteri	16 R. 1177	24 Ekim 1763
351	151	246	Tayin	Mürasele	21-29 S. 1177	31 Ağustos-8 Eylül 1763
351-352	151	247	Mal-Mülk Satışı	Hüccet	1 S. 1177	11 Ağustos 1763
352-353	151	248	Tayin	Buyuruldu	1 Ra. 1177	9 Eylül 1763
353	152	249	Darp-Gasp	Arz-ı Hal	17 Ra. 1177	25 Eylül 1763
353-354	152	250	Katl	Tezkire	15 Ra. 1177	23 Eylül 1763
354	152	251	Alacak-Verecek	Arz-ı Hal	2 Ra. 1177	10 Eylül 1763
354-355	152	252	Alacak-Verecek	Buyuruldu	25 Ra. 1177	3 Ekim 1763
355	153	253	Alacak-Verecek	Arz-ı Hal	15 Ra. 1177	23 Eylül 1763
355-356	153	254	Katl-Gasp	Arz-ı Hal	22 Ra. 1177	30 Eylül 1763
356	153	255	Diğer (mülk anlaşmazlığı)	Arz-ı Hal	23 Ra. 1177	1 Ekim 1763
356-357	154	256	Tayin	Berat	23 M. 1176	14 Ağustos 1762
357	154	257	Tayin	Berat	11-20 M. 1176	2-11 Ağustos 1762
357-358	154	258	Tayin	Berat	11-20 M. 1176	2-11 Ağustos 1762
358	155	259	İhtiyaç Temini	Buyuruldu	5 R. 1177	15 Ekim 1763
358-359	155	260	İhtiyaç Temini	Buyuruldu	5 R. 1177	15 Ekim 1763
359-360	155/ 160-b	261	Şahadet	Hüccet	3 R. 1177	11 Ekim 1763
360	156	262	Tahsilât	Tezkire	4 Ra. 1176	23 Eylül 1762
360	156	263	Tahsilât	Tezkire	10 Ca. 1176	27 Kasım 1762
361	156	264	Tahsilât	Tezkire	9 B. 1176	24 Ocak 1763
361	156	265	Tayin	Buyuruldu	1 Ca. 1176	18 Kasım 1762
361	156	266	Tahsilât	Tezkire	24 C. 1176	10 Ocak 1763

Tablo 1
Belgelerin Konu, Tür ve Tarihlerine Göre Tasnifi (Devamı)

Transkripsiyon Metnindeki Sayfa Numarası	**Sicildeki Sayfa Numarası**	**Belge Numarası**	**Konusu**	**Türü**	**Tarihi (Hicrî)**	**Tarihi (Miladi)**
362	156	267	Tahsilât	Tezkire	24 C. 1176	10 Ocak 1763
362	156	268	Asayişin Temini	Buyuruldu	16 Ş. 1176	2 Mart 1763
362	156	269	Tahsilât	Tezkire	Tarihsiz	Tarihsiz
362	156	270	Tahsilât	Tezkire	L. 1176	15 Nisan-13 Mayıs 1763
362-363	156	271	Tahsilât	Tezkire	1 Za. 1176	14 Mayıs 1763
363	157	272	Tahsilât	Tezkire	Tarihsiz	Tarihsiz
363	157	273	Tayin	Tezkire	6 S. 1176	27 Ağustos 1762
363	157	274	Tahsilât	Tezkire	18 Z. 1176	30 Haziran 1763
364	157	275	Tahsilât	Tezkire	2 S. 1177	12 Ağustos 1763
364	157	276	Tahsilât	Tezkire	3 S. 1177	13 Ağustos 1763
364	157	277	Tahsilât	Tezkire	17 Z. 1177	17 Haziran 1764
364	157-a	278	İhtiyaç Temini	Tezkire	29 R. 1177	6 Kasım 1763
364-365	157-a	279	Tahsilât	Tezkire	23 M. 1177	3 Ağustos 1763
365	157-b	280	Tahsilât	Tezkire	4 S. 1177	14 Ağustos 1763
365	158	281	Tahsilât	Buyuruldu	22 Ş. 1176	8 Mart 1763
365-366	158	282	Tayin	Buyuruldu	1 Z. 1176	13 Haziran 1763
366	158	283	Boşanma	Hüccet	23 Za. 1176	5 Haziran 1763
366	158	284	Tahsilât	Hüccet	29 Za. 1176	11 Haziran 1763
367	158	285	Tahsilât	Hüccet	15 Z. 1176	27 Haziran 1763
367	158	286	Tahsilât	Hüccet	25 Za. 1176	7 Haziran 1763
367	160	287	Asayişin Temini	Mürasele	14 Ş. 1176	28 Şubat 1763
367-368	160	288	Asayişin Temini	Mürasele	14 Ş. 1176	28 Şubat 1763
368	160	289	Diğer (istifa)	Hüccet	15 M. 1177	26 Temmuz 1763
368-370	160-b	290	Tereke	Tereke Defteri	7 R. 1177	15 Ekim 1763
370-372	160-b/163	291	Tereke	Tereke Defteri	7 R. 1177	15 Ekim 1763
372	163	292	Tahkikat	Buyuruldu	9 R. 1177	17 Ekim 1763
373	164	293	Tahkikat	Buyuruldu	9 R. 1177	17 Ekim 1763

Tablo 1
Belgelerin Konu, Tür ve Tarihlerine Göre Tasnifi (Devamı)

Transkripsiyon Metnindeki Sayfa Numarası	**Sicildeki Sayfa Numarası**	**Belge Numarası**	**Konusu**	**Türü**	**Tarihi (Hicrî)**	**Tarihi (Miladi)**
373-374	164	294	Tahkikat	Buyuruldu	9 R. 1177	17 Ekim 1763
374	165	295	Asayişin Temini	Buyuruldu	9 R. 1177	17 Ekim 1763
375	165	296	Gasp	Arz-ı Hal	9 R. 1177	17 Ekim 1763
375-376	166	297	Tereke	Tereke Defteri	12 R. 1177	20 Ekim 1763
376-378	166-167	298	Mal-Mülk Satışı	Hüccet	9 R. 1177	17 Ekim 1763
378	167	299	Alacak-Verecek	Arz-ı Hal	3 R. 1177	11 Ekim 1763
378-379	167	300	Darp	Arz-ı Hal	11 R. 1177	19 Ekim 1763
379	167	301	Alacak-Verecek	Arz-ı Hal	2 R. 1177	10 Ekim 1763
379	167-168	302	Katl	Arz-ı Hal	2 R. 1177	10 Ekim 1763
380	168	303	Asayişin Temini	Ferman	21-29 S. 1177	31 Ağustos-8 Eylül 1763
380-381	168	304	Asayişin Temini	Mürasele	21-29 S. 1177	31 Ağustos-8 Eylül 1763
381	169	305	Asayişin Temini	Buyuruldu	9 Ra. 1177	17 Eylül 1763
381-383	169	306	Tayin	Eşya Defteri	19 R. 1177	27 Ekim 1763
383	170	307	Katl	Arz-ı Hal	18 R. 1177	26 Ekim 1763
383-384	170	308	Tereke	Tereke Defteri	1 R. 1177	9 Ekim 1763
385-386	171	309	Tereke	Tereke Defteri	1 R. 1177	9 Ekim 1763
386	171	310	Gasp	Arz-ı Hal	11 R. 1177	19 Ekim 1763
387-388	172	311	Diğer (para tecdidi)	Ferman	18 R. 1177	26 Ekim 1763
388-393	173-174	312	Tereke	Tereke Defteri	23 R. 1177	31 Ekim 1763
393	174	313	Alacak-Verecek	Arz-ı Hal	19 R. 1177	27 Ekim 1763
393-394	175	314	İhtiyaç Temini	Buyuruldu	26 R. 1177	3 Kasım 1763
394	175	315	İhtiyaç Temini	Buyuruldu	26 R. 1177	3 Kasım 1763
394	175	316	İhtiyaç Temini	Buyuruldu	28 R. 1177	5 Kasım 1763
395-396	175	317	Tereke	Tereke Defteri	29 R. 1177	6 Kasım 1763
396	176	318	Tayin	Berat	1-10 C. 1177	7-16 Aralık 1763
397	177	319	Şahadet	Hüccet	7 L. 1205	9 Haziran 1791

1.2.3. Belgelerin Özeti

Antakya Kazası'nın 7 numaralı şer'iyye sicilindeki 324 hükmün özeti verilirken öncelikle sayfa numarası ardından belge numarası belirtilmiştir. Belgelerin özetleri verilirken belgenin hangi tarihe karşılık geldiği ve ne tür belge olduğunu öğrenmek açısından yukarıda hazırlanan tabloya tekrar dönmemek için miladi tarihler ile belgenin türü de özet kısmında verilmiştir.

(Birinci Belge) Numarasız: 1a Kasap zümresinden es-Seyyid Mehmed Emin, Kaddüre-zâde Mustafa Beğ ve diğerlerinin ahaliye sıkıntı çektirmemek üzere 1177 senesi Rebî'ü'l-evvel ayının ilk gününden (9 Eylül 1763) sene tamamına değin (30 Haziran 1764) etin her batmanını on dörder pareye satmak üzere taahhütte bulunmalarına dair 9 Eylül 1763 tarihli hüccet.

(İkinci Belge) Numarasız: 2a Hem Müslüman hacıların sağ salim geçirilmesine hem de imdad-ı hazariyyenin tekmiline dair tarihsiz kayıt.

Sayfa Numarası: 1/ Belge Numarası: 1 Peygamberlerin hükümlerini icra etmek için Antakya Kazası'nda Mehmed'in kadı görevinde bulunduğuna dair 26 Mart 1762 tarihli dibâce.

Sayfa Numarası: 1/ Belge Numarası: 2 Antakya kadılığını tasarruf eden Süleyman'ın muvakkati olan Osman'ın vefat ettiği ve önceki kadı-askerin ruznamçesinde kayıtlı bulunan Mevlânâ Mehmed'in 26 Mart 1762 tarihinden itibaren tasarruf etmek üzere kadı olarak atandığına dair 25 Şubat/25 Mart 1762 tarihli bir tezkire.

Sayfa Numarası: 1/ Belge Numarası: 3 Antakya Mutasarrıfı Süleyman'ın 25 Mart 1762 tarihinde ref olunduğu ve muvakkati Osman'ın vefat etmesiyle mutasarrıflık vazifesinin boş kaldığı Mevlânâ Mehmed'in 26 Mart 1762 tarihinden itibaren hem mutasarrıflık vazifesine hem de Anadolu Kadı-askeri İbrahim tarafından halk arasında şer'î hükümlerin uygulayıcısı yani kadı olarak tayin edildiğine dair 25 Mart 1762 tarihli bir mürasele.

Sayfa Numarası: 1/ Belge Numarası: 4 Antakya Kadısı Mevlânâ Mehmed Efendi'nin 26 Mart 1762 tarihinden itibaren Anadolu Kadı-askeri İbrahim tarafından Antakya Kazası'nda askeri kesime mensup olanların terekesini yazmakla da görevlendirildiğine dair 25 Mart 1762 tarihli bir mürasele.

Sayfa Numarası: 2/ Belge Numarası: 5 Antakya sakinlerinden olan Musa'nın validesinin yine Antakya sakinlerinden olup Nakîb Efendi uşaklarından İsmail

tarafından katledilerek malını gasp ettiğinden Musa'nın hakkının tahsil edilmesine dair 7 Nisan 1762 tarihli bir arz-ı hal.

Sayfa Numarası: 2/ Belge Numarası: 6 Antakya sakinlerinden olan İsmail Misk'in biraderi olan Merhum İbrahim'in bin kuruşu ile iki re's katırının Antakya sakinlerinden olan Süleyman ve uşakları Ali ve Mehmed ile Zeyneb tarafından cebren ve kahren el konulduğuna dair 7 Nisan 1762 tarihli bir arz-ı hal.

Sayfa Numarası: 2/ Belge Numarası: Numarasız 3a Anadolu Vilayeti'nde bulunan köy, nahiye, belde ve büyük şehirlerde oturan halkın, ticaret ehlinin, konar-göçer aşiretler ile kabilelerin sahibi oldukları koyun ve keçilerin satışı üzerine olup yarıda kalmış bir ferman.

Sayfa Numarası: 2/ Belge Numarası: 7 Hasan adlı kişinin iki yüz altın ile iki yüz beyaz kuruşunu Antakya'da sakin Bakkal Seyyid Halil'de emanet olarak verdiğini ancak emanetine Seyyid Halil tarafından el konulduğuna ve hakkının tahsil olunması için bir mübaşirin tayinine dair 10 Nisan 1762 tarihli bir arz-ı hal.

Sayfa Numarası: 3/ Belge Numarası: 8 Kalemiyye akçesi nakline memur sadr-ı azam çukadarlarından olup bir ulakla yola çıkan Merdân Ali Ağa'nın maiyetindeki at ücreti ile lazım gelen on iki re's tüvânâ bargirinin verilip muhafazaları için gerekli olan tedbirlerin alınmasına dair Rakka Divanı'ndan 5 Nisan 1762 tarihinde tahrir olunan bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 3/ Belge Numarası: 9 Ahmed adlı kişinin 25 şunbul buğday, 18 şunbul şufan ve bir miktar arpa ile 8 şunbul guştesinin Mıkâbrûs Köyü'nde Mehmed Kizîr ve Mehmed Şümeymet/Şemîmet adlı kimseler tarafından cebren el konulduğu ve hakkının tahsil olunması için bir mübaşir tayinine dair 7 Nisan 1762 tarihli bir arz-ı hal.

Sayfa Numarası: 3-4/ Belge Numarası: 10 Hala İstanbul Duhan Gümrüğü Emini olan Mehmed Ağa'nın uhdesine, İstanbul Duhan Gümrüğü ile Eyalet-i Halep ve buna bağlı yerlerin duhan gümrüğü ile resm-i dönüm-i duhan mukataasının dahi Mehmed'e bırakıldığına dair 19 Mart 1762 tarihli bir ferman.

Sayfa Numarası: 4/ Belge Numarası: 11 Eyalet-i Halebü'ş-Şehbâ ma'a Bi'retü'l-Fırat ve tevabi'i mahallerinin duhan gümrüğü mukataası hala İstanbul Duhan Gümrüğü Emini olan Mehmed Ağa'ya yeniden tahvil ve 12 Mart 1762 tarihinden itibaren zapt olunacağına dair hala Halep Muhassılı ve Mütesellimi olan Mehmed tarafından yazılan 19 Mart 1762 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 4/ Belge Numarası: 12 Hâcı Mustafa'nın 80 kuruş kıymetinde bir re's bargiri takımıyla Antakya'da çalınmış olup tahsilinin Müslüman hacıların geçişine değin geciktirildiği, bu hususun araştırılması için bir mübaşirin bilgisi dâhilinde bargirin bulunması için harekete geçilmesine dair 18 Nisan 1762 tarihli bir tezkire.

Sayfa Numarası: 5/ Belge Numarası: 13 Önceki kâ'im-i makâm olan Bedevî-zâde es-Seyyid İbrahim Çelebi'nin 25 Nisan 1762 tarihinden itibaren Antakya Kazası'nda kâ'im-i makâm olarak tayin olunduğuna dair 25 Nisan 1762 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 5/ Belge Numarası: 14 Sofîlar Mahallesi sakinlerinden önceki muhtesib Veliyyüddîn Ağa'nın muvacehesinde menzil-i padişahî hizmeti için bir menzilci tayininin gerekli olduğu ayanlar tarafından doğrulandığı, bu menzilin gelen giden ulaklar için Veliyyüddîn Ağa kendi malından 40 re's tüvânâ bargire kadar olanını karşılayacağını ancak ziyadesine ihtiyaç duyulur ise vilayet tarafından verileceğine böylelikle mezkûr menzile menzilci olarak tayin olunduğunu gösterir 1 Mayıs 1762 tarihli bir hüccet.

Sayfa Numarası: 6/ Belge Numarası: 15 Menzilcî-i Cedîd Velî Ağa için makbuziyyât defteri kaydı.

Sayfa Numarası: 6/ Belge Numarası: 16 Ma'şûkiyye'de Cağılan Efendi bahçesinde önceden fevt olan Cebecelü oğlu Halil'in mirasçısı olmadığından Antakya Kazası'nda hala Beytü'l-mal Emini olan Ali Ağa'nın bilgisi dâhilinde terekesinin beytü'l-mala aktarılacağından Ali Ağa tarafından tahrir olunan 4 Mayıs 1762 tarihine ait bir tereke kaydı.

Sayfa Numarası: 6-7/ Belge Numarası: 17 Önceki mültezim Kara Ali Ağa'nın Halep Muhasıllığı dîmosâtı kalemlerinden olan Antakya İhtisabı mahsulünün mukataasını 7 Mayıs 1762'den itibaren bir yıllığına uhdesine kaydolunduğuna dair 7 Mayıs 1762 tarihli bir tezkire.

Sayfa Numarası: 7/ Belge Numarası: 18 Halep Muhassıllığı dîmosâtından olan Antakya İhtisâbı mahsulü mukataasının 7 Mayıs 1762'den itibaren Kara Ali Ağa'nın üstüne aldığını/ yüklendiğini Antakya Kadısı Mevlânâ Mehmed'e bildiren 7 Mayıs 1762 tarihli bir tezkire.

Sayfa Numarası: 7/ Belge Numarası: 19 Antakya'da hala Yeniçeri Zabiti olan Turnacı-başı İbrahim Ağa'nın Antakya'nın yeniçeri zabitliği görevine tayin olunduğuna dair 26 Mart / 4 Nisan 1762 tarihli bir mürasele.

Sayfa Numarası: 8/ Belge Numarası: 20 Önceden Meydân Mahallesi sakinlerinden iken fevt olan el-Hâcı Ömer ibn Ebûbekr'in beratının Ebûbekr, Emine ve Fatma adındaki çocuklarına münhasır olduğu, Ebûbekr'in zevcesi Halime bint-i el-Hâcı Mustafa Emine'nin babasından intikal eden menzilin ¼'lik hissesini 90 kuruş karşılığında satın aldığına dair 15 Mayıs 1762 tarihli bir hüccet.

Sayfa Numarası: 8/ Belge Numarası: 21 Cisr-i Hadîd ve Eğrî Geçîd'te inşa olunması buyrulan mıntıkaların, buralara yerleştirilecek askerin ve bunlara baş olacak kol ağasının da tayini hususlarında Halep Valisi Mustafa Paşa'ya bilgi verilmesi ve gerekenlerin yapılmasına dair 29 Nisan 1762 tarihli bir tezkire.

Sayfa Numarası: 9/ Belge Numarası: 22 Halep Muhassıllığı'ndan olan kirbas-ı penbe damgasının yıllık 30 kuruş mal ile yeniden maktu-ı kayd ve her sene malını Halep muhassıllığına vermek üzere 50 kuruş muaccele ile Hasan ve Ali adlı kişilere iştiraken malikâne tevcih olunmasına dair 6 Temmuz 1760 tarihli bir ferman.

Sayfa Numarası: 10/ Belge Numarası: 23 Antakya Kazası'nda hala müftü olan el-Hâcc İbrahim Efendi'nin hicr olunup yerine iftaya önceki Antakya Müftüsü Abdurrahman Efendi'nin tayin olunduğuna dair 25 Nisan 4 Mayıs tarihli bir mürasele.

Sayfa Numarası: 10-12/ Belge Numarası: 24 Hammâre Mahallesi sakinlerinden iken önceden vefat iden Mehmed Çelebi ibn Yusuf'un verasetinin zevcesi Fatma bint-i Mehmed ile küçük kızı Zeyneb'e kaldığına dair 28 Mayıs 1762 tarihli tereke kaydı.

Sayfa Numarası: 12/ Belge Numarası: 25 Önceki Haremeyn Mukataacısı olan Ebu's-Suud'un Halep Sancağı'nda Kusayr Nahiyesi'nde Com Köyü ve gayriden berat ile mutasarrıf olduğu zeametin zapt ve taşiri için Çukadar Musa'nın gönderildiğini ve kimsenin vazifesini icra ederken engel olmamasına dair 8 Mayıs 1762 tarihli bir temessük.

Sayfa Numarası: 12/ Belge Numarası: 26 Süveyde Nahiyesi'nde Söğüd-Pınarı yakınlarında Abbas Ağa bahçesinde maktul olan iki nefer reayanın katillerinin teftişi ve demm-i öşrlerinin tahsiline dair 3 Haziran 1762 tarihli bir tezkire.

Sayfa Numarası: 12/ Belge Numarası: 27 Debbûs Mahallesi sakinlerinden iken önceden vefat iden Monlâ İsmail'in veraseti zevcesi Ümmühân Hatun ile oğlu Monlâ Mustafa'ya ve kızı Fatmahân ve Ümmühân Hatun'un karnında mütebeyyin haml-ı mevkufa münhasır olduğuna 24 Mayıs / 22 Haziran 1762 tarihli bir tereke kaydı.

Sayfa Numarası: 13/ Belge Numarası: 28 Antakya Kazası'nın muhzır-başılığından hâsıl olan rüsumat ve mahsulâtın 12 Mart 1762 - 11 Mart 1763 tarihleri arasında Mehmed Zeynî-zâde'ye der-uhde-i iltizam olunduğuna dair tarihsiz bir temessük.

Sayfa Numarası: 13/ Belge Numarası: 29 Mirahur-ı evvel olan Reşid İbrahim'in padişah emri ile Bağdat'a memur olduğu, kendisi ve adamlarının başta 65 re's menzil bargirinin tedarik ve diğer ihtiyaçlarının acilen giderilmesine dair 3 Haziran 1762 tarihli bir ferman.

Sayfa Numarası: 13/ Belge Numarası: 30 Önceki mühürdar ve dergâh-ı muallâ gediklilerinden olan Selim'in hala Mirahur-ı evvel olan Reşid İbrahim'in maiyetiyle Bağdat'a memur olduğundan dolayı Selim'e ve adamlarına 20 re's menzil bargirinin onlar gelmezden evvel hazırlanmasına dair 13 – 22 Haziran 1762 tarihli bir ferman.

Sayfa Numarası: 14/ Belge Numarası: 31 Hala Bağdad Defterdarı olan Mehmed Halis'in hala Mirahur-ı evvel olan Reşid İbrahim'in maiyetiyle Bağdat'a memur olduğundan Mehmed Halis'e ve adamlarına lazım olan 15 re's menzil bargirinin ahali tarafından onlar varmazdan evvel ihzar olunmasına dair 3 – 12 Haziran 1762 tarihli bir ferman.

Sayfa Numarası: 14/ Belge Numarası: 32 Aslen Halep mütemekkinlerinden olup Antakya'da Nakîb Hanı'nda müsafereten mütemekkin iken mürd olan Yahudi Ayyâş adlı kişinin zevcesi Kameriyye'den gayrı olmadığından terekesinin Emin-i Beytü'l-mal Vekili olan el-Hâcc Mehmed Ağa marifetiyle kaleme alınan 28 Haziran 1762 tarihli tereke kaydı.

Sayfa Numarası: 15/ Belge Numarası: 33 Mürd-i mesfur Ayyâş'ın vefat etmeden önce Yahudi taifesinden Yasef veled-i Nitûb'u vasiyy-i muhtar tayin eylediğine dair 28 Haziran 1762 tarihli bir hüccet.

Sayfa Numarası: 15/ Belge Numarası: 34 Antakya ahalisinin kemal-i tegallüblerinden dolayı voyvoda tarafına iltifat ve müracaatları olmadığına dair 19 Temmuz 1762 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 15/ Belge Numarası: 35 23 Temmuz 1762 tarihinden bir sene tamamına değin Halep Muhassıllığı'nın Antakya ve Kusayr ve Şugûr kazalarından olan kura ve mukataaların el-Hâcc Mehmed Efendi'nin uhdesine müfevvez buyrulduğuna dair 2 Ağustos 1761 tarihli bir tezkire.

Sayfa Numarası: 15/ Belge Numarası: 36 H. 1176 senesine mahsup olmak üzere mal-ı avarız ve bedel-i nüzul erbabından defter-i mevkufat gereğince tahsili lazım

gelen miktarın kaza-i mezburdan cem ve tahsil olunmasına dair 23 Temmuz 1762 tarihli bir tezkire.

Sayfa Numarası: 16-17/ Belge Numarası: 37 Halep Valisi'nin Antakya Kazası'ndan talep eylediği imdad-ı hazariyyenin birinci taksitinin meblağı ve Menzilci Veli Ağa için alınan meblağ, diğer meblağların yekûnu ve ehl-i sûk masarifinin meblağı belirtilerek tahrir olunan 23 Temmuz 1762 tarihli mevkufat defteri kaydı.

Sayfa Numarası: 17-20/ Belge Numarası: 38 Kastel Mahallesi sakinlerinden olup hala Adana Mutasarrıfı Ahmed Paşa'nın vekil-i sebt-i şer'îsi olan el-Hâcı Ebûbekr Ağa'ya vakfına mütevelli tayin eylediği el-Hâcc Hüseyin Ağa ibn Halil Ağa huzurunda 38 kıta tut bahçesi ile diğer mallarının gelirlerini müvekkilinin tasarrufuna ve hayır işlerine bıraktığına dair 2 Ağustos 1762 tarihli bir vakfiye.

Sayfa Numarası: 20/ Belge Numarası: 39 Antakya Kazası mahallelerinden avarız ve nüzul bedelinin, Antakya Tahsildarı ve Kâtib-i Miri el-Hâcc Mehmed Ağa'ya tebliğ edilerek defter-i mevkufat gereğince mahallerinden cem ve tahsil olunması hususunda 23 Temmuz 1762 tarihli bir mürasele.

Sayfa Numarası: 21-22/ Belge Numarası: 40 Antakya Kazası nahiyelerinden avarız ve nüzul bedelinin Antakya Tahsildarı ve Kâtib-i Miri el-Hâcc Mehmed Ağa'ya tebliğ edilerek defter-i mevkufat gereğince mahallerinden cem ve tahsil olunması hususunda 23 Temmuz 1762 tarihli bir mürasele.

Sayfa Numarası: 22/ Belge Numarası: 41 Antakya Kazası'nda Kûrd Mezraası adlı köyden olan Cevriyye'nin hanesi yine aynı yerden olan Hızır oğlu ile iki adamı tarafından basılmış ve malı zorla gasp edildiğinden mübaşir tayini ile hakkının icra-yı hakk olunmasına dair 29 Temmuz 1762 tarihli bir arz-ı hal.

Sayfa Numarası: 22-23/ Belge Numarası: 42 Kastel Mahallesi sükkânından olan Adana Valisi Ahmed Paşa'nın vekili olan el-Hâcc Ebûbekr Ağa, Afife Kadın'ın vekili olan zevci Karamûrt Hanı Zabiti Memiş Ağa ile yaptığı menzil satışına dair 8 Ağustos 1762 tarihli bir hüccet.

Sayfa Numarası: 23/ Belge Numarası: 43 Antakya Kazası'na tabi Kusayr Nahiyesi'nde Mıkâbrûs nam köy sakinlerinden olan Hâcc oğlı Hüseyin ve Deyrîn oğlu Ali ve Berber Ahmed adlı kişiler yine aynı köyden olan Dervîş'in cebren ve kahren üzüm bağını ve 150 kuruşluk ev eşyasını zapt eyledikleri ve kendisini darp eylediklerinden mübaşir tayinine dair 20 Ağustos 1762 tarihli bir arz-ı hal.

Sayfa Numarası: 23/ Belge Numarası: 44 Süveyde Nahiyesi'nde sakin Arab 'Ilvan adlı kişinin Seyyid Ali'nin bir devesini sebepsiz ve zorla alıkoyduğundan mübaşir tayinine dair 25 Ağustos 1762 tarihli bir arz-ı hal.

Sayfa Numarası: 24/ Belge Numarası: 45 Antakya ve tevabi'i mahallerinde sakin ve mütemekkin ve geçip giden ehl-i zimmet-i kefere, Yahudi, Ermeni ve Acem taifelerinin cizyelerini edaya dair 23 Temmuz 1762 tarihli bir tezkire.

Sayfa Numarası: 24-25/ Belge Numarası: 46 Antakya Voyvodası el-Hâcc Hüseyin Ağa'ya tebliğen H. 1176 senesine mahsuben Halep Valisi'nin Antakya Kazası'ndan talep eylediği imdad-ı hazariyyenin birinci taksitinin meblağı ve Menzilci Veli Ağa için alınan meblağ ile diğer meblağların yekûnu belirtilerek her bir haneye isabet eden miktarın tahsil edilmesine dair 23 Temmuz 1762 tarihli bir mürasele.

Sayfa Numarası: 25/ Belge Numarası: 47 Antakya ahalisinin gönderdiği mektupgereğince 23 Temmuz 1762 tarihinden itibaren Hüseyin Ağa'nın Antakya voyvodalığına tayinine dair 28 Temmuz 1762 tarihli bir tezkire.

Sayfa Numarası: 26/ Belge Numarası: 48 Halep Muhassıllığı kalemlerinden Şugûr Nahiyesi'nde vaki Hâtiye Köyü mevkufat defterleri gereğince bir sülüs avarız hanesiyle Zenbâkiyye Menzili'ne bağlı olup her sene tevzi olunan hisse-i tekaliflerini edadan aciz olduklarını, aynı menzile merbut olub ancak tekalif-i umur-ı şer'iyyesi köy civarında olan Antakya Kazası'na ilhak olunması önceden arz-ı hal edildiğinden bu isteğin kabul edilmesine dair 20 Haziran 1762 tarihli bir ferman.

Sayfa Numarası: 26/ Belge Numarası: 49 Hâtiye Köyü'nin Şugûr Kazası'ndan Antakya Kazası'na ilhak olunup ahalisinin salyane ücretinin Antakya Kazası'na teslim edilmesine dair 25 Temmuz 1762 tarihli bir hüccet.

Sayfa Numarası: 27/ Belge Numarası: 50 Antakya Kazası kuralarından Fenk Köyü sakinlerinden köy şeyhi İbrahim ve Hevâce İsmail'in ifal-ı kabiha muradıyla Mehmed'in kız kardeşine hücum ve darp ettiklerinden dolayı bir mübaşir tayinine dair 20 Temmuz 1762 tarihli bir arz-ı hal.

Sayfa Numarası: 27/ Belge Numarası: 51 Antakya Voyvodası el-Hâcc Hüseyin Ağa'ya tebliğ edilerek H. 1176 senesine mahsub Halep Valisi'nin Antakya Kazası'ndan talep eylediği imdad-ı hazariyyenin birinci taksitinin meblağı ve Menzilci Velî Ağa için alınan meblağ ile diğer meblağların yekûnu belirtilerek şehirden tahsili lazım gelen miktarın cem ve tahsil olunmasına dair 23 Temmuz 1762 tarihli bir mürasele.

Sayfa Numarası: 28/ Belge Numarası: 52 Müslüman hacıların dönüş vakti olduğundan Adana, Antakya ve Karaman etrafındaki eşkıyaların varlığından dolayı buralarda kâfi derecede adamlar ve bayraklar ile gerekli tedbirlerin alınarak hacıların güvenli geçişlerinin sağlanmasına dair 23 Temmuz - 1 Ağustos 1762 tarihli bir ferman.

Sayfa Numarası: 28/ Belge Numarası: 53 Müslüman hacıların geçiş vakti gelmekle Antakya, Adana ve Karaman arasında bazı yerlerdeki eşkıyanın araştırılıp zararlarının önlenerek hacıların güvenli bir şekilde geçmelerine dair 26 Ağustos 1762 tarihli bir tezkire.

Sayfa Numarası: 29/ Belge Numarası: 54 H. 1176 senesine mahsub imdad-ı hazariyyenin birinci taksitinde Antakya Kazası'na isabet eden meblağ pusulasını gösterir 23 Temmuz 1762 tarihli bir tezkire.

Sayfa Numarası: 29-30/ Belge Numarası: 55 Habîbü'n-Neccâr Mahallesi sükkânından el-Hâcc Hasan Efendi ibn el-Hâcc Mustafa Efendi ibn eş-Şeyh Ebûbekr el-Kürdî mahkemede toplamda 4 menzili babası el-Hâcc Mustafa Efendi'nin 64 sene önce vakfettiğini, gelirlerinin bir kısmını tamir, geri kalanını vefatının ardından evladlarının mutasarrıf olmasını havi bir vakfiyeyi el-Hâcc Hasan Efendi diğer aile bireyleri vefat ettiklerinden kendisinde olduğu ancak bu vesika zayi olduğundan yenisinin tahririne dair 3 Eylül 1762 tarihli bir hüccet.

Sayfa Numarası: 30-31/ Belge Numarası: 56 Habîbü'n-Neccâr Mahallesi sakinlerinden el-Hâcc Hasan Efendi mahkemede mütevelli tayin ettiği el-Hâcc Abdullah huzurunda emlakının gelirlerinden bir kısmını akarların tamiri için, geri kalanının vefatının ardından evlatlarına intikali için 1 Eylül 1762 tarihli bir vakfiye kaydı.

Sayfa Numarası: 32-33/ Belge Numarası: 57 Medine-i Antakya yakınlarında olan Cisr-i Hadîd ve Eğrî Geçîd nam mahallerde yol güvenliği ve halkın huzuru için birer palanka inşa olunmak üzere hem halkın yardımı hem de devlet tarafından bin kuruş verilerek 40 nefer süvari ve 20 nefer piyade yerleştirilmesinden dolayı 2.500 kuruşluk ulufelerini Halep Gümrüğü malından ocaklık tayin olunarak vermek üzere Antakya ayanından Kara İbrahim bu masarifi alıp palankaları inşa etmediğinden verilen miktardaki nefer de tayin olunmamıştır denilerek başkente bildirildiğinden bu yapıları inşa için toplanan para her nerede ise tahsil olunup yapılması gerekenlerin yapılarak baş şehre bildirilmesi hususunda saraydan Osman ve Adana Beylerbeyi'nin de bir mübaşir tayin ederek gönderdiklerinde yaşanan durum öğrenilip bildirildiği ve

baş muhasebe defterlerine kaydedildiğine dair yazılan bu kayıtta; durumun olduğu şekilde devam etmesi, neferlerin ulufelerinin eksiksizce ödenmesi gerektiği, aksi bir durum yaşanması halinde lazım olan cevabın hemen verileceğini bildiren 12 Mayıs 1762 tarihli bir ferman.

Sayfa Numarası: 33/ Belge Numarası: 58 Müslüman hacıların Zenbâkiyye'den Antakya'ya ve Eğrî Geçîd'e varıncaya dek salimen geçişlerine tayin olunan Gönüllüler Ağası el-Hâcc Mustafa Ağa'nın maiyetinde olan 10 adet bayrağın 10 günlük tayinat ve alîklerinin Antakya Voyvodası Hüseyin Ağa tarafından verileceğini gösterir 1 Eylül 1762 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 34/ Belge Numarası: 59 Tâbi'-i Sofîlar Mahallesi sakinlerinden Hüseyin bin Muharrem Ağa, Mehmed Çelebi ibn el-Hâcc Ali'yi şikâyet edip Ma'şûkiyye Mezraası'nda bir kıta tut bahçesinin nısf hissesi üzerinde hak iddia etmesi üzerine Mehmed Çelebi'nin şahitlerle bu iddiayı çürütmesine dair 10 Eylül 1762 tarihli bir hüccet.

Sayfa Numarası: 35-36/ Belge Numarası: 60 Müslüman hacıların, tüccar kafilelerinin ve diğerlerinin salimen geçişleri için Cisr-i Hadîd ve Eğrî Geçîd'te yeniden birer palanka inşa olunup toplamda iki mahalle altmış nefer süvari ve piyade Muhafızının yerleştirilerek görevlerini icra etmesi ve bunun için süvarisine senevî ellişer ve piyadesine yirmi beşer kuruş ulufe olup senevî iki bin beş yüz kuruşun H. 1173 senesi başından itibaren verilmesi için Halep Gümrüğü'nden ocaklık tayinine dair 14 Şubat 1759 tarihli bir berat.

Sayfa Numarası: 36/ Belge Numarası: 61 Antakya Kazası Kusayr Nahiyesi'nde Kârsû Köyü'nden Şeyh Mehmed ve Kassâb oğlı Kara Hasan, Ömer adlı kişinin demm-i diyeti ile gasp ettikleri bir re's atı Ömer'in karındaşı olan Hadîce'ye tahsil edilmesi için mübaşir tayinine dair 4 Eylül 1762 tarihli bir arz-ı hal.

Sayfa Numarası: 36/ Belge Numarası: 62 Mehmed adlı kimsenin Antakya Kazası Kusayr Nahiyesi kuralarından Garbeyâz Köyü ahalilerinden Delî Balta Mehmed'in yanında senevî 15 kuruş ücret ile hizmetkârlık edip sene sonunda Delî Balta bu miktarın edasında muhalefet edip amca-zâdeleri Mehmed'i hem darp hem de emvalını gasp ettiğinden mübaşir tayinine dair 4 Eylül 1762 tarihli bir arz-ı hal.

Sayfa Numarası: 37/ Belge Numarası: 63 H. 1176 senesine mahsuben Halep Eyaleti'nden sefersiz vakitlerde verilen imdad-ı hazariyyenin senede iki taksit ile toplanarak Halep Valisi tarafından kabzedilmesi ve saraydan tayin olunan

Mustafa'ya geciktirmeden teslim olunmasına dair 13-22 Temmuz 1762 tarihli bir ferman.

Sayfa Numarası: 37-38/ Belge Numarası: 64 Antakya Kazası'na tabi Alâkend Köyü sakinlerinden iken önceden katlen fevt olan el-Hâcc Mehmed ibn İsmail'in veraseti zevcesi, oğulları ve kızına münhasır olduğuna dair 23 Eylül 1762 tarihli bir tereke kaydı.

Sayfa Numarası: 38-39/ Belge Numarası: 65 Antakya'da Tut Mahallesi sakinlerinden olup hacdan avdetinde Şam'da önceden vefat iden el-Hâcc Mehmed ibn Monlâ Yusuf'un veraseti zevce-i metrukesi ile oğlu, kızlarına karnında hamil olana münhasır olduğuna dair 17 Eylül 1762 tarihli bir tereke kaydı.

Sayfa Numarası: 39/ Belge Numarası: 66 Antakya'da Hazret-i Habîbü'n-Neccâr Mahallesi sakinlerinden iken önceden fevt olan Uzun Halil Ağa ibn Süleyman'ın veraseti nikâhlı zevcesi ile validesi, kız karındaşı ve karındaşının oğullarına münhasır olduğuna dair 23 Eylül 1762 tarihli bir tereke kaydı.

Sayfa Numarası: 40/ Belge Numarası: 67 Müslüman hacıların geçiş vakti olduğundan mürurlarının salimen olması için Gönüllüler Ağası maiyetine Ebûbekr Ağa'nın memur olduğuna dair 11 Eylül 1762 tarihli bir tezkire.

Sayfa Numarası: 40/ Belge Numarası: 68 Kozbekçi Ocağı'ndan olup Antakya'da Uncılar Mahallesi'nde Kurd Ahmed Beşe'nin menzilinde alîl (hasta) olduğu halde müsafereten sakin iken önceden vefat eden Çerkâşî Halil Ağa ibn Hüseyin'in mirasçısı olmadığından terekesini veresesine isal etmek üzere vasiyy-i muhtar tayin ettiği Gümrükci el-Hâcc İbrahim Ağa marifetiyle tahrir olunan 30 Eylül 1762 tarihli bir tereke kaydı.

Sayfa Numarası: 41/ Belge Numarası: 69 Rûha tarafına memuren tayin olunan Mirahur-ı evvel Müteveffa Reşid İbrahim Ağa etbaından olup Medine-i Antakya'da Gök Meydân adlı mahalde müsafereten sakin iken önceden vefat eden Yalıç Ahmed'in mirasçısı olmadığından terekesini veresesine isal etmek üzere vasiyy-i muhtar tayin ettiği Çavuş Hâcı Mustafa marifetiyle tahrir olunan 28 Eylül 1762 tarihli bir tereke kaydı.

Sayfa Numarası: 41/ Belge Numarası: 70 Antakya Kazası'nın dönüm duhanından voyvodalara verilen rüsumun edasında mazeret gösterilmesi ile önceki voyvoda Veliyyüddin Ağa'ya ödenmediği, mezbur rüsumun reayanın mı yoksa ahalinin zimmetinde mi her kimde olduğu Halep tarafına bildirilerek o taraftan tahsil olunmasına başlanması hususuna dair 12 Eylül 1762 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 41/ Belge Numarası: 71 Halep'te önceki vezîr-i azam Müteveffa Sinan Paşa Evkafı mahsulünden almak üzere günlüğü on akçe vazife ile duacı olan es-Seyyid Mehmed Salih el-Hicazî'nin tecdîd-i berat ricasıyla tahrir olunan 7 Mayıs 1758 tarihli bir berat.

Sayfa Numarası: 42/ Belge Numarası: 72 Müteveffa Sinan Paşa Evkafı mülhakatından Antakya'da olan Cündî Hamamı adı ile bilinen hamam, dükkân ve menâzil, mazide vuku bulan büyük bir zelzele hasebiyle münhedim ve hatta hamamların dahi azlığından belde ahalisi hamam-ı merkum ve dükkân ve menzillerin tamir olunması daha yararlı olacağından belde halkının erbab-ı vukuf ile keşif yapıp lazım olan onarım için adı geçen vakfa mütevelli ihtiyar eyledikleri kimseyi keşif defteriyle durumun bildirilmesi için emr-i şerif yazılması hususunda Evkaf Müfettişi Mevlânâ Abdullah'ın padişaha bilgi verdiği ve buna binaen Antakya Kadısı'na yazılan 20-29 Eylül 1762 tarihli bir ferman.

Sayfa Numarası: 42/ Belge Numarası: 73 Müteveffa Sinan Paşa Evkafı mülhakatından Antakya'da olup mazide münhedime olan Cündî Hamamı adıyla bilinen hamam, dükkân ve menzillerin tamir olunması için ahali tarafından bir mütevelli tayin edilip bu kimsenin lazım olan onarımı havi defterle durumu padişaha arz için yazılan tarihsiz bir mürasele.

Sayfa Numarası: 43/ Belge Numarası: 74 Sene-i mazide meydana gelen zelzele ile münhedim olan Cündî Hamamı, menzil ve dükkânların onarımı hususunda kâim-i makâm-ı mütevelli vasıtasıyla keşif defterini padişah tarafına irsaline dair kaleme alınan tarihsiz bir inhâ'.

Sayfa Numarası: 43-44/ Belge Numarası: 75 Müderrisîn-i kirâmdan Nazif İbrahim bir arz-ı hal ile Antakya ve Cebel-i Akra' nahiyelerinde olup iştiraken malikâne uhdesinde olan Karye-i Uskiyyât ve tevabi'i mukataasını münavebe şartları dâhilinde hisselerine göre zaptı gerekirken dört hisseye mutasarrıf olan el-Hâcc Mehmed, mahallinde sakin olduğundan adı geçen mukataayı 10 seneden beri tek elden zapt ettiğinden diğer ortakların faiz hisselerini edada muhalefet edip H. 1176 yılının bedelini dahi zapt etmesi ihtimalini menetmek için halktan bazı kimseler durumu padişaha arz edip durumun eskiden olduğu gibi münavebe usulü üzere olması istenmişse de zapt olunan müddet boyunca el-Hâcc Mehmed'in iktiza eden meblağı diğer hissedarlara teslim edip H. 1176 yılı başından sonuna değin yalnızca Nazif İbrahim tarafından zapt olunması hususunda 31 Temmuz 1762 tarihli bir ferman.

Sayfa Numarası: 44/ Belge Numarası: 76 Önceki İstanbul Kadısı olan Kethüdazâde İsmail Efendi'nin mahdumu Nazif İbrahim Mollâ Efendi'nin Halep Muhassıllığı kalemlerinden olan Antakya ve Cebel-i Akra' nahiyelerinde vaki iştiraken malikâne uhdelerinde olan Karye-i Uskiyyât ve tevabi'i mukataasını münavebe üzere zapt olunması konusunda ısdar olunan emr-i âlîde beyan olunduğu üzere dört hissesine mutasarrıf olan el-Hâcc Mehmed'in bir elden müstakilen zapt ettiği müddet-i miktarı diğer müşterekler taraflarından zapt olunması hususuna acilen mübaderet olunması üzerine tarihsiz bir mürasele.

Sayfa Numarası: 44/ Belge Numarası: 77 Halep Muhassıllığı kalemlerinden olan Antakya, Cebel-i Akra' ve tevabi'i mukataasının hâsılatının, H. 1176 yılı başından sonuna değin Nazif İbrahim tarafından zapt edilip Şerefüddin Ağa tarafından tahrir olunan temessükte devlete edası lazım olan meblağ belirtilmiş olup akabinde iltizam bedelinin taraf-ı devlete eda olunduğuna dair tarihi verilmemiş bir temessük.

Sayfa Numarası: 45/ Belge Numarası: 78 Antakya Kazası'na tabi ve Reşây Mezraası'nda vaki Abdülkerim Çavuş Çeşmesi Vakfı'nın yevmi bir akçe vazife ile mütevellisi olan el-Hâcc İbrahim Halife kendi rızasıyla es-Seyyid el-Hâcc Hüseyin Halife'ye feragat edip Hüseyin Halife'nin berat ile mutasarrıf olduğunu belirten 13-22 Haziran 1762 tarihli bir berat.

Sayfa Numarası: 45-46/ Belge Numarası: 79 Antakya'da Câmi'-i Kebîr Mahallesi ahalisinden Rebi'-zâde el-Hâcc Mehmed Çavuş Ağa ibn Bektâş mahkemede mütevelli tayin eylediği Çelebi oğlı Mollâ İbrahim huzurunda bir bâb ekmekçi fırını ile bir bâb debbağ dükkânını vakfettikten sonra fırın harap olduğundan yerine bir bâb attâr dükkânını vakfedip gelirlerinden bir kısmını onarım için bir kısmını geri hayır işlerinde çalışanlara ve geri kalanı vefatından sonra evlatlarına intikal etmesi ve evlatları munkarız olduktan sonra mütevelliye teslim olunmasına dair 14 Ekim 1762 tarihli bir vakfiyye kaydı.

Sayfa Numarası: 47/ Belge Numarası: 80 Antakya'da Şeyh Ali Vakfı'nın vazife-i muayyene ile hatibi olan es-Seyyid Mehmed Halife vefat etmekle mirasçısı olmadığından 29 Ağustos 1761'den itibaren es-Seyyid el-Hâcc Hüseyin Halife ibn es-Seyyid Mehmed'e tevcih olunup vazifesi bedelini vakfın mütevellilerinden almasına dair 12 Eylül 1761 tarihli bir berat.

Sayfa Numarası: 47/ Belge Numarası: 81 Hala Şam Kapı Kethüdası Mehmed Ağa'nın kethüdası Şeyh İbrahim Ağa'nın Arsuz'da olan malikânesinin Kara Cillî demekle maruf olan yerden on iki harman iki harir bahçesinin Antakya sakinlerinden

Zaim Türkmân oğlu zapt ettiğinden mübaşir tayinine dair 30 Eylül 1762 tarihli bir arz-ı hal.

Sayfa Numarası: 47/ Belge Numarası: 82 Abrâhâm küçük iken pederi vefat ettiğinden 800 kuruşluk metrukâtını Derzî Ferhât oğlı Cercîs zapt edip Abraham talep ettiğinde inkar ettiğinden dolayı tahrir olunan 29 Ekim 1762 tarihli bir arz-ı hal.

Sayfa Numarası: 48-49/ Belge Numarası: 83 Bilâ-varis maruf fevt olan yeniçeri ve ona tabi olanların cüzi ve küllî muhallefât ve metrukâtları, emval ve eşya ve nukûd ve emlak ve gerek resm-i beytü'l-mal adı altında alınan her ne ise bir akçe ve bir habbesi geri kalmaksızın cümlesinin beytü'l-mal tarafına gönderilmesi gerektiği el koyanların da kimler olduğu araştırılarak bildirilip haklarından gelinmesi hususunda 12-21 Ağustos 1762 tarihli bir ferman.

Sayfa Numarası: 49/ Belge Numarası: 84 H. 1173 senesi Sâfer'inden H. 1174 senesi Sâfer'ine dek nefs-i mahallat-ı menzilciyan irsaliyyesi halen eda ve teslim olunmadığı, bundan dolayı mal-ı avarız irsaliyyesini mübaşir marifetiyle tahsil olunmasına dair 29 Ekim 1762 tarihli bir tezkire.

Sayfa Numarası: 49-50/ Belge Numarası: 85 Câmi'-i Kebîr Mahallesi sakinelerinden Fâtıma bint-i Ahmed tarafından vekil tayin olunan Bekcî oğlı el-Hâcc Mehmed Beşe mahkemede aynı mahalleden Mehmed ibn Ahmed'e mehr-i muacceli tamamen eda ettiği ancak mesken-i şer'î ile günlük nafakasını ödemediğini; Mehmed'in ise bahsi geçenleri eda etmeye kudreti olmadığını belirtip Fâtıma Hatun'u mahkemede talak-ı selase ile tatlik edip mehr-i muaccele ile müeccelenin yarısını ipka ederken geri kalanı Fâtıma'dan teslim aldığına dair 9 Kasım 1762 tarihli bir hüccet.

Sayfa Numarası: 50/ Belge Numarası: 86 Hasan Kâkûnlı önceden Antakya Nahiyesi'nde Mıkâbrûs Köyü'nde 200 kuruşa bir bağ satın aldıktan iki gün sonra karındaşı maktul bulunduğundan mezkûr köy ahalisinden ihkak-ı hakk olunması hususuna dair 2 Kasım 1762 tarihli bir arz-ı hal.

Sayfa Numarası: 50/ Belge Numarası: 87 Mustafa'nın uhdesinde bulunan Antakya Nahiyesi'nde Bitlâl-i Halâş tevabi'i mukataasının talibi olan Antakya Müftüsü Abdurrahman Efendi'ye iltizam olunup kaydolunan mahsulat ve rüsumatı zapt etmesi için tahrir olunan ve H. 1176'ya tarihlendirilmiş olan bir temessük.

Sayfa Numarası: 51/ Belge Numarası: 88 Belgede adı geçenlerin H. 1169 senesine mahsuben Emin ve Fâtıma ve Ayişe'ye 500 kuruş borçları olup yarısının 26 Temmuz

1762'de teslim olunduğunun ancak şer'an tebeyyün olan hakkın mübaşir marifetiyle tahsil olunmasına dair 7 Kasım 1763 tarihli bir temessük.

Sayfa Numarası: 51/ Belge Numarası: 89 Osman Antakya Kazası'nda Marsû Köyü'nde sakin iken sonradan Salkiya Köyü'ne taşındığında mezkûr köy sakinlerinden Sarı Yusuf oğlı Hüseyin ve diğerlerinin 45 kuruşluk nukûd akçesi ile emvalını gasp ve kendisini darp ettiklerinden hakkının tahsil olunmasına dair 23 Kasım 1762 tarihli bir arz-ı hal.

Sayfa Numarası: 51/ Belge Numarası: 90 Antakya'da sakin Cafer oğlu Hâcc Hasan ve oğulları, Kusayr köylerinden Kefer'âbil Köyü sakinlerinden olan Ali'nin 200 kuruş akçesini aldırmalarının yanı sıra öküzlerini köyden sürmekle zulmettiklerinden mübaşir tayinine dair 24 Kasım 1762 tarihli bir arz-ı hal.

Sayfa Numarası: 52/ Belge Numarası: 91 Mahsen Mahallesi sakinlerinden iken daha önce fevt olan Zeyneb bint-i Kara Ebûbekr'in veraseti kız karındaşının kızına münhasır iken Zeyneb'in metrukâtından olup Habîbü'n-Neccâr Mahallesi'nde olan bir bâb menzili kızı Fatma Hatun için fuzuli zapt eden Abdullah Ağa'dan durumun aslına vâkıf olunmak hususunda 24 Kasım 1762 tarihli bir hüccet.

Sayfa Numarası: 53/ Belge Numarası: 92 Adana Sancağı'nın Sarıseki ve Belen kasabalarından kimseler ile Payas'tan bazı kimseler arasında Payas Dizdarı Beyoğlu Osman'ın katli sebebiyle düşmanlık yaşanmış, bu mücadeleden dolayı Adana ve Antakya'dan gelen-giden yolcular zarar görmüş, buna neden olanların cezalandırılması ve tekrar emniyetin sağlanması hususunda 9-17 Kasım 1762 tarihli bir ferman.

Sayfa Numarası: 54/ Belge Numarası: 93 Payas'ta Beyoğlu Osman'ın katli sebebiyle yaşanan huzursuzluğu gidermek üzere Adana ve Halep taraflarına fermanlar gönderildiğinden Halep'e irsal olunan evamir-i aliyyenin imzalı bir sureti Antakya'ya da yollanmış olup pusula gereğince ihtiyaç duyulan zahirenin akçesiyle tedarikine dair 30 Kasım 1762 tarihli bir tezkire.

Sayfa Numarası: 54/ Belge Numarası: 94 Payas'ta Beyoğlu Osman'ın katli sebebiyle ahali aralarında meydana gelen fesattan dolayı bozulan düzenin tekrar sağlanması için hem Adana hem Halep taraflarına hitaben yazılan suretlerde tekrar huzuru ikame etmek üzere asker tedarik edilmesi belirtildiğinden Halep tarafından Antakya'ya irsal olunan tezkirede Antakya'dan toplamda 2.000 nefer tüfenk-endâzın hazır edilmesi hususuna dair 30 Kasım 1762 tarihli bir tezkire.

Sayfa Numarası: 55/ Belge Numarası: 95 Payas'ta Beyoğlu Osman'ın katli sebebiyle meydana gelen fesadın giderilmesi için Halep'ten çıkıp Antakya üzerinden geçileceğinden üç günlük ihtiyaç duyulacak zahirenin miktarını gösterir 30 Kasım 1762 tarihli bir tezkire.

Sayfa Numarası: 55/ Belge Numarası: 96 Kusayr Nahiyesi Mıshane Köyü sakinlerinden olan Abdullah aynı köyden olmakla birlikte köy şeyhi olan Şeyh Hüseyin ve iki diğer nefer tarafından gece yarısı hanesi basılıp emvalı gasp edildiğinden mübaşir tayinine dair 28 Kasım 1762 tarihli bir arz-ı hal.

Sayfa Numarası: 56/ Belge Numarası: 97 Habîbü'n-Neccâr Mahallesi sakinelerinden Emine Hatun bint-i el-Hâcc İsmail eş-Şehîd Dalkılıç-zâde'nin vekil-i olan Firâk-zâde el-Hâcc Mustafa Beğ mahkemede vakıf mütevellisi tayin eylediği Hanîfî-zâde Hasan Efendi; bir bâb menzil ile bir tut bahçesinin Emine Hatun tarafından vakfedildiği, gelirlerinin bir kısmı onarım geri kalanı ise hayatta oldukça kendisi akabinde kızları tarafından tasarruf olunacağına en sonunda ise hayır yapılarının onarımına ve mütevelli olana ait olduğunu gösterir 2 Aralık 1762 tarihli bir vakfiye.

Sayfa Numarası: 57/ Belge Numarası: 98 Antakya Kazası köylerinden olan Suriye Köyü reayaları ehl-i zimmet olduklarından dolayı her yıl gibi ödemeleri gereken cizye bu yıl mahsulleri asl mallarını vefa etmediğinden erbab-ı düyûnlarına bir nesne vermeye bile kudretleri olmadığını ve yeni yıla kadar ashab-ı düyûna müddet verildiğine dair 16 Aralık 1762 tarihli bir arz-ı hal.

Sayfa Numarası: 57-58/ Belge Numarası: 99 Halep'e görevlendirilen kimse/-ler, görev yerine ulaşıncaya kadar ihtiyaç duydukları zahireyi temin için görevlendirdikleri silahdara; Antakya havalisinde bazı kargaşaların meydana geldiği, huzur ortamının tekrar sağlanması gerektiği ve halktan ihtiyaç duyulandan bir nesne ziyade alınmamasına dair 25 Aralık 1762 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 58/ Belge Numarası: 100 Antakya, Belen ve Payas havalilerindeki kargaşa ve yollardaki huzursuzluğun giderilip tekrar huzurun ikamesi için Antakya ayanları ve diğerlerinin Halep'e davet edildiklerine dair 4 Ocak 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 58/ Belge Numarası: 101 11 Ağustos 1762 tarihinden itibaren Antakya Kazası'nın umur-ı kısmet-i askeriyesine Antakya Kadısı Mevlânâ Mehmed Efendi'nin tayin edildiğine dair 11 Ağustos 1762 tarihli bir mürasele.

Sayfa Numarası: 59/ Belge Numarası: 102 Haleb'e görevlendirilen kimse/-lerin 31 Aralık 1762 gününde Halep'e vusul ve duhul-ünün/lerinin müyesser olduğuna dair 1 Ocak 1763 tarili bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 59/ Belge Numarası: 103 Hindîler Tekkesi'nin bir müddet ile şeyhi olan Şeyh İsmail ibn Şeyh İbrahim'in vefat ettiğinden yerine el-Hâcc Masum ibn Gulâm Himmet adlı dervîşin müstehak olduğuna dair 26/28 Eylül 1762 tarihli bir berat.

Sayfa Numarası: 59/ Belge Numarası: 104 Önceden tahrir olunan evraka binaen yaşanan huzursuzluğun giderilmesi için Antakya Kazası'ndan ileri gelenlerin huzura çağrıldığı ancak kimsenin bu nidaya kulak vermediğini belirtip silahdarın fukara halkı muhafazaya tayin olunmakla beraber İbrahim Ağa'nın ve cümle tarafından seçilen bir vekilin huzura getirilmesine dair 12 Ocak 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 60/ Belge Numarası: 105 Cebel-i Akra' Nahiyesi kuralarından Mıshane Köyü sakinlerinden olan üç eşkıya; aynı köyden olan Mehmed ve Abdullah'ın hanelerini basıp emvalını gasp ettiklerinden başka validelerini de darp ettiklerinden dolayı mübaşir tayinine dair 18 Ocak 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 60/ Belge Numarası: 106 Medine-i Antakya'da 'İmrân Mahallesi sakinelerinden iken önceden fevt olan Fâtıma-cân Hatun veraseti zevci Abdurrahman Efendi ile karındaşı el-Hâcc Hasan Efendi'ye münhasır olduğu, Hasan Efendi'nin aynı mahallede bulunan bir bâb menzilin nısf hisse-i irsiyyesini Abdurrahman Efendi'ye sattığına dair 2 Temmuz 1762 tarihli bir hüccet.

Sayfa Numarası: 61/ Belge Numarası: 107 Antakya Kazası Kusayr Nahiyesi köylerinden Sağriye Köyü sakinlerinden sahipsiz ve kimsesiz olan isimsiz bir cariye aynı köy halkından Hâcı Yusuf 300 kuruşa tekabül eden emvalını zabt u rabt ile merhametsizlik ettiğinden mübaşir tayinine dair 27 Ocak 1763 tarihli bir arz-ı hal.

Sayfa Numarası: 61/ Belge Numarası: 108 H. 1176 senesi Receb ayı başından itibaren Antakya voyvodalığının İbrahim Ağa'ya tefviz olunduğuna dair 16 Ocak 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 61/ Belge Numarası: 109 H. 1171 yılından H. 1175 senesi sonuna değin Antakya mahallelerinden tahsili lazım gelen avarız bedelinin eksik kaldığı, eksik miktarın tahsili için görevli irsal olunduğuna dair 3 Şubat 1763 tarihli bir tezkire.

Sayfa Numarası: 62/ Belge Numarası: 110 Müftülük vazifesinde hala müftü olan Antakya Müftüsü Abdurrahman Efendi'nin tekrar tayinine dair 15 Ocak 1763 tarihli bir mürasele.

Sayfa Numarası: 62/ Belge Numarası: 111 H. 1176 senesine mahsuben imdad-ı hazariyyenin ikinci taksitinde Antakya Kazasına isabet eden meblağın pusulasını gösterir 3 Şubat 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 63-64/ Belge Numarası: 112 İmdâd-ı hazariyyenin ikinci taksiti ve Menzilci Velî Ağa ile diğer masraflar zikredilmiş olup çıkan miktar eşit bir şekilde bölüştürülüp kuranın 14 hanesine dağıtıldığına dair tarihi belirtilmemiş bir mürasele.

Sayfa Numarası: 65/ Belge Numarası: 113 Hâcı Mehmed Adana'dan gelirken Antakya Kazası'nın Büyükburc Köyü'nde misafir olmak için maiyetiyle vardığı zaman halk tarafından kabul olunmayıp karındaşını da yaralayıp yok ettiklerinden mübaşir tayinine dair 17 Nisan 1763 tarihli bir arz-ı hal.

Sayfa Numarası: 65/ Belge Numarası: 114 İsmail Antakya Kazası'na tabi Bedîtû Köyü'nde Mehmed Beşe'nin odasına misafir olarak nüzul ettiği zaman adı geçenin köy şeyhi ile birlikte malının yanı sıra nukûd-ı akçesini gasp ettiğinden mübaşir tayinine dair 17 Nisan 1763 tarihli bir arz-ı hal.

Sayfa Numarası: 65/ Belge Numarası: 115 es-Seyyid Mustafa, pederi Kusayr nahiyelerinden Türkmân Mezraası'nda subaşı iken ziyaretine giderken Şeyh Ömer konağında malının çalındığından mübaşir tayinine dair 19 Ocak 1763 tarihli bir arz-ı hal.

Sayfa Numarası: 66/ Belge Numarası: 116 Saray kapıcı-başılarından Çavuş-başı Ahmed önceki Rakka valileri Merhum Sadeddin Paşa ve Şâhsîvâr-zâde es-Seyyid Mustafa Paşa'nın emval ve eşyalarının nakledilmesi hususunda sadır olan emir gereğince bu eşya ve emval hayvanlarla nakledileceğinden hayvanların ihtiyaç duyacağı zahire ve malzeme Rakka'dan saraya dek yetecek şekilde tespit edilip yol üzerinde bulunan kazalar ahalileri tarafından ferman gereğince hazırlanmasına dair 17 Ekim 1762 tarihli bir ferman.

Sayfa Numarası: 66/ Belge Numarası: 117 Ruha'da vefat iden Sadeddin Paşa'nın ve Şâhsîvâr-zâde Mustafa Paşa'nın emval ve eşyaları beytü'l-mala ait olduğundan nakline Çavuş-başı Ahmed'in memur edildiği, Ruha'dan Üsküdar'a kadar olan menzil ve yollarda güvenliğin sağlanması gerektiğine dair 10-19 Ekim 1762 tarihli bir ferman.

Sayfa Numarası: 67-68/ Belge Numarası: 118 Rakka tarafından Üsküdar'a emval, eşya ve hayvanlarla yola çıkan Çavuş-başı Ahmed ve maiyetinin konduğu mahallerde güvenliğin temini ve lazım olan adamların acilen hazırlanmasına dair 9 Şubat 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 68/ Belge Numarası: 119 Rakka valileri iken vefat eden Vezîr bin el-Hâcc Sadeddin Paşa ve Şâhsîvâr-zâde es-Seyyid Mustafa Paşa'nın emval, eşya ve hayvanlarını âsitâne-i aliyyeye nakil için hayvan ve hademelere lazım olan zahireyi beyan eder nitelikte tarihsiz bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 69/ Belge Numarası: 120 Heniyetulah Hanım Sultan'ın Halep Muhassıllığı kalemlerinden malikâne usulü uhdesinde olan Antakya Kazası'nda Kozlûca ve Cidâliye Mukataası köylerinin reayaları Halep ve Antakya sakinlerinden olan murabahacı taifesinden aldıkları borcu edaya kudretleri olamadığından ikinci defa alacaklılar ile yüzleştirilip eda-yı deyne kudretleri olmadığı şer'an sabit olursa reayanın rencide ettirilmemesine dair 6 Ocak 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 69/ Belge Numarası: 121 Heniyetulah Hanım Sultân'ın Halep Muhassıllığı kalemlerinden malikâne usulü uhdesinde olan Antakya Kazası'nda Kozlûca ve Cidâliye ve tevabi'i mukataası köylerinin defterde kayıtlı halkından bazıları başka yerlerde ikameti anlaşıldığından bu kimselerin on yılı aşkın bir süreden beri ikamet edip avarız hanesine kayıtlı ise edası lazım gelen resm-i raiyyetleri kanun ve defter gereğince tahsilinin ancak aksi bir durum söz konusu ise kadimî yerlerine gönderilmesi hususunda 5 Şubat 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 70/ Belge Numarası: 122 Ahmed, bundan önce Antakya'da Mahkeme Nâibi Emin Efendi hizmetinde iken el-Hâcc Abdullah Ağa "kızını tezvic etmek" iddiasıyla kendisinden bir miktar altın alıp aldattığından mübaşir tayinine dair 9 Şubat 1763 tarihli bir arz-ı hal.

Sayfa Numarası: 70-71/ Belge Numarası: 123 Antakya Voyvodası Ahmed Ağa'ya hitaben; H. 1176 senesine mahsuben Halep valisinin emr-i âlî gereğince taleb ettiği imdad-ı hazariyyenin ikinci taksitinin meblağı ve Menzilci Veli Ağa'nın ücreti ve diğer meblağlar ulema ve diğer ileri gelenler marifetiyle hesap olunup şehre isabet eden meblağın bölüştürülerek tahsiline dair tarihi belirtilmeyen bir mürasele.

Sayfa Numarası: 72-74/ Belge Numarası: 124 H. 1176 senesine mahsuben Halep valisinin emr-i âlî gereğince talep ettiği imdad-ı hazariyyenin ikinci taksitinin meblağı ve Menzilci Velî Ağa'nın ücreti ve diğer meblağlar ulema ve diğer ileri gelenlerin tahrir ettirdikleri tarihsiz müfredat defteri sureti.

Sayfa Numarası: 74/ Belge Numarası: 125 Başıbozuk kapısız levendât taifesiyle Halep Eyaleti kuralarının reayaları arasında birkaç seneden beri var olan çatışma sebebiyle bu başıbozuk taife toplanıp Halep taraflarına varınca buralardan gitmeleri konusunda kapı halkı ve divane-gân bayraklarının kethüda ile gerekli tedbirleri alıp eşkıyanın uzaklaştırılmasına dair 27 Şubat 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 75/ Belge Numarası: 126 Müslüman hacıların hac farizasını eda için geçiş vakti olduğundan geçiş yollarının ve hacı kafilelerinin güvenliğinin teminine dair sadır olan 25 Şubat 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 75-76/ Belge Numarası: 127 Müslüman hacıların ve özellikle de emin-i sure ve sakka-başıların geçiş vakti olduğundan bunların Halep'i geçinceye kadar güvenli bir şekilde geçişlerinin temini için on bayrak divane-gân ve Kethüda İbrahim Ağa'nın tayini ile iktiza eden zahirenin tedariki hususuna dair 25 Şubat 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 76-77/ Belge Numarası: 128 Antakya'da 'İmrân Mahallesi sakinlerinden Mehmed Efendi ibn Süleyman Efendi mahkemede; Sâha Mahallesi sakinelerinden iken daha önce fevt olan el-Hâcce Âyşe bint-i Ebûbekr'in veraseti zevci el-Hâcc Ali ibn Ebûbekr ile halası Meryem Hatun'a münhasır olduğu ancak vakfiye şartına göre merhumenin teyze-zadesinin zürriyeti munkarız olması ve vakfiyenin kaybolması üzerine mezkûr menzilin tasarrufunun Mehmed Efendi ile kız karındaşlarının hakkı olduğuna dair 6 Ocak 1763 tarihli bir hüccet.

Sayfa Numarası: 77/ Belge Numarası: 129 Antakya sakinlerinden olan Mustafa kayıp iken yine kaza sakinlerinden Salih Ağa ve diğer iki kişi ailesini davet edip ırzına duhul eylediklerinden mübaşir tayinine dair 27 Şubat 1763 tarihli bir arz-ı hal.

Sayfa Numarası: 77/ Belge Numarası: 130 Müslüman hacı kafilelerinin vardığı ancak ikamet menzillerinin harap olduğundan Kethüda İbrahim'in Halep tarafından tayin edilen bayraklar ile hacı kafilelerinin selametle geçişinin sağlanmasına dair 3 Mart 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 78/ Belge Numarası: 131 Validesi Bâbatorûn Köyü'nden olan davacının aynı köyden olan Mikail'den bir bağ satın almışsa da bunun hem gelirine el koyup hem de bağı kiralayanlarla birlikte davacının ailesine saldıran Şeyh Mehmed'in mahkemeye çağrılması için mübaşir tayinine dair 23 Şubat 1763 tarihli bir arz-ı hal.

Sayfa Numarası: 78/ Belge Numarası: 132 Kârsû Köyü'nden olan el-Hâcc Kadir'in karındaşı köy şeyhinin kızını isteyip başlık meblağını verdiği ancak akabinde

karındaşı öldüğünden Kadir, şeyhe verilen meblağı geri alamadığından hakkının tahsiline dair 6 Mart 1763 tarihli bir arz-ı hal.

Sayfa Numarası: 79-80/ Belge Numarası: 133 Haremeyn halkına her yıl ki gibi bu yıl da Üsküdar'dan Şam-ı Şerif'e "surre-i hümayun" irsali için surre emini olarak görevlendirilen el-Hâcc Hüseyin'e teslim olunmuş ancak vefat ettiğinden hacıların yollardaki güvenliğinin belde halklarına zarar ve rahatsızlık vermeden teminine ihtimam gösterilmesi hususunda 26 Ocak-4 Şubat 1763 tarihli bir ferman.

Sayfa Numarası: 80/ Belge Numarası: 134 16 Mart 1763 tarihinden itibaren Antakya Kazası'na kâ'im-i makâm olarak Sükkerî-zâde / (*Ş*)ükrî-zâde es-Seyyid Hüseyin Efendi'nin atandığına dair 16 Mart 14 Nisan 1763 tarihli bir mürasele.

Sayfa Numarası: 80/ Belge Numarası: 135 Belgede kesik kısım söz konusu olduğundan yerin adı tespit edilememiş olup bu yerin ihtisap ihzariyyesi H. 1176 yılından itibaren el-Hâcc Abdullah tarafından zapt olunarak uhdesine tefviz olunduğuna dair 12 Mart 1763 tarihli bir temessük.

Sayfa Numarası: 80/ Belge Numarası: 136 Belgede kesik kısım söz konusu olduğundan davacının adı tespit edilememiş olmakla birlikte bu kişinin alacağı olup alamadığından mübaşir tayinine dair 14 Mart 1763 tarihli bir arz-ı hal.

Sayfa Numarası: 81/ Belge Numarası: 137 Önceden Sayda valisi olan ardından kendisine İçîl ve Alaiyye sancakları tevcih olunan Numan Paşa'nın Antakya'ya varmadan önce iktiza eden zahire ve konakların eksiksizce hazırlanması gerektiğine dair 15 Mart 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 81/ Belge Numarası: 138 Önceden Sayda valisi olan ardından kendisine İçîl ve Alaiyye sancakları tevcih olunan Numan Paşa'nın öteden beri Antakya'dan gelip geçen vüzerânın karşılandığı gibi Numan Paşa'nın da Antakya'ya varmadan önce iktiza eden zahire ve konakların zahireci ve konakçı defterlerine kaydedilerek bu hususların geciktirilmeden temşiye ve tekmiline dair 15 Mart 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 82/ Belge Numarası: 139 Defter-i cedîd sureti olup tarih kısmı kesiktir. H. 1176 yılına ait belgeler arasında yer aldığından bu belgenin de H. 1176 yılına ait olduğu düşünülmektedir. Ancak ay kısmına bakıldığında "Rebî'ü'l-" yazıldığı için iki ay vardır. Buna göre belgenin ya 10-19 Ekim 1763 veya 8-17 Kasım 1762 tarihlerine ait olduğu sonucuna varılmaktadır.

Sayfa Numarası: 83/ Belge Numarası: 140 Halep kuralarından Sermede Köyü sakinlerinden olan Ahmed'in karındaşı Ber(*e*)kât, Kusayr Nahiyesi köylerinden

Baverde Köyü'ne nüzul etmiş ancak Baverde Köyü şeyhi olan Şeyh Mustafa ve diğerleri, Ber(*e*)kât'ı katledip merhametsizlik ettiğinden mübaşir tayinine dair 18 Mart 1763 tarihli bir arz-ı hal.

Sayfa Numarası: 83/ Belge Numarası: 141 Önceden Sayda valisi olan ardından kendisine İçîl ve Alaiyye sancakları tevcih olunan Numan Paşa'nın Sayda'dan hareketle Ordu Köyü'nden Antakya'ya oradan da kendisine tevcih olunan mansıplara gideceğinden Antakya'ya merbut bütün mahallerde iktiza eden ikram ve ihtiramın gösterilmesine dair 20 Mart 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 83/ Belge Numarası: 142 Numan Paşa'nın bir günlük dairesine sarf olunacak tayinata dair İç-îl kethüdası tarafından tahrir olunmuş 24 Mart 1763 tarihli bir müfredat defteri sureti.

Sayfa Numarası: 84/ Belge Numarası: 143 Sayda'dan hareketle İçîl ve Alaiyye taraflarına gideceğinden yolu üzerinde bulunan bütün kadılara hitaben Numan Paşa tarafından tahrir olunan, içeriğinde nüzul olunacak menzillerde iktiza edenlerin tedarik ettirilmesine dair 14 Mart 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 84/ Belge Numarası: 144 Önceden Halep kadısı olan Ahmed Efendi'nin 'Ayn-ı 'Asâfîr'de gasp olunan eşyası, Amîkî Aşireti'nde bulunup Dûşer oğlu Bilâl Ağa marifetiyle Antakya yakınlarındaki Kapûcı-kayası denilen yerde mübaşir tayin olunan Silahşor ağaya teslim olunan emval-ı magsûbe defterinin 28 Mart 1763 tarihli bir sureti.

Sayfa Numarası: 84/ Belge Numarası: 145 Mehmed'in Kusayr Nahiyesi'nden Büyükburc Köyü'nin ve bundan başka mutasarrıf olduğu zeametini 1176 senesi başından sonuna değin zapt etmek üzere Ser-turna Şerefüddin Ağa'ya iltizam olunduğuna dair 12 Mart 1763 tarihli bir temessük.

Sayfa Numarası: 85/ Belge Numarası: 146 Önceden Halep Kadısı olan Ahmed Efendi'nin daha önceden 'Ayn-ı 'Asâfîr denilen mahallde gasp olunan eşyasından Reyhanlı, Mandallu ve Gürbüzlü aşiretlerinden mübaşir olarak tayin olan Silahşor Ağa'nın tahsil eylediği 30 Mart 1763 tarihli emval-ı magsube defterinin bir sureti.

Sayfa Numarası: 85/ Belge Numarası: 147 Zakkûm Mehmed ve diğerlerinin Bez Hanı'nda çalışan es-Seyyid Ahmed'e katletmek niyetiyle saldırıp malına el koyduklarından bu kimselerden Ahmed'in hakkının icra-yı hak olunması hususunda 25 Nisan 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 86/ Belge Numarası: 148 Önceden Halep Kadısı olan el-Hâcc Ahmed Efendi'nin Halep'ten âsitâne-i aliyyeye gitmek için Harim Kazası'ndan

hareket ederek Amik Ovası'nda 'Ayn-ı 'Asâfir'e vardığında hem kendisinin hem de maiyetinin Ekrâd eşkıyası tarafından el konulan ulaşım vasıtalarını ve mallarını havi tarihsiz bir eşya defterinin sureti.

Sayfa Numarası: 86/ Belge Numarası: 149 Önceden Adana Beylerbeyi olan Ahmed Paşa ve Han Ağası olan yeğeni Memiş Ağa'ya hitaben; bundan evvel Halep Monlâsı olan Ahmed Efendi'nin gasp olunan eşyasının bir miktarı, Reyhanlı Aşireti ahalisinden tahsil olunurken geri kalanının Memiş Ağa'nın hanında bulunan 8 neferin zimmetinde olduğu anlaşıldığından eksik kalan eşyanın tamamlanmasına dair Halep'ten irsal olunan 30 Mart 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 87/ Belge Numarası: 150 Reyhanlı Aşireti boy beyine ve ihtiyarlarına hitaben; önceden Halep Monlâsı olan Ahmed Efendi'nin âsitâne-i aliyyeye giderken Amik Ovası'nda mezkûr aşiret tarafından ya da aşiretin içerisindeki 8 nefer canibinden emval ve ulaşım vasıtalarının gasp olunduğunu Antakya Kadısı'na bildirdiği, âsitâneden ısdar olan emir gereğince Ahmed Efendi'ye eksiksiz teslim edilmesi aksi takdirde Rakka, Besnî, Maraş, Ayntâb ve Adana taraflarından toplanacak kuvvet ile aşiret üzerine hareket edilip tedip edileceklerine dair 30 Mart 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 88-89/ Belge Numarası: 151 İstanbul ahalisine getirilen ağnam vefa etmediğinden Anadolu Vilayeti'nden de (Halep, Türkmân ve diğer taifeler) âsitâneye ağnamın kâr ile erbab-ı ticaret yedleriyle getirilmesi, geçitlerden mürur ederken bu kimselerden bir nesne talep edilmemesi ve emniyet içerisinde ulaştırılması gerektiğine dair 25 Şubat – 6 Mart 1763 tarihli bir ferman.

Sayfa Numarası: 89/ Belge Numarası: 152 Antakya Tut Dîbi Mahallesi'nde Mezraalı es-Seyyid Mehmed, Fâtma'nın bir kapı hanesini haksız bir şekilde zapt ettiğinden Fâtma'nın hakkının ihkak olunması hususunda mübaşir tayinine dair 2 Nisan 1763 tarihli bir arz-ı hal.

Sayfa Numarası: 89/ Belge Numarası: 153 Sağriye Köyü sakinlerinden Şeyh Ömer 4 nefer ile birlikte Kusayr Nahiyesi'nde sükkânından olan Mehmed'in Kafâz yakınlarından geçerken yolunu kesip ksırağını cebren aldıklarından mübaşir tayinine dair 2 Nisan 1763 tarihli bir arz-ı hal.

Sayfa Numarası: 90/ Belge Numarası: 154 Halep Muhassıllığı kalemlerinden Cebel-i Akra' köylerinden Sağriye Köyü'nin ahali ve reayaları âsitâneye takdim ettikleri arz-ı hallerine göre; edası lazım olan a'şâr-ı şer'iyye vs. hukuk ve rüsumlarını eksiksiz eda ederlerken daha evvel köylerinin voyvodası olup Antakya

Kazası sakinlerinden olan Kâtib oğlu el-Hâcc Mehmed Ağa, bu kimselere olan garazından dolayı Halep mütesellimine şikâyet edip on iki bayrak nefer ile köye irsal olunarak bir miktar eşya ve nukûdu gasp etmiş, ahalinin isteği üzerine mübaşir tayini ile icra-yı hak olunmasına dair 15-24 Şubat 1763 tarihli bir ferman.

Sayfa Numarası: 91/ Belge Numarası: 155 Önceden Adana Beylerbeyi olan ancak ârâm üzere Antakya'da bulunan Ahmed Paşa başta olmak üzere diğer ileri gelenlere hitaben; önceden Halep kadısı olan Ahmed Efendi'nin emval-ı menhubesi henüz ikmal olunmadığı, muvazzaf memura eksiksiz olarak teslim edilmesine dair 4 Nisan 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 91/ Belge Numarası: 156 Halep Muhassıllığı kalemlerinden Cebel-i Akra' köylerinden Sağriye Köyü'nin ahali ve reayaları a'şâr-ı şer'iyye vs. hukuk ve rüsumlarını eksiksizce eda etmelerine rağmen köy voyvodası olan Kâtip oğlu el-Hâcc Mehmed Ağa, Halep mütesellimine şikâyet edip on iki bayrak nefer ile halkın emval, eşya ve nukûdlarını gasp ettiğinden ahalinin isteği üzerine haklarının tahsil olunması için Silahşor el-Hâcc Mustafa'nın mübaşir olarak tayin olunduğuna dair 4 Nisan 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 92/ Belge Numarası: 157 Önceden Adana Beylerbeyisi olan Ahmed Paşa ve yeğeni Hân Ağası Memiş Ağa'ya hitaben; Halep Monlâsı Ahmed Efendi'nin gasp olunan eşya, emval ve nukûdunun bir miktarı Reyhanlı aşireti ahalisinden tahsil olunurken geri kalanının aşiretin derunundaki 8 neferde olduğu ihbar edildiğinden mübaşir tayin olunan kimseye eksiksizce teslim olunmasına dair 30 Mart 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 92/ Belge Numarası: 158 Karamûrt Hanı Zabiti Memiş Ağa'ya hitaben; önceden Halep kadısı olan Ahmed Efendi'nin gasp olunan emval, eşya ve nukûdundan Memiş Ağa'nın da bunlardan birer miktar aldığının haberi alındığından dolayı divan-ı Halep tarafından tekdîr edildikten sonra kendisinden başka her kimde olursa ve her ne alınmışsa iade olunup ianet edilmesine dair 4 Nisan 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 93/ Belge Numarası: 159 Mevlânâ Ahmed, Halep kadılığında müddet-i örfiyyesi dolduğundan aile halkı ve 70-80 nefer ile beraber Hârim menzilinden hareketle Amik Ovası'nda Cisr-i Hadîd'e yakın bir yerde 30 nefer Ekrâd hücum edip emval, eşya ve nukûdunu gasp ettikten sonra geceleyin Antakya'da kaldıkları akabinde Karamûrt Hanı tarafına ilerledikleri anlaşıldığından bu neferlerin

hangi aşiretten oldukları, emval-ı zayianın tahsil ve eşkıyanın cezalandırılmasına dair sadır olan H. 1176 yılına ait bir ferman.

Sayfa Numarası: 94/ Belge Numarası: 160 Önceden Halep kadısı olan Ahmed Efendi'nin gasp olunan emval ve nukûduna dair varid olan fermana binaen divan-ı Haleb'den ısdar olan ve mezkûr eşkıyanın civardan olmadığı, hangi aşiretten olup bu harekete neden girişildiğinin iyice teftiş edilip emval-ı zayianın tahsil olunarak eşkıyanın Silahşor Mehmed Ağa tarafından layıkıyla cezalandırılmasına dair 28 Şubat 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 94/ Belge Numarası: 161 Silahşor el-Hâcc Mustafa Ağa'nın maiyetine Küttâb el-Hâcc Osman Ağa'nın tayin ve irsal olunduğuna dair 4 Nisan 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 95-96/ Belge Numarası: 162 Nazif İbrahim'in arz-ı hali üzerine Halep Muhassıllığı kalemlerinden Antakya, Kusayr ve Cebel-i Akra' nahiyelerinde vaki iştiraken malikâne uhdesinde olan Uskiyyât Köyü ve tevabi'i mukataasının münavebe şartları dâhilinde zapt edilmesi gerekirken dört hisseye mutasarrıf olan el-Hâcc Mehmed 10 senedir tek bir elden zapt edip müştereklerinin hisse-i faizleri eda etmeyip reayasına zulüm ettiğinden dolayı H. 1176'dan itibaren müştereklere, geçen yıllara isabet eden hisse-i faizlerinin tamamen edası, bu sene başından itibaren zapt olunması için Nazif İbrahim'e bırakılıp Hâcı Mehmed'in hîlelerine aldanılmaması ve ısdar olan emr-i şerif gereğince hareket edilmesine dair 30 Ocak 1763 tarihli bir ferman.

Sayfa Numarası: 96/ Belge Numarası: 163 Nazif İbrahim Efendi'nin H. 1176 Muharrem gurresinden itibaren Halep Muhassıllığı kalemlerinden Antakya ve Kusayr ve Cebel-i Akra' nahiyelerinde vaki iştiraken malikâne uhdesinde olan Uskiyyât Köyü ve tevabi'i münavebe şartları üzere herkesin hisselerine göre zapt etmesi hususunda tahrir olunan fermanda tafsîl olunduğu üzere marifet-i şer'le hareket edilip aks-i hareket olunmamasına dair divan-ı Halep'ten irsal olunan 4 Nisan 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 97/ Belge Numarası: 164 Karamûrt Hanı Ağası Memiş Ağa'nın Halep'e mübaşeret için ihzar olunması iktiza ettiğinden Ser-turna İbrahim Ağa tarafından irsal olunması hususunda 17 Nisan 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 97/ Belge Numarası: 165 Müslüman hacıların dâîleri maiyetleriyle birlikte Hamdaniye Köyü'nden karşıya geçmek istediklerinde köy sakinlerinden bazıları nefer başına pare talep edip ardından sadece beş kişi geçirip

bunları yaralamakla birlikte emvalını gasp ettiklerinden dolayı tahrir olunan tarihsiz bir arz-ı hal sureti.

Sayfa Numarası: 98/ Belge Numarası: 166 Cebel-i Akra‘ Mukataası köylerinin ahalilerinin arz-ı haline göre; köyler ahalisi, ziraat malzemeleri için dört hisse malikâneye mutasarrıf olan Mehmed Efendi'den borç aldıkları ancak borcu bir defada ödemeye kudretleri olmadığı, mutasarrıfın verdiği borcu halktan bir defada tahsil etme isteği ile ahaliye zulüm etmemesine dair 26 Mart – 4 Nisan 1763 tarihli bir ferman.

Sayfa Numarası: 98/ Belge Numarası: 167 Cebel-i Akra‘ Mukataası köyleri ahalilerinin isteği üzerine tahrir olunan taksit fermanına istinaden; Mehmed Efendi'nin köylerin ahalilerine vermiş olduğu borcu bir defada değil ancak ödemeye kudretleri olmadığı anlaşılırsa taksitler halinde eda olunacağı üzerine sadır olan ferman gereğince hareket edilmesine dair divan-ı Halep'ten tahrir olunan 4 Nisan 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 99/ Belge Numarası: 168 Ferman ile tayin buyrulan Monlâ Efendi maddesi, mübaşir tayin buyrulan Musa Ağa'nın maddesi ve Silahşor Mustafa Ağa'nın memur olduğu maddeleri ve fermanın nizam ve temşiyeti hususunda 12 Nisan 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 99-100/ Belge Numarası: 169 Önceden Halep kadısı olan Ahmed Efendi'nin gasp olunan eşya ve nukûdu hala ikmal olunmadığı ancak eksiksizce teslim edilmezse Antakya Kazası'ndan tazmin ve tekmil ettirileceği bildirilerek emval-ı magsûbenin geri kalan kısmının birkaç günde tahsil olunup kabzına memur olana teslim edilmesine dair 17 Nisan 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 100-101/ Belge Numarası: 170 Önceden başıboş levendât taifesinin valiler ve mütesellimlerin hizmetlerinde bulunmamasına dair ferman sadır olmuşsa da bir süre sonra bunların istihdamlarını mutazammın bir emrin istenildiği belirtildikten sonra Zâza Ömer birkaç yüz başıboş levendât eşkıyası ile vilayet düzeninin bozulmasına neden olacak taşkınlıklar çıkarıp birkaç defa nasihat olunmuşsa da etkili olunmamışsa da elebaşı Zâza Ömer Halep'te bulunmadığı sürece başıboş levendât eşkıyasının birbiriyle iyi geçindiği, başıboş ve zararsız levendât eşkıyasının vülât ve mütesellim hizmetlerinde istihdam olunacağı ancak halka zararı dokunan ve serseri gezen levendâtın başlarının kesileceğini beyan eder 16-25 Mart 1763 tarihli bir ferman.

Sayfa Numarası: 101/ Belge Numarası: 171 Başıboş levendât taifesinin cemiyet ile köylerde serseri olarak gezmemesi ve zarar vermemesi şartıyla vali ve mütesellimlerin hizmetlerinde çalışmalarına ruhsat verildiği ancak aksi söz konusu olur ise fetvaya istinaden kahr ve idam olunacakları, emval ve hayvanlarının zapt olunup başlarının kesileceği, Zâza Ömer'in ise Halep ve yakınlarına gelmemesine dair 6 Nisan 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 102/ Belge Numarası: 172 Halep Muhassıllığı dîmôsâtı kalemlerinden Antakya İhtisabı mahsulü mukataasını H. 13 Şa'bân 1176'dan sene sonuna değin zapt eylemek üzere önceki mültezim olan Kara Ali Ağa'nın uhdesine kayıt olunduğu ve zaptı için Antakya Kadısı'na hitaben tezkire yazılmasına dair 27 Nisan 1763 tarihli bir temessük.

Sayfa Numarası: 102/ Belge Numarası: 173 Halep Muhassıllığı dîmôsâtından olan ihtisab-ı Nefs-i Antakya mukataasını H. 13 Şa'bân 1176'dan sene sonuna değin zapt eylemek üzere önceki mültezim olan Kara Ali Ağa'ya der-uhde ve iltizam ettirilip yedine verilen şart-nâme şartları üzere mal-ı iltizamı eda için Halep hazinesine borcu temessükü verdiği ve yüz kuruş üzeri hasıl olan fazlalığın beytü'l-mala aktarılacağına dair 27 Nisan 1763 tarihli bir tezkire.

Sayfa Numarası: 103/ Belge Numarası: 174 Antakya'ya tayin olunan 6 bayrakın tayinatına dair 1 Mayıs 1763 tarihli bir müfredat defteri kaydı.

Sayfa Numarası: 103/ Belge Numarası: 175 Antakya taraflarına tayin olunan 6 adet bayrağın 30 günlük iktiza eden zahirelerinin verilip hesap zamanında Antakya müşaheresinden akçelerinin düşüleceğine dair 1 Mayıs 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 103/ Belge Numarası: 176 Antakya sakinlerinden olan el-Hâcc Hüseyin Düveyr Köyü şeyhi ve ahalilerinden alacağı olup mübaşir tayinine dair 28 Nisan 1763 tarihli bir arz-ı hal.

Sayfa Numarası: 104/ Belge Numarası: 177 Önceden Halep Kadısı olan Mevlânâ Ahmed'in emval, eşya ve nukûdu 30 neferden mütecaviz ekrâd tarafından yağma edildiğinden dolayı eşkıyanın ele geçirilip emval-ı magsûbenin tahsili hususunda daha önce emr-i şerifin sadır olduğu, eşya-yı menhubenin bir miktarının ele geçirildiği geri kalanın da aynı şekilde tahsil olunup mübaşir tayin buyrulan kimseye teslim olunması için ihtimam gösterilmesi, kâmilen tahsil olunmazsa Halep valisinden talep olunacağına dair tahrir olunan 15-24 Nisan 1763 tarihli bir feman.

Sayfa Numarası: 105/ Belge Numarası: 178 Antakya sakinlerinden olan el-Hâcc Hüseyin, Uskiyyât Köyü sakinlerinden olan köy şeyhi ve ahalilerinden alacak hakkı

olup mübaşir tayiniyle hakkının tahsil olunmasına dair 28 Nisan 1763 tarihli bir arz-ı hal.

Sayfa Numarası: 105/Belge Nmarası: 179 Bakrâs ile İskenderun Kazası Nâibi Mevlânâ Mustafa'nın saraya gönderdiği mektuba binaen; Cebel-i Bakrâs Kazası'nın sakinleri mahkemede Payas sakinlerinden Vâyis oğlı Musa, Karamûrt Zabiti Memiş Ağa ve reayasından Monlâ Hasan 200 süvari ve 300 piyade eşkıyayı başlarına toplayıp H. 1176'da Arsuz Nahiyesi ahalisinin emval, eşya, emlak ve nukûdlarını yağma ettikleri, nahiyenin köy ahalilerine merhametsizlikleri anlaşıldığından haksız şekilde yağmaladıkları emval ve eşya kâmilen tahsil ve ashabına teslim olunması hususunda verilen 16-25 Mart 1763 tarihli bir ferman.

Sayfa Numarası: 106/ Belge Numarası: 180 Payas sakinlerinden Vâyis oğlu Musa, Karamûrt Zabiti Memiş Ağa ve reayasından Monlâ Hasan önceden başlarına eşkıyayı toplayıp Arsuz Nahiyesi'nde ahalinin emval, eşya ve hayvanlarını yağma ettikleri, tamamen ashabına teslim için ferman sadır olduğu, yağmalanan emval, eşya ve mevâşîleri tahsil ve ashabına teslim ettirilmesi için mübaşir tayin olunduğu, icra-yı hakk olunmak için ferman gereğince tahrir olunan 2 Mayıs 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 106/ Belge Numarası: 181 Antakya sakinlerinden Arab Ali, Boyacı Hasan ve Hâcı Kâsım oğlı Feyzullah'ın harekât-ı reddiye ve etvâr-ı nâ-marziyyelerini havi mahzar ve ilâm, Halep valisine irsal olunduğundan bu kimselerin keyfiyetleri şeriat ile görülüp şer'an tedip olunmaları hususunda Halep valisi tarafından ulaşan 8 Mayıs 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 107/ Belge Numarası: 181a Antakya'da Câmi'-i Kebîr Mahallesi sükkânından Rebi'-zâde el-Hâcc Mehmed Çavuş Ağa bin Bekdâş mahkemede mütevelli tayin eylediği oğlu Monlâ Abdurrahman huzurunda dükkânlarını ve ağaçları icar edip îcâresinden hasıl olan bir miktarı mezkûr dükkânlar için onarıma ve kız kardeşine ayrılırken bir miktarı camilerin belirli ihtiyaçlarına sabit sayıda her yıl verilmesi ancak bunlar karşılandıktan sonra fazla kalan bir miktar olursa kendi eliyle fukaraya dağıtacağını, vefatından sonra oğlu mütevelli olup Monlâ Mustafa'nın nazır olacağını bildiren tarihsiz bir vakfiyye.

Sayfa Numarası: 108/ Belge Numarası: 181b Rebi'-zâde el-Hâcc Mehmed, vakıflarından fazla kalanın bir çeyreğine oğlu Monlâ Abdurrahman, diğer çeyreğine oğlu Monlâ Mustafa ve yarısı ise fukaraya infâk olunması, evladları munkarız

olduktan sonra cümle fukaraya tasadduk olunması için tahrir olunan 16 Mayıs 1763 tarihli bir hüccet.

Sayfa Numarası: 108-110/ Belge Numarası: 182 Antakya mahallelerinden 'İmrân Mahallesi sakinlerinden olup önceden fevt olan es-Seyyid el-Hâcc İbrahim Efendi bin Murtazâ Efendi'nin veraseti zevce-i menkûha-i metrukesi ile kızları ve oğluna münhasır olduğuna dair 24 Eylül 1762 tarihli bir tereke defterî kaydı.

Sayfa Numarası: 110/ Belge Numarası: 183 Arz-ı hal takdim eden cariyenin Antakya Kazası Kusayr Nahiyesi kuralarından Kalânîs Köyü sakinlerinden amcası, bilâ-veled merhum olup mirası kendisine intikal ederken merhumun zevcesi ve hala zevci olan kimseler zorbalıkla zapt etmek istediklerinden mübaşir tayiniyle hisse-i ırsiyyesinin tahsil olunması hususunda 17 Mayıs 1763 tarihli bir arz-ı hal.

Sayfa Numarası: 111/ Belge Numarası: 184 Halebü'ş-Şehbâ Serdarlığı'na tabi olan Nefs-i Medine-i Antakya Kolluğu H. 1 Zî'l-ka'de 1176'dan bir sene tamamına değin Çavuş-zâde İsmail Ağa'ya tefviz olunduğuna dair 14 Mayıs 1763 tarihli bir tezkire.

Sayfa Numarası: 111/ Belge Numarası: 185 Antakya Kazası Kusayr Nahiyesi kuralarından Sayha Köyü sakinlerinden olan Köle İbrahim adlı eşkıya aynı köy sakinlerinden olan Yusuf'un hanesini basıp emval ve eşyasını zapt kendisine de zulüm ettiğinden mübaşir tayini ile hakkının tahsil olunmasına dair 18 Mayıs 1763 tarihli bir arz-ı hal.

Sayfa Numarası: 111/ Belge Numarası: 186 Antakya Kazası'nın yeniçeri zabitliğinin Turnacı-başı (tekâ'üdî) Şerefüddin Ağa'ya tefviz olunduğuna dair 3-12 Haziran 1763 tarihli bir mürasele.

Sayfa Numarası: 112/ Belge Numarası: 187 Mustafa veled-i Mustafa Ayntab köylerinden Ceyde Köyü ve bundan başka zeâmete mutasarrıf olup Kırım Hanı defterlilerinden olduğuna dair H. Cemaziye'l-âhir ayı 1176 yılına ait kaydına şerh verilmekle baş muhasebede mukayyed olan şartları gereğince Mustafa'dan cebelû ve bedeliyye mutalebesi iktiza etmeyeceği ve bu durumdan Re'îsü'l-küttâb el-Hâcc Mehmed Recâb'ın da haberdâr edildiğine dair 3 Şubat 1763 tarihli bir ferman.

Sayfa Numarası: 113-114/ Belge Numarası: 188 Üsküdar'dan Anadolu'nun sağ kolu nihayetine varınca vaki olan medain, nevahi, kasabat ve kura ahalilerinden bazı melanet beşeler olduğu, bu kimselerin halkı taciz ve intikam almak maksadıyla arzlar sunduklarından dolayı deavi-i müzevvere için sadır olan fermanların sonradan işin hakikati anlaşıldığından bu evamirin aslı olmadığı, gerek saraydan giden ve gerek vali ve hâkim taraflarından tayin olunan mübaşirlerin ücret-i mübaşiriyyesi müddeî-i

aleyh mazlumdan talep olunmayıp fetva-yı şerife gereğince müddeî-i mütemerridden alınmasına dair 6-15 Mart 1763 tarihli bir ferman.

Sayfa Numarası: 114/ Belge Numarası: 189 Halep'ten İskenderun taraflarına irsal olunan Efrenc tüccar kafilesi, Antakya Kazasına vardığı zaman Antakya'da meydana gelen bazı hadiselerden dolayı meks eylediği ancak konsolosun arz-ı hali üzerine tüccar kafilesi ile muhafızlar koşulmasına dair 4 Haziran 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 114-115/ Belge Numarası: 190 Antakya tarafında vaki Cisr-i Hadîd, Mîrmîrân ve Cû'ayta kulelerinden mürur-ı eşkıya söz konusu olduğundan eşkıyanın geçmek için göründüklerinde bunları men ve def etmek üzere kâfi miktarda ulufe ile tüfenk-endâz bekçi neferlerin bu havalilerde ikamet etmekte olan Bozlu ve Okçu cemaatlerinden tayin olunup bu cemaatlerin arazilerinde ziraat yapmasına mümanaat ettirilmemesine dair 3 Haziran 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 115/ Belge Numarası: 191 Fâtikiye Köyü ahalileri tekâlif ve bazı hususlar için murabahacı taifesinden kazada bilinen kimselerden borç aldıkları ancak borçlarını hemen ödemeye kudretleri olmadığı ve bu yüzden medyunlardan borcu bir defada ödemeye kudretleri olmayanlar, borç verenlere taksitler halinde eda eyleyip borç verenlerin bu kimseleri rencide eylememesine dair 25 Nisan – 4 Mayıs 1763 tarihli bir ferman sureti.

Sayfa Numarası: 115-116/ Belge Numarası: 192 Fâtikiye Köyü ahalileri tekalif, aşar vs. hukuk ve rüsumlarını köy zabitine edada kusurları olmayıp Antakya'nın ayan ve mütegallibelerinden bazıları şeyhlik ve Tahsildariyye adı altında kendi nefisleri için kırkar kuruş talep ve halka zorbalık ettiklerinden dolayı bunların men ve def olunması hususunda 15-24 Nisan 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 116/ Belge Numarası: 193 Halep Muhassıllığı kalemlerinden olup malikâne uhdesinde olan Fâtikiye ile Selîn Köyü'nin nısf hissesiyle Bacaklu ve Nâ-melkâ köyleri gayr-ı ez mal ve kalemiyye ile bazılarına iltizam oluna gelirken bu iki mukataanın H. 1175 ve 1176 senelerinin mahsul ve rüsumu Antakya sakinlerinden Kâtib oğlu Mustafa bin Hâcı Mehmed yalnızca kendisi zapt edip kimseye iltizam ettirmediği ancak tahsilâtı kendisinden talep olunduğunda Halep Muhassılı tarafından zapt olunduğunu beyan etmiş, bundan dolayı bu kimsenin zimmetinde görünen iki mukataanın mahsul ve rüsumunun tamamen tahsil olunması üzerine 7 Mayıs 1763 tarihli bir ferman sureti.

Sayfa Numarası: 117/ Belge Numarası: 194 Antakya Kazası, Kusayr Nahiyesi'ne tabi Fâtikiye Köyü'nün defterde mukayyed raiyyet ve raiyyeti oğullarından bazıları

kadimî köylerinden kalkıp Halep Eyaleti'nin diğer kasabat ve kurasında sakin olduğu, bu durumun mal-ı mirinin eksik toplanmasının nedenini oluşturduğu ve Fâtikiye Köyü Mutasarrıfı olan Mustafa'nın mağduriyeti anlaşıldığından voyvodaların mahallerinde olan bu gibi kimselerin kaldırılıp kadimî köylerine naklolunup iskân ettirilmesi hususunda 25 Nisan - 4 Mayıs 1763 tarihli bir ferman sureti.

Sayfa Numarası: 117/ Belge Numarası: 195 Önceden Halep Monlâsı olan Ahmed Efendi'nin gasp olunan emval, nukûd ve eşyasının, tahsil ve kabzına memur olan Silahşor Mehmed Bey'e teslim edilip emnen ve salimen gönderilmesi için ayan, voyvoda ve mütevellilere vs. zabitana irsal olunan 13 Haziran 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 118/ Belge Numarası: 196 H. 1176 senesi Zî'l-hicce ayının başından itibaren Antakya Voyvodalığı'nın Mehmed Ağa'ya tefviz olunduğuna dair 2 Haziran 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 119/ Belge Numarası: 197 Antakya Kazası Kusayr Nahiyesi kuralarından Türkmân Mezraası Köyü'nde sakin olan Musa, biraderi köyün şeyhi olan Şeyh İsmail'in kız karındaşının oğlu yanında hizmet edip bir pare almadan vefat ettiğinden hem biraderinin ücret-i hizmeti hem de mirasından olan emvalın tahsil olunması için mübaşir tayinine dair 18 Haziran 1763 tarihli bir arz-ı hal.

Sayfa Numarası: 119/ Belge Numarası: 198 Mustafa'nın biraderi Yusuf önceden Antakya'ya bazı mesalih için gittiğinden kazaya varmadan bir gece evvel Kusayr Nahiyesi'nin Bedîtû Köyü'ne akşam varıp misafir olduğunda köy şeyhi Şeyh Yusuf ile münazaası olup katledilerek ve ihfa edildiğinden köy şeyhi ve ihtiyarlarının huzur-ı aliyyeye ihzar olunmasına dair 27 Haziran 1763 tarihli bir arz-ı hal.

Sayfa Numarası: 120/ Belge Numarası: 199 Antakya Müftüsü Abdurrahman Efendi yerine ifta için es-Seyyid Ahmed Efendi'ye izin verildiğine dair 24 Mayıs 2 Haziran 1763 tarihli bir mürasele.

Sayfa Numarası: 120/ Belge Numarası: 200 Antakya'da vücuh-ı beldeden olanların tümü mahkemede, hala Antakya Serdarı olan Ser-tûrnâ Kara İbrahim Ağa'nın kendi halinde olmayıp belirsiz hareketlerde bulunduğundan güvende olmadıklarını bu yüzden sürgün edilmesini istemek üzere iken Halep uleması ve ayanının aracılığıyla orta yol bulunmuş olup bundan sonra kendisi, ailesinden birisi veya tabilerinden herhangi biri kendi umurundan başka bir işe karışmamak üzere Kara İbrahim'den

yemin alınmış aks-i takdirde bir durum karşısında uzaklaştırılmayı kabullendiğini kayda alan 28 Mayıs 1763 tarihli bir hüccet.

Sayfa Numarası: 121/ Belge Numarası: 201 Antakya ahalisi ile Ser-tûrnâ İbrahim Ağa arasında kin olup kargaşa olması endişesiyle şikâyet edilmek üzere iken Halep uleması ve ayanının aracılığıyla orta yol bulunmuş olup bundan sonra ayanlık iddiasında olmayacağı, umur-ı beldeye karışmayacağı vs. şartlarla aralarında sulh sağlanmış olup hüccet ile Haleb'e bildirildiğini, mügâyiri hareket olunmamak üzere Haleb'den irsal olunan 7 Haziran 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 121-122/ Belge Numarası: 202 Aralarında mücadele olan Karalar ve Cirîd cemaatlerinin arasının bir şekilde düzeltilmesini, Antakya'dan Adana'ya dek yolların ve yolcuların emniyetinin sağlanmasını, bu yollarda olan eşkıyanın izalesini, Belen ve Payas'da yol kesicilerin cezalandırılmasını içeren 13 – 22 Haziran 1763 tarihli bir ferman sureti.

Sayfa Numarası: 123/ Belge Numarası: 203 İrsal olunan ferman gereğince yolların güvenliğinin yolcular, hacılar ve kafilelerin geçişleri için sağlanması, Cirîd ve Karalar cemaatlerinin arasının ıslah ettirilmesi, eşkıyanın saldırılarının önlenmesi gerektiğini bildiren 4 Temmuz 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 123/ Belge Numarası: 204 H. 1177 senesine mahsub, gayr-ı din-i İslâm taifelerinden alınan cizyenin tahsiline Tahsildar el-Hâcc Mehmed Ağa'nın tavzif olunduğu, 1.200 evrakın tahsil olunması için 12 Temmuz 1763 tarihli bir buyruldu.

Sayfa Numarası: 123/ Belge Numarası: 205 Antakya ve tevabi'i mahallerinde sakin ve mevcud ehl-i zimmet-i kefere, Yahûd, Erâmine ve Acem taifelerinin üzerlerine lazım gelen cizyenin tahsil olunmasının el-Hâcc Mehmed Efendi'ye tefviz olunduğu 1.200 evrakın tahsil olunması için verilen evrak bohçası ile suret-i berat gereğince verilen 12 Temmuz 1763 tarihli bir tezkire.

Sayfa Numarası: 124/ Belge Numarası: 206 H. 1176 senesi Zî'l-hicce'sinin on beşinci gününden itibaren Antakya Voyvodalığı'na Hâcı Hüseyin'e tefviz olunduğuna dair 7 Temmuz 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 124/ Belge Numarası: 207 H. 1177 senesi Muharrem'inin birinci gününden (12 Temmuz 1763) itibaren Antakya Kâ'im-i makâmlığı'na Sükkerî-zâde es-Seyyid Hüseyin Efendi'nin azledilmeyip yerinde bırakıldığına dair 7-12 Temmuz 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 125/ Belge Numarası: 208 H. 1177 senesine mahsuben Halep Eyaleti'nden sefersiz vakitlerde senede iki taksit ile taksim olunarak tahsil olunan ve Halep Valisi tarafından teslim almaya görevlendirilen memura verilmesine dair 14-23 Mayıs 1763 tarihli bir ferman sureti.

Sayfa Numarası: 125/ Belge Numarası: 209 H. 1177 senesine mahsuben Halep Eyaleti'nden Antakya Kazası hissesine isabet eden imdad-ı hazariyyenin birinci taksitinin tahsil olunup Halep hazinesine teslim olunmasına dair 15 Temmuz 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 126/ Belge Numarası: 210 Cebel-i Akra' Mukataası köylerinden Hâcı Habîblu Köyü reayaları, dayinleri olan el-Hâcc Mehmed Efendi'ye borçlarını bir defada edaya kudretleri olmadığından borcun taksit ile eda ettirilip halka sıkıntı çektirilmemesine dair 18 Temmuz 1763 tarihli bir hüccet.

Sayfa Numarası: 126-128/ Belge Numarası: 211 Kastel Mahallesi sükkânından iken önceden borçları terekesinden daha fazla olduğu halde fevt olan el-Hâcc Ebûbekr Ağa ibn İslâm'ın veraseti iki zevcesi, iki kızı ile ana-baba bir karındaşının oğluna münhasır olan ve bi'l-müzayede satılan eşyayı kapsayan 9 Haziran 1763 tarihli bir tereke defteri kaydı.

Sayfa Numarası: 129/ Belge Numarası: 212 H. 1176 senesine mahsuben Antakya Kazası'ndan iktiza eden kışlak-ı baha meblağının yerinden tahsil olunup Halep hazinesine irsal olunması hususunda 10 Mart 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 129/ Belge Numarası: 213 Kusayr Nahiyesi'nde Kozlıca Köyü'nde sakin Ahmed Beğ oğlı Mehmed haksız yere Ömer'in hanesine girip bir miktar eşyayı ahz eylediğinden bir mübaşir tayin olunarak Ömer'in hakkının tahsiline dair 23 Temmuz 1763 tarihli bir arz-ı hal.

Sayfa Numarası: 130/ Belge Numarası: 214 Uncılar Mahallesi sakinelerinden Fâtıma Hatun bint-i Ali, 'İmrân Mahallesi sakinlerinden Âlemdâr el-Hâcc Yahyâ Beşe ibn Abdî'yi dava ederek 11 kıta harâbe üzüm bağı arazilerini zevci İsmail Beşe 140 kuruş karşılığında el-Hâcc Yahya'ya 8 sene önce satmış olup ancak mezkûr arazileri sınırlandırmakla davasını doğruya isnad edemediğinden Fâtıma Hatun'un muarazadan men olunmasına dair 24 Temmuz 1763 tarihli bir hüccet.

Sayfa Numarası: 130/ Belge Numarası: 215 Antakya sakinlerinden Leylâkcı, hane tecemmülatını Debbağ Mehmed ve avreti yanında emanet bırakıp birkaç gün geçtikten sonra emanetleri talep eden Leylâkcı'nın annesini darp sonra da sebb

ettiklerinden ihkak-ı hakk olunmaksı için mübaşir tayinine dair 25 Temmuz 1763 tarihli bir arz-ı hal.

Sayfa Numarası: 131/ Belge Numarası: 216 Bazı hususun temşiyyeti ve nizamı için Hasan Ağa ve maiyetine tayin olunan etba ile Belen ve Payas taraflarına irsal olunduklarından kazaya girişlerinde iktiza eden zahirelerinin verilmesi ve zaruret çektirilmemelerine dair 29 Temmuz 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 131/ Belge Numarası: 217 Antakya menzilcisinin istikamet üzere hizmetini eda edip arzusuna uygun hareketlerden sakınması, bundan sonra yersiz hareketleri işitildiği takdirde yola getirileceğine dair 31 Temmuz 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 131-132/ Belge Numarası: 218 Önceden Halep Muhassılı olan Mehmed Ağa'nın H. 1176 senesine mahsub uhdesinde olan emval-ı mirinin erbab-ı mukataat ve kuranın zimmetlerinde kalan meblağ her ne ise Tahsildar ve mübaşir marifetleriyle bir an önce tahsil olunup havâle buyrulan mahallere teslimine dair 18 Temmuz 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 132-133/ Belge Numarası: 219 H. 1177 senesine mahsuben Antakya Kazası'na isabet eden imdad-ı hazariyenin birinci taksitinin meblağı, menzil-i padişahî ücreti ve diğer masrafların vücuh-ı belde tarafından hesap olunup nahiyelerin kurasına tansif olunan miktarın tahsil olunması için 13 Şubat 1763 – 6 Ağustos 1763 tarihleri arasına ait bir mürasele.

Sayfa Numarası: 134-135/ Belge Numarası: 220 H. 1177 senesine mahsuben Antakya Kazası'na isabet eden imdad-ı hazariyenin birinci taksitinin meblağı, menzil-i pâdişâhî ücreti ve diğer masrafların vücuh-ı belde tarafından hesap olunup derun-ı şehre tansif olunan miktarın intihab buyrulan esamiden ve mahallelerde mevcud olan neferattan tahsil olunması için 13 Şubat 1763 – 6 Ağustos 1763 tarihleri arasına ait bir mürasele.

Sayfa Numarası: 135-137/ Belge Numarası: 221 H. 1177 senesine mahsuben Antakya Kazası'na isabet eden imdad-ı hazariyenin birinci taksitinin meblağı, menzil-i pâdişâhî ücreti ve diğer masraflar için tahsil olunacak miktardan vücuh-ı belde tarafından tahrir ettirilen ehl-i sûk masarifı ve sâir masarıf-ı zaruriyyeyi belirten 13 Şubat 1763 – 6 Ağustos 1763 tarihleri arasında tahrir olunan müfredat defteri kaydı.

Sayfa Numarası: 138/ Belge Numarası: 222 Mustafa, Antakya'dan kalkıp Halep tarafına giderken Kusayr Nahiyesi kuralarından Kârsû Köyü'ne vasıl olduğunda köy

yakınlarında istirahat için nüzul ettiğinde köy ahalisi bargirini çaldığından mübaşir tayiniyle tahsil olunmasına dair 6 Ağustos 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 138-139/ Belge Numarası: 223 Habîbü'n-Neccâr Mahallesi sakinelerinden Küçük Aişe kızı demekle arif Hasîbe Hatun, Yunus Fakih Câmi'-i Şerifi'nin mütevellisi el-Hâcc Mehmed ibn Mustafa'yı dava edip merkum el-Hâcc Mehmed, mezkûr eşcarın nısfının sahibi olan kimsenin vefatından önce sahibi olduğu ağaçları adı geçen camiye vakfettiğini ispat ettikten sonra Hasîbe Hatun'un muarazadan men olunmasına dair 9 Ağustos 1763 tarihli bir hüccet.

Sayfa Numarası: 139/ Belge Numarası: 224 Antakya Kazası'ndan olan Es-Seyyid Ali Antakya civarında Âsî kenarında iken aynı kazadan olan Arab 'Ilvân tarafından zulmedilip iki devesini zorbalıkla çekip gittiğinden 'Ilvân'ın Halep'e ihzar olunmasına dair 8 Ağustos 1763 tarihli bir arz-ı hal.

Sayfa Numarası: 139/ Belge Numarası: 225 Önceden Halep Muhassılı Mehmed Ağa'nın Antakya Kazası sakinlerinden zimmetlerinde olan borçlarının ve tahsil olunmayan gelirlerinin memur olan Resul Bey marifetiyle tamamen tahsil ve salyanecisine teslim olunmasına dair 3 Ağustos 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 139/ Belge Numarası: 226 Antakya'da Yeniçeri Zabiti olan Turnacı-başı Şerefüddin Ağa'nın vazifesinde ibka olunduğuna dair 11 Ağustos 1763 tarihli bir mürasele.

Sayfa Numarası: 140/ Belge Numarası: 227 H. 1177 senesine mahsup Antakya'dan tahsili lazım gelen emval-ı mirinin hükümde tahrir olunan kimselerin zimmetlerinden cem edilerek Halep'e irsaline dair 12 Temmuz 1763 tarihli bir tezkire.

Sayfa Numarası: 141/ Belge Numarası: 228 Antakya Kazası'nın yeniçeri zabitliğinin Turnacı-başı İbrahim Ağa'ya tevcih olunduğuna dair 31 Ağustos - 8 Eylül 1763 tarihli bir mürasele.

Sayfa Numarası: 141/ Belge Numarası: 229 Hâcc vazifesini tamamlayıp geri dönüş zamanı yakın olan hâcı kafilelerinin Halep hududundan geçirilmeleri için ulaşan emr-i âlî gereğince muhafazaları için divane-gân bayrakları ile Kethüda Hasan Ağa Antakya'da bulunup kafilelerin emnen ve salimen imrarları hususunda tahrir olunan 21 Ağustos 1763 tarihli buyuruldu.

Sayfa Numarası: 142/ Belge Numarası: 230 Turnacı-başı İbrahim, Halep'te ikamet üzere iken yine Antakya sakinlerinden Da'bûl oğlu Mustafa ve oğlu Ömer 5-10 nefer eşkıya ile İbrahim'in hanesine girip oğluna hücum edip sebb etiklerinden adı geçen

şâkîlerin zabitleri tarafından alınıp salah-ı halleri zahir oluncaya kadar Birecik Kalası'na kal'a-bend olunmaları hususunda 1-10 Ağustos 1763 tarihli bir ferman.

Sayfa Numarası: 142/ Belge Numarası: 231 Turnacı-başı İbrahim Ağa, Antakya sakinlerinden olup Halep'te ikamet üzere iken Da'bûl oğlu Mustafa ve oğlu Ömer 5-10 nefer eşkıya ile İbrahim Ağa'nın hanesine girip oğlu üzerine hücum ve enva-ı hakaret eyledikleri haber verildiğinden bunların zabitleri marifetiyle Birecik Kalası'nda kal'a-bend olunmaları hususundan sadır olan ferman gereğince hareket edilip emr-i şerif olmadan ve hatta mürasele olmaksızın salıverilmemelerini bildiren ve Yeniçeri Ağası Mehmed Ağa tarafından yazılıp Birecik Kalası dizdarına irsal olunan 1-10 Ağustos 1763 tarihli bir mektup.

Sayfa Numarası: 143/ Belge Numarası: 232 'Amîk'de Gavrî Vakfı ekincileri yılın hâsıl olan mahsulünü Gavrî Vakfı vazifelileri tarafından taşir olunmadan depolandığı subaşı tarafından vakıf mütevellisine ihbar olunmakla birlikte eğer temhir olunmuşsa vakıf mütevellisine, mahkemede ne şekilde temhir olunduğu ispat olunursa o şekil üzere mahsulün taşir olunması için mübaşir tayinine dair 26 Ağustos 1763 tarihli bir arz-ı hal.

Sayfa Numarası: 143/ Belge Numarası: 233 Mehmed Antakya'dan giderken yine Antakya Kazası'nda Bohşîn, Tüleyl ve Ferzele nam kura arasında amcaoğlunu katledip taraf-ı şer'den keşfolunmasına ve ihkak-ı hak olunması için mübaşir tayinine dair 2 Eylül 1763 tarihli bir arz-ı hal.

Sayfa Numarası: 143/ Belge Numarası: 234 Aslen Mısır Kahire Kazası'na tabi Gavriye Köyü sakinlerinden olup Antakya'da müsafereten Fahûre havlîsında sakin iken fevt olan el-Hâcc Mehmed Beşe'nin zahirde varisi olmayıp terekesi, beytü'l-mala ait olduğundan Yeniçeri Emini Ser-tûrnâ İbrahim Ağa tarafından tahrir olunan 7 Eylül 1763 tarihli bir tereke defteri kaydı.

Sayfa Numarası: 144/ Belge Numarası: 235 Medine-i Güzelhisârî Aydın mahallâtından Mahkeme Mahallesi'nden olup hac dönüşünde Antakya'da Gök-Meydan'da müsafereten sakin iken vefat eden el-Hâcc Mehmed ibn el-Hâcc Hüseyin'in varisi olmayıp terekesini veresesine isale etmek üzere hayatta iken vasiyy-i muhtar tayin eylediği el-Hâcc Mehmed ibn el-Hâcc Hasan'ın mevcudiyeti ile tahrir olunup bi'l-müzayede satılan 11 Eylül 1763 tarihli bir tereke defteri kaydı.

Sayfa Numarası: 145-146/ Belge Numarası: 236 Yolların vücuh-ı eşkıyadan tathiri, hacıların ve yolcuların selamet ile geçişlerini temin için iktiza eden; Halep Valisi'nin hemhududu olan Adana Beylerbeyi ile haberleşerek kapı askeri ve kethüdasını tayin

edip hacıların dönüş vakti olduğundan hudutlarının girişinden çıkışına kadar hacıların güvenli bir şekilde geçirilmesi için gerekli tedirlerin alınmasına dair tahrir olunan 21-30 Ağustos 1763 tarihli bir ferman sureti.

Sayfa Numarası: 146/ Belge Numarası: 237 Hacıların dönüş vakti olduğundan Halep sınırlarına girişlerinden çıkışlarına dek selamet ile irsal olunmaları için ulaşan hatt-ı hümayun ve emr-i âlî gereğince hacıların Antakya Kazası'ndan güvenlice geçirilmesi için birçok kuvvet ile güçlendirilmesine dair Halep'ten Antakya'ya irsal olunan 7 Eylül 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 146-147/ Belge Numarası: 238 Önceden vücuh-ı belde ile Antakya Serdarı Ser-turna İbrahim Ağa arasından yaşanan huzursuzluk ve düşmanlığın yerine tekrar dostluğun ikame edildiğini bildiren hala mezun-ı bi'l-ifta olan es-Seyyid Ahmed Efendi'ye hitaben, halkın refahı ve güvenliği, bir ferde dahi zulüm ve haksızlık edilmemesi, nizam-ı memleket için ahali ile ittifak olunmasına dair 8 Eylül 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 147/ Belge Numarası: 239 Antakya Serdarı Ser-tûrnâ İbrahim Ağa'ya hitaben; Antakya ahalisi ile arasında olan soğukluk yerine tekrar dostluğun ikame edildiğinin hala mezun-ı bi'l-ifta es-Seyyid Ahmed Efendi tarafından mektup ile bildirildiği, Ser-tûrnâ tarafından bir ferde dahi haksızlık yapılmaması, sebb edilmemesi, azarlanmaması, halkın refah ve güvenliğinin temini, nizam-ı memleket için iktiza eden her ne ise ittifâk ile icrasına dair 8 Eylül 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 147-148/ Belge Numarası: 240 Müslüman hacıların geçirilmesi için Antakya'da ikamet üzere olan Kethüda Hasan Ağa'ya; belde ileri gelenleri ile Ser-turna İbrahim Ağa arasındaki ihtilâfın yerini dostluğun aldığı bildirilmişken henüz dostluk ilişkilerinin tamamen olmadığı işitildiğinden cümlenin rahatı, yolların güvenliği ve memleketin nizamı istenildiğinden her iki tarafın arasının önceki gibi ittifak ve ittihada dönüşmesi için vücuh-ı beldende birkaç kişi ile İbrahim Ağa'yı Halep'e irsallerine ve bunun yanı sıra hacıların salimen geçişlerine gayret etmesi için tahrir olunan 30 Ağustos 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 148/ Belge Numarası: 241 Ser-tûrnâ Kara İbrahim Ağa ile vücuh-ı belde arasındaki ihtilâfın zail olmayıp cümlenin sıkıntı çekmesine ve bu huzursuzluğun devamına gayret edenlerin olduğu anlaşıldığından iki taraf arasındaki düşmanlık yerine dostluğun ikame edilmesi, halkın refahı, bir ferde dahi sıkıntı çektirilmemesi ve hilâf-ı şer'e hareket edilmemesine ihtimam olunması hususunda 1 Eylül 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 149/ Belge Numarası: 242 Müteveffâ Sinan Paşa Vakfı'ndan Antakya'da olan hamam ve dükkânların harap olup tamire muhtaç olduğundan Antakya kadısı keşf ve muayene edip 4.220 kuruş ile gereği gibi tamir olunacağını bildirmiş iken İbrahim geri almak şartıyla bu miktarı kendi malından karşılayacağını belirttiğinde 9 seneliğine (12 Temmuz 1763 – 4 Nisan 1772) kâim-i makâm-ı mütevelli olarak görevlendirileceğine dair 26 Mart - 4 Nisan 1763 tarihli bir ferman sureti.

Sayfa Numarası: 149-150/ Belge Numarası: 243 Halep'te müsafereten sakin iken bundan önce fevt olan es-Seyyid Hüseyin ibn Hüseyin'in zahirde varisi olmadığından terekesini veresesine isal etmek üzere hayatta iken tayin eylediği Mahmûd Ağa ibn Halil'in nezaretinde merhumun, oğlu Mehmed Beşe'nin yanına emanet olarak bıraktığı sandukadaki eşyanın satılıp merkum vasiye teslim olunan 19 Eylül 1763 tarihli bir tereke defteri kaydı.

Sayfa Numarası: 150/ Belge Numarası: 244 el-Hâcc Musa Bezekli-zâde'nin Hâcı İsmail tarafından mal ve eşyası zaptedildiğinden mübaşir tayin buyrulmasına dair 20 Eylül 1763 tarihli bir arz-ı hal.

Sayfa Numarası: 150/ Belge Numarası: 245 Aslen âsitâne sakinlerinden olup hâcdan dönüş yolundayken Antakya'da Zincirlû Han'da müsafereten sakin iken fevt olan el-Hâcc Ali'nin varisi olmayıp terekesi beytü'l-mala ait olmakla hala Emin-i Beytü'l-mal olan Kara Ali Ağa marifetiyle bi'l-müzayede satılan terekeyi havi 24 Ekim 1763 tarihli bir tereke defteri kaydı.

Sayfa Numarası: 151/ Belge Numarası: 246 Hala mezun-ı bi'l-ifta olan es-Seyyid el-Hâcc Ahmed Efendi'nin harekat-ı nâ-marziyyesi sebebiyle hacr olunup yerine önceden Antakya Müftüsü el-Hâcc İbrahim Efendi'nin getirildiğine dair 31 Ağustos - 8 Eylül 1763 tarihli bir mürasele.

Sayfa Numarası: 151/ Belge Numarası: 247 Bir bâb menzilin nısf hissesine satın alarak mutasarrıfa olan Emine Hatun, bir sülüs hissesine ırsen mutasarrıf olan Hasan ibn İbrahim'in ve Hasan'ın kız karındaşı olup menzilin yarım sülüs hissesine mutasarrıfa olan Zeyneb Hatun, karındaşını vekil tayin edip el-Hâce Rukiyye Hatun bint-i Mustafa'ya 180 kuruş mukabelesinde sattığına dair 11 Ağustos 1763 tarihli bir hüccet.

Sayfa Numarası: 151/ Belge Numarası: 248 el-Hâcc Hüseyin Ağa'nın 9 Eylül 1763 tarihinden itibaren Antakya voyvodalığına tayin olunduğuna dair 9 Eylül 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 152/ Belge Numarası: 249 Antakya Kazası Kusayr Nahiyesi kuralarından Sağriye Köyü sakinlerinden olan İsmail, tarlasının aynı köyden olan Harra/Hürr oğlu Ömer tarafından cebren zapt olunduğunu iddia ettiğinde Mustafa ve Osman adlı eşkıyalar üzerine hücum edip hanesini basarak emval ve eşyasını gasp ettiklerinden mübaşir tayinine dair 25 Eylül 1763 tarihli bir arz-ı hal.

Sayfa Numarası: 152/ Belge Numarası: 250 Halisiye toprağında Zakkûm Beşe bahçesinde haksız yere iki neferi katledip cesetlerini yok eyledikleri bildirildiğinden mübaşir tayin edilip Halisiye Köyü ihtiyarları, bahçenin bahçıvanları, Karye ve Cerdâkiye köylerinin ihtiyarlarının mahkemeye çağrılarak katillerin araştırılmasına ve muceb-i şer'înin icra olunması için tahrir olunan 23 Eylül 1763 tarihli bir tezkire.

Sayfa Numarası: 152/ Belge Numarası: 251 Hâynû Köyü'nde Mıkâbrûslı oğlu Şeyh Ahmed köy zabitine giderek Hâynûlı Kara Ali'den cerime aldırdıktan sonra Kara Ali cerime için fetva aldıktan sonra talep ettiği zaman alamadığı için mübaşir tayinine dair 10 Eylül 1763 tarihli bir arz-ı hal.

Sayfa Numarası: 152/ Belge Numarası: 252 İzmir Mevleviyyeti rütbesiyle hala Haleb'de Kâ'im-i makâm-ı nakîbü'l-eşrâf olan es-Seyyid Mehmed Efendi Antakya ahalisinden alacağı olup henüz eda olunmadığından serîan tahsil olunup irsaline dair 3 Ekim 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 153/ Belge Numarası: 253 Kârsû sakinlerinden Sagîr Yahya oğlu Abdülkadir ve amcası, Meryem'den tecrim akçesi talebinden sonra bir akçe vermeye iktidarı olmadığını beyan ardından mübaşir tayiniyle adı geçenlerin mahkemeye ihzarı için 23 Eylül 1763 tarihli bir arz-ı hal.

Sayfa Numarası: 153/ Belge Numarası: 254 Hüseyin biraderi Ziyâret Köyü'nde misafir olup haksız yere katledilip eşyasının gasp edildiğinden köy şeyhi ve ihtiyarlarına mübaşir irsaline dair 30 Eylül 1763 tarihli bir arz-ı hal.

Sayfa Numarası: 153/ Belge Numarası: 255 Zeyneb Hûca, dedesinden kalan mirası Hünkârlu oğlu Yusuf Çavuş'tan talep edip vermekte zorbalık ettiğinden hakkının tahsiline dair 1 Ekim 1763 tarihli bir arz-ı hal.

Sayfa Numarası: 154/ Belge Numarası: 256 Antakya'da Sofîlar Câmi'-i Şerifi Vakfı'nda nısf imamet cihetine mutasarrıf olan İsmail bin Ali fevt olduğundan yerinin oğlu Monlâ Mustafa'ya günlük bir akçe ile tevcih olunduğuna dair 14 Ağustos 1762 tarihli bir berat sureti.

Sayfa Numarası: 154/ Belge Numarası: 257 Antakya'da Sofîlar Câmi'-i Şerifi Vakfı'nın yarısının mütevellisi olan İsmail bin Ali fevt olduğundan yerinin oğlu

Mustafa Halife'ye günlük bir akçe ile tevcih olunduğuna dair 2-11 Ağustos 1762 tarihli bir berat sureti.

Sayfa Numarası: 154/ Belge Numarası: 258 Antakya'da Sofîlar Câmi'-i Şerifi'nde günlük iki akçe vazife ile hayr-han olan İsmail bin Ali fevt olduğundan yerinin oğlu Mustafa Halife'ye tevcih olunduğuna dair 2-11 Ağustos 1762 tarihli bir berat sureti.

Sayfa Numarası: 155/ Belge Numarası: 259 Çukadar el-Hâcc Hüseyin'in bazı mühim işlerle devlet-i aliyyeye irsal olunacağından Halebü'ş-Şehbâ'dan Üsküdar'a varıncaya dek yol üzerinde olan kadı ve nâiblerin herhangi birinin kaza veya hükümetine dahil olursa yalnız 8 nefere menzil bargiri ile yanlarına süvari cebelî tayin edilerek salimen irsal olunmalarına dair 1 Ekim 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 155/ Belge Numarası: 260 Çukadar el-Hâcc Hüseyin'in bazı mühim işlerle devlet-i aliyyeye irsal olunacağından Halebü'ş-Şehbâ'dan Üsküdar'a varıncaya dek yol üzerinde olan kadı ve naiplerin herhangi birinin kaza veya hükümetine dahil olursa el-Hâcc Hüseyin'in yanına süvari cebelî tayin olunup salimen ulaştırılmasında zerre ihmal gösterilmemesine dair 15 Ekim 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 155[82]/ Belge Numarası: 261 Önceden Kastel Mahallesi sakinlerinden iken Şenbek Mahallesi'ne taşınan Mehmed Beşe ibn Ali Beşe, önceden vefat eden Hatun-zâde'nin, mirasının kaldığı zevcesi Fatma ile bundan olma kızının yanı sıra farklı kadından olma iki kızını dava edip müteveffanın dükkânında olan malzemenin bütününün kendi malı olduğunu, günlük ile ecîr olduğunu, varislerin merhumun terekesine el koymak istediklerini şahitlerle belirttiğinden bunların müdahalelerinin men olunmasına dair 11 Ekim 1763 tarihli bir hüccet.

Sayfa Numarası: 156/ Belge Numarası: 262 Eğrî Geçîd Muhafızı Çolak Ali'nin Rebî'ü'l-evvel ayının ulufesini teslim aldığına dair 23 Eylül 1762 tarihli bir tezkire.

Sayfa Numarası: 156/ Belge Numarası: 263 Eğrî Geçîd Muhafızı Çolak Ali'nin Rebî'ü'l-âhir ayının ulufesini teslim aldığına dair 27 Kasım 1762 tarihli bir tezkire.

Sayfa Numarası: 156/ Belge Numarası: 264 Eğrî Geçîd Muhafızı Çolak Ali'nin Cemaziye'l-evvel ayının ulufesini teslim aldığına dair 24 Ocak 1763 tarihli bir tezkire.

Sayfa Numarası: 156/ Belge Numarası: 265 H. 1176 senesi Cemaziye'l-evvel ayının ilk gününden itibaren Cisr-i Hadîd'e Kûrd Memed'in Mîrmîrân'a karındaşı

[82] Belge yarıda kalmış olup devamı; 160 numaralı sayfanın sol kısmında numarasız olan sayfanın başında, 289 ve 290 numaralı belgelerin arasında yer almaktadır.

Hasan'ın onar sekban ile muhafazaya aylık ellişer kuruş ile atandıklarına dair 18 Kasım 1762 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 156/ Belge Numarası: 266 Cisr-i Hadîd ve Mîrmîrân Muhafızı Kûrd Mehmed'in Cemaziye'l-evvel ayının ulufesini teslim aldığına dair 10 Ocak 1763 tarihli bir tezkire.

Sayfa Numarası: 156/ Belge Numarası: 267 Mîrmîrân Geçîdi için Rebî'ü'l-âhir ayının ulufesinin alındığına dair 10 Ocak 1763 tarihli bir tezkire.

Sayfa Numarası: 156/ Belge Numarası: 268 Mîrmîrân Geçîdi'nin Şa'bân ayının ortasından itibaren 8 sekban ile Muhafızlığının Durmuş oğlu Ahmed'e iltizam olunduğuna dair 2 Mart 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 156/ Belge Numarası: 269 Eğrî Geçîd Muhafızı Çolak Ali'nin Cemaziye'l-âhir ayının ulufesini teslim aldığına dair tarihsiz bir tezkire.

Sayfa Numarası: 156/ Belge Numarası: 270 Eğrî Geçîd Muhafızı Çolak Ali'nin Receb ayının ulufesini teslim aldığına dair 15 Nisan – 13 Mayıs 1763 tarihli bir tezkire.

Sayfa Numarası: 156/ Belge Numarası: 271 Eğrî Geçîd Muhafızı Çolak Ali'nin Şa'bân, Ramazân ve Şevval aylarının ulufelerini aldığına dair 14 Mayıs 1763 tarihli bir tezkire.

Sayfa Numarası: 157/ Belge Numarası: 272 Orhânlı Mezraası'ndaki hurmalığın atanan mübaşir marifetiyle taşirine dair tarihsiz bir tezkire.

Sayfa Numarası: 157/ Belge Numarası: 273 Cû'ayta Geçîdi'ni 10 nefer piyade ile muhafazaya aylık kırkar kuruş ile Ebûbekr Ağa'nın bölükbaşı olarak atandığına dair 27 Ağustos 1763 tarihli bir tezkire.

Sayfa Numarası: 157/ Belge Numarası: 274 Eğrî Geçîd Muhafızı Çolak Ali'nin Zî'l-ka'de ayının ulufesini teslim aldığına dair 30 Haziran 1763 tarihli bir tezkire.

Sayfa Numarası: 157/ Belge Numarası: 275 H. 1176 senesine mahsuben Cû'ayta Bölükbaşısı Kûrd oğlu Mehmed'in Şa'bân, Ramazân ve Şevvâl aylarının ulufelerini kırkar kuruş olarak aldığına dair 12 Ağustos 1763 tarihli bir tezkire.

Sayfa Numarası: 157/ Belge Numarası: 276 Eğrî Geçîd Muhafızı Çolak Ali'nin H. 1176 senesi Zî'l-hicce ayının ulufesini teslim aldığına dair 13 Ağustos 1763 tarihli bir tezkire.

Sayfa Numarası: 157/ Belge Numarası: 277 Cû'ayta Bölükbaşısı Osman'ın H. 1176 senesi Zî'l-hicce ayının 40 kuruş ulufesini teslim aldığına dair 17 Haziran 1764 tarihli bir tezkire.

Sayfa Numarası: 157-a/ Belge Numarası: 278 Antakya Menzilcisi Mustafa Beşe'nin ikrarına göre; Belen'a dek 170 re's bargirin Halep valisinin dairesi tarafından teslim edildiğine dair 6 Kasım 1763 tarihli bir tezkire.

Sayfa Numarası: 157-a/ Belge Numarası: 279 H. 1176 senesi Rebî'ü'l-evvel ayının 28'inci gününden dört güne kadar hazariyye mübaşirinin masrafı kaydının düşüldüğüne dair 3 Ağustos 1763 tarihli bir kayıt.

Sayfa Numarası: 157-b/ Belge Numarası: 280 Cisr-i Hadîd Bölükbaşısı Ali Kethüda tarafından, Zî'l-ka'de ve Zî'l-hicce aylarının ellişer kuruşluk ulufelerinin teslim alındğına dair 14 Ağustos 1763 tarihli bir tezkire.

Sayfa Numarası: 158/ Belge Numarası: 281 Antakya Kazası'ndan imdad-ı hazariyye tahsiline memur olan Abdullah Ağa'nın, H 1176 senesinin imdad-ı hazariyyesinin ikinci taksiti ile hidmet-i mübaşiriyyeye memur tayin edilip bunları eksiksizce topladığına dair 8 Mart 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 158/ Belge Numarası: 282 Cû'ayta Geçîdi'nin 8 nefer piyade ile muhafaza olunması için aylık kırkar kuruş ile Okcı Aşîreti'nden Kara Hasan oğlu Osman'ın Zî'l-hicce'nin ilk gününden itibaren bölükbaşı olarak atandığına dair 13 Haziran 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 158/ Belge Numarası: 283 Câmi'-i Kebîr sakinelerinden Şerife Hatun'un zevci, aynı mahalleden Ebûber Beşe iken kendisini tatlik eylediğinde mezbure mehr-i muahhar, nafaka ve sükna talebinde bulunduğu zaman aralarında on kuruş ile inşa-i akd-i sulh edildiğinde Şerife Hatun kabul edip zevci tarafından bu miktarı teslim aldığını diğer taleplerinden ise vazgeçtiğini belirten 5 Haziran 1763 tarihli bir hüccet.

Sayfa Numarası: 158/ Belge Numarası: 284 Mîrmîrân Bölükbaşısı Durmuş oğlu Ahmed'in, Şa'bân'ın nısfından Ramazân'ın nısfına değin bir aylık ulufeyi teslim aldığına dair 11 Haziran 1763 tarihli bir hüccet.

Sayfa Numarası: 158/ Belge Numarası: 285 Cisr-i Hadîd Bölükbaşısı Ali Kethüda'nın Şevvâl aylığının ulufesini teslim aldığına dair 27 Haziran 1763 tarihli bir hüccet.

Sayfa Numarası: 158/ Belge Numarası: 286 Mîrmîrân Bölükbaşısı Durmuş oğlu Ahmed'in Ramazân ayının nısfından Muharrem'in ilk gününe değin üç buçuk ayın ulufesini teslim aldığına dair 7 Haziran 1763 tarihli bir hüccet.

Sayfa Numarası: 160/ Belge Numarası: 287 Her sene olduğu gibi H. 1176 senesinde de Haremeyn-i şerifeyn ahalisine surre-i hümayunun; irsali için surre

emini olarak Hüseyin Ağa'nın tayin edilip kendisine teslim olunduğu, muhafazaya memur olanlarla kazadan kazaya Şam'a kadar selamet ile geçirilmeleri hususunda 28 Şubat 1763 tarihli bir mürasele.

Sayfa Numarası: 160/ Belge Numarası: 288 Surre-i hümayun ile emini güvenli yerlerde durup dinlenmeleri, geceleyin bekçiler tayini ile muhafaza olunmaları, kazadan kazaya imrar olunurlarken kazanın tüfeng-endâzları tarafından korunmaları, emniyetlice Şam'a ulaştırılmalarına dair 28 Şubat 1763 tarihli bir mürasele.

Sayfa Numarası: 160/ Belge Numarası: 289 Antakya Voyvodası el-Hâcc Hüseyin Ağa'nın kendi hüsn-i rıza ve ihtiyarıyla H. 1177 senesi Muharrem ayı ortasında voyvodalık umurundan istifa ettiğine dair 26 Temmuz 1763 tarihli bir hüccet.

Sayfa Numarası: 160-b/ Belge Numarası: 290 Tut Mahallesi sakinlerinden iken bundan önce vefat iden Ebûbekr ibn Âli'nin veraseti zevcesi, oğulları ve ceddesine münhasır olan 15 Ekim 1763 tarihli bir tereke defteri kaydı.

Sayfa Numarası: 160-b/ 163/ Belge Numarası: 291 Önceden vefat eden Ebûbekr ibn Âli'nin zevcesi olan Fâtıma'nın vefat ettiği, mirasının oğulları, validesi ve babasına münhasır olduğuna dair 15 Ekim 1763 tarihli bir tereke defteri kaydı.

Sayfa Numarası: 163/ Belge Numarası: 292 Tenzeriyeli Mustafa'nın na-meşru hareketlerle Ordu müftüsüne kasd-ı sû-i eylediği, Kethüda Hasan Ağa'nın bu kimsenin kimlere istinaden ve kimlerin himayesiyle zümre-i ulemadan olan birisine karşı asabileştiğini ve na-meşru hareket ettiğini araştırıp ilâm ile divan-ı Haleb'e bildirilmesine dair 17 Ekim 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 164/ Belge Numarası: 293 Antakya Kazası'nda Hacestî (?) Köyü reayasından bağ bekçisi olup kurşun ile maktul olan Kara Veli'nin cesedi, kadı tarafından keşf olunarak valiye bildirilmesi gerekirken henüz bildirilmediği gerekenlerin her ne ise yapılmasına dair 17 Ekim 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 164/ Belge Numarası: 294 Antakya'dan bazı eşkıyanın geceleyin kurşun darbettikleri işitildiğinden dolayı bunların kim oldukları, kimlerin himayesiyle ve kimlere istinaden buna cesaret ettikleri hususlarının araştırılması, yakalanmaları ve elebaşlarının Haleb'e irsal olunmasına dair 17 Ekim 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 165/ Belge Numarası: 295 Reyhânlu Aşireti'nin 'Amîk Ovâsı'nda nüzul edip, civardaki kazalara, ahaliye, geçip gidenlere saldırmalarından dolayı cümlenin ittifak ile bunları def etmesi, def olunamayıp öldürmeye teşebbüs ederlerse

aynı şekilde karşılık vererek halkın kendi mallarını ve eşyalarını korumalarına gayret etmesine dair15 Ekim 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 165/ Belge Numarası: 296 Antakya Sakinlerinden olan Hüseyin küçük iken babası müteveffa olup bıraktığı mirasa, Veys oğlu Mehmed "alacağım vardır" diyerek gasp etmiş, Hüseyin ise kendini bilip babasının mirasını Mehmed'ten talep ettiğinde sıkıntı ve mazeret gösterip vermediğinden hakkının tahsil olunmasına dair 17 Ekim 1763 tarihli bir arz-ı hal.

Sayfa Numarası: 166/ Belge Numarası: 297 Tâbi'-i Sofîlar Mahallesi sakinelerinden iken önceden fevt olan Fatma bint-i Mehmed'in veraseti zevci ile kızları ve validesine münhasır olduktan sonra kaleme alınan ve mirasçılar arasında taksim olunan 20 Ekim 1763 tarihli bir tereke defteri kaydı.

Sayfa Numarası: 166-167/ Belge Numarası: 298 Câmi'-i Kebîr Mahallesi sakinlerinden iken önceden fevt olan Mustafa Beşe ibn Gök Ali'nin veraseti zevce-i metrukesi, kızı ve oğullarına münhasır olmakla zevce-i metruke ve kızı vefat ettiğinden oğulları tarafından satışa vekil tayin olunan Neccâr-zâde, bir kıta harabe tut bahçesini 295 kuruşa sattığına dair 17 Ekim 1763 tarihli bir hüccet.

Sayfa Numarası: 167/ Belge Numarası: 299 Antakya sakinlerinden olan Kara Mehmed, Ahmed'in yanında hizmet edip hakkını talep eylediğinde vermede sıkıntı ve mazeret göstermesi üzerine mübaşir tayin olunmasına dair 11 Ekim 1763 tarihli bir arz-ı hal.

Sayfa Numarası: 167/ Belge Numarası: 300 Antakya Kazası'nda Telhabeş Köyü ahalilerinden olan Ali ile köy ahalisi arasında harmen hususu için münazaası olup karındaşını darp ve yaraladıklarından mübaşir tayiniyle hakkının ihkak buyurulması hususunda 19 Ekim 1763 tarihli bir arz-ı hal.

Sayfa Numarası: 167/ Belge Numarası: 301 Kusayr Nahiyesi'nde vaki Mıkâbrûs Köyü ahalisi zimmetlerinde Memiş'in 534 kuruş alacak hakkı olup edada mazeret ve muhalefet göstermelerinden mübaşir tayiniyle hakkının tahsil olunmasına dair 10 Ekim 1763 tarihli bir arz-ı hal.

Sayfa Numarası: 167-168/ Belge Numarası: 302 Köy zabiti tarafından memur olarak tayin edilen ancak mahsulâta dair aralarında çekişme yaşanan Yusuf'u köy ahalisi katlettiklerinden dolayı Hüseyin'in, karındaşı olan Yusuf'un kanını ve ihkak-ı hakk olunması için mübaşir tayinine dair 10 Ekim 1763 tarihli bir arz-ı hal.

Sayfa Numarası: 168/ Belge Numarası: 303 Antakya'da önceden serdar olan Şerefüddin'in kendi halinde olmayıp beldenin düzenini bozacak ve kargaşaya sevk

edecek hareketlerinden dolayı yola getirilmesi icap ettiğinden Halep Kalası'na kal'a-bend olunması ve emr-i şerif olmadan salıverilmemesi için sadır olan 31 Ağustos – 8 Eylül tarihli bir ferman sureti.

Sayfa Numarası: 168/ Belge Numarası: 304 Antakya'da önceden serdar olan Şerefüddin'in kendi halinde olmayıp beldenin düzenini bozacak ve kargaşaya sevk edecek hareketlerinden dolayı yola getirilmesi icap ettiğinden Halep Kalası'na kal'a-bend olunması hususunda ferman sadır olduğundan dolayı Şerefüddin'in Halep Kalası'na irsal olunup emir gönderilmeden serbest bırakılmamasına dair Antakya'ya irsal olunan 31 Ağustos – 8 Eylül tarihli bir mürasele.

Sayfa Numarası: 169/ Belge Numarası: 305 Önceden Antakya serdarı olan Şerefüddin'in Halep Kalası'na habs olunması için sadır olan emr-i âlî ve gereğince yeniçeri ağası tarafından irsal olunan mürasele iktizasınca mezburun kalsaya zabit ve mübaşir marifetiyle teslim olunması için emr-i âlî muktezâsınca tahrir olunan 17 Eylül 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 169/ Belge Numarası: 306 Habîbü'n-Neccâr Mahallesi sakinlerinden Hâcı Mehmed Beşe ibn Mehmed'in hayatta olup olmadığı bilinmediğinden ortaya çıkışına değin mezburun kız karındaşı Fâtıma Hatun'un emval ve eşyasını korumak üzere kayyım nasb olunduğuna dair 27 Ekim 1763 tarihli bir eşya defteri sureti.

Sayfa Numarası: 170/ Belge Numarası: 307 Antakya sakinlerinden olup Ömer'in biraderi olan Mehmed'in namusu/ırzı, hizmetinde olduğu Şeyh oğlu Mustafa Ağa tarafından mutalebe olunduğunda Mehmed kabul etmeyip Mustafa'yı darp ve katl ettiğinde maktulün karındaşı kendi eliyle Mehmed'i katl eylediğinden karındaşı Ömer tarafından icra-yı hakk olunmasına dair 26 Ekim 1763 tarihli bir arz-ı hal.

Sayfa Numarası: 170/ Belge Numarası: 308 Habîbü'n-Neccâr Mahallesi sakinlerinden iken önceden vefat iden Mustafa bin Abdülkadir'in veraseti zevcesi ile oğullarına münhasır olduğu zahir olduktan sonra tahrir olunup varisler arasında taksim olunan 9 Ekim 1763 tarihli bir tereke defteri kaydı.

Sayfa Numarası: 171/ Belge Numarası: 309 Habîbü'n-Neccâr Mahallesi sakinlerinden iken önceden fevt olan Abdülkadir ibn Mustafa'nın veraseti zevcesi oğlu ve validesine münhasır olduğu zahir oldukdan sonra tahrir olunup varisler arasında taksim olunan 9 Ekim 1763 tarihli bir tereke defteri kaydı.

Sayfa Numarası: 171/ Belge Numarası: 310 Kusayr Nahiyesi'nde vaki Mıshane Köyü'nün şeyhi el-Hâcc Mustafa haksız bir şekilde Mıshaneli Uzun Hüseyin'in evini

yağmalayarak eşyasını aldığından ve zulüm ettiğinden mübaşir kulları tayiniyle divan-ı Haleb'e ihzar olunup Hüseyin'in hakkının icra olunmasına dair 19 Ekim 1763 tarihli bir arz-ı hal.

Sayfa Numarası: 172/ Belge Numarası: 311 Anadolu'nun orta kolunun, yemin ve yesarıyla nihayetine varıncaya dek vaki olan devlet görevlilerine hitaben; yaldız, Macar, fındık, zer-i mahbub ve İstanbul zincirlisi altınların her bir eksik kıratı yirmi beşer akçe tenzil ile tebdil ve Mısır zincirlisi, tuğralu, Tunus misali altınların her bir kıratı nakısı on dokuz akçe tenzil ile tebdil olunmak üzere her kazanın siciline kayd ve ihtiyaç anında müracaat olunması için birkaç gün önce sadır olan evamir Anadolu ve Rumeli'de neşr olunmuş olup salyanecilerin eksik ölçüde altınlar almaması, bu şekilde altın teklif edenleri tehdid ve men etmeleri, diğer görevlilerin de aynı şekilde hareket etmesine dair sadır olan 26 Ekim 1763 tarihli bir ferman sureti.

Sayfa Numarası: 173-174/ Belge Numarası: 312 Sofîlar Mahallesi sakinlerinden iken önceden vefat iden el-Hâcc Mehmed Beşe'nin veraseti zevcesi, kızları ve li-ebeveyn er-karındaşı oğluna münhasır olduğu zahir olduktan sonra tahrir olunup varisler arasında taksim olunan 31 Ekim 1763 tarihli bir tereke defteri kaydı.

Sayfa Numarası: 174/ Belge Numarası: 313 Antakya Nasrânî Sem'ân Mihâ'il oğlu'nun Ahmed'ten 40 kuruş alacağı olup taleb eylediğinde, Ahmed bahçesini bir seneliğine icar koyduğunu belirttikten sonra her sene beş batman harir akar isteyip müstecir teslim etmediğinden mübaşir tayiniyle ihkak-ı hakk olunması hususunda 27 Ekim 1763 tarihli bir arz-ı hal.

Sayfa Numarası: 175/ Belge Numarası: 314 Hatt-ı hümayun ile Anadolu Eyaleti tarafına görevlendirilen kimselerin görev yerlerine ulaşmaları için Antakya'dan tedariki lazım gelen bir günlük zahire vs. levazım, sürüm fiyatıyla hazırlanıp memurlar vusûl bulduklarında pahası tesliminden sonra sened alınacağı ve bu hususta ahaliye sıkıntı çektirilmemesine dair 3 Kasım 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 175/ Belge Numarası: 315 Anadolu Eyaleti tarafına görevlendirilen kimselerin görev yerlerine ulaşmaları için Antakya Kazası Menzili'nden tedariki lazım gelen 120 re's aslâh at ve tüvânâ bargir ücreti karşılığında serian hazır edilmesine dair sadır olan 3 Kasım 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 175/ Belge Numarası: 316 Belirtilen tertip üzere hâzır ve ihtiyaten bir iki konak ile beş on bargir ilavesiyle bütününün tüvânâ olması şartıyla ihzar olunmasına dair 5 Kasım 1763 tarihli bir buyuruldu.

Sayfa Numarası: 175/ Belge Numarası: 317 Ruha sakinlerinden iken önceden Antakya'da Dört Ayak Mahallesi'nde müsafereten sakin iken vefat iden İbrahim Beşe ibn Abdülheğ zahirde varisi olmadığından terekesi, yeniçeri beytü'l-malı tarafına ait olduğundan Yeniçeri Zabiti Ser-tûrnâ İbrahim Ağa tarafından görevlendirilen Odabaşı el-Hâcc Mehmed Ağa'nın bilgisi dâhilinde kaleme alınan ve bi'l-müzayede satılan 6 Kasım 1763 tarihli tereke defteri kaydı.

Sayfa Numarası: 176/ Belge Numarası: 318 Antakya Kazası sükkânından ashab-ı hayrattan es-Seyyid Mustafa Efendi ibn es-Seyyid Muhsin, bir kıta nişan, birkaç dükkân, bir bâb menzil ve zeytin eşcarını vakfedip vakfın nezâretine kızı Şerife görevlendirilmişken Seyyid Hüseyin, vakfın tevliyetini üzerine berat ettirmek istemesi, vakfiye ve fetva elinde olmasına rağmen bunların hükümsüz bırakılarak mezkûr vakfın tevliyeti Şerife'ye tevcih olunduğuna dair 7-16 Aralık 1763 tarihli bir berat sureti.

Sayfa Numarası: 177/ Belge Numarası: 319 Tut Mahallesi sakinlerinden Fâtıma-cân Hatun, Rukiyye bint-i el-Hâcc Salih'i dava edip Mezraa-i Karye toprağında bir kıta bahçesi olup 12 seneden beri Rukiyye Hatun tarafından fuzuli zapt olunduğu beyan ettikten sonra Rukiyye, mezkûr senede Genc Ahmed Ağa'dan 200 kuruşa satın aldığını ileri sürmüş ancak şahitler dinlendiğinde Fâtıma-cân Hatun'un adı geçen bahçeyi satın aldığı ispat, Rukiyye'nin de iddiası ıskât olunduktan sonra mezkûr bahçe Fâtıma-cân Hatun'a teslim olunduğuna dair 9 Haziran 1791 tarihli bir hüccet.

İKİNCİ BÖLÜM

TRANSKRİPSİYON METNİ

2.1. SİCİLİN İLK İKİ SAYFASINDAKİ NUMARASIZ BELGELER

(Birinci Belge) Numarasız: 1a Kassâb zümresinden es-Seyyid Mehmed Emîn ve Kaddüre-zâde Mustafa Beğ ve Ahmed Beşe Osman Ağa ve karındâşı Veys Beğ ve oğlu İsmail Beğ ve Emân-zâde Mustafa Ağa ve Hâcı Abdülkafî-zâde Mehmed Efendi ve Kel Hasan Beşe meclis-i şer‘-i enverde cümle ‘ulemâ’ ve â‘yân mahzarlarında ve Hâcı Abdurrahman ve Emân-zâde Bekr Ağa (boşluk) ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idub iş-bu bin yüz yetmiş yedi senesi mâh-ı Rebî‘i’l-evvel’i gurresinden (9 Eylül 1763) sene tamâmına değin (30 Haziran 1764) yaz ve kış lahmın beher batmânı on dörder pâreye bey‘ idub ‘ibâdu’l-laha zahmet çekdirmemek üzere ta‘ahhüd li’l-kavl itmeleriyle kayd-şodd

Fî gurre-i Ra. sene 1177 (9 Eylül 1763)

Ve döşü ve sadrası ve ..... yağı lahmın üzerine bey‘ itmek üzere karar....

(İkinci Belge) Numarasız: 2a Hüccâc-ı müslimîni emnen ve sâlimen imrâr olunmak üzere vürûd iden fermâna i‘lâm virilmişdir imdâd-ı hazariyye tekmîl ve edâ’ ve teslîmi-çûn bir i‘lâm virilmişdir.

Sayfa Numarası: 1/ Belge Numarası: 1

Yâ Fettâh! Yâ Rezzâk! Yâ Allah! Yâ Rahman! Yâ Kerîm! Yâ Rahîm! Yâ Râ’uf!

Bismi’llahi’r-rahmani’r-rahîm ve bihi neste‘înu ve lâ havle ve lâ kuvvete illâ billahi’l-alîyyi’l-‘azîm Elhamdü li’llahi’l-lezi vâka‘a’l-bed’ ve’ş-şürû‘ ile’l-hurrîre’l-vekâyi‘i’ş-şer‘iyyeti’l-ma‘lûme ve ilâ-sâ’ir umûri’l-mer‘iyyeti’l-ezmine fî zemâni a‘lemü’l-‘ulemâ’i’l-mütebahhirîn afdalü’l-fudalâ’i’l-müteverri‘în (boşluk) yenbû‘ü’l-fazâ’il ve’l-me‘âlî menbû‘ü’l-efâzıl ve’l-e‘âlî enâ’l-‘abdu’l-fakr li’l-muhtâc ilâ

Rabbihi'l-kadîr Mehmed el-Kâdî bi-medîne-i Antakya[83] li-icrâ-yı ahkâmü'n-nebeviyye 'aleyhi efdalü't-tahiyye

Fî gurre-i Ramazâni'l-mübârek li-sene hamse ve seb'în ve mi'e ve elf

(26 Mart 1762) Min hicretin men lehü'l-'izzü ve'ş-şeref

Sayfa Numarası: 1/ Belge Numarası: 2

Fî Şa'bânü'l-mu'azzam sene hamse ve seb'în ve mi'e ve elf (25 Şubat - 25 Mart 1762)

Antakya Mutasarrıfı Süleyman gâyet-i şehr-i mezbûrdan ref' ve muvakkatı Osman vefât itmekle yeri muvakkatı oldığı kâdî-'asker-i sâbık rûz-nâmçesinde mukayyed eşrâf-ı kudât-ı kirâm zevvî'l-ihtirâmdan sezâvâr-ı 'inâyet-i şehr-i yârî ve şâyeste-i re'fet-i tâc-dârî Mevlânâ Mehmed dâ'îlerine ber-tevcîh-i sâbık ve tencîz ve ibkâ' olunub sene-i mezbûre Ramazâni'l-mübârek'i gurresinden (26 Mart 1762) müddet-i 'örfiyye-i kâmile mutasarrıf olmak recâsına ba'de'l-'arz sadaka buyuruldı

Sayfa Numarası: 1/ Belge Numarası: 3

'İzzet-me'âb şerî'at-nisâb Mevlânâ Mehmed Efendi kâm-yâb ba'de't-tahiyyetü'l-vâfiye inhâ' olunur ki

Antakya Mutasarrıfı Süleymân iş-bu sene hamse ve seb'în ve mi'e ve elf Şa'bân'ı gâyetinden (25 Mart 1762) ref' ve muvakkatı Osman vefât itmekle yeri muvakkatı oldığın kâdî-'asker-i sâbık rûz-nâmçesinde mukayyed eşrâf-ı kudât-ı kirâm zevvi'l-ihtirâmdan sezâvâr-ı 'inâyet-i şehr-i yârî olmanla ber-tevcîh-i sâbık sana tencîz ve ibkâ olunmuşdur gerekdir ki sene-i mezbûre Ramazâni'l-mübârek'i gurresinden müddet-i 'örfiyye-i kâmile mutasarrıf olub beyne'l-âhâlî icrâ-yı ahkâm-ı şer'-i 'âlî idesiz ve's-selâm

Mine'l-Fakr İbrahim el-Kâdî li-'asker-i Anadoli

Sayfa Numarası: 1/ Belge Numarası: 4

'İzzet-me'âb şerî'at-nisâb Antâkya Kâdîsı Mevlânâ Mehmed Efendi kâm-yâb ba'de't-tahiyyetü'l-vâfiye inhâ' olunur ki

Kazâ-i mezbûrun umûr-ı kısmet-i 'askeriyyesi iş-bu sene hamse ve seb'în ve mi'e ve elf şehr-i Ramazâni'l-mübârek'i gurresinden (26 Mart 1762) sana tefvîz ve

[83] Belgelerde orijinal yazılışı "Antâkiyye" şeklinde okunmuştur. Ancak buradan itibaren herkesçe bilinen şekliyle yani "Antakya" şeklinde yazılacaktır.

sipâriş olunmuşdur gerekdir ki kazâ-i mezbûrda vâkı‘a olan mevtâ-yı ‘askeriyye muhallefâtını tahrîr ve terkîm ve beyne’l-verese bi’l-farîzati’ş-şer‘iyye tevzî‘ ve taksîmde ihtimâm idesin ve’s-selâm

Mine’l-Fakr İbrahim el-Kâdî li-‘asker-i Anadoli

Sayfa Numarası: 2/ Belge Numarası: 5

Şerî‘at-şi‘âr Antakya Nâ’îbi -zîde ‘ilmuhu- sâhib-i ‘arz-ı hâlin da‘vâsı şer‘le görülüb ihkâk-ı hakk olmaz ise mübâşiri ma‘rifetiyle Divân-ı Haleb’e ihzâr itdirile

Fî 13 N. sene 1175 (7 Nisan 1762)

Mehmed Muhassıl ve Mütesellim-i Haleb

Devletlu ‘inâyetlu mürüvvetlu efendim sultânım hazretleri sâğ olsun ‘arz-ı hâl kulları Antakya sâkinlerinden olub yine Antakya sâkinlerinden Nakîb Efendi tevâbi‘i İsmail vâlidemin ehli olmağın mâlına tam‘an mezbûre vâlidemi taht-ı leyâlde boğub katl eyleyub başında elli altûnunı ve üç cevâhir taşlı kemerini cebren ve kahren zabt ve yetîm kullarına gadr-ı küllî eylemeleriyle efendimizin merâhim-i ‘aliyyelerinden mercûdur ki mezbûr üzerine mübâşir kulları ta‘yîn huzûra ihzâr demm-i diyetimi ve mezkûr emvâlımı tahsîl eylemeleri bâbında emr ve fermân sultânımındır

Bende-i Musa kûlları

Mehmed Muhassıl ve Mütesellim-i Haleb

Sayfa Numarası: 2/ Belge Numarası: 6

Şerî‘at-şi‘âr Antakya Kâdîsı Efendi -zîde ‘ilmuhu- sâhib-i ‘arz-ı hâlin şer‘an icâb iden hakkı mübâşiri ma‘rifetle tahsîl ve kefîl olunmaz ise dîvân-ı Haleb’e ihzâr itdirile

Fî 13 Ramazân sene 1175 (7 Nisan 1762)

Devletlu ‘inâyetlu mürüvvetlu efendim sultânım hazretleri sâğ olsun ‘arz-ı hâl kulları Antakya sâkinlerinden olub yine belde-i mezbûre sâkinlerinden Süleymân uşâkları Ali ve Mehmed ve ‘avretleri Zeyneb nâmân hâtûnlar birâderim İbrahim merhûmun bin gurûşını ve iki re’s katırını cebren ve kahren yiyub edâsında ta‘allül ve muhâlefet eylemeleriyle mezbûrlara mübâşir ta‘yîn ve huzûr-ı ‘aliyyelerine ihzâr ve mürâfa‘a-i şer‘ ve ihkâk-ı hakk ve tahsîl buyurmaları bâbında emr ve fermân sultânım hazretlerinindir

Bende-i İsmail Misk

Sayfa Numarası: 2/ Belge Numarası: Numarasız 3a

Düstûrûn-ı mükerremûn müşîrûn-ı müfahhamûn nizâmü'l-'âlem müdebbirü umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimü'l-mehâmmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'îb mümehhidü bünyâni'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyidü erkânü's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûfûn bi-sunûf-ı 'âvâtıfü'l-melikü'l-a'lâ- Üsküdar'dan Anadoli'nin orta koluyla Diyârbekr'e varınca vâki' olan vüzerâ-yı 'izâm –edâma'llahu te'âlâ iclâlehum- ve e'âzimü'l-ümerâ-i'l-kirâm efâhimü'l-küberâ'i'l-fihâm ûlû'l-kadr ve'l-ihtirâm ashâbü'l-'izzi ve'l-ihtişâm el-muhtassûn bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-a'lâ mîr-i mîrân-ı kirâm -dâme ikbâluhum- ve âkdâ kudâtü'l-müslimîn evlâ vülâti'l-muvahhidîn me'âdînü'l-fezâ'il ve'l-yakîn râfi'û a'lâmü'ş-şerî'ati ve'd-dîn vârisû 'ulûmü'l-enbiyâ' ve'l-mürselîn el-muhtassûn bi-mezîd-i 'inâyeti'l-melikü'l-mu'în mevâlî-i 'izâm -zîdet fezâ'iluhum- ve mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâ'il ve'l-kelâm kâdîlar ve nâ'îbler -zîde fazluhum- ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân mütesellimler ve kethüdâ yeri ve yenîçeri serdârları ve havâss ve evkâf zâbitleri ve ze'âmet ve tîmâr sû-bâşıları ve bâc-dârlar ve sâ'ir zâbitân ve â'yân-ı vilâyet -zîde kadruhum- tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki

Öteden beru Vilâyet-i Anadoli'da vâki' bilâd ve emsâr ve kasabât ve kurâda sâkin fukarâ-yı ra'iyyetin ve sâ'ir erbâb-ı ticâretin ve konar ve göçer 'aşâ'ir ve kabâ'il ricâlinin yedlerinde bulunan ağnâmı fürûht içûn kendu dahî **(Belgenin devamı yazılmamış)**

Sayfa Numarası: 2/ Belge Numarası: 7

Şerî'at-şi'âr fazîlet-disâr Antakya Nâ'îbi -zîde 'ilmuhu- sâhib-i 'arz-ı hâlin da'vâsı şer'le görilub müte'ayyin olan hakkı mübâşiri ma'rifetiyle tahsîl ve vukû'-ı i'lâm itdirile

Fî 16 N. sene 1175 (10 Nisan 1762)

Mehmed Muhassıl ve Mütesellim-i Haleb

Devletlu 'inâyetlu merhametlu efendim sultânım hazretleri devlet ikbâl ile sağ olsun 'arz-ı hâl kulları budur ki hâlâ Antakya'da sâkin Bakkal Seyyid Halil nâm kimesnede iki yüz altûn ve iki yüz beyâz gurûş olmak üzere emânet-i tarîkle virub taleb eylediğimizde inkâr idub bu kullarının ve şâhidleri olub merâhim-i 'aliyyelerinden mercûdur ki mübâşir kulları ta'yîn-i mürâfa'a-i şer' ve hakkım görüb tahsîl buyurılmak bâbında emr ve fermân devletlu 'inâyetlu merhametlu efendim sultânım hazretlerinindir

Bende-i Hasan (m)[84]

Sayfa Numarası: 3/ Belge Numarası: 8

Sadeddin Paşa Buyurıldısı

Şeri‘ât-ı şi‘âr-âne Ruha’dan Üsküdar’a varınca yol üzerinde vâki‘ kudât ve nüvvâb efendiler -zîde fazluhum- ve mefâhirü’l-emâsil ve’l-akrân mütesellimler ve voyvodalar ve yeniçerî serdârları ve kethüdâ yerleri ve sâ’ir zâbitân ve â‘yân-ı vilâyet ve iş erleri -zîde kadruhum- ve menzilcilersiz inhâ’ olunur ki

Kalemiyye âkçesi nakline me’mûr sadr-ı a‘zam ve efham devletlu ‘inâyetlu veliyyü’n-ni‘am efendimiz hazretlerinin çukâ-dârlarından ulâğla ‘azîmet iden Merdân Ali Ağa -zîde kadruhu-ya ve ma‘iyyetinde olan at ücretiyle iktizâ’ iden on iki re’s tüvânâ menzil bârgîri virilub ve muhâfazaları-çûn yarâr ve müsellah kifâyet mikdârı âdemler ta‘yîn iderek ber-vech-i selâmet birbirlerinize irsâl ve seri‘an ve ‘âcilen savb-ı maksûdlarına isâle her biriniz ihtimâm ve dikkat ve ‘avk ve te’hîr itdirmekden ve ma‘iyyetlerine muhâfaza ta‘yîn itdirmekden kusûr ve rehâvetden ziyâde hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında dîvân-ı Rakka’dan iş-bu buyurıldı tahrîr ve ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuşdur inşâ’llahu Te‘âla vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere mûceb-i buyurıldıyla ‘amel ve hareket olunmak deyu buyurıldı

Fî 11 N. sene 1175 (5 Nisan 1762)

Sayfa Numarası: 3/ Belge Numarası: 9

Şerî‘at-şi‘âr Antakya Nâ’îbi -zîde ‘ilmuhu- sâhib-i ‘arz-ı hâlin şer‘an mübeyyen olan hakkı mübâşiri ma‘rifetiyle tahsîl itdirile

Fî 13 N. sene 1175 (7 Nisan 1762)

Mehmed Muhassıl ve Mütesellim-i Haleb hâlâ (m)

Devletlu ‘inâyetlu merhametlu efendim sultânım hazretleri devlet ile sağ olsun ‘arz-ı hâl kullarıdır ki hâlâ Antakya Kazâsı’nda Mıkâbrûs nâm karyesinde Mehmed Kizîr ve Mehmed Şümeymet/Şemîmet nâmân kimesne yiğirmi beş şunbul buğday ve on sekiz şunbul şufân ve bir mikdâr arpa ve sekiz şunbul gûşte mâlımız cebren âhz ve zabt idub merâhim-i ‘aliyyenizden mercûdur ki bir mübâşir kulları

[84] İlk dönemlerde arz tezkirelerinde görüldüğü üzere tarih ve imza bulunmadığından arzın bitiminde “ma‘lûm” anlamına gelen mim harfi konulmuştur ki burada da sicilde gösterildiği harfle “(m)” gösterilmiştir. Bkz.: Mübahat Kütükoğlu, *Osmanlı Belgelerinin Dili (Diplomatik*, Gözden Geçirilmiş İkinci Baskı, Kubbealtı Akademisi Kültür ve Sanat Vakfı Yayınları, İstanbul 1998, s. 247.

ta‘yîn ve hakkım icrâ-yı hakk ve tahsîl eylemek bâbında emr ve fermân devletlu merhametlu efendim sultânımındır

Bende-i Ahmed (m)

Sayfa Numarası: 3/ Belge Numarası: 10

Sûret-i emr-i ‘âlî-şândır

Düstûr-ı mükerrem ve mu‘azzam müşîr-i mufahham ve muhterem nizâmü’l-‘âlem müdebbir-i umûri’l-cumhûr bi’l-fikri’s-sâkıb mütemmim-i mehâmmi’l-enâm bi’r-re’yi’s-sâ’ib mümehhid-i bünyâni’d-devleti ve’l-ikbâl müşeyyid-i erkânü’s-sa‘âdeti ve’l-iclâl el-mahfûfu bi-sunûf-i ‘avâtıfü’l-meliki’l-a‘lâ sâbık sadr-ı a‘zam olub hâlâ Haleb vâlîsi vezîrim es-Seyyid Mustafa Paşa –edâma’llahu te‘âlâ iclâlehu- ve akdâ kudâti’l-müslimîn evlâ-yı vülâti’l-muvahhidîn ma‘denü’l-fazl ve’l-yakîn râfi‘-i a‘lâmü’ş-şer‘iyye ve’d-dîn vâris-i ‘ulûmi’l-enbiyâ’ ve’l-mürselîn el-muhtass bi-mezîd-i ‘inâyeti’l-melikü’l-mu‘în Mevlânâ Haleb kâdîsı -zîdet fezâ’iluhu- ve mefâhirü’l-emâsil ve’l-akrân zâbitân ve a‘yân-ı vilâyet ve iş erleri -zîde kadruhum- tevkî‘-i refî‘-i hümâyûn vâsıl olıcak ma‘lûm ola ki

Kıdvetü’l-emâcid ve’l-a‘yân hâlâ İstanbul Dûhân Gümrüğü Emîni Mehmed -zîde mecduhu- dîvân-ı hümâyûna ‘arz-ı hâl idub bin yüz yetmiş beş senesi Mart’ından zabt eylemek şartıyla ‘uhdesine ihâle ve tefvîz olunan İstanbul Dûhân Gümrüğü ile ma‘an zabtı sâdır olan hatt-ı hümâyûn şevket-makrûnum ve tel(*h*)îs ve fermân-ı ‘âlî-şânım mûcebince virilan nizâm-ı cedîd-i şürût üzere Eyâlet-i Haleb ve tevâbi‘i dûhân gümrüğü ile resm-i dönüm-i dûhân mukâta‘ası dahî mûmâ-ileyhe tefvîz kılınmağla tarafından ber-vech-i emânet zabtı içun (boşluk) -zîde kadruhu- me’mûr kılınmağla evvel havâlîde vâki‘ dûhân ashâbından lâzım gelan rüsûm gümrükleri nizâm-ı cedîd-i şürût üzere mûcebince ve resm-i dönümlerin yerlu yerinden cem‘ ve tahsîl itdirilmek bâbında emr-i şerîfim recâ eylediği ecilden hazîne-i ‘amiremden mahfûz baş muhâsebe defterlerine nazar olundukda gümrük ve dönüm-i dûhân Eyâlet-i Haleb ma‘a Bi’retü’l-Fırât mukâta‘alığın zabtı Muharrem gurresinden olub lakin bin yüz yetmiş beş senesi Mart’ı ibtidâsından zabtı gurre-i Muharrem’inden Mart evveline tahvîl ve fî-mâ-ba‘d ol-vechle zabt olunmak üzere baş muhâsebeye kayd ve emr-i şerîf virilmek üzere bin yüz yetmiş beş senesi Şa‘bân’ın yedinci günü (3 Mart 1762) telhîs ve sâdır olan emr ve fermân-ı ‘âlî-şânım mûcebince emr-i şerîf virilduği ve bin yüz yetmiş beş senesi Mart’ından zabt eylemek şartıyla İstanbul ve tevâbi‘i dûhân gümrüklerinin mâlına ve tahassul

rüsûmâtına medâr-ı sühûlet olmak üzere Eyâlet-i Haleb ve Bi'retü'l-Fırât ve tevâbi'i sancâklarının gümrüği ve resm-i dönüm-i dûhân mukâta'ası mâlikâne mutasarrıfları taraflarından İstanbul ve tevâbi'i dûhân gümrüklerini nizâm-ı cedîd-i şürût mûcebince bâ-hatt-ı hümâyûn şevket-makrûnum ve telhîs ve fermân-ı 'âlî-şânım hâlâ İstanbul ve tevâbi'i Dûhân Gümrüğü Emîni Mehmed -zîde mecduhu-nun 'uhdesinde kayd olunmağla Eyâlet-i Haleb ve sâ'ir mahallerine dûhân tüccârının fürûht içun a'lâ ve evsat ve ednâ i'tibarıyla Yenice ve Erdel Yenicesi ile Cebeliye ve 'İmâdiye ve Milâs ta'bîr olunur getürdükleri dûhânlarından sâdır olan hatt-ı hümâyûn şevket-makrûnum **(s. 4)** ve telhîs ve fermân-ı 'âlî-şânım mûcebince virilan nizâm-ı cedîd-i şürût üzere a'lâsının vakıyyesinden yiğirmi dörder ve evsatının vakıyyesinden on beşer ve ednâsının vakıyyesinden on ikişer sağ akçe rüsûm gümrükleri cem' ve tahsîl itdirile ve eyâlet-i mezbûrede zer' olunan dûhân furâtları (فراتری) tarlâlarında iken dönümleri mesâha olunub beher dönümden ikişer buçuk gurûş resm-i mîrî ve kalemiyye ve tahsîl-dârların cihet-i ma'îşeti içun onar pâre ve kâdî içun ikişer pâre ki mecmû' beher dönümden ikişer buçuk gurûş on ikişer pâre cem' ve tahsîl itdirile ve bu dûhân dönüm rüsûmı hâdis olub zecren-leh olmağla mu'âf ve gayr-ı mu'âf dâhil olmak muktezâ olmağın min-külli'l-vücûh serbestiyyet üzere zabt ve rabt itdirilub gerek selâtîn-i 'izâm ve vüzerâ-yı kirâm ve sâ'ir evkâf mütevellîleri ve hâss-ı hümâyûn ve voyvodaları ve ze'âmet ve tîmâr sâhibleri ve vüzerâ' ve mîr-i mîrân ve livâ' sâhibleri ve sû-bâşıları ve mütesellimleri bu bizim toprağımızdadır deyu kat'an müdâhale ve muhâlefet itdirilmeyub her ne mahallde vaz' olunur ise resm-i dönümleri taraf-ı mîrî içun zabt ve rabt ve cem' ve tahsîl itdirile deyu nizâm-ı cedîd şürûtı ma'den kaleminden der-kenâr olundukda imdi nizâm-ı cedîd-i şürût mûcebince 'amel olunmak bâbında fermânım olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfim vardukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere 'amel idub zikrolunan gümrük ve dönüm-ü dûhân Eyâlet-i Haleb ma'a livâ-i Bi'retü'l-Fırât mukâta'asının zabtı yetmiş beş senesi Mart'ı ibtidâsından olmak üzere tahvîl ve mahalline kayd olundığı hazîne-i 'âmirem defterlerinde mukayyed olmağla fî-mâ-ba'd sâdır olan hatt-ı hümâyûn şevket-makrûnum mûcebince nizâm-ı cedîd şürûtı üzere zikr olunan dûhânın lazım gelan rüsûm gümrüklerin eyâlet-i mezbûrede zer' olunan dûhânı lâzım gelan resm-i dönümlerin cem' ve tahsîl itdirilub mugâyir-i emr-i 'alî-şân bir ferde bir dürlü muhâlefet itdirmeyub izâ'at-ı mâl-ı mîrîden bunda ihtirâz ve ictinâb eyleyesiz şöyle

bilesiz ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız tahrîren fî sâlis-i ‘işrîn Şa‘bân sene hamse ve seb‘în ve mi’e ve elf (19 Mart 1762)

İstanbul el-Mahrûse

Der-kenâr: Tabkan âsluhu el-mumzâ nemmakahu el-Fakîr el-Hâcc Ahmed el-Kâdî bi-medîne-i Haleb

<u>Sayfa Numarası: 4/ Belge Numarası: 11</u>

Şerî‘at-şi‘âr Antakya Nâ’îbi Kâdısı Efendi -zîde fazluhu- kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân zâbitân ve sâ’ir iş erleri -zîde kadruhum- inhâ’ olunur ki

Eyâlet-i Halebü’ş-Şehbâ ma‘a Bi’retü’l-Fırât ve tevâbi‘i mahallerinin dûhân gümrüği mukâta‘ası hâlâ yine Âsitâne-i Dûhân Gümrüğü Emîni kıdvetü’l-emâcid ve’l-a‘yân Mehmed Ağa -zîde mecduhu-ya müceddeden mahr-ı mülkden tahvîl ve zabtı iş-bu bin yüz yetmiş beş senesine mahsûb Mart’ı ibtidâsından (16 Şa‘bân 1175/ 12 Mart 1762) olmak üzere ihâle ve tefvîz buyurılmuş طغرا hatt-ı hümâyûn ile virilan nizâm-ı cedîd üzere a‘lâ ve evsat ve ednâ i‘tibâriyle Yenice ve Erdel ve Cebeliye (silik) ve ‘İmâdiye ve Milâs dûhânları esnâf-ı selâse vechle a‘lâsının beher vakıyyesinden yiğirmi dörder ve evsatının beher vakıyyesinden on beşer ve ednâsının beher vakıyyesinden on ikişer sağ akçe almak üzere ve kezâlik beher dönümden ikişer buçuk gurûş on iki pâre resm-i mîrî ve ma‘aş-ı sâ’ire virilmek şartıyla mûmâ-ileyh -zîde kadruhumâ- emîn nasb ve ta‘yîn olunmağla minvâl-i meşrûh üzere şeref-rîz sudûr iden emr-i ‘âlî-şânın mumzâ ve mahtûm sûreti irsâl olunmuşdur inşâ’ Allah (*u te‘âlâ*) mazmûn-ı itâ‘at-makrûnı ma‘lûm oldukda ba‘de’t-tescîl virilan nizâm-ı cedîd üzere gümrük ve dönüm-i dûhânın ta‘yîn olunan (boşluk) tarafına iktizâ’ iden tüccâr ve zürrâ‘dan âhz ve kabzına ta‘allül ve muhâlefet itdirilmeye

(İmzâ) Mehmed Muhassıl ve Mütesellim-i Haleb hâlâ

<u>Sayfa Numarası: 4/ Belge Numarası: 12</u>

Şerî‘at-şi‘âr fazilet-disâr Antakya Nâ’îbi (boşluk) -zîde fazluhu- ve Voyvoda kıdveti’l-emâsil ve’l-akrân ağa -zîde kadruhu- medîne-i münevvere ‘alâ sâkinühâ efdalü’s-salavât ve’s-selâm mevleviyyeti ile tîmârım olan â‘lemü’l-‘ulemâ’i’l-mütebahhirîn efendi -dâme feza’iluhu-nun dâ’iresi tevâbi‘inden Hâcı Mustafa’nın seksan gurûş kıymetlü bir re’s bârgîri takımıyla Antakya’da serîk oldukda müşârün-

ileyh tarafından sizlere tahsîli içun hitâb olundukça birbirlerinize havâle ve ol-vechle hüccâc-ı müslimîn mürûr idinceye dek ta‘vîk ve te’hîr olunduğu memhûr mektûblarıyla tarafımıza inbâ’ olunmağla husûs-ı mezkûr şer‘ ve ‘örf hükkâmının şân-ı ‘adâlet nişânlarına bâ‘is-i denâ’et ve ihtilâl olub ‘alâ-eyy-i vechi-kâne bârgîr-i mezbûrı mübâşiri ma‘rifetle teftîş ve tefahhus vücûda getürmeniz içun iş-bu tezkire tahrîr (boşluk) ile irsâl olunmuşdur imdi vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere husûs-ı mezkûrdan (silik) gayret ve ihtimâm mûcebince tarafımıza i‘lâm eyleyesiz ve’s-selâm

Fî 24 N. sene 1175 (18 Nisan 1762) (İmzâ) (silik)

<u>Sayfa Numarası: 5/ Belge Numarası: 13</u>

‘Umdetü’s-sâdâtü’l-kirâm kâ’im-i makâm-ı sâbık Bedevî-zâde es-Seyyid İbrahim Çelebi -dâme şerrefan- ba‘de’t-tahiyyetü’l-vâfiye inhâ’ olunur ki

İş-bu sene hamse ve seb‘în ve mi’e ve elf şehr-i Şevvâli’l-mükerrem gurresinden (25 Nisan 1762) Antakya Kazâsı’ndaki sâkin sâdât-ı kirâm-ı zevvî’l-ihtirâm üzerlerine tarafımızdan cenâbınızı kâ’im-i makâm nasb ve ta‘yîn itmişizdir gerekdir ki sahîhatü’l-ensâblarına tevkîr ve ihtirâm idub teseyyüdi zâhir olub kudât hüccetleri ve kâ’im-i makâmlar temessükleriyle dahîl olub izhâr-ı siyâdet ve irâ’et-i ‘alâmet-i huzerâ idenleri men‘de ihtimâm idub kendin kat‘an bir kimesneye ‘alâmet-i huzerâ vaz‘ına izin virmeyub iddi‘a-i sıhhat neseb-i siyâdet idenleri tarafımıza havâle idesiz ve üzerlerine şer‘an lâzım gelan te’dîb ve ta‘zîrlerini ve hukûk-ı şer‘îyye-i sâbite tahassulı iktizâ’ itdikde sinn idub sâdât-ı kirâm sâ’ir hükkâma bir dürlü rencîde ve remîde itdirmeyesiz hilâfına kelâm bu vedî‘a-i ‘azm ve emânet-i kübrâda kemâl-i ‘iffet ve istikâmet idub sâdât-ı kirâmdan tevcîh-i ‘arûsiyye ve devriyye ve muhaddesât-ı sâ’ire-i nâ-marziyye nâmıyla bir akçe ve bir habbelerin almayub âhardan bir ferde dahî aldırmayub sıyânet-i ‘arz ve mâllarında bezl-i mağdûr ve sa‘y-i mevfûr eylemeyub şevketlü kerâmetlü mehâbetlü pâdişâh-ı İslâm -eyyedehu Allahu te‘âlâ ve ibkâhü ilâ yevmi’l-kıyâme- hazretlerinin ve dâme ‘ömr ve devletleriçun sâdât-i kirâmın ed‘iyye-i hayriyyelerini isticlâb idub merâmda şer‘-i şerîfe imtisâl ve inkıyâd ile mazhar-ı şefâ‘at hazret-i seyyidü’l-enâm ‘aleyh-i afdelü’t-tahiyye ve ekmelü’s-selâm olasız ve’s-selâm

El-Fakr es-Seyyid Mehmed Sa‘îd Mîrzâ--zâde el-seyf (السيف)

Sayfa Numarası: 5/ Belge Numarası: 14

Medîne-i Antakya'da sâkin 'ulemâ'i kirâmdan 'umdetü'l-'ulemâ'i'l-kirâm ve's-sâdâti'l-fihâm es-Seyyid el-Hâcc Ahmed Efendi ibn es-Seyyid Mehmed Efendi mefhârü'l-'ulemâ' ve'l-muhakkıkînü'l-kirâm hâlâ me'zûnen bi'l-iftâ' el-Hâcc İbrahim Efendi ibn İsmail Efendi ve fahrü'l-vâ'izînü'l-fihâm el-Hâcc Mehmed Efendi ibn el-Hâcc Mustafa Efendi ve fahrü'l-'ulemâ' ve a'zâ el-Hâcc Hüseyin Efendi ve kıdvetü'l-kudâti'l-İslâm Halil Efendi ibn Mehmed Efendi ve kıdvetü's-sâdâtü'l-kirâm ve kâ'im-i makâm-ı nakîbü'l-eşrâf es-Seyyid el-Hâcc İbrahim Efendi ve fahrü's-sâdât nakîb-i sâbık es-Seyyid el-Hâcc Hüseyin Efendi ve kıdvetü'l-'ulemâ' Bezekli-zâde (بزكلي زاده) Mehmed Ömer Efendi ve a'yân-ı medîne-i mezbûreden fahrü'l-emâcid ve'l-a'yân Ser-tûrnâî İbrahim Ağa ve iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim el-Hâcc Mehmed Ağa ibn el-Hâcc Abdullah Efendi ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-ekârim el-Hâcc Hüseyin Ağa ve fahrü'l-emâsil ve'l-akrân Ser-tûrnâî Şerefüddin Ağa ve fukarâ vekîlleri Âhî es-Seyyid el-Hâcc Ali ve Monlâ Ahmed ve sâ'irleri meclis-i şer'-i şerîf-i lâzımü't-teşrîfde mahallât-ı medîne-i mezbûreden Sofîlar Mahallesi sükkânından iş-bu bâ'isü'l-kitâb muhtesib-i sâbık Veliyyüddin Ağa ibn (boşluk) muvâcehesinde her birleri bi-tav'ihim ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idub medîne-i mezbûreden bâ-emr-i celîli'ş-şân âyende ve râvende ulâklar isâli-çûn mevzû' olan menzil-i pâdişâhî hizmetine bir menzilci nasbı lâ-büdd ve lâzım olmağın mezbûr Veliyyüddin Ağa'yı iş-bu bin yüz yetmiş beş senesi Rûz-ı Hızır'ı ibtidâsından (6 Mayıs 1762) yetmiş altı senesi Rûz-ı Hızır'ı ibtidâsına (6 Mayıs 1763) gelinceye değin menzil-i mezkûrı kendi mâlından kırk re's tüvânâ bârgîr ile sevk ve idâre idub mürûr ve 'ubûr iden ulâklara ve hükkâm ve sükkân-ı beldeye zarûret ve zahmet çekdirmemek üzere eğer (دفترلمده ده) kırk bârgîrden ziyâdeye rükûb ider ulâk zuhûr ider ise kırkdan ziyâdesi vilâyet tarafından virilmek kavliyle ve bâ-emr-i 'âlî ta'yîn olunan ücret ve en'âmâtı dahî merkûm âhz ve kabz itmek şartıyla merkûm Veliyyüddin Ağa ta'yîni bizlere altı bin gurûşa icâr eyledikde bizler dahî ber-minvâl-i muharrer isti'bâr ve kabûl eyledik didiklerinde merkûm a'yân-ı mûmâ-ileyhi cem'-i kelimâtlarında vicâhen ve şifâhen tasdîk ve tahkîk eyledikden sonra âhâlî-i mûmâ-ileyhim mezbûr Veliyyüddin Ağa'dan kefîl taleb eylediklerinde mûmâ-ileyh el-Hâcc Mehmed Ağa kefîl-i bi'n-nefs ve bi'l-mâl olmağın mâ-hüve'l-vâkî' bi't-taleb ketb olundı

Fî'l-yevmi's-sâbi' min şehr-i Şevvâli'l-mükerrem li-sene hamse ve seb'în ve mi'e ve elf (1 Mayıs 1762)

Şühûdü'l-hâl _____

- Fahrü'l-akrân Kâtib-zâde Süleymân Ağa
- Muhtesib Kara Ali Ağa
- Mühr-dâr Hâcc Mustafa
- Şitâk ( ) oğlı Halil Beşe
- Zeyt-zâde Monlâ Mehmed
- 'Aselci oğlı Monlâ Mehmed
- Muhzır-başı Hâcc Abdullah

Ve gayrihum minel'l-huzzâr

Der-kenâr: Menzil hüccetidir.

Sayfa Numarası: 6/ Belge Numarası: 15

Bin yüz yetmiş beş senesi Menzilcî-i Cedîd Veli Ağa içun ma'rifet-i şer'-i şerîf ve cümle ma'rifetle olan zî-kudret makbûziyyâtı ( ) defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur varakı ( )

Masrafı Veren Kişi	Verdiği Meblağ
Ser-tûrnâî sa'âdetlu İbrahim Ağa	Gurûş 200
Sa'âdetlu el-Hâcc Mehmed Ağa	Gurûş 100
Ser-tûrnâî Şerefüddin Ağa	Gurûş 100
Hâcı Halil Ağa	Gurûş 100
Nu'mân[85] Ağa bin Memiş Ağa	Gurûş 100
Hünkâr-zâde	Gurûş 75
Kilisli Hâcc Mehmed Ağa	Gurûş 75
Demmah ( )oğlı	Gurûş 75
Ali Beşe oğlı Hakkı Beşe	Gurûş 50

[85] İsim, transkripsiyon kurallarına göre yazılmıştır. Ancak bundan sonra Numan şeklinde yazılacaktır. Bununla birlikte diğer isimler buradan itibaren şu şekilde yazılacaklardır; Dâvud=>Davud, Mûsâ=>Musa, Halîl=>Halil, İbrâhîm=>İbrahim, Yûsuf=>Yusuf, İsmâ'îl=>İsmail, Süleymân=>Süleyman, Cum'a=>Cuma, 'Abdu'llah=>Abdullah, 'Abdü'l-kâdir=>Abdülkadir, Kadîr=>Kadir, 'Abdü'l-kerîm=>Abdülkerim, 'Abdu'r-rahmân=>Abdurrahman, Sa'de'd-dîn=>Sadeddin, Veliyyü'd-dîn=>Veliyyüddin, Velî=>Veli, Yahya=>Yahya, Sâlih=>Salih, Sinân=>Sinan, Emîn=>Emin, Ramazân=>Ramazan, Dûrmuş=>Durmuş, Ca'fer=>Cafer vb.

Hâce Şen-zâdeler es-Seyyid Ahmed Efendi yediyle	Gurûş 75
Yorgâncı-zâde es-Seyyid Ahmed Efendi yediyle	Gurûş 75
Mi‘mârî Ahmed Efendi es-Seyyid Ahmed Efendi yediyle	Gurûş 50
es-Seyyid Şaban Efendi es-Seyyid Ahmed Efendi	Gurûş 75
Mahkeme Kâtibi Hüseyin Efendi es-Seyyid Ahmed Efendi yediyle	Gurûş 50
Mîr-âhûr-zâde	Gurûş 75
Âlây Beği Mehmed Beğ ve dâmâdı	Gurûş 75
Sünbül oğlı etbâ‘ı ( ) Ahmed Beşe	Gurûş 75
Zakkûm ( ) Mehmed Beşe	Gurûş 50
Otûrâkcı Hâcı Durmuş	Gurûş 25
Tüccâr el-Hâcı Yusuf es-Seyyid Ahmed Efendi yediyle	Gurûş 50
Berber-zâdeler Mehmed Efendi ve karındâşları es-Seyyid Ahmed Efendi yediyle	Gurûş 75
Mizillü ( ) oğlı Hâcı İbrahim Efendi Müftî Hâcı İbrahim Efendi yediyle	Gurûş 50
Berk ( ) oğlı Hâcı Mustafa	Gurûş 50
Hâcı Safar ( ) oğlı Hâcı Mehmed	Gurûş 50
Anbarcı oğlı Hâcı Ebûbekir	Gurûş 25
Cerû ( ) oğlı Hâcı Ömer	Gurûş 25
Zımmî Âzâr oğlı	Gurûş 75
Beşşâre oğlı	Gurûş 75
Kassâb Hâcı Abdurrahman	Gurûş 50
	Yekûn Gurûş 2.025

Meblağ-ı mezbûrdan Veli Ağa’ya teslîm

Gurûş 2.000

Meblağ-ı mezbûrdan Hâcı'nın zâyi' olan bârgîri tefahhusuna gelan çûkadâra Gurûş 15

<u>Sayfa Numarası: 6/ Belge Numarası: 16</u>

Medîne-i Antakya kurbunda Ma'şûkiyye'de Cağılan (جغيلان) Efendi bağçesinde bundan âkdem fevt olan Cebecelü oğlu Halil nâm müteveffânın zâhirde vâris-i ma'rûf ve ma'rûfesi olmayub terekesi cânib-i beytü'l-mâla 'â'îd olmağla medîne-i mezbûrede hâlâ Emîn-i Beytü'l-mâl Ali Ağa ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûr defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur

Fî 10 L. sene 1175 (4 Mayıs 1762)

Malzemenin Cinsi	**Adedi/Miktarı**	**Değeri**
Hınta	Galle 5	Gurûş 2
Erzen	Galle 3.50	Gurûş 0.75
Bulgur	-	Pâre 25
Köhne yorgân	-	Pâre 25
Köhne döşek	-	Gurûş 1
Köhne kilîm	-	Gurûş 0.50
Çuval köhne	2	Gurûş 0.50
Tâbe ve ibrîk	-	Gurûş 0.75
Penbe	-	Pâre 10
		Yekûn Gurûş 7

Minhâ' el-ihrâcât _____

Harc-ı mahkeme ve resm-i emîn ve sâ'ir gurûş 3.50

Sahhü'l-bâkî _____

Gurûş 3.50

<u>Sayfa Numarası: 6/ Belge Numarası: 17</u>

'An-hâsıl-ı pâdişâh-ı 'âlem-penâh halleda'llahu te'âlâ hilâfetehu ve ibkâ'

Mahsûl-i resm-i ihtisâb-ı Antakya ve bâc-ı cisr ve bâc-ı bâzâr-ı ağnâm ve beytü'l-mâl ve yâve ve kâçgûniyye ve gayrihi ve صباه revgan ve 'asel ve boya-hâne

ve gayrihi ve dellâliyye-i kirbâs ve dellâliyye-i harîr ve bâc-ı siyâh ve kirâ-i ve

gayr-ı ez mâlikâne fî 13 L. sene 1175 (7 Mayıs 1762)

Fî Sene-i Kâmile	Gurûş 1.948
Muhâsebe	**Gurûş**
Âsl Mâl	2.838,50
Mâl-ı Zamm	0.100
Kalemiyye-i Zamm	+ 0.020
	2.958,50
	+ 0.038
	2.996,50

El-hâkir mâl-ı maktû‘a resm-i tamgâ-yı penbe der-Antakya âsl mâl ve kalemiyyeleri yalnız iki bin dokuz yüz doksan altı buçuk gurûşdur

Kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân mültezim-i sâbık Kara Ali Ağa -zîde kadruhu- dîvân-ı hâzîne-i Haleb’e ‘arz-ı hâl idub mazmûnunda Haleb Muhasıllığı dîmosâtı aklâmından Antakya ihtisâbı mahsûlı mukâta‘asın iş-bu bin yüz yetmiş beş senesi Şevvâli’l-mükerrem’inin on üçüncü (7 Mayıs 1762) gününden bir sene kâmile tamâmına değin zabt eylemek üzere yalnız iki bin dokuz yüz doksan altı buçuk gurûş âsl mâl ve mâl-ı zamm ve kalemiyye-i zamm ma‘a’l-hakk mâl-ı mukâta‘a-i resm-i tamgâ-yı kirbâs-ı penbe ile ‘uhdesine kayd olunmasın iltimâs itmekle hazîne-i Haleb’de mahfûz olan dîmosâtı defterlerine **(s. 7)** nazar olundukda mahsûl-ı resm-i mukâta‘a-i mezbûrun âsl mâlı bin dokuz yüz kırk sekiz kâmil ve ibtidâ-yı zabtı ve fî mâh-ı Şevvâli’l-mükerrem’inin on üçüncü gününden mestûr ve mukayyed olduğu ve mukâta‘a-i merkûme iş-bu bin yüz yetmiş beş senesi mâh-ı Şevvâli’l-mükerrem’inin on üçüncü gününden (7 Mayıs 1762) merkûmun ‘uhdesine kayd ve mâl-ı iltizâmı olan meblağ-ı mezbûrdan beş yüz gurûş ber-vech-i beşin teslîm-i hazîne-i Haleb idub ve kusûr kalan meblağdan mâh-ı Zî’l-ka‘de ve Zî’l-hicce ve Muharrem aylarında dörder yüz onar gurûş edâ’ ve mâh-ı Safer’de üç yüz on gurûş edâ’ ve mâh-ı Rebî‘i’l-evvel ve Rebî‘i’l-âhir ve Cemâziye’l-evvel aylarında ikişer yüz ellişer gurûş ve mâh-ı Cemâziye’l-âhir’de iki yüz altı buçuk gurûş edâ’ eylemek üzere ma‘mûlün-bihi temessük virmekle merkûmun ‘uhdesine kayd olunub iltizâmı kabûl eylediği ecilden şart-nâme virmekle mûcebince zabtiçûn Antakya Kâdîsı Efendi’ye hitâben dîvân tezkiresi yazıla

Fî 13 L. sene 1175 (7 Mayıs 1762)

Mehmed Muhassıl-ı Haleb hâlâ

Sayfa Numarası: 7/ Belge Numarası: 18

Kıdvetü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l-fazl ve'l-kelâm Antakya Kâdîsı Mevlânâ (boşluk) -zîde fazluhu- tezkire-i dîvân varıcak ma'lûm ola ki

İş-bu bin yüz yetmiş beş senesine mahsûb olmak ibtidâ-yı zabtı sene-i mezkûre Şevvâl'inin on üçüncü gününden Haleb Muhassıllığı dîmosâtından olan ihtisâb-ı nefs mukâta'asını sene-i sâbık mâl-ı mîrîs(*iy*)le müceddeden ilhâk olan resm-i tamgâ-yı kirbâs-ı penbe mukâta'asını iş-bu dârende-i tezkire-i dîvân kıdvetü'l-akrân Kara Ali Ağa -zîde kadruhu-ya nef' ve zarar kabûlüyle der-'uhde ve iltizâm eyleyüb yedine virilan şart-nâme şürûtı üzere mâl-ı iltizâmı edâ' içun Haleb hazînesine ma'mûlün-bihi deyn temessüki virmekle mukâta'a-i mezbûrun zabt ve rabtı içun dîvân tezkiresi tahrîr ve irsâl olunmuştur inşa' Allahu te'âlâ vusûlunda gerekdir ki mukâta'a-i mezbûreyi ve müceddeden ilhâk olan resm-i tamgâ-yı kirbâs-ı penbe mukâta'asını târîh-i mezkûrdan zabt ve rabt ve taraf-ı mîrîye 'â'id ve râci' rüsûmât-ı 'âdemiyesin (عادیسن) âhz ve kabz itdirmekde müzâheret ve yüz gurûşdan ziyâde vâki' olan beytü'l-mâla tarafımızdan zabt olmak ma'nâ-yı kadîm olmağla ol-makûle vaki' olan beytü'l-mâl tarafımızdan zabt ve taraf-ı beytü'l-mâlı sıyânet birle mezkûrı müdâhale itdirmeyub mûceb-i tezkire-i dîvân ile 'amel ve hareket eyleyesiz

Fî 13 L. sene 1175 (7 Mayıs 1762)

Mehmed Muhassıl-ı Haleb Medîne-i Haleb el-Mahrûse

Sayfa Numarası: 7/ Belge Numarası: 19

Kıdvetü'l-emâcid ve'l-â'yân medîne-i Antakya'da hâlâ Yeniçerî Zâbiti olan Tûrnâcı-başı İbrahim Ağa -zîde mecduhu- inhâ' olunur ki

Sen ocağın emek-dâr ve kâr-güzârî ve hidemât-ı lâzıme 'uhdesinden gelmeğe sâhib-i iktidâr zâbitânından olub mahall ve müstehakk oldığın ecilden 'avâtıf-ı 'aliyye-i cihân-dârîden medîne-i merkûmun yeniçerî zâbitliği kemâ-kâne sana ibkâ' ve mukarrer-i 'inâyet olunmağın iş-bu mektûb tahrîr ve irsâl olundı inşâ'llahu te'âlâ vusûlünde gerekdir ki medîne-i merkûm kemâ-kâne gereği gibi hıfz ve hırâset ve zabt ve rabtı ile tanzîm-i bilâd ve terakkiyye-i hâl-i 'ibâda bezl-i mechûd ve sarf-ı miknet-i bî-şümâr eyleyesin ve medîne-i merkûmda olan ocak ihtiyârları ve serden-

geçdî ağaları ve ‘alemdârân ve bi’l-cümle yeniçerî ve cebeci ve anlara tâbi‘ olan tavâ’if-i ‘askeriyyenin cümlesini üzerlerine kemâ-kâne ağa ve zâbit bilub sözünden dışarı ve re’yinden hâric vaz‘ ve hareketde bulunmayub itâ‘at ve inkıyâd üzere olalar ve tavâ’if-i merkûmundan bilâ-vâris ma‘rûf fevt olanların muhallefât ve metrûkâtların izn-i şer‘le zabt eyleyub Sûk-i Sultânî’de fürûht ve hâsıl olan nukûdını mumzâ ve mahtûm müfredât defterleriyle cânib-i beytü’l-mâla irsâl ve isâl eyleyesiz ve cümle umûrını dâ’imâ kavâ‘id-i ahkâm-ı şer‘-i şerîf ve kanûn-ı kadîm ve emr-i münîfe tatbîk itmekde ser-i mû inhirâf itmeyub sükkân-ı vilâyetin emn ve râhatlarından bâ‘is-i hidemât-ı müstahseneye mebrûre vücûda getürmeğe cidd ve sa‘y-i ihtimâm iderek dâ’imâ şevketlü ‘azametlü kerâmetlü pâdişâh-ı ‘âlem-penâh efendimiz hazretlerinin devâm-ı ‘ömr ve devlet ve kıvâm-ı fürû şevketleriçûn du‘â-yı hayra meşgûl olub mûceb-i mektûb ile ‘âmil olasız tahrîren fî evâ’il-i şehr-i Ramazâni’l-mübârek sene hamse ve seb‘în ve mi’e ve elf (26 Mart - 4 Nisan 1762)

Mehmed Ağa Yeniçerîyân-ı Dergâh-ı ‘Âlî

<u>Sayfa Numarası: 8/ Belge Numarası: 20</u>

Medîne-i Antakya mahallâtından Meydân Mahallesi sâkinlerinden iken bundan âkdem fevt olan el-Hâcı Ömer ibn Ebubekr nâm-ı müteveffânın berâtını sulb-i kebîr oğlı Ebubekr ile sulbiye kebîre kızları Emîne ve Fatma’ya münhasıra oldığı lede’ş-şer‘ zâhir ve nümâyân oldukdan sonra mezbûre Emîne tarafından bey‘-i âtî’z-zikri ikrâra vekîli oldığı zât-ı mezbûreyi ma‘rifet-i şer‘iyye ile ‘ârifân olan Değirmenci İbrahim ve Alâkendli es-Seyyid Ali ibn Halil şehâdetleriyle sâbit ve sübût-ı vekâlete hükm-i şer‘î lâhık olan sulb-i kebîr oğlı Monlâ Ömer ibn Hâcc Hasan meclis-i şer‘-i hatîr-i lâzımü’t-tevkîrde mahalle-i mezbûre sâkinlerinden iş-bu bâ‘isü’l-kitâb mezbûr Ebubekr ki zevcesi Halîme bint-i el-Hâcı Mustafa muvâcehesinde bi’l-vekâle ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idub müvekkilem mezbûrenin babasından müntakil mahalle-i mezbûrede vâki‘ bir tarafdan Da‘bûl oğlı menziline ve bir tarafdan Altı Barmak oğlı Hasan menziline ve bir tarafdan Na‘l-bend Hâcı Hasan menziline ve bir tarafdan tarîk-i sâlik ile münhâ’ ve mahdûd iki bâb tahtânî meskeni bi’r-i mâ’ ve kenîf ve havlî ve ma‘ber-i kadîmi muhtevî menzilde olan rub‘ hisse-i şâyi‘asını tarafeynden icâb ve kabûlı hâvî şurût-ı müfsideden ‘ârî bey‘-i bât-ı sahîh-i şer‘î ile mezbûre Halîme’ye doksan gurûş semeni mukâbelesinde bey‘ ve temlîk ve teslîm ol-dahi ber-vech-i muharrer iştirâ’ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabûl idub semeni olan meblağ-ı mezbûr doksan gurûşı müşteri-i

mezbûre Halîme Hâtûn yedinden bi’t-tamâm ve’l-kemâl âhz ve kabz ve istifâ-yı hakk eyledim min-ba‘d hudûd-ı mezkûre ile mahdûd olan menzilin rub‘ hissesinde müvekkilem mezbûre Emîne’nin âslen ve kat‘an ‘alâka ve medhâlî kalmadı müşteriyye-i mezbûre Halîme’nin mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarfıdır keyfe-mâ’-yeşâ’ ve haysü-mâ-yuhtâr mülkiyyet üzere mutasarrıf olsun didi didikde gıbbe’t-tasdîkü’ş-şer‘î mahalle-i mezbûre sâkinlerinden es-Seyyid Süleymân ibn Abdullah merkûm Ebubekr mahzarında üzerine بحضور da‘vâ idub mârru’z-zikr menzilin rub‘ hissesini târîh-i vakı‘adan otuz gün mukaddem müvekkile-i mezbûre Emîne Hâtûn’dan doksan gurûş semeni mukâbelesinde bana bey‘ ben dahî iştirâ’ ve kabûl eylediğimde iş-bu merkûm Ebubekr hâzır olub sükûtı ile menzil-i mezkûrun rub‘ hissesinde hakk-ı şüf‘asın ıskât eylemişdi el-hâleti-hazihi menzil-i mezkûrun rub‘ hissesinde hakk-ı şüf‘am vardır deyu mümâna‘at ider sû’âl olunub müdâhalesi men‘ olunmak taleb iderim didikde gıbbe’s-sû’âl merkûm Ebubekr cevâbında hîn-i bey‘-i mezkûrde hâzır olmayub ve haber-(*dâr*) (وتحقيق) değilim deyu mukâbele idilecek müdde‘î-i mezbûrdan müdde‘âsına muvâfık beyyine taleb olundukda ba‘de’l-istimhâlü’ş-şer‘î ityân-ı beyyineden izhâr-ı ‘acz idub merkûm es-Seyyid Süleymân’ı bî-vech rub‘ hisse-i mezkûrdan men‘ olundukdan sonra merkûm Ebubekr mezbûre Halîme’nin bey‘-i mezkûresini tecvîz itmeğin mâ-vaka‘ bi’t-taleb ketb olundı

Fî’l-yevmi’l-hâdi ve’l-‘işrîn min Şevvâl sene hamse ve seb‘în ve mi’e ve elf

(15 Mayıs 1762)

Şühûdü’l-hâl _____

- Mavsît/ Muvassıt (موصوف) oğlı Mustafa Beşe
- Da‘bûl oğlı Mustafa Beşe
- Delî-baş Ebubekr Beşe
- Na‘l-bend Hâcı Hasan Muhzır-başı
- Altı Barmak oğlı Hasan

<u>Sayfa Numarası: 8/ Belge Numarası: 21</u>

Şerî‘at-şi‘âr fazîlet-disâr Antakya Kâdısı -zîde fazluhu- ve kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Voyvodası ve vücûh â‘yânı -zîde kadruhum- inhâ’ olunur ki

Bundan âkdem Cisr-i Hadîd ve Eğrî Geçîd nâm mahallerde binâ’ ve ta‘mîri fermân buyrılan mıntakaların henüz tarsîn ve teşyîdi ve derûnlarına iktizâ’ iden neferâtın tevzî‘i ve üzerlerine bâş olacak kol-ağasının tansîbi husûslarından el-hâleti-

hâzihi haber-dâr olunmayub husûs-ı mezkûr içun Hâlpâ (حالپا) Vilâyeti ile Eyâlet-i Şehbâ-yı câ'ir-i ibtihâc olan sadr-ı esbak vezîr-i ارطن tedbîr (تدبير) devletlu veliyyü'n-ni'am Mustafa Paşa Efendimiz hazretlerine hitâben mahsûs bir kıt'a fermân celîli'l-'unvân şeref-rîz vürûd itmekle bu def'a tafdîli üzere tarafımıza tahrîr ve i'lâm-ı şer'iyyesiyle inhâ' eylemeniz içun iş-bu tezkire irsâl olunmuşdur (boşluk) imdi vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere keyfiyet-i vâkı'a 'ale't-tafsîl bu cânibe i'lâm-ı cümle sa'y ve müsâra'at eyleyesiz ki bu tarafdan dahî mu'temedun-'aleyh kol-ağası nasbını istid'â birle devlet-i 'aliyye-i ebediyyü'd-devâm 'arz olsun husûs-ı mezkûrda bir dürlü 'avk ve te'hîr olunmaya

Fî 5 L. sene 1175 (29 Nisan 1762)

Mehmed Muhassıl ve Mütesellim-i Haleb hâlâ (m)

<u>Sayfa Numarası: 9/ Belge Numarası: 22</u>

Kıdvetü'n-nüvvâbi'l-müteşerri'în Antakya nâ'îbi Mevlânâ (boşluk) -zîde 'ilmuhu- ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Haleb muhassılı (boşluk) -zîde mecduhu-tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki

Antakya'nın derûn-ı bîrûnunda cullâh ve nessâc tâ'ifesinin nesc eyledikleri kirbâs-ı penbenin beher tobu yiğirmi dört zirâ' olmak üzere beher tobdan dörder sâğ akçe resm-i tamgâ olmak üzere yetmiş iki senesinde otuz gurûş mâl takdîriyle müceddeden maktû' kayd ve Haleb Muhassıllığı'na zamm ve ilhâk ve elli gurûş mu'accele ile Hasan ve Ali nâm kimesnelere iştirâken mâlikâne tevcih olunmağla yedlerine virilan iki kıt'a berât-ı 'âli-şân ber-vech-i mu'tâd Haleb hazînesi defterlerine ba'de's-sebt ism-i âhar ve nâm-ı diğer ile bir kimesnenin sarâhaten kayd ve berâtına ve havâss ve evkâf ve ze'âmet ve tîmârı tahtına dâhil değil ise şartı zikr olunan berâtlarda münderic olmakdan nâşî hazîne-i merkûm defterleri lede't-tetebbu' yine muhassıllık-ı mezkûr aklâmından mahsûl-ı ihtisâb ve bâc-ı cisr ve bâc-ı bâzâr ve beytü'l-mâl ve boya-hâne ve debbâğ-hâne mukâta'ası senevî yüz üç bin altı yüz yetmiş üç pâre mâl-ı mukayyed ve mestûr ve tamgâ-yı kirbâs-ı mezbûr muharrer vilâyet nâm defterde 'âdet-i dellâliyye-i kirbâs-ı hâm ve bazâr-ı rişte der-Antakya ismiyle tahrîr ve mezkûr olmağın tâ'ife-i cullâhân Antakya mahkemesine varub tarafeyne mükerrer resm virmeğe bir dürlü kudretimiz yokdur deyu tazallum-ı hâl itmeleriyle fî nefsi'l-emr maktû'a-i mezbûre müstakarr olduğı sûretde ihtisâb mukâta'ası mâlına mûris-i kesr ve fukarâ-yı nessâcâna mûceb-i hasâret ve gadr

olacağına binâ'en cânib-i mîrîye kesîr gelmemek şartıyla merkûmânın virdikleri elli gurûş mu'accele akçesi tâ'ife-i cullâhân beynlerinde cem' ve kendulere bilâ-kusûr edâ' ve otuz gurûş mâl-ı mukadderi dahî ihtisâb-ı mezkûr mukâta'ası mâlına zamm olunmak şartıyla محمدی maktû'a ve mâlikâne kaydları ref' ve ibkâ' olunması 'ale'l-'umûm istid'â ve istirhâm eylediklerin siz ki nâ'îb ve muhassıl-ı mûmâ-ileyhümâsız başka başka 'arz eylemeniz ile Hazîne-i 'Âmiremde mahfûz Bâş Muhâsebe defterlerine nazar olundukda zikr olunan kirbâs-ı penbe tamgası ism-i âhar ve nâm-ı diğer ile kimesne kayd ve berâtına ve havâss ve evkâf-ı ze'âmet ve tîmârdan birinin tahtına dâhil değil ise şartıyla Antakya kâdîsının 'arzı mûcebince senevî otuz gurûş mâl ile müceddeden maktû'-ı kayd ve beher sene mâlın Haleb Muhassıllığı'na virmek üzere elli gurûş mu'accele ile merkûmân Hasan ve Ali nâm kimesnelere yetmiş iki senesi Cemâziye'l-ûlâ'sında mâlikâne tevcîh ve berât olunub mukâta'a-i Antakya ve ihtisâb-ı balık-hâne der-nâhiye-i Cebel-i Akra' senevî dokuz bin beş yüz doksan iki buçuk gurûş mâl ile muhassıllık-ı mezbûr tevâbi'inden id(*ü*)ği der-kenâr olmağın bu sûretde elli gurûş mu'accele-i cullâhân tâ'ifesi mâlikâne mutasarrıfları merkûmân virdiklerinden sonra bu muhaddes tamgâ-yı maktû' mukâbili gerek muhassıl ve gerek ihtisâb mukâta'ası ümenâsı taraflarından tâ'ife-i mezbûreden kalîl ve kesîr bir nesne mutâlebe olunmayub kadîmden viregeldikleri her ne ise ânı virmek şartıyla mefhûm-ı 'arz muktezâsınca mukadder olan otuz gurûş mâlı ve yetmiş iki senesinde mezkûr ihtisâb mukâta'ası mâlına zamm ve maktû' ve mâlikâne kaydların ref' ve ilkâ' olunub mahalline kayd ve i'lâm-ı hâl zımnında emr-i şerîfim virilmek bâbında iftihârü'l-ümerâ' ve'l-ekâbir bi'l-fi'l baş defterdârım el-Hâcc Ahmed -dâme 'uluvvuhu- tahlîs (تخليص)[86] itmekle imdi telhîsi mûcebince 'amel olunmak bâbında fermân-ı 'âlî-şânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfim vardukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan iş-bu emr-i 'âlî-şânımın mazmûn-ı itâ'at-makrûnuyla 'âmil olub hilâfına rızâ' ve cevâz göstermeyesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahrîren fî'l-yevmi's-sâni ve'l-'işrîn min şehr-i Zî'l-ka'de li-sene selâse ve seb'în ve mi'e ve elf (6 Temmuz 1760) Kostantıniyye

<u>Sayfa Numarası: 10/ Belge Numarası: 23</u>

'İzzet-me'âb sâbık Antakya Müftîsi Abdurrahman Efendi ba'de's-selâm inhâ' olunur ki

[86] Görüldüğü üzere kâtip "tahlîs" şeklinde yazmıştır. Ancak metne uygun kelimenin "telhîs" şeklinde olması gerektiği düşünülmektedir.

Belde-i mezkûrde hâlâ müftî olan el-Hâcc İbrahim Efendi'den âhâlînin 'adem-i hoşnûdiyyetlerini ve senin hüsn-i sülûk ve etvârını hâvî 'arz ve mahzar vârid olmağla mezbûr el-Hâcc İbrahim Efendi hicr olunub yerine iftâya tarafımızdan sana izin verilmişdir gerekdir ki lede'l-istiftâ esahh-ı akvâl-ı e'imme-i Hanefiyye 'aleyhim rahmete Rabbi'l-beriyye ile iftâ' idub kütüb-i mu'tebereden nakl-i sarîh ve imzâlarında Antakya müftîsi olduğunu tasrîh eyleyesin ve's-selâm

Fî Evâ'il-i şehr-i Şevvâli'l-mükerrem li-sene hamse ve seb'în ve mi'e ve elf

(25 Nisan - 4 Mayıs 1762)

Dürrî-zâde Mustafa 'ufî 'anhümâ

Der-kenâr: Tabkan âsluhu el-mumzâ nemmakahu el-Fakîr Ahmed el-müvellâ hilâfe bî-mahkeme-i Âhî Çelebi

Sayfa Numarası: 10/ Belge Numarası: 24

Medîne-i Antakya mahallâtından Hammâre Mahallesi sâkinlerinden iken bundan âkdem vefât iden Mehmed Çelebi ibn Yusuf nâm müteveffânın verâseti zevce-i menkûha metrûkesi Fatma bint-i Mehmed ile sulbiye-i sagîre kızı Zeyneb nâm hâtûna münhasıra oldığı lede'ş-şer'i'l-enver zâhir ve nümâyân oldukdan sonra verese iltimâsıyla tahrîr ve beyne'l-verese taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûr defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur

Fî 5 Zî'l-ka'de sene 1175 (28 Mayıs 1762)

Malzemenin Cinsi	**Adedi**	**Değeri**
Bez döşek	1	Gurûş 3
Bez minder	1	Gurûş 2,75
Çît yasdık	2	Gurûş 2
Def'a çît yasdık	1	Gurûş 1
Yan şilte	-	Gurûş 3 Pâre 13
Def'a yasdık	2	Gurûş 2 Pâre 4
Köhne yorgân	1	Gurûş 1 Pâre 11
Bez şilte	1	Gurûş 4
Kumâş yorgân	1	Gurûş 4 Pâre 7
Def'a kumâş yorgân	1	Gurûş 2,50
Kilîm-i köhne	2	Gurûş 3
Çît köhne yasdık	-	Gurûş 1

Seccâde	1	Gurûş 2,75
Köhne yorgân	1	Gurûş 2
Def‘a yorgân	-	Gurûş 2
Döşek-i köhne	1	Gurûş 1
Sagîr orta halılar	-	Gurûş 1,50
Kilîm	1	Gurûş 2,50
Köhne yasdık-ı sagîr	3	Gurûş 0,50
Köhne iğer minderi	-	Gurûş 0,50
Köhne yasdık	-	Gurûş 1
Köhne yorgân	5	Gurûş 1 Pâre 2
Piştov çift	1	Gurûş 5 Pâre 2
Tüfenk	-	Gurûş 6 Pâre 5
Çifte tüfenk	1	Gurûş 4
Piştov tek	-	Gurûş 1,50
Köhne bez entârî	-	Pare 21
Hûrdavât	-	Gurûş 2,50
Köhne sârık ve kavuk ve çarşâf	-	Gurûş 2 Pâre 13
Leğen ma‘a ibrîk	-	Gurûş 2,50
Satıl	2	Gurûş 2 Pâre 5
Sâde leğen	-	Gurûş 1 Pâre 8
Tencere-i sagîr	2	Gurûş 4
Mertebânî	11	Gurûş 7,50
İbrîk	-	Gurûş 1,75
Sahn-ı sagîr ve kebîr	11	Gurûş 6
Mertebânî ve tâs	7	Gurûş 4,50
Hoş-âb tâs	2	Gurûş 1 Pâre 22
Def‘â tencere-i sagîr ve kebîr	-	Gurûş 4 Pâre 5
Kül leğeni ve ibrîk	2	Gurûş 1
Kurâde tâs	-	Pâre 16
Hurda kazgân ve sahn	3	Gurûş 3
Üzengî ve bukâğı	-	Pâre 30

Tebsî-i sagîr	4	Gurûş 1
Hurdavât-ı menzil	-	Gurûş 1
Köhne çakşîr	-	Pâre 25
Bez entârî	-	Pâre 26
Bir mikdâr iplik	-	Gurûş 3
Köhne cübbe cûka	-	Gurûş 1 Pâre 1
Çît mak‘ad yüzi	-	Pâre 47
Yasdık yüzi	-	Gurûş 3,50 Pâre 1
Köhne gömlek	-	Gurûş 1
Köhne alâca ‘anterî	-	Gurûş 1,50
Bez kaftân	-	Gurûş 1,75
Köhne gömlek	-	Gurûş 1,25
Keçe kûşâk	-	Gurûş 1 Pâre 8
Köhne don ve bez	-	Gurûş 1 Pâre 7
[illegible] ‘anterî	-	Gurûş 1
Köhne don ve sârık	-	Pâre 22
Cedîd pâbûç	-	Pâre 25
Cûka dolama köhne	-	Gurûş 1
Köhne bez ‘anterî	-	Pâre 39
Köhne don	-	Gurûş 1 Pâre 5
Müsta‘mel cûka biniş	-	Gurûş 5
Bez entâri	-	Gurûş 2
Bez sâde	-	Gurûş 1 Pâre 32
Köhne şalvâr	-	Gurûş 1 Pâre 7
Köhne kemer kûşâk ve yasdık	-	Gurûş 1
Köhne çiçeklu ‘anterî	-	Gurûş 0,75 Pâre 8
Köhne cûka ve ‘anterî	-	Pâre 24
Köhne cûka şalvâr	-	Gurûş 1
Köhne cûka dolâma	-	Gurûş 0,75 Pâre 5
Köhne tırnık kürek	-	Pâre 35
Kettân barca	-	Gurûş 38
Köhne kûşâk	-	Gurûş 38

Müsta‘mel kedi kürkü hâriye (خارية) kablu	-	Gurûş 8,50
Alâca cedîd ‘anterî	-	Gurûş 6 Pâre 4
Sârık	-	Gurûş 2,50
Def‘a sârık		Gurûş 5,50
Şâl kûşâk müsta‘mel	-	Gurûş 4 Pâre 6
Kerm-sûd ve kaftân müsta‘mel	-	Gurûş 5
Cedîd bâşlı biniş	-	Gurûş 9,50
Çarşâf ve bûkca	-	Gurûş 1 Pâre 13
Beyâz bez tob	1	Gurûş 2,25
Köhne gömlek	-	Gurûş 1,50
Yine gömlek	-	Pâre 15
Hamâm minşafesi	-	Gurûş 1 Pâre 3
Kâvak örtüsü	-	Pâre 35
Beyâz bûkca	-	Gurûş 1,25
Makrama	-	Gurûş 1
Kefkîr	-	Pâre 10
Na‘lîn-ı kebîr	-	Gurûş 4
Kıbrıs tabağı	-	Pâre 35
Yemenî	-	Gurûş 1
Köhne yasdık ve minder	-	Pâre 29
Hamâm leğeni kurâde	-	Gurûş 5
Kahve ibrîki	8	Gurûş 1,75
Kabaklı sahn	5	Gurûş 7
Na‘lîn	-	Pâre 12
Güğüm	-	Gurûş 2
Tâbe	-	Pâre 15
Sînî	-	Gurûş 2 Pâre 2,25
Hamâm leğeni	-	Gurûş 3,50
Leğen	-	Gurûş 2,75
Fener	2	Gurûş 1

Sînî	-	Gurûş 1,25
Tâs	-	Pâre 20
Kazgân-ı kebîr	-	Gurûş 5

Sayfa Numarası: 11/ Belge Numarası: 24

Malzemenin Cinsi	**Adedi**	**Değeri**
Şam‘dân	-	Pâre 10
Çarşâf	-	Gurûş 10
Havân	-	Gurûş 1
Bıçak	3	Gurûş 1 Pâre5
Tîmûr-ı kebîr ve gül-âb-dân	-	Pâre 30
Mertebânî	-	Gurûş 24
Leğen ve mertebânî	-	Gurûş 1
Hurdavât ve terâzûy	-	Gurûş 1,50
Bir mikdâr ‘asel	-	Gurûş 1 Pâre 15
Bulgûr	-	Gurûş 2
[illegible]	-	Pâre 30
Köhne tîmûr müntakil	-	Pâre 15
Dîbek ve tâbe	-	Gurûş 1,50
Sandûk ve tâtlı tarhâna	-	Gurûş 1
Köhne kazân	-	Pâre 30
Âyîne	2	Gurûş 1,75
Haleb sandûkası	-	Gurûş 1,50
Makrama ve yâşmak	-	Pâre 45
Yemenî değirmî	-	Gurûş 12
[illegible]	-	Gurûş 1,25
Kazma ve micrefe	-	Gurûş 1 Pâre 2
Hâbiye ve hınta	-	Gurûş 1,50
Çarşâf	1	Gurûş 3,50

Donluk bez	-	Gurûş 1,25
Yasdık yüzi	3	Gurûş 3
Köhne yüzi	-	Gurûş 1
Piş-gîr	-	Gurûş 1
Deste ve iskemle	-	Pâre 28
Un ve hâbiye	-	Pâre 35
Hâbiye	-	Gurûş 2 Pâre 5
Deste ve hurdavât	-	Pâre 45
Dez-gâh ve tarak	-	Gurûş 52
Hâbiye	-	Pâre 30
Aru ma‘a kugân	-	Pâre 30
Sandûk	2	Gurûş 2
Katremiz	-	Gurûş 1
Nukûd akçe	-	Gurûş 21
Sâğ akçe	-	Pâre 32
Der-zimmet-i Kûle/ Köle (كوله) Mehmed bâ-temessük	-	Gurûş 184
Zer-i mahbûb altûnı	310	Gurûş 852
Müteveffa-yı mezbûrun sâkin oldığı nısf menzil ve kîrâcı havlîsı mülâzıkında nısf menzil	-	Gurûş 400

Yekûn Gurûş 1,762

Minhâ el-ihracât _____

Techîz ve tekfîn bâ-vasiyyet-i mütesebbit (متنبت)	Gurûş 100
Bedel-i hacc bâ-vasiyyet-i mütesebbit (متنبت)	Gurûş 300

Müteveffa-yı mezbûr Mehmed Çelebi'nin müteveffa-yı merkûmdan mukaddem vefât iden zevcesi Asiye bint el-Hâcc İbrahim'den bâ-defter-i kassâm isâbet ve intikâl iden hisse-i ırsiyye sadriye kızı Zeynep	Gurûş 235
Resm-i kısmet ber-mu'tâd	Gurûş 44
Hüddâmiyye	Gurûş 5
Kâtibiyye ve irsâliyye	Gurûş 5
Çûkadâr*(iyye)*	Gurûş 5
İhzâriyye	Gurûş 2,50
Harc-ı hüccet-i vesâyet ve nafaka	Gurûş 22
Dellâliyye ve masraf	Gurûş 9
Mehr-i mu'âhhar-ı müsebbet li-zevceti'l-mezbûre	Gurûş 8
Yekûn	**Gurûş 735,50**

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese _____ Gurûş 1.026,50

Hisse-i zevceti'l-mezbûre Fatma	Gurûş 128 Pâre 12
Hisse-i binti'l-mezbûre Zeyneb	Gurûş 896 Pâre 8

Mütevffâ-yı mezbûr Mehmed Çelebi hâlâ hayavâtında (حيوة) ve kemâl-i 'akl ve sıhhatinde sulbiyye-i sagîre kızı Zeyneb'e hîbe idub ba'de vefâtihi sagîre-i mezbûrun bâ-hüccet-i şer'iyye vasî-i muhtârı olan Mehmed Beğ(*e*) hîbe eylediği eşyâ-yı mütenevvi'a ve nısf-ı menzil ve nısf-ı kîrâcı havlîsını hasm-ı جابر zevce-i mezbûre Fatma muvâcehesinde da'vâ ve şühûd-ı 'udûl ile beyân ve isbât idub vasî-i merkûm Mehmed Beğ'e teslîm olunan eşyâ' ve menzil defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur fî târîhi'l-mezbûr

Malzemenin Cinsi	**Adedi**	**Değeri**
Küçük Hatâyî yorgân	-	Gurûş 6
Bez entârî	-	Gurûş 1
Tütün kîsesi	-	Gurûş 1
Hâbe keçe	-	Gurûş 2
İşli bûkca	-	Gurûş 2

Hacc uçkûrı	5	Gurûş 7
Def‘a uçkûrı	2	Gurûş 2,75
Makrama	4	Gurûş 6
Def‘a makrama ve dest-mâl	3	Gurûş 4
Minşafe	-	Gurûş 2
Sâde Hatâyî	-	Gurûş 5,50
sâde	-	Gurûş 3
Müsta‘mel Hatâyî kaftân	-	Gurûş 15
Şam alâcası ‘anterî	-	Gurûş 5
Makrama	1	Gurûş 1
İşleme ö(*r*)tüsü	-	Gurûş 1
İpek	-	Gurûş 1
Altûn bilezik	Ayâr 18	Gurûş 76,75
Altûn zerîh	-	Gurûş 50
Altûn kûbe çift miskâl	1	Gurûş 7 Pâre 2
Sîm kûbeli kûşâk dirhem	85	Gurûş 19
Kûşâk-ı sagîr sîm	-	Gurûş 2,25

<u>Sayfa Numarası: 12/ Belge Numarası: 24</u>

Malzemenin Cinsi	**Adedi**	**Değeri**
	-	Pâre 30
Sîm iğne	-	Pâre 20
muhayyat pâre	-	Gurûş 70
Mahalle-i mezbûrede vâki‘ nısf-ı menzil ve nısf-ı kîrâcı havlîsi müsebbet	-	Gurûş 400

Yekûn Gurûş 691,50

Yalnız altı yüz doksan bir buçuk gurûşdur

Sayfa Numarası: 12/ Belge Numarası: 25

Bâ‘îs-i terkîm-i rakam budur ki Haleb Sancâğı’nda Kusayr Nâhiyesi’nde Com nâm karye ve gayrîdan berât-ı ‘alî-şân ile mutasarrıf olduğum ze‘âmetin bin yüz yetmiş beş senesi Mart’ı ibtidâsından Şubat’ı gâyetine[87] dek zabt ve ta‘şîr içun etbâ‘ımızdan Çûkadâr Musa irsâl ve umûr ve husûs-ı ze‘âmet tarafımızdan mezbûr Musa’ya tefvîz olunub tarafımızdan ve taraf-ı âhardan kimesne mümâna‘at ve muhâlefet itmemek içun yedine iş-bu zabt temessüki virildi

Fî 14 L. sene (1)175 (8 Mayıs 1762)

El-Fakîr Ebu’s-Su‘ûd Mukâta‘acı Haremeyn sâbıkan

Der-kenâr: İş-bu dârende-i temessük Musa Çûkadâr yetmiş dört senesinin gerek re‘âyâ üzerinde ve gerek sâ’ir her kimde ise emr-i ‘âlî-şân mûcebince her kimden tahsîli iktizâ’ ider ise tahsîlini tefvîz ve husûs-ı merkûma mezbûr Musa’yı vekîl eyledim

El-Fakîr Ebu’s-Su‘ûd

Sayfa Numarası: 12/ Belge Numarası: 26

Şerî‘at-şi‘âr fazîlet-disâr Antakya Kâdîsı -zîde fazluhu- ve kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Voyvodası ağa -zîde kadruhu inhâ’ olunur ki

Bu esnâda Süveyde Nâhiyesi’nde Söğüd-Pînârı kurbunda Abbâs Ağa bağçesinde maktûl olan iki nefer re‘âyânın kâtilleri teftîş ve tarafımıza mu‘tâd üzere iktizâ’ iden demm-i ‘öşrün mahallerinden tahsîl olunmak bâbında tezkire (boşluk) ta‘yîn ve irsâl olunmuşdur imdi vusûlunde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere maktûllerin kâtilleri tefahhusla demm-i ‘öşrlerinin tahsîli husûsunda gereği gibi sa‘y ve ihtimâm eyleyüb ihmâl ve müsâmaha olunur ise sâhib-i mansıb vezîr-i âsaf-nazîr hazretlerinin hengâm-ı teşrîflerinde bâ‘is-i kederleriniz olacağı ma‘lûm oldukda âna göre gayret ve mûceb-i tezkiremiz ile ‘amel eyleyesiz

Fî 11 Za. sene 1175 (3 Haziran 1762)

El-Fakîr Mehmed Muhassıl ve Mütesellim-i Haleb

[87] Söz konusu tarihin, Rumî takvime ait olduğu düşünülmektedir ki verilmiş olan tarih, 1 Mart 1175-28 Şubat 1175 tarihleri arasına karşılık gelmektedir. Miladî olarak 12 Mart 1762-11 Mart 1763 arasındaki dönemin kastedildiği tahmin edilmektedir.

Sayfa Numarası: 12/ Belge Numarası: 27

Medîne-i Antakya mahallâtından Debbûs Mahallesi sâkinlerinden iken bundan âkdem vefât iden Monlâ İsmail ibn Monlâ Ali'nin verâseti zevce-i menkûhası Ümmühân Hâtûn bint-i Abdurrezzak Efendi ile sulb-i kebîr oğlu Monlâ Mustafa'ya ve sulbiyye-i sagîre kızı Fatmahân ve mezbûre Ümmühân Hâtûn'un batnında mütebeyyin haml-ı mevkûfa münhasıra olduğu lede'ş-şer' zâhir ve nümâyân oldukdan sonra bi'l-iltimâs tahrîr ve takvîm ve beyne'l-verese bi'l-farîzatü'ş-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûr defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur hurrîre fî Zî'l-ka'de sene 1175 (24 Mayıs - 22 Haziran 1762)

Malzemenin Cinsi	**Adedi**	**Değeri**
Sagîr sinî	1	Gurûş 2,50
Sahn	3	
Sagîr tencere	3	Gurûş 4
Köhne yorgân	1	
Döşek	1	Gurûş 5
Yasdık	1	
Gömlek	1	Gurûş 2
Don	1	
Köhne sârık	1	Gurûş 0,50
Fenâr	1	Gurûş 1,50
Delâ'il-i hayrât	-	Gurûş 2
Müsta'mel sâde	-	Gurûş 1,50
Kırmızı kerm-sûd kaftân köhne	1	Gurûş 2,50
Şam alâcası 'anterî	1	Gurûş 5
Çimşir/Çamaşır (چمشر) tarak	-	Pâre 10
Çît yân	1	Gurûş 1,50
Köhne sârık	-	Pâre 1
Kebîr sanduka	2	Gurûş 2
Zeyt deste	1	Gurûş 2
Bekmez deste	-	Gurûş 1,50

Hasîr	1	Gurûş 1
Bulgur galle	0,50	Pâre 10
Kitâb-ı cild	11	Gurûş 10
Köhne yeşil nîş	1	Gurûş 0,50
Nuhhâs divîd	1	Pâre 20
Hâbiye	1	Pâre 10
Hurdavât-ı menzil	-	Gurûş 5
Nukûd gurûş	-	Gurûş 1
Yeşil ‘anterî	1	
Köhne nîş	1	Gurûş 3
Don	1	
Gömlek	1	
Mahalle-i mezbûrede vâki‘ bir bâb menzil	-	Gurûş 250
Dükkânda tahta yük	4	
Gayr-ı çâm yük	1	Gurûş 15
Neccâr âlâtı	-	

Yekûn Gurûş 322,50

Minhâ’ el-ihrâcât

Techîz ve tekfîn	Gurûş 6
Resm-i kısmet	Gurûş 8
Çûkadâriyye	Gurûş 1,50
Hüddâmiyye	Gurûş 1,50
Kâtibiyye ve irsâliye	Gurûş 1,50
İhzâriyye	Gurûş 0,75
Harc-ı hüccet-i vesâyet ve nafaka	Gurûş 8

Yekûn Gurûş 27,25

Sahhü’l-bâkî li’t-taksîm beyne’l-verese Gurûş 295,25

Hisse-i zevce-i mezbûre	Gurûş 36,75 - Pâre 6
Hisse-i ibni’l-mezbûr	Gurûş 103 - Pâre 13 - Akçe 1,50

Hisse-i binti'l-mezbûre Gurûş 51,50 - Pâre 6,50

Hisse-i haml-i mevkûf Gurûş 103 - Pâre 13 - Akçe 1,50

Sayfa Numarası: 13/ Belge Numarası: 28

Vech-i tahrîr-i hurûf budur ki

Bâ-berât-ı şerîf mutasarrıf oldığım Antakya Kazâsı'nın âhz ve ihzâriyyesi iş-bu bin yüz yetmiş beş senesi Mart'ı ibtidâsından Şubat'ı gâyetine (12 Mart 1762-11 Mart 1763) gelince zabt itmek üzere tarafımızdan iş-bu hâfızü't-temessük kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân 'izzetlu Mehmed Zeynî-zâde -zîde kadruhu-ya der-'uhde-i iltizâm olunub ol-dahî iltizâmı kabûl itmeğin zabt ve rabtı-çûn yedine iş-bu temessük virildi gerekdir ki kazâ-i mezbûrun muhzır-başılığından hâsıl olan rüsûmât ve mahsulâtı kânûn-ı kadîm ve sinîn-i sâbık üzere zabt ve rabt idub öteden beru ne vechle zabt ve rabt ola-gelmiş ise mûmâ-ileyhe dahî ol-minvâl üzere zabt ve rabt idub yalnız bir sene tamâmına değin tarafımızdan ve taraf-ı âhardan bir ferde müdâhale ve mu'ârız eylemeyeler tahrîren fi't-târîhe'l-mezbûr

El-Hâcı Dâvud Bevvâb-ı Sultânî

Sayfa Numarası: 13/ Belge Numarası: 29

Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fazl ve'l-kelâm Üsküdar'dan Bağdâd'a varub gelince vâki' olan kudât ve nüvvâb -zîde fazluhum- ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân a'yân ve zâbitân -zîde kadruhum- tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki

İftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim hâlâ rikâb-ı hümâyûnumdan mîr-âhûr-ı evvelim olan Reşîd İbrahim -dâme mecduhu-nun ba'z*(ı)* evâmir-i şerîfemle Bağdâd'a me'mûriyyeti olub bir sâ'at evvel Bağdâd'a vusûlı ehemm-i mehâmm-ı lâzım-ı ihtimâmdan oldığına binâ'en mûmâ-ileyhin bir mahallde meks ve tevkîfine zahmet gösterilmeyub mahall-i mezbûre varub gelince müceddeden virilan şürût-ı nizâm mûcebince mîr-âhûr-ı evvelim mûmâ-ileyhe ve âdemlerine âhâlî-i kazâ' taraflarından altmış beş re's menzil bârgîri virilmek fermânım olmağın imdi mîr-âhûr-ı evvelim mûmâ-ileyhe kazânıza varmakdan evvel iktizâ' iden menzil bârgîrlerini güzîde ve tüvânâ olmak üzere tehiyye ve ihzâr itdirub ve kazânıza vusûllerinde mazmûn emr-i şerîfimi sicill-i mahfûza ba'de'l-kayd zehâben ve iyâben kat'ân eğlendirmeyub müceddeden virilan şürût-ı nizâm mûcebince âhâlî-i kazâ' taraflarından güzîde ve tüvânâ olmak üzere altmış beş re's menzil bârgîri tedârik ve irkâb ve serî'ân ve

‘âcilen yola ihrâc ve savb-ı me’mûre sevk ve tesyîrine cümleniz sa‘y ve dikkat ol-mikdâr bârgîr viregelduğini nâtık yedinden memhûr sened âhz ve ücretleri taraf-ı mîrîden virilmek içun sene başında sûret-i sicillât ve ma‘mûlün-bihi senedât der-‘aliyyeme irsâl olunub ‘avk ve te’hîrden ve ücret talebinden ve bir mahallde bârgîre intizâren tevakkuf ve ârâmdan gâyetü’l-gâye hazer ve mücânebet olunmak bâbında fermân-ı ‘âlî-şânım sâdır olmuşdur buyurdum ki (boşluk) vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân vâcibü’l-ittibâ‘ ve lâzımü’l-imtisâlimin mazmûn-ı münîf-i itâ‘at-makrûnıyla ‘âmil olub hilâfından bi-gâyet hazer ve mücânebet eyleyesiz şöyle bilesiz ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız tahrîren (*fî*) evâhir-i Zî’l-ka‘de sene hâmse ve seb‘în ve mi’ete ve elf (13-22 Haziran 1762) fî vasala ileynâ 11 Za. sene 1175 (3 Haziran 1762)

İslâmbol el-Mahrûse

<u>Sayfa Numarası: 13/ Belge Numarası: 30</u>

Mefâhirü’l-kudât ve’l-hükkâm me‘âdinü’l-fazl ve’l-kelâm Üsküdar’dan Bağdâd’a varub gelince vâki‘ olan kudât ve nüvvâb -zîdehu kadruhum- himem-i tevkî‘-i refî‘-i hümâyûn vâsıl olıcak ma‘lûm ola ki

Dergâh-ı mu‘allâm gediklûlerinden kıdvetü’l-emâcid ve’l-â‘yân mühr-dâr-ı sâbık Selim -zîde mecduhu-nun hâlâ mîr-âhûr-ı evvelim olan iftihârü’l-emâcid ve’l-ekârim Reşîd İbrahim -dâme mecduhu-nun ma‘iyyetiyle Bağdâd’a me’mûriyeti (silik) bir sâ‘at evvel Bağdâd’a vusûl ehemm-i mehâmm-ı lâzımü’l-ihtimâmdan oldığına binâ’en mûmâ-ileyhin (silik) meks ve ruhsat gösterilmeyub mahall-i mezbûre varub gelince müceddeden virilan şürût (silik) mûcebince gediklû-yı mûmâ-ileyhe ve âdemlerine âhâlî-i kazâ’ taraflarından yiğirmi re’s menzil bârgîri (silik) fermânım olmağın imdi mûmâ-ileyh kazânıza varmazdan evvel iktiza’ iden menzil bârgîrlerini güzîde ve tüvânâ olmak üzere tehiyye ve ihzâr itdirub ve kazânıza vusûllerinde mazmûn-ı emr-i şerîfimi (silik) mahfûza ba‘de’l-kayd zehâben ve iyâben kat‘an eğlendirmeyub müceddeden virilan şürût-ı nizâm **(s. 14)** mûcebince âhâlî-i kazâ’ taraflarından güzîde ve tüvânâ olmak üzere yiğirmi re’s menzil bârgîrini tedârik ve irkâb ve serî‘ân ve ‘âcilen yola ihrâc ve savb-ı me’mûre sevk ve tesyîrine cümleniz sa‘y ve dikkat ve ol-mikdâr bârgîr virildiğini nâtık-ı yedinden memhûr sened âhz ve ücretlerini taraf-ı mîrîden virilmek içun sene başında sûret-i sicillât ve ma‘mûlün-bihi senedât-ı der-‘aliyyeme irsâl olunub ‘avkvete’hîrden ve ücret talebinden ve bir mahallde bârgîre intizâren tevakkuf ve ârâmdan gâyetü’l-gâye

hazer ve mücânebet olunmak bâbında fermân-ı ‘âlî-şânım sâdır olmuşdur buyurdum ki (boşluk) vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere fermâ(*n*)-ı şeref-yâfte-i sudûr iden fermân-ı vâcibü’l-ittibâ‘ ve lâzımü’l-imtisâlimin mazmûn-ı itâ‘at-makrûnıyla ‘âmil olub hilâfından gâyetü’l-gâye hazer ve mücânebet eyleyesiz şöyle bilesiz ‘alâmet-i şerîfeme i‘timâd kılasız tahrîren (*fî*) evâhir-i Zî’l-ka‘de sene hamse ve seb‘în ve mi’e ve elf (13-22 Haziran 1762)

İslâmbol el-Mahrûse

<u>Sayfa Numarası: 14/ Belge Numarası: 31</u>

Mefâhirü’l-kudât ve’l-hükkâm me‘âdinü’l-fezâ’il ve’l-kelâm Üsküdar’dan Bağdâd’a varınca vâki‘ olan kâdîlar ve nâ’îbler -zîde fazluhum- ve mefâhirü’l-emâsil ve’l-akrân â‘yân ve zâbitân -zîde kadruhum- tevkî‘-i refî‘-i hümâyûn vâsıl olıcak ma‘lûm ola ki

Hâlâ Bağdâd Defter-dârı olan kıdvetü’l-emâcid ve’l-â‘yân Mehmed Hâlis -zîde mecduhu-nun hâlâ rikâb-ı hümâyûnumda mîr-âhûr-ı evvelim olan iftihârü’l-emâcid ve’l-ekârim Reşîd İbrahim -dâme mecduhu-nun ma‘iyyetiyle Bağdâd’a me’mûriyyeti olmağla bir sâ‘at evvel Bağdâd’a vusûlı ehemm-i mehâmm-ı lâzımü’l-ihtimâmdan oldığına binâ’en mûmâ-ileyhin bir mahallde meks ve tevakkufuna ruhsat gösterilmeyub mahall-i mezbûre varınca müceddeden virilan şürût-ı nizâm mûcebince defterdâr-ı mûmâ-ileyhe ve âdemlerine âhâlî-i kazâ’ taraflarından on beş re’s menzil bârgîri virilmek fermânım olmağın imdi mûmâ-ileyhe kazânıza varmazdan evvel iktizâ’ iden menzil bârgîrlerini güzîde ve tüvânâ olmak üzere tehiyye ve ihzâr itdirub ve kazânıza vusûlünde mazmûn-ı emr-i şerîfimi sicill-i mahfûza ba‘de’l-kayd zehâben ve iyâben kat‘ân eğlendirmeyub müceddeden virilan şürût-ı nizâm mûcebince âhâlî-i kazâ’ taraflarından güzîde ve tüvânâ olmak üzere on beş re’s menzil bârgîri tedârik ve irkâb ve serî‘ân ve ‘âcilen yola ihrâc ve savb-ı me’mûra sevk ve tesyîrine cümleniz sa‘y ve dikkat ve ol-mikdâr bârgîr virildiğini nâtık-ı yedinden memhûr sened âhz ve ücretleri taraf-ı mîrîden virilmek içun sene başında sûret-i sicillât ve ma‘mûlün-bihi senedât der-‘aliyyeme irsâl olunub ‘avk ve te’hîrinden ve ücret talebinden ve bir mahallde bârgîre intizâren tevakkuf ve ârâmından gâyetü’l-gâye hazer ve mücânebet olunmak bâbında fermân-ı ‘âlî-şânım sâdır olmuşdur buyurdum ki (boşluk) vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân vâcibü’l-ittibâ‘ ve lâzımü’l-imtisâlimin mazmûn-ı itâ‘at-makrûnıyla ‘âmil olub hilâfından gâyetü’l-gâye hazer ve mücânebet eyleyesiz

şöyle bilesiz ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız tahrîren fî evâsıt-ı şehr-i Zî’l-ka‘de sene hamse ve seb‘în ve mi’e ve elf (3-12 Haziran 1762)

İslâmbol el-Mahrûse

Sayfa Numarası: 14/ Belge Numarası: 32

Fî’l-âsl Halebü’ş-Şehbâ’ mütemekkinlerinden iken bundan âkdem *vefât iden*[88] medîne-i Antakya’da Nakîb Hânı’nda müsâfereten mütemekkin iken mürd olan Yahûdî ‘Ayyâş nâm hâlikin zâhirde vâris-i ma‘rûf ve ma‘rûfesi zevcesi Kameriyye’den gayrı olmayub terekesi cânib-i beytü’l-mâla ‘â’id olmağla hâlâ medîne-i mezbûrda Emîn-i Beytü’l-mâl vekîli olan fahrü’l-emâsil ve’l-â‘yân el-Hâcc Mehmed Ağa ma‘rifetiyle ve ma‘rifet-i şer‘le tahrîr olunan tereke-i mürd-i mesfûr defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur

Fî 6 Z. sene (1)175 (28 Haziran 1762)

Malzemenin Cinsi	**Adedi**	**Değeri**
Şalvâr	19	Gurûş 27
Harîr batmân	5,50	Gurûş 82,50
Boz abâ pârçe	54	Gurûş 108
İplik batmân	-	Gurûş 5
Köhne kilîm	-	Gurûş 1
Sâhîbe batmân	30	Gurûş 17
Mısır kettânı tob	34	Gurûş 51
Havlıncân	-	Gurûş 1
Boncûk	-	Gurûş 1
Tütün	-	Gurûş 2
Siyâh ‘abâ	-	Gurûş 1
Mâzî	-	Gurûş 1,50
Bakkâm batmân	4	Gurûş 8
Azvây	-	Gurûş 1
Kara boya batmân	1	Gurûş 1
Kître ve Eğrî keven	-	Gurûş 3
Kürde ve tüfenk	-	Gurûş 3
Keçe	2	Gurûş 2

[88] İtalik olarak yazılan kelimeler, defterde üstü çizili olarak yazılmıştır.

Sâbûn kantâr	4	Gurûş 400

Yekûn Gurûş 720[89]

Minhâ' el-ihrâcât _____

Mürd-i mesfûrı zîr-i zemîne ilkâ'	Gurûş 30
Harc-ı mahkeme	Gurûş 19,50
Kâtibiyye	Gurûş 3
Hüddâmiyye	Gurûş 3
Çûkadâriyye	Gurûş 7
İhzâriyye	Gurûş 3
Çûkadâr-ı emîn	Gurûş 10
Dellâliyye	Gurûş 11
Düyûn-ı müteferrika	Gurûş *(93,50)*

Yekûn Gurûş 180

<u>Sayfa Numarası: 15/ Belge Numarası: 32</u>

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm _____

Gurûş 540 yalnız beş yüz kırk gurûşdur

Hisse-i zevceti'l-mesfûre Kameriyye	Gurûş 135
Der-yed-i Emîn-i Beytü'l-mâl	Gurûş 405

<u>Sayfa Numarası: 15/ Belge Numarası: 33</u>

Ba'dehu Yahûdî tâ'îfesinden Yasef veled-i Nitûb mürd-i mesfûr 'Âyyâş kable'l-vefât hâl-i hayavâtında ve kemâl-i 'akl ve sıhhatinde mürd oldığımda li-ebeveyn er karındâşım Mihâ'il'e isâbet ve intikâl iden hisse-i ırsiyyesini hıfz ve isâlesini vasiyy-i muhtâr ta'y(*î*)n eyledi deyu huzûr-ı şer'de mürd-i mesfûrun zevcesi Kameriyye muvâcehe*(-i)* Emîn-i Beytü'l-mâl olan fahrü'l-emâcid ve'l-â'yân Hâcc Mehmed Ağa hazır oldığı hâlde da'vâ ve tâ'ifelerinden şühûd ile beyân ve isbât eyledikde Mihâ'il'in hissesine isâbet iden meblağ-ı mezbûrı emîn-i mûmâ-ileyh vasî-i mesfûr Yasef'e huzûr-ı şer'de teslîm eyledikde kayd-şodd fî târîhi'l-mezbûr (sahh)

[89] Yapılan hesaplamaya göre çıkan miktar 716 kuruş'tur.

Sayfa Numarası: 15/ Belge Numarası: 34

Şerî‘at-şi‘âr fazîlet-disâr Antakya Kâdîsı Efendi -zîde fazluhu- inhâ’ olunur ki

Antakya Voyvodası kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Veliyyüddin Ağa -zîde kadruhu-nun voyvodalık umûruna ba‘zı tegallübeler fuzûlî bâ‘is-i ta‘tîl ve ‘örf tarafına bi-hasbe’l-kânûn mürâca‘at olunacak demm-i ‘öşr ve de‘âvî-i sâ’irenin ru’yetine iltifâtları olmadığından külliyyen voyvoda irâdı münkatı‘ oldığı ba‘zı mevsûku’l-kelim kesânın ve âmed ve şoddlerin inhâlarıyla lâhık-ı sâmi‘amız olmağla husûs-ı mezkûr mâdde-i itâ‘atında ‘udûl ve emr-i pâdişâhîye ittiba‘dan bîrûn bir keyfiyyet olub zîrâ hâlâ Halebü’ş-Şehbâ Vâlîsi sadr-ı esbak vezîr-i rûşen-zamîr dostu ‘inâyetlu veliyyü’n-ni‘am efendimiz hazretleri hengâm-ı teşrîflerinde bizden muhâsebe taleb eylediklerinde âhâlî-i Antakya’nın kemâl-i tegallüblerinden nâşî voyvoda tarafına iltifât ve mürâca‘atları olmadığını ta‘rîf ideceğimiz muhakkak olmağla fî-mâ-ba‘d kibâr ve sıgârı nedâmet-keş olacakları zâhir ve nümâyân olub hülâsa-i kelâm bu misillu ta‘tîl-i umûra bâdî olanları ism ve resmleriyle bu cânibe i‘lâm eyleyesiz ki biz dahî voyvodalığı ol-tarafında ref‘ ve sâhib-i mansıb vezîr-i müşârun-ileyh hazretlerine inhâ’ idelim

Fî 27 Z. sene 1175 (19 Temmuz 1762)

Mehmed Muhassıl ve Mütesellim-i Haleb

Sayfa Numarası: 15/ Belge Numarası: 35

Kıdvetü’l-kudât ve’l-hükkâm ma‘denü’l-fazl ve’l-kelâm Antakya Kâdîsı Mevlânâ (boşluk) -zîde fazluhu- tezkire-i dîvân varıcak ma‘lûm ola ki

İş-bu bin yüz yetmiş altı senesine mahsûb olmak üzere Haleb Muhassıllığı berât-ı şerîf-i ‘âlî-şân mûcebince ‘uhdemize müfevvez buyurılmak (boşluk) âklâm-ı mezbûreden Antakya ve Kusayr ve Şugûr kazâlarından vâki‘ kurâ ve mukatta‘ât ve maktû‘âtın öteden beru tahsîline bir tahsîl-dâr mansıb ve ta‘yîn olunugeldiğine binâ’en iş-bu dârende-i tezkire-i dîvân kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân el-Hâcc Mehmed Efendi -zîde kadruhu- Haleb hazînesinden ihrâc olunan ma‘mûlün-bihi nişânlu ve mührlü defter mûcebince sene-i merkûme mahsûb tahsîl-dâr nasb ve ta‘yîn olunmağla husûs-ı mezbûr içun tezkire-i dîvân tahrîr ve irsâl olunmuşdur inşâ’llahu te‘âlâ vusûlünde vech-i meşrûh üzere tahsîl-dâr-ı mûmâ-ileyh -zîde kadruhu-nun yedine virilan defter hâvî olundığı üzere kurâ ve mukatta‘ât ve maktû‘ât-ı mîrîleri sene-i mezkûre mahsûb olmak üzere yerlu yerinden cem‘ ve tahsîl ve isâl ve teslîm-i

hazîne idub kat‘ân bir ferde edâ-yı mâl-ı mîrîden mümâtala ve ‘avk ve te’hîr itdirmeyub mazmûn-ı tezkire-i dîvânla ‘âmil olasız

Fî gurre-i M. sene 1175 (2 Ağustos 1761)

Bi-medîne-i Haleb el-Mahrûse Mehmed Muhassıl-ı Haleb hâlâ

Sayfa Numarası: 15/ Belge Numarası: 36

Kıdvetü’l-kudât ve’l-hükkâm Antakya Kâdîsı Mevlânâ (boşluk) -zîde kadruhu- tezkire-i dîvân varıcak ma‘lûm ola ki

İş-bu bin yüz yetmiş altı senesine mahsûb olmak üzere sûret-i defter-i mevkûfât mûcebince kazâ-i mezbûrdan tahsîli lâzım gelan yalnız yüz yetmiş hâne ve üç rub‘ hâne ve yarım rub‘ hâne mâl-ı ‘avârız ve bedel-i nüzûl yerlu yerinden cem‘ ve tahsîl ve dârende-i tezkire-i dîvân kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân (boşluk) -zîde kadruhu- ma‘rifetiyle yerlu yerinden cem‘ ve tahsîl ve gönderilub Haleb hazînesine isâl ve teslîmine müsâ‘ade ve i‘ânet eylemek içun dîvân tezkiresi tahrîr ve irsâl olunmuşdur imdi vusûlünde gerekdir ki sene-i mezkûre mahsûb ol-mikdâr mâl-ı ‘avârız ve bedel-i nüz(*û*)l erbâbından cem‘ ve tahsîl ve isâl-ı hazîne itdirilmesine ihtimâm idub mûceb-i tezkire-i dîvân ile ‘âmil olasız

Fî gurre-i M. sene 1176 (23 Temmuz 1762)

Bi-medîne-i Haleb el-Mahrûse Mehmed Muhassıl-ı Haleb hâlâ

Sayfa Numarası: 16/ Belge Numarası: 37

Defter-i ikrârdır ki iş-bu bin yüz yetmiş altı senesine mahsûben hâlâ Haleb Vâlîsi âsaf-ı be-nazîr devletlu ‘inâyetlu Mustafa hazretleri bâ-emr-i ‘âlî Antakya Kazâsı’ndan matlûb eylediği imdâd-ı hazariyyenin kıst-ı ulâ meblağı ve Menzilci Veli Ağa içun zî-kudret (silik) alınan meblağ def‘a ücretinden olmak üzere vaz‘ olunan meblağ ve Ruha ve Bağdad taraflarına ‘âzim olan mîr-ahûr-ı ev- (silik) şehr-i yârî ağa dâ’iresine bâ-emr-i ‘âlî âhâlî tarafından virilan bârgîr ücreti meblağı ve sâlyâne-i ulâdan bâkî kalan kesîr-i mebl- (silik) ve bin yüz yetmiş beş senesi Şa‘bânü’l-mu‘azzam’ının gurresinden (25 Şubat 1762) yetmiş altı senesi Muharrem’inin onuncu gününe (1 Ağustos 1762) gelinceye değin âyende ve râvende ehl-i sûk masârifi meblağı medîne-i mezbûrda sâkin bi’l-cümle ‘ulemâ’ ve a‘yân ve fukarâ’ vekîlleri ve (silik) şeyhleri ma‘rifeti ve ma‘rifet-i şer‘le *hesâb ve cem‘*

olundukda[90] on iki bin yüz elli altı gurûş ol-(silik) beş pâreye bâliğ olub tansîf olundukda ve (boşluk) tahrîr ve takvîm itdirdikleri defterdir ki ber-vech-i âtî zikr olunur hurrire fî't-târîh el-mezbûr

Cemâ'ât-ı Bakkâlân

- Şeyh Mehmed yediyle revgan ve sâ'ir Pâre 21
- Âşık Hüseyin yediyle revgan kıyye 1,50 Gurûş 1 Pâre 5
- Seyyid Ali yediyle ber-mûceb-i yâfte revgan ve sâ'ir Gurûş 1
- Monlâ Mustafa yediyle ber-mûceb-i yâfte revgan kıyye 3 Gurûş 2,25
- Hûrîme oğlı revgan Gurûş 1 Pâre 5 **Yekûn Gurûş 6 - Pâre 1**

Cemâ'ât-ı Pirincciyân

- Mustafa Beşe yediyle ber-mûceb-i yâfte pirinc kıyye 28 Gurûş 3,50
- Mehmed Ali yediyle pirinc kıyye 2 Pâre 10
- Hamâmcı Halil yediyle pirinc kıyye 2 Pâre 10 **Yekûn Gurûş 4**

Cemâ'ât-ı Arpacıyân

- Acem oğlı yediyle şa'îr-i yem 28 samân harâr 1, Gurûş 4,25
- Seyyid Deyyâr yediyle şa'îr-i yem 28 samân harâr 1, Gurûş 4,25
- Şişmân yediyle ber-mûceb şa'îr-i yem 12 samân harâr 2, Gurûş 2,50
- Hasan yediyle şa'îr yem 3, Pâre 27
- Delî-baş Hasan Beşe yediyle şa'îr-i yem 8 samân harâr 1, Gurûş 1,50 Pâre 3
- Def'a Şişmân Mehmed yeddiyle şa'îr, Gurûş 1,75 **Yekûn Gurûş 15**
- Kassab Hâcı Abdurrahman yediyle lahm Kıyye 4, Gurûş (kesik) -,75
- Zımmî Hanna yediyle mahkeme-i 'aliyyeye kutnî ve çît ve bez ve sâ'ire ber-mûceb-i yâfte, Gurûş 50
- Def'a mesfûr yediyle Cisr-i Hadîd ve mîr-i mîrân bekcilerine bayrak içun bahâ-i derâyî, Gurûş 3,50 Pâre 7
- Yahûdî Solâk Yasef yediyle voyvoda odasına çît tob 1, Gurûş 1,25
- Tîmûrcılar yediyle mahkeme-i 'aliyyeye mîh ve sâ'ir ber-mûceb yâfte, Gurûş 14,50 Pâre 7
- Tîmûrcılar yediyle voyvoda odasına mîh ve sâ'ir Gurûş 3,75

[90] İtalik olarak yazılan kelimeler, defterde üstü çizili olarak yazılmıştır.

- Hâncı oğlu Monlâ Abdullah yediyle mahkeme-i ‘aliyyeye serrâc-hâne ( ), 25
- Mahkeme-i ‘aliyyeye neccârân yediyle tahta ve murabba‘ ve ustâviyye ber-mûceb-i yâfte, Gurûş 29,50 Pâre 3
- Fâhûracı Hasan Efendi ve Monlâ Mehmed yediyle mahkemeye kırmîd 1000, Paşa ve voyvoda odasına toprak yük 4, Gurûş 4
- Yine neccârân yediyle voyvoda odasına tahta ve murabba‘ ve sâ’ir, Gurûş 11 Pâre 13
- Yetmiş beş senesine mahsûbân kurâda kalan kesîr ‘avârız, Gurûş 65
- Sâ‘adetlü İbrahim Ağa yediyle Cisr-i Hadîd’e gelan mübâşir-i hizmet, Gurûş 20
- Def‘a mûmâ-ileyh yediyle Ruha tarafına giden mîr-âhû-(kesik) ağanın şâtırı ve konakçısına virila-(silik), Gurûş 22
- Bin yüz yetmiş altı senesine mahsûb imdâd-ı hazariyyenin kıst-ı ulâ meblağı, Gurûş 2.231,25
- Hidmet-i mübâşir yed-i ber-mu‘tad, Gurûş 150
- Faziletli es-Seyyid Ahmed Efendi yediyle Cisr-i Hadîd’e kol tîmûri ve sâ’ir, Gurûş 5
- Şehr kethüdâsı (kesik) Hüseyin kethüdâ (kesik) ücret, Gurûş 50
- Bundan âkdem olan zî-kudretden Menzilci Veli Ağa içun virilan, Gurûş 2.000
- Haleb tarafından hüccâcın zayî‘ olan bârgîri tefahhusuna gelan mübâşire hidmet-i zî-kudretden virilan, Gurûş 15
- Yine zî-kudretden harc-ı i‘lâm, Gurûş 10
- Bundan âkdem salyâneden Çelebi Efendi akçası ve Ordu ağası oğlu ve Sûriye ahâlileri virdükleri mâl-i mîrî ihrâcından sonra kurâda ve şehirde kalan kesîr meblağ, Gurûş 1.344
- Bağdâd ve Ruha tarafına ‘âzim olan mîr-âhûr-ı evvelî şehr-i yârî ağaya bâ-emr-i ‘âlî virilan bârgir re’s 105, Gurûş 840
- Haleb’e i‘lâm içun Kassâb Hâcı Abdurrahman yediyle, Gurûş 15
- Mücellid-zâde’ye Haleb’e irsâl olundukda İbrahim Ağa yediyle gurûş, Gurûş (silik)
- **(s. 17)** Menzilci Veli Ağa’ya ücretinden olmak üzere vaz‘ olunan Gurûş 2.000
- İslâmbol tarafına Abdî Ağa imâmına bâ-temessük virilecek Za‘îm Osman Ağa’ya hidmet-i mübâşiriyye Gurûş 1.125

- Harc-ı berât İslâmbol tarafına virilecek müceddeden kayd berâtı Gurûş 625
- Hazariyye mübâşiri ağaya ta‘âmiyye Gurûş 105 Yevmiye 30
- Karagülle’nin Mazlûm Ağa’ya eylediği masraf Gurûş 30
- Debbâğlar yediyle mahkeme-i ‘aliyyeye yün Gurûş 7
- Mi‘mârlara ücret voyvoda odasına Gurûş 3
- Vilâyet içun tutılacak konak ücreti Gurûş 40
- Fazîletli Kâdî Efendi hazretlerine harc-ı defter Gurûş 450
- Harc-ı i‘lâm Gurûş 150
- Kethüdâ’iyye Gurûş 30
- Nâ’îbiyye Gurûş 30
- Hüddâmiyye Gurûş 30
- Kâtibiyye ve mukayyidiyye Gurûş 40
- İhzâriyye Gurûş 20
- Atlu hizmeti Gurûş 10
- Voyvoda Hâcı Hüseyin Ağa’ya berâ-yı tahsîl Gurûş 450
- Kethüdâ-yı voyvoda Gurûş 30
- Voyvoda tarafından atlu hidmeti Gurûş 5
- Kavvâsiyye Gurûş 5
- Emîn-i defter Monlâ Ahmed Gurûş 25
- Sarrâfiyye Gurûş 20
- **Yekûn Gurûş 12.156 pâre 35 Yalnız on iki bin yüz elli altı gurûş otuz beş pâredir**
- **Nısf-ı kurâya isâbet iden** Gurûş 6.078 - Pâre 17,50
- **Nısf-ı şehr(*e*) isâbet** Gurûş 6.078 - Pâre 17,50

Sayfa Numarası: 17/ Belge Numarası: 38

Hamd-i fâ’îk ve senâ-yı lâyık ol mâlikü’l-mülk ve’l-melekût ve Rabbü’l-‘izzeti ve’l-ceberût cenâbına şâyeste ve revâdır ki nüsha-i insânı ebda‘-ı üslûbda imlâ’ ve ahsen-i takvîmde inşâ’ idub mesâlik-i ma‘âşı ta‘lîm ve minhâc-ı ma‘âdı tefhîm itmekle ma‘rifet-i Rabbü’l-‘âlemîne hakîk ve tarîk-i hayrâta tevfîk eyledi ve ulûf salâvat-ı nâ-mahdûd ve sunûf-ı teslîmât-ı gayr-ı ma‘dûd ol-cenâb-ı risâlet-penâh pişvâ-yı enbiyâ’ ve mürselîn muktedâ-yı evvelîn ve âhirîn afdal-ı evlâd-ı beşer-i şefi‘-i rûz-i mahşer Muhammedü’l-Mustafa sallâ’llahu te‘âlâ ‘aleyhi ve sellem hazretlerinin mehbit-i Cibrîl-i emîn ve mutâf-ı melâyiketehu mukarrebîn olan

meşhed-i tâb-nâk ve ravza-i ‘ıtır-nâklarına ihdâ’ ve îşâr olunur ki kâffe-i enâmı dâr-ı İslâma da‘vet ve minhâc-ı hakk-ı mübîne hîdâyet eyledi ve dahî âl ve ashâb-ı kirâm ve zevcât-ı mutahharât üzerlerine olsun ki her biri necm-i burc-i dîn ve kevkeb-i evc-i yakîn olmuşlardır Rıdvân Allahu te‘âlâ ‘aleyhim ecma‘în çün bu dâr-ı dünyânın esâsı nâ-pâyidâr ve mahall-i ikâmet ve cây-ı karâr olmadığı ke’ş-şemsu fî vasati’n-nehâr hüveydâ ve âşikârdır pes her ‘âkil ve dânâ oldur ki çû dâr-ı fenâya kalîlü’l-i‘tibâr olub kavluhu te‘âlâ ellezîne yünfikûna emvâlehüm bi’l-leyli ve’n-nehâr sırren ve ‘alâ niyeten felehüm ecrühüm ‘inde Rabbihim lâ-havfun ‘aleyhim ve lâ-hüm yahzenün ve dahî ve mâ tükaddimû li enfüsiküm min hayrin tecidühü ‘inda’l-lah nass-ı şerîflerinin muktezâsınca tahsîl-i umûr-ı uhreviyyeye bezl-i makdûr ve rızâ-yı Rabb-i gafûr olan umûr iktisâbına sa‘y-i mevfûr eyleye binâ’en ‘alâ zâlik bu silk pür-savâba sâri‘ ve bu nehc-i müstetâba şâri‘ medîne-i Antakya’da Kastel Mahallesi sükkânından olub hâlâ Adana mutasarrıfı iftihârü’l-ümerâ’ ve’l-ekâbir müstecmi‘u cemî‘ü’l-mehâmid ve’l-mefâhir zî’l-kadrü’l-enâm ve fahrü’l-ihtişam seyfü’l-meslûl ‘alâ â‘nâkî â‘dâ-i’l-lahu te‘âlâ ve a‘dâ-i Resûlu’l-lahu devletlu sa‘âdetlu semâhatlu Ahmed Paşa –yessera’l-lah mine’l-hayr mâ’ yürîd ve mâ’ yaşâ’- hazretlerinin taraf-ı bâhirü’ş-şereflerinden da‘vâ-yı rücû‘a vekîl-i müsbet-i şer‘îsi fahrü’l-emâsil ve’l-akrân el-Hâcı Ebubekr Ağa ibn-i İslâm meclis-i şer‘-i şerîf şâmıhü’l-‘imâd ve muhıkklar ( ) dîn-i münîf-i râsihü’l-evtâdda vakf-ı âtiyyü’z-zikre li-ecli’t-tesc(*î*)l ve’l-itmâm emrü’t-tekmîl mütevellî nasb ve ta‘yîn olunan kıdvetü’l-emâcid ve’l-a‘yân el-Hâcc Hüseyin Ağa ibn Halil Ağa **(s. 18)** mahzarında ikrâr-ı sahîh-i şer‘î ve i‘tirâf-ı sarîh-i mer‘î idub müvekkilim müşârün-ileyh vaktâ ki bu dâr-ı dünyâ bî-sebât ve bî-bekâ’ olub mukîm-i ma‘rîz-ı ( ) zevâlde ve mukîm-i şurb-i irtihâlde oldığını mülâhaza idub es-sadakatü kadîmiye lil-mu‘âsî yevme yü’hazü’l-mücrimûn bi’n-navâsi’l-merîr yeste‘zîllu tahte zalîl-i sadakâti mefhûm-i şerîfi ma‘lûmı olub ed-dünyâ mezra‘atü’l-âhîre fehvâsınca dâr-ı ‘ukbâda neyl-i ucûr-ı zâhire ve ni‘am-ı behiyye-i fâhire olmak içun mâl-ı helâl ve mülk-i melâlini vücûh-ı hayrâta ve sunûf-ı meberrâta sarfa niyyet ve safâ-yı taviyyet ile ‘azîmet itmeğin silk-i mülk-i sahîhinde muntazam ve reste kabz ve tasarrufunda münsecim olub mahalle-i mezbûrede vâki‘ bir tarafdan Memiş Ağa menzili ve bir tarafdan Mustafa Ağa sâkin oldığı menzil ve iki tarafdan tarîk-i ‘âmm ile mahdûd olub büyût-ı ‘adîdeyi ve meskenleri ve odaları ve âhûrı dâhiliyye ve hârîciyye havlîları ve sâ’ir müştemilâtı muhtevî bir bâb menzilini ve medîne-i mezbûreye tâbi‘ Hân-boğâz ( )

Mezra‘ası’nda vâki‘ ma‘lûmü’l-hudûd mûmâ-ileyh Hüseyin Ağa’dan müşterâ on sütûn üzere mebnî üç dam-ı harîri ve dört öküzi hâvî bir kıt‘a tut bağçesi ve yine mezra‘a-i merkûme toprağında vâki‘ iki sütûn üzere mebnî bir dam-ı harîr ve bir çift öküzi muhtevî ada bağçesi dimekle ‘arîf bir kıt‘a tut bağçesi ve yine medîne-i mezbûreye tâbi‘ Süveyde Nâhiyesi’nde vâki‘ Şugûr evkâfı kurâlarından Çûkâk/Çokâk nâm karye toprağında vâki‘ iki çift câmûs ve bir çift öküz ve on keçi ve bir dolab-ı harîr ve bir kazgân-ı harîr ve yedi sütûn üzere mebnî dam-ı harîri ve on sütûn üzere mebnî çiftlik damların hâvî ma‘lûmü’l-hudûd Solâk İbrahim t(-*ut*) bağçesi dimekle ma‘rûf bir kıt‘a tut bağçesinin nısfı ve medîne-i mezbûre tâbi‘ Kavvâsiyye Mezra‘ası’nda vâki‘ etrâf-ı erba‘adan Hâtûn-zâde ve Neccâr-zâde tarlası ve Şâtır Hüseyin bağçesi ve nehr-i cârî ile mahdûd ve muhtâr olub üç çift öküz ve iki dam-ı harîr ve bir dolab-ı harîr ve bir kazgân-ı harîri muhtevî dört kıt‘a tut bağçesi yine nâhiye-i mezkûreden vâki‘ Zeytûniyye nâm-ı karye toprağında Neşşâr oğlı ile müşterek iki dolab-ı harîr ve iki kazgân-ı harîri muhtevî ma‘lûmü’l-hudûd iki kıt‘a tut bağçesinin nısfı ve karye-i Celîle/Cilliye ( ) toprağında (kesik) vâki‘ ma‘lûmü’l-hudûd mersûm Neşşâr oğlı ile müşterek bir kıt‘a tut bağçesinin nısfı ve yine mezbûr Celîle/Cilliye ( ) toprağında vâki‘ Cerdîk Beğ oğlı ile müşterek bir dolab-ı harîr ve bir kazgân-ı harîri muhtevî ma‘lûmü’l-hudûd bir kıt‘a tut bağçesinin nısfı ve Cebel-i Bakrâs Kazâsı’na tâbi‘ Mezra‘a-i Bedirge nâm mahallde vâki‘ Habîb ve ‘Aydiyeli Hasan bağçeleri dimekle ‘arîf bir kazgân-ı harîr ve bir dolab-ı harîri hâvî ma‘lûmü’l-hudûd birbirine muttasıl üç kıt‘a tut bağçesi ve mezkûr Bedirge’de vâki‘ etrâf-ı erba‘adan handek ve Nehr-i Bedirge ve Sofûlıburun ve Akbârû ile mahdûd bir kıt‘a tut bağçesi ve yine mezra‘a-i merkûme Bedirge toprağında vâki‘ Hasan oğlı Kör Mehmed gars eylediği dimekle ma‘rûf on sütûn üzerine mebnî dam-ı harîri muhtevî ma‘lûmü’l-hudûd bir kıt‘a tut bağçesi ve yine mezkûr Bedirge’de vâki‘ Boşnak oğlı Mehmed bağçesi dimekle ‘arîf dokuz çift öküz ve dört kazgân-ı harîri ve dört dolab-ı harîri muhtevî ma‘lûmü’l-hudûd bir kıt‘a tut bağçesi ve yine merkûm Bedirge’de vâki‘ bir tarafdan Nehr-i Bedirge ve bir tarafdan ormân ve iki tarafdan tarîk-i ‘âmm ile mahdûd bir kıt‘a tut bağçesi ve yine merkûm Bedirge toprağında vâki‘ Değirmân önü dimekle ma‘rûf merhûm Osman Beğ’den müşterâ bir kıt‘a tut bağçesi ve Nehr-i Bedirge üzerinde dâir ( ) ma‘lûmü’l-hudûd iki bâb değirmân ve mezkûr Cebel-i Bakrâs Kazâsı’ndan Kara Gündüzlü nâm karye toprağında vâki‘ ma‘lûmü’l-hudûd Mûrclı ( ) Ömer Beşe ve Ali Beğ bağçeleri

dimekle ma‘rûf iki kazgân-ı harîr iki dolab-ı harîr ve iki çift öküzi hâvî iki kıt‘a tut bağçesi ve yine karye-i mezbûre toprağında bir tarafdan vâdî ve iki tarafdan cebel ve bir tarafdan tarîk-i ‘âmm ile mahdûd Köle ( ) Ahmed bağçesi dimekle ‘arîf iki kıt‘a tut bağçesi ve yine mezkûr Cebel-i Bakrâs Kazâsı’na tâbi‘ Aylâzlû nâm karye toprağında vâki‘ Şeyh Yasin ile müşterek bir öküzi hâvî ma‘lûmü’l-hudûd iki kıt‘a tut bağçesinin nısfı yine kazâ-i mezkûre tâbi‘ Karye-i ‘Avvâkiyye toprağında vâki‘ bir tarafdan Höyük **(s. 19)** ve etrâf-ı selâseden tarîk ve handek ile mahdûd Derdli ( ) Mehmed ile müşterek bir kıt‘a tut bağçesinin nısfı ve yine karye-i mezbûre Aylâzlû toprağında vâki‘ etrâf-ı erba‘adan nehr-i karye-i mezbûre ve tarîk-i ‘âmm ile mahdûd olub altı dolab-ı harîr ve altı kazgân-ı harîr ve sekiz çift öküz ve eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmireyi muhtevî dört kıt‘a tut bağçesini ve yine merkûme Aylâzlû toprağında vâki‘ Hasancık oğlı Ömer bağçesi dimekle ma‘rûf bir kıt‘a tut bağçesi ve yine mezbûr Aylâzlu başında vâki‘ Bakrâs Şeyhi Osman bağçesi dimekle ‘arîf bir kıt‘a tut bağçesi ve yine karye-i mezbûre Aylâzlû toprağında hudûd-ı erba‘a ile mahdûd Derdli Mehmed bağçesi dimekle ma‘rûf bir ‘aded öküzi hâvî iki kıt‘a tut bağçesi ve yine mezkûr Aylâzlû toprağında vâki‘ ma‘lûmü’l-hudûd Ra‘dîk oğlı bağçesi dimekle ma‘rûf bir kıt‘a tut bağçesi ve yine karye-i mezbûre toprağında vâki‘ ‘Avvâkiyyeli Kara Halil’den müşterâ ma‘lûmü’l-hudûd bir kıt‘a tut bağçesi ve karye-i ‘Avvâkiyye toprağında vâki‘ bir tarafdan tarîk ve üç tarafdan cebel ile mahdûd Hâcı Mustafa bağçesi dimekle ‘arîf bir kıt‘a tut bağçesi ve yine ‘Avvâkiyye toprağında Mehmed Efendi’den müşterâ ma‘lûmü’l-hudûd bir kıt‘a tut bağçesi ve yine karye-i mezbûre toprağında vâki‘ ma‘lûmü’l-hudûd İbrahim Ağa ve Kılıççı oğlı bağçesi dimekle ma‘ruf iki kıt‘a tut bağçesi ve kazâ-i merkûme Bakrâs’a tâbi‘ Karalû nâm karye toprağında vâki‘ etrâf-ı erba‘adan vâdî ve mezâristân ve tarîk ile mahdûd iki kıt‘a tut bağçesi yine karye-i mezkûre Karalû toprağında vâki‘ Nârlı bağçe dimekle ma‘rûf bir kıt‘a tut bağçesi ve kurbunda vâki‘ diğer ma‘lûmü’l-hudûd bir kıt‘a tut bağçesi ve yine karye-i mezbûre Karalû toprağında kâ’in ma‘lûmü’l-hudûd Şâhin ve Süleymân Beğ’den müşterâ bir kıt‘a tut bağçesi ve derûnunda üç çift öküzi hâvî ve yine karye-i merkûme Karâlî/Krâlî[91] toprağında beyne’l-âhâlî ma‘lûmü’l-hudûd Cerîd/Cedîd Çatâl ( ) bağçesi dimekle ‘arîf bir kıt‘a tut bağçesi ki cem‘ân otuz sekiz kıt‘a tut bağçesi ve diğer sekiz kıt‘a nısf tut bağçesi eşcârlarının

[91] Belgede üç defa “Karalû” ( ) şeklinde yazılan isim, burada “Krâlî/Karâlî” ( ) olarak kaydedilmiştir.

cemî‘ini ve menzil-i mezkûrı ve âsiyâb-ı merkûmı ve altmış üç câmûsı ve dört yüz on ‘aded koyun ve kuzı ve keçi ve oğlâklarını cemî‘-i tevâbi‘i levâhıkı ve kâffe-i hukûk ve murâfıkı ile hasbeten-li’llahi’l-kerîm ve tâliben li-marzât-i Rabbi’r-rahîm vakf-ı sahîh-i mü’ebbed ve habs-ı sarîh-i muhalled ile vakf ve habs idub şöyle şart ve ta‘yîn eyledi ki menâfi‘inden senede her ne hâsıl olur ise mukâta‘a-i arâzî bağçeler virilub ve dahî zikr olunan e(*ş*)câr ve menzil-i mezbûr ve âsiyâb-ı merkûm ve devâbb-ı mevâşî ‘alâ-mâ’ yümkin ıslâh-ı ta‘mîr ve yerine ve her bir masârifi ru’yet olundukdan sonra yevmî dört akçe medîne-i merkûmede vâki‘ es-Seyyid Mehmed Efendi binâ’ eylediği Nakîb Câmi‘-i Şerîfi’nde hatîb ve imâm olanlara ber-vech-i mukâta‘a virile ve câmi‘-i mezkûrde olan üç mü’ezzîne birer akçe yevmî verilub her ne fazla kalur ise müvekkilim müşârün-ileyh hazretleri libâs-ı hayâtı lâbis oldukça cümlesini kendi kabz ve masârifine sarf idub keyfe-mâ’-yeşa’ ve yuhtâr mutasarrıf ve mütevellî ola bi-emri’l-lahi’l-meliki’l-mennân ‘azm-ı (عزم) dâri’l-cenân eyledikde evlâd-ı zükûr ve inâsı ‘ale’s-seviyye batnen-ba‘de-batnın karnen-ba‘de-karnin mutasarrıf olub ekber ve erşedi mütevellî ola evlâd-ı zükûr ve inâsı ba‘de’l-vefât evlâd-ı evlâd-ı evlâd-ı zükûr ve inâsı bi’s-seviyye batnen-ba‘de-batnın karnen-ba‘de-karnin mu(*ta*)sarrıf olub ekber ve erşedi mütevellî ola evlâd-ı zükûr ve inâsı munkarız olur ise akrabâsından müşârün-ileyhin karındâşı oğlı Memiş Ağa ve ‘amm-i zâdesi el-Hâcc Ebubekr Ağa bi’s-seviyye mutasarrıf ve ekber ve erşedi mütevellî ola ba‘de vefâtihimâ mûmâ-ileyhümânın evlâd-ı zükûr ve inâsı bi’l-müsâvât batnen-ba‘de-batnın mutasarrıf olub ekber ve erşedleri mütevellî ola evlâd-ı zükûr ve inâsları vefât eyledikde evlâd-ı evlâd-ı evlâd-ı zükûr ve inâsı ber-vech-i muharrer batnen-ba‘de-batnın karnen-ba‘de-karnin mutasarrıf olub ekber ve erşedleri mütevellî ola ne‘ûzu-bi’llah min-kahrü’l-feyyâz evlâd-ı zükûr ve inâsı ve ağa-yı mûmâ-ileyhümânın dahî evlâd-ı zükûr ve inâsı inkırâzdan sonra **(s. 20)** Haremeyni’ş-şerifeyn evkâfına mülhak ve muzâf ve fukarâsına irsâl ve tasadduk oluna deyu ta‘yîn-i şürût ve tebyîn-i kuyûd idub fâriğân ‘ani’ş-şevâgil mütevellî(-*i*) merkûma teslîm ol-dahî tesellüm ve sâ’ir mütevellîler gibi tasarruf eyledi didikde mütevellî-i mûmâ-ileyh dahî ber-minvâl-i muharrer tasarrufunı ikrâr ile tarafından tevâfuk emri tamâm ve cânibinden tesâduk husûsı encâm buldukda vekîl-i mûmâ-ileyh vech-i matbû‘-ı va‘z-ı meşrû‘ üzere istirdâd ve rücû‘ da‘vâsına şürû‘ idub kıdvetü’l-e’imme serâca’l-ümme kâşifü’l-gamme imâmü’l-a‘zam ve hümâm-i âfhem Ebu Hanife el-Kûfî el-Cevzî el-Hayr ve Kûfî hazretleri katında sahîh ve lâzım olmayub kâbil-i

rücû‘ olmağla zikr olunan bağçe eşcârlarının ve menzil-i merkûm değirmân-ı mezkûr ve devâbb ve mevâşın vakfiyesinden (وقفيندن) bi’l-vekâle rücû‘ eyledim deyub mütevellî(-*i*) mûmâ-ileyh dahî kenduye lâzım mahall ve mülâyim cevâb-ı bâ-savâba müteveccih ve ‘âzim olub eğerçe hâl-i minvâl-i muharrer üzeredir lakin imâmeyn-i hümâmeyn-i bedreyn-i kâmileyn katlarında vâkıf-ı mücerred ve “vakaftü” dimekle vakf-ı sahîh ve sıhhat-i lüzûmı müstelzim olub husûsen ba‘de’t-teslîm ile’l-mütevellî lâzım-ı kabîlinden olmağla ânların mezheb-i şerîfleri üzere vakf-ı mezbûrun sıhhat ve lüzûmuna hükm taleb iderim deyu hâkim-i hâsim-i muvakki‘-i sadr-ı kitâb-ı tûbâ-leh hüsn-i me’âb efendi hazretleri huzûrunda müterâfi‘ân ve fâsl-ı hasma tâlibân olduklarında hâkim-i mûmâ-ileyh esbağ-Allah in‘imâm-ı ni‘me ‘aleyh dahî ‘âlimen bi’l-hilâfü’l-vâki‘ beyne’l-e’imme-i’l-eşrâfü’l-eslâf tarafeynin kelâmına nazar ve mennâ‘ün-li’l-hayr olmakdan hazer idub vakf-ı mezbûrun sıhhat ve lüzûmuna ‘alâ-kavli-men-yerâh hükm-i mahkeme-i şer‘iyye ve kazâ-yı mübhem-i mer‘î idub ve kazâ-i merkûmun min-ba‘d nakz ve nakzına mecâl-i muhâl oldı fe-men beddelehü ba‘de mâ’ semi‘ahu fe-innemâ ismuhu ‘alâ ellezi yübeddilûnehu inn Allahu semi‘un ‘alîm ve ecrü’l-vâkıf ‘alâ’l-hayyi’l-cevvâdi’l-kerîm cerî’ zalîke ve hurrîren fî’l-yevmi’l-hâdî ‘aşar min şehr-i Muharremi’l-harâm li-sene sitte ve seb‘în ve mi’e ve elf (2 Ağustos 1762) min hicreti men lehü’l-‘izz ve’ş-şeref ‘aleyhi afdelü’t-tahiyye ve’t-teslîm

Şühûdu’l-hâl _____

- Fahrü’l-‘ulemâ’ ve’l-kirâm es-Seyyid el-Hâcc Ahmed Efendi el-Müftî sâbıkan
- Fahrü’l-‘ulemâ’ ve’l-kirâm el-Hâcc İbrahim Efendi el-Müftî sâbıkan
- Kıdvetü’l-‘ulemâ’ ve’l-fihâm Abdurrahman Efendi el-Müftî hâlâ
- Fahrü’s-sâdât es-Seyyid İbrahim Efendi Bedevî-zâde
- Fahrü’s-sâdât es-Seyyid Hüseyin Efendi Nakîb sâbıkan
- Fahrü’l-‘ulemâ’ Hâfız Hüseyin Efendi Hatîb
- Fahrü’l-vâ‘izîn el-Hâcc Mehmed Efendi
- Fahrü’l-‘ulemâ’ Mehmed Efendi Emîn-i fetvâ
- Bezekli (بزكلى)-zâde Ömer Efendi
- Fahrü’l-‘ulemâ’ Halil Efendi ibn Mehmed Efendi
- Boyâcı-zâde Mehmed Efendi
- Fahrü’l-emâcid ve’l-a‘yân Ser-turnâî İbrahim Efendi

- Kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân el-Hâcc Mehmed Ağa Kâtib-zâde
- Fahrü'l-emâsil ve'l-akrân Şereffüddîn Ağa Ser-turnâî
- Menglî-zâde Ahmed Efendi
- El-Hâcc Halil Ağa
- Fahrü's-sâdât es-Seyyid Şerefüddin Ağa
- Hasekî Fethullah Ağa
- Hasekî Hâlid Ağa
- Bezeklî-zâde İsmail Efendi
- Uzun Hüseyin Ağa
- Hasan Efendi ibn Hüseyin Ağa
- Hasan Efendi Mücellid-zâde
- Menzilci Veli Ağa
- Türkmân-zâde Mehmed Beğ
- Zîb-zâde Monlâ Mehmed
- Cernâz (جرناز) -zâde Mehmed
- Çâvuş-zâde Ali Paşa

  Ve gayrihum

Sayfa Numarası: 20/ Belge Numarası: 39

Mahallât-ı Medîne-i Antakya Berâ-yı ‘Avârız ve Bedel-i Nüzûl

Mahalle-i Meydân Hâne 4	Mahalle-i Dört Ayâk Hâne 10	Mahalle-i Sekkâkîn Hâne 1 Sülüs 1 Sümün 1	Mahalle-i Tâbi‘-i Sofîlar Hâne 12,50 Sümün 1
Mahalle-i Sofîlar Hâne 17,25	Mahalle-i Kanavât Hâne 5,75	Mahalle-i Gaydûr Hâne 5,75	Mahalle-i Uncılar Hâne 5 Sülüs 1 Sümün 1
Mahalle-i Debbûs Hâne 3 Sülüs 2	Mahalle-i Şeyh Ali Hâne 4 Sümün 1	Mahalle-i Hammâre Hâne 3,75	Mahalle-i Habîbü’n-Neccâr Hâne 23
Mahalle-i Tût Hâne 26 Sülüs 1 Sümün 1	Mahalle-i Kantara Hâne 8,75	Mahalle-i Sârı Mahmûd Hâne 5	Mahalle-i Sâha Hâne 2,75
Mahalle-i Şenbek Hâne 3 Sülüs 1 Sümün 1	Mahalle-i Mukbil Hâne 3	Mahalle-i Câmi‘-i Kebîr Hâne 5,75	Mahalle-i Mahsen Hâne 15
Mahalle-i Günlük Hâne 4 Sülüs 1 Sümün 1	Mahalle-i Kastel Hâne 4 Sülüs 1 Sümün 1	Mahalle-i ‘İmrân Hâne 4 Rub‘ 3	**Yekûn Hâne 180 Rub‘ 1**

Yalnız yüz seksan hâne bir rub‘dur (sahh)

Cem‘ân yekûn gurûş 1.904,50 sümün 1.50

İftihârü’l-emâcid ve’l-a‘yân medîne-i Antakya’da tahsîl-dâr ve kâtib-i mîrî olan el-Hâcc Mehmed Ağa el-mufahham gıbbu’t-tahiyye el-vâfiye inhâ’ olunur ki

İş-bu bin yüz yetmiş altı senesine mahsûb olmak üzere Nefs-i Antakya’nın bin sekiz yüz on gurûş mâl-ı ‘avârız olub ve otuz beş gurûş harc-ı mahkeme ve dört gurûş nâ’îbiyyeye ve dört gurûş emîniyyeye ve dört gurûş hüddâmiyye ve beş buçuk gurûş kâtibiyyeye ve bir buçuk gurûş mukayyidiyye ve kırk gurûş tahsîl-dâriyye cem‘an yekûn bin dokuz yüz dört buçuk gurûş bir buçuk sümüne bâliğ olub meblağ-ı mezbûrı hâlâ mevcûd olan yüz seksân hâne bir rub‘ hâneye tarh ve tevzî‘ olundukda beher hâneye on buçuk gurûş sekiz akçe isâbet itmekle sûret-i defter-i mevkûfât mûcebince mahallerinden cem‘ ve tahsîl eylemeniz bâbında mürâsele tahrîr ve irsâl

olunmuşdur vusûlünde gerekdir ki meblağ-ı mezbûrı yerlu yerinden cem‘ ve tahsîl ve mahalline edâ’ ve teslîm eyleyesiz

Fî gurre-i M. sene 1176 (23 Temmuz 1762)

Sayfa Numarası: 21/ Belge Numarası: 40

Nevâhî-i Antakya Medîne-i Antakya Berâ-yı ‘Avârız ve Bedel-i Nüzûl

Karye-i Com Hâne 4	Karye-i Fırfırî Hâne 0,50	Karye-i ‘Aynu’s-suhn Hâne 2,50
Karye-i Babatorun Hâne 1,50	Karye-i Deyr Hâne 2	Karye-i Kişkinîd Hâne 2,50
Karye-i Sağriye Hâne 4	Karye-i Ferzele Hâne 0,50	Karye-i Kefer‘âbil Hâne 4,50
Karye-i Kanbalît Hâne 1,50	Karye-i Betatîn Hâne 2,50	Karye-i Cünte Hâne 1
Karye-i Mağdeleti’l-bân Rub‘ 1	Karye-i Kabâb Hâne 1	Karye-i Ziyâret Hâne 3
Karye-i Fâtikiyye Hâne 5,50	Karye-i Baksânûs Hâne 4,50	Karye-i Mıshâno Hâne 4 Rub‘ 1
Karye-i Bâyra Hâne 2	Karye-i Kızılcaburc Hâne 1,50	Karye-i Salkıya Hâne 2
Karye-i Hâyno Hâne 2	Karye-i Tülliciyye Hâne 1	Karye-i Bâşiriye Hâne 1 Rub‘ 3
Karye-i Râdûf Hâne 4	Karye-i Lûbye Hâne 1	Karye-i Fenk Hâne 0,50
Karye-i Mağdeleti’l-meşâyih Hâne 2	Karye-i Zev/ Zû Hâne 1 Rub‘ 1	Karye-i Nanzûz ( ) Hâne 1
Karye-i Uskiyyât Hâne 1 Rub‘ 1	Karye-i Zerdûr ( ) Hâne 2,50	Karye-i ‘Alâniye/ ‘Allâniye ( ) Hâne 2 Rub‘ 1
Karye-i Tell-i ‘Ammâr Hâne 2	**Yekûn hâne 73,50 Yalnız yetmiş üç buçuk hânedir (sahh)**	

Nâhiye-i Altûnözi Tâbi‘-i Medîne-i Merkûme

Karye-i Nârlîca Hâne 1	Karye-i Mansûriye Hane Rub‘ 3	Karye-i Telhabeş Hâne 1
Karye-i Sabûha Hâne 1	Karye-i Bozhöyük Hâne 1	Karye-i Mişmişân Hâne 1,50
Karye-i Tüleyl-i Şarkî Hâne Rub‘ 3	Karye-i Kandamuk Hâne 0,50	Karye-i Dânişmendlü Hâne 1
Karye-i Tamûsya/ Tamûsiye ( ) Hâne 0,50	Karye-i Zengiye Hâne 1 Rub‘ 3	Karye-i Büyükburc Hâne 2 Rub‘ 1

Karye-i Ermence Hâne 1	Karye-i Sûriye Hâne 6	Karye-i Toprak-hisâr Hâne 3
Karye-i Miyrâs/ Mîrâs Hâne 1,50	Karye-i Basılka Hâne 0,50	Karye-i Alâkend Hâne 2
Karye-i Muğırkaya (مغرجيه) Hâne 1	Karye-i Orhaniye (ارخنيه) Hâne 1	Karye-i Bohşîn Hâne 3
Karye-i Mezra‘a-i Kûrd Hâne 3	**Yekûn hâne 35.75 Yalnız otuz beş üç rub‘ hânedir**	

Nâhiye-i Cebel-i Akra‘ Tâbi‘-i Medîne-i Merkûme

Karye-i Sunkûr Hâne Rub‘ 1	Karye-i Hâff Hâne Rub‘ 1	Karye-i Cândır Hâne 0,50
Karye-i Bağdâdiye Hâne 0,50	Karye-i Alâtâş Hâne Rub‘ 1	Karye-i Deyrü’l-Maşta Hâne 0,50
Karye-i Cerdâkiye Hâne 2,50	Karye-i Sofîlar Hâne 1,50	Karye-i Karye Hâne 2
Karye-i Düveyr Hâne 4,50	Karye-i Oğlâkcı Hâne Rub‘ 1	Karye-i Kara Ahmedlü Hâne Rub‘ 1
Karye-i Hânsuma Hâne 0,50	Karye-i Keseb Hâne 2	Karye-i Kandûn Hâne 1 Rub‘ 1
Karye-i Bezge Hâne Rub‘ 3	Karye-i Kirekosî Hâne 1	Karye-i Hammâme Hâne 1
Karye-i Söğüd Ovacığı Hâne 1	Karye-i Tenzerî Hâne 0,50	Karye-i Araplu Hâne 0,50
Karye-i Çûrkiye Hâne 0,50	Karye-i İğerce Hâne 1	Karye-i Derenû Hâne 3
Karye-i Hisârcık Hâne 1	Karye-i Yeniceköy Hâne 3	**Yekûn hâne 28 Yalnız yiğirmi sekiz hânedir**

Nâhiye-i Süveyde Tâbi‘-i Kazâ’-i Mezbûr

Karye-i Tüleyl-i Kuzh Hâne 1	Karye-i Sünbariye Hâne 1 Rub‘ 1	Karye-i ‘Alâ’eddîn Hâne 0,50
Karye-i Kilisâcik Hâne 2,50	Karye-i Tüleyl-i Türkmân Hâne 1,50	Karye-i Sâylıca Hâne 2,50

Sayfa Numarası: 22/ Belge Numarası: 40

Karye-i Hâcı Habîblu Hâne 3	Karye-i Hüseyinlü Hâne 1,50	Karye-i Güzelburc Hâne 0,50
Karye-i Bârbarûn Hâne 1,50	(*Karye-i*) Saraycık ma‘a ‘Âkliyye Hâne 1 Rub‘ 3	Karye-i Mağâracık Hâne 0,50
Karye-i Selderân Hâne 3	Karye-i Zeytûniyye ma‘a mezâri‘ihâ Hâne 2	Karye-i Yoğûnolûk Hâne 2
Karye-i Cüdeyd(*e*) Hâne 0,50	Karye-i Mengûliyye Hâne 0,50	Karye-i ‘Aydiye Hâne 2 Rub‘ 3
Karye-i Mişrâkıye Hâne 0,50	Karye-i Melend- har(b)î (ملندخرمی) Hâne 1	Karye-i Karâksiyye Hâne 3
Karye-i Muğîrûn/Muğayrûn Hâne 1 Rub‘ 1	Karye-i Cerrâriye Hâne Rub‘ 1	Karye-i Delîşerce Hâne 3
Karye-i Dikmece Hâne 0,50	**Yekûn hâne 38 Yalnız otuz sekiz hânedir**	

Cem‘ân yekûn hâne 175,25 Yalnız yüz yetmiş beş hâne bir rub‘ hânedir

Yekûn gurûş 1.931 beher hâneden on bir gurûş tahsîl olundukda

Medîne-i Antakya Tahsîl-dârı iftihârü’l-emâcid ve’l-a‘yân Kâtib-i Mîrî el-Hâcc Mehmed Ağa ba‘de’t-tahiyyetü’l-vâfiye inhâ’ olunur ki

İş-bu bin yüz yetmiş altı senesine mahsûb olmak üzere Nefs-i Antakya nevâhîsinin yüz yetmiş beş hâne bir rub‘ hâne-i mâl-ı ‘avârız ve bedel-i nüzûl ve beher hâneden dokuz gurûş onar sümün mâl-ı mîrîsi olub otuz beş gurûş harc-ı mahkeme ve dört gurûş nâ’îbiyye ve dört gurûş hüddâmiyye ve dört gurûş emîniyye ve iki buçuk gurûş mahkeme tarafından giden atlu hizmeti ve beş buçuk gurûş kâtibiyye ve bir buçuk gurûş mukayyidiyye ve elli gurûş tahsîl-dâriyye ve kırk gurûş nevâhî kethüdâsı ücreti ve on üç gurûş beş buçuk sümün kesr-i kurâ ve on beş gurûş on buçuk sümün kâtib-i mîrî ücreti cem‘an yekûn bin dokuz yüz otuz bir gurûşa bâliğ olub meblağ-ı mezbûrı yerlu yerinden cem‘ ve tahsîl eylemeniz bâbında bi’l-iltimâs iş-bu mürâsele tahrîr ve irsâl olunmuşdur vusûlünde meblağ-ı mezbûrı ber-vech-i muharrer mahallinden tahsîl ve ashâbına teslîm eyleyesiz hurrîre fî gurre-i Muharremi’l-harâm li-sene sitte ve seb‘în ve mi’e ve elf (23 Temmuz 1762)

Sayfa Numarası: 22/ Belge Numarası: 41

Şerî‘at-şi‘âr Antakya Kâdısı -zîde fazluhu- sâhib-i ‘arz-ı hâlin da‘vâsı görülmek içun mübâşiri ma‘rifetiyle husemâsı ihzâr oluna

Fî 7 M. sene 1176 (29 Temmuz 1762)

Devletlu ‘inâyetlu efendim sultânım hazretleri sâğ olsun ‘arz-ı hâl kulları budur ki bu câriyeniz Antakya Kazâsı’nda Kûrd Mezra‘ası nâm karye sâkinelerinden olub medîne-i mezbûre sâkinlerinden Hızır oğlı ve bir refîki iki âdem nısfu’l-leylde hâneme itub ‘ırzıma hıyânet ve tecemmülât-ı hânemi alub bana mu‘teber hakk gadr-ı küllî eyledikleri ecilden ‘arz-ı hâle cesâret olunmuşdur merâhim-i ‘aliyyenizden mercudur ki mübâşir kulları ta‘yîn ve dîvân-ı Haleb’e ihzâr ve hakkımı icrâ-yı hakk eylemeniz bâbında bâkî emr ve fermân sultânım hazretlerinindir (boşluk)

Bende câr(*iye*)niz Cevriyye

Sayfa Numarası: 22/ Belge Numarası: 42

Medîne-i Antakya mahallâtından Kastel Mahallesi sükkânından iftihârü’l-ümerâ’-i’l-kirâm celîli’l-kadr ve’l-ihtişâm A(*da*)na Vâlîsi Ahmed Paşa hazretlerinin taraf-ı bâhirü’ş-şereflerinden bey‘-i âtî’z-zikri ikrâra ve ibrâ-yı zimmete vekîl oldığını ‘ârifân olan sâbıkan Sa‘îd Paşa kethüdâsı Hasan Efendi ve Câlîk/ Çalık oğlı Kâtib Mustafa Efendi ve Mîrâhûr-zâde el-Hâcc Ali Ağa nâm kimesneler şehâdetler-(silik) sâbit ve sübût-ı vekâletine hükm-i şer‘î lâhık olan fahrü’l-akrân el-Hâcc Ebubekr Ağa ibn-i İslâm nâm kimesne meclis-i şer‘-i hatîr-i lâzımü’t-tevkîrde mahalle-i mezbûre sâkinelerinden iş-bu sâhibeyi’l-vesîka ‘Afife Kadın bint-i Süleymân Ağa nâm hâtûnun tasdîk-i âtî’l-beyâna ber-nehc-i şer‘î vekîli olan zevci fahrü’l-emâsil ve’l-akrân Karamûrt Hânı Zâbiti Mem(-*iş*) Ağa ibn (boşluk) nâm kimesne mahzarında bi’l-vekâle ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idub ‘akd-i âtî’z-zikrin sudûrına değin müvekkilim müşârün-ileyh hazretlerinin silk-i mülküne münselik mülk-i müşterâ emlâkından olub mahalle-i mezbûrede vâki‘ bir tarafdan müşârün-ileyh menziline ve bir tarafdan Cemmâs oğlı Monlâ Abdullah menziline ve iki tarafdan tarîk-i sâlike müntehî ve mahdûd iki bâb **(s. 23)** tahtânî mesken ve bir kîlâr ve bir eyvân ve bi’r-i mâ’ ve kenîf ve havlî ve hâriciyye iki bâb oda ve bir eyvân ve bir âhûr ve bi’r-i mâ’ ve kenîf ve havlî ve ma‘ber-i kadîmi muhtevî menzili tarafeynden icâb ve kabûli hâvî şürût-ı müfsideden ‘ârî bey‘-i bât-ı sahîh-i şer‘iyle iştirâken ber-vech-i münâsafa merkûm Memiş Ağa ile zevcesi mezbûre ‘Afife

Kadın'a iki bin altı yüz gurûş[92] semen mukâbelesinde bi'l-vekâle bey' ve temlîk ve teslîm eylediğinde ânlar dahî ber-vech-i muharrer iştirâken iştirâ' ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabûl idub semeni olan meblağ-ı mezkûr iki bin altı yüz gurûşdan merkûm Memiş Ağa'nın hissesine isâbet iden bin üç yüz gurûş meblağdan ve kezâlik mezbûre 'Afîfe Hâtûn'un dahî hissesine isâbet iden bin üç yüz gurûş meblağdan müşterî-i merkûmânın zimmetlerini bi'l-vekâle ibrâ-yı 'âmm ile ibrâ' ve ıskât-ı tâmm ile ıskât eyledim min-ba'd sâlifü'z-zikr hudûd-ı mezkûre ile mahdûd olan menzilde müvekkilim müşârün-ileyh hazretlerinin âslan ve kat'an 'alâka ve medhâlî kalmadı müşterî-i merkûmân Memiş Ağa ve 'Afîfe Hâtûn'un ber-vech-i müşterek mülk-i müşterâları ve hakk-ı sarfîleridir keyfe-mâ'-yeşâ' ve haysü-mâ'-yuhtâr mülkiyyet üzere mutasarrıf olsun didi dedikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vaka'a't-taleb ketb olundı fî'l-yevmi's-sâbi' 'aşar min şehr-i Muharremi'l-haram sene sitte ve seb'în ve mi'ete ve elf (8 Ağustos 1762)

- Fahrü'l-'ulemâ'i'l-kirâm Vâ'iz Hâcı Mehmed Efendi
- Fahrü's-sâdât Sükkerî-zâde Hüseyin Efendi
- Fahrü'l-emâcid vel'l-a'yân Ser-tûrnâ İbrahim Ağa
- İftihârü'l-a'yân el-Hâcc Hüseyin Ağa
- Kıdvetü'l-akrân Çobân oğlu Mehmed Beğ
- Dervîş Abdullah

<u>Sayfa Numarası: 23/ Belge Numarası: 43</u>

Devletlu 'inâyetlu mürüvvetlu efendim sultânım (boşluk) hazretlerinin sâğ olsun 'arz-ı hâl kulları hâlâ Antakya kâdısı fazîletlu efendi ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân voyvodası -zîde kadruhu- sâhib-i 'arz-ı hâlin hasımlarını ihzâr ve terâfi'-i şer' ve ihkâk-ı hakk birle sâbit olan mevâddın dîvân-ı Haleb'e i'lâm eyleyesiz

Fî 29 M. sene 1176 (20 Ağustos 1762)

El-Fakr Mehmed Muhassıl ve Mütesellim-i Haleb hâlâ

Devletlu 'inâyetlu mürüvvetlu efendim sultânım hazretleri sâğ olsun 'arz-ı hâl kullarıdır ki Antakya Kazâsı'na tâbi' Kusayr Nâhiyesi'nde Mıkâbrûs nâm karye sâkinlerinden olub yine karye-i mezbûre sâkinlerinden Hâcc oğlı Hüseyin ve Deyrîn oğlı (دیرین اوغلی) Ali ve Berber Ahmed nâm mezbûrlar cebren (*ve*) kahren üzüm bâğımı

[92] Söz konusu kelime, belgede tekrar yazılmıştır.

ve yüz elli gurûşluk hânemde eşyâmı zabt ve rabt eylediklerinden mâ‘adâ bu kullarını zımmî darb-ı şedîd ile darb ve gadr-ı küllî itmeleriyle ‘arz-ı hâle cesâret olundı merâhim-i ‘aliyyelerinden mercûdur ki mübâşir kulları ta‘yîn ve mürâfa‘a-i şer‘e ve ihkâk-ı hakk buyurmaları bâbında emr ve fermân sultânım hazretlerinindir

Bende-i Dervîş kulları

Sayfa Numarası: 23/ Belge Numarası: 44

Antakya Kâdîsı fazîletlu efendi hazretleri Voyvodası ağa ta‘yîn olunan mübâşir ma‘rifetiyle mahallinde mürâfa‘a-i şer‘ ve sübût bulan hakkını icrâ’ eyleyub vukû‘ı üzere sıhhatini i‘lâm eyleyesiz

Fî 4 S. sene 1176 (25 Ağustos 1762)

Mehmed Muhassıl ve Kâ’im-i makâm-ı Vâlî-yi Haleb hâlâ

Devletlu ‘inâyetlu mürüvvetlu efendim sultânım hazretleri ‘ömr-i mezîd ile sâğ olsun ‘arz-ı hâl kulları budur ki Antakya Kazâsı’nda Süveyde Nâhiyesi’nde sâkin hayme-nişîn ‘Arab ‘Ilvan nâm kimesne bilâ-sebeb cebren bir devemi zabt ve rabt ve külliyyen cevâb ve gadr eylemeleriyle efendimizin merâhim-i ‘aliyyelerinden mercûdur ki mezbûr üzerine mübâşir kulları ta‘yîn ve mürâfa‘a-i şer‘ ve ihkâk-ı hakk buyurmaları bâbında emr ve fermân efendim sultânım hazretlerinindir

Bende-i Seyyid Ali

Sayfa Numarası: 24/ Belge Numarası: 45

Kıdvetü’l-kudât ve’l-hükkâm Antakya Kâdîsı Mevlânâ (boşluk) -zîde fazluhu- tezkire-i dîvân varıcak ma‘lûm ola ki

İş-bu bin yüz yetmiş altı senesine mahsûb Muharrem’i gurresinden küşâd ve cizye-i berât-ı ‘âlî-şânı mûcebince cibâyete mübâşeret ve şürû‘ olunmak üzere Haleb hazînesi aklâmından Antakya ve tevâbi‘i mahallerinde sâkin ve mütemekkin ve mürûr ve ‘ubûr iden ehl-i zimmet-i kefere ve Yahûd ve Erâmine-i ‘Acem tâ’ifelerinin cizye-i şer‘iyyeleri cibâyeti dârende-i tezkire-i dîvân kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân el-Hâcc Mehmed Efendi -zîde kadruhu-ya yâlnız bin yüz kırk ‘aded evrâkla der-‘uhde ve tefvîz olunub evrâk-ı mezkûrden yüz on dört a‘lâ varakın beher varakı on bir gurûşdan ve dokuz yüz on iki evsat varakın beher varakı beşer buçuk gurûşdan ve yüz on dört ednâ varakın beher varakı ikişer buçuk gurûşdan bir rub‘dan olmak üzere cibâyet ve tahsîli içun iş-bu dîvân tezkiresi tahrîr ve i‘tâ’ olunmuşdur imdi gerekdir ki yedine virilan mumzâ ve mahtûm sûret-i berât-ı ‘âlî-şân mûcebince cizye evrâkı

bûğcasının beherlerini gurre-i Muharrem'den huzûr-ı şer'de kat' ve cibâyet ve tahsîl itdirilub bir ferdi hâric ve kâğıdsız kalmamak şartıyla takayyüd ve ihtimâm eyleyub mûceb-i tezkire-i dîvânla 'âmil olasız

Fî gurre-i M. sene 1176 (23 Temmuz 1762)

Medîne-i Haleb el-Mahrûse Mehmed Muhassıl-ı Haleb hâlâ

Sayfa Numarası: 24/ Belge Numarası: 46

Nâhiye-i Kusayr

Tâbi'-i Medîne-i Antakya Berâ-yı Sâlyâne-i İmdâd-ı Hazariyye Kıst-ı Ulâ ve sâ'ir Masârif

Karye-i Mıkâbrûs Hâne Sümün 3	Karye-i Babatorun Hâne Sümün 0,50	Karye-i Deyr Hâne Sümün 1,50
Karye-i Baksânûs Hâne Sümün 3,50	Karye-i Fılıncâr Hâne Sümün 0,50	Karye-i Mezra'a-i Türkmân Hâne Sümün 2,50
Karye-i Kefer'âbil Hâne Sümün 2	Karye-i Com Hâne Sümün 0,50	Karye-i Sağriye Hâne Sümün 2
Karye-i Garbeyâz Hâne Sümün 1,50	Karye-i Fırfırî Hâne Sümün 0,50	Karye-i Uskiyyât Hâne Sümün 1
Karye-i Salkıya Hâne Sümün 1,50	Karye-i Hâyno Hâne Sümün 1,50	Karye-i Marsû Hâne Sümün 1,50
Karye-i Mıshânû Hâne Sümün 3	Karye-i Bâyra Hâne Sümün 0,50	Karye-i Mağdele Hâne Sümün 3
Karye-i Kişkinîd Hâne Sümün 2	Karye-i Kalânûs Hâne Sümün 1,50	Karye-i Tülliciyye Hâne Sümün 1
Karye-i Râdûf Hâne Sümün 3	Karye-i Betatîn Hâne Sümün 1	Karye-i Fâtikiye Hâne Sümün 3
Karye-i Fânik Hâne Sümün 2,50	Karye-i Kûrye Hâne Sümün 0,50	Karye-i Cünte Hâne Sümün 2

Yekûn 3 hâne 10,50 sümün Yalnız üç hâne on sümündür[93]

Nâhiye-i Altûnözi Tâbi'-i Kazâ-i Mezbûr

Karye-i Nârlîca Hâne Sümün 1	Karye-i Telhabeş Hâne Sümün 1	Karye-i Bohşîn Hâne Sümün 1
Karye-i Basılka Hâne Sümün 1	Karye-i Ermencü Hâne Sümün 1,50	Karye-i Sûriye Hâne Sümün 3
Karye-i Toprak-hisâr Hâne Sümün 1	Karye-i Kûrd Mezra'a Hâne Sümün 0,50	Karye-i Mîrâs Hâne Sümün 1
Karye-i Dânişmendlü Hâne Sümün 0,50	Karye-i Alâkend Hâne Sümün 1	Karye-i Kârsû Hâne Sümün 4

[93] "Yâlnız üç hâne on buçuk sümündür"

Karye-i Tüleyl-i Şarkî Hâne Sümün 1	Karye-i Ziyâret Hâne Sümün 0,50	Karye-i Büyûkburc Hâne Sümün 2,50
Karye-i Ferzele Hâne Sümün 0,50	Karye-i ‘Afsiye Hâne Sümün 1	-

Yekûn 1 hâne 10 sümün Yalnız bir hâne on sümündür

Nâhiye-i Cebel-i Akra‘ Tâbi‘-i Kazâ-i Mezbûre

Karye-i Sunkûr Hâne Sümün 0,50	Karye-i Cândır Hâne Sümün 0,50	Karye-i Alâtâş Hâne Sümün 1
Karye-i Cerdâkiye Hâne Sümün 1	Karye-i Sofîlar Hâne Sümün 1,50	Karye-i Kışlâk Hâne Sümün 1,50
Karye-i Bezge Hâne Sümün 3	Karye-i Kirekosî Hâne Sümün 1,50	Karye-i Deyr-i Maşâta Hâne Sümün 0,50
Karye-i Tenzerî/Tinzîrî Hâne Sümün 1	Karye-i Dersûnî(*-ye*) Hâne Sümün 1	Karye-i Şeyhköy Hâne Sümün 3,50
Karye-i Hisârcık Hâne Sümün 1,50	Karye-i Cidâliye Hâne Sümün 2	Karye-i Kırkbicik Hâne Sümün 1
Karye-i Harbî Hâne Sümün 0,50	Karye-i Düveyr Hâne Sümün 3,50	Karye-i Keseb Hâne Sümün 6
Karye-i Hânsuma Hâne Sümün 1,50	Karye-i Karye Hâne Sümün 3	Karye-i Kandûn Hâne Sümün 1,50
Karye-i Yeniceköy Hâne Sümün 1	Karye-i Tumâma Hâne Sümün 1,50	Karye-i Karsabûl Hâne Sümün 1
Karye-i Bağdâdiye Hâne Sümün 1	Karye-i İğerce Hâne Sümün 1	-

Yekûn 3 hâne 6,50 sümün Yalnız üç hâne altı buçuk sümündür

Nâhiye-i Süveyde Tâbi‘-i Kazâ-yı Merkûm

Karye-i Tüleyl-i Türkmân Hâne Sümün 2	Karye-i Selderân Hâne Sümün 3	Karye-i Kilisâcik Hâne Sümün 4
Karye-i Cüdeyde Hâne Sümün 1,50	Karye-i Karaksiyye Hâne Sümün 2	Karye-i Bar-(*barûn*) Hâne Sümün 1

<u>Sayfa Numarası: 25/ Belge Numarası: 46</u>

Karye-i Yoğûnolûk Hâne Sümün 3,50	Karye-i Hâcı Habîblu Hâne Sümün 3	Karye-i Saylıca Hâne Sümün 1
Karye-i ‘Aydiyye Hâne Sümün 1,50	Karye-i Sarâycık ma‘a ‘Âkliyye Hâne Sümün 2	Karye-i Mışrâkıyye Hâne Sümün 3
Karye-i Muğayrûn Hâne Sümün 5	Karye-i Zeytûniyye ve mezâri‘ihâ Hâne Sümün 14	Karye-i Kâbûsiye Hâne Sümün 3

Karye-i Kabâharnûb Hâne Sümün 1	Karye-i Mengûliyye Hâne Sümün 1,50	Karye-i Gûzelburc Hâne Sümün 0,50
Karye-i Melend-har(a)bî Hâne Sümün 1	Karye-i Araplu ma‘a Dikmece Hâne Sümün 1	Karye-i Hüseyinlü Hâne Sümün 1
Karye-i Na‘irlu Hâne Sümün 1,50	-	-

Yekûn 4 hâne 9 sümün Yalnız dört hâne dokuz sümündür

Cem‘ân yekûn hâne 14 sümün[94] Yalnız on dört hânedir (sahh)

Beher hâneden dört yüz otuz dört gurûş, İki sümün tahsîl oluna

İftihârü’l-emâcid ve’l-a‘yân Antakya Voyvodası el-Hâcc Hüseyin Ağa gıbbe’t-tahiyyeti’l-vâfiye inhâ’ olunur ki

İş-bu bin yüz yetmiş altı senesine mahsûben hâlâ Haleb Vâlisi vezîr-i âsaf-nazîr devletlu ‘inâyetlu Mustafa Paşa hazretlerinin bâ-emr-i ‘âlî imdâd-ı hazariyyenin kıst-ı ulâ meblağı ve Menzilci Veli Ağa içun zî-kudretden olunan meblağ ve def‘a (دفعه) ücretinden olmak üzere vaz‘ olunan meblağ ve Ruha ve Bağdâd tarafına mürûr iden mîr-âhûr-ı evvel-i şehr-i yârî sa‘âdetlu ağa dâ’iresine bâ-emr-i ‘âlî âhâlî taraflarından virilan bârgîr ücreti ve bundan âkdem olan sâlyâneden bâkî kalan kesir meblağ ve bin yüz yetmiş beş senesi Şa‘bânü’l-mu‘azzam gurresinden (25 Şubat 1762) sene-i mezbûrun Muharrem’inin onuncu gününe (1 Ağustos 1762) gelinceye değin âyende ve râvende ber-mûceb-i yâfte ehl-i sûk masarifi fî medîne-i mezbûrede sâkin bi’l-cümle ‘ulemâ’ ve a‘yân ve fukarâ vekîlleri ve kurâ şeyhleri ma‘rifetleriyle ve ma‘rifet-i şer‘le hesâb ve cem‘ olundukda on iki bin yüz on gurûş otuz beş pâreye bâliğ olub tansîf olundukda bâlâda muharrerü’l-esâmî olan kurâya altı bin yetmiş sekiz gurûş on yedi pâreye isâbet itmekle meblağ-ı merkûmı bâlâda mezkûr olan kurânın on dört hânesine tarh ve tevzî‘ olundukda beher hâneye dört yüz otuz dört gurûş iki sümün isâbet itmekle meblağ-ı merkûmu sâlyâne ve cem‘ ve tahsîl eylemeniz bâbında bi’l-iltimâs mürâsele tahrîr ve irsâl olunmuşdur vusûlünde gerekdir ki ber-vech-i muharrer meblağ-ı mezbûrı cem‘ ve tahsîl ve kabzına me’mûra teslîm eyleyesiz hurrîre fî’t-târîhü’l-mez-(*bûr* silik)

[94] “Sümün” yazılmış ancak herhangi bir miktar yazılmamıştır.

Sayfa Numarası: 25/ Belge Numarası: 47

Şerî‘at-şi‘âr fazilet-disâr Antakya Kâdısı -zîde fazluhu- ve kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân yeniçerî zâbiti ve sâ’ir a‘yânı -zîde kadruhum- inhâ’ olunur ki

İş-bu esnâda i‘lâm ve âhâlî-i Antakya’nın mumzâ ve mahtûm muhzır yollu gönderdikleri mektûb mûcebince cümlenin hayr-hâh ve marazü’l-fa‘âlî olan kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Hüseyin Ağa -zîde kadruhu-ya yetmiş altı senesi Muharrem’i gurresi gününden (23 Temmuz 1762) zabt ve rabt eylemek üzere Antakya Voyvodalığı beher mâh şehriyyelerin bilâ-noksân vakt ve zemânıyla edâ’ olunmak şartıyla der-‘uhde ve tefvîz olunub mûcebince iş-bu tezkire tahrîr ve (boşluk) ile irsâl olunmuşdur imdi gerekdir ki vech-i meşrûh üzere sene-i mezbûre Muharrem’i gurresi gününden (23 Temmuz 1762) mûmâ-ileyh voyvodalık-ı mezkûrı zabt ve rabt ve şürût-ı kadîm üzere ‘â’idât-ı mu‘ayyenesin âhz ve kabz itdirilub taraf-ı âhardan dahl ve ta‘arruz itdirilmeye

Fî 6 M. sene 1176 (28 Temmuz 1762)

El-Fakîr Mehmed Muhassıl ve Mütesellim-i Haleb hâlâ

Sayfa Numarası: 26/ Belge Numarası: 48

Kıdvetü’l-kudât ve’l-hükkâm ma‘denü’l-fazl ve’l-kelâm Antakya Kâdîsı -zîde fazluhu- tevki‘-i hümâyun vâsıl olıcak ma‘lûm ola ki

Haleb Muhassıllığı aklâmından Şugûr Nâhiyesi’nde vâki‘ Hâtiye Karyesi mevkûfât defterleri mûcebince bir sülüs ‘avârız hânesiyle Zenbâkiyye Menzili’ne merbût olub memerr ve hüccâc-ı müslimîn ve ebnâ-i sebîl olmakdan nâşî mürûr ve ‘ubûr idenlerin tazyîk ve ta‘addiyyâtlarına âhâlîsi tâkat geturmeyub perişânlıklarına bâdî ve beher sene Şugûr Kazâsı tarafından tevzî‘ olunan hisse-i tekâliflerini edâdan ‘âcizler iken cevâzında vâki‘ kurâ ahâlileri sefer ve yüklerin tahfîf içun karye-i mezbûreye ziyâde tekâlîf tahmîl eylediklerinden mağdûriyyetlerini mü’eddî olmağla karye-i mezbûre ‘avârızları mukâbili kemâ-fî’l-evvel menzil-i mezkûra merbût olub ancak tekâlif-i umûr-ı şer‘iyyesi karye civârında vâki‘ Antakya Kazâsı’na nakl ve ilhâk olunmasını âhâlî-i karye-i mezbûre bundan âkdem ‘arz-ı hâl eylediklerinde husûs-ı mezbûrun sıhhat ve hakikati i‘lâm olunmak bâbında iş-bu sene-i mübâreke Şevvâl’inde Haleb kâdîsına ve muhassılına hitâben sâdır olan emr-i ‘âlî mahalline lede’l-vürûd karye-i mezbûre âhâlîlerinin iddi‘âları nefsü’l-emr mutâbık olmağla zikr olunan Hâtiye Karyesi’yle bir sülüs hâne-i ‘avârız ve bedel-i nüzûllerin kadîmî üzere Zenbâkiyye Menzili’nde ibkâ’ ve umûr ve tekâlîf-i sâ’ireler (kesik) Antakya

Kazâsı'na nakl ve ilhâk olunmasına Haleb Kâdîsı Mevlânâ el-Hâcc Ahmed -zîde fezâ'iluhu- ve Haleb Muhassılı Mehmed -zîde mecduhu- başka başka 'arz eyledikleri ecilden hazîne-i 'âmiremden mahfûz olan mevkûfât defterlerine nazar olundukda ber-vech-i muharrer isti'lâm-ı hakîkat-i hâl zımnında iş-bu sene-i mübâreke Şevvâl'inde emr-i şerîfim virildiği ve karye-i mezbûrun kadîmî kazâsı Şugûr Kazâsı iduği der-kenâr olunmağla bâ-emr-i 'âlî hakîkati keyfiyetini müş'ir vürûd iden i'lâmları mûcebince kazâ-i mezbûrdan ifrâz ve Antakya Kazâsı'na nakl ve ilhâk olunmak bâbında iftihârü'l-ümerâ' ve'l-ekâbir bi'l-fi'l Baş Defterdârım el-Hâcc 'Abdî -dâme 'uluvvuhu- telhîs itmeğin imdi telhîsi mûcebince kazâ-yı mezbûrdan ifrâz ve Antakya Kazâsı'na nakl ve ilhâk olundığına bin yüz yetmiş beş senesi Zî'l-ka'de'sinin yiğirmi altıncı günü (18 Haziran 1762) hazîne-i 'âmiremden mührlü ve nişânlu mevkûfât defteri sûreti virilmekle mûcebince 'amel olunmak bâbında fermân-ı 'âlî-şânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîf-(*im*) vardukda bu bâbda hazîne-i 'âmiremden virilan mührlü ve nişânlu mevkûfât defteri sûreti mûcebince 'amel idub dahî karye-i mezbûrun umûr-ı şer'iyye ve tekâlîf-i sâ'ireleri Şugûr Kazâsı'ndan ifrâz ve Anta-(*kya*) Kazâsı'na nakl ve ilhâk olunmağla fî-mâ-ba'd umûr-ı şer'iyyelerin kazâ-i mezbûrda sen görüb ve tekâlîf-i sâ'irelerin dahî ilhâk olundukları kazâ-i mezbûr âhâlîsi ile hakk edâ' eylediklerinden sonra hilâf-ı emr ve defter-i âharı dahl ve ta'arruz itdirmeyesiz şöyle bilesiz ve ba'de'n-nazar bu hükm-i hümâyûnumı yedlerinde ibkâ' idub 'alâmet-i şerîfeme i'timâd kılasız tahrîren fî'l-yevmi's-sâmin ve'l-'işrîn min Zî'l-ka'de sene hamse ve seb'în ve mi'e-(kesik) (20 Haziran 1762)

İstanbul el-Mahrûse

<u>Sayfa Numarası: 26/ Belge Numarası: 49</u>

Medîne-i Antakya âhâlîleri ve nevâhîsinde vâki' kurâ ve mezâri' âhâlîleri taraflarından umûr-ı vilâyeti ru'yet içun bâ-hüccet-i şer'iyye vekîlleri olan Âhî es-Seyyid el-Hâcc Ali ve Mollâ Ahmed nâm kimesneler meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde medîne-i merkûmeye tâbi' Hâtiye nâm karye âhâlîlerinden iş-bu ashâbü'l-vesîka Şeyh Hüseyin ibn Abdurrezzak ve Mollâ Mustafa ibn el-Hâcc Cafer ve Halil bin Hasan ve Mehmed ibn Süleymân ve Mehmed ibn Hüseyin ve sâ'ir mu'ayyenü'l-eşhâs karye-i mezbûre âhâlîleri muvâcehelerinde ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idub merkûm Hâtiye Karyesi Şugûr Kazâsı'ndan (silik) fermân-ı celîli'ş-şân bizim kazâmıza zamm ve ilhâk olub âhâlîsi fakr ve fâkaya mübtelâ ve ahvâlleri diğer gûn

ve karyeleri müşr(î)f harâb oldığından kurâmız âhâlîleriyle berâber sâlyâne virmeğe iktidârları olmayub karye-i merkûme maktû‘ olunması tarafeyne evlâ ve enfa‘ olmağla karye-i mezkûre âhâlîleri beher sene kazâmız tarafına otuz gurûş virmek üzere maktû‘ eylediğimizde ânlar dahî ber-vech-i muharrer maktû‘-ı mezkûrı kabûl idub fî-mâ-ba‘d meblağ-ı maktû‘-ı mezkûrı karye-i mezbûre âhâlîleri beher sene vükelâ-yı kazâ-yı merkûme edâ’ ve teslîm eyledikce kazâmız tarafından karye-i mezkûre âhâlîleri üzerlerine tekâlîf-i sâlyâne vaz‘ ve tahmîl olunmasun didiklerinde gıbbe’t-tasdîk mâ-hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundı fî’l-yevmî’s-sâlis min şehr-i Muharremi’l-harâm sene sitte ve seb‘în ve mi’e ve elf (25 Temmuz 1762)

Şühûdü’l-hâl _____

- İftihârü’l-emâcid ve’l-a‘yân Ser-turnâî İbrahim Ağa
- Fahrü’l-emâcid ve’l-ekârim el-Hâcc Mehmed Ağa Kâtib-i Mîrî
- Fahrü’l-emâsil ve’l-akrân Veliyyüddin Ağa Voyvoda
- Kıdvetü’l-emâsil ve’l-emâcid Ser-turnâî Şerefüddin Ağa
- Menzilci Veli Ağa
- Şehir Kethüdâsı Hüseyin Çelebi
- Ser-muhzırân Mollâ Mehmed

Ve gayrihum

<u>Sayfa Numarası: 27/ Belge Numarası: 50</u>

Şerî‘at-şi‘âr fazîlet-disâr Antakya Kâdîsı -zîde fazluhu- sâhib-i ‘arz-ı hâlin mübâşiri ma‘rifetiyle hakkını tahsîl oluna

Fî 28 Z. sene 1175 (20 Temmuz 1762)

Mehmed Muhassıl ve Mütesellim-i Haleb hâlâ

Devletlu ‘inâyetlu mürüvvetlu efendim sultânım hazretleri sağ olsun ‘arz-ı hâl kullarıdır ki Antakya Kazâsı kurâlarından Fenk nâm karye sâkinlerinden olub yine karye-i mezbûre şeyhisi ( ) İbrahim ve Huvât ( ) İsmail nâmân mezbûrlar kız karındâşımı üzerine ef‘âl-i kabîha murâdıyla hücûm eylediğinden nâşî şütûm-ı lisân ile şetm ve darb-ı şedîd itmeleriyle bu kulları Antakya kâdîsı efendiye teşekkî ve mezbûrlara mürâsele-i şer‘ gönderilüb taraf-ı şer‘e dahî merkûmân itâ‘at itmeyub firâr ve cevab bu kulları beyne’n-nâs ‘ırzımı pây-mâl itmeleriyle Allah ve Resûl içun mezbûrlar üzerlerine mübâşir kulları ta‘yîn ve huzûr-ı ‘aliyyelerine ihzâr ve ihkâk-ı hakk olunmak içun ‘arz-ı hâle cesâret olunmuşdur

Sayfa Numarası: 27/ Belge Numarası: 51

Berâ-yı Sâlyâne _____

Esnâf	**Nefer Adedi**
Esnâf-ı Bakkâlân	29
Esnâf-ı Kavukcı ve Kürkci ve Yorgâncı ve Hallâc	25
Esnâf-ı Serrâc	7
Esnâf-ı Kazgâncı ve Kalâycı	27
Esnâf-ı Semerci	13
Esnâf-ı Tîmûrcı	37
Esnâf-ı Bez Hânı	7
Esnâf-ı Nakîb Hânı	19
Esnâf-ı Kazzâz	5
Esnâf-ı Hammâlân	7
Esnâf-ı Cıkrıkcı	15
Esnâf-ı Kececi ve Külâhcı	4
Esnâf-ı Boyâcı	16
Esnâf-ı Kâtırcı	2
Esnâf-ı Neccârân	47
Esnâf-ı Kassâbân	33
Esnâf-ı İtmekciyân	68
Esnâf-ı Kaşşâş	13
Esnâf-ı ‘Attârân	14
Esnâf-ı Cubukcıyân	4
Esnâf-ı Fâhûracı	13
Esnâf-ı Şerbetci ve Sâkka	5
Esnâf-ı Ma‘saracı	4
Esnâf-ı Kûnefeci ve Ka‘kcı ve Leblebici ve Helvâcı	15
Esnâf-ı Basmacı	9
Esnâf-ı Na‘l-bend	12

Esnâf-ı Debbâğ	40
Esnâf-ı Berber	25
Esnâf-ı Mi‘mârân	36
Esnâf-ı Kılıccı	9
Esnâf-ı Derzî	16
Esnâf-ı Hamâmcı	18
Esnâf-ı Değirmenci	10
Esnâf-ı Oturâkcı	10
Esnâf-ı Cüllâh	290
Esnâf-ı Arpacıyân	4
Esnâf-ı Bezciyân	6
Esnâf-ı Kefş-gerân	104
Esnâf-ı Bûstâncıyân	60
Esnâf-ı Kuyûmcı	15
Merhûm Cillî/Celî Efendi Havlîsı	12
Esnâf-ı Mutâf	15
	Yekûn nefer 1,120

Bâlâda mestûr olan neferât-ı esnâfdan mâ‘adâ’ derûn-ı mahallâtda olan ‘avâtıl neferâtıdır (sahh)

Mahalle Adı	**Nefer Adedi**
Mahalle-i Kanavât	4
Mahalle-i Sârı Mahmûd	2
Mahalle-i Dört Âyak	5
Mahalle-i Sâha	2
Mahalle-i Tâbi‘-i Sofîlar	2
Mahalle-i Sofîlar	3
Mahalle-i Mahsen ma‘a Bölük	9
Mahalle-i Gûncât	2
Mahalle-i Sârımiyye	1

Yekûn nefer 1,150 Yalnız bin yüz ellidir

İftihârü'l-emâcid ve'l-a'yân Antakya Voyvodası el-Hâcc Hüseyin Ağa gıbbe't-tahiyyetü'l-vâfiye inhâ' olunur ki

İş-bu bin yüz yetmiş altı senesine (23 Temmuz 1762-11 Temmuz 1763) mahsûben hâlâ Haleb Vâlîsi âsaf-nazîr devletlu 'inâyetlu Mustafa hazretlerinin bâ-emr-i 'âlî matlûb olunan imdâd-ı hazariyyenin kıst-ı ulâsı meblağı ve Menzilci Veli Ağa içun zî-kudret olunan meblağ def'a ücretinden olmak üzere vaz' olunan ücret meblağı ve Ruha ve Bağdâd sarrâflarına 'âzim olan mîr-âhûr-ı evvel-i şehr-i yârî dâ'iresine bâ-emr-i 'âlî âhâlî tarafından virilan bârgîr ücreti ve bundan âkdem olan sâlyâne bâkî kalan kesîr meblağı ve bin yüz yetmiş beş senesi Şa'bân-ı mu'azzam gurresinden (25 Şubat 1762) sene-i mezbûre Muharrem'inin onuncu gününe (1 Ağustos 1762) gelinceye değin âyende ve râvende ehl-i sûk masârifi medîne-i mezbûrda sâkin bi'l-cümle 'ulemâ' ve a'yân ve fukarâ' vekîlleri ve kurâ şeyhleri ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le hesâb ve cem' olundukda on iki bin yüz elli altı gurûş ve otuz beş pâreye bâliğ olub tansîf olundukda derûn-ı şehre isâbet iden altı bin yetmiş sekiz gurûş meblağı hâlâ defterde mevcûd olan bin yüz elli nefer tevzi' ve taksîm olundı beher nefer beş gurûş on bir pâre iki akçe isâbet itmekle askerîsi dahî bir buçuk gurûş i'ânet itmek üzere meblağ-ı mezbûrı sâlyâne ve cem' ve tahsîl eylemeniz bâbında iş-bu mürâsele tahrîr ve irsâl olunmuşdur vusûlünde gerekdir ki meblağ-ı mezbûrı cem' ve tahsîl ve kabzına me'mûra edâ' ve teslîm eyleyesiz ve's-selâm

<u>Sayfa Numarası: 28/ Belge Numarası: 52</u>

Fermân Sûreti

Düstûr-ı mükerrem ve mu'azzam müşîr-i mufahham ve muhterem nizâmü'l-'âlem müdebbirü umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimü mehâmmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'îb mümehhidü bünyâni'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyidü erkânü's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûfûn bi-sunûf-i 'avâtıfi'l-meliki'l-a'lâ Haleb Vâlîsi vezîr-i sadr-ı sâbık vezîrim Mustafa Paşa –edâma'llahu te'âlâ iclâlehu- tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki

Bu 'âmm-ı meymenet-encâmında 'âzim-i Beytu'llahü'l-harâm olan hüccâc-ı müslimînin hâccdan rücû' ve 'avdetleri vakti olub ve Adana ile Antakya ve Karaman beynleri makarr-ı eşkıyâ' ve haram-zâde-i ekrâd olmakdan nâşî merâsim-i sarfa ve ihtiyâta ( ) ri'âyet olunmak fariz-(kesik) velâdet-i hamiyyet san'at olmağla sen

ki vezîr-i müşârün-ileyhsin hem-hudûd olan ve el-ân ve zâbitân (kesik) haberleşerek sene-i sâbıka misillu kadr-ı kifâye âdemler ve bayraklar tehiyye ve ihzâr idub hüccâc-ı müslimîni re’s-i hudûdundan istikbâlleri ve nihâyet-i hudûda sâlimen isâlleri husûsunda bezl (*-i makderet*) eylemen fermânım olmağın mahsûsen ve ihtiyâten iş-bu emr-i şerîfim ısdâr ve sadr-ı a‘zam mühterleri (*kethüdâsı kıdvetü’l-*) emâsil ve’l-akrân Mehmed –zîde kadruhu- ile irsâl olunmuşdur ber-vech-i muharrer yolların vücûd-ı eşkıyâdan te’mîn ve ebnâ-i sebîl ve hüccâc-ı müslimînin emn ve selâmet ile mürûr ve ‘ubûrları maksûd-ı şâhâneme old-(*uğu ecilden*) ve husûs-ı mezbûr Karaman vâlîsine ve Adana Beğlerbeyisine dahî başka başka evâmir-i şerîfemle tenbîh ve te’kîd (*olduğu*) ma‘lûmun oldukda şimdiden mezîd-i basîret üzere hareket ve hudûdun dâhilinde olan (*yolları*) tasviye (تصویه) ve te’mînine mübâderet ve hem-hudûdun olan Adana Beğlerbeyisiyle haberleşerek ‘avdet idece-(*k*) hüccâc-ı müslimîn kadr-ı kifâye bayraklar ve âdemler ta‘yîn ile re’s-i hudûdunda istikbâl itdirub ve bu vesîle ile dâhil-i eyâletinde bulunan kuttâ‘-ı tarîk eşkıyâsını haber virilan mahallerde (kesik) âhz ve istisâlleri ile vücûd-ı eşkıyâdan yolları te’mîn ve tetahhur iderek hüccâc-ı müslimînin (*ve ebnâ-i*) sebîl ve ra‘iyyete ihtimâm-ı tâmm ve sa‘y ve dikkat eyleyesin havza-i hükûmetinde olan yolların eşkıyâ-(*dan*) te’mîn ve tathîri ve bi’l-husûs hüccâc-ı müslimînin emnen ve sâlimen mürûrları husûsuna ihtimâm ve dik-(*kat*) murâd-ı mülükânem idüği îfâde ve tenbîh olunmuş iken ma‘aza’llahu te‘âlâ rehâvet ve tekâsülün sebebi ile (*dâhil-i*) hudûdunda جنابلك tarîkde bir ferde zarar ve ziyân isâbet eylemek lâzım gelür ise vâki‘ ol-(*an*) zarar ve ziyân senden tazmîn oldığından mâ‘adâ hakkında heyecân-ı gadab-ı hüsrev-ânem vâ-(*ki‘*) olacağı mukarrerdir ona göre hareket ve basîret ve intibâh üzere hareket ve ser-i mû kusûr ve rehâ-(*vetden*) be-gâyet hazer ve mücânebet eylemen bâbında fermân-ı ‘âlî-şânım sâdır olmuşdur buyurdum ki (boşluk) vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân vâcibü’l-ittibâ‘ ve (lâzımü’l)-imtisâlimin mazmûn-ı itâ‘at-makrûnıyla ‘âmil olub hilâfından hazer eyleyesiz şöyle bilesin ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız tahrîren fî evâ’il-i Muharremi’l-haram sene sitte ve seb‘în ve mi’e ve elf (23 Temmuz - 1 Ağustos 1762)

İslâmbol el-Mahrûse (m)

Sayfa Numarası: 28/ Belge Numarası: 53

Şerî‘at-şi‘âr fezâ’il-i disâr Antakya Kâdîsı (boşluk) –zîde fazluhu- ve kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Voyvodası (boşluk) –zîde kadruhu- iş-bu esnâda hüccâc-ı meymenet-i minhâcın mashûben bi’s-selâm ‘avdet ve mürûrları vakti hulûl itmekle Antakya ve Adana ve Karaman mâ-beynlerinde ba‘zı hatar-nâk mevhûm mahallerde Ekrâd eşkıyâsının me’vâ ve melcâ’ları teftîş ve tefahhus ve ol-makûlelerin gezend ve ezâlarından hüccâc-ı müslimîn ve ebnâ’-i sebîlin sıyânetleri bâbında bu hılâlda fermân-ı celîli’l-‘unvân şeref-rîz sudûr buyurılmağla mumzâ ve mahtûm sûreti dârende-i tezkire (boşluk) ile ba‘s ve irsâl olunmuşdur imdi vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere Antakya ve tevâbi‘i nevâhîsinin ol-makûle eşkıyâlardan tathîr ve tansîf ve hüccâc-ı müslimîn ebnâ-yı sebîlin emn ve râhatlarına bezl-i makderet ve mugâyir-i emr-i ‘âlî hareketden ihtirâz ve ictinâb eyleyesiz

Fî 5 S. sene 1176 (26 Ağustos 1762)

Mehmed Muhassıl ve Mütesellim-i Haleb hâlâ (m)

Sayfa Numarası: 29/ Belge Numarası: 54

Haleb vâlîleri vüzerâ-yı ‘izâm hazerâtının taraf-ı devletlerine ‘â’id ve bâ-fermân-ı ‘âlî tahsîli emr (*ve*) fermân buyurılan imdâd-ı hazariyyenin kıst-ı ulâ bi-hasbi’t-tevzî‘ Antakya Kazâsı’na isâbet iden meblağın bûsulasıdır

Fî gurre-i M. sene 1176 (23 Temmuz 1762)

Asâl-ı (اصال) mâl	1.750
Rehin	0.175
Harc-ı Hazîne	0.087,50
Harc-ı Buyurıldı	0.043,75
Tahsîl-dâriyye	0.175
Toplam	**2.231,25**
Hidmet-i mübâşiriyye	0.200
Yekûn	**2.431,25**

Yalnız iki bin dört yüz otuz bir gûruş bir rub‘dur

Şerî‘at-şi‘âr ve fazîlet-disâr Antakya Kâdîsı –zîde fazluhu- ve kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Voyvodası -zîde kadruhu- inhâ’ olunur ki

İş-bu bin yüz yetmiş altı senesine mahsûben kıst-ı evvel olmak üzere Haleb vâlîleri vüzerâ-yı ‘izâm efendilerimiz hazerâtlarının hazîne-i ‘aliyyelerine bâ-fermân-ı ‘âlî Antakya Kazâsı’ndan tahsîl ve teslîmi lâzım gelan hazariyye akçesinin irsâl olunan pûsula mûcebince cem‘ ve tahsîli vakti hulûl itmekden nâşî iş-bu tezkire tahrîr ve (boşluk) ile irsâl olunmuşdur imdi vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere hazariyye-i mezbûrun bir ân âkdem yerlu yerinden mübâşir-i mûmâ-ileyh ma‘rifetiyle cem‘ ve tahsîl ve gönderilub edâ’ ve teslîmine müsâra‘at ve ihtimâm ve mûceb-i tezkiremiz ile ‘amel oluna

Fî gurre-i M. sene 1176 (23 Temmuz 1762)

Mehmed Muhassıl ve Mütesellim-i Haleb hâlâ (m)

<u>Sayfa Numarası: 29/ Belge Numarası: 55</u>

Medîne-i Antakya’da Hazret-i Habîbü’n-Neccâr ‘aleyhi rahmeti’l-melikü’l-gaffâr Mahallesi sükkânından iş-bu bâ‘isü’l-vesîka el-Hâcc Hasan Efendi ibn el-Hâcc Mustafa Efendi ibn eş-Şeyh Ebubekr el-Kürdî meclis-i şer‘-i hatîr-i lâzımü’t-tevkîrde takrîr-i kelâm ve ta‘bîr-i ‘ani’l-merâm idub mahalle-i mezbûrede vâki‘ bir tarafdan Mollâ Mahmûd ibn el-Hâcc Ahmed menzili ve bir tarafdan Âyşe bint-i Hallâk menzili ve bir tarafdan Vakf-ı Ahûr ve bir tarafdan tarîk-i ‘âmm ile mahdûd olub iki bâb meskeni ve bi’r-i mâ’ ve kenîf ve havlî ve ma‘ber-i kadîmi muhtevî bir bâb menzil ve kurbunda vâki‘ bir tarafdan Cûlha Kel Halil’in vakf menzili ve bir tarafdan Hızır Çelebi ve karındâşı İsmail’in vakf menzilleri ve bir tarafdan vakf-ı menzil-i mezbûr ve bir tarafdan tarîk-i ‘âmm ile mahdûd üç bâb meskeni ve bi’r-i mâ’ ve havlî ve ma‘ber-i kadîmi hâvî bir bâb menzil ve muttasılında kâ’in bir tarafdan el-Hâcc Ali oğulları menzili ve bir tarafdan Hızır Çelebi ve karındâşı İsmail’in menzilleri ve bir tarafdan Abdullah Efendi menzili ve bir tarafdan el-Hâcc Mustafa ibn el-Hâcc Osman menzili ile mahdûd olub üç bâb tahtânî mesken ve bir sagîr mesken ve bir kîlâr ve matbah ve bi’r-i mâ’ ve matbah-ı merkûm derûnunda bir bâb sagîr mesken ve kenîf ve havlî ve ma‘ber-i kadîmi hâvî bir bâb menzil ve yine kurbunda vâki‘ bir tarafdan Yusuf en-Nasrânî menzili ve bir tarafdan merkûm el-Hâcc Mustafa menzili ve bir tarafdan vakf-ı menzil-i mezkûr ve bir tarafdan tarîk-i ‘âmm ile mahdûd iki bâb fevkânî ve tahtânî mesken ve bir bâb tahtânî mesken ve bir eyvân ve bir matbah ve bi’r-i mâ’ ve kenîf ve havlî ve ma‘ber-i kadîmi muhtevî bir bâb menzil ki cem‘an dört bâb menzili babam müteveffâ el-Hâcc Mustafa Efendi târîh-i kitâbdan altmış dört sene mukaddem vakf ve habs idub şöyle şart ve ta‘yîn

eyledi ki menzil-i mezkûrların icâresinden hâsıl olan ribh ve nemâdan menzil-i merkûmların ta‘mîr ve terkîmi ve sâ’ir masârif ru’yet olundukdan sonra her ne fazla kalur ise kendi mutasarrıf olub ba‘de vefâtihi evlâdlarından ben ve karındâşlarım Lût ve Ebubekr ve kız karındâşlarım Fâtıma ve Zeyneb ve Şerîfe li’z-zekeri mislü hazzi’l-ünseyeyn ‘âlâ-mâ’ faraz Allahu te‘âlâ mutasarrıf olub ba‘de vefâtihim evlâd-ı evlâd-ı evlâd-ı zükûr ve inâsları batnen-ba‘de-batnın neslen-ba‘de-neslin karnen-ba‘de-karnin ber-minvâl-i muharrer mutasarrıf olub ba‘de’l- inkırâz medîne-i münevvere fukarâsına irsâl oluna deyu ta‘yîn-i şürût ve tebyîn kuyûd idub vâkıf-ı mûmâ-ileyh ve karındâşlarım Lût ve Ebubekr ve kız karındâşlarım **(s. 30)** Fâtıma ve Zeyneb ve Şerîfe bilâ-veledin ve ‘alâ müddetin her birleri dâr-ı ahiret (silik) mûceb-i şart vâkıf-ı ilâ’l-ân vakf-ı merkûma ben mutasarrıf ola-gelmişken el-hâletü hazihi yedimde olan vakfiyye-i ma‘mûlün-bihâ zâyi‘ olmağla sikât-ı muvahhidînden istihbâr olunub ihbârları kütüb ve tahrîr ve hüccet-i şer‘iyye olunmak matlûbumdur didikde sikât-ı muvahhidînden istihbâr olundukda şart-ı vâkıf minvâl-i muharrer üzere olunduğu Ahî es-Seyyid el-Hâcc Mehmed Ali ve Ömer Çâvûş Ağa ve Abdurrahman Ağa ibn Abdülkadir Ağa ve sâ’ir cemm-i gafîr ve cem‘-i kesîrden her birleri huzûr-ı şer‘e inhâ’ ve ihbâr itmeleriyle ber-vech-i muharrer sıhhat-i vakfa hükm birle mâ-hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundı fî’l-yevmi’s-sâlis ve ‘aşar min şehr-i Saferi’l-hayr li-sene sitte ve seb‘în ve mi’ete ve elf (3 Eylül 1762)

Min hicret-i men lehü’l-‘izzü ve’ş-şeref

Şühûdü’l-hâl _____

- Fahrü’l-‘ulemâ’i’l-kirâm Abdurrahman Efendi
- Fahrü’l-vâ‘izînü’l-fihâm el-Hâcc Mehmed Efendi
- Fahrü’l-‘ulemâ’ Mehmed Efendi Emîn-i fetvâ-yı şerîfe
- Fahrü’l-emâcid ve’l-a‘yân Ser-tûrnâî İbrahim Ağa
- Cebellî Mollâ Mustafa Efendi
- Cin Ömer oğlı İsmail Ağa
- Kahveci el-Hâcc Yahya
- ‘Arab Abdullah Ağa
- Kûrd Kaftî-zâde Hasan Efendi vakfiyye hücceti
- Muhzır-başı ve gayrihum

Sayfa Numarası: 30/ Belge Numarası: 56

Hamd-i mevfûr ve şükr-i nâ-mahdûd ol-vâkıf-ı umûr ve kâşif-i estâr-i cumhûr hazretlerinin dergâh-ı akdes ve bârgâh-ı mukaddeslerine ref‘ olunur ki Hallâk-ı ‘âlem ve Rezzâk-ı benî âdemdir ve salâti vâfiye ve selâm-ı kâfiye ol-Seyyid-i enâm hâss ve ‘âmm hazretlerinin merkad-ı münevver ve meşhed-i mutahharlarına olsun ki turuk-ı hayrâtı beyân ve sebîl-i meberrâtı (*a*)‘yân eyledi ve dahî âl ve ashâbına olsun ki biri mütevellî(-*i*) cihât-ı dîn ve nâtır-ı şer‘-i mübîn oldular Rıdvân Allahu te‘âlâ ‘aleyhim ecma‘în emmâ ba‘d sebeb-i risâle-i sahîha-i şer‘ ve mûceb-i hitâb-ı makâle mer‘î budur ki

Medîne-i Antakya hamiyyet ani’l-afât ve’l-beliyye mahallâtından Hazret-i Habîbü’n-Neccâr Mahallesi sükkânından sâhibü’l-hayrât ve’l-hasenât ve râgıbü’s-sadakât ve’l-meberrât el-Hâcc Hasan Efendi ibn el-Hâcc Mustafa âslah Allahu (اصلح الله) te‘âlâ defâtir-i a‘mâla bu inkılâb-ı eyyâm ve ıztırâb-ı ‘âlem nâ-pây-i dâra ‘ilm-i kâmil ve ‘irfân-ı şâmil ile nazar idub ed-dünyâ mezra‘atü’l-âhire mefhûm-ı latîfini i‘lâm ider nass-ı kerîme ve mâ-tükaddimu li-enfüsiküm min hayrin tecidûhu ‘inda’llah hüve hayren ve a‘zamu ecren fehvâ-yı şerîfinden habîr ve agâh olmağın niyyet-i hâlısa-i derûn ile meclis-i şer‘-i şerîf münevver ve mahfil-i dîn-i münîf-i mutahharada vakf-ı âtî’z-zikre li-ecli’t-tescîl mütevellî nasb eylediği el-Hâcc Abdullah ibn Mehmed mahzarında ikrâr-ı sahîh-i şer‘î ve i‘tirâf-ı sarî(*h-i*) mer‘î idub silk-i mülk-i sahîhde tanzîm ve rişte-i kabz basiretimde mensecim olub medîne-i mezbûre esvâkında Bedestân Çârşûsı’nda vâki‘ bir tarafdan İmâm-zâde İsmail Ağa dükkânı ve bir tarafdan İmâm-zâde Ebubekr Ağa menzili ve bir tarafdan bakkâl dükkânı ve bir tarafdan tarîk-i sâlik ile müntehî ve mahdûd bir bâb fırûncı dükkânının nısfı mülküm olub ve nısf-ı âharı Abdurrahman Efendi’nin mülki olub nısf-ı hisse dükkânım ve yine medîne-i mezbûre kazâsında vâki‘ Karye-i Dersûniyye to(*b*)rağında kâ’in bir tarafdan Telle ( ) ve bir tarafdan Nehr-i ‘Âsî ve bir tarafdan Monlâ İsmail bağçesi ve bir tarafdan Nehr-i Hattab dimekle ma‘rûf nehre müntehî ve derûnunda altı sütûn üzere mebnî bir bâb dam harîr ve bir kazgân-ı harîr ve bir dolab-ı harîr muhtevî olan bir kıt‘a tut bağçemi ve yine Karye-i Dersûniyye toprağında vâki‘ bir tarafdan Telle ( ) ve bir tarafdan Karakaş kızı tarlâsını ve bir tarafdan Nehr-i Hattab ve bir tarafdan tarîk-i ‘âmm ile müntehî ve mahdûd bir kıt‘a tut bağçesi mârrü’z-zikr nısf hisse dükkânım ile iki tut bağçemi cemî‘-i tevâbi‘ ve levâhıkı ile hasbeten-li’llahu te‘âlâ ve tâliben li-marzâtihi vakf-ı sahîh-i mü’eyyed

ve habs-i sarîh-i muhalled ile vakf ve habs idub şöyle şart ve ta‘yîn eyledim ki menâfi‘lerinden senede her ne hâsıl olur ise mezbûr bağçelerin maktû‘ı ve nısf-ı dükkân-ı merkûmun ta‘mîr ve termîm ve her bir masârifleri ru’yet olundukdan sonra senede medîne-i münevvere fukarâsına iki altun virilub ve her ne fazla kalur ise ben libâs-ı hayâtı lâbis oldukca cümlesini kendim kabz idub ve masârifimi sarf idub keyfe-mâ’-yeşâ’ ve yuhtâr mütevellî-i evvelim bi-emrillahu te‘âlâ azm-ı dâr-ı cinân eylediğimde evlâd-ı zükûr ve inâsım ‘alâ’s-seviyye batnen-ba‘de-batnın karnen-ba‘de-karnin mutasarrıf olub evlâd-ı zükûrumdan Monlâ Ahmed ve Monlâ Hüseyin ve Monlâ Mehmed bi’s-seviyye mütevellî olalar ba‘de vefâtihim evlâd-ı evlâd-ı evlâd-ı zükûr ve inâsları bi’l-müsâvât batnen-ba‘de-batnın karnen-ba‘de-karnin mutasarrıf olub evlâd-ı zükûrları bi’l-müsâvât mütevellî olalar ne‘ûzu-bi’llah min-kahrü’l-feyyâz evlâd ve inâsım inkırâzından sonra haremeyn-i şerîfeyn evkâfına mülhak ve muzâf **(s. 31)** ve fukarâsına irsâl ve tasarruf oluna deyu ta‘ayyün-i şürût ve tebeyyün-i kuyûd idub fârigan ‘ani’ş-şevâgil mütevellî-i merkûma teslîm ol-dahî tesellüm ve sâ’ir mütevellîleri mutasarrıf eyledi didikde mütevellî-i mezbûr dahî ber-minvâl-i muharrer tasarrufını ikrâr ile tarafeynden tevâfuk emri tamâm ve cânibinden tesâdüf husûsı itmâm buldukda vâkıf-ı mezbûr vech-i matbû‘ ve va‘z-ı meşrû‘ üzere istirdâd ve rücû‘ da‘vâsına şürû‘ idub kıdvetü’l-e’imme serâca’l-ümme kâşifü’l-gamme imâmü’l-a‘zam ve hümâm-i âfhem-i Ebu Hanife el-Kûfî el-Cevzî el-Hayr ve Kûfî hazretleri katında sahîh ve lâzım olmayub kâbil-i rücû‘ olmağla zikr olunan bağçeler ve nısf-ı dükkânın vakfından rücû‘ eyledim deyub mütevellî-i merkûm dahî kenduye lâzım mahall ve mülâyim cevâb-ı bâ-savâba müteveccih ve ‘âzim olub iğerce hâl minvâl-i muharrer üzeredir lakin imâmeyn-i hümâmeyn-i bedreyn-i kâmileyn katlarında vakf-ı mücerred “vakaftü” dimekle vakf-ı sahîh ve sıhhat-i lüzûmı müstelzim olub husûsen ba‘de’t-teslîm ile’l-mütevellî lâzım kabîlinden olmağla ânların re’y-i şerîf ve mezheb-i bendleri üzere vakf-ı mezbûrun sıhhat ve lüzûmuna hükm taleb ederim deyu hâkim-i hâsim-i muvakki‘-i sadr-ı kitâb tûba-lehu ve hüsn-i me’âb efendi hazretleri huzûrunda müterâfi‘ân ve fâsl-ı hasma tâlibân olduklarında hâkim-i mûmâ-ileyh hazretleri esbağ Allah en‘âmehu ni‘me ‘aleyh dahî ‘âlimen bi’l-hilâfü’l-vâki‘ beyne’l-e’imme el-eşrâfü’l-eslâf tarafeynin kelâmına nazar ve mennâ‘in-li’l-hayr olmakdan hazer idûb vakf-ı mezbûrun sıhhat ve lüzûmuna ‘alâ kavle men-yerâhu hükm-i mahkeme-i şer‘î ve kazâ-yı mübhem-i mer‘î idub vakf-ı mezbûrun min ba‘d naks ve nakzına mecâl muhâl oldı fe-men beddelehu ba‘de mâ semi‘ahu fe-innemâ ismuhu ‘alâ’l-lezî yübeddilûnehu inna’llahe semî‘un ‘alîm ve

ecrü'l-vâkıf 'alâ'l-hayyi'l-cevvâdü'l-kerîm cerî' zâlike ve hurrîre fî'l-yevmi'l-hâdî 'aşar min şehr-i Saferi'l-hayr sene sitte ve seb'în ve mi'e ve elf (1 Eylül 1762)

Şühûdü'l-hâl _____

- Fahrü'l-vâ'izînü'l-kirâm el-Hâcc Mehmed Efendi
- Cin Ömer Ağa-zâde İsmail Ağa
- Karın-dâşı Mustafa Ağa
- Hâcc Yahya
- Cebellî Monlâ Mustafa
- İbrahim Ağa-zâde Hattâb Fethullah Ağa
- Oda-bâşı Ali Beşe
- -zâde Feyzullah Beşe
- Nakîb-zâde Hâcc Mehmed
- Hâcc Kâsım oğlı Abdullah Ağa
- Monlâ Ahmed ibn Hâcc Mehmed
- Es-Seyyîd Ali Ağa Kaftâncı-zâde
- Hâcc Mahmûd Efendi Âhî-zâde
- Mısırlu Hâcc Abdurrahman
- Berber Halil oğlı Hâcc Mehmed
- Oğlı Mehmed Ali
- Seyyid Mustafa ibn Monlâ Halil

<u>Sayfa Numarası: 32/ Belge Numarası: 57</u>

Düstûr-ı mükerrem ve mu'azzam müşîr-i mufahham ve muhterem nizâmü'l-'âlem müdebbir-i umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmim-i mehâmmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib mümehhid-i bünyâni'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkânü's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûfu bi-sunûf-i 'avâtıfü'l-meliki'l-a'lâ Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak vezîrim Mustafa Paşa –edâma'llahu te'âlâ iclâlehu- ve kıdvetü'n-nüvvâbü'l-müteşerri'în Antakya Nâ'îbi Mevlânâ (boşluk) –zîde 'ilmuhu- tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki

Medîne-i Antakya kurbunda vâki' hüccâc-ı müslimîn ve ebnâ-i sebîlin memerr ve güzergâhları olub makarr-ı eşkıyâ' ve ziyâde hatar-nâk olan Cisr-i Hadîd ve Eğrî Geçîd nâm mahallerde te'mîn-i tarîk ve irâhe-i 'ibâd içun cümlenin zâ'ir ve ma'rifet ve nezâret ve i'ânetleriyle müceddeden birer palanka binâ' olunmak üzere

gayr-ı ez i‘ânet-i âhâlî cânib-i mîrîden bin gurûş i‘tâ’ ve emr-i muhâfazalarıçun dahî kırk nefer süvârî ve yiğirmi nefer piyâde neferât tahrîr ve vaz‘ olunmak üzere senevî icâb iden iki bin beş yüz gurûş ‘ulûfeleri yetmiş üç senesi Muharrem’inden i‘tibârıyla Haleb gümrüğü mâlından ocâklık ta‘yîn olunmak takrîbiyle Antakya a‘yânından Kara İbrahim masârif-i ebniyeyi âhz idub mârrü’z-zikr palankaları binâ’ eylemediklerinden gayrı neferât-ı mezkûreden ta‘yîn olunmamışdır deyu bundan mukaddemce der-‘aliyyeme inhâ’ olunmakdan nâşî ebniye-i mezkûre için gerek cânib-i mîrîden ve gerek taraf-ı âhâlîden virilan meblağ her kimin zimmetinde ise ‘alâ-eyy-i hâlin tahsîl ve muhâfazalarına ta‘yîn olunacak neferâtın ber-vech-i ocâklık mu‘ayyen olan senevî iki bin beş yüz gurûş ‘ulûfeleri yetmiş üç senesi Muharrem’inden beru (25 Ağustos 1759) her kimin zimmetinde ise tahsîl ve zikr olunan palankalar mukaddemâ fermânım oldığı üzere binâ’ ve neferâtı ta‘yîn ve hitâmı i‘lâm olunmak bâbında sâdır olan emr-i ‘âlî-şânım dergâh-ı mu‘allâm gediklûlerinden Osman –zîde mecduhu- mübâşeretiyle irsâl ve Adana Beğlerbeğisi Ahmed Paşa –dâme ikbâluhu- tarafından dahî mübâşir ta‘yîn ve mahalline vusûllerinde merkûm Kara İbrahim zikr olunan Eğrî Geçîd ma‘denine bir palanka binâ’ ve neferâtını vaz‘ ve Cisr-i Hadîd’de dahî yapılacak palankanın inşâsına şürû‘ esnâsında zelzele-i ‘azîme zuhûr ve yapılan palanka dahî münhedim olmağla tekrâr mahall-i mezbûre ve Cisr-i Hadîd’in kapûsı üzerine birer müstahkem kule binâ’ eyleyub cisr-i mezbûr kurbunda C(*û*)‘ayta ve Mîrmîrân nâm memerrlerde dahî birer kule inşâsını ve neferât-ı mezkûre gayr-ı vâfî oldığını ‘arz ve muhzır-ı birle der-sa‘âdetime i‘lâm eylemek üzere iken kesret-i vebâ’ ve imtidâd-ı zelzele hâciz ve mâni‘ olub ve bundan âkdem Antakya Nâ’îbi Aydınlı Mehmed Efendi bir memerrin âdem oldığından ‘azli esnâsında bir kimesnenin haberi olmaksızın hilâf-ı vâki‘ i‘lâm eylemiş olmağla sâlifü’z-zikr kuleler mukaddem karîn-i hitâm olub muhâfızları vaz‘ ve ta‘yîn ve ber-vech-i ocâklık mu‘ayyen olan iki bin beş yüz gurûş ‘ulûfelerini vekîlleri Ömer Haleb gümrüğü mâlından âhz ve tamâmen kendulere teslîm idub merkûm Kara İbrahim bir akçelerini almadığı ve Eğrî Geçîd Bölük-başısı Ali nâm kimesne kemâ-kâne bölük-başılığından takrîr ve ibkâ’ ve Cisr-i Hadîd bölük-başılığı dahî Kusayriyyeli Mehmed fevtinden Ali Kethüdâ’ya tefvîz ve neferâtlarının ‘ale’l-esâmî defteri tahrîr ve der-‘aliyyeme irsâl ve yetmiş beş senesi Receb’i gâyetine dek müstehakk oldukları ‘ulûfeleri virilmiş olduğundan istirdâdı müte‘azzir olmağla zikr olunan Eğrî Geçîd ile Cisr-i Hadîd beyninde vâki‘ Mîrmîrân ve C(*û*)‘ayta ma‘berlerinde dahî birer kule binâ’ ve vilâyet tarafından ‘ulûfeleri virilmek üzere her

birine onar nefer piyâde vaz‘ ve ta‘yîn ve ol-havâlî mazarrat-ı eşkıyâdan emîn ve masûn olduğunu lede’ş-şer‘ ihbâr ve inhâ’ eyledikleri Antakya nâ’îbi iki **(s. 33)** kıt‘a i‘lamlarında ve mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh memhûr mektûbunda tahrîr ve tastîr ve gediklû-yı mûmâ-ileyh dahî gelub ifâde ve takrîr itmekle defter-i mezkûr hazîne-i ‘âmiremde mahfûz baş muhâsebe defterlerine sebt ve kayd ve mazâmîn-i tahrîrât-ı mezkûre mukaddem sâdır olan evâmir-i ‘aliyyemin kuyûdâtı bâlâlarına şerh virilmeğin i‘lâm-ı hâl ve tahkîm-i zâbıta-i nizâm zımnında iş-bu emr-i ‘âlî-şânım ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuşdur vusûlünde siz ki vezîr-i müşâr ve nâ’îb-i mûmâ-ileyhümâsız zikr olunan kuleler mukaddem fermânım oldığı vechle kemâl-i metânet ve rasânet üzere binâ’ ve tekmîl ve muhâfazalarına müretteb ve mu‘ayyen olan piyâde ve süvârî neferâtı mûceb-i defter mecmû‘ı yarâr ve tâmmü’l-esliha ve ulû’l-iktidâr oldukları hâlde mâdâm ki ‘alâ’d-devâm hidemât-ı muhâfazada kıyâm ve karâr ve ol-havâlî ve enhâsını levs-i vücûd-ı eşkıyâdan tathîr ve te’mîne bezl-i iktidâr eylediklerince müstehakk oldukları ‘ulûfeleri bilâ-kusûr teslîm ve sâlifü’z-zikr Mîrmîrân ve C(*û*)‘ayta nâm mahallerde binâ’ olunan kulelere dahî taraf-ı âhâlîden vaz‘ ve ta‘yîn olunan onar nefer piyadelerin dahî ‘ulûfeleri nizâm virildiği vechle edâ’ ve fî-mâ-ba‘d neferât-ı merkûmenin noksânı zuhûr ider ise bilâ-tevakkuf kefîllu ve mu‘temed kimesnelerden intihâb ve tekmîl olunub ma‘âza’llahu te‘âlâ gerek a‘yân ve âhâlîden tama‘-ı hâm-ı teb‘iyyet birle kuleleri hedm ve neferâtı perîşân ve ‘ulûfelerini me’kel-i ittihâz eyledikleri sem‘-i hümâyûnuma ilkâ’ olunmak lâzım gelur ise a‘yân ve âhâlîden güzeşte ‘ulûfeleri tazmîni ile iktifâ’ olunmayub kazâ-yı mezbûrun hükkâm ve zâbitân ve sâ’ir nâfizü’l-kelîmleri te’dîb ve tenkîl olunacağını cümleye ifâde ve tefhîm ve iş-bu emr-i ‘âlî-şânım mazmûn-ı münîfi ‘alâ’l-istimrâr mürâ‘ât olunmak üzere tescîl ve tanzîm ve hilâf-ı rızâ-yı hümâyûnum hareketden cümleyi tahzîr ve tehdîd-i ‘azîm eylemeniz bâbında fermân-ı ‘âlî-şânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle (boşluk) vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan iş-bu emr-i şerîf-i celîli’ş-şân vâcibü’l-ittibâ‘ ve lâzımü’l-imtisâlimin mazmûn-ı itâ‘at-makrûnıyla ‘âmil olub hilâfından hazer ve mücânebet eyleyesiz şöyle bilesiz ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız tahrîren fî’l-yevmi’s-sâmin ‘aşar Şevvâl sene hamse ve seb‘în ve mi’ete ve elf (12 Mayıs 1762)

İslâmbol el-Mahrûse

Sayfa Numarası: 33/ Belge Numarası: 58

Sa‘âdetlu Surre Emîni hazretleri ve sika ağalar ve sâ’ir hüccâc-ı müslimînin Zenbâkiyye’den Antakya’ya ve Eğrî Geçîd’e varıncaya dek sâlimen mürûrları muhâfazasına ta‘yîn olunan Gönüllüler Ağası el-Hâcc Mustafa Ağa’nın ma‘iyyetinde olan on ‘aded bayrağın mâh-ı Saferi’l-hayr’ın yiğirminci gününden gâyetine dek on günlük virilecek rûz-ı merre ta‘yînât ve ‘alîkleri beyân olundı

Fî 20 S. sene 1176 (10 Eylül 1762)

Gurûş	**Esâme**	**Bayrak**
082,50	**Adedi**	**Adedi**
+ 540	10	1
622,50	10	9
Fî 8,50	00	0

Gönüllüler Ağası Bayrak

Yalnız altı yüz yiğirmi iki buçuk gurûşdur

(sahh)

Hâlâ Gönüllüler Ağası -‘izzetlu- Mustafa Ağa ba‘de’s-selâm inhâ’ olunur ki

İş-bu esnâda hüccâc-ı müslimîn ve surre emîni ve sakka-başı ağaları hazerâtlarının ‘avdet ve mürûrları vakti hulûl itmeğin dahî nâşî muhâfazalarıçun mahsûs fermân-ı ‘âlî-şânım sâdır olmağla gerekdir ki Zenbâkiyye Hânı’ndan ‘Uzeyr sınûrına değin on bayrak dîvâne-gân ‘askeriyle hüccâcın emnen ve sâlimen mürûr ve isâllerine sadâkat ve istikâmet üzere sa‘y ve ihtimâm eyleyub ve mâh-ı Saferi’l-hayr’ın yiğirminci gününden (10 Eylül 1762) on günlük iktizâ’ iden ta‘yînât Antakya Voyvoda(*sı*) Hüseyin Ağa tarafından virilmek üzere bûsulası tahrîr ve irsâl olunmuşdur vusûlünde vech-i meşrûh üzere husûs-ı mezkûrde gayret ve ihtimâm ve muhâlefetden ihtirâz eyleyesiz

Fî 11 S. sene 1176 (1 Eylül 1762)

Mehmed Muhassıl ve Mütesellim-i Haleb hâlâ

Sayfa Numarası: 34/ Belge Numarası: 59

Uveys Oğlu Mehmed Beşe’nin Mu‘ârazadan Men‘ Hüccetidir

Medîne-i Antakya’da Tâbi‘-i Sofîlar Mahallesi sâkinlerinden Hüseyin bin Muharrem Ağa ibn İbrahim Ağa meclis-i şer‘-i hatîr-i lâzımü’t-tevkîrde mahalle-i mezbûre sâkinlerinden iş-bu sâhibü’l-vesîka Mehmed Çelebi ibn el-Hâcc Ali

muvâcehesinde üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm idub medîne-i mezbûreye tâbi‘ Ma‘şûkiyye nam mezra‘a toprağında vâki‘ bir tarafdan Musa Ağa tarlâsı ve bir tarafdan Ma‘tûk-zâde bağçesi ve bir tarafdan Tûfekci Mustafa Beşe çâyırlığı ve bir tarafdan yine merkûm Mustafa Beşe tarlası ile mahdûd olub altı sütûn üzere mebnî bir dam-ı harîr ve bir kazgân-ı harîr ve eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmireyi hâvî bir kıt‘a tut bağçesinin nısf hissesi babam müteveffâ merkûm Muharrem Ağa’nın mülk-i mevrûsı olub târîh-i kitâbetden on altı sene mukaddem babam mezbûr iş-bu mezbûrun babası merkûm el-Hâcc Ali’den iki yüz seksan iki gurûş deyn alub meblağ-ı mezbûr mukâbelesinde bağçe-i mahdûd-ı mezkûrun nısf hissesini rehn-i vaz‘ ve teslîm ve ben sagîr iken babam merkûm Muharrem Ağa vefât idub el-hâletü hazihi bana dahî rüşd gelmekle sû’âl olunub mûceb-i şer‘îsi icrâ’ olunmak matlûbumdur didikde gıbbe’s-sû’âl mezbûr Mehmed Çelebi cevâbında bağçe-i mahdûd-ı mezkûrun nısf hissesi iş-bu müdde‘î-i mezbûrun babası merkûm Muharrem Ağa’nın mülki olub lakin târîh-i kitâbdan yiğirmi üç sene mukaddem mezbûr Muharrem Ağa bağçe-i mahdûd-ı mezkûrun nısf hissesiyle mezra‘a-i mezbûre toprağında kâ’in tahmînen dokuz şunbul tohum isti‘âb ider iki kıt‘a târlânın nısf-ı hakk tasarruflarını babam mezbûr el-Hâcc Ali’ye üç yüz gurûş semen makbûza bey‘ ve temlîk ve teslîm ve tefvîz eylediğinde ol-dahî ber-vech-i muharrer iştirâ’ ve temellük ve tesellüm ve tefevvüz ve kabz ve kabûl idub babam mezbûrdan bi’l-ırs bana intikâl itmekle mülk-i mevrûsum olmak üzere mutasarrıf olurum deyu def‘le mukâbele idicek gıbbe’s-sû’âl ve ‘akîbü’l-inkâr dâfi‘-i mezbûrdan sıdk-ı makâline muvâfık beyyine taleb olundukda ‘udûl-i ahrâr-ı ricâl-i müslimînden Âhî es-Seyyid el-Hâcc Ali ibn es-Seyyid el-Hâcc Mehmed ve Kassâbcı el-Hâcc Hasan ibn Hasan nâm kimesneler li-ecli’ş-şehâdet meclis-i şer‘e hâzırân olub eserü’l-iştihâd fî’l-hakîka iş-bu müdde‘î-i mezbûrun babası Muharrem Ağa târîh-i kitâbdan yiğirmi üç sene mukaddem bağçe-i mahdûd-ı mezkûrun nısf hissesiyle dokuz şunbul tohum ist‘âb ider iki kıt‘a târlânın nısf hakk tasarruflarını merkûm Mehmed Çelebi’nin babası el-Hâcc Ali’ye bizim huzûrumuzda üç yüz gurûş semen makbûza bey‘ ve temlîk ve tefvîz eyledikde ol-dahî ber-vech-i muharrer iştirâ’ ve tefevvüz eyledi bizler bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahî ideriz deyu her birleri edâ-yı şehâdet-i şer‘iyye eylediklerinden gıbbe’t-ta‘dîl şehâdetleri makbûle olmağın mûcebince müdde‘î-i mezbûr Hüseyin ber-vech-i muharrer nısf bağçe mu‘ârazasından men‘ birle mâ-hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundu fî’l-yevmi’l-‘işrîn min şehr-i Saferi’l-hayr li-sene sitte ve seb‘în ve mi’ete ve elf (10 Eylül 1762)

Şühûdü'l-hâl _____

- Fahrü'l-'ulemâ'i'l-kirâm Halil Efendi
- Fahrü'l-emâcid ve'l-a'yân Ser-tûrnâî İbrahim Ağa
- 'Umdetü'l-emâcid ve'l-a'yân- Kâtib-zâde el-Hâcc Mehmed Ağa
- Hezbân-zâde (خزبانزاده) el-Hâcc Mehmed Beşe
- Mollâ Ahmed Efendi ibn el-Hâcc Mehmed
- Hasekî Fethullah Ağa
- Oda-başı Ali Beşe
- El-Hâcc Mehmed Beşe Köse Çâvûş
- Görmüş/Kürmüş (گورموش) Beşe
- Habeşli Mehmed Beşe
- 'Attâr Mollâ Veli
- Abbûd oğlu Abdurrahman Beşe
- Berber Abdullah Beşe ve gayrihum

<u>Sayfa Numarası: 35/ Belge Numarası: 60</u>

Cisr-i Hadîd ve Eğrî Geçîd Neferâtının Ber-vech-i Ocâklık 'Ulûfe Berâtı Sûretidir

Nişân-ı şerîf-i 'âlî-şân-ı sultânî ve tuğrâ-yı garrâ-yı kitî-sitân-ı hâkânî hükmü oldur ki

Mekke ve Medîne ve Mısır ve Şâm ve Haleb tarîklerinin ve sâ'ir mesâlik-i 'adîdenin câddesinde ve hüccâc-ı müslimîn ve bi'l-cümle ebnâ-i sebîlin memerrinde vâki' medîne-i Antakya'dan mürûr ve 'ubûr hüccâc-ı müslimîn ve hazâ'in-i mîrîye ve kavâfil-i tüccâr ve ebnâ-i sebîlin ol-havâlîde kâ'in hatar-nâk olan mevâkıfdan sâlimen imrâr ve cânib-i me'mene isâlleriçun Haleb vâlîleri taraflarından ta'yîn olunan 'asâkir ve levendât esnâ-i zehâb ve iyâblarında güzergâhlarında bulunan mezâri' ve murâfıkı pâ-zede ve bu evân-ı kaht ve gılâda müft ve meccânen yem ve yiyecek ahzından mâ'adâ 'avâ'id ve bayrak akçesi ve kurbân akçesi nâmıyla envâ'-ı mutâlebât-ı 'anîfe ile fukarâ-yı âhâlî ve ra'iyyeti ızrâr ve cânlarından bî-zâr eylediklerinden gayrı niçelerine (نچه‌لرنه) habâset ve şenâyi'e dahî ictisâr itmeleriyle hem hüccâc ve ebnâ-i sebîlin te'mîn ve selâmeti ve hem ol-tarafda olan 'ibâdullahın tatmîn ve râhatı içun medîne-i mezbûre kurbunda makarr-ı eşkıyâ-yı lusûs olan Cisr-i Hadîd ve Eğrî Geçîd nâm ziyâde hatar-nâk olan iki mahallde

müceddeden birer palanka binâ' olunub Cisr-i Hadîd'e yiğirmi beş nefer süvârî ile on nefer piyâde ve Eğrî Geçîd'e dahî on beş nefer süvârî ve on nefer piyâde ki cem'an kırk nefer süvârî ve yiğirmi nefer piyâde olmak vechiyle zikr olunan iki mahalle altmış nefer süvârî ve piyâde muhâfız vaz' ve leylen ve nehâren kıyâm ve mürûr ve 'ubûr idenleri ve etrâf ve enhâsı keyd ve mazarrat-ı eşkıyâdan hıfz ve hırâsetine ihtimâm eylemek üzere süvârîsine senevî ellişer ve piyâdesine yiğirmi beşer gurûş 'ulûfe takdîr ve Haleb gümrüğünden ta'yîn olunması (اولنمسی) âhâlî-i Antakya muhzırlarıyla istid'â ve kâdîsı dahî 'arzıyla inhâ' itmeleriyle husûs-ı mezkûr re'y-i savâb ve ebnâ-i sebîlin te'mîn ve selâmetlerine ve ol-havâlîde olan 'ibâdullahın tatmîn ve râhatlarına vesîle olacak emr-i müstahsen oldığı bilâ-irtiyâb olmağla kırk nefer süvârînin ellişer gurûşdan senevî iki bin ve yiğirmi nefer piyâdenin dahî yiğirmi beşer gurûşdan beş yüz gurûş ki senevî iki bin beş yüz gurûş 'ulûfeleri iktizâ' eylediği ve zikr olunan iki mahallde binâ' olunacak palankaların gayr-ı ez-i'ânet-i bedeniye-i âhâlî masârif-i ebniyeleriçun bin gurûş farz ve takdîr olunmağla masârif mukarrere-i mîrîyeye tezâyüd terettüb eylememek içun neferât-ı merkûmun icâb iden sâbıkü'z-zikr iki bin beş yüz gurûş 'ulûfelerinin iş-bu yetmiş iki senesi ibtidâsından i'tibâr ile her birine yedişer yüz ellişer gurûşdan bin beş yüz gurûş Mardîn ma'a Nusaybîn mukâta'asıyla Dûceyl mukâta'asına ve kusûr beş yüz gurûşdan bin gurûş dahî gümrük-i dûhân-ı Trablusşâm ile Bâdiye-i Bâdet mukâta'alarına zamm ve ol-mukâbelede iki bin beş yüz gurûş 'ulûfeleri yetmiş üç senesi Muharrem'inden i'tibâr ile Haleb gümrüğünden ber-vech-i ocâklık ta'yîn ve gayr-ı ez i'ânet-i bedeniye-i âhâlî ve re'âyâ binâlarıçun takdîr olunan bin gurûş masârif dahî mîrîden virilmek şartıyla mahalleyn-i mezkûreyn cümlenin re'y ve ma'rifet ve nezâret ve ihtimâm ve dikkatleriyle kemâl-i istihkâm ve rasânet üzere müceddeden iki 'aded palanka binâ' ve muhâfazasıçun cümlesi güzîde ve tâmmü'l-esliha ve tüvânâ ve mu'temed kimesneler olmak üzere intihâb olunarak neferât-ı merkûm tamâmen ve kâmilen tahzîr ve mevcûd ve hidmet-i muhâfazaya kıyâm ve 'alâ'l-esâmî defteri hazîne-i 'âmîrem defterlerine sebt ve kayd içun 'icâleten der-'aliyyeye irsâl ve palankaların hitâmı i'lâm olunmak içun meblağ-ı mezkûrun iki bin beş yüz gurûş ber-vech-i muharrer mukâta'ât-ı **(s. 36)** merkûmeye zamm ve neferât-ı merkûmenin 'ulûfeleri gümrük-i mezbûrdan ocâklık ta'yîn ve baş muhâsebeye kayd ve ocâklık berâtı ve iktizâsına göre emr-i şerîf virilmek telhîs olundukda telhîs mûcebince zamm ve neferât-ı merkûmenin 'ulûfeleri gümrük-i mezbûrdan ocâklık ta'yîn ve baş

muhâsebeye kayd ve ber-vech-i muharrer ocâklık berâtı ve iktizâsına göre emri tahrîr olunmak bâbında bin yüz yetmiş iki senesi Cemâziye'l-âhir'inin on altıncı güni târîh(*iy*)le (14 Şubat 1759) müverrah fermân-ı 'âlî-şânım sâdır olmağın hakklarında mezîd-i 'inâyet-i pâdişâh-ânem zuhûra geturub iş-bu bin yüz yetmiş iki senesi Cemâziye'l-âhir'inin on yedinci güni (15 Şubat 1759) bu berât-ı hümâyûnı virdim ve buyurdum ki neferât-ı merkûme bâlâda mestûr olduğı üzere senevî iki bin beş yüz gurûş 'ulûfelerini yetmiş üç senesi Muharrem'inden i'tibâr ile Haleb gümrüğü mâlından ümenâsı olanlar yedlerinden ber-vech-i ocâklık âhz ve kabz ve makbûzlarına müş'ir iş-bu berât-ı 'âlî-şânımın sûreti zahrına hüccet-i şer'iyye itdirildikçe taraf-ı âhardan ferd mâni' ve mezâhim olmayalar şöyle bileler 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar

Kostantiniyye el-Mahrûse

<u>Sayfa Numarası: 36/ Belge Numarası: 61</u>

Antakya Kâdîsı fazîletlu Efendi ve Voyvodası 'izzetlu ağa ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle sâhib-i 'arz-ı hâlin husemâsını ihzâr-ı mütebeyyin olan hakkını icrâ' vukû'ı ve sıhhatini i'lâm eyleyesiz

Fî 14 S. sene 1176 (4 Eylül 1762)

Mehmed Muhassıl ve Mütesellim-i Haleb hâlâ (m)

Devletlu 'inâyetlu efendim sultânım hazretleri sağ olsun 'arz-ı hâl kulları ve câriyeleri budur ki Antakya Kazâsı Kusayr Nâhiyesi kurâlarından Kârsû nâm karye âhâlîsi Şeyh Mehmed ve Kassâb oğlı Kara Hasan nâmân mezbûrlar karındâşım Ömer'in demm-i diyeti dört yüz iki gurûş nukûd-ı akçe ve yüz elli gurûşluk bir re's âslâh atımız cebren zabt ve rabt ve bu câriyelerine cevâb ve gadr-ı küllî eylemeleriyle efendimiz merâhim-i 'aliyyelerinden mercûdur ki Allah ve Resûluhu için bu câriyelerine merhameten mezbûr üzerlerine mübâşir ta'yîn ve dîvân-ı Haleb'e ihzâr ve mürâfa'a-i şer' ve ihkâk-ı hakk ve mezkûr emvâlımı tahsîl buyurmaları bâbında emr ve fermân efendim sultânım hazretlerinindir.

Bende-i Hadîce bint-i İbrahim (m)

<u>Sayfa Numarası: 36/ Belge Numarası: 62</u>

Antakya Kâdîsı fazîletlu efendim hazretleri ve voyvodası ağa ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle merkûmânı ihzâr ve sübût olan ücretini ve gasb olunan eşyâsını alı-virub vukû'ı ve sıhhati üzere i'lâm eyleyesiz

Fî 14 S. sene 1176 (4 Eylül 1762)

Mehmed Muhassıl ve Mütesellim-i Haleb hâlâ (m)

Devletlu ‘inâyetlu mürüvvetlu efendim sultânım hazretleri sağ olsun ‘arz-ı hâl kulları budur ki Antakya Kazâsı Kusayr Nâhiyesi kurâlarından Garbeyâz nâm karye âhâlîlerinden Delî Bâlta Mehmed nâm kimesnenin yanında bu kulları senevî on beş gurûş ücretiyle hidmet-kârlık idub sene tamâmında mezkûr ücretime mezbûr ta‘allül ve edâsında muhâlefet eyledüğinden nâşî karye-i mezbûre âhâlîlerinden yine mezkûrun ‘amm-i zâdeleri Lûr Hasan ve Kefş-ger Mustafa Mürebbî oğlı Halil nâmân mezbûrlar dahî ücretimi taleb itdiğim içun bu kullarını darb-ı şedîd ile harrûb bir tüfenkimi ve baş kuşâğımı ve silâhımı ve kuvvetimden mecmû‘ on iki gurûş akçemi dahî âhz ve zabt idub bu kullarına gadr-ı küllî eylemeleriyle mezbûr üzerlerine mübâşir kulları ta‘yîn ve emvâlımı ve ücretimi tahsîl buyurmaları bâbında fermân sultânım hazretlerinindir

Bende-i Mehmed (m)

<u>Sayfa Numarası: 37/ Belge Numarası: 63</u>

Akdâ kudâti’l-müslimîn evlâ-yı vülâti’l-muvahhidîn ma‘denü’l-fazl ve’l-yakîn râfi‘-i a‘lâmü’ş-şerî‘a(*ti*) ve’d-dîn vâris-i ‘ulûmi’l-enbiyâ’ ve’l-mürselîn el-muhtass bi-mezîd-i ‘inâyeti’l-melikü’l-mu‘în Mevlânâ Haleb Kâdîsı -zîdet fezâ’ilehü- ve mefâhirü’l-kudât ve’l-hükkâm me‘âdinü’l-fezâ’îl ve’l-kelâm Eyâlet-i Haleb’de vâki‘ sâ’ir kudât ve nüvvâb –zîde fazluhum- ve mefâhirü’l-emâsil ve’l-akrân a‘yân-ı vilâyet –zîde kadruhum- tevkî‘-i refî‘-i hümâyûn vâsıl olıcak ma‘lûm ola ki

Bin yüz yetmiş altı senesine mahsûben Eyâlet-i Haleb’den ber-mu‘tâd-ı kadîm sefersiz vakitlerde virilegelan hazariyye senede iki taksît ile tevzî‘ ve taksîm ve hâlâ Haleb Vâlîsi düstûr-ı mükerrem ve mu‘azzam müşîr-i mufahham ve muhterem nizâmü’l-‘âlem sadr-ı sâbık vezîrim Mustafa Paşa –edâma’llahu te‘âlâ iclâlehu- tarafından kabzına me’mûra edâ’ ve teslîm olunmak fermânım olmağın iş-bu emr-i şerîf ısdâr ve dergâh-ı mu‘allâm gediklülerinden kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Mustafa –zîde kadruhu- ile irsâl olunmuşdur imdi vusûlünde eyâlet-i mezbûreden sefersiz ve her taksîti vakt ve zemânıyla cümle ma‘rifeti ve ma‘rifet-i şer‘ ile tevzî‘ ve taksîm ve yerlu yerinden cem‘ ve tahsîl ve müşârün-ileyh tarafından kabzına me’mûra edâ’ ve teslîm itdirilub ‘avk ve te’hîr ve virilegelandan ziyâde bir akçe idhâl ve tevzî‘den gâyetü’l-gâye ittikâ’ ve ihtirâz olunmak bâbında fermân-ı ‘âlî-

şânım sâdır olmuşdur buyurdum ki (boşluk) vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-imtisâlimin mazmûn-ı münîf-i itâ'at-makrûnuyla 'âmil olasız şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahrîren fî evâhir-i şehr-i Zî'l-hicce sene hamse ve seb'în ve mi'ete ve elf (13-22 Temmuz 1762) İslâmbol el-Mahrûse

Sayfa Numarası: 37/ Belge Numarası: 64

Medîne-i Antakya Kazâsı'na tâbi' Alâkend Karyesi sâkinlerinden iken bundan âkdem katîlen fevt olan el-Hâcc Mehmed ibn İsmail'in verâseti zevce-i menkûhası Âyşe bint-i es-Seyyid İbrahim ile sulbî kebîr oğlu Musa'ya ve sagîr oğlu İsmail ve sulbiyye-i kebîre kızı Fâtıma'ya münhasıra oldığı 'inde'ş-şer'i'l-kadîm zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra bi'l-iltimâs tahrîr ve takvîm ve beyne'l-verese tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûr defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olundı fî 4 Ra. sene 1176 (23 Eylül 1762)

Malzemenin Cinsi	**Adedi**	**Değeri**
Müsta'mel alâca 'anterî	1	Gurûş 3
Balık dişi siyâh kabzalu hancer	1	Gurûş 5
Köhne kırmızı çûka	1	Gurûş 5
Diğer cedîd cûka biniş	1	Gurûş 8,25
Köhne sârık	2	Gurûş 1
Kemer	-	Pâre 30
Kerm-sûd kablu köhne kedi kürk	1	Gurûş 2,50
Sahn	8	Gurûş 10
Tâs	2	
Lengerî	3	
Tebsî	2	
Leğen	1	
İbrîk	1	
Satl	2	
Leğence	2	
Sûzek	1	
Tâbe	1	
Sağım tâsı	-	

Tencere	2	Gurûş 4
Kazgân-ı sagîr	1	Gurûş 3
Lakîn	1	Gurûş 4
Seccâde	1	Gurûş 3
Cûl	1	
Köhne yeşil cûka biniş	1	Gurûş 1,50
Kahve ibrîk	2	Gurûş 0,50
Ata ( ) gömleği	1	Gurûş 1
Döşek	6	Gurûş 11
Yorgân	4	Gurûş 15
Çît kûmâş	2	
Çît yasdık	3	Gurûş 3
Katremiz ve hurdavât	-	Gurûş 5
Kısrâk	2	Gurûş 60
Tây	1	
Karye-i merkûmede vâki‘ bir bâb menzil	-	Gurûş 60
Kâtır	1	Gurûş 4 ( )
Merkeb	2	Gurûş 10
İnek	4	Gurûş 40
Keçi ve koyun	9	Gurûş 18
Oğlâk	85	Gurûş 110
Öküz	5	Gurûş 70
Kûgân	15	Gurûş 11
Karye-i mezbûreden ve sâ’ir mezra‘ada zeytûn eşcârı ‘aded	600	Gurûş 1.800
Karye-i mezbûrede ve sâ’ir mezra‘ada tut bağçesi	3	Gurûş 250
Karye-i merkûmede vâki‘ bir kıt‘a üzüm bâğı	-	Gurûş 100

Sayfa Numarası: 38/ Belge Numarası: 64

Malzemenin Cinsi	Adedi	Değeri
Yetmiş altı senesine mahsûben Bâğ-ı Bîle ( ) icâresi	-	Gurûş 150
Kârsû Karyesi'nde mevcûd hınta	Şunbul 20	Gurûş 160
Harmânda ber-vech-i tahmîn hınta	Şunbul 15	Gurûş 120
Şa'îr	Şunbul 10	Gurûş 50
Kûşne	Şunbul 10	Gurûş 60

Yekûn gurûş 3.143,50

Yalnız üç bin yüz kırk üç buçuk gurûşdur[95]

Minhâ' el-ihrâcât _____

Berâ-yı techîz ve tekfîn	Gurûş 30
Mehr-i mu'âhhar-ı zevce-i mezbûre Âyşe	Gurûş 100
Resm-i kısmet	Gurûş 79
Kâtibiyye	Gurûş 5
Hüddâmiyye	Gurûş 5
Çûkadâriyye	Gurûş 5
İhzâriyye	Gurûş 3
Harc-ı hüccet-i vesâya ve nafaka	Gurûş 30

Yekûn gurûş 257 Yalnız iki yüz elli yedi gurûşdur

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese _____

Gurûş 2.886,50 Yalnız iki bin sekiz yüz seksan altı buçuk gurûşdur

Hisse-i zevce-i mezbûre	Gurûş 360,75 - Akçe 5
Hisse-i ibni'l-merkûm Musa	Gurûş 1.010 - Akçe 26
Hisse-i diğer ibni'l-merkûm İsmail	Gurûş 1.010 - Akçe 26
Hisse-i binti'l-mezbûre Fâtıma	Gurûş 505 - Akçe 13

Kesîr akçe 20

Sayfa Numarası: 38/ Belge Numarası: 65

Medîne-i Antakya'da Tut Mahallesi sâkinlerinden olub hacc-ı şerîfden 'avdetinde Mahmiyye-i Şâm-ı Şerîf'de bundan âkdem vefât iden el-Hâcc Mehmed

[95] Yukarıdaki verilere göre çıkan sonuç 3.158,50 kuruşdur.

ibn Monlâ Yusuf'un verâseti zevce-i metrûkesi Ayşe bint-i Mustafa ile sulbî sagîr oğlı Ebubekr'e ve sagîre kızı Fâtıma'ya ve merkûme Ayşe'nin batnında mütebeyyin haml-ı mevkûfa münhasıra oldığı lede'ş-şer' zâhir-i istihkâk oldukdan sonra bi'l-iltimâs tahrîr ve takvîm ve beyne'l-verese bi'l-farîzatü'ş-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı merkûm defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olundı

Fî 27 S. sene 1176 (17 Eylül 1762)

Malzemenin Cinsi	**Adedi**	**Değeri**
Mushaf-ı Şerîf hediyesi	-	Gurûş 3
Sahn	17	Gurûş 20
Mertebânî	11	
Tencere	3	
Kazgân	2	Gurûş 9
Tâs	1	
Hamâm leğencesi	-	Gurûş 3
Tebsî	2	
Tâs	9	Gurûş 5
Tebsî	5	
Lakîn	1	Gurûş 3
S(*î*)nî	1	
Kîl leğencesi satîl	-	Gurûş 2,50
Leğence ibrîk kebîr tebsî	-	Gurûş 2,50
Süzek	1	
Leğence	2	Gurûş 6
Hamâm leğencesi	1	
Sablu tâs	1	
Kahve (kesik)	4	Gurûş 0,50
Şam'dân	-	Gurûş 0,50
Fincân ve	3	Gurûş 0,75
Çanak	3	
Köhne müsta'mel kilîm	2	Gurûş 3
Kadîfe yasdık	4	Gurûş 10
Köhne yasdık	6	Gurûş 2
Müsta'mel ve köhne yorgân	9	Gurûş 20

Kırmızı şilte ve	2	Gurûş 23
Döşek	8	
Sîm raht	1	Gurûş 27
Mor cûka biniş	1	Gurûş 2,25
Yeşil bez ‘anterî	-	Gurûş 2
Köhne sârık	4	Gurûş 1,50
Sincâbî cübbe cûka	1	Gurûş 2,50
Beyâz bez ‘anterî	1	Gurûş 1
Fûta	1	Pâre 20
Kırmızı ve mâ’î cübbe cûka	3	Gurûş 4,50
Çârşâb ve	1	Gurûş 2,75
Hurdavât	-	
Sincâbî cübbe kürk	-	Gurûş 4
Köhne cûka çift	2	Gurûş 2
Revgan deste	1	Gurûş 2
Şeker-pâresi	-	Gurûş 40
Sandık	2	Gurûş 2
Katremiz ve	2	Gurûş 2
(kesik)	-	
Kırmızı libâde	1	Gurûş 3
Köhne siyâb	2	Pâre 20
Şâm sârığı	22	Pâre 2,50
Bendî sârık	2	Gurûş 20
Kemer şamk	12	Gurûş 9
Azâlık (ازالق) bez tob	1	Gurûş 9
Köhne mâ’î şalvâr	1	Gurûş 2,50
Köhne mâ’î cûka biniş	-	Gurûş 1,50
Kırmızı fes	2	Gurûş 1
Köhne ihrâm ve	1	Gurûş 1,50
Sârı kûşâk	1	
Dîmî ‘anterî	1	Gurûş 2,50
Tesbîh ve	9	Gurûş 2
sivâk ve lîf (kesik)	-	

Sayfa Numarası: 39/ Belge Numarası: 65

Malzemenin Cinsi	**Adedi**	**Değeri**
Harâr	-	Pâre 20
Yeşil ve kalbî ( )	-	Gurûş 1
Anbâr sandûğı	1	Gurûş 4
Köhne meşkel	4	Gurûş 0,50
Kazgân	1	Gurûş 4
Sînî	1	Gurûş 5
Kebîr tencere	1	
Köhne iğer	-	Pâre 20
Mahalle-i mezbûrda vâki‘ bir bâb menzil nısf hissesi	-	Gurûş 200
Mezra‘a-i Karaçây-ı Kebîr’de vâki‘ bir kıt‘a tut bağçesi	-	Gurûş 450
Mezra‘a-i mezkûrda vâki‘ Oflâz oğlı bağçesi dimekle ‘arîf bir kıt‘a tut bağçesi	-	Gurûş 250
Mezra‘a-i Kefere/ Küfere toprağında vâki‘ eşcâr-ı zeytûn	-	Pâre 18 Gurûş 38
Kefş-gerân Çarşûsı’nda bir bâb dükkân	-	Gurûş 50
Karye-i Kilisâcik toprağında vâki‘ bir kıt‘a üzüm bâğı	-	Gurûş 30
Mezra‘a-i Ders(*û*)niyye toprağında vâki‘ eşcâr-ı zeytûn	70	Gurûş 70
Der-zimmet-i Ahmed bin Salih fevt	-	Gurûş 20
Der-zimmet-i Yusuf bin Ahmed fevt	-	Gurûş 10
Der-zimmet-i Hasan bin Oflâz fevt	-	Gurûş 10

Yekûn Gurûş 1.406,75 Yalnız bin dört yüz altı gurûş otuz pâre

Minhâ’ el-ihrâcât _____

Resm-i kısmet	Gurûş 35
Kâtibiyye ve hüccet-i kalemiyyeleri	Gurûş 3,50
Hüddâmiyye	Gurûş 2,50
Cûka-dâriyye	Gurûş 2,50
İhzâriyye	Gurûş 1,50
Harc-ı hüccet-i nafaka ve vesâya ve nezâret	Gurûş 10
Mehr-i mu'âhhar-ı müsebbet zevce-i mezbûre Âyşe	Gurûş 60

Yekûn gurûş 115

Yalnız yüz on beş gurûşdur

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese _____

Gurûş 1.291,75 yalnız bin iki yüz doksan bir gurûş otuz pâredir

Hisse-i zevce-i merkûme Âyşe	Gurûş 161 - Pâre 18
Hisse-i ibn-i merkûm Ebubekr	Gurûş 452 - Akçe 14
Hisse-i bint-i mezbûre Fâtıma	Gurûş 226 - Akçe 7
Hisse-i haml-i mevkûf	Gurûş 452 - Akçe 14

Kesîr Akçe 1

<u>Sayfa Numarası: 39/ Belge Numarası: 66</u>

Medîne-i Antakya'da Hazret-i Habîbü'n-Neccâr Mahallesi sâkinlerinden iken bundan âkdem fevt olan Uzun Halil Ağa ibn Süleymân'ın verâseti zevce-i menkûhası Rukiyye Hâtûn bint-i Bekik ( ) Mehmed Ağa ile gâyib-i 'ani'l-beled vâlidesi Perîhân bint-i Abdullah ve kız karındâşları Edîbe ve Fâtıma'ya ve karındâşı oğulları Ahmed ve İbrahim ibn Feyzî nâm kimesnelere münhasıra oldığı lede'ş-şer'e zâhir ve nümâyân oldukdan sonra cânib-i şer'den bi'l-iltimâs tahrîr ve Sûk-i Sultânî'de bi'l-müzâyedet fürûht olunan tereke(-*i*) müteveffâ-yı merkûm defteridir ki ber vech-i âtî zikr olunur

Fî 4 Ra. sene 1176 (23 Eylül 1762)

Malzemenin Cinsi	**Adedi**	**Değeri**
Sîm bıçak	1	Gurûş 11
Cûka biniş	1	Gurûş 11
Çiçeklu entârî	1	Gurûş 5,50

Akçe kîsesi	1	Gurûş 1
Cûka kabût	1	Gurûş 15
Kâkûm taklîdî cübbe kürk	-	Gurûş 16
Cûka biniş	1	Gurûş 8
Şâlî cübbe	1	Gurûş 8
Müsta‘mel kerm-sûd kaftân	1	Gurûş 5,50
Cedîd cûka çakşır	-	Gurûş 5,50
Beyâz cübbe cûka	-	Gurûş 5
İç ‘anterî	1	Gurûş 1
Cedîd bendî sârık	2	Gurûş 15
Müsta‘mel sârık	1	Gurûş 2
Don ve gömlek	3	Gurûş 2
Müsta‘mel cübbe pâ-çe kürk	1	Gurûş 9
Köhne şâlî biniş ve şalvâr	2	Gurûş 3,50
Köhne çakşır	1	Gurûş 1,50
Köhne cûka biniş	1	Gurûş 2
Şâm alâcası entârî	1	Gurûş 4
Trâblûs kûşağı	1	Gurûş 5
Müsta‘mel şâlî	1	Gurûş 0,50
Cûka entârî	-	Gurûş 1,50
Fes ve Başlık	2	Gurûş 1
Köhne kılıç ve kamçı	-	Gurûş 3,50
Cedîd kilîm	6	Pâre 30
Keçe	1	Gurûş 1,50
Nukûd-ı akçe	-	Gurûş 64,75 Pâre 9
Bîrûze taşlu hâtim ve yemenî taşlu mühr	2	Gurûş 10
Der-zimmet-i Yusuf ‘an karye-i Fâtikiye	-	Gurûş 124
Der-zimmet-i Yusuf kayın-	-	Gurûş 100

vâlidesi		
Der-zimmet-i karye-i âhâlî-i Hayno		Gurûş 496
Karye-i Fatıkiye toprağında nısf hisse üzüm bâğı ve incirlik	-	Gurûş 200
Büyükburc ve Com karye topraklarında vâki‘ eşcâr-ı zeytûn	27	Gurûş 40

Yekûn gurûş 1.099,25 pâre 9[96]

Minhâ’ el-ihrâcât _____

Techîz ve tekfîn	Gurûş 58 - Pâre 9
Mehr-i mu’âhhar-ı müsebbet zevce-i el-mezbûre Rukiyye Hâtûn	Gurûş 400
Mezkûr oldığı üzere bundan âkdem hâkim-i şer‘ efendinin aldığı resm-i kısmet ve hüddâmiyye	Gurûş 38,50

Yekûn gurûş 496,50 pâre 9

<u>Sayfa Numarası: 40/ Belge Numarası: 66</u>

Sahhü’l-bâkî _____

Gurûş 602,75 yalnız altı yüz iki gurûş otuz pâredir

Hisse-i zevce-i mezbûr Rukiyye Hâtûn	Gurûş 139 - Pâre 2
Hisse-i ümm-i mezbûr Perîhân Hâtûn	Gurûş 92,50 - Pâre 8
Hisse-i uhti’l-mezbûre Edîbe Hâtûn	Gurûş 185 - Pâre 16
Hisse-i diğer uht-i mezbûre Fâtıma Hâtûn	Gurûş 185 - Pâre 16

Kesîr pâre 8

<u>Sayfa Numarası: 40/ Belge Numarası: 67</u>

Şerî‘at-şi‘âr fazîlet-disâr Antakya Kâdîsı -zîde fazluhu- ve kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân voyvodası zîde (kesik) inhâ’ olunur ki iş-bu esnâda hüccâc-ı meymenet-i minhâcın ‘avdet ve zemân-i mürûrları hükm itmekle emnen ve sâlimen (kesik) ile mürûrları ve isâlleriçun mukaddemâ ta‘yîn olunan Gönüllüyân Ağası ma‘iyyetine

[96] Verilen değerler toplandığı zaman çıkan toplam miktar 1.176,25 kuruş 9 paredir.

kıdvetü'l-akrân Ebubekr Ağa me'mûr olmağla (kesik) tezkire tahrîr ve irsâl olunmuşdur inşâ'llahu te'âlâ vusûlünde gerekdir ki vâcib-i 'uhde emedd-i hayrü'l-enâm oldığı üzere kâf-(kesik) hüccâc dahî zevvî'l-ibtihâcın bi'l-emn ve's-selâme mürûr ve mu'tâd üzere hudûd-ı mu'ayyenelerine isâl itdir-(kesik) sa'y ve ihtimâm ve mûceb-i tezkire ile 'amel eyleyesiz

Fî 21 S. sene 1176 (11 Eylül 1762)

Mehmed Muhassıl ve Mütesellim-i Haleb hâlâ

Sayfa Numarası: 40/ Belge Numarası: 68

Mahrûse-i Âsitâne-i 'Aliyye'de Kozbekçi Ocağı'ndan olub medîne-i Antakya'da Uncılar Mahallesi'nde Kurd Ahmed Beşe'nin menzilinde 'alîl oldığı halde müsâfereten sâkin iken bundan âkdem vefât iden Çerkâşî Halil Ağa ibn Hüseyin'in zâhirde vâris-i ma'rûfı olmayub terekesini âsitânede veresesine isâl itmek üzere vâsî-i muhtâr nasb ve ihtiyâr eylediği 'inde'ş-şer' şühûd-ı 'udûl ile sâbit olan Gümrükci el-Hâcc İbrahim Ağa ibn Ali ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve Sûk-i Sultâniyye'de bi'l-müzâyede bey' ve vâsî-i merkûma teslîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûr defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur hurrire fî'l-yevmi'l-hâdî 'aşar min şehr-i Rebî'i'l-evvel sene 1176 (30 Eylül 1762)

Malzemenin Cinsi	**Adedi**	**Değeri**
Köhne kedi cübbe kürk	1	Gurûş 4
Filinta tüfenk	1	Gurûş 10 - Pâre 5
Köhne mâ-î cûka şalvâr	1	Gurûş 1 - Pâre 12
Köhne cûka dolâma	1	Gurûş 2,75
Köhne don ve	1	Gurûş 1,50 - Pâre 9
Gömlek	1	
Kara kınlık kılınç	1	Gurûş 10
Piştov çift	1	Gurûş 11,25
Kemer kûşak	1	Gurûş 1 - Pâre 8
Köhne yağmurluk kîsesi	1	Gurûş 1
Köhne kırmızı cûka kabût ve	1	Gurûş 10
Uçkûr	1	
Köhne beyâz şâl	1	Gurûş 1
Sîmlu vezne ve	1	Gurûş 16

Cibresi	1	
Müsta‘mel Hamâ kûşağı	1	Gurûş 4 - Pâre 10
Silâh köhne	1	Gurûş 1,25
Sîm hurc	10	Gurûş 6
Pârta ( )	2	
Cûka pabuç ve	1	Gurûş 2 - Pâre 25
Terlik	2	
Heğbe	1	Gurûş 1 - Pâre 18
Tırnâk bıçağı	3	Gurûş 0,75
Hılâl ve hurdavât	20	Gurûş 1
Pirinc ve sîm hafiye kademi ( )	1	Gurûş 4
Köhne kise ve	1	
Yüzük ve	1	Gurûş 1
Kilîd	2	
Köhne alâca ‘anterî	1	Gurûş 2
Gömlek	1	Pâre 35
Köhne kırmızı cûka cübbe	1	Gurûş 1 - Pâre 5
Köhne yorgân ve	1	Gurûş 3,50
Şîlte	1	
Nukûd-ı mevcûd	-	Gurûş 93 - Pâre 13

Yekûn gurûş 193,50 Yalnız yüz doksan üç buçuk gurûşdur

Minhâ’ el-ihrâcât _____

Techîz ve tekfîn	Gurûş 16,25
Hidmet idene ücret	Gurûş 1
Resm-i ‘âdîsi	Gurûş 19
Hüddâmiyye	Gurûş 2,50
Kâtibiyye ve irsâliyye	Gurûş 2,50
Çûkadâriyye	Gurûş 2,50
İhzâriyye	Gurûş 1,25
Dellâliyye ve masârif-i sâ’ire	Gurûş 4,50

Yekûn 49,50 Yalnız kırk dokuz buçuk guruşdur

Sahhü'l-bâkî der-yed-i (kesik) _____
Gurûş 144 yalnız yüz kırk dört gurûşdur

<u>Sayfa Numarası: 41/ Belge Numarası: 69</u>

Fî'l-âsl Âsitâne-i 'Aliyye sâkinlerinden olub Ruha tarafına me'mûren ta'yîn olunan mîr-âhûr-ı evvel müteveffâ Reşîd İbrahim Ağa etbâ'ından olub medîne-i Antakya'da Gök Meydân nâm mahallde müsâfereten sâkin iken bundan âkdem vefât iden Yalıç ( ) Ahmed nâm müteveffânın zâhirde vâris-i ma'rûfı olmayub terekesini veresesine isâl eylemek üzere vâsî-i muhtâr nasb ve ta'y(*î*)n eylediği Çâvûş Hâcı Mustafa ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le terekesi tahrîr ve Sûk-i Sultânî'de bi'l-müzâyede bey' ve vâsî-i merkûm olunan tereke(-*i*) müteveffâ-yı merkûm defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur

Fî 9 Ra.sene 1176 (28 Eylül 1762)

Malzemenin Cinsi	**Değeri**
Köhne kürk	Gurûş 1,50
Köhne yağmurluk 1	Gurûş 2,25 - Pâre 5
Köhne cûka biniş	Gurûş 5
Köhne şalvâr	Pâre 27
Alâca dolama entârî	Gurûş 2,25 - Pâre 2
Köhne dolâma	Gurûş 0,50 - Pâre 7
Don gömlek uçkûr köhne	Gurûş 2,25 - Pâre 2
Cûka şalvâr	Gurûş 6 - Pâre 6
Kara kablû kılıç	Gurûş 4,25
Aşçı (*bı*)çağı	Gurûş 8 - Pâre 5
Gömlek don	Gurûş 1,25 - Pâre 1
Köhne kemer kûşak	Pâre 32
Köhne cizme ve bâbûc	Pâre 25
Pârta köhne ( )	Gurûş 1 - Pâre 2
Fûta	Pâre 18
Çanta	Pâre 7

Tâs ve kâvûk	Pâre 20
Bir re's kır tây	Gurûş 23
Zer-i mahbûb altûnı 27	Gurûş 74,25

Yekûn gurûş 135 pâre 17

Yalnız yüz otuz beş gurûş on yedi pâredir

Minhâ' el-ihrâcât _____

Techîz ve tekfîn ve tellâliyye ve sâ'ir	Gurûş 14,50 - Pâre 7
Resm-i 'adî	Gurûş 10
Kâtibiyye ve irsâliyye	Gurûş 1
Hüddâmiyye	Gurûş 1
Çûkadâriyye	Gurûş 1
İhzâriyye	Gurûş 0,50

Yekûn gurûş 28 pâre 7

Yalnız yiğirmi sekiz gurûş yedi pâredir

.

Sahhü'l-bâkî _____

Gurûş 107,25 yalnız yüz yedi gurûş bir rub'dur

<u>Sayfa Numarası: 41/ Belge Numarası: 70</u>

Şerî'at-şi'âr fazilet-disâr Antakya Kâdîsı -zîde fazluhu- ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân voyvodası -zîde kadruhu- inhâ' olunur ki

Kadîmü'l-eyyâmdan beru Antakya Kazâsı'nın dönüm dûhânından voyvodalar taraflarına mu'tâd üzere virilugelan rüsûmun edâsında ta'allül ve muhâlefet gösterilmek ile voyvoda-i sâbık Veliyyüddin Ağa'ya edâ' olunmadığı tarafımıza inhâ' olunmağla rüsûm-ı mezbûr hâlâ re'âyâ zimmetinde mi yâhûd âhâlî zimmetlerinde mi her kimde ise i'lâm-ı şer'iyyesiyle bu cânibe ihbâr eyleyesiz ki tarafımızdan tahsîline şürû' ve mübâşeret oluna zîrâ mansıb sâhibine vezîr-i mükerrem hazretlerinin hazînelerine irâd-ı mu'ayyene olmağla yok eğer dûhân gümrüğü emîni zimmetine geçmiş ise yine i'lâma gayret ve dikkat eyleyesiz

Fî 22 S. sene 1176 (12 Eylül 1762)

(İmzâ) Mehmed Muhassıl ve Mütesellim-i Haleb hâlâ

Sayfa Numarası: 41/ Belge Numarası: 71

Nişân-ı ‘âlî-şân-ı şerîf tuğrâ-yı ( ) iş-bu bin yüz yetmiş bir senesi Safer’inin on altıncı günü taht-ı ‘âlî-baht-ı ‘Osmanî üzere cülûs-ı hümâyûn-ı sa‘âdet-makrûnum vâki‘ olub ‘umûmen tecdîd-i berevât olunmak fermânım olmağın Haleb’de vâki‘ müteveffâ vezîr-i a‘zam-ı sâbık Sinan Paşa evkâfı mahsûlünden almak üzere yevmî on akçe vazîfe ile du‘â-gûyî olan râfi‘-i tevkî‘-i refî‘ü’n-nişân-ı hâkânî es-Seyyid Mehmed Salih el-Hicâzî yedinde olan berâtı der-sa‘âdetime getürüb tecdîdiyyet recâ itmeğin hakkında mezîd-i ‘inâyet-i pâdişâh-ânem vücûda getürüb ‘atîk berâtı mûcebince târîh-i mezbûrdan müceddeden bu berât-ı hümâyûnı verdim ve buyurdum ki mezbûr es-Seyyid Mehmed Salih el-Hicâzî varub üslûb-ı sâbık üzere du‘â-gûy ta‘yîn olunan yevmî on akçe vazîfe ile evkâf-ı mezbûr mahsûlünden mütevellîsi olanlar yedinden alub mutasarrıf ola şöyle bilesiz ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız muharrîren fî’l-yevmî’s-sâmin ve ‘işrîn min Şa‘bân sene ihdâ ve seb‘în ve mi’ete ve elf (7 Mayıs 1758)

Kostantiniyye el-Mahrûse (m)

Sayfa Numarası: 42/ Belge Numarası: 72

Kıdvetü’l-kudât ve’l-hükkâm ma‘denü’l-fazl ve’l-kelâm Mevlânâ Antakya Kâdîsı -zîde fazluhu- tevkî‘-i refî‘-i hümâyûn vâsıl olıcak ma‘lûm ola ki

Sen ki mûmâ-ileyh Mevlânâ Mehmed –zîde fazluhu-sin Südde-i Sa‘âdetime mektûb gönderub medîne-i Antakya’da sâkin bi’l-cümle ‘ulemâ ve sulehâ ve e’imme ve hutabâ’ ve a‘yân ve eşrâf ve sâ’ir fukarâ ve zu‘afâ ve re‘âyâ ve berâyâ tâbe-serâhüm meclis-i şer‘e varub nezâret-i şeyhü’l-islâmîde olan evkâfdan müteveffâ Sinan Paşa evkâfı mülhakâtından medîne-i Antakya’da vâki‘ Cündî Hamâmı dimekle ma‘rûf hamâm ve dekâkîn ve menâzil bi-emri’llahi te‘âlâ mâziyede vukû‘ bulan zelzele-i ‘azîme hasebiyle münhedim ve müşrif-i harâb ve nâ’il-i turâb ve hamâmların dahî kılleti oldığından âhâlî-i beldenin ricâl ve nisvânı bi’l-cümle zarûret-keş ve hamâm-ı merkûm ve dekâkîn ve menâzilin ta‘mîr ve termîm olunması cânib-i vakfa ve âhâlî-i beldeye enfa‘ olmak ol-bâbda emr-i şerîfim virilmek recâsına vâki‘ hâli bi’l-iltimâs ‘arz ve inhâ’ itmekle sen ki mevlânâ (kesik) mûmâ-ileyhsin mevâzi‘-i mezkûre bi’l-cümle mürtezika ve âhâlî-i beldeden erbâb-ı vukûf ile keşf ve takvîm ve dikkat eyledikten sonra ta‘mîrât-ı mezbûre içun vakf-ı mezbûre kâ’im-i makâm-ı mütevellî ihtiyâr eyledikleri kimesneyi imzâ ve hatmını keşf defteriyle ‘arz ve i‘lâm eylemek içun sana hitâben emr-i şerîfim sudûrı bâbında kıdvetü’l-‘amâ’iri’l-

mütehakkıkîn Evkâf Müfettişi Mevlânâ Abdullah -zîde ‘ilmuhu- i‘lâm itmeğin i‘lâmı mûcebince ‘amel olunmak emrim olmuşdur buyurdum ki (boşluk) emr-i şerîfim vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere ‘amel dahî sen ki Mevlânâ-yı mûmâ-ileyh-(kesik) mevâzi‘-i mezkûreyi bi’l-cümle mürtezika ve âhâlîden erbâb-ı vukûf ile keşf ve takvîm eyledikden sonra ta‘mîrât-ı mezbûre içun vakf-ı mezbûra kâ’im-i makâm-ı mütevellî ihtiyâr eyledikleri kimesneyi imzâ ve hatmını hâvî keşf defteriyle vukû‘ı ve sıhhati üzere der-devlet-i medârıma ‘arz ve (kesik) eyleyub mazmûn-ı emr-i şerîfimle ‘âmil olasın şöyle bilesin ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız tahrîren fî evâil-i şehr-i Rebî‘i’l-evvel sene sitte ve seb‘în ve mi’ete ve elf (20-29 Eylül 1762)

İslâmbol el-Mahrûse

Sayfa Numarası: 42/ Belge Numarası: 73

‘İzzet-me’âb şerî‘at-nısâb Antakya Kâdîsı Mevlânâ Efendi kâm-yâb ba‘de’t-tahiyyetü’l-vâfiye inhâ’ olunur ki

Antakya bi’l-fi‘l şeref-bahşâ-yı sadr-ı vâlâ-yı mesned-i fetvâ ve revnak-efzâ-yı müttekâ-yı vera‘ ve (kesik) olan kerem-pişem veliyyü’n-ni‘am ‘inâyetlu semâhatlu re’fetlü ‘atûfetlü efendimiz hazretlerinin nezâret-i ‘aliyyelerinde âsûde-i ev-(*kâf-ı*) şerîfeden müteveffâ Sinan Paşa evkâfı mülhakâtından medîne-i Antakya’da olub bi-emrillahi te‘âlâ sene-i mâzi-(-*yede*) münhedime olan Cündî Hamâmı dinmekle ma‘rûf hamâm ve dekâkîn ve menâzilin ta‘mîr ve termîm olunması cânib-i vakf ve âhâlî-i beldeye enfa‘ olmağla mürtezika ve âhâlîden erbâb-ı vukûf ile keşf ve takvîm ve defter ve ta‘mîrleriçun kâ’im-i makâm-ı mütevellî ihtiyâr eyledikleri kimesneyi imzâ ve hatmını hâvî keşf defteriyle ‘arz ve i‘lâm eylemek içun şeref-yâfte-i sudûr olan emr-i ‘âlî manzûrun oldukda gerekdir ki mevâzi‘-i mezkûreyi bi’l-cümle mürtezika ve erbâb-ı vukûf ile keşf ve takvîm ve ta‘mîrât içun kâ’im-i makâm-ı mütevellî ihtiyâr eyledikleri kimesneyi zikr olunan keşf (kesik) vukû‘ ve sıhhati üzere taraf-ı devlet-i ‘aliyyeye ‘arz ve i‘lâm eylemeğe mezîd-i bey‘ ve ihtimâm ve sarf-ı nakdîne-i miknet (kesik) eyleyesin ve’s-selâm

El-Fakr Abdullah el-Kâdî li-‘asker-i Anadoli

Der-kenâr: Husûs-ı mezkûr lâzıme-i zimmetiniz olan mevâddan olmağla müsâmaha olunub matlûb üzere ‘alâ-vukû‘iha ‘arz ve i‘lâm olunmağa sarf-ı himmet

ile tahsîl-i ecr-i cüz'in ( ) mâ'adâ neyl-i rızâ-yı veliyyü'n-ni'meye mübâderet eyleyesin

Sayfa Numarası: 43/ Belge Numarası: 74

Sa'âdetlu fâzîletlü meveddetlü âh-ı e'azzım efendi hazretlerinin meclis-i şerîfleri soyuna mezîd-i i'zâz ve tekrîm takdîmiyle dürer-i hidât-ı süreyyâ nizâm ( ) ve 'özr-i teslîmât-ı meveddet-i ferîhâm ( ) ithâf ve ihdâ' kılınmak siyâkında nümûde-i muhlis-âneleri oldur ki

Hâlâ kalemi ve hükûmetleri olan medîne-i Antakya'da vâki' taht-ı nezâret-i 'aliyye-i hazret-i veliyyü'n-ni'amda olub sene-i mâziyede bi-emrillah ve te'âlâ münhedim olan Merhûm Sinan Paşa evkâfı'ndan Cündî Hamâmı dimekle ma'rûf hamâm ve dekâkîn ve menâzilin bâ-emr-i veliyyü'n-ni'am ta'mîr ve terkîm olunması bâbında hâlâ ısdâr olunan emr-i 'âlî-şân inşâ'llahü'r-Rahman hâmil-i rakîme-i meveddet yediyle vâsıl-ı savb-ı 'izzetleri oldukda ebniye ve sukûfda mahâret ve vukûfı olan kimesneler ile ve mürtezika-i vakf ve sâ'ir âhâlî-i belde ma'rifetiyle ve ma'rifet-i şer'le keşf ve takvîm ve defter olunub mürtezika ve âhâlînin muhtâr ve mu'temedi olan müstakîmü'l-hâl bir kimesne dahî kâ'im-i makâm-ı mütevellî olmak üzere cümlenin re'y ve ittifâkıyla ictisâr olunub kâ'im-i makâmlık mezkûr husûsı hâvî mumzâ ve mahtûm keşf defteriyle sıhhat-i vukû'ı üzere bu tarafa 'arz ve i'lâm olunmak husûsuna mezîd-i sa'y ve ihtimâm ve takayyüd-i tâmm buyurılması ehemm-i mehâmm-ı umûrdan olmağla bu bâbda sarf-ı nakdîne-i himmet birle tahsîl-i rızâ-yı hazret-i veliyyü'n-ni'meye mübâderet buyurmaları âkdem-i me'ârib-i muhlis-ânemizdir bâkî asvât der-mesned-i 'izz ve fazîlet müstedâmü'l-bâl

Min el-Muhlisi'l-Mümahhas Mehmed Mutahhar

Kethüdâ-yı Hazret-i Veliyyü'n-ni'am

Sayfa Numarası: 43/ Belge Numarası: 75

Ser-tûrnâî Şerefüddin Ağa yedinde olan emr-i 'âlî-şân sûretidir münâvebe olmak üzere

Düstûr-ı mükerrem ve mu'azzam müşîr-i mufahham ve muhterem nizâmü'l-'âlem müdebbir-i umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmim-i mehâmmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib mümehhid-i bünyâni'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkânü's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûfu bi-sunûf-ı 'avâtıfü'l-meliki'l-a'lâ Haleb Vâlisi sadr-ı

esbak vezîrim (boşluk) Paşa –edâma'llahu te'âlâ iclâlehu- ve kıdvetü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l-fazl ve'l-kelâm Mevlânâ Antakya Kâdîsı -zîde fazluhu- tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki

Kıdvetü'l-'ulemâ'i'l-mütehakkıkîn müderrisîn-i kirâmdan Nazîf İbrahim -zîde 'ilmuhu- dîvân-ı hümâyûnuma 'arz-ı hâl idub Haleb Muhasıllığı aklâmından Antakya ve Cebel-i Akra' nâhiyelerinde vâki' iştirâken mâlikâne 'uhdesinde olan Karye-i Uskiyyât ve tevâbi'i mukâta'asını şirken beyninde cârî olan münâvebe şürûtı üzere herkes hisselerine göre zabt ve rabt eylemeleri iktizâ' ider iken mukâta'a-i mezbûrun rub' hissesine mutasarrıf el-Hâcc Mehmed mahallinde sâkin olmakdan nâşî mukâta'a-i mezbûrı on seneden beru yed-i vâhidden müstakillen zabt ve müştereklerinin hisse-i fâ'îzlerini vakt ve zemânıyla edâda ta'allül fe-emmâ la'net eylediğinden gayrı mukâta'a-i mezbûre re'âyâsına zulm ve ta'addîsinin nihâyeti olmayub sene-i cedîdeyi dahî zabt eylemek ihtimâli olur ise külliyyen perâkende ve perîşân olacaklarını mukâta'a-i mezbûre re'âyâsından ba'zıları der-sa'âdetime gelub tazallum ve istirhâm eylemeleriyle fukarâ-yı ra'iyyeti himâyeten ve mâl-ı mîrîyi sıyâneten şürût-ı münâvebe üzere yetmiş altı senesi ibtidâsından mukâta'a-i mezbûrun mâl ve kalemiyyesini Haleb muhassıllarına ve sinîn-i sâbıka üzere müştereklerinin hisselerine isâbet iden fâ'îzlerini dahî kendulere tamâmen edâ' ve teslîm eylemek şartıyla merkûm el-Hâcc Mehmed'in zabt eylediği müddet-i mikdârı mukâta'a-i mezbûr yed-i vâhidden müstakillen tarafından zabt olunmak içun emr-i şerîfim virilmek bâbında istid'âyı 'inâyet eylediği ecilden hazîne-i 'âmiremde mahfûz baş muhâsebe defterlerine nazar olundukda Haleb hazînesi defterleri ric'ası mûcebince virilugelan mâlın beher sene Haleb muhassıllarına virmek üzere mukâta'a-i mezbûrenin nısf hissesi mûmâ-ileyh İbrahim Nazîf -zîde 'ilmuhu-nun ve rub' hissesi dahî el-Hâcc Hüseyin ve rub'-ı âharı dahî Mehmed –zîde kadruhumâ-nın ber-vech-i mâlikâne 'uhdelerinde oldığı ve bu makûle mukâta'ât-ı mîrîyeden iştirâken mâlikâne mutasarrıf olanlar hisselerine göre münâvebe tarîki üzere yed-i vâhidden zabt itmelerini istid'â eylediklerinde mukâta'anın peşîn ve mâlını hazîne-i 'âmireme ve havâlâta ve kalemiyyesini dahî mahallerine edâ' ve sinîn-i sâbıkı üzere müştereklerinin hisselerine göre iktizâ' iden fâ'îzi müştereklerine teslîm ve senesi âharında mîrî ile hesâbını görüb ibrâ-yı zimmet eylemeleri şartıyla hisselerine göre münâvebe vechi üzere zabt eylemeleriçun evâmir-i şerîfem virilügeldiği der-kenâr olundukda mukâta'a-i mezkûr yetmiş altı senesi **(s. 44)** ibtidâsından şürût-ı münâvebe üzere mûmâ-ileyh İbrahim Nazîf –zîde 'ilmuhu- tarafından yed-i vâhidden

müstakillen zabt olunmak üzere emr-i şerîfim virilmek bâbında iftihârü'l-ümerâ' ve'l-ekâbir bi'l-fi'l Baş Defterdârım el-Hâcc 'Abdî –dâme 'uluvvuhu- telhîs itmekle imdi telhîsi mûcebince 'amel olunmak bâbında fermân-ı 'âlî-şânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfim vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere 'amel idub dahî mukâta'a-i mezbûrı yetmiş altı senesi ibtidâsından münâvebe şürûtı üzere mûmâ-ileyh İbrahim Nazîf –zîde 'ilmuhu- tarafından yed-i vâhidden müstakillen zabt itdirub hilâf-ı şürût ve mugâyir-i emr-i 'âlî-şân müşterekleri tarafından ve âhardan bir ferdi müdâhale ve ta'arruz itdirmeyesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahrîren fi'l-yevmî't-tâsi' Muharrem sene sitte ve seb'în ve mi'ete ve elf (31 Temmuz 1762)

İslâmbol el-Mahrûse

<u>Sayfa Numarası: 44/ Belge Numarası: 76</u>

'İzzet-me'âb şerî'at-nısâb Antakya Kâdîsı Efendi el-mükerrem

Ba'de't-tahiyyetü'l-vâfiye inhâ' olunur ki bâ-pâye-i sadr-ı Anadoli sâbıkan İstanbul Kâdîsı olan Kethüdâ-zâde İsmail Efendi merhûmun mahdûm-ı mükerremleri fahrü'l-müderrisînü'l-kirâm Nazîf İbrahim Mollâ Efendi hazretlerinin Haleb Muhassıllığı aklâmından Antakya ve Cebel-i Akra' nâhiyelerinde vâki' iştirâken mâlikâne 'uhdelerinde olan Karye-i Uskiyyât ve tevâbi'i mukâta'asını 'alâ-tarîki'l-münâvebe zabt olunmak bâbında ısdâr itdirdikleri emr-i 'âlîde tafsîl ve beyân olundığı üzere rub' hissesine mutasarrıf olan el-Hâcc Mehmed'in yed-i vâhidden müstakillen zabt itdiği müddet-i mikdârı taraflarından zabt olunmak husûsuna mübâderet ve emr-i 'âlî-i mezkûrun tenfîz ve icrâsına müsâra'at eylemeniz içun mektûb tahrîr olunmuşdur bi-yümnihi te'âlâ vusûlünde merhûm-ı mûmâ-ileyh ile beynimizde olan hukûk-ı meveddet hadden-efzûn olmağla mahdûm-ı mükerremleri evlâdımız makâmında ve cemî'-i umûr ve husûsları umûr-ı mehâmm-i mahsûsa-(kesik) oldığı ma'lûmunuz oldukda vech-i meşrûh üzere mukâta'a-i mezkûrenin pezîrâ-yı nizâmına mu'âvenet ve hilâf-ı emr-i 'âlî müdâhale ve mu'âraza ider olur ise men' ve def'ine teşmîr-i sâk gayret eylemeniz matlûbdur ve's-selâm

Mine'l-Fakr İbrahim el-Kâdî li-'asker-i Anadoli

Sayfa Numarası: 44/ Belge Numarası: 77

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki

Bâ-berât-ı ‘âlî-şân Haleb Muhassıllığı aklâmından Antakya Sancâğı’nda mâlikâne mutasarrıfı oldığım nısf hisse –(kesik *Cebel-i*) Akra‘ ve tevâbi‘i muktâta‘asını iş-bu bin yüz yetmiş altı senesi Muharrem’i gurresinden (23 Temmuz 1762) sene-i mezbûr-(kesik) Zî’l-hicce’si gâyetine (11 Temmuz 1763) değin tamâmen bir sene zabt ve rabt ve hâsılâtını âhz ve kabz idub mukâta‘a-i mezbûr kâmil-i mîrîsi olan meblağı Haleb muhassılı olanlara tamâmen edâ’ ve teslîm eylemek şartıyla iş-bu bâ‘isü’t-temessük kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân ‘izzetlu Şerefüddin Ağa –zîde kadruhu- (silik) yalnız iki bin iki yüz elli gurûşa der-‘uhde ve iltizâm olunub vech-i meşrûh üzere iltizâm-ı mezkûrı ağa-yı mûmâ-ileyh dahî ta‘ahhüd ve kabûl ve bedel-i iltizâm olan meblağ-ı mezbûr iki bin iki yüz elli gurûşa tarafımıza edâ’ ve teslîm itmekle iş-bu zabt temessüki tahrîr ve i‘tâ’ olunmuşdur gerek-(kesik) sene-i mezbûre zarfında mukâta‘a-i merkûmdan hâsıl olan a‘şâr-ı şer‘iyye ve rüsûm-ı ‘arziyye ve bâd-ı (kesik) yâve ve kaçgûn ve sâ’ir cüz’î ve küllî sinîn-i mâziyede ola-geldiği vech üzere her-(kesik) hâsıl olur ise serbestiyyet vechi üzere zabt ve tasarruf idub hilâf-ı şürût-ı serbestiyyet-i âhardan ferd mâni‘ ve mezâhim olmayalar tahrîren fî’t-târîhi’l-mezbûr

Köse el-Fakr Nazîf İbrahim el-Müderris ‘afâ ‘anhu

Der-kenâr: Ber-mûceb-i temessük mukâta‘a-i mezbûrun Sârı el-Hâcc Hüseyin Ağa’nın rub‘ hissesi ber-vech-i muharrer iltizâm olunmağla iş-bu mahalle şerh virildi (sahh)

Sayfa Numarası: 45/ Belge Numarası: 78

Nişân-ı şerîf-i ‘âlî-şân-ı sâmî-i mekân-ı sultânî ve tuğrâ-yı garrâ-yı cihân-sitân-ı hakânî hükmü oldur ki

Antakya Kazâsı’na tâbi‘ ve Reşây Mezra‘ası’nda vâki‘ Abdülkerim Çâvûş Çeşmesi Vakfı’nın yevmî bir akçe vazîfe ile mütevellîsi olan el-Hâcc İbrahim Halîfe kendi hüsn-i rızâ ve ihtiyârıyla erbâb-ı istihkâkdan iş-bu râfi‘-i tevkî‘-i refî‘ü’ş-şân-ı şehr-i yârî es-Seyyid el-Hâcc Hüseyin Halîfe ibn es-Seyyid Mehmed’e ferâgat idub merkûm dahî her vechle lâyık ve mahall ve müstehakk olmağın fâriğ-i mezkûrun kasr-ı yedinden tevcîh olunub yedine müceddeden berât-ı şerîfim virilmek bâbında Kâdîsı Mevlânâ Mehmed –zîde fazluhu- ‘arz itmeğin mûcebince sadaka idub bu berât-ı hümâyûnı virdim ve buyurdum ki ba‘de’l-yevm merkûm es-Seyyid el-Hâcc

Hüseyin Halîfe varub zikr olunan çeşme vakfının fâriğ-i mezbûr yedine mütevellî olub hidmet-i lâzımesin mer‘î ve mü’eddî kıldıkdan sonra yevmî bir akçe vazîfesiyle mutasarrıf olub vâkıfın rûhı ve devâm-ı ‘ömr ve devletçun du‘âya müdâvemet göstere ol-bâbda taraf-ı âhardan mâni‘ olmayalar şöyle bileler ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılalar tahrîren fî evâhir-i şehr-i Zî’l-ka‘de sene hamse ve seb‘în ve mi’ete ve elf (13-22 Haziran 1762) İslâmbol (*el-Mahrûse*)

Sayfa Numarası: 45/ Belge Numarası: 79

El-hamdülillahi Rabbi’l-‘âlemîn ve’s-salâtü ve’s-selâmü ‘alâ Seyyidnâ Muhammed ve ‘alâ âlihi ve ashâbihi ecma‘în emmâ-ba‘d iş-bu sâhibü’l-hayrât medîne-i Antakya’da Câmi‘-i Kebîr Mahallesi âhâlîsinden Rebi‘-zâde el-Hâcc Mehmed Çâvûş Ağa ibn Bektâş el-muhtâc ilâ Rabbihi’l-kadîr meclis-i şer‘-i şerîf-i lâzımü’ş-şerîfde vakf-ı âtî’z-zikre li-ecli’t-tescîl mütevellî nasb ve ta‘yîn eylediği Çelebi oğlı Mollâ İbrahim mahzarında ikrâr ve i‘tirâf idub silk-i mülk-i sahîhimden olub medîne-i mezbûrede Hazret-i Habîbü’n-Neccâr Mahallesi’nde vâki‘ bir tarafdan Ârif oğulları menzili ve bir tarafdan el-Hâcce Âyşe Hâtûn menzili ve iki tarafdan tarîk ile mahdûd bir bâb itmekci fırûnumı ve yine medîne-i mezbûrede debbâğ-hâne’de vâki‘ bir tarafdan mescid-i şerîf ve bir tarafdan Debbâğ el-Hâcc İbrahim dükkânı ve iki tarafdan tarîk ile mahdûd bir bâb debbâğ dükkânımı bundan âkdem mülkümden ihrâc ve hasbina’llahu’l-melikü’l-ehad ve tâlîben li-marzâtihi vakf ve habs idub şöyle şart eyledim ki vakf-ı mezbûr tebdîl ve tagayyürı ve taklîl ve tekessüri merreten ba‘de uhrâ yedimde ola deyu ta‘yîn-i şürût ve tebyîn-i kuyûd eylediğim hasebiyle mârrü’z-zikr hudûd-ı mahdûd ile mücedded olan fırûn-ı mezkûr müşrif-i harâb olub galle ve nemâsından taraf-ı vakf-ı mezbûre bir nesne hâsıl olmayacağı zâhir ve nümâyân olmağla fırûn-ı mezkûrı re’y-i hâkim ile vakfiyyet-i mezkûreden ifrâz ve mülküme idhâl ve fırûn-ı mezbûr yerine bedel medîne-i mezbûre esvâkından Meydân nâm sûkda vâki‘ bir tarafdan Sâbûn Hânı ve bir tarafdan el-Hâcc Yusuf sâkin oldığı dükkân ve bir tarafdan vâkıf-ı mezbûrun mülk dükkânı ve bir tarafdan tarîk-i ‘âmm ile mahdûd Arpacı oğlı es-Seyyid Mustafa sâkin oldığı bir bâb ‘attâr dükkânım taraf-ı vakf-ı mezkûre evvelâ galle ve nemâsı vâfire oldığı hasebiyle hudûd-ı mezkûre ile mahdûd olan iki bâb dükkânımı mülkümden ihrâc hasbeten-lillahi’l-melik’ül-ehad vakf-ı sahîh-i mü’ebbed ve habs-i sarîh-i muhalled ile vakf ve habs idub şöyle şart eyledim ki dekâkîn-i mezkûre ben mütevellî olub icâre-i **(s. 46)** mu‘tâda ile icâr olunub hâsıl olan icâre ve nemâsından

dekâkîn-i merkûmun ta‘mîr ve termîmi olundukdan sonra yevmî dört akçe merhûm-ı müşârün-ileyh Hazret-i Habîbü’n-Neccâr Câmi‘ü’ş-Şerîf’i havlîsında vâki‘ bi’r-i mâ’ın âb-keşi olan kimesne(*nin*) ücreti virile ve yevmî üç bi’r-i mâ’-ı mezkûrun ip ve kûğa tecdîdi ve termîmi içun virile ve yevmî üç akçe câmi‘-i mezkûrun önünde olan sebîle yevmî birer sakkâ’ mâ’-i lezîz vâz‘ iden sakkâya virile ve cihet-i tevliyyet yevmî üç akçe ola ve fazla zuhûr ider ise sebîl-i mezkûrun ta‘mîr ve termîm olundukdan sonra mütevellî mutasarrıf ola ve tevliyyet-i vakf-ı merkûm ben hayaviyyetde oldukça bana vefâtımdan sonra evlâdlarımın ekber-i erşedine zükûrundan ve evlâd-ı zükûrum bi’l-külliye munkarız oldukdan sonra evlâd-ı inâsımın ekber-i erşedine ve evlâd-ı inâsım munkarız oldukdan sonra evlâd-ı zükûrumun evlâd-ı zükûrundan ekber ve erşedine ve evlâd-ı zükûrumun evlâdları munkarız oldukdan sonra evlâd-ı inâsımın evlâd-ı ekber ve erşedine ve evlâd-ı inâsımın evlâdları munkarız oldukdan sonra vakf-ı mezkûrun tevliyyeti re’y-i hâkimü’ş-şer‘ ile bir müstakîm kimesneye tevcîh ola vakf-ı mezbûrun tebdîl ve tagayyürı ve taklîl ve teksîri merreten ba‘de uhrâ yedimde ola deyu ta‘yîn-i şürût ve tebyîn-i kuyûd idub fârigan ‘anü’ş-şevâgil mütevellî-i merkûma teslîm ol-dahî tesellüm ve sâ’ir evkâf mütevellîleri gibi tasarruf eyledi didikde mütevellî-i merkûm ber-minvâl-i muharrer tasarrufunı i‘tirâf ile tarafeynden tevâfuk emri tamâm ve cânibinden tasâduk husûsı encâm buldukda vâkıf-ı merkûm vech-i matbû‘ va‘z-ı meşrû‘ üzere istirdâd ve rücû‘ da‘vâsına şürû‘ idub vakf-ı ‘akâr imâm-ı muhtâr kıdvetü’l-e’imme serâca’l-ümme kâşifü’l-gamme imâm-ı a‘zam ve hümâm-i âfhem Ebu Hanîfetü’l-Kûfî el-Cevzî bi’l-hayr ve kûfî hazretleri katında sahîh ve lâzım olmayub kâbil-i rücû‘ ve mülküme istirdâdı meşrû‘ olmağla dekâkîn-i merkûmun vakfiyetinden rücû‘ eyledim deyub mütevellî-i merkûm dahî iğerce hâl-i vâkıf-ı merkûmun takrîr eylediği minvâl üzere İmâm-ı A‘zam ve kebîr ve hümâm-i âfhem ve hatîr-i lâzım değildir lakin imâmeyn-i hümâmeyn-i bedreyn-i kâmileyn katlarında vâkıf-ı mücerred “vakaftü” dimekle vakf-ı sahîh ve sıhhat lüzûmı müstelzim olub husûsen ba‘de’t-teslîm ile’l-mütevellî lâzım kabîlinden olmağla ânların mezheb-i şerîfleri üzere vakf-ı mezbûrun sıhhat ve lüzûmuna hükm taleb iderim hâkim-i hâsim-i muvakki‘-i sadr-ı kitâb tûbâ-lehu ve hüsn-i me’âb efendi hazretleri huzûrunda müterâfi‘ân ve fi‘l-i hasma tâlibân olduklarında hâkim-i mûma-ileyh hazretleri ‘âlimen bi’l-hilâfi’l-vâki‘ beyne’l-e’immeti’l-eşrâfi’l-eslâf tarafeynin kelâmına nazar idub vakf-ı mezbûrun sıhhat ve lüzûmuna imâmeyn kavlı üzere hükm-i muhkem-i şer‘î ve kazâ-yı mübrem-i mer‘î idub vakf-ı mezbûrun min-ba‘d

nakz ve nakzına mecâl-i muhâl oldı fe-men beddelehu ba‘de mâ semi‘ahu fe-innemâ ismuhu ‘alâ’l-lezî yübeddilûnehu inna’llahe semî‘un ‘alîm ve ecrü’l-vâkıf ‘alâ’l-hayyi’l-cevvâdü’l-kerîm cerî’ zalîke ve hurrire fî’l-yevmi’l-hâmis ve’l-‘işrîn min şehr-i Rebî‘i’l-evvel sene sitte ve seb‘în ve mi’ete ve elf (14 Ekim 1762)

Şühûdü’l-hâl _____

- ‘Umdetü’l-‘ulemâ’i’l-kirâm el-Hâcc İbrahim Efendi el-mugnî sâbıkan
- Fahrü’l-emâcid ve’l-a‘yân Ser-tûrnâ İbrahim Ağa
- Fahrü’l-emâcid ve’l-a‘yân el-Hâcc Mehmed Ağa kâtib-i mîrî
- Fahrü’l-emâsil ve’l-akrân Süleymân Ağa Kâtib-zâde
- Kıdvetü’l-eşbâh Mehmed Beğ
- Kıdvetü’l-‘ulemâ’ Türbe-dâr Mehmed Efendi
- Münevverü’l-Hâcc İsmail
- Abdülkadir Efendi ibn el-Merhûm Hânî Abdullah Efendi
- Mollâ Yahya ibn Abdullah Efendi
- Dârîcı-zâde es-Seyyid Mustafa Çelebi
- Sûbaşı el-Hâcc Mehmed
- Oğulları Mehmed Beşe
- Ve Mustafa Beşe
- Beğlikçi ( )-zâde Mustafa Efendi
- Kâtib Halil Efendi
- Muhzır-başı el-Hâcc Abdullah

Ve gayrihum

<u>Sayfa Numarası: 47/ Belge Numarası: 80</u>

Nişân-ı şerîf-i ‘âlî-şân-ı sâmî mekân-ı sultânî ve tuğrâ-yı garrâ-yı cihân-sitân-ı hakânî hükmü oldur ki

Antakya’da vâki‘ Şeyh Ali Vakfı’nın vazîfe-i mu‘ayyene ile hatîbi olan es-Seyyid Mehmed Halîfe birâdereş ( ) müşterek havdı ( ) fevt olmağla mahlûlünden iş-bu râfi‘-i tevkî‘-i refi‘i’ş-şân-ı hâkânî kıdvetü’s-sulehâ-i’s-sâlikîn es-Seyyid el-Hâcc Hüseyin Halîfe ibn es-Seyyid Mehmed -zîde salâhuhu-ya tevcîh olunub yedine berât-ı şerîf-i ‘âlî-şânım virilmek recâsına Antakya Nâ’îbi Mevlânâ Mehmed –zîde ‘ilmuhu- garaz itmekle hitâbeti pâye-i serîr-i i‘lâma telhîs olundukda hakkında mezîd-i ‘inâyet-i pâdişâh-ânem zuhûra geturub sâdır olan hatt-ı hümâyûn

şevket-makrûnumla bin yüz yetmiş beş senesi Muharrem'inin yiğirmi sekizinci güni (29 Ağustos 1761) târîhle müverrah virilan ru'ûs-ı hümâyûnum mûcebince tevcîh idub bu berât-ı hümâyûnı virdim ve buyurdum ki mezbûr es-Seyyid el-Hâcc Hüseyin Halîfe ibn es-Seyyid Mehmed –zîde salâhuhu- varub müteveffâ-yı merkûm yerine vakf-ı mezbûrda hatîb olub edâ-yı hidmet eyledikden sonra bundan evvel vazîfe-i mu'ayyene ile hatîb olanlar ne minvâl üzere mutasarrıf olagelmişler ise mezbûr dahî ol-minvâl üzere vazîfe-i mu'ayyenesin evkâf-ı mezbûr mahsûlünden mütevellîsi olanlar yedinden alub mutasarrıf ola şöyle bileler 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fî'l-yevmi's-sâni 'aşar Safer sene hamse ve seb'în ve mi'e ve elf (12 Eylül 1761)

İslâmbol el-Mahrûse

<u>Sayfa Numarası: 47/ Belge Numarası: 81</u>

Şerî'ât-ı şi'âr Antakya Kâdîsı –zîde fazluhu- sâhib-i 'arz-ı hâlin da'vâsı muktezâ-yı şer'le ru'yet ve ihkâk-ı hakk ve vukû'ı üzere i'lâm oluna

Fî 11 Ra. sene 1176 (30 Eylül 1762)

Mehmed Muhassıl (*ve*) Mütesellim-i Haleb hâlâ

Devletlu 'inâyetlu 'atûfetlü veliyyü'n-ni'am kesîr-i ekrem efendim sultânım hazretleri sağ olsun 'arz-ı hâl kulları budur ki benim devletlu 'inâyetlu veliyyü'n-ni'am efendim sultânım hazretleri hâlâ Şâm Kapû Kethüdâsı Mehmed Ağa'nın kethüdâsı Şeyh İbrahim Ağa'nın Arsûz'da olan mâlikânesinin Kara Cillî dimekle ma'rûf olan yerden on iki harmân iki harîr bağçesinin Antakya sükkânından Za'îm Türkmân oğlı dimekle ma'rûf zabt idub 'öşr hissesi olan vekîli cevâb virmek ile merâhim-i 'aliyyelerinden mercûdur ki mübâşir kulları ta'yîn idub yâhûd Bîlân Mahallesi'nde ve yâhûd Antakya mahkemesinde ihkâk-ı hakk itmek ile bâkî emr sultânım hazretlerinindir

Fî sene 1175 (2 Ağustos 1761-22 Temmuz 1762)

Bende-i es-Seyyid el-Hâcc Musa Nakîb-i Bîlân

<u>Sayfa Numarası: 47/ Belge Numarası: 82</u>

Antakya Kâdîsı fazîletlu Efendi ve Voyvodası ağa ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle mahallinde şer'le ru'yet ve ihkâk-ı hakk vukû'ı i'lâm olundı deyu

Fî 10 Ra. sene 1176 (29 Ekim 1762)

Muhassıl ve Mütesellim-i Haleb hâlâ

Devletlu merhametlu efendim sultânım hazretleri sağ olsun ‘arz-ı hâl kulları kasîr iken pederim helâk olub sekiz yüz gurûşluk metrûkâtını Belbim ( ) oğlı Derzî Ferhât oğlı dahî Cercîs âhz ve zabt idub her-bâr pederimin mâlını taleb eyledikde inkâr ve bahâne eylediği ecilden ‘arz-ı hâle cesâret olunmuşdur mercûdur ki mübâşir kulları ta‘yîn ve icrâ-yı hakk bâbında fermân sultânımındır.

Bende-i Abrâhâm

<u>Sayfa Numarası: 48/ Belge Numarası: 83</u>

Mefâhirü’l-kudât ve’l-hükkâm me‘âdinü’l-fezâ’il ve’l-kelâm Üsküdar’dan Rakka’ya varınca yemîn ve yesârıyla vâki‘ olan kazâlar-(kesik) kâdîları ve nevâhîlerin nâ’îbleri -zîde fazluhum- ve mefâhirü’l-emâsil ve’l-akrân bu husûsa ocâkdan bâ-fermân-ı ‘âlî ta‘y(*î*)n olunan Orta Çâvûş Vekîli Ebubekr Çâvûş -zîde kadruhu- ve zikr olunan kazâların yeniçerî serdârla-(kesik) ve tûrnâcı ve hasekî tekâ‘üdleri ve ocâk ihtiyârları ve serden-geçdî ağaları ve ‘alemdârlar -zîde kadruhum- tevkî‘-i refî‘-i hümâyûn vâsıl olıcak ma‘lûm ola ki

Bi’l-cümle memâlik-i mahrûsemda bilâ-vâris ma‘rûf fevt olan yeniçerî ve âna tâbi‘ olanların cüz’î ve küllî muhallefât ve metrûkâtları bâ-hatt-ı hümâyûn şevket-makrûn cânib-i beytü’l-mâla ‘â’id ve râci‘ olub âhardan bir ferdin v(*â*)zı‘ü’l-yed olması icâb etmez iken taht-ı kazânızda mukâ-(kesik) ve ocâk ihtiyârları ve serden-geçdî ağaları ve ‘alemdârlar mûmâ-ileyhimsiz her biriniz ocâk ve beytü’l-mâl-ı müslimîn ve (kesik) hümâyûnumdan ni‘m-i celîleye vâsıl ve ocâk-ı mezkûre ile fahr ve mübâhât üzere iken beytü’l-mâl-ı müslimîne bu mertebe ihânet ve vukû‘ına ağmâz ve i‘lâm-ı hâl eylemediniz töhmet-i ‘azîme olmağla bu husûsda ‘inâyet müstahakk olmuş (kesik) –der imdi cümle ma‘rifeti ve ocâkdan bâ-fermân-ı ‘âlî mübâşir-i ma‘rifet-i şer‘le sırran ve ‘alenen teftîş ve tefahhus ve tecessüs idub mukaddem ve mu’âhhar bilâ-vâris-i ma‘rûf fevt olanların cüz’evî ve küllî (kesik) metrûkât ve zimem ve nukûd ve emlâk ve eşyâ’ ve gerek vâris-i ma‘rûfı olub dergâh-ı mu‘allâm yeniçerîlerinin ber-vech-i muharrer terekesinden resm nâmıyla alınan her ne ise tekmîlen ‘alâ-eyy-i hâlin cümlesini hârice ihrâc olunub bir akçe ve bir habbesi ketm ve ihtifâ’ itdirilmeksizin vâzı‘ü’l-yed olanlar zimmetlerinden tahsîl ve tekmîl ve mumzâ (kesik) müfredât defteriyle mübâşir-i merkûm yedine teslîm ve cânib-i beytü’l-mâla irsâl ve isâl olun-(kesik) ma‘aza’llahu te‘âlâ sâlifü’z-zikr beytü’l-mâl-ı müslimînden birinizin himâyesi ve mübâşir haber virilmemesi ve ağmâz ve

tekâsülünüz sebebiyle ber-vech-i muharrer beytü'l-mâl-ı müslimînin bir akçe ve bir habbesi vâzı' olanlar zimmetlerinde giru kalmak ihtimâli olur ise ol-makûleler kimler ise 'aceleten mûceb-i (kesik) içun bir dahî vücûda gelmemek üzere esâmîleri hazîne-mândeye çalınub her irtikâb ve meşakkat ile nâ'il oldukları nân-pârelerinden devr ve mehcûr olduklarından mâ'adâ diyâ-(kesik) ba'îdeye nefy ve perâkende ve perîşân olacaklarını muhakkak bilub cümleniz ittifâk ve it-(kesik) eyleyub taht-ı kazânızda ber-vech-i muharrer beytü'l-mâl-ı müslimîni 'alâ-eyy-i hâlin hârice ihrâc ve bi-eyy-i vechi-kâne vâzı'ü'l-yed zimmetlerinden tahsîl ve tekmîl ve mumzâ ve mahtûm ve defteriyle mübâ-(*şir-i*) merkûma teslîm ve cânib-i beytü'l-mâla irsâl ve isâl olunmak fermânım olmağın (silik) sâdır olan fermân-ı celîli'ş-şân mûcebince 'amel ve hareket ve icrâ' ve infâzına kemâl-i dikkat ve ihtimâm-i tâmm eyleyub hilâfıyla ser-i mû kusûr ve fütûrdan gâyetü'l-gâye tehâşî ve mücânebet ve sen ki mübâşir-i merkûmsun zikr olunan kazâ' ve nevâhîlerin cümlesine bi'n-nefs kendin (kesik) ve mübâşeretin ve cümle ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le sırran ve 'alenen gereği gibi teftîş ve tefahhus ve (kesik) sâlifü'z-zikr mukaddem ve mu'âhhar bilâ-vâris-i ma'rûf fevt olan yeniçerî ve âna tâbi' olan-(kesik) cüz'evî ve küllî muhallefât ve metrûkât ve emvâl ve eşyâ' ve nukûd ve emlâk ve gerek resm-i beytü'l-mâl nâmıyla olunan her ne ise bir akçe ve bir habbesi giru kalmaksızın cümlesini hârice (kesik) ve vâzı'ü'l-yed olanlar zimmetinde 'alâ-eyy-i hâlin tahsîl ve tekmîl ve mumzâ ve mahtûm müfredât defteriyle (kesik) cânib-i beytü'l-mâla teslîm eyleyub ma'aza'llahu te'âlâ beytü'l-mâl-ı müslimîni ketm ve ihfâya meyl ve cesâret ve ağmâz ve bu husûsda sana mu'âvenet itmeyub vâzı'ü'l-yed olanları bilub cüz' virmeyenler kimler ise gereği gibi hakklarından gelinmek içun ism (*ve*) resmleriyle tahrîr ve i'lâm eylemekde mikdâr-ı zerre tekâsül ve te'hîr ve tevakkuf eylemek ihtimâli olur ise irâd ideceğin 'özr sana pây-dâr olmayub 'ibreten-li's-sâ'irîn kal'a-bendinle iktifâ' olunmayacağı muhakkak bilerek ziyâde (silik) mutabassır-âne hareket eyleyesiz deyu iftihârü'l-ümerâ' ve'l-ekâbir bi'l-fi'l dergâh-ı mu'allâm yeniçerîleri –(kesik) olan Mehmed Ağa –dâme 'uluvvuhu- tarafından mührlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere 'amel olunmak **(s. 49)** bâbında fermân-ı 'âlî-şânım sâdır olmuşdur buyurdum ki (boşluk) vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan emr-i celîli'l-kadrım ve ağa-yı mûmâ-ileyhim tarafından virilan mührlü mektûb mûcebince 'amel ve hareket eyleyub mazmûn-ı emr-i şerîfimle 'âmil olub hilâfından gâyetü'l-gâye tehâşî ve mücânebet eyleyesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahrîren fî evâhir-i şehr-i Muharrem sene sitte ve seb'în ve mi'ete ve elf (12-21 Ağustos 1762)

Bi-Makâm-ı İslâmbol el-Mahrûse

Ve mûcebince hâlâ Yeniçerî Ağası iftihârü'l-ümerâ' ve'l-ekâbir Mehmed Ağa tarafından mührlü mektûb vürûd itmişdir

Sayfa Numarası: 49/ Belge Numarası: 84

Şerî'at-şi'âr Antakya Kâdîsı Efendi –zîde fazluhu- ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Voyvodası ağa –zîde kadruhu- inhâ' olunur ki

Bin yüz yetmiş üç senesi Rûz-ı Hızır'ından (6 Mayıs 1760) yetmiş dört senesi Rûz-ı Hızır'ına (6 Mayıs 1761) varıncaya değin Antakya nefs-i mahallât-ı menzilciyân irsâliyyesi bu âna değin sebeb-i tahrîr-i hükm mûcebince kabzına me'mûra edâ' ve teslîm olunmayub edâda ta'allül ve nâ-marzî ağrâr-ı vâhiye ile imrâr-ı evkât ve 'avk ve te'hîr olunmağın imdi sebeb-i tahrîr-i hükm mûcebince ol-mikdâr mâl-ı 'avârız irsâliyyesini erbâbı zimmetlerinden mübâşiri ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le cem' ve tahsîl ve kabzına me'mûra bir gün âkdem edâ' ve teslîm ve sebeb-i tahrîri zahriyye ve tahlîs itdirilmeğe dikkat-i tâmm ve sa'y ve ihtimâm eylemeniz içun dîvân-ı Haleb'den iş-bu tezkire tahrîr ve irsâl ve ile ısdâr olunmuşdur inşâ'llahu te'âlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşruh üzere sebeb-i tahrîr-i hükmi mûcebince olan ol-mikdâr mâl-ı irsâliyeyi yerlu yerinden 'alâ-eyy-i hâlin-kâne tahsîl ve ma'rifet-i şer' ve mübâşiri ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le kabza me'mûra bi't-tamâm edâ' ve teslîm ve yedinde olan sebeb-i tahrîri tathîr (تطهير) ve tahlîs itdirilmeğe mübâderet ve ihtimâm ve sa'y ve dikkat-i ikdâm idub mûceb-i tezkire emriyle 'amel ve hilâfından hazer eyleyesiz.

Fî 10 R. sene 1176 (29 Ekim 1762)

Mehmed Muhassıl ve Mütesellim-i Haleb hâlâ

Sayfa Numarası: 49/ Belge Numarası: 85

Medîne-i Antakya mahallâtından Câmi'-i Kebîr Mahallesi sâkinelerinden Fâtıma bint-i Ahmed nâm hâtûn tarafından da'vâ-yı âtî'z-zikre vekîli oldığı zât-ı mezbûra bî-'ârifân olan Hâfız Mollâ Mehmed ve Aşçı oğlı Halil Beşe şehâdetleriyle sâbit ve sübût-ı vekâletine hükm-i şer'î lâhık olan Bekcî oğlı el-Hâcc Mehmed Beşe meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde mahalle-i mezbûre sâkinlerinden iş-bu sâhibü'l-vesîka Mehmed ibn Ahmed mahzarında üzerine bi'l-vekâle da'vâ ve takrîr-i kelâm idub bundan âkdem müvekkilem merkûme Fâtıma Hâtûn nefsine yüz gurûş

mehr-i mu‘accel ve elli gurûş mü’eccele ile iş-bu mezbûr Mehmed’e tezvîc ol-dahî tezevvüc idub bilâ-duhûlin zevce-i menkûhası olub mehr-i mu‘acceli olan meblağ-ı mezbûr yüz gurûşı ve bahâ-i kırmızı beştemâl dokuz gurûş ve bahâ-i kaftân on iki gurûş ki min-haysi’l-mecmû‘ yüz yiğirmi bir gurûşı merkûm Mehmed müvekkilem mezbûreye tamâmen edâ’ ve teslîm ve lakin mesken-i şer‘î ve beher yevm nafakasını edâdan imtinâ‘ itmekle sû’âl olunub müvekkilem mezbûre içun mesken-i şer‘î ve beher yevm nafakasını edâ’ ve teslîm tenbîh olunmak bi’l-vekâle matlûbumdur didikde gıbbe’s-sû’âl mezbûr Mehmed cevâbında müvekkile-i mezbûre Fâtıma Hâtûn nefsini ber-vech-i muharrer meblağ-ı mezbûr mehr-i mu‘accele ve mü’eccele ile bana tezvîc ve ben dahî tezevvüc ve bilâ-duhûlin zevce-i menkûham olub mesken-i şer‘î ve beher yevm nafakasını edâya iktidârım olmadığından mâ‘adâ hüsn-i zinde-gânemiz olmayacağı zâhir ve nümâyândır deyub merkûm Mehmed müvekkile-i merkûme Fâtıma Hâtûn’u meclis-i şer‘de talâk-ı selâse ile tatlîk eyledikde meblağ-ı mezbûr mehr-i mu‘accele ile **(s. 50)** mü’eccelenin nısfı lâzım gelmeğin meblağ-ı mezbûr yüz gurûşun yetmiş beş gurûşunı mezbûre Fâtıma Hâtûn’da ibkâ’ ve yiğirmi beş gurûş ile zikr olunan beştemâl ve kaftân müvekkile-i mezbûreden tahsîl ve mezbûr Mehmed’e teslîm birle mâ-hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundı fî’l-yevmi’l-hâdî ve’l‘işrîn min şehr-i Rebî‘i’l-âhir sene sitte ve seb‘în ve mi’ete ve elf (9 Kasım 1762)

Şühûdü’l-hâl _____

- Fahrü’l-‘ulemâi’l-kirâm Mehmed Efendi Emîn-i fetvâ-yı şerîfe
- Mollâ Ahmed ibn el-Hâcc Mehmed
- El-Hâcc Mustafa Beğ ibn Kazâk ( )
- Kâtib Halil Efendi
- Kâtib Mustafa ibn Tosyalı
- Mollâ Halil ibn el-Hâcc Abdullah
- Ve Muhzır-başı

Ve gayrihum

Sayfa Numarası: 50/ Belge Numarası: 86

Şerî‘at-şi‘âr Antakya Kâdîsı Efendi ve Voyvodası ağa mahallinde şer‘le mürâfa‘a ihkâk-ı hakk olmaz ise dîvân-ı Haleb’e ihzâr oluna.

Fî 14 R. sene 1176 (2 Kasım 1762)

Mehmed Muhassıl ve Mütesellim-i Haleb Hâlâ (m)

Devletlu mürüvvetlu merhâmetlü efendim sultânım hazretleri sağ olsun ‘arz-ı hâl bendeleri budur ki bundan âkdem Antakya Nâhiyesi’nde Mıkâbrûs Karyesi’nde iki yüz gurûşa bir bâğ-ı damân (ضمان) alub karındâşım bundan sonra iki günden sonra maktûl bulunub iki gün lâşı yerde kalub merâhim-i ‘aliyyelerinden niyâz olunur ki karye-i mezkûre âhâlîler-(kesik) dîvân-ı Haleb’e ihzâr ve şer‘an mürâfa‘a ve ihkâk-ı hakk buyurılmak bâbında emr ve fermân devletlu mürüvvetlu efendim sultânım hazretlerinindir

Bende-i Hasan Kâkûnlı (قاقونلى) (m)

<u>Sayfa Numarası: 50/ Belge Numarası: 87</u>

Vech-i tahrîr-i hurûf budur ki

Berât-ı şerîf-i ‘âlî-şân ile ber-vech-i mâlikâne ‘uhdemde olan Antakya Nâhiyesi’nde vâki‘ Bitlâl-i Halâş (بيلال حلاش) tevâbi‘i mukâta‘amızın iş-bu bin yüz yetmiş altı senesi mâh-ı Muharrem gurresinden senesi hitâmına değin zabt ve rabt eylemek üzere tâlibi olan fazîletlu mekremetlü hâlâ Antakya Müftîsi Abdurrahman Efendi hazretlerine mukâta‘a-i mezbûrı der-‘uhde ve iltizâm olunub mûmâ-ileyh efendi hazretleri dahî iltizâm kabûl itmekle gerekdir ki sene-i mezbûreden vâki‘ olan a‘şâr-ı şer‘iyye ve rüsûm-ı ‘örfiyye ve tâpû-yı zemîn ve resm-i zemîn ve resm-i ‘arûsâ-(kesik) ve resm-i kevâre ve resm-i bennâk ve çift ve deştûbânî ve cürm ve ciyânet (*cinâyet*) ve bâd-ı hevâ ve yâve ve kaç-(*gûn*) ve kul ve câriye müjde-gânesi ve beytü’l-mâl-ı ‘âmme ve hâssa ve mâl-ı gâ’ib ve mefkûd ve resm-i ispençe ve (kesik) bâğda ve resm-i bostân ve resm-i رشور ve resm-i yaylâk ve kışlâk ve resm-i otlak ve çâyır ve sâ’ir cüz’evî ve küllî (kesik) kayd olunan mahsulât ve rüsûmâtı ber-mûceb-i şürût berât-ı celîli’ş-şân ah-(*z*) ve kabz ve zabt ve rabt ve cem‘ ve tahsîl eyleyub ol-vechle iş-bu memhûr ve ma‘mûlün-bihi zabt temessük-(kesik) tahrîr olunub yedine i‘tâ’ olunub tarafımızdan ve taraf-ı âhardan vechen mine’l-vücûh ve sebeben mine’l-esbâb bir ferd mâni‘ ve dâfi‘ ve müzâhim olmayalar hurrire fî târîhi’l-mezbûr sene 1176 (23 Temmuz 1762-11 Temmuz 1763)

(İmzâ) Mustafa mutasarrıf-ı mukâta‘a-i mezbûr hâlâ (m)

Sayfa Numarası: 51/ Belge Numarası: 88

Vech-i tahrîr-i hurûf budur ki iş-bu bin yüz altmış dokuz senesine mahsûben ba‘de küllî hesâb iki bin gurûşdan ba‘de’t-tanzîm-i şer‘î olmak üzere hisselerine isâbet iden beş yüz ki köy ortasında deynimiz olub iş-bu te’kîden li’l-âsl nısfı iki yüz elli gurûş ider vâcibü’l-edâ’ ve lâzımü’l-kazâ’ Emîn ve Fâtıma ve Âyişe’ye deynimizdir birbirimize kefîl-i bi’l-mâl ve kefîl-i bi’n-nefs olmak üzere deynimizdir inşâ’llahu te‘âlâ edâsı teslîm olundukda iş-bu yedinde olan temessükümüz se(*v*)k (سق) oluna

Fî 4 M. (رجب) sene 1176 (26 Temmuz 1762)

- El-hürr Mustafa Derkûşî
- El-hürr Mahmûd
- El-hürr Mehmed Samed
- El-hürr Mehmed Tâtâr
- El-hürr Zerk (زرق)
- El-hürr Hâcı Hasan
- Dökûmcek (دكوجك) Dâvud
- El-hürr Hâcc Hâlid
- El-hürr Hasan birâder
- El-hürr Yusuf ve Diyâb

Şühûdü’l-hâl _____

- Sa‘âdetlu Bekr Ağa
- Ve Kâtib Ömer Efendi
- Şecerlü oğlu Ahmed
- Terzî Mehmed
- Sâkallu Mustafa
- Ve Osman tâbi‘-i Bekr Ağa Harem Kethüdâsı
- Cafer-zâde Mehmed Efendi

Şerî‘at-şi‘âr fazîlet-disâr Antakya Kâdîsı –zîde fazluhu- sâhib-i ‘arz-ı hâlin şer‘an tebeyyün olan hakkı mübâşir ma‘rifetiyle tahsîl oluna

Fî gurre-i Ca. sene 1177 (7 Kasım 1763)

Sayfa Numarası: 51/ Belge Numarası: 89

Hâlâ Antakya Kâdîsı fazîletlu Efendi hazretleri sâhib-i ‘arz-ı hâlin hasmlarını ihzâr ve ma‘rifet-i şer‘ ve mübâşir ma‘rifetiyle mürâfa‘a ve ihkâk-ı hakk eyleyesiz şerî‘at-ı mutahharaya itâ‘at itmezler ise mübâşir ma‘rifetiyle dîvân-ı Haleb’e ihzâr eyleyesiz

Fî 6 Ca. sene 1176 (23 Kasım 1762)

Mehmed Muhassıl ve Mütesellim-i Haleb hâlâ (m)

Devletlu merhametlu efendim sultânım hazretleri sağ olsun ‘arz-ı hâl kulları Antakya Kazâsı’nda Marsû nâm karyede sâkin iken ba‘dehu nâm karyeden Salkiya nâm karyeye intikâl olmağla mezkûr Kârsû[97] nâm karye âhâlîlerinden Sârı Yusuf oğlı Hüseyin ve Şirîn Osman ve Baba Yusuf ve Tûran nâm kimesne sergimde (سرکیه) iken on beş kantâr kurı üzüm ve bir atımı ve üç sahn ve tedferân (تدفرانه) ve bir leğence ve bir yorgân ve üç hâşiye ve kırk beş gurûş nukûd akçemi ve otuz yük üzümümi âhz eylediklerinden sonra (boşluk) zevcemin hamlını sakt ve beni katl kasdıyla darb itmeleriyle mezbûrları dîvân-ı Haleb’e ihzâr olunmak ecli içun ‘arz-ı hâle cesâret kılınmıştır merâhim-i ‘aliyyelerinden mercûdur ki mübâşir kulları ta‘yîn ve hakkımı ihkâk-ı hakk buyurılmak bâbında emr ve fermân devletlu sultânım hazretlerinindir

Bende-i Osman

Sayfa Numarası: 51/ Belge Numarası: 90

Şerî‘at-şi‘âr Antakya Kâdîsı Efendi ve Voyvodası ağa -zide kadruhu- ta‘y(*î*)n olunan mübâşir ma‘rifetiyle şer‘an da‘vâlarını görüb vukû‘ı üzere i‘lâm eyleyesiz

Fî 7 Cemâziye’l-evvel sene 1176 (24 Kasım 1762)

(İmzâ) Mehmed Muhassıl ve Mütesellim-i Haleb hâlâ

Devletlu ‘inâyetlu efendim sultânım hazretleri sağ olsun bu kulları Kusayr karyelerinden Kefer‘âbil nâm karye sâkinlerinden olub Nefs-i Antakya’da sâkin Ca‘fer oğlu Hâcc Hasan ve oğulları Monlâ Ali ve Süleymân ve Ömer nâmûn kimesneler bi-gayr-ı hakkın bu kullarını gamz idub iki yüz gurûş akçemi aldırub ve köyden öküzlerimi sürüb iki öküz ara yerde olub gadr-ı küllî eylemeleriyle merâhim-i ‘aliyyelerinden mercûdur ki yedimde olan fetvâ-yı şerîfe mûcebince mübâşir kulları

[97] Belgenin orijinalinde üst satırda “Marsû” şeklinde kaydedilmişken sonrasında “Kârsû” olarak yazılmıştır.

ta‘y(*î*)n ve dîvân-ı Haleb’e ihzâr ve şer‘le mürâfa‘a ve ihkâk-ı hakk itdirilmek niyâz olundı bâkî sultânım hazretlerinindir

Bende-i Ali

Sayfa Numarası: 52/ Belge Numarası: 91

Medîne-i Antakya mahallâtından Mahsen Mahallesi sâkinlerinden iken bundan âkdem fevt olan Zeyneb bint-i Kara Ebubekr’in verâseti kız karındâşı kızı (kesik) bint-i Mustafa nâm hâtûna münhasıran oldığı lede’ş-şer‘ zâhir ve nümâyân oldukdan sonra mezbûre Hadîce Hâtûn tarafından da‘vâ-yı âtî’z-zikre vekîl-i müsebbet-i şer‘îsi olan sadrî kebîr oğlı es-Seyyid Mehmed ibn Mehmed meclis-i şer‘-i enverde mahalle-i mezbûrede sâkin Fatma Hâtû-(kesik) bint-i Abdullah Ağa tarafından redd-i cevâba bi’l-velâye vekîli olan babası Abdullah Ağa ibn Abdullah Ağa mahzarında üzerine da‘vâ ve takrîr (kesik) idub tereke-i müteveffiyye-i mezbûreden olub mahallât-ı medîne-i mezbûreden Hazret-i Habîbü’n-Neccâr Mahallesi’nde vâki‘ bir tarafdan el-Hâcc (kesik) Ağa menzili ve bir tarafdan Berber Abdullah vâlidesi menzili ve iki tarafdan tarîk-i gayr-ı nâfiz ile mahdûd derûnunda iki bâb tahtânî mesken ve bir matbah ve bi’r-i mâ’ ve kenîf ve havlî ve ma‘ber-i kadîmi muhtevî bir bâb menzili müvekkilesi mezbûre Fatma Hâtûn içun fuzûlî zab-(kesik) ve tasarruf ider sû’âl olunub mûceb-i şer‘î icrâ’ olunmak matlûbumdur didikde gıbbe’s-sû’âl merkûm Abdullah Ağa cevâbında hudûd-ı mezkûre ile mahdûd olan menzil-i mezbûr müteveffiyye-i mezbûrenin olub lakin târîh-i kitâbdan on sekiz ay mukaddem müteveffiyye-i mezbur-(kesik) Zeyneb Hâtûn menzil-i mezkûrı vakf ve habs idub şöyle şart eyledi ki menzil-i merkûm icâre-i mu‘tâda ile icâr olunub hâsıl olan gallesinden menzil-i merkûmun ta‘mîr ve termîmi ru’yet olunub senede iki batmân zeyt yağı müşârün-ileyh Hazret-i Habîbü’n-Neccâ-(*r*) Câmi‘-i Şerîfi’ne virilub fazla ne kalur ise mâdâm ki kendi hayâtda oldukca mutasarrıf ola ba‘de-vefâtihi müvekkilem mezbûre Fatma mutasarrıf ola ol-dahî vefât itdikde evlâdları batnen-ba‘de-batnın ber-vech-i muharrer mutasarrıf olalar ne‘ûzu-billâh (kesik) el-feyyâz ba‘de’l-inkırâz zikr olunan Habîbü’n-Neccâr fukarâsına tasadduk ve taksîm oluna deyu ta‘yîn-i şürût ve tebyîn-i kuyûd eyledi deyu-(kesik) mukâbele idecek gıbbe’s-sû’âl ve ‘akîbü’l-inkâr dâfi‘-i merkûmdan sıdk-ı fa‘âline muvâfık beyyine taleb olundukda ‘udûl-i ahrâr-ı ricâl-i müslimîn-(kesik) fahrü’l-emâcid ve’l-a‘yân Ser-tûrnâ Şerefüddin Ağa ve Ali Ağa ibn el-Hâcc Ahmed nâm kimesneler li-ecli’ş-şehâdet huzûr-ı şer‘e hatır-(kesik) olub eserü’l-istişhâd her birleri ber-minvâl-i

muharrer üzere oldığına edâ-yı şehâdet-i şer‘iyye eylediklerinde gıbbe’r-ri‘âyet şerâ-(kesik)’l-kabûl-i şehâdetleri makbûle oldukdan sonra hâkim-i muvakki‘-i sadr-ı kitâb tûbâ-leh ve hüsn-i me’âb hazretleri tarafeynin kelâmına (kesik) ve mennâ‘un li’l-hayr olmakdan hazer idub İmâm Ebî Yusuf hazretlerinin re’y-i münîr ve mezheb-i hatîrleri üzere menzil-i mezbu-(kesik) vakfına hükm ve cezm idub min-ba‘d naks ve nakzına mecâl-i ‘adîmü’l-ihtimâldir fe-men beddelehu ba‘de mâ semi‘ahu fe-innemâ ismuhu ‘ale’l-lezîne yübeddilûnehu inna’llâhe semî‘un ‘alîm ve ecri’l-vâkıf ‘ale’l-hayyi’l-cevvâdi’l-kerîm hurrire fî’l-yevmi’s-sâbi‘ min şehri Cemâziye’l-evvel sene sitte ve seb‘în ve mi’e ve elf (24 Kasım 1762)

Şühûdü’l-hâl _____

- Fahrü’l-‘ulemâ’i’l-kirâm Vâ‘iz Mehmed Efendi
- Kıdvetü’s-sâdâti’l-kirâm es-Seyyid el-Hâcc Çelebi ( ) Efendi Sükkerî-zâde
- Kâtib Mustafa Efendi
- Kâtib Halil Efendi
- Ahmed Efendi ibn el-Hâcc Ahmed
- Hakkı Ömer Ağa-zâde İsmail Ağa
- Hâcc Bûsî/Musa ( ) Ağa
- Muhzır-bâşı

<u>Sayfa Numarası: 53/ Belge Numarası: 92</u>

Kıdvetü’l-emâcid ve’l-a‘yân Haleb Mütesellimi (boşluk) -zîde mecduhu-tevkî‘-i refî‘-i hümâyûn vâsıl olıcak ma‘lûm ola ki

Adana Sancâğı’nda vâki‘ Sârıseki ve Bîlân kasabasından Delî Hasan ve Çûbânoğlı’nın oğlı Mehmed ile Bayâs’da mezbûr Mehmed’in babası Çûbânoğlı ve Küçük Ali ve Bayâs âhâlîsi beynlerinde Bayâs Dîzdârı Beğoğlu Osman’ın katli sebebiyle ‘adâvet vâki‘ olub fırkateyn olduklarından tarafeyn-i cem‘iyyet ile vakt vakt muhârebe ve mukâteleden hâlî olmayub bu bahane ile hasârât dahî fûrce ( ) bulub Antakya’dan ve Adana tarafından zehâb ve iyâb iden yolcuların ve çûkadârların yollarını kat‘ ve emvâl ve erzâklarını gârât ve katl-i nüfûsa cesâret eylediklerinde ebnâ-i sebîl mürûra cür’et idemeyub Antakya’da dokuz gün meks ve ikâmet ve ba‘dehu bir tarîkle sâlimen Adana’ya vardıkları Âsitâne-i ‘Aliyye’me vürûd idenlerin takrîrlerinden vâsıl-ı sâmi‘a(-*i*) mülükânem olmuşdur zikr olunan mahaller câdde tarîk olub leyl ve nehâr memerr ve ma‘ber-i ‘ibâdullah olmakdan nâşî

ihtilâl tarîki mûceb olur bugüne nizâm ve muhâsamânın def‘ ve refî‘i ehemm-i mehâmm-ı lâzımü’l-ihtimâm devlet-i ‘aliyyemden olmağla Adana Beğlerbeğisi ile haberleşerek (خبر لشکر) müstevfî ikâ‘-ı levâhıkın ile üzerlerine varub ıslâh-ı zât-ı (*b*)eyn/yümn (یمن) ile gâ’ilelerini def‘ ve emniyyet-i tarîka sarf ve sa‘y ve dikkat eyleyub muhâlefet ile mel‘anetlerinde ısrâr eyledikleri sûretde şekâvet-i mezbûreye cesâret idenlerin tertîb-i mücâzât-ı lâyıkalarına ve def‘-i şürûr ve hakâretlerine ikdâm ve sa‘y-i mâla-kelâm eylemek fermânım olmağın mahsûsen iş-bu emr-i şerîfim ısdâr ve ile irsâl olunmuşdur Adana Beğlerbeğisi mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh sizin (سیزک) ile haberleşerek eşkıyâ-i mezbûre üzerlerine va(*r*)mak içun kenduye başka emr-i şerîfim sâdır oldığı ma‘lûmun oldukda kat‘an tekâsül ve ihmâl eylemeyub müstevfî âdemler ile Haleb’den hareket ve bir tarafdan mîr-mîrân-ı mûmâ-ileyh ile haberleşub bir yere gelub evvel emirde mâ-beynlerin ıslâh ile def‘-i gâ’ilelerin ve yolların hüsn-i nizâmı mümkün oldığı hâlde üslûb-ı hakîme ri‘âyet ile şekâvet-i mezbûreye menşe’ ve bâdî olan şekâvet beşelerini ‘alâ-eyy-i hâlin âhz ve hakklarında lâzım lâzım gelan mücâzât-ı lâyıkalarını icrâ’ ve tenfîz iderek emniyyet-i tarîka ve ebnâ-i sebîlin itmi’nân-i bâl ile mürûrlarına ve nizâm-ı razıyye (رضیه) bende ve ol-havâlînin tatahhur ve tasfiyyesine kemâl-i sa‘y ve ikdâm eyleyub virilan nizâmını bi’l-ittifâk der-‘aliyyeme tahrîre mübâderet ve ednâ kusûr ve tesâmühâtdan bi-gâyet hazer ve mücânebet eylemek bâbında fermân-ı ‘âlî-şânım sâdır olmuşdur buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte sudûr olan fermân vâcibü’l-ittibâ‘ ve lâzımü’l-imtisâlimin mazmûn-ı itâ‘at-makrûnıyla ‘âmil olub hilâfından gâyetü’l-gâyetü’l-bi-gâye tehâşî ve mücânebet eyleyesin ve şöyle bilesin ‘âlâmet-i şerîfe i‘timâd kılasın tahrîren fî evâhir-i şehr-i Rebî‘i’l-âhir sene sitte ve seb‘în ve mi’e ve elf (9-17 Kasım 1762)

İslâmbol el-Mahrûse

<u>Sayfa Numarası: 54/ Belge Numarası: 93</u>

Şerî‘at-şi‘âr Antakya Kâdîsı Efendi –zîde fazluhu- ve kıdvetü’l-‘ulemâ’ ve’l-müderrisîn ‘ulemâ-i kirâmdan Müftî Efendi ve sâ’ir a‘yân-ı vilâyet efendiler –zîde ‘ilmuhum- ve kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Voyvoda Hâcc Hüseyin Ağa ve serdâr ağa –zîde kadruhum- ba‘de’t-tahiyye ve’t-teslîm inhâ’ olunur ki

Bayâs'da Beğoğlı Osman'ın katli sebebiyle miyânelerinde fesâd bulmağla şekâvet beşe olanlar fûrce (فورجه) bulub muhtell-i nizâm olduklarından tanzîm-i halleriçun hâlâ Adana mîr-i mîrân sa'âdetlu Ahmed Paşa hazr-(kesik) başkaca hitâben ve tarafımıza hitâben birer kıt'a evâmir-i 'aliyye şeref-bahş sudûr ve ol-cânibin temhîdi husûsuna me'mûr oldığı hasebiyle vürûd olan evâmir-i 'aliyyenin mumzâ sûreti ihrâc ve tarafınıza irsâl olunmağla imdi sûret-i emr-i 'âlîden keyfiyyet ma'lûmunuz oldukda gönderilan bûsula mûcebince askerimizin üç günlük iktizâ' iden ecnâs-ı zâd ve zahîrenin akçesiyle tedâriki ve hîn-i vürûdumuza dek mübâşiri kıdvetü'l-akrân ağalarımızdan Hâcc Ali (kesik) ve –zîde kadruhu- ma'rifetiyle bi't-tamâm ve'l-kemâl bilâ-noksân hâzır ve müheyyâ' itdirilmesine bi'l-ittifâk cümlenizin mezîd-i sa'y ve ihtimâmı içun te'kîdi hâvî dîvân-ı Haleb'den iş-bu tezkire tahrîr ve ısdâr ve mübâşir-i mûmâ-ileyh ile irsâl olunmuşdur inşâ'llahu te'âlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere iktizâ' iden üç günlük zâd ve zahîremizin bûsulası mûcebince ecnâsın ma'lûmesi bilâ-noksân bi't-tamâm ve'l-kemâl hâzır ve âmâde itdirilub mübâşir ma'rifetiyle hîn-i vürûdumuza dek bir mahallde vaz' ve geldiğimizde müheyyâ' ve âmâde görilub husûs-ı merkûmda mezîd-i sa'y ve ihtimâm idub mûceb-i tezkiremiz ile 'amel idesiz

Fî 13 Ca. sene 1176 (30 Kasım 1762)

Mehmed Muhassıl ve Mütesellim-i Haleb hâlâ

<u>Sayfa Numarası: 54/ Belge Numarası: 94</u>

Şeri'at-ı şi'âr Antakya Kâdîsı Efendi –zîde fazluhu- ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Voyvoda Hâcc Hüseyin Ağa ve a'yân-ı vilâyet ve serdâr ağa –zîde kadruhum-ba'de't-tahiyyetü'z-zekiyye Bayâs'da Beğoğlı Osman'ın katli sebebiyle âhâlî beynlerinde fesâd vukû' bulmağla i'tikâd-(silik) fursat-yâb olub muhtell-i nizâm olduklarından tanzîmleriçun bu def'a hâlâ Adana mîr-i mîrâ-(kesik) sa'âdetlu Ahmed Paşa hazretlerine ve tarafımıza hitâben başka başka birer kıt'a evâmir-i 'aliyye ile ol-tarafa me'mûr oldığım hasebiyle asker tedâriki husûsı lâzım-ı hallden olmağın Kusayr Nâhiyesi'nden bin nefer ve Cebel-i Akra' Nâhiyesi'nden altı yüz nefer ve Süveyde Nâhiyesi'nden dört yüz nefer ki cem'an nevâhî-i merkûmdan matlûbumuz olan iki bin nefer tüfeng-endâz-ı cerrî (جربي) ve darbe kâdir piyâdelerin hâzır ve âmâde olmalarıçun nevâhî-i merkûmeye tarafınızdan mahkeme-i seniyye tezkireleri dağıdılub ol-cânibe hîn-i vürûdumuza dek kâmil-i silâh-ı tüfeng-endâz tüvânâ

piyâdeler neferi ‘aded-i mezkûruyla bilâ-noksân hâzır ve müheyyâ’ olmalarına ihtimâm ve mübâderetleriçun divân-ı Haleb’den iş-bu tezkire tahrîr ve irsâl ile irsâl olunmuşdur vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere nevâhî-i mezkûre-i selâseden tafsîl olundığı üzere matlûbumuz olan iki bin kâmil-i silâh tüvânâ-i cerrî (جبي) piyâde neferlerin ol-cânibe vürûdumuza dek hâzır ve âmâde itdirilmesi husûsuna sa‘y ve ihtimâm ve bilâ-noksân müheyyâ’ görmeleri cihetinde ikdâm-ı tâmm idub mûceb-i tezkire ile ‘âmil olasız

Fî 13 Ca. sene 1176 (30 Kasım 1762)

Mehmed Muhassıl ve Mütesellim-i Haleb hâlâ

<u>Sayfa Numarası: 55/ Belge Numarası: 95</u>

Nefs-i Antakya Kazâsı’na nüzûlde üç günlük dâ’ire-i etbâ‘ına rûz-ı merre virilecek ecnâs-ı zehâ’ir bûsulasıdır

Beher yevm harc-ı gurûş 1.000

Eyyâm 3

Harc 3.000

Malzemenin Cinsi	**Miktarı**
Nân-ı ‘azîz	Kıyye 1.500
Lahm	Kıyye 750
Birinc	Kıyye 750
Sâde revgan	Kıyye 187,50
Şa‘îr-i ‘alîk	‘Aded 3.000
	Mekkûk 18

Vech-i meşrûh üzere üç günlük ecnâs-ı zehâ’ir üç bin harcdan olmak üzere bin beş yüz kıyye nân-ı ‘azîz ve yedi yüz elli kıyye lahm ve yedi yüz elli kıyye birinc ve yüz seksân yedi buçuk kıyye revgan-ı sâde ve üç bin ‘aded ‘alîk ki on sekiz mekkûk Halebî (حلبي) şa‘îr ider vech-i meşrûh üzere hâzır ve âmâde oluna ol-tarafa varınca iktizâ’ iden bahâları si‘r-i râyici üzere edâ’ olunur

Fî 13 Ca. sene 1176 (30 Kasım 1762)

Vech-i meşrûh üzere üç günlük ecnâs-ı zehâ’ir üç bin harcdan olmak üzere bin beş yüz kıyye nân-ı ‘azîz ve yedi yüz elli kıyye lahm ve yedi yüz elli kıyye birinc

ve yüz seksân yedi buçuk kıyye revgan-ı sâde ve üç bin ‘aded ‘alîk ki on sekiz mekkûk **(Belgenin devamı yazılmamış)**

Sayfa Numarası: 55/ Belge Numarası: 96

Şeri‘at-ı şi‘âr Antakya Kâdîsı Efendi –zîde fazluhu- ve Voyvodası ağa -zîde kadruhu- ta‘y(*î*)n olunan mübâşir ma‘rifetiyle sâhib-i ‘arz-ı hâlin husemâsını huzûr-ı şer‘e ihzâr ve da‘valarını ru’yet-i icrâ-yı şer‘ ve ihkâk-ı hakk oluna

Fî 11 Ca. sene 1176 (28 Kasım 1762)

Mehmed Muhassıl ve Mütesellim-i Haleb hâlâ

Devletlu ‘inâyetlu merhametlu efendim sultânım hazretleri sağ olsun ‘arz-ı hâl kullarıdır ki bu kulları Kusayr Nâhiyesi’nde Mıshâne nâm karye sâkinlerinden olub yine karye-i merkûme şeyhi Şeyh Hüseyin ve Küçük Hanîfî ve Dîb Hüseyin bu üç nefer kimesneler nısfü’l-leylde hânemi basub yiğirmi keçi ve iki kantâr zeytûnumı ve ev eşyâmı âhz eyleyub bu kullarını katl eyleyecekler idi firâr eyledim bu kullarına gadr-ı küllî oldığından ‘arz-ı hâle cesâret olundu merâhim-i ‘aliyyelerinden mercûdur ki mübâşir kulları ta‘y(*î*)n ve hakkımı hakk eylemek bâbında fermân devletlu ‘inâyetlu efendim sultânım hazretlerinindir.

Bende-i Abdullah

Sayfa Numarası: 56/ Belge Numarası: 97

Hamd-i mevfûr ve şükr-i nâ-mahsûr ol-vâkıf-ı umûr ve kâşif-i estâr-ı cumhûr hazretlerinin dergâh-ı âkdes ve bâr-gâh-ı mukaddesleri-(kesik) hallâk-ı ‘âlem ve rezzâk-ı âdemdir ve salât ve’s-selâm ol-seyyid-i enâm hâss ve ‘âm hazretlerinin merkad-ı münevver ve meşhed-i mu‘attarlarına ol-(kesik) ümmet-i ulü’l-himmetlerine tarîk-i hayrâtı beyân ve sebîl-i meberrâtı ‘ayân eyledi ve dahî âl ve ashâbına olsun ki her biri mütevellî-i cihâd-ı dîn ve nâzır-ı şer‘-i (kesik) rıdvânu’llâhu te‘âlâ ‘aleyhim ecma‘în emmâ-ba‘d

Sebeb-i tahrîr-i risâle sahîhaten şer‘î ve mûceb-i hitâb-ı makâle mer‘î budur ki (kesik) mahallâtından Hazret-i Habîbü’n-Neccâr Mahallesi sâkinelerinden Emîne Hâtûn bint-i el-Hâcc İsmail eş-Şehîd Dalkılıç-zâde nâm hâtûnun (kesik) ta‘rîfü’ş-şer‘î tarafından da‘vâ-yı rücû‘a vekîl-i müsebbet-i şer‘îsi olan Firâk-zâde el-Hâcc Mustafa Beğ nâm kimesne meclis-i (kesik) şerîf-i enverde vakf-ı âtîye li-ecli’t-tesc(*î*)l mütevellî nasb eylediği kıdvetü’l-‘ulemâ’i’l-kirâm Hanîfî-zâde Hasan Efendi (kesik) ikrâr-ı sahîh-i şer‘î ve i‘tirâf-ı sarîh-i mer‘î idub müvekkilem mezbûrenin

silk-i mülk-i sahîhinden olub (kesik) iki tarafdan tarîk ve bir tarafdan Na‘l-bend Ebubekr menzili ve bir taraftan Yorgâncı-zâde es-Seyyid Mustafa Cillî/Çelebi (جلبی) menzili ile (kesik) iki bâb fevkânî ve tahtânî mesken ve bir eyvân ve bir matbah ve bir tahtânî mesken ve havlî ve bi’r-i mâ’ ve ma‘ber-i kadîmi muhtevî bir (kesik) menzilini ve medîne-i mezbûre kazâsında Yaktû nâm mezra‘a toprağında vâki‘ iki tarafdan Hâcc Murâd-zâde bâğcesi (kesik) tarîk ve bir tarafdan Kallâ‘ Karâm (قلاعزرام) oğlı bağçesi derûnunda yedi sütûn üzere mebnî iki bâb dam-ı harîr ve bir dolab (kesik) ve bir fevkânî ve tahtânî mesken ve eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmireyi muhtevî bir kıt‘a tut bağçesini hasbeten-li’llahi’l-kerîm ve (kesik) sahîh-i mü’ebbed ve habs-i sarîh-i muhalled ile vakf ve habs idub şöyle şart ve ta‘y(*î*)n eyledi ki menâfi‘inden sene (kesik) her ne hâsıl olur ise menzil-i mezkûrun ta‘mîr ve termîm ve bâğce(-*i*) mezbûrun maktû‘a ve sâ’ir ıslah-ı masârifi (kesik) olundukdan sonra her ne fazla kalır ise müvekkilem mezbûre Emîne Hâtûn libâs-ı hayâtı lâbis oldukça cümlesini kendi (kesik) kabz ve masârifine sarf idub keyfe-mâ-yeşâ’ ve yuhtâr mutasarrıf ve mütevellî ola bi-emri’llahi te‘âlâ ‘azm-ı dâr-ı cinân eyledikde (kesik) evlâd-ı inâsdan sadriye-i kebîre kızları Rukiyye ve Rahîme hâtûnlar ber-minvâl-i muharrer ‘alâ’s-seviyye mutasarrıf ve mütevellî olalar (boşluk) ânlar dahî vefâtlarından sonra evlâdları zükûr ma‘a (kesik) bi’s-seviyye mutasarrıf ve mütevellî olalar ne‘ûzu-bi’llah min-kahrü’l-feyyâz evlâdları dahî inkırâzından sonra re’y-i hâkime (kesik) bir müstakîm ve mütedeyyin kimesne mütevellî olub bâğ(*c*)e-i mezbûrun ve menzil-i mezkûrun gallesinden her ne hâsıl olur ise (kesik) dört akçe mütevellî-i merkûma virilub fazlasını medîne-i mezbûrede vâki‘ Abdullah Gâzî oğlı Câmi‘ (kesik) ile Ağca Câmi‘-i Şerîfi’ne bi’l-münâsafa ta‘mîr ve termîm ve sâ’ir levâzımlarına sarf oluna deyu ta‘y(*î*)n-i şürû-(kesik) ve tebeyyün-i kuyûd idub fârigan ‘ani’ş-şevâgil mütevellî-i merkûma teslîm ol-dahî tesellüm ve sâ’ir mütevellîler gibi tasarruf eyledi didikde mütevellî-i mûmâ-ileyh dahî ber-minvâl-i muharrer tasarrufı ile tarafeynden tevâfuk emri tamâm ve cânibeynden tasâ-(kesik) husûsı encâm buldukda vekîl-i merkûm vech-i matbû‘ (*ve*) va‘z-ı meşrû‘ üzere istirdâd ve rücû‘ da‘vâ-(kesik) şürû‘ idub kıdvetü’l-e’imme serâca’l-ümme kâşifü’l-gamme imâmü’l-a‘zam ve hümâm-i âfhem Ebû Hanîfe el-Kûfî el-Cevzî Kûfî hazretleri katında sahîh (*ve*) lâzım olmayub kâbil-i rücû‘ olmağla zikr olunan menzil-i mezkûr ve bâğce-i merkû-(kesik) vakfından bi’l-vekâle rücû‘ eyledim deyub mütevellî-i mûmâ-ileyh dahî kenduye lâzım-ı mahall ve mülâyim-i cevâb bâ-savâba

(kesik) ve ‘âzim olub eğerce hâl minvâl-i muharrer üzeredir lakin imâmeyn-i hümâmeyn katlarında vakf-ı mücerred “vakaftü” dimekle (kesik) sahîh ve sıhhat-i lüzûmı müstelzim olub husûsen ba‘de’t-teslîm ilâ’l-mütevellî lâzım kabîlinden olmağla ânların mezheb-i şer-(kesik) üzere vakf-ı mezbûrun sıhhat ve lüzûmuna hükm taleb iderim didikde hâkim-i hâsim-i sadr-ı kitâb tûbâ-leh ve (kesik) hazretleri huzûrunda (*mü*)-terâfi‘ân ve fâsl-ı hasma tâlibân olduklarında hâkim-i mûmâ-ileyh hazretleri dahî ‘âlimen bi’l-hilâfü’l-(kesik) beyne’l-e’imme el-eşrâfü’l-islâm tarafeynin kelâmına nazar ve mennâ‘in-li’l-hayr olmakdan hazer idûb vakf-ı mezbûrun (kesik) ve lüzûmuna ‘alâ-kavle-men-yerâh hükm-i mahkeme-i şer‘î ve kazâ-yı mübhem-i mer‘i idub vakf-ı mezbûrun min-ba‘d nakz ve (kesik) mecâl-i muhâl oldu fe-men beddelehu ba‘de mâ semi‘ahu fe-innemâ ismuhu ‘alâ’l-lezî yübeddilûnehu inna’llahe semî‘un ‘alîm ve ecrü’l-vâkıf ‘alâ-(kesik) cevvâdü’l-kerîm cerî’ zâlike ve hurrîre fî’l-yevmi’l-hâmis ‘aşar min şehr-i Cemâziye’l-evvel sene sitte ve seb‘în ve mi’e ve elf (2 Aralık 1762)

Şühûd-(*ü’l-hâl*) _____

- Kıdvetü’s-sâdâti’l-kirâm es-Seyyid el-Hâcc Hüseyin Efendi
- Emân-zâde İsmail Efendi
- Yorgâncı-zâde Hâcc Mustafa
- Oğlı es-Seyyid İbrahim Cillî ( )
- Hâcc Hüseyin
- Nakîb-zâde Hâcc Mehmed
- İbnehu ( ) Yusuf Beşe
- Mûmcî-zâde Fâhûreci Monlâ Mehmed
- Monlâ Mehmed ibn Kenân
- Es-Seyyid Mustafa ibn Ebubekr
- Hâcc Hüseyin Efendi ibn Mehmed Ağa
- Es-Seyyid Mehmed
- Ebubekr Beşe ibn İsmail

Ve gayrihumü’l-huzzâr

<u>Sayfa Numarası: 57/ Belge Numarası: 98</u>

Şerî‘at-şi‘âr Antakya Kâdîsı –zîde fazluhu- Antakya Kazâsı’nda vâki‘ Sûriye Karyesi Haleb hazînesinde mâl-ı mu‘ayyene ile mukayyed oldığından gayrı

re‘âyâları ehl-i zimmet olduklarından nâşî ru’ûslarına madrûbe olan cizye-i şer‘iyyeleri esnâf-ı selâse i‘tibârıyla cibâyet olunagelmiş iken iş-bu sene(-*i*) mübârekede mahsûlleri âsl mâllarını vefâ’ itmez mertebesinde oldığından tebrân ( ) erbâb-ı düyûnlarına bir nesne virmeğe tâkat ve kudretleri olmadığı ‘arz-ı hâllerinde meşrûh olmak sebebi ile sene-i cedîde mevcûdı vaktine dek ashâb-ı düyûna ıstıbâr virilub re‘âyâ fukarâsı rencîde olunmaya

Fî 29 Ca. sene 1176 (16 Aralık 1762)

Mehmed Muhassıl ve Mütesellim-i Haleb hâlâ

Devletlu merhametlu mürüvvetlu efendim sultânım hazretleri sağ olsun ‘arz-ı hâl-ı fukarâ kulları budur ki ‘an-âsl fakîrü’l-hâl ve düyûn-ı kesîreye mübtelâ oldığımızdan başka bu sene-i mübârekede mezrû‘âtımız dahî kalîl iken emhâl ve irâdımız ekall-i mine’l-kalîl olmağla ahvâlimiz bi’l-külliyye perîşân ve kuvvet-i yevmiye muhtâc olub edâsı lâzım de(*y*)nimiz olan cizye-i şer‘iyye ve ‘avârız-ı sultâniyye edâsında mezîd-i ‘usretimiz zâhir ve nümâyân iken murâbahacıyân-ı dâyinlerimiz mutâlebe ve tazayyuk eylediklerinden karyemizin ekser âhâlîleri firâr ve diyâr-ı ahâra inhizâm ve bakiyyesi dâyinlerimizin iddi‘âsıyla hâlâ mahbûs olmağla ‘arz-ı hâle cesâret oldığı merâhim-i ‘aliyyelerinden mercûdur ki vakt-i müyessereye değin dâyinlerimizi imhâl ile sıkletlerini üzerimizden def‘le ıtlâkımıza mutazammın Antakya Kâdîsı Efendi hazretlerine ve Voyvodası ağaya hitâben buyurıldı ‘âlîleri kerem ve ihsân ve karyemizde râhatla istikâme(*ti*)mize ruhsat buyurmaları bâbında lütf ve ‘inâyet devletlu ‘inâyetlu efendim sultânım hazretlerinindir

Bende-i fukarâ-yı Karye-i Sûriye (m)

<u>Sayfa Numarası: 57/ Belge Numarası: 99</u>

Şerî‘at-şi‘âr hakîkat-disâr Antakya Kâdîsı faziletlü Efendi -zîde fazluhu- ve mefâhirü’l-emâsil ve’l-akrân mütesellimi ağa ve voyvodası ve yeniçerî serdârı ve sâ’ir a‘yân-ı vilâyet ve iş erleri –zîde kadruhum- inhâ’ olunur ki

Bâ-emr-i hümâyûn şevket-makrûn hazret-i hilâfet-penâhî bin yüz yetmiş altı senesi ‘avâtıf-ı ‘aliyye-i mülükâne ve merâhim-i seniyye hazret-i cihân-bânîden Eyâlet-i Halebü’ş-(*Şehbâ*) tarafımıza teveccüh buyurılub savb-ı me’mûra ‘azîmet birle bezl-i mezbûreye heman vusûlümüz emr-i mec(*z*)ûm iken Antakya havâlîsinde ba‘zı ihtilâlin zuhûr ve vukû‘ı mevsûkü’l-kelîm kimesnelerin tahrîrâtlarıyla gereği

gibi mesmû‘ ve ma‘lûmumuz olub bu esnâda Halebü’ş-Şehbâ’ya vusûlümüz ânda turuk-ı mesâlikin min-külli’l-vücûh râhatı ve her hâlde ‘ibâdullahın emn ve selâmetleri cümleden âkdem-i elzem-i umûr-ı lâzımü’l-ihtimâmdan oldığına binâ’en re‘âyâ ve fukarâ ve sâ’ir ebnâ-i sebîlin hilâf-ı şer‘ ve mugâyir-i kânûn üzerlerinden ta‘addî ve rencîdeleri men‘ ve def‘ olunub neşr-i şer‘-i müb(*î*)n ve her vechle ‘adl ve dârıçun çend-rûz zarfında ol-tarafa varmamız ta‘ayyünen ve meczûmen cezm-i ma‘lûmunuz oldukda ol-tarafa vusûl ve duhûlümüze değin dâ’iremiz içun mahall-i merkûmede tekmîl-i mâslahata dek iktizâ’ iden ecnâs-ı zehâ’irin vücûdı lâzım-ı hâlden olmağla mahsûsen iş-bu buyurıldı ‘adâlet-i ‘unvân-ı tahrîr ve ısdâr ve silâh-dârımız olan ‘izzetlu Hasan Ağa ile irsâl olunmuşdur inşâ’llahu te‘âlâ vusûlünde vech-i meşrûh üzere gerekdir ki tanzîm-i memleket ile ebnâ-i sebîlin râhatı ve her hâlde ‘ibâdu’l-lahın emn ve selâmetleri müreffehü’l-hâl cümlesi masûn ve me’mûnü’l-gâye olmaları âkdem-i mehâmm ve elzem-i umûr-ı **(s. 58)** lâzımü’l-ihtimâmdan oldığı cümlenizin ma‘lûmunuz oldukda ber-minvâl-i muharrer zehâ’ir-i mezkûrı hâzır ve âmâ-(kesik) eyleyub lakin bi-شرط آنکه bu bahâne ile zinhâr re‘âyâ fukarâsından ziyâde şey talebiyle rencîd(*e*) (kesik) itdirildiği mesmû‘umuz olmak ihtimâli olur ise bir dürlü ‘özrünüz makbûl olunmayacağını (kesik) fikr ve mülâhaza iderek temşiyyet-i mâslahatda ber-mûceb-i buyurıldı ‘amel ve hareket ve hilâfın-(kesik) gâyetü’l-gâye tehâşî ve mücânebet eyleyesiz deyu

(İmzâ) Fî 8 C. sene 1176 (25 Aralık 1762)

<u>Sayfa Numarası: 58/ Belge Numarası: 100</u>

Hâlâ silâh-dârımız olub ba‘zı husûs ile Antakya tarafına me’mûr olan kıdvetü’l-emâcid ve’l-a‘yân Hasan Ağa (kesik) inhâ’ olunur ki müddet-i vâfireden beru Antakya ve Bîlân ve Bayâs havâlîlerinin ihtilâlleri ve turuk-ı mesâlik-(silik) ‘adem-i emniyyetleri mesmû‘umuz oldığından mahâll-i mezkûrden olan âhâlî ve fukarâ-yı ra‘iyyetin terfih-i ahvâlleri ve ebnâ-(kesik) sebîlin emnen ve sâlimen mürûrları husûsı ehemm-i mehâmm-i lâzımü’l-ihtimâmdan oldığına binâ’en husûs-ı mezkûrun temşiyyet ve nizâmına ve turuk-ı mesâlikin emn ve râhatı ve virilan nizâmın istikrârına dâ’ir (kesik) müzâkere içun Antakya a‘yânından Şeker-zâde Ahmed Efendi ve el-Hâcc İbrahim Efendi ve Ser-tûrnâî İbrahim Ağ-(kesik) ve Kâtib-zâde el-Hâcc Mehmed Efendi ve el-Hâcc Hüseyin Ağa ve Şerefüddin Ağa ve sâ’irin tarafımıza gelmeleri iktizâ itmekle mukaddemâ sipâriş ve tenbîh ve zehâ’ire fütûr

gelmeksizin sâlifü'z-zikr mûmâ-ileyhi isti-(kesik) ve tarafımıza getürmeğe ihtimâm eylemeniz bâbında dîvân-ı Haleb'den iş-bu buyurıldı tahrîr ve ısdâr ve (boşluk) ile irsâ(*l*) olunmuşdur inşâ'llahu te'âlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere 'avk ve te'hîre ruhsat (kesik) göstermeyub zikr olunan ve vücûhı istishâb ve ma'iyyetinle bir ân âkdem ve bir sâ'at mukaddem tarafımıza getür-(kesik) ikdâm ve ihtimâm idub mûceb-i buyurıldı ile 'amel ve hareket ve hilâfından tevakkî ve mücânebet eyleyesiz (kesik)

(İmzâ) Fî 18 C. sene 1176 (4 Ocak 1763)

Sayfa Numarası: 58/ Belge Numarası: 101

'İzzet-me'âb şerî'at-nısâb (boşluk) Antakya Kâdîsı Mevlânâ Mehmed Efendi kâm-yâb ba'de't-tahiyyetü'l-vâfiye inhâ' olunur ki

İş-bu sene sitte ve seb'în ve mi'e ve elf Muharremü'l-harâm'ının yiğirminci gününden (11 Ağustos 1762) kazâ-(kesik) umûr-ı kısmet-i 'askeriyyesi tarafımızdan sana tefvîz ve sipâriş olunmuşdur gerekdir ki vâkı'a olan mevtâ-yı 'ask(*erî*) muhallefâtını tahrîr ve terkîm ve beyne'l-verese bi'l-farîza(*ti'ş*-)şer'iyye tevzî' ve taksîm eyleyesin ve's-selâm

El-Fukarâ el-Kâdî Anado(-*li*)

Sayfa Numarası: 59/ Belge Numarası: 102

Şerî'at-şi'âr Antakya Kâdîsı Efendi -zîde fazluhu- ve kıdvetü'l-akrân a'yânları ve iş erlerisiz inhâ' olunur ki

'Avâtıf-ı 'aliyye(-*i*) hüsrev-âne ve 'avârif-i seniyye(-*i*) mülükâneden Eyâlet-i Haleb tarafımıza tevcîh ve 'inâyet buyurılduğına binâ'en iş-bu mâh-ı Cemâziye'l-âhir'in on dördüncü hamîs günü meferr-i hükûmetimiz olan medîne-i Şehbâ'ya vusûl ve duhûlümüz müyesser oldığını işâ'a ve i'lân zımnında dîvân-ı Haleb'den iş-bu buyurıldı tahrîr ve ısdâr ve emek-dâr-ı kadîmlerimizden olub hâlâ enderûn ağalığı hizmetimde olan Yusuf Ağa ile irsâl olunmuşdur bi-mennihi-te'âlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere makarr-ı hükûmetimiz olan Belde-i Şehbâ'ya vusûl ve duhûlümüzü sizler dahî kazânız âhâlîsine işâ'a ve i'lân birle her hâlde mutma'innü'l-hâtır kâr ve kisbinize iştigâl ve mübâderet idub mûceb-i buyurıldıyla 'âmel eyleyesiz deyu

Fî 15 C. sene 1176 (1 Ocak 1763)

Sayfa Numarası: 59/ Belge Numarası: 103

Şeyh Ma‘sûm’un Berâtı Kaydı Sûretidir

Nişân-ı berât-ı şerîf-i ‘âlî-şân-ı sâmî-i mekân-ı sultânî ve tuğrâ-yı garrâ-yı cihân-sitân-ı hakânî hükmü oldur ki

Kıdvetü’l-kudât ve’l-hükkâm Antakya Kâdîsı Mevlânâ Mehmed –zîde fazluhu- Südde-i Sa‘âdetime mektûb gönderub medîne-i Antakya Nehr-i ‘Âsî kenârında vâki‘ el-Hâcc Hüseyin binâ eylediği Hindîler Tekyesi’nin vazîfe-i mu‘ayyene ile şeyhi olan Şeyh İsmail ibn Şeyh İbrahim diyâr-ı âharda olub ‘adem-i rağbetinden nâşî târik-i hidmet oldığından tekye-i merkûme müşrif-i harâb ve nâ’il-i turâb oldığını sikât-ı muvahhidîn huzûr-ı şer‘de haber ve ol-vechle yeri hâlî ve hidmet-i lâzımesi mu‘attal kalmakla erbâb-ı istihkâkdan râfi‘-i tevkî‘-i refî‘ü’ş-şân-ı hâkânî el-Hâcc Ma‘sûm ibn Gulâm Himmet nâm dervîş her vechle mahall ve müstehakk ve sez(*â*)vâr-ı ‘inâyet olmağla meşîhat-ı merkûma mezkûr Şeyh İsmail’in ref‘inden merkûma teveccüh olunub yedine berât-ı şerîfim virilmek bâbında ‘inâyet ricâsına ‘arz itmeğin meşîhat-i merkûmenin baş muhâsebe Anadoli ve Haremeyn-i Şerîfeyn ve Küçük evkâf muhâsebelerinde ve ‘askerî rûz-nâmçesinde ve dîvân-ı hümâyûnum kaleminde dahî kaydı bulunmamakla mûcebince teveccüh idub iş-bu berât-ı sa‘âdet-âyât ve tebihi ([illegible])-gâyâtı virdim ve buyurdum ki ba‘de’l-yevm mezkûr Şeyh Ma‘sûm bin Gulâm Himmet nâm dervîş varub ref‘ olunan mezbûr Şeyh İsmail’in yerine tekye-i merkûmenin şeyhi olub hizmet-i lâzımesin bi-kusûr mer‘î ve mü’eddî kıldıkdan sonra vazîfe-i mu‘ayyenesine tasarrruf ola ol-bâda ref‘ olunan merkûm Şeyh İsmail ve âhardan mâni‘ ve dâfi‘ ve râfi‘ olmayub dahl ve ta‘arruz kılmaya şöyle bileler ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılalar tahrîren fî’l-yevmi’s-sâbi‘/ tâsi‘ ‘aşar min şehr-i Rebî‘i’l-evvel sene sitte ve seb‘în ve mi’e ve elf (26 / 28 Eylül 1762)

İslâmbol el-Mahrûse

Sayfa Numarası: 59/ Belge Numarası: 104

Mefâhirü’l-emâsil ve’l-akrân Antakya’da ba‘zı husûsun temşiyyetçun ta‘yîn olunan silâh-dârımız ‘izzetlu Hasan Ağa –zîde kadruhu- inhâ’ olunur ki

Bundan âkdem kazâ-i mezbûre ba‘zı mühimm olan husûsun nizâmçun mahsûs buyurıldı ile seni irsâl ve tekrâr Haleb Monlâsı sâbık fazîletlu semâhatlu efendinin vâki‘ olan husûsçun tarafımıza vârid olan tahrîrâtı üzere husûs-ı mezkûrun sû’âl ve cevâbı ehemm-i umûr-ı lâzımü’l-ihtimâmdan olmağla efendi-i müşârün-

ileyh taraf-ı devlet-i ‘âliyyeye gidub husûs-ı mezkûr ‘iyâzü bi’llâhi te‘âlâ bu esnâda bir sûret bulmadığı takdîrde âteş-i gazab-nâk-ı kahr-ı pâdişâhîden ol-havâlîlerde olan âhâlî-i bilâdın ekserîsi ‘ikâb-ı şedîdeye giriftâr olacaklarından başka her birleri vatan-ı me’lûfelerinden cidden ve ebediyyen zecr-i ‘azîme mübtelâ olacakları yakînen ve meczûmen ma‘lûmumuz oldukda bu arâzî-i mukaddese âhâlîsini mücerred murâdımız hıfz ve sıyânet ve bu mâdde-i bâdî-i bed’ husûle gelmeksizin bir temşiyyeti virilub âhâlî-i fukarâ’ ve zu‘afâ’ bârî bu husûsda tahlîs-i girîbân olurlar me’mûlı cümlesi tarîk-i selâmete îkâz içun efendi-i müşârün-ileyhin tahrîrâtına binâ’en Antakya Kazâsı’ndan kâbil-i hitâb ve liyâkat-ı iktidâr-ı kelâm olur bir kaç kimesneni bu tarafa gelmelerine mahsûs buyurıldı ısdâr ve irsâl olunmuş idi bu âna değin bir âsârları zuhûr itmeyub ve seni dahî bizler mücerred fukarâ’ ve zu‘afânın turuk ve mesâlikin emniyyetçun ber-minvâl-i muharrer husûs-ı mezkûrun bir sâ‘at âkdem temşiyyetine bâdî olur birkaç kimesne alub bu tarafa gelmeniz içun bu def‘a mukaddemce ihzâr içun cümlesi sıyâneten mahsûs buyurıldı az‘afiyyet-i ‘unvân tahrîr ve ısdâr olunmuşdur imdi vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere bu husûsda cümleyi âgâh idub husûs-ı mezbûrun temşiyyetçun birkaç kimesne ile ve yâhûd cümle tarafından vekâleten sû’âl ve cevâba kâdir olur İbrahim Ağa ile cümle taraflarından bir vekîl ta‘yîn ve ma‘an mezbûrân ile bu tarafa gelmeğe ziyâde sa‘y ve ihtimâm ve mûceb-i buyurıldı ile ‘âmil olasız deyu

Fî 26 C. 1176 (12 Ocak 1763)

<u>Sayfa Numarası: 60/ Belge Numarası: 105</u>

Hâlâ Cebel-i Akra‘ Nâhiye Kâdîsı Efendi ve sâ’ir zâbiti inhâ’ olunur ki sâhib-i ‘arz-ı hâlin da‘vâsı ma‘rifet-i şer‘ (kesik) mübâşir ma‘rifet(*iy*)le görilub ber-muktezâ-yı şer‘-i enver ihkâk-ı hakk ve i‘lâm olunub ve eğer icrâ’-yı hakk (kesik) ahkâm-ı şer‘-i mübîn icrâsıçun dîvân-ı Haleb’e ihzâr itdirilmek deyu

Fî 3 B. sene (1)176 (18 Ocak 1763)

Devletlu ‘inâyetlu mürüvvetlu efendim sultânım (boşluk) hazretleri ‘ömr-i mezîd ile sağ olsun ‘arz-ı hâl kulları bu-(kesik) kazâsı Cebel-i Akra‘ Nâhiyesi kurâlarından Mıshâne nâm karye sâkinlerinden olub yine karye-i mezbû-(kesik) Hüseyin ve Halâyık oğlı Mehmed ve Tablâk (شبلاق) oğlı Ahmed nâm eşkıyâlar hevâ-yı heves ve tamâ‘-ı hâm (kesik) bu kullarının hânesini basub hânem eşyâsından mâ‘adâ yüz gurûşluk zeytûnum ve on şunbul (kesik) ve otuz ‘aded keçimi ve beş re’s

sığırımı cebren ve kahren zabt eylediklerinden nâşî vâlide (kesik) dahî iki dişini zâyi‘ ve gadr-ı küllî eylemelerin ‘arz-ı hâle cesâret kılınmışdır efendimizin murâd-(kesik) mercûdur ki mezbûrlar üzerlerine mübâşir kulları ta‘yîn ve huzûra ihzâr ve mürâfa‘asın (kesik) hakk buyurmaları bâbında emr ve fermân sultânımındır

Bende-i Mehmed

Bende-i Abdullah

Sayfa Numarası: 60/ Belge Numarası: 106

Müftî Abdurrahman Efendi’nin Menzil Mübâya‘ası Hüccetidir

Medîne-i Antakya’da ‘İmrân Mahallesi sâkinelerinden iken bundan âkdem fevt olan Fâtıma-cân Hâtûn (kesik) efendinin verâseti zevci mefhârü’l-‘ulemâ’i’l-kirâm ve zübde-i müderrisînü’l-fihâm bi’l-fi‘l medîne-i mezbûrede me’zûn (kesik) Abdurrahman Efendi ile li-ebeveyn karındâşı el-Hâcc Hasan Efendi’ye münhasıra oldığı ‘inde’ş-şer‘i’l-mutahhara (kesik) oldukdan sonra mezbûr Hasan Efendi meclis-i şer‘-i hatîr-i lâzımü’t-tevkîrde iş-bu bâ‘isü’l-kitâb (kesik) mûmâ-ileyh Abdurrahman Efendi mahzarında bi-tav‘ihi ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idub tereke-i müteveffiyye-i (kesik) olub mahalle-i merkûmede vâki‘ bir tarafdan Vâ‘iz el-Hâcc Mehmed Efendi menzili ve bir tarafdan Abd-(kesik) Efendi menzili ve bir tarafdan el-Hâcce Fâtıma Hâtûn menzili ve bir tarafdan tarîk-i ‘âmm ile mahdûd ve (kesik) iki bâb tahtânî kemerlu mesken ve bir bâb fevkânî ve tahtânî mesken ve iki bâb fevkânî taht (kesik) ve bi’r-i mâ’ ve kenîf ve havlî ve hâriciyyesinde vâki‘ iki bâb kebîr oda ve iki bâb kahve (kesik) ve bir eyvân ve bir bâb âhûr ve bir bâb samânlık ve bi’r-i mâ’ ve havlî ve ma‘ber-i kadîmi muhtevî bir bâb menz-(kesik) nısf hisse-i irsiyyemi tarafeynden icâb ve kabûlı hâvî ve şürût-ı müfsideden ‘ârî bey‘-i bât ile mûmâ-ileyh sekiz yüz gurûşa bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol-dahî ber-vech-i muharrer iştirâ’ (kesik) ve tesellüm ve kabz ve kabûl idub semeni olan meblağ-ı mezbûr sekiz yüz gurûşu mûmâ-ileyh efend-(kesik) bi’t-tamâm ve’l-kemâl âhz ve kabz eyledim fî-mâ-ba‘d hudûd-ı mezkûre ile mahdûd olan menz-(kesik) nısf hisse-i şâyi‘asında benim âslen ve kat‘an ‘alâkam ve medhâlim kalmadı müftî-i mûmâ-ileyh (kesik) mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarfıdır keyfe-mâ’-yeşâ’ ve yuhtâr mülkiyyet üzere mutasarrıf olsun didik- (kesik) eş-şer‘ mâ-hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olındı fî’l-yevmi’l-‘aşar min şehr-i Zî’l-hicce eş-şerîfe sene hamse- (kesik) (2 Temmuz 1762)

Şühûdü’l-hâl _____

- Fahrü'l-'ulemâ'i'l-kirâm es-Seyyid el-Hâcc Ahmed Efendi el-müftî be-Antakya sâbıkan
- Kıdvetü'l-'ulemâ'- Vâ'iz el-Hâcc Mehmed Efendi
- 'Umdetü'l-'ulemâ' Hâfız el-Hâcc Hüseyin Efendi
- Zübdetü'l-ulemâ' Mehmed Efendi (kesik) fetvâ-yı şerîf-(kesik)
- Kıdvetü'l-'ulemâ'i'l-kirâm Halil Efendi ibn el-Hâcc Mehmed Efendi
- Bezekli-zâde Ömer Efendi
- Fahrü's-sâdât- Bedevî-zâde el-Hâcc İbrahim Efendi
- Kıdvetü's-sâdât es-Seyyid el-Hâcc Şerefüddin Ağa
(kesik)
- Kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Ser-tûrnâî İbrahim Ağa
- İftihârü'l-a'yân- el-Hâcc Mehmed Ağa Kâtib-zâde
- Kıdvetü'l-emâsil el-Hâcc Hüseyin Ağa
- Mefharü'l-akrân Ser-tûrnâî Şerefüddin Ağa
- Tûlî ( ) Veli
- Mücellid-zâde Hasan Efendi
- Mollâ Ahmed ibn Halîfe
- Mollâ İbrahim ibn Molla Ahmed Halîfe
- Mollâ Mehmed Zeynî oğlı
- Miskli-zâ-(kesik) Ahmed Efendi

Ve gayrihum mine'l-huzzâr

<u>Sayfa Numarası: 61/ Belge Numarası: 107</u>

Hâlâ Antakya Kâdîsı Efendi ve sâ'ir iş erleri –zîde kadruhum- inhâ' olunur ki husûs-ı mezkûrı ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle şer'le görilub ihkâk-ı hakk ve i'lâm olunmak deyu

(İmzâ) Fî 12 B. sene 1176 (27 Ocak 1763)

Devletlu 'inâyetlu efendim sultânım hazretleri 'ömr ve mezîd ile sağ olsun 'arz-ı hâl-ı câriye kulları Antakya Kazâsı Kusayr Nâhiyesi kurâlarından Sağriye nâm karye sâkinlerinden olub bilâ-sâhib ve kimesnesiz oldığımdan yine karye-i mezbûre âhâlîsinden Hâcı Yusuf nâm kimesne cebren ve kahren bilâ-sebeb üç yüz gurûşluk sığır ve merkeb ve keçi ve gallâmı zabt ve rabt ve bu fakîr sâhibsiz câriye kullarına

gadr-i küllî eylemeleriyle mezbûr üzerine (*mübâşir*) kulları ta‘yîn huzûra ihzâr ve ihkâk-ı hakk buyurmaları bâbında emr ve fermân sultânım hazretlerinindir

Bende-i câriye kulları

Sayfa Numarası: 61/ Belge Numarası: 108

Voyvodalık Buyurıldısı

Şerî‘at-şi‘âr Antakya Kâdîsı Efendi –zîde fazluhu- ve mefâhirü’l-emâsil ve’l-akrân bi’l-cümle a‘yân ve iş erleri –zîde kadruhum- inhâ’ olunur ki

İş-bu bin yüz yetmiş altı senesi mâh-ı Receb-i Şerîf’i gurresinden olmak üzere Antakya Voyvodalığı tarafımızdan kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân İbrahim Ağa -zîde kadruhu-ya tefvîz olunmağla mâh-ı mezkûrun gurresinden olmak üzere voyvodalığı mûmâ-ileyh zabt ve rabt ve vâki‘ olan umûr ve husûslarda ve refâh ve râhat-ı fukarâ-yı ra‘iyyet ve sâ’irde i‘ânet ve müzâheret eylemeniz bâbında dîvân-ı Haleb’den iş-bu buyurıldı tahrîr ve ısdâr ve irsâl olunmuşdur inşâ’llahu te‘âlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere mûmâ-ileyhi voyvoda bilub voyvodalığa müte‘allik olan umûr ve husûslarda mürâca‘at ve muhâfaza-i memleket ve refâh ve râhat-ı fukarâ-yı ra‘iyyet ve sükkân-ı vilâyet husûslarında ittifâk-ı ârâ ile i‘ânet ve müzâheret eyleyub mûceb-i buyurıldı ile ‘amel ve hareket ve hilâfından tevakkî ve mücânebet eyleyesiz deyu

(İmzâ) Fi gurre-i B. sene 1176 (16 Ocak 1763)

Sayfa Numarası: 61/ Belge Numarası: 109

Kıdvetü’l-kudât ve’l-hükkâm ma‘denü’l-fazl ve’l-kelâm Antakya Kâdîsı Mevlânâ (boşluk) -zîde fazluhu- ve kıdvetü’l-emâcid ve’l-a‘yân Ser-tûrnâ İbrahim Ağa –zîde mecduhu- ve kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Voyvodası (boşluk) –zide kadruhu- tezkire-i dîvân varıcak ma’lûm ola ki

Bin yüz yetmiş bir senesi ibtidâsından yetmiş beş senesi hitâmına değin Nefs-i Antakya mahallâtından tahsîli lâzım gelân ‘avârız irsâliyyesi akçeleri el-yevm tekmîl olunmayub ba‘zı mahallâtda kesr ve mütebakkî kaldığı dîvân-ı hazîne-i Haleb’e inhâ’ olunmağla husûs-ı mezbûr mevâdd-ı sâ’ireye kıyâs olmadığından gayrı tarafımıza ihâle ve tahsîs olmağın bu def‘a bekâyâ-yı mezbûr mahallerinden tahsîl olmadığı sûretde iktizâ’ iden serî‘ü’l-husûl yerlerinden ‘alâ cenâhi’l-isti‘câl cem‘ ve tahsîl ve kabzına me’mûr dârende-i tezkire-i dîvân çûkadârlarımızdan Çâlık Ali ma‘rifetleriyle bu tarafa irsâl ve teslîm gereği gibi sa‘y ve ihtimâm eyleyub mâl-ı

mezbûrun tevzî‘ ve tahsîlinde terâhî ve yâhûd ru‘ûnet ve huşûnet ider eşirrâ’ ve müte‘annidü’l-lisân olur ise ma‘rifet-i şer‘le ism ve resmleri i‘lâm ve bu cânibe ityâ(*n*) itdirile ki ‘örf tarafından mahsûs mübâşir ta‘yîn ve ol-makûleler ihzâr ve iktizâlarına göre hakklarından gelindikden sonra zecren tahsîl oluna hülâsa-i kelâm husûs-ı mezkûr tarafımıza muhavvel oldığından nâşî bir dürlü kesr ve noksânına ser-i mû ruhsat gösterilmeyeceği yakînen ma‘lûm oldukda âna göre her ne vechle olur ise bekâyâ-yı mezbûrı tashîh ve iktizâ’ iden mahallerinden cem‘ ve tahsîl ve çûkadârımız merkûm ma‘rifetiyle bir ân âkdem bu cânibe isâl ve ifâya müsâra‘atınız içun iş-bu dîvân tezkiresi terkîm ve irsâl olunmuşdur imdi vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere husûs-ı mezkûrda gayret ve ihtimâm eyleyub mûceb-i tezkire-i dîvân ile ‘âmil olasız

Fî 19 B. sene 1176 (3 Şubat 1763)

Mehmed Muhassıl ve Mütesellim-i Haleb hâlâ

Bi-medîne-i Haleb el-Mahrûse

<u>Sayfa Numarası: 62/ Belge Numarası: 110</u>

‘İzzet-me’âb Antakya Müftîsi Abdurrahman Efendi ba‘de’s-selâm inhâ’ olunur ki

Ahâlî beyninde hüsn-i sülûk-i ebnâ’ ve hidmet-i celîle-i fetvâda ibkâ’ hakkında istid‘â olunmağla belde-i mezkûrede iftâ’ kemâ-kâne sana ibkâ’ olunmuşdur gerekdir ki lede’l-istiftâ’ esahh-i akvâl-i e’imme-i hanefiyye ‘aleyhim rahmeti Rabbi’l-beriyye ile iftâ’ idub kütüb-i mukayyideden nakl-i sarîh ve imzâlarında Antakya müftîsi oldığını tasrîh eyleyesin ve’s-selâm hurrire Fî Selh-i Cemâziye’l-âhir sene sitte ve seb‘în ve mi’ete ve elf (15 Ocak 1763)

El-Fakr Dürrî-zâde Mustafa ‘ufî ‘anhumâ

<u>Sayfa Numarası: 62/ Belge Numarası: 111</u>

İş-bu bin yüz yetmiş altı senesine mahsûben tahsîli fermân-ı ‘âlî buyurılan imdâd-ı hazariyyenin taksît-i sânîsinden (silik) Antakya Kazâsı’na isâbet iden meblağın bûsulasıdır

Âsl mâl	1.750
Rehîn	0.175
Harc-ı hazîne	0.087,50

Harc-ı buyurıldı	0.043,75
Tahsîl-dâriyye	0.175
Yekûn	**2.231,25**
Hidmet-i mübâşir	0.200

Toplam 2.431,25

Yalnız iki bin dört yüz otuz bir gurûş bir rub‘dur

Şerî‘at-şi‘âr Antakya Kâdîsı Efendi –zîde fazluhu- ve kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Voyvodası (boşluk) Ağ-(kesik) vilâyet ve iş erleri –zîde kadruhum- inhâ’ olunur ki

Haleb vâlîleri vüzerâ-yı ‘izâm hazerâtlar-(kesik) irâdât-ı mu‘ayyenelerinden olub beher sene taraflarına ‘â’idâd virilugelan imdâd-ı hazariyyenin iş-(kesik) yüz yetmiş altı senesine mahsûben mukaddemâ şeref-rîz-i vürûd ve feyz-engîz-i su‘ûd olan (kesik) tanzîmi üzere tahsîli lâzım gelan taksît-i sânî(*si*)nin vakti hulûl ve tarafımıza edâsı muktezî olm-(kesik) ma‘rifet-i şer‘ ve cümle a‘yân-ı belde ma‘rifetiyle tevzî‘ ve taksîm olunub hasbe’t-tevzî (kesik) hissesine isâbet iden meblağın gönderilan bûsulası mûcebince cem‘ ve tahsîl ve bir ân âkdem (kesik) hazînemize tamâmıyla edâ’ ve teslîm itdirilmeğe ihtimâm eylemeniz bâbında dîvân-ı Haleb’den iş-bu buyur-(kesik) ısdâr ve b(*î*)rûn ağalarımızdan olub kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân ittibâ‘-ı mahsûsamız-(kesik) Abdullah Ağa ile irsâl olunmuşdur bi-mennihi-te‘âlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere imdâd-ı hazar-(kesik) taksît-i sânîsinden kazânız hissesine isâbet iden ol-mikdâr meblağı ba‘de’t-tevzî‘ yerlu yerin-(kesik) âkdemce mübâşiri ma‘rife(*tiy*)le cem‘ ve tahsîl tamâmen ve kâmilen gönderilüb hazînemize edâ’ ve teslîm itd-(kesik) mübâderet ve ihtimâm ve ihmâl ve terâhîden bi-gâyet mücânebet ve ihtirâz idub mûceb (kesik) ‘amel ve hareket eyle(*ye*)siz deyu

(İmzâ) Fî 19 B. sene 1176 (3 Şubat 1763)

<u>Sayfa Numarası: 63/ Belge Numarası: 112</u>

Nâhiye-i Kusayr tâbi‘-i medîne-i Antakya berâ-yı salyâne imdâd-ı hazariyye taksît-i sânî ve masârif-i sâ’ire

Karye-i Mıkâbrûs Hâne Sümün 3	Karye-i Bâbatorûn Hâne Sümün 0,50	Karye-i Deyr Hâne Sümün 1,50

Karye-i Baksânûs Hâne Sümün 3,50	Karye-i Fılıncâr Hâne Sümün 0,50	Karye-i Mezra‘a-i Türkmân Hâne Sümün 2,50
Karye-i Kefer‘âbil Hâne Sümün 2	Karye-i Com Hâne Sümün 0,50	Karye-i Sağriye Hâne Sümün 2
Karye-i Garbeyâz Hâne Sümün 1,50	Karye-i Fırfırî Hâne Sümün 0,50	Karye-i Uskiyyât Hâne Sümün 1
Karye-i Salkiya Hâne Sümün 1,50	Karye-i Hâyno Hâne Sümün 1,50	Karye-i (*M*)ârsû Hâne 1,50
Karye-i Mıshâno Hâne Sümün 3	Karye-i Bâyra Hâne Sümün 0,50	Karye-i Mağdele Hâne Sümün 3
Karye-i Kişkinid Hâne Sümün 2	Karye-i Kalânûs Hâne Sümün 1,50	Karye-i Tülliciye Hâne Sümün 1
Karye-i Râdûf Hâne Sümün 3	Karye-i Betatîn Hâne Sümün 1	Karye-i Fâtikiye Hâne Sümün 3
Karye-i Fenk Hâne Sümün 2,50	Karye-i Kûrye Hâne Sümün 0,50	Karye-i Cünte Hâne Sümün 2

Yekûn hâne 3 Sümün 10,50

Nâhiye-i Altûnözî Tâbi‘ Kazâ-i Mezbûr

Karye-i Nârlîca Hâne Sümün 1	Karye-i Telhabeş Hâne Sümün 1	Karye-i Bohşîn Hâne Sümün 1
Karye-i Basılka Hâne Sümün 1	Karye-i Ermencü Hâne Sümün 1,50	Karye-i Sûriye Hâne Sümün 3
Karye-i Toprak-hisâr Hâne Sümün 1	Karye-i Mezra‘a-i Kûrd Hâne Sümün 0,50	Karye-i Mîrâs/ Miyrâs Hâne Sümün 1
Karye-i Dânişmendlü Hâne Sümün 0,50	Karye-i Alâkend Hâne Sümün 1	Karye-i Kârsû Hâne Sümün 4
Karye-i Tûleyl-i Şarkî Hâne Sümün 1	Karye-i Ziyâret Hâne Sümün 0,50	Karye-i Büyükbûrc Hâne Sümün 2,50
Karye-i Ferzele Hâne Sümün 0,50	Karye-i ‘Afsıyye Hâne Sümün 1	-

Yekûn Hâne 1 Sümün 10

Nâhiye-i Cebel-i Akra‘ Tâbi‘-i Mezbûr

Karye-i Sunkûr Hâne Sümün 0,50	Karye-i Çândır Hâne Sümün 0,50	Karye-i Alâtâş Hâne Sümün 1
Karye-i Cerdâkiye Hâne Sümün 1	Karye-i Sofîlar Hâne Sümün 1,50	Karye-i Kışlâk Hâne Sümün 1,50
Karye-i Bezgiye Hâne Sümün 3	Karye-i Kirekos(*î*) Hâne Sümün 1,50	Karye-i Deyr-i Maşâta Hâne Sümün 0,50
Karye-i Tenzerî / Tinzîrî Hâne Sümün 1	Karye-i Dersûniyye Hâne Sümün 1	Karye-i Şeyhköy Hâne Sümün 3,50

Karye-i Hisârcık Hâne Sümün 1,50	Karye-i Cidâliye Hâne Sümün 2	Karye-i Kırk(*bi*)cik Hâne Sümün 1
Karye-i Harbî Hâne Sümün 0,50	Karye-i Düveyr Hâne Sümün 3,50	Karye-i Keseb Hâne Sümün 6
Karye-i Hansûma Hâne Sümün 1,50	Karye-i Karye Hâne Sümün 3	Karye-i Kandûn Hâne Sümün 1,50
Karye-i Yeniceköy Hâne Sümün 1	Karye-i Tamâme Hâne Sümün 1,50	Karye-i Karsabûl Hâne Sümün 1
Karye-i Bağdâdiye Hâne Sümün 1	Karye-i İğirce/ Eğerce Hâne Sümün 1	-

Yekûn Hâne 3 Sümün 6,50

<u>Sayfa Numarası: 64/ Belge Numarası: 112</u>

Nâhiye-i Süveyde Tâbi‘ Kazâ-i Mezbûr

Karye-i Tûleyl-i Türkmân Hâne Sümün 2	Karye-i Selderân Hâne Sümün 3	Karye-i Kilisâcik Hâne Sümün 4
Karye-i Cüdeyde Hâne Sümün 1,50	Karye-i Karâksiyye Hâne Sümün 2	Karye-i Bârbarûn Hâne Sümün 1
Karye-i Yoğûnolûk Hâne Sümün 3,50	Karye-i Hâcı Habîblu Hâne Sümün 3	Karye-i Sâylıca Hâne Sümün 1
Karye-i ‘Aydiye Hâne Sümün 1,50	Karye-i Sarâycık ma‘a ‘Âkliyye Hâne Sümün 2	Karye-i Mişrâkiye Hâne Sümün 3
Karye-i Muğîrûn/ Muğayrûn Hâne Sümün 5	Karye-i Zeytûniye ve mezâri‘ihâ Hâne Sümün 14	Karye-i Kâbûsiye Hâne Sümün 3
Karye-i Kabâharnûb Hâne Sümün 1	Karye-i Mengûliye Hâne Sümün 1,50	Karye-i Güzelbu(*rc*) Hâne Sümün 0,50
Karye-i Melendhar(*b*)î Hâne Sümün 1	Karye-i Arpalu ma‘a Dikmece ve Sünbariye Hâne Sümün 1	Karye-i Hüseyinlü Hâne Sümün 1
Karye-i Na‘îrlu Hâne Sümün 1,50	-	-

Cem‘an yekûn hâne 4 Sümün 9

Cem‘an yekûn hâne 14 Yalnız on dört hânedir (sahh)

Beher hâneye gurûş 654,75 beher hâneye yalnız altı yüz elli dört gurûş otuz pâre isâbet id-(*er*)

Beher sümüne gurûş 54,50 pâre 2,50

Antakya Voyvodası kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Ahmed Ağa gıbbe't-tahiyye(*tü*)'l-vâfiye inhâ' olunur ki

Bin yüz (silik) senesine mahsûben hâlâ Eyâlet-i Halebü'ş-Şehbâ Vâlîsi vezîr-i âsaf-nazîr devletlu 'inâyetlu Mustafa Paşa (kesik) bâ-emr-i 'âlî matlûb buyurdığı imdâd-ı hazariyyesinin taksît-i sânîsi meblağı ve vezîr-i müşârün-ileyh hazret-(kesik) dâ'iresine bi'l-iktizâ' olan masârif-i meblağı ve hâlâ Halebü'ş-Şehbâ Muhassıl ve Mütesellimi sa'âdetlu Mehmed Ağa (kesik) tarafına me'mûriyetle mürûr itdikde dâ'iresine olan masârif ve medîne-i mezbûrede sene-i mezbûrda (kesik) menzilci olan Veli Ağa'nın ücret-i tekmîli ve zî-kudretden ve mukaddem-i salyâneden bâkî kalan meblağ ve ehl-i (kesik) âyende ve râvende (*ki*) bi'l-iktizâ' olan masârif-i meblağı medîne-i mezbûrede bi'l-cümle 'ulemâ' ve a'yân ve fukarâ vekîlleri (kesik) şeyhleri ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'le hesâb ve cem' olundukda on sekiz bin üç yüz ot-(*uz dört*) gurûşa bâliğ olub (*ta*)nsîf olundukda nısfı dokuz bin yüz altmış yedi gurûş i(*t*)mekle meblağ-(kesik) bâlâda mestûr olan kurânın on dört hânesine tarh ve tevzî' olundukda beher hâneye altı yüz elli (*dört gurûş*) üç rub' ücret itmekle meblağ-ı mezbûr yerlu yerinden cem' ve tahsîl i(*t*)mek içun iş-bu mürâsele tahrîr ve irsâl olun-(kesik) vusûlünde gerekdir ki meblağ-ı mezbûrı yerlu yerinden cem'u tahsîl ve mahallerine edâya kabza me'mûra edâ' ve teslîm (kesik) ve's-selâm hurrire fî târîhe'l-mezbûr

<u>Sayfa Numarası: 65/ Belge Numarası: 113</u>

Hâlâ Antakya Kâdîsı Efendi ve Voyvodası İbrahim Ağa husûs-ı mezkûrı ta'y(*î*)n olunan mübâşir ma'rifetiyle ve ma'rifet-i şer'le mahallinde görilub ihkâk-ı hakk (*o*)lunmak üzere i'lâm olunmak deyu

(İmzâ) Fî 3 L. sene (1)176 (17 Nisan 1763)

Devletlu 'inâyetlu 'âmme-i fukarâya merhametlu efendim sultânım (boşluk) hazretleri sağ olsun 'arz-ı hâl kulları budur ki bu kulları Adana'dan gelür iken Antakya Kazâsı'na tâbi' Büyükburc nâm karyeye birkaç refîk ve karındâşım ile ma'an ahşâmdan mukaddem müsâfir olalum deyu geldiğimizde karye-i mezbûre âhâlîleri bizi müsâfir almayub cevâb virub ve karındâşım Ahmed nâm kullarına alât-ı harb ile üç def'a darb idub mecrûh eyleyub ve karye-i mezbûrede gâ'ib idub ve bu kulları 'alâ's-sabâh kalkub karındâşım kullarını kendulerden taleb eylediğimde bi'l-külliyye cevâb virmeleriyle merâhim-i 'aliyyelerinden mercûdur ki mezkûr karye âhâlîlerine mübâşir kulları ta'y(*î*)n ve mahallinde mürâfa'a-i şer' ve hakkımı icrâ-yı

hakk ve hayr du‘âma mazhar olunmak bâbında bâkî fermân devletlu ‘inâyetlu merhâmetlü efendim sultânım hazretlerinindir

Bende-i Hâcı Mehmed

Sayfa Numarası: 65/ Belge Numarası: 114

Hâlâ Antakya Kâdîsı Efendi ve Voyvodası Kara İbrahim Ağa ve karye-i mezbûr zâbiti inhâ’ olunur ki husûs-ı mezkûr ta‘y(*î*)n olunan mübâşir ma‘rifeti ve ma‘rifet-i şer‘le görilub ihkâk-ı hakk ve i‘lâm oluna deyu

(İmzâ) Fî 3 L. sene 1176 (17 Nisan 1763)

Devletlu merhametlu ‘inâyetlu sultânım hazretleri sağ olsun ‘arz-ı hâl kulları Antakya Kazâsı’na tâbi‘ Bedîtû ( ) nâm karyede Mehmed Beşe nâm kimesne odasına müsâferetle nüzûl eylediğimde mezbûr Mehmed Beşe ile karye-i mezbûrenin şeyh vekîli olan kimesne gice ile gelüb bir tüfengimi ve bir (*bı*)çağımı ve on bir gurûş kıymetlu bir alâca kuşâğımı ve yanımda mevcûd olan seksan dört gurûş on beş pâre akçemi gasben âhz itmeleriyle merâhim-i ‘aliyyelerinden mercûdur ki mübâşir kulları ta‘y(*î*)n olunub eşyâ’ ve akçemi tahsîl ile ihkâk-ı hakk olunmak bâbında fermân devletlu merhametlu sultânım hazretlerinindir

Bende-i İsmail

Sayfa Numarası: 65/ Belge Numarası: 115

Şerî‘at-şi‘âr Antakya Kâdîsı Efendi ve Voyvodası ta‘yîn olunan mübâşir ma‘rifetiyle husûs-ı mezkûr mahallinde şer‘le görüb ihkâk-ı hakk ve sıhhat ve hakîkati üzere tarafımıza i‘lâm eyleyesiz deyu

(İmzâ) Fî 4 B. sene 1176 (19 Ocak 1763)

Devletlu merhametlu efendim sultânım hazretleri sağ olsun ‘arz-ı hâl kullarının pederim Kusayr nâhiyelerinde Türkmân Mezra‘ası nâm karyede sûbaşı iken pederimin ziyâretine mezkûrîne müterâhî olub karyenin şeyhi Şeyh Ömer nâm kimesnenin konağında birerce mihmân nüzûl ve bürûd-i esbâb kılıç ve bir çift piştov ve bir hamâ’ilim merkûm şeyhimin konağında serîka ve zâyi‘ olub istihbâr eylediğimde inkâr ve cevâb eylediği ecilden ‘arz-ı hâle cesâret olmuşdur merâhim-i ‘aliyyelerinden mercûdur ki mübâşir kulları ta‘yîn ve dîvân-ı Haleb’e ihzâr ve zâyi‘ olan mezkûrları tahsîl buyurılmak bâbında fermân sultânımındır

Bende-i es-Seyyid Mustafa

Sayfa Numarası: 66/ Belge Numarası: 116

Fermân-ı ‘Âlî Sûretidir ki (kayd-şodd**)**

Akdâ kudâti’l-müslimîn evlâ-yı vülâti’l-muvahhidîn ma‘denü’l-fazl ve’l-yakîn râfi‘-i a‘lâmü’ş-şeri‘ati ve’d-dîn vâris-i ‘ulûmi’l-enbiyâ’ ve’l-mürselîn el-muhtass bi-mezîdü’l-‘inâyeti’l-melikü’l-mu‘în Mevlânâ (boşluk) Kâdısı -zîdet fezâ’iluhu- ve mefâhirü’l-kudât ve’l-hükkâm ma‘denü’l-fezâ’il ve’l-hükkâm Rakka’dan Âsit-(*âne-i*) Sa‘âdet’e gelince yol üzerinde vâki‘ kazâların kâdîsı –zîdehu fazluhum- ve mefâhirü’l-emâsil ve’l-akrân a‘yân ve zâbitân –zîde kadruhum- tevkî‘-i refî‘-i hümâyûn vâsıl olıcak ma‘lûm ola ki

Dergâh-ı mu‘allâm kapûcı-başılarından Çâvûş-başı esbak Ahmed –dâme mecduhu- mübâş-(kesik) sâbıkan Rakka vâlîleri müteveffâ Sadeddin Paşa ve Şehsîvâr-zâde es-Seyyid Mustafa Paşa’nın Âsitâne-i Sa‘âdet-(kesik) nakli fermânım olan emvâl ve eşyâları ihmâli devâbb ve mevâşîleriyle Rakka’dan Âsitâne-i Sa‘âdet’ime gelince (kesik) hayvânâtların mezkûrlarıçun me’kulâtlarıçun iktizâ’ iden zehâ’ir ve ve malzemeleri duhûl ve nüzûl (kesik) menzillerde icâb iden bahâları tekâlîflerine naks olunmak vechle kazâlar âhâlîleri taraflarından (kesik) muktezî olmağla imdi siz ki mûmâ-ileyhimsiz iş-bu emr-i ‘âlî-şânımla ihmâl-i mezkûra her kangınızın tah-(kesik) kazâsına vâsıl ve dâhil olur ise mevcûd olan hayvânın me’kulâtı içun iktizâ’ iden şa‘-(*îr*) ve samân ve sâ’ir masârif-i zarûriyyelerini kapûcı-başı mûmâ-ileyhin re’y ve ma‘rifet(*iy*)le âhâlî-i kazâ’ taraf-(kesik) tedârik ve teslîm ve icâb iden bahâları tekâlîflerine naks olunmak üzere virilan zehâ’ir ve (kesik) kemniyyet (*kemmiyyet*) ve mikdârları tasrîhiyle kapûcı-başı mûmâ-ileyh yedinden memhûr temessük âhz ve hıfz ve hayvânât-ı mezkûrenin me’kulâtları husûsunda zarûret ve müzâyaka çekdirmekden mücânebet ve bu bah-(*â*) ile hadd-i lüzûmundan ziyâde zehâ’ir ve masârif-i sâ’ire talebiyle fukarâ-yı âhâlî ve ra‘iyyete dahî zulm ve ta-(*addî*) eylemekden ve itdirmekden tehâşî ve mübâ‘adet eylemeniz bâbında fermân-ı ‘âlî-şânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şerefiyyâtda sudûr id-(*en*) iş-bu emr-i şerîf-i celîli’ş-şâna vâcibü’l-ittiba‘ ve lâzımü’l-imtisâlimin maz(*m*)ûn-ı itâ‘at-makrûnuyla ‘â-(*mil*) olub hilâfından bi-gâyet ihtirâz ve ictinâb eyle(*ye*)siz şöyle bilesiz ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız tahrîren fî’l-yevmi’s-sâmin-i ‘işrîn Rebî‘ü’l-evvel sene sitte ve seb‘în ve mi’e ve elf (17 Ekim 1762)

Sayfa Numarası: 66/ Belge Numarası: 117

Düstûrûn-ı mükerremûn müşîrûn-ı müfahhamûn nizâmü'l-'âlem müdebbirü'l-umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmim-(*ü'l-mehâmmi'l*)-enâm bi'r-re'yi's-sâ'îb mümehhidü bünyâni'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyidü'l-efkârü's-sa'âdeti ve'l-ic-(*lâl*) el-mahfûfûn bi-sunûfi'l-'âvâtıfü'l-melikü'l-a'lâ Ruha'dan Üsküdar'a gelinceye dek yol üzer-(*inde*) vâki' olan vüzerâ-yı 'izâm –edâma'llahu te'âlâ iclâlehum- ve a'zamü'l-ümerâ'i'l-kirâm âfhemü'l-küberâ'i'l-fihâm (kesik) ve'l-ihtirâm ashâbü'l-'izz ve'l-ihtişâm el-muhtassûn bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-a'lâ mîr-i mîrân-ı kirâ- (kesik) ikbâluhum ve âkdâ kudâtü'l-müslimîn evlâ-vülâti'l-muvahhidîn me'âdînü'l-fezâ-i'l ve'l-yakîn (kesik) a'lâmü'ş-şeri'ati ve'd-dîn vârisü 'ulûmi'l-enbiyâ' ve'l-mürselîn el-muhtassûn bi-mezîd-i 'inâyeti'l-melik-(kesik) mevâlî-i fihâm -zîdet fezâ'iluhum- mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâ'il ve'l-kel-(kesik) kudât ve nüvvâb -zîde fazluhum- ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân kethüdâ irleri ve yeniçerî serdâr-(kesik) zâbitân ve â'yân-ı vilâyet -zîde kadruhum-tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki (silik) Ruha'da vefât iden Sadeddin Paşa'nın ve Şâhsîvâr-zâde Mustafa Paşa (kesik) **(s. 67)** emvâl ve eşyâları ve muhallefâtları beytü'l-mâlü'l-müslimîne 'â'id olmak takrîbiyle mâliyeden sâdır olan emr-i şerîfim mûceblerince muhallefât-ı mezbûrenin Âsitâne-i Sa'âdet'im nakline dergâh-ı mu'allâm kapûcı-başılarından sâbıkan Çâvûş-başı olan iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim Ahmed –dâme mecduhu- me'mûr ve mübâşir ta'y(*î*)n olunmağla Ruha'ya varub eşyâ-yı mezbûreyi istishâb ve tavârlara tahmîl ve Üsküdar'a doğrı teveccüh eyledikde menâzilde ve hılâl-i tarîkde muhâfazasına ih(*ti*)mâm ve dikkat-i tâmm eylemeniz fermânım olmağın imdi kapûcı-başı mûmâ-ileyhin istishâb eylediği muhallefât-ı mezbûre ile emnen ve sâlimen Üsküdar'a vusûlı cümlenizden matlûb-ı şâhânem iduğini yakînen vardığı menzillerde emîn ve mahfûz mahallere kondırılub gicelerde muhâfaza itdirub ve hareket eyledikde yollarda yanına kadr-ı kifâye âdemler koşulub mezîd-i basîret ve intibâh ve kemâl-i tahaffuz ve ihtiyât ile kazâ-be-kazâ birbirinize isâl ve mashûben bi'l-emn ve's-selâme Üsküdar'a irsâline bi'l-ittifâk ihtimâm ve sa'y-ı mâlâ-kelâm eyleyub şöyle ki bir mahallde kusûrınız sebebiyle muhallefât-ı mezbûreye kesr ve ziyân isâbet eylemek lâzım gelür ise sizlerden tazmîn ile kanâ'at olunmayub ziyân vâki' olan mahallin hükkâm ve zâbitânı mazhar-ı 'inâyet olacağı bî-iştibâhdır âna göre basîret üzere hareket ve ser-i mû kusûr-ı

ihmâlden hazer ve mücânebet olunmak bâbında fermân-ı ‘âlî-şânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vusûl buldukda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte sudûr olan fermân-ı vâcibü’l-ittiba‘ ve lâzımü’l-imtisâlimin mazmûn-ı itâ‘at-makrûn(*uy*)la ‘âmil hilâfından gâyetü’l-gâye tehâşî ve mücânebet eyle(*ye*)siz şöyle bilesiz ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız tahrîren fî evâhir-i Rebî‘i’l-evvel sene sitte ve seb‘în ve mi’e ve elf (10-19 Ekim 1762)

İslâmbol el-Mahrûse

Sayfa Numarası: 67/ Belge Numarası: 118

Mûcebince Buyurıldı

Şerâyi‘-i şi‘âr fezâ’il-i disâr Haleb’den Üsküdar’a varınca yol üzerinde vâki‘ kudât efendiler –zîde fazluhum- ve mefâhirü’l-emâsil ve’l-akrân mütesellim ve voyvoda ve kethüdâ yerleri ve yeniçerî serdârları ve a‘yân-ı vilâyet ve iş erleri -zîde kadruhum- inhâ’ olunur ki

Rakka tarafından cânib-i devlet-i ‘aliyye-i ebediyy-i istimrâra nakl ve isâla me’mûr ser-i bevvâbîn dergâh-ı ‘alî kıdvetü’l-emâcid ve’l-ekârim câmi‘ü’l-mehâmid ve’l-mekârim Ahmed Ağa –dâme mecduhu- emvâl ve eşyâ’ ve devâbb ve mevâşî-i mezkûr der-devlet-i medâr-ı ‘aliyyeye ‘âzim ve râhî olmağla her kangınızın taht-ı hükûmet ve kazânıza dâhil olur ise **(s. 68)** emr ve fermân buyurıldığı üzere mazbût ve mahfûz mahallere kondırub gereği gibi havf ve hırâset ve dikkat-i tesyir ve ‘azîmetinde ma‘iyyetle kifâyetinden ziyâde yarâr ve tüvânâ mu‘temed-(kesik) tüfeng-endâz sîvârî koşub birbirinize emnen ve sâlimen irsâl ve isâl itdirmeniz bâbında (kesik) dîvân-ı Haleb’den iş-bu buyurıldı tahrîr ve ısdâr kılınmışdır inşâ’llahu te‘âlâ gerekdir ki vech-i meşrûh üzere emvâl ve eşyâ’ ve devâbb ve mevâşî-yi mezkûr ile ağa-yı mûmâ-ileyh –dâme mecduhu- her kang-(*ınızın*) taht-ı hükûmet ve kazânıza dâhil olur ise mazbût ve mahfûz mahallere kondurub leylen (kesik) kemâl-i ta‘abbüd ve ihtimâm ile muhâfaza ve hırâsetine bezl-i ma‘zeret ve ‘inâyet-i yezdânla hengâm (kesik) ve hareketlerinde yollarda muhâfaza eylemek içun kazânızın mu‘temedun-‘aleyh ebtâl ricâlinden kifâyet-(kesik) efzûn-ı ma‘iyyetle yarâr ve bahâdır ve tüvânâ tüfeng-endâz sîvârî koşub emnen ve sâlimen birbirinizin irsâl ve isâla sarf-ı miknet ve ‘iyâzu bi’llâhi te‘âlâ hatar ve tirhâlde emvâl ve eşyâ’ (kesik) ve devâbb ve mevâşî-i mezkûreden bir şey zâyi‘ ve serîka olmak ihtimâli olur ise devlet-i ‘aliyye-i ebediyy-i istimrârdan yalnız tazmîn itdirilmeğe kanâ‘at olunmayub kangı kazâda vâki‘ olmuş ise ol-kazânın ve a‘yânı ve vücûh-ı âhâlî

eşedd-i ‘itâb ile mu‘âtib ve ‘ikâb olacakları bî-iştibâh olmağla ma‘lûmunuz olub cümleniz ittifâk-ı ârâ ile mezîd-i sa‘y ve ihtimâm idub mûceb-i buyurıldı ile ‘amel ve hareket ve hilâfından tevakkî ve mücânebet eyle(*ye*)siz deyu

(İmzâ) Fî 25 B. sene 1176 (9 Şubat 1763)

Sayfa Numarası: 68/ Belge Numarası: 119

Defter oldur ki Eyâlet-i Rakka vâlîleri iken ecl-i mev‘ûdlarıyla vefât iden Vezîr bin el-Hâcc Sadeddin Paşa ve Şâh-(*sîvâr*)-zâde es-Seyyid Mustafa Paşa merhûmların metrûkâtlarını Âsitâne-i ‘Aliyye’ye nakl ve isâli fermân-ı ‘âlî buyurılan devâ-(*bb*) ve mevâşî ve hademelerine bi-hasbi’l-iktizâ’ harc-ı i‘tibârî üzere iktizâ’ iden zehâ’irin (*be*)yânındadır

Harc ‘aded 250 yalnız iki yüz ellidir.

Malzemenin Cinsi	**Birimi**	**Değeri**
Nân-ı ‘azîz	Kıyye	125
Berâ-yı yedek keşân	Kıyye	63
		+ 188
Lahm-ı ganem	Kıyye	64
Arûz-ı Mısrî	Kıyye	74
Revgan-ı sâde	Kıyye	17
Şa‘îr keyl-i (kesik)	‘Aded	110,50
‘Alîk		0,20
		+ 130,50
Şem‘-i ‘asel	Kıyye	0,50
Şem‘-i revgan	Kıyye	7
Şu‘le içun katrân	Kıyye	25
Levâzım-ı sâ’ire akçe	‘Aded	900
Samân kadr-ı kifâye		
Hatab kadr-ı kifâye		
Mükârî bârgîri	‘Aded	100
Mîrî hayvânâtı içun yedek keşân (kesik)	-	*(--20)*

Merhûm Şâhsîvâr-zâde es-Seyyid Mustafa Paşa’nın devlet-i ‘aliyyeye bâ-fermân-ı ‘âlî matlûb olan hademe ik(*ti*)zâ’ iden tekâsit defteridir

Malzemenin Cinsi	Birimi	Adedi
Samân kadr-ı kifâ-(silik)	-	-
Nân-ı ‘azîz	Kıyye	10
Lahm-ı ganem	Kıyye	5
Resm Pirinc	Kıyye	5
Harc ( )	-	20
Revgan	Kıyye	1,50
Şa‘îr keyl-i İslâmboli)	-	8
Levâzım-ı sâ-(kesik)	-	-

<u>Sayfa Numarası: 69/ Belge Numarası: 120</u>

Hâlâ Haleb’de mesned-nişîn şerî‘at-ı garrâ olan -semâhatlu fazîletlu- efendi hazretleri ve şerî‘at-şi‘âr Antakya Kâdîsı Efendi –zîde fazluhu- ve kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Voyvodası (boşluk) Ağa –zîde kadruhu- inhâ’ olunur ki

Seyyidetü’l-muhadderât Heniye(*tu*)llah ( ) Hânım Sultân -zîdet ‘ismetuhâ-nın Haleb Muhassıllığı aklâmından ber-vech-i mâlikâne ‘uhdesinde olan Antakya Kazâsı’nda vâki‘ Kozlûca ve Cidâliye Mukâta‘ası karyeleri re‘âyâları zarûretleri hasebiyle Haleb ve Antakya sâkinlerinden murâbahacı tâ’ifesinden ma‘lûmü’l-esâmî kimesnelerden murâbaha ile âsitâne eyledikleri ma‘lûmü’l-mikdâr gurûş deynlerini def‘aten virmeğe iktidârları olmadığından dâyinleri mezbûrların def‘aten talebiyle cevr ve ezâ ve ta‘addîlerinden ahvâlleri diğer gûn ve üzerlerine edâsı lâzım gelan mâl-ı mîrîlerini dahî edâya kudretleri kalmayub ol-vechle mâl-ı mîrînin kesr ve noksân terettübüne bâ‘is oldukları der-devlet-i medâr-ı ‘aliyyeye ihbâr olundığından mukâta‘a-i mezbûre kurâları re‘âyâlarının def‘aten edâ-yı deyne ‘adem-i kudretleri dâyinleri muvâcehesinde şer‘an sâbit olur ise taksît-i şer‘î şürûtı mûcebince ‘amel olunmak bâbında tarafımıza hitâben emr-i ‘âlî şeref-sudûr eylemeniz husûs-ı mezkûr şer‘le görilub mukâta‘a-i mezbûr kurâları re‘âyâlarının def‘aten edâ-yı deyne ‘adem-i kudretleri dâyinleri muvâcehesinde sâdır olan fermân-ı âlî-şân mûcebince şer‘an sâbit olur ise kudretleri mertebe-i tedrîc ve taksît-i şer‘î ile edâ-yı deyn itdirilub dâyinleri mezkûrlara def‘aten talebi ve âhz ve habs teklîfi ile re‘âyâ fukarâsı ta‘cîz ve rencîde itdirilmemek içun şeref-bahş sudûr iden emr-i ‘âlî mûcebince dîvân-ı Haleb’den iş-bu buyurıldı tahrîr ve ısdâr kılınmışdır inşâ’llahu

te‘âlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere mazmûn-ı emr-i ‘âlî ve buyurıldı ile ‘amel ve hareket ve hilâfından tehâşî ve mücânebet eyleyesiz deyu

(İmzâ) Fî 20 C. sene 1176 (6 Ocak 1763)

<u>Sayfa Numarası: 69/ Belge Numarası: 121</u>

Şerî‘at-şi‘âr Antakya Kâdîsı Efendi –zîde fazluhu- ve kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Voyvodası Kara İbrahim Ağa ve Kozlûca ve Cidâliye Mukâta‘ası Voyvodası ve sâ’ir iş erleri –zîde kadruhum- inhâ’ olunur ki

Seyyidetü’l-muhadderât Heniye(*tu*)llah (هنية الله) Hânım Sultân –zîdet ‘ismetuhâ-nın Haleb Muhassıllığı aklâmından ber-vech-i mâlikâne der-‘uhdesinde olan Antakya Kazâsı’nda vâki‘ Kozlûca ve Cidâliye ve tevâbi‘i mukâta‘ası karyelerinin defterde mukayyed ra‘iyyet ve ra‘iyyeti oğullarından ba‘zıları kadîmî sâkin oldukları mahallerden kalkub varub ba‘zı kasabât ve kurâlarda tavattun ve sâkin olduklarından mukâta‘a-i mezbûrenin ol-makûle defterlu re‘âyâları hâlâ oturdukları yerlerde ‘avârız-hânesinde kayd olunmayub ve sâkin olalı on sene geçmiş değil ise kaldırılub kadîmî karyelerine nakl ve iskân ve eğer oturdukları yerlerde ‘avârız-hânesine kayd olunub ve sâkin olalı on sene geçmiş ise oturdukları yerlerde üzerlerine edâsı lâzım gelan resm-i ra‘iyyetleri kânûn ve defter mûcebince tahsîl itdirilmek içun tarafımıza hitâben emr-i ‘âlî şeref-sudûr itmekle imdi mukâta‘a-i mezbûrenin defterde mukayyed ra‘iyyet ve ra‘iyyeti oğullarından iken kalkub varub âhar kasabât ve kurâlarda ‘avârız-hânesine kayd olunmayub ve sâkin olalı on sene geçmiş değil ise ma‘rifet-i şer‘le kaldırılub kadîmî kurâlarına nakl ve iskân itdirilmek içun şeref-bahş sudûr iden emr-i ‘âlî mûcebince dîvân-ı Haleb’den iş-bu buyurıldı tahrîr ve ısdâr ve irsâl olunmuşdur inşâ’llahu te‘âlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere mukâta‘a-i mezbûre kurâlarının defterde mukayyed ra‘iyyet ve ra‘iyyeti oğullarından iken kalkub varub hâlâ oturdukları yerlerde ‘avârız-hânesine kayd olunmayub sâkin olalı on sene geçmiş değil ise ber-mûceb-i emr-i ‘âlî kaldırılub kadîmî mahallerine nakl ve iskân ve eğer oturdukları yerlerde ‘avârız-hânesine kayd olunub ve sâkin olalı on sene geçmiş ise oturdukları yerlerde üzerlerine edâsı lâzım gelan resm-i ra‘iyyetleri kânûn ve defter mûcebince mukâta‘a-i merkûme voyvodası alub ve alı-verilub mûceb-i emr-i ‘âlî ve buyurıldıyla ‘amel ve hareket ve hilâfından tevakkî ve mücânebet eyleyesiz deyu

(İmzâ) Fî 21 B. sene 1176 (5 Şubat 1763)

Sayfa Numarası: 70/ Belge Numarası: 122

Hâlâ Antakya Kâdîsı Efendi ve Voyvodası Kara İbrahim Ağa inhâ' olunur ki husûs-ı mezkûrı ta'yîn olunan mübâşir ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le görilub ihkâk-ı hakk ve sıhhat ve hakîkati i'lâm olunmak deyu

(İmzâ) Fî 25 B. sene 1176 (9 Şubat 1763)

Devletlu 'inâyetlu merhametlu efendim sultânım (boşluk) hazretleri devlet ve ikbâl ile sağ olsun 'arz-ı hâl kullarıdır ki bu bendeleri Antakya'da sâbıkan Mahkeme Nâ'îbi Emîn Efendi hidmetinde kâ'im iken medîne-i merkûme sükkânından (silik) el-Hâcc Abdullah Ağa nâm kimesne bu kullarına kızını tezvîc itmek kavlıyla yüz elli fındıklı altûn âhz ve kabz idu-(*b*) ba'dehu bu kullarına bi'l-külliyye cevâb ve gadr-ı küllî itmeleriyle merâhim-i 'aliyyelerinden mercûdur ki merkûm kulları mübâşir (kesik) bu kulları hakkın ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr ve fermân efendimindir

Bende-i Ahmed

Sayfa Numarası: 70/ Belge Numarası: 123

Medîne-i Antakya Berâ-yı Salyâne İmdâd-ı Hazariyye ve sâ'ir Masârif

Esnâf-ı Bakkâlân	Nefer	29
Esnâf-ı Kavukcı ve Kürkci ve Yorgâncı ve Hallâc	"	25
Esnâf-ı Sarrâc	"	7
Esnâf-ı Kazgâncı ve Kalâycı	"	27
Esnâf-ı Semerci	"	13
Esnâf-ı Tîmûrcı	"	37
Esnâf-ı Bez Hânı	"	7
Esnâf-ı Nakîb Hânı	"	19
Esnâf-ı Kazzâz	"	5
Esnâ(*f-ı*) Hammâlân	"	7
Esnâf-ı Cıkrıkcı	"	15
Esnâf-ı Kececi ve Külâhcı	"	4
Esnâf-ı Boyâcı	"	16
Esnâf-ı Katırcı	"	2

Esnâf-ı Neccârân	“	47
Esnâf-ı Kassâbân	“	33
Esnâf-ı İtmekciyân	“	68
Esnâf-ı Kaşşâş	“	13
Esnâf-ı ‘Attârân	“	14
Esnâf-ı Çu(*bu*)kcı	“	4
Esnâf-ı Fâhûracı	“	13
Esnâf-ı Şerbetci ve Sâkka	“	5
Esnâf-ı Ma‘saracı	“	4
Esnâf-ı Kûnefeci ve Ka‘(*kcı*) ve Leblebici ve Hel(*vâcı*)	“	15
Esnâf-ı Basmacı	“	9
Esnâf-ı Na‘l-bend	“	12
Esnâf-ı Debbâğ	“	40
Esnâf-ı Berber	“	25
Esnâf-ı Mi‘mârân	“	36
Esnâf-ı Kılıccı	“	9
Esnâf-ı Derzî	“	16
Esnâf-ı Hamâmcı	“	18
Esnâf-ı Değirmenci	“	10
Esnâf-ı Otûrâkcı	“	10
Esnâf-ı Cüllâh	“	290
Esnâf-ı Arpacıyân	“	4
Esnâf-ı Penbeciyân	“	6
Esnâf-ı Kefş-gerân	“	104
Esnâf-ı Bûstâ(*ncıyân)*	“	60
Esnâf-ı Kuyûmcı	“	15
Merhûm Cillî/ Celî Efendi Havlîsı	“	12
Esnâf-ı Mutâf	“	15
	Yekûn Nefer 1.120	

(s. 71) Bâlâda mestûr olan neferât-ı esnâfdan mâ‘adâ derûn-ı mahallâtda olan ‘avâtıl neferâtıdır ki zikr olunur

Mahalle-i Kanavât	Nefer	4
Mahalle-i Sârı Mahmûd	“	2
Mahalle-i Dört Ayak	“	5
Mahalle-i Sâha	“	2
Mahalle-i Tâbi‘-i Sofîlar	“	2
Mahalle-i Sofîlar	“	3
Mahalle-i Mahsen ma‘a Bölük	“	9
Mahalle-i Güncât	Nefer	2
Mahalle-i Sârımiyye	“	1
	Yekûn Neferât 30	

Cem‘an yekûn neferât 1.150 Yalnız bin yüz elli neferdir (sahh**)**

Beher neferden dört buçuk gurûş üç pâre tahsîl oluna

Kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Antakya Voyvodası Ahmed Ağa gıbbe’t-tahiyye(*ti’l*)-vâfiye inhâ’ olunur ki

İş-bu bin yüz yetmiş altı senesine (23 Temmuz 1762-11 Temmuz 1763) mahsûben hâlâ Haleb Vâlîsi vezîr-i âsaf-nazîr devletlu ‘inâyetlu Mustafa Paşa hazretlerinin bâ-emr-i ‘âlî matlûb buyurdukları imdâd-ı hazariyyenin kıst-ı sânîsi meblağı ve Menzilci Veli Ağa’nın ücreti tekmîli ve menzilci-i mezbûra zî-kudretden virilan meblağ ve bundan esbak Haleb mütesellimi sa‘âdetlu ağa hazretleri İskenderûn tarafına mürûrlarında dört günde dâ’irelerine virilan zehâ’ir kıyme(*t*)leri ve vezîr-i müşârün-ileyh hazretleri dâ’ire-i ‘aliyyelerine bi-hasbe’l-iktizâ’ ru’yet olunan masârif meblağı ve sene-i mezbûre Muharremü’l-harâm’ının onuncı gününden (1 Ağustos 1762) Receb-i Şerîf’inin yiğirmi dokuzuncu gününe (13 Şubat 1763) gelince dek ‘âyende ve râvende ehl-i sûk masârifi ve sâ’ir masârif-i zarûriyye ve bundan âkdem olan salyânede dahî kalan kesîr meblağı medîne-i mezbûrede sâkin bi’l-cümle ‘ulemâ’ ve a‘yân ve fukarâ vekîlleri ve kurâ şeyhleri ma‘rife(*ti*)yle ve ma‘rifet-i şer‘le hesâb ve cem‘ olundukda on sekiz bin üç yüz otuz iki gurûşa bâliğ olub ta(*n*)sif olundukda derûn-ı şehre dokuz bin yüz altmış altı gurûş isâbet it(*m*)ekle nısf-ı meblağ-ı mezbûrdan ma‘rifet-i şer‘ ve cümle ma‘rife(*t*)iyle intihâb olunan esâmîlere iki bin yüz altmış yedi buçuk gurûş ve ‘ale’l-‘umûm virmek üzere beş yüz nefere üç buçuk gurûşdan bin yedi yüz elli gurûş tevzî‘ olunub ve bâlâda mezkûr olan bin yüz elli neferin beher neferine dahî dörder buçuk gurûş üç pâre[98] salyâne ve

[98] Belgede verilen rakamlar toplandığında 9.178,75 kuruş elde edilmektedir.

cem‘ ve tahsîl eylemeniz bâbında iş-bu mürâsele tahrîr ve irsâl olunmuşdur vusûlünde gerekdir ki ber-vech-i muharrer meblağ-ı mezbûrı salyâne ve cem‘ ve tahsîl ve kabza me’mûra edâ’ ve teslîm eyle(*ye*)siz ve’s-selâm hurrire fî târîhe’l-mezbûr

Sayfa Numarası: 72/ Belge Numarası: 124

İş-bu bin yüz yetmiş altı senesine (23 Temmuz 1762-11 Temmuz 1763) mahsûben hâlâ Haleb Vâlîsi vezîr-i âsaf-nazîr devletlu ‘inâyetlu Mustafa Paşa hazretlerinin bâ-emr-i ‘âlî matlûb buyurdukları imdâd-ı hazariyyenin kıst-ı sânîsi meblağı ve Menzilci Veli Ağa’nın ücreti tekmîli ve menzilci(-*i*) mezbûra zî-kudretden virilan meblağ ve bundan esbak Haleb Mütesellimi sa‘âdetlu ağa hazretleri İskenderûn tarafına mürûrunda dört günde dâ’irelerine virilan zehâ’ir kıymetleri ve vezîr-i müşârün-ileyh hazretleri dâ’ire-i ‘aliyyelerine bi-hasbe’l-iktizâ’ ru’yet olunan masârif meblağı ve bundan âkdem olan salyânede bâkî kalan kesîr meblağı ve sene-i mezbûre Muharremü’l-harâm’ının onuncı gününden (1 Ağustos 1762) Receb-i Şerîf’inin yiğirmi dokuzuncu (13 Şubat 1763) gününe gelince dek âyende ve râvende ber-mûceb-i yâfte ehl-i sûk masârifi ve sâ’ir masârif-i zarûriyyeler medîne-i mezbûrede sâkin bi’l-cümle ‘ulemâ’ ve a‘yân ve fukarâ vekîlleri ve kurâ şeyhleri ma‘rifeti ve ma‘rifet-i şer‘le tahrîr ve takvîm itdirdikleri müfredât defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur fî târîhe’l-mezbûr

Cemâ‘at-i İtmekciyân _____

- Bathacı/Battihci ( ) oğlu yediyle ber-mûceb-i yâfte nân-ı ‘azîz, Kıyye 57, Pâre 4 Gurûş 2,75
- İrmeni Yusuf yediyle ber-mûceb-i yâfte nân-ı ‘azîz, Kıyye 52, Pâre 4 Gurûş 2,50
- Hasan ‘Abbûd yediyle ber-mûceb-i yâfte nân-ı ‘azîz, Kıyye 30, Pâre 1 Gurûş 1,50
- Hallûs ( ) yediyle ber-mûceb-i yâfte nân-ı ‘azîz, Kıyye 37, Pâre 5 Gurûş 1,75
- Şeyh Süleymân yediyle ber-mûceb-i yâfte nân-ı ‘azîz, Kıyye 88, Pâre 16 Gurûş 4
- Mustafa yediyle ber-mûceb-i yâfte nân-ı ‘azîz, Kıyye 128, Pâre 16 Gurûş 6
- Salih yediyle ber-mûceb-i yâfte nân-ı ‘azîz, Kıyye 60,50, Pâre 1 Gurûş 3
- Şeyh Mustafa yediyle ber-mûceb-i yâfte nân-ı ‘azîz, Kıyye 37, Pâre 4 Gurûş 1,75
- Cümle İtmekciyân yediyle sa‘âdetlu Haleb mütesellimi ağa dâ’iresine virilan nân-ı ‘azîz, Kıyye 1.436, Pâre 2 Gurûş 71,75

- Mütesellim-i mûmâ-ileyh dâ'iresine virilan, Kıyye 360, Gurûş 15 **Yekûn Gurûş 111 Pâre 13**

Cemâ'at-i Kassâbân _____

- Ahmed Beşe yediyle ber-mûceb-i yâfte lahm, Kıyye 35, Pâre 11 Gurûş 6
- Hâcc Abdurrahman yediyle ber-mûceb-i yâfte lahm, Kıyye 42,50, Pâre 5 Gurûş 7,50
- Hasan Beşe yediyle ber-mûceb-i yâfte lahm, Kıyye 23, Pâre 1 Gurûş 4
- Es-Seyyid Mehmed Emîn yediyle ber-mûceb-i yâfte lahm Koyun 1, Kıyye 22,50, Pâre 6 Gurûş 9,75
- Mustafa Ağa yediyle ber-mûceb-i yâfte lahm nûgî 4,50, Kıyye 12, Gurûş 2,25
- Mustafa Beğ yediyle ber-mûceb-i yâfte lahm, Kıyye 54, Pâre 9 Gurûş 9,50
- Hayriye oğlu Mehmed yediyle ber-mûceb-i yâfte lahm nûgî 1,50, Kıyye 10, Pâre 2 Gurûş 1,75
- Emân oğlu Ali Ağa yediyle ber-mûceb-i yâfte lahm nûgî 4,50, Kıyye 12, Pâre 13 Gurûş 2
- Cümle Kassâbân yediyle sa'âdetlu Haleb mütesellimi ağa dâ'iresine virilan lahm, Kıyye 552, Pâre 4 Gurûş 96,50 **Yekûn Gurûş 140,50 Pâre 1**

Cemâ'at-i Bakkâlân _____

- Atîk oğlu el-Hâcc Yusuf yediyle pirinc, Kıyye 6, Gurûş 0,75
- Hâcc Feyzullah yediyle pirinc, Kıyye 6, Gurûş 0,75
- Dervîş oğlu Mustafa yediyle revgan Kıyye 1,50, Nûgî 5,50, Pirinc Kıyye 9, Mûm 12, Nohûd Nûgî 4, Soğan Kıyye 4, Gurûş 3
- Mustafa Paşa yediyle revgan Kıyye 1,50, Mûm 6, Nohûd Nûgî 2, Soğan Kıyye 2, Gurûş 1 Pâre 15
- Hasan Beşe yediyle pirinc, Kıyye 18 Nûgî 1,50, Gurûş 2 Pâre 15
- Seyyid Abdülkerim yediyle revgan, Kıyye 1,50, Mûm 6, Nohûd Nûgî 2, Soğan Kıyye 2, Gurûş 1 Pâre 15
- Köle/Gûle Mehmed yediyle pirinc, Kıyye 27 Nûgî 4,50, Gurûş 3,50 Pâre 9
- Mü'ezzin Monlâ Osman yediyle pirinc, Kıyye 14,50, Gurûş 1,75 Pâre 5
- Mehmed Ali yediyle ber-mûceb-i yâfte revgan, Kıyye 9 Nûgî 20, Mûm 82, Nohûd Kıyye 1, Soğan Kıyye 35, Gurûş 10 Pâre 5
- Kassâb oğlu Abdullah yediyle revgan ve sâ'ir, Gurûş 1 Pâre 5

- Abdullah Beşe yediyle ber-mûceb-i yâfte revgan, Kıyye 5,50, Pirinc Kıyye 1 Nûgî 1,50, Mûm 15, Nohûd Nûgî 4, Soğan Kıyye 4, Gurûş 4,75 Pâre 6
- Es-Seyyid Ali yediyle ber-mûceb-i yâfte revgan, Kıyye 3 Nûgî 1,50, Mûm 5, Pirinc Kıyye 6, Nohûd Nûgî 2, Gurûş 3 Pâre 17
- Hemşân ( ) oğlu Mollâ Ebubekr yediyle revgan Kıyye 5,50, Mûm 22, Soğan Kıyye 10, Nohûd Nûgî 1, Gurûş 5 Pâre 7
- ‘İlmî yediyle ber-mûceb-i yafte revgan Kıyye 2 Nûgî 1, Mûm 12, Soğan Kıyye 2, Nohûd Nûgî 2, Gurûş 2 Pâre 1
- Dervîş oğlu yediyle revgan Kıyye 1,50, Mûm 6, Nohûd Nûgî 2, Soğan Kıyye 2, Gurûş 1 Pâre 15
- Cebir İsmail yediyle revgan Kıyye 1,50, Pirinc Kıyye 12, Mûm 12, Soğan Kıyye 2, Gurûş 3 Pâre 20
- Ahmed Beğ yediyle ber-mûceb-i yâfte revgan Kıyye 1,50, Pirinc Kıyye 3 Nûgî 4,50, Mûm 6, Nohûd Nûgî 2, Soğan Kıyye 2, Gurûş 6,75 Pâre 7
- Hemşân oğlu Hâcc Ömer yediyle pirinc Kıyye 6 Nûgî 4,50, Revgan Kıyye 1,50, Mûm 12, Soğan Kıyye 4, Nohûd Nûgî 4, Gurûş 3 Pâre 1
- Sâ‘atci oğlu yediyle revgan Kıyye 3, Pirinc Kıyye 3 Nûgî 4, Mûm 12, Soğan Kıyye 4, Nohûd Nûgî 4, Gurûş 3 Pâre 11
- Hasîrcı Mustafa yediyle ber-mûceb-i yâfte revgan Kıyye 2 Nûgî 2,50, Mûm 12, Soğan Kıyye 2, Nohûd Nûgî 4, Gurûş 2,25
- Cümle Bakkâlân yediyle Haleb mütesellimi sa‘âdetlu ağa dâ’iresine virilan revgan, Kıyye 138,50, Gurûş 95
- İlgûrlı ( ) oğlu yediyle revgan, Kıyye 3,50 Nûgî 2,50, Mûm 10, Soğan Kıyye 4, Nohûd Nûgî 2, Gurûş 3 Pâre 13

- **(s. 73)** Bazâr-başı oğlu yediyle revgan Kıyye 1,50, Pirinc Kıyye 6, Mûm 6, Nohûd Nûgî 2, Soğan Kıyye 2, Gurûş 2 Pâre 4
- ‘Ubeyd oğlu Abdurrahman Beşe yediyle revgan Nûgî 5,50, Mûm 6, Soğan Kıyye 2, Nohûd Nûgî 2, Gurûş 0,75 Pâre 7, **Yekûn Gurûş 157,75 - Pâre 7**

Cemâ‘at-i Pirincciyân _____

- Mehmed Ali yediyle pirinc Kıyye 51,50, Gurûş 6 Pâre 17
- Bekrî Mustafa Beşe yediyle pirinc Kıyye 15 Nûgî 4,50, Gurûş 2 Pâre 3

- Hamâmcı Halil yediyle pirinc Kıyye 18, Gurûş 2 Pâre 16
- Mollâ Veli yediyle pirinc Kıyye 11 Nûgî 1,50, Gurûş 1 Pâre 16
- Mazlûm Halil yediyle pirinc Kıyye 3 Nûgî 4,50, Pâre 23
- Cümle pirinciyân yediyle Haleb mütesellimi sa‘âdetlu ağa dâ’iresine virilan pirinc Kıyye 548,50, Gurûş 68,50 **Yekûn Gurûş 81 Pâre 15**

Cemâ‘at-i Arpacıyân _____

- Ahmed Beşe oğlu Numan yediyle şa‘îr-i yem Kıyye 48, Samân harâr 3, Gurûş 11 Pâre 15
- Abdülkadir Beşe oğlu Mollâ Hasan yediyle şa‘îr-i yem Kıyye 43, Samân harâr 2,50, Gurûş 10 Pâre 6
- Muslu ( ) Beşe karındâşı el-Hâcc Paşa yediyle şa‘îr-i yem Kıyye 41, Samân harâr 2,50, Gurûş 9,50 Pâre 8
- Fâ(*y*)iz-oğlân ( ) yediyle şa‘îr-i yem Kıyye 10, Samân harâr 1, Gurûş 2 Pâre 18
- Hamza Ağa oğlu Bekîr Beşe yediyle şa‘îr-i yem Kıyye 19, Samân harâr 2, Gurûş 4,50 Pâre 6
- Mustafa Ağa yediyle şa‘îr-i yem Kıyye 17, Samân harâr 1, Gurûş 4
- Da‘bûl oğlu Ömer Beşe yediyle şa‘îr-i yem Kıyye 48, Samân harâr 2, Gurûş 11 Pâre 7
- Şeyh yediyle şa‘îr-i yem Kıyye 104, Samân harâr 5, Gurûş 24 Pâre 14
- Şîşmân yediyle şa‘îr-i yem Kıyye 130, Samân harâr 5, Gurûş 35 Pâre 9
- Deyyâr es-Seyyid İbrahim yediyle şa‘îr-i yem Kıyye 111, Samân harâr 5,25, Gurûş 26 Pâre 13
- Sârı Hasan yediyle şa‘îr-i yem Kıyye 106, Samân harâr 4, Gurûş 25 Pâre 14
- El-Hâcc İsmail yediyle şa‘îr-i yem Kıyye 105, Samân harâr 4, Gurûş 24,50 Pâre 4 **Yekûn Gurûş 184 Pâre 15**

(Silik) _____ **Müfredât** _____

- Cisr-i Hadîd’e sa‘âdetlu İbrahim Ağa yediyle kavâk 6, Gurûş 9
- Yine Cisr-i Hadîd’e Rebi‘ oğlu yediyle virilan kavâk 12, Gurûş 18
- Yine Cisr-i mezbûre Çâvûş-zâde yediyle virilan kavâk 6, Gurûş 9
- Voyvoda odasına penbeciler yediyle şilteye harâr, Gurûş 8

- Cisr-i Hadîd fermânı harcından bâkî kalub zî-kudretden virilan, Gurûş 642
- Matlûblar içun fazîletlu Kâdî efendiye ve voyvoda ağaya zî-kudretden virilan, Gurûş 200
- Sa‘âdetlu Haleb mütesellimi ağa dâ’iresine zî-kudretden virilan samân ve hatab bahâ, Gurûş 93
- Mukarrer buyurıldısı getüren çûkadâra zî-kudretden virilan, Gurûş 67
- Silâh-dâr ağa çûkadârı Haleb tarafından i‘lâm getürdükde virilan hidmet, Gurûş 10
- Silâh-dâr ağa ma‘iyyetinde gelan dîvâne-gân bayrâğına 19 yevm elden masraf, Gurûş 19
- Âhî Baba yediyle elden masraf, Gurûş 5
- Mahkeme-i ‘aliyyeye mi‘mârân yediyle kirec kantar 0,50 ve ûstâviyye nefer 5 ve Cisr-i Hadîd’e gidecek neccâr ve mi‘mâr ve ûstâviyyesi ve sâ’ir, Gurûş 25
- Voyvoda odasına kendir ve kattâb ( ) bahâ, Gurûş 1
- Sa‘âdetlu mütesellim ağa ve konakcı ve zahîreci ve vekîli harcına ağavât yediyle virilan hadîd, Gurûş 55
- Sa‘âdetlu ağa dâ’iresine ağavât yediyle dördüncü günde virilan zahîre bahâ, Gurûş 73
- Voyvoda odasına Hannâ yediyle çît ve bez ve mîr-i mîrân bölük-başısına bayrak içun derâyî ( ),Gurûş 20
- Mahkeme-i ‘aliyyeye mersûm Hannâ yediyle çît ve hasîr ve pencerelere muşamma‘,Gurûş 43,50
- Silâh-dâr ağa çûkadârı Haleb tarafına vilâyet içun irsâl olundukda sa‘âdetlu İbrahim Ağa’dan istidâne, Gurûş 10
- Silâh-dâr ağaya virilan hidmet-i murâbaha, Gurûş 1.220
- Fâhûreci Hasan Efendi yediyle mahkeme-i ‘aliyyeye kırmîd ‘aded 500, Gurûş 1
- Neccârân yediyle mahkeme-i ‘aliyyeye tahta ve sâ’ir, Gurûş 6,50
- Neccârân yediyle voyvoda odasına tahta ve mertek ve tomrûk ve ûstâviyye, Gurûş 20
- Neccârân yediyle sa‘âdetlu mütesellim ağa dâ’iresine virilan çâm, Gurûş 5
- Tîmûrcılar yediyle voyvoda odasına ve mahkemeye mîh ve sâ’ir, Gurûş 17
- Çıkrıkcılar yediyle sa‘âdetlu mütesellim ağa dâ’iresine virilan kâzık, Gurûş 6

- Şehir kethüdâsı Hüseyin Kâhya'ya ücretinden olmak üzere vaz' olunan, Gurûş 100
- Menzilci Veli Ağa'ya zî-kudretden virilan, Gurûş 271
- Şehirde ve kurâda kalan kesîr gayr-ı ez edâ-yı düyûn 'an zî-kudret, Gurûş 250
- Silâh-dâr ağa atlarına on dokuz günde sa'âdetlu İbrahim Ağa yediyle virilan şa'îr-i şunbul 12,50, Gurûş 83,50

- **(s. 74)** Vilâyet içun isticâr olunan Za'îm-zâde ve Çâvûş-zâde konakları ücreti, Gurûş 40
- Ömer Efendi harc-ı râh-ı Haleb, Gurûş 30
- 'Umûma buyurıldı getüren tâtâra hidmet sa'âdetlu İbrahim Ağa'dan istidâne, Gurûş 20
- Cümleden arpâcıyân yediyle sa'âdetlu mütesellim ağa dâ'iresine virilan şa'îr-i yem ( ) 13 şunbul 50, Gurûş 353
- **Bin yüz yetmiş altı senesine mahsûben imdâd-ı hazariyyenin kıst-ı sânîsi, Gurûş 2.231,25**
- Hazariyye mübâşiri hidmeti, Gurûş 150
- Menzilci Veli Ağa'nın ücreti tekmîli, Gurûş 1.000
- Ağavât yediyle sa'âdetlu mütesellim ağa dâ'iresine virilan şa'îr şunbul 18, Gurûş 126
- Menzilci Veli Ağa'nın bu husûsa virdiği bârgîr ücreti, Gurûş 200
- Hazariyye mübâşirine ta'âmiyye olmak üzere yiğirmi günlük masraf, Gurûş 140
- Devletlu 'inâyetlu Mustafâ Paşa hazretlerinin dâ'ire-i 'aliyyelerine bi-hasbe'l-iktizâ' olan masârif meblağı, Gurûş 8.500
- Silâh-dâr Ağa Çûkadâr Uzun Ömer Ağa'ya hidmet ve sarrâfiye virilan, Gurûş 105
- Fazîletlu Kâdî Efendi hazretlerinin çûkadârı Süleymân'ı ve Türkmân'ı soyub âhz eylediği eşyâsı kıymeti tebdîli, Gurûş 50
- Fazîletlu Kâdî Efendi hazretlerine berây-ı harc-ı defter, Gurûş 500
- Harc-ı i'lâm Gurûş 200
- Nâ'îbiyye Gurûş 30
- Kethüdâ'iyye Gurûş 50
- Küttâbiyye ve kuyûdiyye Gurûş 40
- Muhzır-başı Gurûş 20
- Muhzırlara Gurûş 5

- Hüddâmiyye Gurûş 30
- Atlu hidmeti Gurûş 10
- Voyvoda Ahmed Ağa'ya berây-ı tahs(*î*)ldâriyye Gurûş 450
- Kethüdâ-yı voyvoda Gurûş 40
- Voyvoda tarafından giden atlu hidmeti Gurûş 5
- Kavvâsiyye Gurûş 5
- Emîn-i defter Mollâ Ahmed'e Gurûş 20

Sarrâfiyye Gurûş 15 **Yekûn Gurûş 18.334 Yalnız on sekiz bin üç yüz otuz dört gurûşdur**

- **Nısf-ı kurâya isâbet iden Gurûş 9.167**
- **Nısf-ı şehre isâbet iden Gurûş 9.167**

Sayfa Numarası: 74/ Belge Numarası: 125

Şerâyi'-i şi'âr Antakya ve Bîlân ve Bayâs kâdîları efendileri –zîde fazluhum- ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân Ser-tûrnâ İbrahim Ağa ve mütevellî (kesik) vekîlleri ve yeniçerîleri serdârları ve a'yân-ı vilâyet ve iş erleri –zîde kadruhum- inhâ' olunur ki

Başı bozuk kapûsuz levendât tâ'ifesiyle Eyâlet-i Haleb kurâları re'âyâları beyninde birkaç seneden beru vâki' olan cidâl ve nizâ' sebebi-(kesik) haşerât-ı merkûma vakt vakt ol-havâlîde tecemmu' ve ihtişâd ve Haleb cânibine gelub fukarâ-yı ra'iyyet ve sâ'ir 'ibâdullaha isâl-ı mazarr(*â*)t ve husûsen bu evânda birkaç yüz başı boş levendât eşkıyâsı isâl-ı (kesik) hasâret kasdıyla bu tarafa gelmeleriyle mukaddemâ âhâlî-i Haleb'den gitmeleri husûsı kendulere ber-mûceb-i mürâse-(kesik) ve ma'rifet-i şer'le nush ve pend itdirilmiş iken mukayyed olmayub ısdâr-ı şekâvet gûnâ-gûn harekâta ibtidâr it-(kesik) tard ve teb'îd ve eyâletden ihrâclarıçun kapûmuz halkı ve dîvâne-gân bayraklarımız ile kethüdâmız (kesik) olundukda eşkıyâ-yı mezbûrun şikest ve makhûren güzerân olmalarıyla eğerce havâlî-i Haleb (kesik) şekâvetlerinden tathîr olunmuşdur lakin eşkıyâ-yı mezbûrun ol-havâlîden dahî tard ve teb'îd ve mezbûrun (kesik) ve gerek sâ'ir kapûsuz levendât redd ve men' ve sadd (*ve*) def' eylemeğe ihtimâm-ı tâmm eylemeniz bâbında dîvân-ı Haleb'den iş-bu buyurıldı tahrîr ve ısdâr (boşluk) ile irsâl olunmuşdur inşâ'llah (kesik) vusûlünde gerekdir ki eşkıyâ-yı mezbûrun makûlesinden âharları dahî zuhûr itmek ihtimâli olur (kesik) 'ale'l-ittifâk geçirmeyub men' ve def' eylemeğe bezl-i miknet ve sarf-ı

makderet idub mûceb-i buyurıldıyla ‘amel ve hilâfından gâyetü’l-gâye tehâşî ve mücânebet eyleyesiz deyu

(İmzâ) Fî 13 Ş. sene 1176 (27 Şubat 1763)

Sayfa Numarası: 75/ Belge Numarası: 126

Şerâyi‘-i şi‘âr Antakya ve Bîlân ve Bayâs kâdîları efendileri –zîde fazluhum- ve mefâhirü’l-emâsil ve’l-akrân voyvoda ve mütevellî vekîlleri ve yeniçerî serdârları ve a‘yân ve iş erleri –zîde kadruhum- inhâ’ olunur ki

Bu evân ol-havâlîden hüccâc-ı zevvi’l-ibtihâcın edâ-yı farîza-i hacc içun ‘azîmet ve mürûrı evânı oldığından turuk ve mesâlikinizn te’mîn ve muhâfazası ve ceste ceste kavâfil-i hüccâc zuhûr eyledikçe emnen ve sâlimen kazâlarınızdan imrârları husûsuna kemâl-i takayyüd ve dikkat ile ihtimâm cümlenin lâzıme(-*i*) diyânet ve mühimme-i ‘uhde-i hamiyyet ve gayretleri olmağla imdi her biriniz kazânızın turuk ve mesâliki te’mînini bezl-i makderet ve kavâfil-i hüccâc-ı hidâyet-i minhâc zuhûr eyledikce kazâlarınızın mu‘temedun-‘aleyh ricâl-i darb ve harbden kifâyetden ziyâde tüfeng-endâz-ı neferât koşub hıtta ve tirhâlde hıfz ve hırâset iderek birbirinize emnen ve sâlimen irsâl ve isâllerine sarf-ı cidd-i miknet eylemeniz içun dîvân-ı Haleb’den iş-bu buyurıldı tahrîr ve ısdâr (boşluk) ile irsâl olunmuşdur hüccâc-ı müslimînin refâh-i hâl ve itmi’nân-i bâl ile iyâb ve zehâbları husûsı evliyâ-i ni‘m ‘inâyetlu efendim hazretlerinin matlûbları olunması dahî müstağnîyü’l-beyân olmağla inşâ’llahu te‘âlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere kavâfil-i hüccâc ceste ceste tevârüd eyledikce kazâlarınızın ebtâl-i ricâlinden ve cengâver-i müstevfî ve mu‘temedun-aleyh neferât koşub hıttâ ve tirhâlde hıfz ve hırâset iderek birbirinize emnen ve sâlimen irsâl ve isâle ihtimâm-i tâmm ve ikdâm eyleyesiz ma‘âza’llahu te‘âlâ hengâm-ı mürûrlarında bir ferdin hılâli zâyi‘ olmak ihtimâli olur ise zâyi‘ oldığı kazâ âhâlîlerinden tazmîne kanâ‘at olunmayub zâbitân ve a‘yân ve vücûhı eşedd-i ‘itâb ile mu‘âtib olacaklarını mukarrrer bilub ana göre basîret ve intibâh üzere hareket ve mûceb-i buyurıldıyla ‘amel ve hilâfından mücânebet eyleyesiz deyu

(İmzâ) Fî 11 Ş. sene 1176 (25 Şubat 1763)

Sayfa Numarası: 75/ Belge Numarası: 127

Şerî‘at-şi‘âr Antakya Kâdîsı Efendi ve Ser-tûrnâ İbrahim Ağa ve mütevellî ve yeniçerî serdârı ve sâ’ir a‘yân-ı vilâyet iş erleri –zîde kadruhum- inhâ’ olunur ki

Bu sene ‘amîmetü’l-meymenede ıskât-ı farîza-i hacc ve edâ-yı merâsim-i nüsük ve nehc içun terâhule bend-i (تخلی بجوز تراحله بند) ‘azîmet olan hüccâc-ı hidâyet-i minhâcın husûsen emîn-i surre(-*i*) şerîfe ve sakkâ-başıların ol-havâlîden mürûrları vakti oldığından hudûd-ı Haleb’i mürûr idinceye dek hizmet-i muhâfazalarında bezl-i iktidâr ve eltâf-ı samedânî ile emnen ve sâlimen imrârlarına ibtidâr eylemek üzere on bayrak dîvâne-gân ile kethüdâmız kıdvetü’l-emâcid ve’l-a‘yân İbrahim Ağa –zîde mecduhu- ta‘y(*î*)n ve irsâl olunmağla mukaddemce ma‘lûmunuz olub fukarâya merhameten bahâları Antakya Voyvodalığı (*mü*)şâherelerinden akçesi virilmek üzere iktizâ’ iden zahîreleri tedârik husûsuna ve gerek kavâfil-i hüccâc ceste ceste mürûr eyledikce sizler dahî mu‘tâd oldığı vechiyle hıtta ve tirhâlde muhâfazalarına ve re’s-i hudûdınızdan istikbâl-i hengâm-ı seyr ve hareketlerinde kazânızın ebtâl-i ricâlinden müstevfî tâmmü’l-esliha ve tüfeng-endâz yarâr neferât ta‘y(*î*)n ve irsâl eylemeğe **(s. 76)** ihtimâm ve dikkat ve bezl-i kudret eylemeniz bâbında dîvân-ı Haleb’den iş-bu buyurıldı tahrîr ve ısdâr (kesik) ile irsâl olunmuşdur inşâ’llahu te‘âlâ vusûlünde vech-i meşrûh üzere takayyüd ve ihtimâm ve (kesik) ve ikdâm idub mûceb-i buyurıldıyla ‘amel ve hilâfından tevakkî ve mücânebet eyleyesiz deyu

(İmzâ) Fi 13 Ş. sene 1176 (25 Şubat 1763)

<u>Sayfa Numarası: 76/ Belge Numarası: 128</u>

Türbe-dâr Mehmed Efendi’nin İsbât-ı Vakf-ı Menzil Hüccetidir

Medîne-i Antakya’da ‘İmrân Mahallesi sükkânından fahrü’l-‘ulemâ’i’l-kirâm Mehmed Efendi ibn Süleymân Efendi (kesik) tevkîrde mahallât-ı medîne-i mezbûreden Sâha Mahallesi sâkinelerinden iken bundan âkdem fevt (kesik) el-Hâcce Âyşe bint-i Ebubekr nâm müteveffiyyenin verâseti zevc-i dahlı el-Hâcc Ali ibn Ebubekr ile ‘ammetesi (kesik) el-Hâcc İbrahim nâm hâtûna münhasıra oldığı lede’ş-şer‘ü’l-mutahhara mütehakkık ve zâhir olmağla mezbûr el-Hâcc Ali (kesik) Meryem Hâtûn muvâcehelerinde üzerlerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm idub sâlifü’z-zikr Sâha Mahallesi’nde (kesik) bir tarafdan itmekci fırunı ve bir tarafdan Karâksîlı el-Hâcc Ebubekr menzili ve bir tarafdan Ârifî oğulları menz-(kesik) tarîk-i ‘âmm ile mahdûd ve mümtâz olub bir bâb tahtânî kemerlü mesken ve diğer bir bâb (kesik) ve bir bâb fevkânî ve tahtânî mesken ve bir eyvân ve bir matbah ve bi’r-i mâ’ ve kenîf ve dâhiliyye ve hâr-(kesik) ve ma‘ber-i kadîmi muhtevî bir bâb menzilin üç rub‘ hissesi müteveffiyye-i mezbûrenin olub târ-(kesik) elli sene mukaddem vakf ve habs idub

şöyle şart eyledi ki mâdâm ki ben hayâtda oldukç-(kesik) mezbûre mutasarrıfa ve sâkine oldum vefâtımdan sonra evlâd-ı zükûr ve inâsım li'z-zekeri mislü hazzi'l-(kesik) batnen-ba'de-batnın mutasarrıf olalar evlâd-ı zükûr ve inâsım ba'de'l-inkırâz teyze-zâdem olan zev-(kesik) Abdullah mutasarrıf ola vefât eyledikde evlâd-ı zükûr ve inâsı batnen-ba'dı-batnın ber-vech-i muharrer (kesik) olalar merkûm el-Hâcc Abdullah'ın evlâd-ı zükûr ve inâsı dahî ba'de'l-inkırâz diğer teyze-zâd-(kesik) Süleymân Efendi mutasarrıf ola ol-dahî vefât eyledikde evlâd-ı zükûr ve inâsı li'z-zekeri mislü (kesik) ünseyeyn batnen-ba'de-batnın mutasarrıf olalar mezbûr Süleymân Efendi'nin dahî evlâd-ı zükûr ve inâ-(kesik) inkırâzından sonra Haremeynü'ş-Şerifeyn evkâfına mülhak ve muzâf ola deyu ta'yîn-i şürût ve tebyîn-i (kesik) ve tescîl-i şer'î itdirub menzil-i mezbûrun rub' hissesine mutasarrıfa olan merkûma el-Hâcce Âyşe-(kesik) vâlidesi Emîne bint-i Mehmed nâm hâtûn dahî mezkûr rub' hissesini târîh-i mezbûrda vakf ve habs (kesik) ve minvâl-i muharrer üzere ta'yîn-i şürût ve tebyîn-i kuyûd ve tescîl-i şer'î itdirub ve ile'l-memât merkûme el-Hâcce Âyşe menzil-i mezbûrun küllîsine vakfiyyet üzere mutasarrıfa olub hattâ ber-vech-i muharre-(kesik) menzil-i mahdûd-ı mezkûrun vakfiyyetini müteveffiyyetân-ı mezbûretân kemâl-i sıhhatlerinde bi'd-defa'ât ikrâr ve (kesik) itmişler iken el-hâletü-hâzihi mezbûre el-Hâcce Âyşe Hâtûn'un ve müteveffâ-yı mezbûr el-Hâcc Abdullah'ın (kesik) munkarız ve merkûme dahî vefât idub vakfiyye-i ma'mûlün-bihâ dahî zâyi' olmağla menzil-i mev-(kesik) mezkûr bana ve kız karındâşlarıma münhasıra olmağın sû'âl olunub mûceb-i şer'îsi icrâ' ol-(kesik) matlûbumdur didikde gıbbe's-sû'âl merkûm el-Hâcc Ali ve mezbûre Meryem Hâtûn cevâblarında müteveffi-(kesik) mezbûre el-Hâcce Âyşe ve müteveffâ-yı merkûm el-Hâcc Abdullah'ın zürriyyetleri munkarız oldığını ikrâr (kesik) lakin menzil-i mezbûrun ber-vech-i muharrer vakfiyyetini inkâr idecek müdde'î(-*i*) mûmâ-ileyh Mehmed Efendi'den (kesik) makâline muvâfık beyyine taleb olundukda 'udûl-i ahrâr-i ricâl-i müslimînden Mehmed Efendi ve (kesik) ve el-Hâcc Abdurrahman ibn el-Hâcc İbrahim Efendi ve Miskli-zâde el-Hâcc Ahmed Efendi ve Ahmed Ağa ibn (kesik) nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâdet meclis-i şer'e hâzirûn olub eserü'l-iştihâd her birleri (kesik) muharrer üzere oldığına edâ-yı şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde gıbb-i ri'âyet-i şerâ'itü'l-kuyû-(kesik) **(s. 77)** şehâdetleri makbûle ve mesmû'a olmağın mûcebince menzil-i mezkûrı ber-minvâl-i muharrerü'l-vakfiyye müdde'î(-*i*) mûmâ-ileyh Mehmed Efendi'ye teslîme tenbîh birle mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb

olundı fi'l-yevmi'l-'işrîn min şehr-i Cemâziye'l-âhir li-sene sitte ve seb'în ve mi'ete ve elf min hicreti (6 Ocak 1763) men lehü'l-'izz ve'ş-şeref

Şühûdü'l-hâl _____

- Fahrü'l-'ulemâ'i'l-kirâm Müftî Abdurrahman Efendi
- Kıdvetü'l-'ulemâ' Mehmed Efendi emîn-i fetvâ-yı şerîfe
- 'Umdetü'l-'ulemâ'i'l-kirâm Halil Efendi ibn Mehmed Efendi
- Kıdvetü's-sâdât es-Seyyid Ahmed Efendi nakîb sâbıkan
- 'Umdetü's-sâdât es-Seyyid Hüseyin Efendi Sükkerî/Şükrî-zâde
- Kıdvetü'l-'ulemâ' Hasan Efendi ibn Hüseyin Ağa
- Fahrü'l-emâcid ve'l-a'yân Ser-tûrnâî İbrahim Ağa
- İftihârü'l-emâcid ve'l-ekâbir el-Hâcc Mehmed Ağa Kâtib-i mîrî
- Zübdetü'l-a'yân el-Hâcc Hüseyin Ağa Mühr-dâr-zâde
- Kıdvetü'l-akrân el-Hâcc Ebubekr Ağa
- El-Hâcc Ömer Efendi ibn el-Hâcc Ali
- Kıdvetü'l-akrân Hasekî Hâlid Ağa
- Babası Ahmed Efendi
- Mücellid-zâde Hasan Efendi
- Muhte(*si*)b Kara Ali Ağa
- Süleymân Çelebi ibn Perçemî
- Mollâ İbrahim ibn Halîfe
- İbrahim ibn Şerbetçi
- İsmail Beşe tâbi'-i Hüseyin Efendi

Ve gayrihum

Sayfa Numarası: 77/ Belge Numarası: 129

Hâlâ Antakya Kâdîsı Efendi ve sâ'ir iş erleri –zîde kadruhum- inhâ' olunur ki mahsûs-ı mezbûrı ta'y(*î*)n olunan mübâşir ma'rife(*tiy*)le şer'le görilub ihkâk-ı hakk ve vukû' üzere i'lâm olunmak

(İmzâ) Fî 13 Ş. sene (1)176 (27 Şubat 1763)

Devletlu 'inâyetlu merhametlu efendim sultânım hazretleri sağ olsun 'arz-ı hâl kulları Antakya sâkinlerinden olub bu kulları gâ'ib iken yine Antakya sâkinlerinden Salih Ağa ve Kâsım Ağa ve Hâcı Ebubekr nâmûn kimesneler 'iyâlimi hânelerine da'vet ve 'ırzına dahl ve ta'arruz eyledikleri ecilden 'arz-ı hâle cesâret

olundı merâhim-i ‘aliyyelerinden mercûdur ki mübâşir kulları ta‘y(*î*)n ve dîvân-ı Haleb’e ihzâr ve icrâ-yı hakk olunmak bâbında bâkî emr sultânım hazretlerinindir

Bende Mustafa

<u>Sayfa Numarası: 77/ Belge Numarası: 130</u>

Şerî‘at-şi‘âr Antakya Kâdîsı Efendi –zîde fazluhu- ve mefâhirü’l-emâsil ve’l-akrân kazâ-i mezbûr Ser-tûrnâî ‘izze(*t*)lü Kara İbrahim Ağa ve a‘yân-ı vilâyet ve bi’l-cümle iş erleri –zîde kadruhum- inhâ’ olunur ki

‘Amîmetü’l-münîr ki kavâfil-i hüccâc hidâyet-i minhâcın ol-taraflara zuhûr ve vürûdları ihbâr ve kazâ-i mezbûrdan geşt ve güzârlarından ‘alâ-vechi’l-mu‘tâd ikâmet menzilleri harâb olub fakd-ı (فقد) hüccâc-ı zevvi’l-ibtihâc içun bir hândan gayrı mahall olmadığını ifâde ve mahall-i merkûma eğer bizim selâm ve refâh-ı hâl içun sen ki mefâhirü’l-emâsil ve’l-akrân ke(*t*)hüdâmız ‘izzetlu İbrahim’sin sen ki ma‘iyyetin ile ta‘y(*î*)n eylediğimiz bayraklar hân-ı mezbûra nakl itmek murâd olunur ise hüccâc-ı müslimîne sıkle(*t*)-i ‘azîme zuhûr ideceğini inhâ’ itmeleriyle imdi hüccâc-ı hidâyet-i minhâcın min-külli’l-vücûh emn ve selâmet ve refâh-ı hâli senden matlûbumuz olmağla kâfile-i hüccâcın geşt ve güzârında bir dürlü zahmet keşîde olmamaları elzem-i umûrdan idüği ma‘lûmun oldukda husûs-ı mezkûrda âhâlî-i vilâyet her ne vechle re’y ve istisvâb görür ise ol-vechle ‘amel ve hareket ve bizim ‘askerimizi hüccâc-ı müslimîne bir dürlü sıklet itdirmeyub emnen ve sâlimen mahall-i mu‘tâda ve lakin nakl ve irsâlinde cümleniz gönül birliği ile ‘ibret ve hamiyyet ve ziyâde sa‘y ve ihtimâm ve bezl-i hadd-i iktidâr eylemeniz bâbında dîvân-ı Haleb’den iş-bu buyurıldı tahrîr ve ısdâr olunmuşdur (*inşâ*)’llahu te‘âlâ vusûlünde vech-i meşrûh üzere gerekdir ki mûceb-i buyurıldıyla ‘amel ve hareket ve hilâfından gâyetü’l-gâye tehâşî ve mücânebet eyleyeler deyu

(İmzâ) Fî 17 Ş. sene 1176 (3 Mart 1763)

<u>Sayfa Numarası: 78/ Belge Numarası: 131</u>

Hâlâ Antakya Kâdîsı Efendi Voyvodası İbrahim Ağa husûs-ı mezkûrı ta‘yîn olunan mübâşir ma‘rifeti ve ma‘rifet-i şer‘le mahallinde görilub ihkâk-ı hakk ve sıhhat ve hakîkati üzere i‘lâm olunmak deyu

(İmzâ) Fî 9 Ş. sene 1176 (23 Şubat 1763)

Devletlu ‘inâyetlu merhametlu efendim sultânım hazretleri devlet ve ikbâl ile sağ olsun hakk sübhânehü ve te‘âlâ hazretleri merhametlu efendim (kesik) vücûd-ı

şerîflerin hatâlardan hıfz eyleye âmîn bi-câh-i seyyide'l-mürselîn 'arz-ı hâl kulları budur ki bu ku-(kesik) ( )-dâne âhâlîlerinden olub ve vâlidem Bâbatorûn Karyesi'nden olmağla karye-i mezbûrede Mikail oğ-(kesik) Mehmed nâm kimesnenin bir bâğ satun alub el-ân irâdın Şeyh Mehmed bi-gayr-ı hakkın (kesik) yiyub ve icâre virdiğim âdemleri döğüb ve ehl-i 'iyâlim üzerine hücûm eyleyub vâlid-(kesik) düşürüb gadr-ı küllî itmekle Allah ve Resûluhu Şeyh Mehmed kullarına mübâşir kulları ta'yîn ve huzû-(kesik) ve hakkım icrâ-yı hakk olunmak bâbında bâkî emr ve fermân devletlu merhametlu efendim sultânım hazretlerinindir

Bende-i 'Abd-(kesik)

Sayfa Numarası: 78/ Belge Numarası: 132

Şerî'at-şi'âr Antakya Kâdîsı Efendi –zîde fazluhu- (boşluk) ve Voyvodası husûs-ı mezkûrı mübâşiri ma'rifetiyle mahallinde şer'le görüb icrâ-yı hakk ve sıhhat ve hakîkati üzere tarafımıza i'lâm eyleyesiz deyu

(İmzâ) Fî 20 Ş. sene 1176 (6 Mart 1763)

Devletlu 'inâyetlu merhametlu efendim sultânım hazretleri sağ olsun 'arz-ı hâl kulları budur ki hâlâ Kârsû nâm karyeden olub bu kulların karındâ-(kesik) karye şeyhinin kızı taleb idub iltimâsına işliyub ve iki yüz gurûşdan tecâvüz-i başlık ( ) virmek üzere (kesik) saklamak üzere hâlâ bu kulunuz karındâşı bu senede merhûm olub şimdi şeyhimden karındâşım mâlını taleb itdikde bin dürlü (kesik) eyleyub devletlu efendimizin merâhim-i 'aliyyelerinden mercûdur ki mübâşir kulları ta'yîn idub hakkımızı hakk itmek üzere emr ve f-(*ermân*) sultânım hazretlerinindir

Bende-i el-Hâcc Kadir (m)

Sehven Mükerrer Kayd Olunmuşdur

Şerî'at-şi'âr Antakya Kâdîsı Efendi –zîde fazluhu- ve Voyvodası husûs-ı mezbûrı mübâşiri –(kesik) şer'le görilub ihkâk-ı hakk ve sıhhat ve hakîkati üzere tarafımıza i'lâm oluna deyu

Fî 20 Ş. sene (*117*)6 (6 Mart 1763)

Devletlu 'inâyetlu mürüvvetlu merhametlu efendim sultânım hazretleri sağ olsun 'arz-ı hâl kulları budur ki (kesik) Kârsû nâm karyeden olub bu kullarının karındâşım mezkûr karye şeyhinin kızın taleb idub işliyub ve iki yüz gurûşdur tecâvüz-i başlık virmek üzere ve altı sene ehl-i 'iyâlini (kesik) hâlâ bu kulların

karındâşı bu senede merhûm olub şimdi şeyhimden karındâşım mâlın taleb itdik-(kesik) devletlu efendim sultânım hazretlerinindir

Bende-i el-Hâcc (kesik)

Sayfa Numarası: 79/ Belge Numarası: 133

Düstûrûn-ı mükerremûn müşîrûn-ı müfahhamûn nizâmü'l-'âlem müdebbirü umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimü'l-mehâmmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'îb mümehhidü bünyâni'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyidü erkânü's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûfûn bi-sunûf-ı 'âvâtıfü'l-melikü'l-a'lâ Üsküdar'dan Şâm-ı Şerîf'e varınca yol üzerinde vâki' olan vüzerâ-yı 'izâm –edâma'llahu te'âlâ iclâlehum- ve a'zamü'l-ümerâ-i'l-kirâm efâhimü'l-küberâi'l-fihâm ûlü'l-kadr ve'l-ihtirâm ashâbü'l-'izzi ve'l-ihtişâm el-muhtassûn bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-a'lâ mîr-i mîrân-ı kirâm -dâme ikbâluhum- ve mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâ'îl ve'l-kelâm kudât ve nüvvâb –zîde fazluhum- ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân kethüdâ yerleri ve yeniçerî serdârları ve havâss-i evkâf zâbitleri ve a'yân-ı vilâyet ve iş erleri –zîde kadruhum- tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki

Haremeyn-i Şerîfeyn âhâlîsine beher sene mu'tâd-ı irsâl surre-i hümâyûn mevhîbet-i makrûnum iş-bu sene-i mübâre(*ke*)de dahî hazîne-i 'âmiremden 'an-nakdin ihrâc ve hademe(-*i*) devlet-i 'aliyyemden surre emîni nasb ve ta'y(*î*)n olunan kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân el-Hâcc Hüseyin –zîde mecduhu-ya teslîm olunub (الصوب) kıymet-i evbihi tevcîh vechen (وجهة) 'azîmet itmekle surre-i hümâyûnum ile emîn-i mûmâ-ileyhin vefâtında olan hüccâc-ı zevvi'l-ibtihâcın yollarda ve menâzil ve merâhilde muhâfazalarına takayyüd ve ihtimâm olunmak devlet-i 'aliyyemin ehemm-i mehâmm-i umûrundan olmağın imdi inşâ'llahu te'âlâ surre-i hümâyûnum ile emîn-i mûmâ-ileyh her kangınızın havza-i (حوزه) hükûmet ve kazâsına dâhil olur ise emîn ve mahfûz mahallere kondurub müstevfî bekciler ta'y(*î*)n ve gereği gibi bekledub gider olduklarında dahî yanlarına kadr-ı kifâye âdemlerinizden ve gayrîdan ve kazâlarınızdan darb ve harbe kâdir mu'temedun-'aleyh tüfeng-endâz âdemler koşub yollarda ve menâzil ve merâhilde muhâfaza ve muhâreselerine takayyüd-i tâmm ve sa'y-i mâlâ-kelâm iderek emnen ve sâlimen birbirinize isâl ve irsâle ihtimâm kazâ-be-kazâ mashûben-bi's-selâm irsâllerinizi meş'ar-i hüccet-i şer'iyye alub der-devlet-i medâra mürâsele idub ve lakin bu bahâne ile re'âyâ ve berâyâdan ve sükkân-ı vilâyetden müft ve meccânen zâd ve zahîre

mutâlebesi sevdâsıyla ve âhar vechle zulm ve ta‘addî olunmakdan ziyâde hazer ve ittikâ eyleyesiz surre-i hümâyûnumun gerek yollarda ve gerek merâhil ve menâzilde ve hıttâ ve tirhâlde eşkıyâ’ ve harâm-zâdelerden muhâfaza ve muhâresesine ziyâde takayyüd ve ihtimâm olunmak vâcib iken şöyle ki ma‘âza’llahu te‘âlâ bu emr-i hatîrde ihmâl ve tekâsül ve müsâmaha ve taksîriniz sebebi ile bir dürlü zarar ve gezend isâbet itmek lâzım gelür ise eşedd-i ‘ukûbına giriftâr olacağınız zâhir ve âşîkârdır âna göre her biriniz ziyâde bas(*î*)ret ve intibâh üzere hareket ve her hâlde muhâfaza ve muhâresesine ziyâde ihtimâm ve dikkat iderek surre-i şerîfim ve emîn-i mûmâ-ileyh ve yanında olan hüccâc-ı müslimîni kemâl-i emn ve selâmet ve mezîd-i itmi’nân ve refâhiyyet ile irsâl ve Şâm-ı Şerîf’e isâl itmeğe bezl-i kudret ve sarf-ı miknet eyleyub mikdâr-ı zerre ihmâl ve tekâsülden gâyetü’l-gâye hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı ‘âlî-şânım sâdır olmuşdur buyurdum ki (boşluk) vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte sudûr olan fermân-ı vâcibü’l-ittibâ‘ ve lâzımü’l- **(s. 80)** imtisâlimin mazmûn-ı itâ‘at-makrûnuyla ‘âmil olub hilâfından gâyetü’l-gâye hazer ve mücâne-(kesik) bilesiz ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız tahrîren fî evâsıt-ı şehr-i Recebi’l-ferd sene sitte ve (silik) (26 Ocak-4 Şubat 1763)

İslâmbo-(kesik)

<u>Sayfa Numarası: 80/ Belge Numarası: 134</u>

Kıdvetü’s-sâdâti’l-kirâm kâ’im-i makâm-ı sâbıkan Şeker-zâde es-Seyyid Hüseyin Efendi -dâme şerefuhu-

Ba‘de’t-tahiyyetü’l-vâfiye inhâ’ olunur ki iş-bu sene sitte ve seb‘în ve mi’ete ve elf şehr-i Ramazâni’l-mübârek-(kesik) (16 Mart-14 Nisan 1763) Antakya Kazâsı’nda sâkin sâdât-i kirâm-ı zevvi’l-ihtirâm üzerlerine tarafımızdan cenâbınızı kâ’im-makâ-(kesik) itmişizdir gerekdir ki sâdât-i kirâmın sahîhatü’l-ensâbına tevkîr ve ihtirâm idub (kesik) ve kâ’im-i makâmlar senedleriyle dahîl olub izhâr-ı siyâdet ve irâ’et-i ‘alâmet-i huzera id-(kesik) idub kendin dahî kat‘iyyen bir kimesneye ‘alâmet-i huzerâ vaz‘ına izn virmeyub iddi‘â-i (kesik) idenler tarafımıza havâle idesiz ve üzerlerine lâzım gelan te’dîb ve takrîrlerini ve hukûk-ı şer‘iyye-(kesik) iktizâ’ itdikde cenâbınız idub sâdât-ı kirâmı sâ’ir-i hükkâma bir dürlü rencîde ve remîde itd-(kesik) kelâm bu vedî‘a-i ‘uzmâ ve emânet-i kübrâda kemâl-i ‘iffet ve istikâmet idub sâdât –(kesik) tevcîh ve ‘arûsiyye ve devriyye ve muhaddesât-ı sâ’ire-i nâ-marziyye bir akçe ve bir habbelerin almayub bir ferde dahî aldırmayub sıyânet-i

‘arz ve mâllarında bezl-i makdûr ve sa‘y-i mevfûr almayub (kesik) –mehâbetlü-pâdişâh-ı İslâm-ı ebedd Allahu te‘âlâ ve ibkâhu îlâ-yevmi’l-kıyâm hazretlerinin devâm-ı ‘ömr ve devlet-(kesik) kirâmın ed‘iyye-i hayriyyelerini isticlâb idub her emrde şer‘-i şerîfe imtisâl ve inkıyâd ile (kesik) hazret-i seyyidü’l-enâm ‘aleyhi afdalü’t-tahiyyet ve ekmelü’s-selâm olasız ve’s-selâm

El-Fakr es-Seyyid Mehmed (kesik)

Der-kenâr: Tabkan âsluhu el-mumzâ el-mahtûm hurrîrehu el-fakîr الله مولى mahkeme-i Mahmûd Paşa medâri’l-hilâfe ‘ufî ‘anhu

Sayfa Numarası: 80/ Belge Numarası: 135

Vech-i tahrîr-i hurûf budur ki bâ-berât-ı şerîf-i ‘âlî-şân mutasarrıf oldığım Antakya-(kesik) ihtisâb ihzâriyyesi iş-bu bin yüz yetmiş altı senesi Mart’ı ibtidâsından (12 Mart 1763) (kesik) gelince zabt itmek üzere tarafımızdan iş-bu hâfız-ı temessük kıdvetü’l-emâsil ve’l-(kesik) el-Hâcc Abdullah –zîde kadruhu-ya der-‘uhde ve iltizâm olunub ve bedel-i iltizâmı (kesik) mezbûrı ber-vech-i peşîn âhz ve kabz olunub zabt ve rab(*t*)çun iş-bu (kesik) gerekdir ki kazâ-i mezbûrdan muhzır-başılıkdan hâsıl olan rüsûmâtı ve mahsulâtı (kesik) ve sinîn-i sâbık üzere âhz ve kabz ve zabt ve rabt idub yalnız bir sene tama-(kesik) tarafımızdan ve taraf-ı âhardan bir ferd müdâhale ve mu‘âraza eylemeyeler tahrîren fî târîhe’l-mezbûr (kesik)

Sayfa Numarası: 80/ Belge Numarası: 136

Hâlâ Antakya Kâdîsı Efendi ve Voyvodası ağa inhâ’ olunur ki husûs-ı mezkûrı ta‘yîn olunan mübâşir ma‘rifeti ve ma‘rifet-i şer‘le mahallinde görilub ihkâk-ı hakk ve sıhhat ve hakîkati üzere tarafımıza i‘lâm eyleyesiz deyu

(İmzâ) Fî 28 Ş. sene 1176 (14 Mart 1763)

Devletlu ‘inâyetlu merhametlu efendim sultânım hazretleri devlet ve ikbâl ile sağ olsun Antakya Kazâsı’na tâbi‘ Kusayr Nâhiyesi’nde (kesik) Hüsnü oğlu eş-Şeyh Yusuf ve eş-Şeyh Hüseyin nâmûn kimesnelerde iki kile alacak hınta olub ve hakkımı taleb it-(kesik) darb ve miyânımdan akçe kisemi ve bıçâğımı ve gadr-ı küllî eyledikleri ecilden ‘arz-ı hâle cesâret olunmuşdur merâhim-i (kesik) mübâşir kulları ta‘yîn buyurılub mahallinde ihkâk-ı hakk olunmak emr ve fermân devletlu ‘inâ-(kesik) efendim sultânım hazretlerinindir

Ben-(*de*) (kesik)

Sayfa Numarası: 81/ Belge Numarası: 137

Şerî‘at-şi‘âr Antakya Kâdîsı Efendi –zîde fazluhu- ve mefâhirü’l-emâsil ve’l-akrân Ser-tûrnâî İbrahim Ağa voyvodası ağa ve a‘yân-ı vilâyet ve iş erleri –zîde kadruhum- inhâ’ olunur (*ki*)

Sâbıkan Sayda Vâlîsi olub bu def‘a taraf-ı devlet-i ‘aliyye hüsrev-ânîsinden İç-il ve ‘Alâ’iyye sancâkları ‘inâyet ve ihsân buyurılan vezîr-i rûşen-i zamîr sa‘âdetlu mürüvvetlu Numan Paşa hazretleri bu esnâda savb-ı me’mûrelerine nehz(*â*)t ve ‘azîmetlerini müş‘ir hulûs-ı tâmmeleriyle tarafımıza ifâde itmeleriyle vezîr-i müşârün-ileyh hazretleri kazâ-i mezbûra duhûllerinden mukaddem iktizâ’ iden zâd ve zahîrelerini ve konaklarını Antakya’ya gelince kaç mahallde iktizâ’ ider ise bilâ-noksân tedârik ve hâzır ve âmâde itdiresiz bu husûsda bir dürlü ‘özr ve bahâne makbûl olmayacağını taraflarından vürûd iden tahrîrâtından ma‘lûmunuz oldukda müşârün-ileyhin zahîreci ve konakcısı yedlerinde olan defâtirleri mûcebince tamâmen ve kâmilen bilâ-noksân hâzır ve âmâde ve bir sâ‘at âkdem tekmîl olunması içun dîvân-ı Haleb’den mahsûs buyurıldı tahrîr ve ısdâr olunmuşdur bi-mennihi te‘âlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere vezîr-i müşârün-ileyh hazretlerinin bir vefk-i matlûb kaç mahallde iktizâ’ ider ise zahîre ve konaklarını tahsîl-i rızâları olmak vechle bilâ-kusûr hâzır ve âmâde olunmasına cümleniz ziyâde sa‘y ve dikkat ve bezl-i kudret ve bir gün âkdem zahîre ve konakları hâzır ve âmâde eyleyub mûceb-i buyurıldıyla ‘amel ve hareket ve vezîr-i müşârün-ileyh hazretlerinin mikdâr-ı zerre hilâfına tahrîrâtları zuhûr ider ise bir dürlü cevâba kâdir olamayacağınızı bagteten bilub âna göre hilâfından bi-gâyet tehâşî ve mücânebet eyleyesiz deyu

(İmzâ) Fî 29 Ş. sene (1)176 (15 Mart 1763)

Sayfa Numarası: 81/ Belge Numarası: 138

Hâlâ Emîrler Köyü şeyhü’l-beledî ve kurb-ı civârında vâki‘ (boşluk) karyeler şeyhi ve ihtiyârâtı inhâ’ olunur ki

Sâbıkan Sayda Vâlîsi vezîr-i rûşen-i zamîr sa‘âdetlu mürüvvetlu Numan Paşa hazretlerine ‘avâtıf-ı ‘aliyye-i hüsrevânî ve merâhim-i seniyye hazret-i cihân-dârîden İç-il ve ‘Alâ’iyye sancâkları teveccüh ve ‘inâyet ve ihsân buyurılub bu esnâda savb-ı me’mûrelerine nehz(*â*)t ve ‘azîmetlerini muhabbet-nâmeleriyle tarafımıza ifâde ve iş‘âr itmeleriyle öteden beru ol-havâlîden gelub geçen vüzerâ-yı ‘izâm hazerâtına dâ’ireleriyle iktizâ’ iden gerek zahîre ve gerek konakları husûsuna vezîr-i müşârün-ileyh hazretlerinin konakcı ve zahîrecisi defâtirlerinde meczûmunuz oldukda mu‘tâd-

ı kadîm üzere gerek konak ve gerek zahîre husûsunun bir ân âkdem temşiye ve nizâm-ı tedârik ve tekmîlçun mahsûs buyurıldı tahrîr ve ısdâr olunmuşdur inşâ'llahu te'âlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere 'amel ve hareket ve hilâfından gâyetü'l-gâye tehâşî ve mücânebet eyleyesiz deyu

(İmzâ) Fî 29 Ş. sene (1)176 (15 Mart 1763)

Sayfa Numarası: 82/ Belge Numarası: 139

Nâhât-ı Antakya kazâ-i der-livâ-i Haleb

Kavvâsiyye ma'a mezâri'ihâ Yûmurcak Tâş (boşluk) tâbi'-i mezbûr

Hâcı veled-i İbrahim	Çift 1
Mustafa veled- Sûfî	Çift 1
Musa veled-i Ahmed	Çift
Ramazan veled-i Ahmed	Çift 1
Ahmed veled-i Halil	Çift 1
(kesik)	-
Ahmed veled-i Ali	Çift 1
Hasan veled-i Yusuf	K.[99]
Cuma veled-i mezbûr	Çift 1
Levend veled-i Nasrullah	Çift 1
Hasan veled-i O	m.[100]
Süleyman veled-i Musa	Çift 1
Hızır (kesik) Yusuf	Çift 1
Fer(*â*)h veled-i O	Çift 1
Halil veled-i İlyâs	Bennâk
Hasan veled-i Ferâh	Çift 1
İlyâs fakîh imâm	İmâm 1
Cuma veled-i İbrahim	Çift 1
Ramazan veled-i Veli	m.
Kibrâm veled-i O	m.
Ahmed veled-i Kedim/Kerim	m.
Türkmân	m.
Veled-i O	m.

[99] Bennâk
[100] Mücerred

Nasreddin Türkmân 2

Hâsıl kısm-ı mine's-südüs _____

Malzemenin Cinsi	**Birimi**	**Değeri**
Hınta şunbul 120	Şunbul 120	3.640
Şa'îr	Şunbul 30	330
Erzen	Şunbul 10	220
Kûşne	Şunbul 20	440
'Alef	Şunbul 5	110
Mâl-i sayfî ma'a resm-i bostân	-	2.700
Resm-i çift	-	520
Resm-i bennâk	-	36
Resm-i mücerred	-	54
Resm-i ma'zuriyyet	-	250
Resm-i tapû ve deşt-i bânî	-	50

Bâd-ı hevâ mezra'a-i Yûmurcak Tâş kavvâsiyye-i mezkûr ve resm-i 'ârûsâne 150

Karyenin ekinliği der-karye-i mezbûr elli mahsûbdur gallât –500[101]

Karye-i mezbûr toprağında bir kıt'a arâzî cisrden kurb-i Tâhûm'a varınca ber-vech-i maktû' yüz akçesi Ca'fer Ağa zâbit-i evkâf 'uhdesine kayd olunmuş eledd ( ) idi karye bere ( ) olmağla der-'uhde (kesik) sâl hilâf-ı kânûn olmağın kânûn mûcebince kübr ( ) ve karye sâhibi zabt itmek üzere defterde kayd ol-(kesik)

Kıbâb-ı Beyti Lacâh, tâ'ife-i Ekrâd, tâbi'-i Rûc _____

Sîlo veled-i Hüseyin	Çift 1
Ahmed veled-i O	K.
Yusuf veled-i O	Çift 1
Aziz veled-i O	m.
Cuma veled-iSîlo	Çift 1
Ömer veled-i O	Çift 1

[101] 500 sayısından önce bir rakam olup belge kesik olduğundan okunamamıştır. 1.500 veya 7.500 olabileceği tahmin edilmiştir.

İbrahim veled-i Ali	m.
Sencer veled-i Hayder	Çift 1
Süleyman veled-i Osman	m.
Hüseyin veled-i İbrahim	Çift 1
Abdullah veled-i Nâsır	m.
Cuma birâder-i (kesik)	Çift 1
Hüseyin veled-i Cuma	K.
Mustafa veled-i Abdullah	K.
Abdullah veled-i O	m.
Cuma veled-i Yusuf	Çift 1
Ali veled-i Sâmir (kesik)	Çift 1
Cuma veled-i Şeyho/Şîho	Çift 1
Şeyho/Şîho veled-i Hüseyin	Çift 1

Hâsıl kısm-ı mine's-südüs

Hınta 25	1.250
Şa'îr 25	700
Mâl-ı sayfî ma'a resm-i bostân	(silik)
Resm-i çift	440
Resm-i deşt-i bânî	10

Yekûn 2.500

Mukâta'a-i bâc-ı bâzâr ve gâv ve ester ve şütr ve gayriden ve nefs ve min kıbel-i hâri(*c*) ( ) ez-defter gayriler hâss-ı kadîm bâc-(kesik) ve ih(*ti*)sâb ve kabbân ve kassâb-hâne der-nefs-i m. ve nefs-i ma'an ve sâ'ir bâzârların ne-vechle ele gel-(kesik) kânûn üzere iş-bu bâlâda mestûr vech üzere alına süflâ tâbi'-i Sermîn ( ) fî 6.000

Mahsûl-i yasâğî-i hân-ı mâ-beynde de(*r*)-nefs-i Haleb hâric ez-defter tâbi'i Haleb

Mahsûl-i yasâğî-i hân-ı esb der el-vekâle (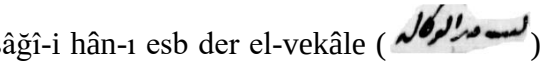) der-nefs-i Haleb hâric tâbi'-i Haleb

Mahsûl-i yasâğî-i hân-ı der-Mankûf ( ) Haleb hâric tâbi‘-i Haleb 4.000

Sûret-i defter-i cedîd ve mufassal sultânî ( ) budur ki nakl olundı (kesik) evâhir-i şehr-i Rebî‘i’l-(kesik) ve mi’e ve elf

Sayfa Numarası: 83/ Belge Numarası: 140

Hâlâ Antakya Kâdîsı Efendi ve Voyvodası Ağa müdde‘î-i merkûmun da‘vâsını mahallinde ve ta‘yîn olunan mübâşir ma‘rifeti ve ma‘rifet-i şer‘le görilub ihkâk-ı hakk ve sıhhat ve hakîkati üzere i‘lâm olunmak deyu

(İmzâ) Fî 3 N. sene 1176 (18 Mart 1763)

Devletlu ‘inâyetlu merhametlu efendim sultânım hazretleri sağ olsun ‘arz-ı hâl kulları budur ki bu kulları Haleb kurâlarından Sermede ( ) nâm karye sâkinlerinden olub karındâşım Ber(*e*)kât nâm kulları ticâret tarikiyle Kusayr Nâhiyesi’nde Bâverde nâm karyeye nüzûl ve karye-i mezbûre âhâlîsi ile münâza‘a vâki‘ olub ve karye-i mezbûre şeyh-i beledî Şeyh Mustafa ve oğlı Ahmed ve eski şeyhi Halil ve Ahmed ibn Osman ve Halil ibn Meryem ve Hâcı Ahmed nâmûn kimesneler bi-gayr-ı hakkın karındâşımı katl idub bu kullarına gadr-ı küllî olunmağla merâhim-i ‘aliyyelerinden mercûdur ki mübâşir kulları ta‘yîn ve şer‘le mürâfa‘a ve hakkımı ihkâk-ı hakk olunmak bâbında bâkî fermân sultânım hazretlerinindir

Bende-i Ahmed

Sayfa Numarası: 83/ Belge Numarası: 141

Şerâyi‘-i şi‘âr Antakya ve Bîlân ve Bayâs kâdîları efendileri –zîde fazluhum- ve mefâhirü’l-emâsil ve’l-akrân voyvoda ve mütevellîleri ve a‘yân ve iş erleri ve Karamûrt Hânı Zâbiti ve Ordû Karyesi Zâbiti ve ih(*ti*)yârları –zîde kadruhum- inhâ’ olunur ki

Sâbıkan Sayda Vâlîsi olan vezîr-i mükerrem sa‘âdetlu mekremetlü Numan Paşa hazretlerinin ‘avâtıf-ı ‘aliyye(-*i*) hüsrev-âne ve ‘avârif-i seniyye(-*i*) mülükâneden İç-il ve ‘Alâ’iyye sancâkları tevcîh ve ‘inâyet buyurıldığı hasebiyle vezîr-i müşârün-ileyh hazretleri bu esnâda Sayda’dan nehzât ve hareket ve Ordû Karyesi ve Antakya tarîkiyle mansıbları cânibine ihâle ‘itân-ı ( ) ‘azîmet buyurmalarıyla vezîr-i müşârün-ileyh hazretleri kazâlarınıza nüzûllerinde iktizâ’ iden merâsim-i ikrâm ve levâzım-ı ihtirâmlarına ihtimâm ve dikkat eylemeniz içun dîvân-ı

Haleb’den iş-bu buyurıldı tahrîr ve ısdâr ve irsâl olunmuşdur inşâ’llahu te‘âlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere müşârün-ileyh hazretleri mansıbları tarafına ‘âzimen kazâlarınıza nüzûllerinde dâ’irelerine iktizâ’ iden bir gicelik zahâyiri tedârik ve takdîm ve merâsim-i ikrâmlarıyla hizmet-i ihtirâmlarını edâ’ ve tetmîm eyleyub mûceb-i buyurıldıyla ‘amel ve hilâfından tevakkî ve hazer eyleyesiz deyu

(İmzâ) Fî 5 N. sene 1176 (20 Mart 1763)

<u>Sayfa Numarası: 83/ Belge Numarası: 142</u>

Berâ-yı ta‘y(*î*)nât-ı harc ‘an-dâ’ire-i hazret-i veliyyü’n-ni‘am

Fî 9 N. sene 1176 (24 Mart 1763)

Nân-ı ‘azîz	Kıyye 500
Lahm	Kıyye 280
Kuzı	Re’s 3
Pirinc	Kıyye 280
Revgan-ı sâde	Kıyye 80
Dakîk-i hâss	Kıyye 5
Nohûd	Kıyye 4
‘Asel	Kıyye 10
Şem‘-i ‘asel	Kıyye 2
Şem‘-i revgan	Kıyye 4
Süd ve yoğurt mikdâr-ı kifâye	
Tâvuk	Re’s 10
Yumûrta	100
Katrân	Kıyye 25
Tûz mikdâr-ı kifâye	
Hınta mikdâr-ı kifâye	
Evtâd-ı hıyâm	Re’s 500
Samân mikdâr-ı kifâye	
Şa‘îr ‘alîk	‘Aded 1.000
Ma‘bûk ( ) develere ‘alîk	60

Kulâvuz ve Yelkendüzci

Nefer 18

( )

Ber-minvâl-i meşrûh defter olundığı vech üzere dâ'ire(-*i*) hazret-i veliyyü'n-ni'am iktizâ' idecek bir günlük ecnâs-ı zahâyirdir

(İmzâ) Fî 9 N. sene 1176 (24 Mart 1763)

Mehmed Hazret-i Kethüdâ-yı Vâlî-i İç-il hâlâ

<u>Sayfa Numarası: 84/ Belge Numarası: 143</u>

Şerâyi'-i şi'âr Sayda'dan İç-il'e varıncaya dek yol üzere vâki' kudât ve nüvvâb (kesik) –zîde fazluhum- ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân kethüdâ yerleri ve yeniçerî serdârları ve (kesik) sâ'ire ve a'yân-ı vilâyet ve söz sahibleri ve ihtiyârları cümleniz inhâ' olunur ki

'Avâ-(kesik) 'aleyh cihân-dârî ve 'avârif-i seniyye-i hâkânîden İç-il ve 'Alâ'iyye sancâkları tarafımıza (kesik) ve ihsân buyurılub oldığı Sayda'dan hareket ve nehzât ve bi-mennihi te'âlâ karîben ( ) üzerler-(kesik) mürûrımız mukadder olmağla ber-mûceb-i defter nüzûl olacak menâzilde iktizâ' iden dâ-(kesik) tertîb ve tedârik itdirilmek bâbında iş-bu buyurıldı tahrîr ve ısdâr ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akr(*ân*) ağa ile irsâl olunmuşdur inşâ'llahu te'âlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere ber-(kesik) nüzûl olacak menâzilin iktizâ' iden zâd ve zahâyirin hâzır ve âmâde itdirilm-(kesik) mezîd-i dikkat ve ihtimâm ve bir dürlü kusûr ve tehâvünden tehâşî ve mücânebet ve ber-mûc-(kesik) 'âmil olasız deyu

(İmzâ) Fî 28 Ş. sene 1176 (14 Mart 1763)

<u>Sayfa Numarası: 84/ Belge Numarası: 144</u>

Sâbıkan Haleb Kâdîsı olan fazîletlu semâhatlu Ahmed Efendi'nin bundan âkdem 'Ayn-ı 'Asâfîr nâm mahallde gasb (kesik) ve eşyâsından 'Amîkî 'Aşîreti'nde zuhûr idub Dûşer oğlu Bilâl Ağa ma'rifetiyle tahsî-(kesik) Antakya kurbunda Kapûcı-kayası nâm mahallde mübâşir ta'yîn olunan sa'âdetlu silâhşor ma'rifet-i şer'le teslîm olunan emvâl-ı magsûbe defteridir ki zikr olunur

Fî 13 N. sene 1176 (28 Mart 1763)

Altûn beşik elmâs hâtim	'Aded 1
Sîm esb başlığı yâldûzlı ma'a rişte	'Aded 1

Sîm-i çapkûn sîne-bendi yâldûzlı	‘Aded 1
( ) şeritli güvez(*i*) hâşiye	‘Aded 1
Sâde kablâ(*n*) postı (kesik)	‘Aded 1
İki göz sîmli gayret kuşağı	‘Aded 1
Köhne destâr	‘Aded 1
Ünkûd-ı cûka köhne dolama	‘Aded 1
Köhne cübbe kedi yeşil çûkaya kablu kürk	‘Aded 1
Sâde tek piştov	‘Aded 1
Nukûd (kesik)	Gurûş 160 038

Bâlâda muharrer olan emvâl ve eşyâ’ mübâşir-i mûmâ-ileyhe tamâmen teslîm olunmağla (sahh)

<u>Sayfa Numarası: 84/ Belge Numarası: 145</u>

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki

Haleb Sancağı’nda Kusayr Nâhiyesi’nde vâki‘ Büyükburc nâm karye ve gayrîden kırk bin yedi yüz (kesik) akçe berât-ı şerîf-i ‘âlî-şânım ile mutasarrıf oldığım ze‘âmetim iş-bu bin yüz yetmiş altı sene-(kesik) Mârt’ı ibtidâsından sene-i mezbûre Şubât’ı gâyetine değin zabt ve rabt eylemek üzere iş-bu (kesik) temessük kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Ser-tûrnâî Şerefüddin Ağa –zîde kadruhu-ya sene-i sâbıka (kesik) bin üç yüz gurûşa der-‘uhde ve iltizâm olunub ol-dahî iltizâmı kabûl ve bedel-i (kesik) meblağ-ı mezkûrı tarafımıza tamâmen edâ’ ve teslîm olunmağla zabtıçun yedine iş-bu memhûr zabt (kesik) inşâ’llahu te‘âlâ sene-i mezbûre derûnunda vâki‘ a‘şâr-ı şer‘iyye ve resm-i ‘ârûsâne (kesik) ve tâpû-yı zemîn ve sâ’ir cüz’î ve küllî her ne hâsıl olur ise min-külli’l-vücûh (kesik) ve maktû‘ü’l-kadem sene-i sâbıkada minvâl-i meşrûh üzere zabt ve rabt idub ve (kesik) mezkûre re‘âyâlarısız ki ağa-yı mûmâ-ileyh hazretleri üzerlerinize sûbaşı ve (kesik) re’yinden hâric hareket eylemeyesiz tahrîren fî gurre(-*i*) Mârt-ı evvel sene 1176 (H. 26 Şa‘bân 1176/ M. 12 Mart 1763)

(İmzâ) Mehmed (kesik)

Sayfa Numarası: 85/ Belge Numarası: 146

Sâbıkan Haleb Kâdîsı olan fazîletlu semâhatlu Ahmed Efendi'nin bundan âkdem 'Ayn-ı 'Asâfîr nâm mahallde gasb olunan eşyâsından Reyhânlû ve Mandallû ve 'Azîzlü ([illegible]) 'aşîretlerinden mübâşir ta'y(*î*)n buyurılan sa'âdetlu silâhşor ağa ma'rifetiyle tahsîl ve ağa-yı mûmâ-ileyh ma'rifet-i şer'le teslîm olunan eşyâ-yı magsûbe defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur

Fî 15 Ramazân sene 1176 (30 Mart 1763)

Malzemenin Cinsi	**Adedi**
Kelâm-ı kadîm	10
Kitâb-ı şifâ hüsn-i hatt	Cild 1
En'âm-ı şerîf sîm kablu	1
Paris sâ'at mebnekârî ma'a köstek	'Aded 1
Bâğı zer kablu sîm sâ'at ma'a köstek	'Aded 1
Tübbân sîm yâldızlu kılınc siyâh deliksiz ve bâğsız	1
Sîm yâldızlu çapkûn başlık [illegible]	'Aded 1
Şâm tîmûrı ağızlığı sîm kılınç	1
Sîm hançer ağızlığı	1
Sîm kûşâk	1
Sîm vezneler ki ([illegible])	1
Biniş başlığının yalnız kubledesi	1
Şâlî sûd mâ-i üzerine işleme Frenk biniş	Kise 1
[illegible] Kara [illegible] cûkıyye kablu biniş kürk	1
Köhne şekrî kerm-sûde kablu köhne vaşak kürk cübbe	1
Sûzânî illi kenîfi kuvez şâlı	1
Sûd mâ-i libâde kutnû	1

Köhne çiçeklu entârî	‘Aded 1
Pirinc rikâb	Çift 2
Köhne hançer	2
Köhne kabût	1
Köhne biniş kuvez	1
Yedek ortosî/örtüsi	1
Sârı tepelu piştov	‘Aded 1
‘Azîzlü ‘Aşîreti’nden Bilâl Ağa yediyle sekiz neferin mübâşir-i mûmâ-ileyhe teslîm	Gurûş 264
Memiş Ağa’ya hediye tarîkiyle virdiği kırmız(ı) çûkaya kablu nâfe biniş müsta‘mel mübâşire teslîm kürk	1
Ve ağa-yı mûmâ-ileyhe virilan mübâşire ât teslîm	1
Ve altûn	50

<u>Sayfa Numarası: 85/ Belge Numarası: 147</u>

Hâlâ Antakya Kâdîsı Efendi ve Voyvodası ağa inhâ’ olunur ki sâhib-i ‘arz-ı hâlin yedinde olan fetvâ-yı şerîfe ba‘de’n-nazar ta‘yîn olunan mübâşir ma‘rifeti ve ma‘rifet-i şer‘le görilub ihkâk-ı hakk ve sıhhat ve hakîkati üzere i‘lâm olunmak deyu

(İmzâ) Fî 11 L. sene 1176 (25 Nisan 1763)

Devletlu merhametlu sultânım hazretleri sağ olsun ‘arz-ı hâl kullarıdır ki Antakya sâkinlerinden Zakkûm Mehmed ve Câğcı (جاجى) İbrahim ve Emîr Yusuf ve Bazâr-başı oğlu Ebubekr ve Emrullah nâmûn kimesneler kendu hâlimde Beyz/Bez (بيز) Hânı’nda kendi işimde meşgûl iken katl niyyetiyle alât-ı silâh ile üzerime hücûm idub ber-takrîble kendimi halâs idub altmış gurûş akçe ve on beş dirhem-i sîm ve bir yeşil destârımı dahî alub bu kullarına gadr-ı küllî olmağla merâhim-i ‘aliyyelerinden mercûdur ki yedimde olan fetvâ-yı şerîf mûcebince merkûmları huzûr-ı ‘âlîlerine ihzâr ve şer‘le hakkım icrâ-yı hakk olunmak bâbında bâkî fermân devletlu efendimindir

Bende-i es-Seyyid Ahmed

Sayfa Numarası: 86/ Belge Numarası: 148

Sâbıkan Haleb Kâdîsı olan fazîletlu semâhatlu- el-Hâcc Ahmed Efendi hazretleri Halebü'ş-Şehbâ'dan Âsitâne-i 'Aliyye'ye 'azîmet (kesik) Hârim Kazâsı'ndan hareketinden 'Amîk Ovâsı'nda 'Ayn-ı 'Asâfîr nâm mahalle vürûdunda ekrâd eşkıyâs-(kesik) otuz mikdârı atlu önüne çıkub kendinin ve hazîne-dârının ve üç nefer etbâ'ın-(kesik) elbise ve sâ'atler ve raht ve bisât ve bârg(*î*)rin nehb ve gâret itdiklerini Anta-(*kya'da*) huzûr-ı şer'-i enverde iddi'â itdiği üzere cemm-i gafîrin haber virub yedine i'lâm-ı şer'î (kesik) eşyânın sûret-i defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur

Malzemenin Cinsi	**Adedi**
Hüsn-i hatt kelâm-ı kadîm	'Aded 1
Şukkâ-yı şerîf	'Aded 1
Elmâs hâtim	'Aded 1
Hazîne-dârının koyununda nukûd akçe gurûş	'Aded 1.900
Cild-i kafa biniş kürk	'Aded 1
Def'a bir kîse içinde mahlût nukûd	Gurûş 525
Kûnt (قونت) yaldızlı çîkûn ruhsatı	'Aded 1
Yaldızlı at başlığı	'Aded 1
Frenk pesend kesme	'Aded 1
Şeritli gâş(*iye*)	'Aded 1
Paris altûn sâ'at	'Aded 1
Tonbâk-ı cedîd sâ'at	'Aded 1
Bağı kablu sîm sâ'at	'Aded 1
Sîmlu en'âm kîsesi ma'a en'âm	'Aded 1
Kablan postı (kesik) ve başlığıyla 'aded 1	'Aded 1
Üç nefer etbâ'ının yanlarında mevcûd olan akçe ve elbise ve gayrîsi	Gurûş 1.280
Mevlânâ-yı müşârün-ileyhin tatbîk-i mehri	'Aded 1

Sayfa Numarası: 86/ Belge Numarası: 149

Sâbıkan Adana Beğlerbeğisi olan ‘izzetlu ref‘etlü Ahmed Paşa hazretleri ve yeğenleri olan Hân Ağası Memiş Ağa (kesik) bundan âkdem Haleb Monlâsı olan fazîletlu semâhatlu Ahmed Efendi hazretlerinin Âsitâne-i ‘Aliyye’ye teşrîfleri (kesik) esnâsında ‘Amîk Ovâsı’nda nehb ve gâret olunan emvâl ve eşyâ-yı magsûbe (kesik) bir mikdârı Reyhânlû ‘Âşîreti âhâlîsinden ve eşyâ-yı magsûbe-i mezbûrun tekmîli husûsı yine (kesik) mezbûr derûnunda sekiz nefer-i harîdin ( ) zimmetlerinde ve mezbûrlar kendu etbâ‘ınız oldığı (kesik) dîvân-ı Haleb’den iş-bu buyurıldı tahrîr ve ısdâr ve irsâl olunmuşdur imdi vusûlünde gerekdir ki (kesik) meşrûh üzere eşyâ-yı magsûbe-i mezbûrı bilâ-noksânın tamâmen ve kâmilen ber-mûceb-i defter mum-(kesik) tahsîl ve taraf-ı devlet-i ‘aliyyeden mübâşir ta‘yîn olunan ağaya teslîm itdirdiniz (kesik) itmedi(*ği*)niz sûretde efendi(*-i*) müşârün-ileyh hazretlerinin iddi‘âsı üzere yine ol-havâlîler-(kesik) kimesnelerin şehâdetleriyle bir kıt‘a i‘lâm taraf-ı devlet-i ‘aliyyeye gitmek lâzım gelur (kesik) mâl-ı magsûbe-i mezbûr sizlerden tamâmen ve kâmilen bilâ-noksânın tahsîl ve tekmîl olunacağı (kesik) oldığından başka mâl-ı mezbûrun üç beş katı mikdârı vahâmeti sizlere râci‘ (kesik) meczûm olmağla bu sûretde intibâh-ı mutabassır-âne hareket birle mâl-ı magsûbe-i mezbû-(kesik) bilâ-noksânın tahsîl ve tekmîl ve mübâşirîne teslîm ile cây-ı selâmetinize vesîle olacak (kesik) mübâderet ve dikkat-i tâmm ve bezl-i nakdîne-i mâ-hasal kudret idub mûceb-i (kesik) ‘âmil olasız deyu

(İmzâ) Fî 15 N. sene 1176 (30 Mart 1763)

Sayfa Numarası: 87/ Belge Numarası: 150

Hâlâ Reyhânlû ‘Aşîreti Boy beğisi ve sâ’ir ihtiyârları ve iş erleri –zîde kadruhum- inhâ’ olunan budur ki

Sâbıkan Haleb Monlâsı fazîletlu semâhatlu Ahmed Efendi hazretlerinin ‘Amîk Ovâsı’nda Asitâne-i ‘Aliyye’ye teşrîfleri esnâsında ‘aşîretinizden ve gerek ‘aşîretiniz derûnunda olan sekiz nefer ceridlü ( ) re‘âyâsının nehb ve gâret eyledikleri emvâl ve eşyâ’ ve nukûdun tekmîlen edâsı husûsunda a‘zâr-ı vâhiye ile emvâl-ı magsûbe ‘aşâ’ir-i sâ’ireye istinâdınız ihbâr olunmakla eşyâ-yı magsûbe mezbûr efendi müşârün-ileyhin iltimâs ve istid‘âsıyla Antakya Kâdîsı’nın huzûrunda cemm-i gafîrin şehâdetleriyle virdiği i‘lâm ve mumzâ defter mûcebince taraf-ı devlet-i ‘aliyyeden ısdâr buyurılan emr-i cihân-ı mutâ‘ın mazmûnı üzere nehb ve

gâret olunan eşyâ’ ve nukûdun zikr olunan defter-i mumzâ ve emr-i celîli’ş-şân mûcebince bilâ-noksânın bir ân ve bir sâ‘at mukaddem tamâmen ve kâmilen teslîm itdiniz ne a‘lâ ve alâyına tamâmen teslîm itmeyub a‘zâr-ı vâhiye ile ‘aşâ’ir-i sâ’ireye istinâd sevdâsında olursanız etrâfınızda olan Rakka Vâlîsi ve Besnî mîr-i mîrânı ve Mar‘aş vâlîsi taraflarından ve ‘Ayıntâb ricâlleriyle ol-havâlîler bi’l-cümle sedd-i bend olundukdan sonra bi’n-nefs kendumiz kapû halkı ile Adana vâlîsi vezîr-i mükerrem hazretlerini ma‘iyyetimize alub üzerlerinize varıldıkda beyhûde olan ‘özr ve ‘illetiniz bir dürlü isnâ’ olunmayub bu emvâl-ı mezbûrun bir kaç katı cebren ve kahren ‘alâ-eyy-i hâlin sizlerden tahsîl dahî kanâ‘at olunmayub imtisâl-i emr-i pâdişahî itmeduğinize binâ’en her birleriniz hakklarınızda cezâ-yı mâ’iliyyetleriniz gereği gibi icrâ’ olunacağı mukaddemce ma‘lûmlarınız ve mücerredsizleri ikâz ve agâh içun dîvân-ı Haleb’den iş-bu buyurıldı kazâ-i cereyân tahrîr ve ısdâr ve irsâl olunmuşdur imdi vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere efendi(-*i*) müşârün-ileyhin emvâl ve eşyâ(-*i*) magsûbesinin bi-tamâmihâ çend-rûz zarfında tekmîlen teslîminde zerreti müsâmahanız ( ) vâki‘ olur ise ser-i mübârek hazerât-ı evliyâ-yı ni‘mi içun cümlenizin hakklarınzda cezâ-yı kurâlarınızın icrâsını muhakkak bilub ve bu husûsda Antakya âhâlîsi dahî muhkem te’dîb olunacakları ve sizler dahî kat‘an cây-ı selâmet olmadığını bilub mûceb-i buyurıldıyla ‘amel ve hareket ve hilâfından bi-gâ(*y*)et ihtirâz eyleyesiz deyu

(İmzâ) Fî 15 N. sene 1176 (30 Mart 1763)

<u>Sayfa Numarası: 88/ Belge Numarası: 151</u>

Düstûrûn-ı mükerremûn müşîrûn-ı müfahhamûn nizâmü’l-‘âlem müdebbirü umûri’l-cumhûr bi’l-fikri’s-sâkıb mütemmimü mehâmmi’l-enâm bi’r-re’y (kesik) mümehhidü bünyâni’d-devleti ve’l-ikbâl müşeyyidü erkânü’s-sa‘âdeti ve’l-iclâl el-mahfûfûn bi-sunûf-ı ‘âvâtıf (kesik) el-a‘lâ Üsküdar’dan Anadoli’nin orta koluyla Diyârbekr’e varınca vâki‘ olan vüzerâ-yı ‘izâm -edâm (kesik) iclâlehum- ve e‘âzimü’l-ümerâ-i’l-kirâm efâhimü’l-küberâ-i’l-fihâm ulü’l-kadr ve’l-ihtirâm ashâbü’l-‘izzi ve’l-(kesik) el-muhtassûn bi-mezîdi’l-‘inâyeti’l-meliki’l-a‘lâ mîr-i mîrân-ı kirâm -dâme ikbâluhum- ve mefâhirü’l-kudât ve’l-hükkâm (kesik) el-fezâ’îl ve’l-kelâm kudât ve nüvvâb –zîde fazluhum- ve mefâhirü’l-emâsil ve’l-akrân mütesellimler ve (kesik) ve yeniçerî serdârları havâss ve evkâf zâbitleri ve ze‘âmet

ve tîmâr sûbaşıları ve bâc-dâr-(kesik) zâbitân ve â‘yân-ı vilâyet -zîde kadruhum-tevkî‘-i refî‘-i hümâyûn vâsıl olıcak ma‘lûm ola ki

Öte-(kesik) Vilâyet-i Anadoli’da vâki‘ büldân ve emsâr ve kasâbât ve kurâda sâkin fukarâ-yı ra‘iyyetin (kesik) erbâb-ı ticâretin ve konar ve [illegible] ve göçer ‘aşâ’ir ve kabâ’ilin ricâlinin yedlerinde bulunan ağnâm-(kesik) fursat içun kendu hâhişleriyle pey-der-pey Asitâne-i Sa‘âdet’ime geturub kassâb-başılar taraf-(kesik) ve taraf-ı âhardan nakz ve müdâhale olunmaksı(*z*)ın kenduleri für(*û*)ht ve bâ-husûs geçen sene sâdır (kesik) emr-i şerîfimle bi’l-cümle ağnâm geturenler diledikleri kimesnelere bilâ-nizâ‘ bey‘ ile intifâ‘ (kesik) ve vücûh(-*i*) şettâ ile kisb ve kâr eyledikleri cümlenin ma‘lûmı olub ve el-hâletü-hazihi yalnız (kesik) ili cânibinden gelan ağnâm İslâmbol’da olan ‘ibâdullaha vefâ itmeyub Anadoli taraf-(kesik) dahî kesret üzere ağnâm tevârîdi muktezî olub binâ’en-‘aleyh Anadoli câniblerinden (kesik) ağnâmdan çâşnîsi tutulması men‘-i küllî ile men‘ olunmağla geçîdlerde ve memerr ve ma‘berlerde ve (kesik) sa‘âdetime koyun getürenlerden mu‘tâda mugâyir ‘alâ-tarîki’l-bid‘ nesne mutâlebe olunmamak (kesik) be(*y*)‘ içun ağnâm geturenlerin ağnâmlarıyla emnen ve sâlimen bu cânibe tesy(*î*)r ve imrârlarına (kesik) fermânım olmağın iş-bu emr-i şerîfim ısdâr ve sadr-ı a‘zam ağalarımdan kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân (kesik) –zîde kadruhu- ile irsâl olunmuşdur imdi siz ki vüzerâ-yı müşâr ve mîr-i mîrân ve sâ’ir mûmâ-ileyhim (kesik) Türkmân ve Haleb tâ’ifesinin ve sâ’irlerin getürdikleri koyunları rızâsıyla diledikleri (kesik) ve bahâları sağ akçeden olmak üzere tamâmen ashâbına teslîm olunmak ve kassâb-başılar ve sâ’ir (kesik) tarafından çâşnî tutulmayub vechen-mine’l-vücûh cevr ve ta‘addî olunmamak ve bahâları (kesik) sağ akçe virilmek üzere bu ta(*ra*)fda tenbîhi lâzım gelenlere muhkem tenbîh olunmağla siz dahî (kesik) getürenlerden mürûr ve ‘ubûr eyledikleri geç(*i*)dlerde mu‘tâda mugâyir ‘alâ-tarîki’l-bid‘ akçe (kesik) kenduleri bir dürlü rencîde ve remîde olunmaması husûslarını ikti(*z*)â idenlere muhkem tenbîh ve te’kîd (kesik) Türkmân ve Haleb tâ’ifeleri ve sâ’ir ashâb-ı ağnâmın getürdüb kassâb-başılar ve sâ’ir (kesik) çâşnî tutulmayacağını cümlesini ifâde ve takdîr ve inşâ’llahu te‘âlâ geturecekleri koyunlarının bir ‘adedi (kesik) ve geru dönmemek üzere herkes rızâlarıyla istedikleri kimesnelere bilâ-ç(*â*)şnî bey‘ eylemeleri-(kesik) ihtimâm olundığı ve koyun sâhibleri bu siyâk üzere getürdikleri ağnâmdan me’mûlden (kesik) ideceklerini inhâ’ ve tebşîr eyleyerek Âsitâne-i Sa‘âdet’ime kesret üzere koyun nakline cümleyi teşvîk (kesik) ve ashâb-ı ağnâmın mevcûd olan koyunlarını bir gün mukaddem yola çıkardub i‘ânet ve

(kesik) iderek selâmet ve emniyyet birle ‘acâleten ve müsâra‘aten bu tarafa sevk ve (*t*)esy(*î*)re sa‘y ve dikkat (kesik) zerre tehâven ve tekâsülden bi-gâyet tevakkî ve mücânebet eyle(*ye*)siz bu husûs Âsitâne-i Sa‘âdet’imde (kesik) def‘-i zarûretlerine vehm koyun ashâbının kisb-i menfa‘atlerine vesîle ve ‘illet olmakla koyun (kesik) ser-i mû zerre ve remîde ve esnâ-yı râhda mikdâr-ı zerre ta‘addî ve rencîde olunmalarına kat‘an (kesik) şerifim yoğ iken şöyle ki fermân-ı şerîfime mugâyir hareket ile esnâ-yı râhda hilâf-ı mu‘tâd akçe (kesik) ve yâhûd âhar vechle ta‘adddî vukû‘ı vücûh(-*i*) ta‘addiyât ile rencîde olunmadıkları haber virilmek (kesik) **(s. 89)** olunmak lâzım gelur ise ol-makûlelerin muhkem hakklarından gelineceği bi-iştibâhdır âna göre her biriniz mezîd-i ihtimâm üzere hareket ve keyfiyyeti cümleye i‘lân ve işâ‘at ve fermân-ı ‘âlî-şânımın tenfîr ve icrâsına sarf-ı mezîd-i kudret ve miknet eylemeniz bâbında fermân-ı ‘âlî-şânım sâdır olmuşdur buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte sudûr olan fermân vâcibü’l-ittibâ‘ ve lâzımü’l-imtisâlimin mazmûn-ı itâ‘at-makrûnuyla ‘âmil olub hilâfından bi-gâyet hazer ve mücânebet eyleyesiz şöyle bilesiz ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız tahrîren fî evâsıt-ı şehr-i Şa‘bânü’l-mu‘azzam sene sitte ve seb‘în ve mi’e ve elf (25 Şubat-6 Mart 1763)

İslâmbol el-Mahrûse

<u>Sayfa Numarası: 89/ Belge Numarası: 152</u>

Hâlâ Antakya Kâdîsı Efendi inhâ’ olunur ki medîne-i mezbûrenin da‘vâsı ta‘yîn olunan mübâşir ma‘rifeti ve ma‘rifet-i şer‘le görilub ihkâk-ı hakk ve sıhhati üzere i‘lâm olunmak deyu

(İmzâ) Fî 18 N. sene 1176 (2 Nisan 1763)

Devletlu ‘inâyetlu merhametlu efendim sultânım hazretleri devlet ve ikbâl ile sağ olsun ‘arz-ı hâl-i câriyeleridir ki Antakya Tut Dîbi Mahallesi’nde Mezra‘alı es-Seyyid Mehmed nâm kimse bir bâb hânemizi bi-gayr-ı hakkın âhz ve zabt eyleyub bu câriyelerine cevâb virub bî-kes oldığım içun bu câriyelerine gadr-ı küllî olmak ile iş-bu ‘arz-ı hâl(*e*) cesâret olunmuşdur merâhim-i ‘aliyyelerinden mercûdur ki merkûm es-Seyyid Mehmed’e mübâşir kulları ta‘yîn ve dîvân-ı Haleb’e ihzâr ve şer‘an hakkım ihkâk eylemek bâbında bâkî emr ve fermân ve lutf ve ihsân devletlu ‘azîmetlu merhametlu efendim sultânım hazretlerinindir

El-Hakîr Fâtma (m)

Sayfa Numarası: 89/ Belge Numarası: 153

Hâlâ Antakya Kâdîsı Efendi inhâ' olunur ki husûs-ı mezkûr ta'yîn olunan mübâşir ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le görilub sâ(*b*)it olan hakkı hakk ve icrâ-yı şer' tenvîr sübût itdirilmek deyu

(İmzâ) Fî 18 N. sene 1176 (2 Nisan 1763)

Devletlu 'inâyetlu efendim sultânım hazretleri sağ olsun 'arz-ı hâl kulları budur ki bu kulları Kusayr Nâhiyesi'nde sâkin iken Sağriye Karyesi sâkinlerinden Şeyh Ömer nâm kimesne dört nefer âdem birle Kafâz (قفاز) kurbunda gelur iken yoluma çıkub iki yüz gurûş kıymetlu kısrağımı elimden cebren ve kahren alub küllî hayf ve gadr itmeleriyle hâk-i pây 'arz-ı hâle cesâret olundı merâhim-i 'aliyyelerinden niyâz-mendim ki mübâşir kulları ta'yîn buyurub mezkûrları huzûr-ı şerîfe ihzâr şer'an sâbit olan hakkım ihkâk olmak bâbında emr ve fermân efendim sultânım hazretlerinindir bâkî du'â

Bende-i Mehmed

Sayfa Numarası: 90/ Belge Numarası: 154

Düstûr-ı mükerrem ve mu'azzam müşîr-i mufahham ve muhterem nizâmü'l-'âlem müdebbirü umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimü mehâmmi'l-enâm (kesik) es-sâ'ib mümehhidü bünyânü'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyidü erkânü's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûf bi-sunûf-i 'avâtıfü'l-melikü'l-a'lâ Haleb Vâlîsi sadr-ı sâbık vezîrim Mustafa Paşa –edâma'llahu te'âlâ iclâlehu- ve kıdvet-(kesik) ma'denü'l-fezâil ve'l-kelâm Antakya ve (boşluk) kâdîları –zîde fazluhumâ- tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak (kesik)

Haleb Sancâğı'nda Antakya Nâhiyesi'nde havâss-ı hümâyûnumdan Haleb Muhassıllığı aklâmından Cebel-i Akra' (kesik) karyelerinden Sağriye nâm karyenin âhâlî ve re'âyâları südde-i sa'âdetime 'arz-ı hâl idub bunlar (kesik) edâsı lâzım gelan a'şâr-ı sâ'ire hukûk ve rüsûmların kânûn ve defter mûcebince mukâta'a ve-(kesik) tamâmen edâ' idub kusûrları olmayub hilâf-ı şer' ve kânûn zulm ve ta'addî olunmaları (kesik) itmez iken bundan âkdem karyeleri voyvodası olub Antakya Kazâsı sâkinlerinden Kâtib oğlu (kesik) ve kabza kanâ'at itmeyub bunlara garaz ve 'adâveti oldığından mücerred icrâ-yı garaz (kesik) bin yüz yetmiş (boşluk) senesinde hilâf-ı inhâ' Haleb mütesellimi tarafına teşekkî ve gönüllüyân ağa-(kesik) iki bayrak neferât-ı kesîre ile karyelerine ta'yîn ve ânlara istinâden ber-mûceb-i defter (kesik)

beş yüz gurûşdan mütecâviz emvâl ve eşyâ' ve nukûdını gasb ve gâret ve gûn-â-gûn cevr ve (kesik) ahvâl-i fukarâ diğer gün olduğın bildirub mübâşir ma'rifetiyle şer'le görilub ber-mûceb-i defter (kesik) şer'-i şerîf gasb ve gâret eyledüği nukûd ve emvâl ve eşyâ' tahsîl ve bî-kusûr kendu (kesik) alı-verilub ta'allül ve nizâ' itdirilmeyub icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm (kesik) eyledikleri ecilden sen ki vezîr-i müşârün-ileyhsin ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle hasmları mezbûr-ı şer'-(kesik) ve mürâfa'a ve sâbit olan hakkları alıvirilub ihkâk-ı hakk ve hilâf-ı şer'-i şerîf (kesik) men' olunmak bâbında fermân-ı 'âlî-şânım sâdır olmuşdur buyurdum ki sadr-ı a'zam silâhşor-(kesik) mübâşir ta'yîn olunan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân el-Hâcc Mustafa -zîde kadruhu- hükm-i şerîfle (kesik) buldukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere 'amel dahî sen ki vezîr-i müşârün-ileyhsin ma'rifet-(kesik) ve ta'yîn olunan mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle mezkûrı meclis-i şer'e ihzâr ve terâfu'-i şer' ve (kesik) bir def'a şer'le görilub fâsl olmayan husûsların tamâm-ı hakk üzere mukayyed olub (kesik) göresiz i'lâm olındığı üzere ise ol-bâbda muktezâ-yı şer'-i kadîmle 'amel idub (kesik) vech-i meşrûh üzere mezkûrun hilâf-ı şer'-i şerîf ve bi-gayr-ı hakkın gasb ve gâret eyled-(kesik) nukûd ve emvâl ve eşyâ' her ne ise ba'de's-sübût hükm idub bi't-tamâm tahsîl ve bî-kusûr (kesik) mûmâ-ileyh ma'rifetiyle bunlara alıvirub ta'allül ve nizâ' itdirmeyub icrâ-yı şer' ve ihkâ-(kesik) ve zulm ve ta'addîsin men' ve def' eyleyesiz min-ba'd şer'-i şerîfe ve emr-i hümâyûnuma mugâyir kim(*es*)neye (kesik) ve kaziyyede 'ilâvesi olmayanları da'vâlarına karışdırmayub eslemiyyâtları (اسلمیاتلری) 'arz (kesik) husûs-ı mezbûr içun bir dahî emrim varmalu eylemeyesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe (kesik) tahrîren fî evâ'il-i Şa'bânü'l-mu'azzam sene sitte ve seb'în ve mi'ete ve elf (15-24 Şubat 1763)

İslâmbol el-Mahrûse (m)

<u>Sayfa Numarası: 91/ Belge Numarası: 155</u>

Sâbıkan Adana Beğlerbeğisi olub Antakya'da arâm üzere olan 'izzetlu sa'âdetlu Ahmed Paşa hazretleri ve şerî'at-şi'âr Antakya Kâdîsı Efendi –zîde fazluhu- ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân voyvodası ve yeniçerî serdârı ve a'yân-ı vilâyet ve iş erleri –zîde kadruhum- inhâ' olunur ki

Sâbıkan Haleb Kâdîsı –semâhatlu- efendinin emvâl-ı menhûbesi husûsı mirâren tarafınıza tahrîr ve emr (*u*) fermân buyurıldığı üzere ber-mûceb-i defter tamâmen ve kâmilen tahsîl ve kabzına me'mûra edâ' ve teslîm olunması te'kîd

olunmuşdı bu vakte dek kalmayub tekmîl olunması ikti(*z*)â' ider iken henüz ikmâl olunmadığından mâ'adâ nukûdı husûsuna dâ'ir ba'zı a'zâr-ı vâhî irâd olundığı istimâ' olunmağla husûs-ı mezkûrda 'özr ve 'illet bir dürlü makbûl olmayub emvâl ve eşyâ-yı mezbûrenin tamâmen ve kâmilen tahsîli matlab-ı 'aliyye ve emr ve fermân اولبابنجی idüği ma'lûmunuz olmuşdur â'zâr-ı vâhîye ihka(*k*) (إحقاق) olunmak lâzım gelür ise mukayyed olmayub vech-i âhar ile hareket ve zecren tahsîle mübâderet olunacağı bî-iştibâh olmağın imdi bundan sonra 'avk ve ihmâle ruhsat ve cevâz göstermeyub emr ve fermân buyurıldığı üzere ber-mûceb-i defter emvâl ve eşyâ-yı magsûbe-i mezkûreyi bir akçe ve bir habbesi giru kalmamak ve noksân olmamak üzere tamâmen ve kâmilen mahallerinden tahsîl ve ma'rifet-i şer' ve cümle ma'rifetle kabza me'mûra edâ' ve teslîm itdirilmeğe ittifâk-ı ârâ ile bezl-i makderet ve sarf-ı cidd-i miknet eylemeniz içun dîvân-ı Haleb'den iş-bu buyurıldı tahrîr ve ısdâr (boşluk) ile irsâl olunmuşdur inşâ'llahu te'âlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere emvâl ve eşyâ(-*yı*) magsûbe(-*i*) mezkûrenin bir akçe ve bir hılâli girü kalmamak ve noksân olmamak üzere ber-mûceb-i defter gerek nukûdı ve gerek eşyâsı bî-kusûr tahsîl ve emr ve fermân buyurıldığı üzere kabzına me'mûra ma'rifet-i şer' ve cümle ma'rifetle edâ' ve teslîm itdirilmeğe ihtimâm ve ikdâm eyleyub mûceb-i buyurıldıyla 'amel ve hilâfından mücânebet eyleyesiz deyu

(İmzâ) Fî 20 N. sene 1176 (4 Nisan 1763)

<u>Sayfa Numarası: 91/ Belge Numarası: 156</u>

Şerî'at-şi'âr Antakya Kâdîsı Efendi –zîde fazluhu- ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Voyvodası ağa –zîde kadruhu- inhâ' olunur ki

Haleb Sancâğı'nda Antakya Nâhiyesi'nde Haleb Muhassıllığı aklâmından Cebel-i Akra' Mukâta'ası karyelerinden Sağriye nâm karyenin re'âyâları der-sa'âdetde dîvân-ı hümâyûna 'arz-ı hâl idub mefhûmunda üzerlerine edâsı lâzım gelan a'şâr-ı şer'iyye ve sâ'ir hukûk ve rüsûmlarını kânûn ve defter mûcebince edâda kusûrları yoğ iken bundan âkdem karyeleri voyvodası olub Antakya Kazâsı sâkinlerinden Kâtib oğlu el-Hâcc Mehmed Ağa yüz yetmiş (boşluk) senesinde hilâf-ı inhâ' Haleb mütesellimi tarafına teşekkî ve gönüllüyân ağası on iki bayrak neferât ile karyelerine ta'yîn ve ber-mûceb-i defter iki bin beş yüz gurûşdan mütecâviz emvâl ve eşyâ' ve nukûdlarını gasb ve gâret ile rencîde ve ta'addî itdirdiğin inhâ' ve icrâ-yı hakk itdirilmek içun emr-i 'âlî ısdârını iltimâs itmeleriyle husûs-ı mezkûr der-devlet-i

medâr-ı ‘aliyyeden ta‘yîn buyurılan Silâhşor hazret-i sadr-ı ‘âlî kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân el-Hâcc Mustafa Ağa –zîde kadruhu- mübâşeretle şer‘le görilub sâbit olan hakkları tahsîl itdirilmek içun emr-i ‘âlî şeref-sudûr itmekle mûcebince dîvân-ı Haleb’den dahî iş-bu buyurıldı tahrîr ve ısdâr (boşluk) ile irsâl ol(*un*)muşdur inşâ’llahu te‘âlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere husûs-ı mezkûrı mübâşir-i mûmâ-ileyh ma‘rifetle şer‘le görüb sâbit olan hakklarını ber-mûceb hilâfından tehâşî(-*i*) tâmm eyleyesiz deyu

(İmzâ) Fî 20 N. sene 1176 (4 Nisan 1763)

<u>Sayfa Numarası: 92/ Belge Numarası: 157</u>

Sâbıkan Adana Beğlerbeğisi olan ‘izzetlu ref‘etlü Ahmed Paşa hazretleri ve yeğenleri Hân Ağası Memiş Ağa inhâ’ olunur (kesik)

Bundan âkdem Haleb Monlâsı olan fazîletlu semâhatlu Ahmed Efendi hazretlerinin Âsitâne-i ‘Aliyye’ye teşrîfleri esnâ-(kesik) ‘Amîk Ovâsı’nda nehb ve gâret olunan emvâl ve eşyâyı ve nukûd-ı magsûbesinin bir mikdârı Reyhânlû (kesik) âhâlîsinden ve eşyâ-yı magsûbe(-*i*) mezbûrun tekmîli husûsı (*yi*)ne ‘aşîret-i mezbûr derûnunda sekiz nefer cerîdin ( ) (kesik) ve mezbûrlar kendu etbâ‘ınız oldığı ihbâr olundukda dîvân-ı Haleb’den iş-bu buyurıldı tahrîr ve ısdâr ve irsâl (kesik) imdi vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere eşyâ-yı magsûbe(-*i*) mezbûreyi bilâ-noksân tamâmen ve (kesik) ber-mûceb-i defter-i mumzâ tahsîl ve taraf-ı devlet-i ‘aliyyeden mübâşir ta‘y(*î*)n olunan ağaya teslîm itdirdiniz (kesik) ve itmediğiniz sûretde efendi(-*i*) mûmâ-ileyh hazretleri kett iddi‘âsı üzere yine ol-havâlîlerde ba‘zı kimesne-(kesik) şehâdetleriyle bir kıt‘a i‘lâm taraf-ı devlet-i ‘aliyyeye gitmek lâzım gelur ise mâl-ı magsûbe-i mezbûr sizlerden (kesik) ve kâmilen bilâ-noksânın tahsîl ve tekmîl olunacağı bî-iştibâh oldığından başka mâl-ı mezbûrun üç (kesik) katı mikdârı vihâmı sizlere râci‘ olacağı meczûm olmağla bu sûretde intibâh ve (kesik) harekete birle emvâl-ı magsûbe-i mezbûrun bilâ-noksân tahsîl ve tekmîl ve mübâşirine teslîm ile cây-ı selâm-(kesik) vesîle olacak harekete mübâderet ve dikkat-i tâmm ve bezl-i nakdîne mâ-hasalı kudret idub mûceb-(kesik) mûceb-i buyurıldıyla ‘âmil olasız deyu

(İmzâ) Fî 15 N. sene 1176 (30 Mart 1763)

Sehven mükerrer kayd olunmuşdur

Sayfa Numarası: 92/ Belge Numarası: 158

Hâlâ Karamûrt Hânı Zâbiti kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Memiş Ağa –zîde kadruhu- inhâ' olunur ki

Sâbıkan Haleb Kâdîsı olub der-devlet-i medâra 'azîmeti hengâmında ol-havâlîde ba'zı emvâl ve eşyâsı nehb olunan semâhatlu Ahmed Efendi tarafından hengâm-ı mezkûrda sen dahî seksan altûn nakd ile bir kürk ve bir at aldığın ihbâr olunmağla hân-ı mezbûrda senin ikâmetin-(silik) mûrâd muhâfaza-i turuk ve mesâlik ve hırâset-i ebnâ-i sebîl iken mugâyir-i şürût muhâf-(silik) hareket ve husûsan ol-makûle kimesneden akçe ve eşyâ' almak sana mûceb-i 'itâb değil midir imdi efendi(-*i*) mûmâ-ileyhden âhz eylediğin meblağ-ı mezkûrı ve gerek kürk ve atı bi-'aynihim ol-tarafda kabzına me'mûra ma'rifet-i şer' ve cümle ma'rifetiyle tamâmen ve kâmilen edâ' ve teslîm eylemeğe ihtimâm ve efendi(-*i*) mûmâ-ileyhin sâ'ir nehb ve gasb olunan nukûd ve eşyâsından hân-ı mezbûra müte'alliklerden her kimde var ise himâyet ve sıyânet ve ketm ve ihfâya cevâz göstermeyub bi-kusûr (kesik) ve emr ve fermân buyurıldığı üzere ma'rifet-i şer' ve cümle ma'rifetiyle kabzına me'mûra edâ' ve teslîm (kesik) ile ibrâz-ı sadâkat eylemeğe sa'y-i tâmm eylemek bâbında dîvân-ı Haleb'den iş-bu buyurıldı tahrîr ve ısdâr (boşluk) ile irsâl olunmuşdur inşâ'llahu te'âlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere keyfiyyet-i mezkûrı tefekkür ve vahâmet-i encâmını dahî te'emmül eyleyerek sende olan akçe ve kürk ve atı bî-kusûr ma'rifet-i şer' ve cümle ma'rifetiyle emr ve fermân buyurıldığı üzere kabzına me'mûra teslîm ve hân-ı mezkûre müte'alliklerden her kimde var ise himâyet ve sıyânet ve ketm ve ihfâlarına ruhsat ve cevâz göstermeyub 'alâ-eyy-i hâlin tahsîl ve yine kabzına me'mûre edâ' ve tes-(kesik) ibrâz-ı sadâkat ve izhâr-ı keyfiyyet istikâmet itmeğe ikdâm idub mûceb-i buyurıl-(kesik) 'amel ve hareket ve hilâfından tevakkî ve mücânebet eyleyesiz deyu

(İmzâ) Fî 20 N. sene 1176 (4 Nisan 1763)

Sayfa Numarası: 93/ Belge Numarası: 159

Düstûr-ı mükerrem ve mu'azzam müşîr-i mufahham ve muhterem nizâmü'l-'âlem müdebbir-i umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmim-i mehâmmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib mümehhid-i bünyâni'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkânü's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûfu bi-sunûf-ı 'avâtıfü'l-meliki'l-a'lâ Haleb Vâlisi sadr-ı

sâbık vezîrim Mustafa Paşa –edâma'llahu te'âlâ iclâlehu- tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki

Sâbıkan Haleb Kâdîsı akdâ kudâti'l-müslimîn Mevlânâ Ahmed –zîde fezâ'iluhu-nun müddet-i 'örfiyyesi tamâm olmakdan nâşî Haleb'den hareket ve Hârim Menzili'nden kalkub haram ve etbâ'ı ve yetmiş seksan nefer ebnâ-i sebîl ile 'Amîk Ovâsı'nda vâki' Cisr-i Hadîd'e bir buçuk sâ'at mesâfe mahalle geldikde mevlânâ-yı mûmâ-ileyh eğerce haram ve ağırlığını selâmet ile ileruye imrâr itmiş bulunup lakin kendusi 'akablarından beş on nefer etbâ'ı ile mürûrda iken otuz neferden mütecâviz ekrâd şekâvet-i nihâd bagteten üzerine hücûm ve kendusinin ve etbâ'ının yanlarında bulunan iki bin dört yüz yiğirmi beş guruş nukûd ve ber-mûceb-i defter ba'zı akmişe ve kitab ve elmâs hâtim ve sîm raht ve kise ve sâ'at ve kılıç ve eşyâ-yı sâ'iresini gâret ve Karamûrt Hânı tarafına sarf-ı licâm-ı mel'anet eylediklerini nâtık Antakya Nâ'îbi tarafından virilan i'lâmın ve defterin sûretlerini mevlânâ-yı mûmâ-ileyh der-'aliyyeme takdîm ve zikr olunan gâret-gerler gice Antakya'da olub ba'de'l-gâra Karamûrt Hânı'na gitdikleri meşhûr ve mütevâtir ve bu fazâhat tahrîke mebnî olmakla ecânibden olmayub Karamûrt Hanı ve sâ'ir ol-havâlî âhâlîlerinden olduklarına binâ'en bu tahrîk kimden oldı ve eşkıyâ-yı merkûme kangı 'aşîretdendir ba'de't-tahkîk emvâl-ı zâyi'a eşkıyâ-yı mezbûreden tahsîl ve 'ibreten li'l-gayr hakklarından gelinmek içun emr-i şerîfim sudûrını gönderdiği kâ'imesinde istid'â eylemiş zikr olunan mahaller Haleb Eyâleti dâhilinde olub ve eyâlet-i mezbûrede vâki' turuk ve mesâlikin tathîri ve ebnâ-i sebîlin kuttâ'-ı tarîk mazarratlarından muhâfazası vilâyetin farîza-i zimmetleri olmakdan nâşî eşkıyâ-yı mezbûrenin bi't-tecessüs ele geturülmeleri ve emvâl-ı magsûbenin tahsîli vech-i lâyıkı üzere te'dîb ve tenkîlleri hâssaten senden matlûb-ı şâhânem olmağın gelan sûret-i defterine tarafına irsâl olunmuşdur imdi iş-bu emr-i şerîfim sadr-ı a'zam silâhşorlarından mübâşir ta'y(*î*)n olunan -kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân- Mehmed –zîde kadruhu- ile vusûlünde bu husûs içun Adana Beğlerbeği'sine dahî başka emr-i şerîfim sâdır oldığı ma'lûmun oldukda i'timâd ve müsâmaha eylemeyub ber-vech-i muharrer şenâ'at-i merkûmeye cür'et idenler kimlerdir Antakya ve civârı âhâlîlerinden bi't-taharrî tefahhus ve sû'âl olunub haber virilan kimler ise 'alâ-eyy-i hâlin birer tarîk ile ele getürilüb âhz ve tarafına gönderilen defter mûcebince nukûd ve eşyâ-yı menhûbe bi-tamâmihâ kendulerinden tahsîl ve der-'aliyyeme tahsîl olundığını tahrîr ve i'lâm ve eşkıyâ-yı mezbûrenin hakklarında lâzım gelan mücâzât-ı lâyıkaları icrâ' ve infâza ziyâde dikkat ve nisâr-ı vaz' ve tâkat eyleyub bulunmadılar

deyu cevâb tahrîri(*n*)den ve izhâr-ı rehâvet ve ‘acz eylemekden mübâ‘adet iderek tenfîr-i emr-i ‘âlî-şânıma ihtimâm ve sarf-ı miknet eyleyub lakin bu bahâne ile şekâvetde ‘alâkası olmayanlara bî-vech-i mine’l-vücûh ta‘arruzdan ve celb-i emvâla tasaddîden ziyâde hazer ve tevakkî eylemek üzere ta‘y(*î*)n ideceğin âdemlerini tenb(*î*)h-i ekîd eylemek bâbında fermân-ı ‘âlî-şânım sâdır olmuşdur buyurdum ki (boşluk) vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte sudûr olan fermân-ı vâcibü’l-ittibâ‘ ve lâzımü’l-imtisâlimin mazmûn-ı itâ‘at-makrûnıyla ‘âmil olub hilâfından hazer eyleyesin şöyle bilesin ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız (kesik) sene sitte ve seb‘în ve mi’e ve elf

İslâmbol el-Mahrûse

<u>Sayfa Numarası: 94/ Belge Numarası: 160</u>

Şerî‘at-şi‘âr Antakya Kâdîsı Efendi –zîde fazluhu- ve mefâhirü’l-emâsil ve’l-akrân Ser-tûrnâ İbrahim Ağa ve yeniçerî (kesik) ve bi’l-cümle a‘yân-ı vilâyet ve iş erleri –zîde kadruhum- inhâ’ olunur ki

Sâbıkan Haleb Kâdîsı fazîletlu Ahmed (kesik) itmâm-ı müddet-i ‘örfiyyesiyle der-devlet-i medâr-ı ‘aliyyeye ‘azîmeti esnâsında Hârim Menzili’nden kalkub (kesik) haram ve etbâ‘ı ve yetmiş seksan nefer ebnâ-i sebîl ile ‘Amîk Ovâsı’nda vâki‘ Cisr-i Hadîd’e bir buçuk (kesik) mesâfe mahalle geldikde efendi(-*i*) mûmâ-ileyh eğerce haram ve ağırlığı selâmet ile ileruye imrâr itmiş (kesik) lakin kendusi ‘akablarından beş on nefer etbâ‘ı ile mürûrda iken otuz neferden mütecâviz ekrâd (kesik) nihâd bagteten üzerine hücûm ve kendusinin ve etbâ‘ının yanlarında bulunan iki bin dört yüz yiğirmi beş (kesik) nukûd ve ber-mûceb-i defter akmişe ve kitâb ve elmâs hâtim ve sîm raht ve kese ve sâ‘at ve kılıç ve (kesik) sâ’iresini gârât ve Karamûrt Hânı tarafına sarf-ı licâm-ı mel‘anet eylediklerini nâtık Ant-(*akya*) Nâ’îbi tarafından virilan i‘lâm ve defterin sûretlerini der-‘aliyyeye takdîm ve zikr olunan gâret-gerler gice (kesik) Antakya’da olub ve ba‘de’l-gâra Karamûrt Hânı’na gitdikleri meşhûr ve mütevâtir ve bu-(kesik) tahrîke mebnî oldığı ve ecânibden olmayub Karamûrt Hânı ve sâ’ir ol-havâlî âhâlîlerinden (kesik) binâ’en bu tahrîk kimden oldı ve eşkıyâ-yı merkûme kangı ‘aşîretdendir ba‘de’t-tahkîk emvâl-ı zâyi‘a (kesik) mezbûreden tahsîl ve ‘ibreten li’l-gayr icrâ-yı gûşmâlleriçun emr-i ‘âlî sudûrını memhûr kâ’imesiyle (kesik) eylediğine binâ’en teftîş ve tefahhus ve zuhûra geturilub eşyâ-yı mezkûre ba‘de’t-tahassul eşkıyâ-yı mezk-(kesik) cezâ-yı lâyıkaları icrâ’ olunmak içun silâhşorân-ı hazret-i sadâret-penâhîden kıdvetü’l-emâsil ve’l-(kesik) Mehmed Ağa –

zîde kadruhu- mübâşeretiyle kat‘ı’l-makâl emr-i ‘âlî-şân şeref-sudûr vürûd eylemek ile (kesik) zikr olunan gâret-gerler kimlerdir ve kangı ‘aşîretdendir ve bu tahrîk kimden oldı emr ve fermân buyurıl-(kesik) üzere tecessüs ve istihbâr ve eşyâ-yı magsûbe(-*i*) mezkûresinin mübâşir-i mûmâ-ileyh ma‘rifet(*iy*)le ve defter (kesik) mûcebince tamâmen tahsîl itdirilub keyfiyyeti sathı üzere tarafımıza i‘lâm eylemeğe bezl-i iktisâr eylemeniz (kesik) şeref-sudûr iden emr-i ‘âlî mûcebince dîvân-ı Haleb’den iş-bu buyurıldı tahrîr ve ısdâr ile irsâl (kesik) inşâ’llahu te‘âlâ vusûlünde gerekdir ki mefhûm-ı ‘inâyet mersûm emr-i ‘âlî üzere harekete ihtimâm ve (kesik) buyurıldıyla ‘amel idub hilâfından gâyetü’l-gâye tehâşî ve mücânebet bilesiz deyu

(İmzâ) Fî 14 Ş. sene(11)76 (28 Şubat 1763)

Sayfa Numarası: 94/ Belge Numarası: 161

Şerî‘at-şi‘âr Antakya Kâdîsı Efendi ve Voyvodası ağa ve sâ’ir iş erleri –zîde kadruhum- inhâ’ olunur ki

Bu def‘a silâhşorân-ı hazret-i sadr-ı a‘zamîden el-Hâcc Mustafa Ağa mübâşeretiyle sâdır olan beş kıt‘a emr-(kesik) mazmûn-ı münîfi üzere dîvân-ı Haleb’den dahî başka başka buyurıldılar tahrîr ve irsâl olunmağla mübâşir-i mûmâ-ileyhin ma‘iyyetine ağalarımızdan kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân küttâbcımız el-Hâcc Osman Ağa –zîde mecduhu- ta‘yîn ve irsâl olunmağla fermân-ı celîli’ş-şânlardan zikr ve beyân olunan mevâdd-(kesik) mübâşir-i mûmâ-ileyhümâ ma‘rifeti ve ma‘rifet-i şer‘le görilub ihkâk-ı hakk ve sıhhati üzere (kesik) olunmak deyu

(İmzâ) Fî 20 L. sene 1176 (4 Mayıs 1763)

Sayfa Numarası: 95/ Belge Numarası: 162

Düstûr-ı mükerrem ve mu‘azzam müşîr-i mufahham ve muhterem nizâmü’l-‘âlem müdebbir-i umûri’l-cumhûr bi’l-fikri’s-sâkıb mümehhid-i bünyâni’d-devleti ve’l-ikbâl müşeyyid-i erkânü’s-sa‘âdeti ve’l-iclâl el-mahfûfu bi-sunûf-ı ‘avâtıfü’l-meliki’l-a‘lâ Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak vezîrim Mustafa Paşa –edâma’llahu te‘âlâ iclâlehu- ve kıdvetü’l-kudât ve’l-hükkâm ma‘denü’l-fazl ve’l-kelâm Mevlânâ Antakya Kâdîsı –zîde fazluhu- tevkî‘-i refî‘-i hümâyûn vâsıl olıcak ma‘lûm ola ki

Müderrisîn-i kirâmdan Nazîf İbrahim –zîde ‘ilmuhu- dîvân-ı hümâyûnuma ‘arz-ı hâl idub zemân-ı zabtı Muharrem gurresinden olan Haleb Muhassıllığı aklâmından Antakya ve Kusayr ve Cebel-i Akra‘ nâhiyelerinde vâki‘ iştirâken mâlikâne ‘uhdesinde olan karye-i Uskiyyât ve tevâbi‘i mukâta‘ası şirken beyninde

cârî olan münâvebe şürûtı üzere herkes hisselerine göre zabt ve rabt eylemeleri iktizâ' ider iken mukâta'a-i mezbûrun rub' hissesine mutasarrıf el-Hâcc Mehmed mahallinde sâkin olmakdan nâşî mukâta'a-i mezbûrı on seneden beru yed ve ehaddan müstakillen zabt ve müştereklerinin hisse-i fâ'îzlerini vakt ve zemânıyla edâda ta'allül ve muhâlefet eylediklerinden gayrı re'âyâsına zulm ve ta'addîsinin nihâyeti olmayub sene-i cedîdeyi dahî zabt eylemek ihtimâli olur ise külliyyen perâkende ve perîşân olacaklarını mukâta'a-i mezbûre re'âyâsından ba'zıları der-sa'âdete gelub tazallum ve istirhâm itmeleriyle fukarâ-yı ra'iyyeti himâyeten ve mâl-ı mîrîyi sıyâneten şürût-ı münâvebe üzere yetmiş altı senesi ibtidâsından mukâta'a-i mezbûrun mâl ve kalemiyyesini Haleb muhassıllarına ve sinîn-i sâbıka üzere müştereklerinin hisselerine isâbet iden fâ'îzlerini dahî ashâbına tamâmen edâ' ve teslîm eylemek şartıyla merkûm Hâcı Mehmed'in zabt eylediği müddet-i mikdârı mukâta'a-i mezbûr yed ve ehadddan müstakillen taraflarından zabt olmak üzere iş-bu sene-i mübâreke Muharrem'inde emr-i şerîf-i 'âlî-şân virildiğine binâ'en mukâta'a-i mezbûrun yetmiş altı senesi ibtidâsından zabt içun taraflarından ta'yîn olunan Hâcı Hüseyin –zîde kadruhu- mahalline varub zemân-ı zabtı olan Muharrem gurresinden zabta mübâşeret idub lakin şühûr-ı şemsiyye üzere yetmiş altı senesini içinde hâsıl olan mahsulât yetmiş beş senesiçun merkûm el-Hâcc Mehmed'in tarafından zabt olundığından merkûm Hâcı Hüseyin yetmiş altı senesi mahsulâtı yetmiş yedi senesi içinde hâsıl olacak mahsulâtın zabtına müteheyyi' oldukda merkûm Hâcı Mehmed a'yân ve mütegallibeden ve ziyâde müte'annid oldığına binâ'en mücerred mukâta'a-i mezbûrı zabt itdirmemek içun senin zabtına âmâde ve müteheyyi' oldığın yetmiş yedi senesi içinde hâsıl olacak mahsulât yetmiş beş senesiçun zabt olunacak mahsulâtdır sana zabt itdirmem ben zabt iderim yetmiş altı senesi mahsulâtı yetmiş sekiz senesi içinde hâsıl olacak mahsulâtdır deyu sâdır olan emr-i 'âlî-şâna 'adem-i itâ'at ile yetmiş yedi senesi mahsulâtını ekl ve bel' sevdâsında olub kenduye ve cânib-i mîrîye gadr-ı murâd eylediğin bildirub merkûm Hâcı Mehmed'in bu misillu tezvîrât ve hîle ile olan iddi'â-yı vâhiyesine i'tibâr olunmayub mukaddem sâdır olan emr-i şerîfim ve şürûtı mûcebince mukâta'a-i mezbûrun yetmiş yedi senesi içinde hâsıl olacak mahsulâtı yetmiş altı senesiçun mûmâ-ileyhin tarafından vekîl nasb ve ta'y(*î*)n olunan Antakya sâkinlerinden Tûrnâcı-başı Şerefüddin –zîde kadruhu- tarafından zabt ve ta'şîr ve âhz ve kabz itdirdub bir dürlü münâza'a ve mu'âraza itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim virilmek recâsına istid'â-yı 'inâyet eylediği ecilden hazîne-i 'âmiremde mahfûz olan baş muhâsebe defterlerine nazar olundukda

müderrisîn-i kirâmdan Nazîf İbrahim –zîde ‘ilmuhu- mukaddemâ ‘arz-ı hâl idub Haleb Muhassıllığı aklâmından Antakya ve Kusayr ve Cebel-i Akra‘ nâhiyelerinde vâki‘ iştirâken mâlikâne ‘uhdesinde olan Karye-i Uskiyyât ve tevâbi‘i mukâta‘ası şerik beyninde cârî olan münâvebe şürûtı üzere herkes hisselerine göre zabt ve rabt eylemeleri iktizâ’ ider iken mukâta‘a-i mezbûrun rub‘ hissesine mutasarrıf el-Hâcc Mehmed mahallinde sâkin oldığından nâşî mukâta‘a-i mezbûrı on seneden beru yed ve ehadddan müstakillen zabt ve müştereklerinin hisse-i fâ’îzlerini vakt ve zemânıyla edâda ta‘allül ve muhâlefet ve re‘âyâsına ta‘addîsinin nihâyeti olmayub sene-i cedîdeyi zabt eylemek ihtimâli olur ise külliyyen perâkende ve perîşân olacaklarını mukâta‘a-i mezbûre re‘âyâsından ba‘zıları der-sa‘âdete gelub tazallum ve istirhâm itmeleriyle fukarâ-yı ra‘iyyeti himâyeten ve mâl-i mîrîyi sıyâneten şürût-ı münâvebe üzere yetmiş altı senesi ibtidâs-(silik) mukâta‘a-i mezbûrun mâl ve kalemiyyesi Haleb muhassıllarına ve sene-i sâbık üzere müştereklerinin hisselerine **(s. 96)** isâbet iden fâ’îzlerini dahî kendulere tamâmen edâ’ ve teslîm eylemek şartıyla merkûm Hâcı Mehmed’in zabt iylediği müddet-i mikdâr-(kesik) mukâta‘a-i mezbûr yed ve ehaddan müstakillen tarafından zabt olunmak içun emr-i şerîfim eyledikde Haleb hazînesi (kesik) ric‘ası mûcebince virilugelan mâlın beher sene Haleb muhassıllarına virilmek üzere mukâta‘a-i mezbûrenin nısf hissesi mûmâ-ileyh İbrahim Nazîf –zîde ‘ilmuhu-nun ve rub‘ hissesini el-Hâcc Hüseyin ve rub‘ hissesini dahî (kesik) Mehmed –zîde kadruhumâ-nın ber-vech-i mâlikâne ‘uhdelerinde oldığı ve bu makûle mukâta‘ât-ı mîrîyeye iştirâken mâl-(kesik) mutasarrıf olanlar hisselerine göre münâvebe tarîki üzere yed ve ehaddan zabt eylemelerini istid‘â eylediklerin-(kesik) mukâta‘anın peşîn ve mâlını hazîne-i ‘âmireye ve havâlât ve kalemiyyesini dahî mahallerine edâ’ ve sene-i sâbık üzer-(kesik) müştereklerinin hisselerine göre iktizâ’ iden fâ’îzi müştereklerine teslîm ve senesi âharında mîrî ile (kesik) görüb ibrâ-yı zimmet eylemeleri şartıyla hisselerine göre münâvebe vech üzere zabt eylemeleriçun evâmir-(kesik) virilü-gelmekle mukâta‘a-i mezkûr yetmiş altı senesi ibtidâsından şürût-ı münâvebe üzere mûmâ-ileyh İbrahim (kesik) –zîde ‘ilmuhu- tarafından yed ve ehaddan müstakillen zabt olunmak üzere telhîs mûcebince bin yüz yetmiş altı sene-(kesik) yedinci günü târîhiyle emr-i şerîfim virildiği ve zemân-ı zabtı Muharrem’i olan mukâta‘âtın rüsûmâtı (kesik) âhz ve kabz olunur ‘aşîri olan mahsulâtı şühûr-ı kameriyye ile şemsiyye beyninde olan tefâvet (kesik) mürûr-ı a‘vâm ile senesi içinde vâki‘ olacak mahsulât sene-i âtiyede vâki‘ olub farzâ yet-(*miş*) senesi Muharrem’i duhûlünden sonra mahsulât yetmiş beş senesinin iktizâ’ ider

ancak Haleb hazîne-(kesik) tedâhül-i sugrâsı ve küberâsı olmağla keyfiyyeti der-sa‘âdetimde ma‘lûm olmayub mahallinde ma‘lûm id-(kesik) der-kenâr olmağla imdi der-kenârı mûcebince ‘amel olunmak fermânım olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfim (kesik) bu bâbda sâdır olan emrim üzere ‘amel idub dahî zemân-ı zabtı Muharrem’i olan mukâta‘âtın Muharrem gurresinden mürûr-ı a‘vâm ile senesi içinde vâki‘ olacak mahsulât sene-i âtiyede vâ-(*ki‘*) farzâ yetmiş altı senesi Muharrem’i duhûlünden sonra mahsulât yetmiş beş senesinin iktizâ’ idub (kesik) hazînesinin tedâhül-i sugrâsı ve küberâsı olmağla keyfiyyeti der-sa‘âdetimde ma‘lûm olmayub (kesik) ma‘rifet-i şer‘le şürûtı mûcebince görüb hilâf-ı şürût vaz‘ ve hareket itd-(kesik) şöyle bilesiz ‘alâmet-i şerîfe i‘rimâd kılasız tahrîren fî’l-yevmi’l-hâmis ‘aşar min şehr-i Receb sene sitte ve se-(*b‘în*) ve elf (30 Ocak 1763) İslâ-(silik)

<u>Sayfa Numarası: 96/ Belge Numarası: 163</u>

Şerî‘at-şi‘âr Antakya Kâdîsı Efendi -zîde fazluhu- ve kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Voyvodası ağa –zîde mecduhu- inhâ’ (kesik) müderrisîn-i kirâmdan fazîletlu Nazîf İbrahim Efendi –zîde ‘ilmuhu-nun zemân-ı zabtı Muharrem gurresinden olan (kesik) aklâmından Antakya ve Kusayr ve Cebel-i Akra‘ nâhiyelerinde vâki‘ iştirâken mâlikâne ‘uhdesinde olan (kesik) ve tevâbi‘i şirken beyninde cârî olan münâvebe şürûtı üzere herkes hisselerine göre zabt husûsunda vâki‘ olan tedâhül keyfiyyeti emr-i şerîf-i ‘âlî-şânda tasrîh ve tafsîl buyurıldığı (kesik) mahallinde ma‘rifet-i şer‘le şürûtı mûcebince görilub hilâf-ı şürût vaz‘ ve hareket itdirilme-(kesik) mufassal ve meşrûh emr-i ‘âlî şeref-sudûr itmekle mahallinde şer‘le görilub şürûtı mûcebince (kesik) içun dîvân-ı Haleb’den iş-bu buyurıldı tahrîr ve ısdâr (boşluk) ve ile irsâl olunmuşdur inşâ’llahu te‘âlâ (kesik) gerekdir ki vech-i meşrûh üzere husûs-ı mezkûr içun şeref-bahş sudûr iden mazmûn-ı itâ‘at makrûn emr-(kesik) ‘amel ve hareket itdirub hilâfından tehâşî ve mücânebet eyleyesiz deyu

(İmzâ) Fî 20 N. sene 1176 (4 Nisan 1763)

<u>Sayfa Numarası: 97/ Belge Numarası: 164</u>

Şerî‘at-şi‘âr Antakya Kâdîsı Efendi –zîde fazluhu- ve mefâhirü’l-emâsil ve’l-akrân Voyvodası ağa ve Ser-tûrnâî İbrahim Ağa ve sâ’ir iş erleri -zîde kadruhum-inhâ’ olunur ki

Karamûrt Hânı Ağası olan Memiş nâm kimesnenin bu tarafa ihzâr olunması iktizâ’ itdiğine binâ’en merkûmı Ser-tûrnâî İbrahim Ağa hânesinden cümle

ma‘rifetiyle ta‘yîn olunan mübâşerete ihzâr-içun teslîmen bu tarafa irsâl eylemeniz bâbında dîvân-ı Haleb’den iş-bu buyurıldı tahrîr ve ısdâr ve kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Delû-bâşımız Mehmed Ağa ile irsâl olunmuşdur inşâ’llahu te‘âlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere mezbûrı mübâşir-i mûmâ-ileyhe teslîmen dîvân-ı Haleb’e ihzâr ve irsâl idub mûceb-i buyurıldıyla ‘amel ve hareket ve hilâfından gâyetü’l-gâye tehâşî ve mücânebet eyleyesiz deyu

(İmzâ) Fî 3 L. sene 1176 (17 Nisan 1763)

Sayfa Numarası: 97/ Belge Numarası: 165

Malzemenin Cinsi	**Adedi/Değeri**
Sîm seyf	‘Aded 2
Tüfenk sîm	‘Aded 2
Bıçâk sîm	‘Aded 1
Cûka biniş	‘Aded 2
Piştov sîm	Çift 1
Beyâz akçe	Gurûş 150
Eski altûn	‘Aded 50

Fazîletlu semâhatlu devletlu merhametlu ‘inâyetlu efendim sultânım hazretleri sağ olsun ‘arz-ı hâl-i hüccâc-ı müslimîn dâ‘îleridir ki hâlâ Hamdaniye/ Hamzaya ( ) Karyesi’ne gelub öte tarafa geçmek murâd eylediklerimizde beher nefer başına on pâre taleb eylediklerinde beher nefer başına beş pâre virdik kanâ‘at itmeyub ve bizden beş kimesne öte tarafa geçdiklerinde geçen kimesnelerin üzerlerine alât-ı harb ile hücûm birkaç âdemlerimizi mecrûh ve bütün mâl-ı erzâklarına nehb ve gârât eylediklerine binâ’en iş-bu ‘arz-ı hâl taraf-ı ‘azîmetinize ‘arz ve irsâl olunmuşdur bâkî emr ve fermân semâhatlu devletlu ‘inâyetlu merhametlu efendilerimizindir

- Bende-i el-Hâcc Mehmed Beğ
- Bende-i el-Hâcc Hüseyin Efendi
- Bende-i Miskli-zâde el-Hâcc Ömer Çelebi
- Bende-i Kazâk-zâde el-Hâcc Mustafa
- Bende-i Halil Ağa-zâde es-Seyyid el-Hâcc Mustafa
- Bende-i es-Seyyid el-Hâcc Mustafa
- Bende-i Ordî Ağası zâde Abdullah

- Bende-i Büyükburclı el-Hâcc Halil
- Bende-i Nalca-basmaz ( )-zâde İsmail Beşe
- Bende-i İhtiyârlı-zâde Mehmed Beğ
- Bende-i el-Hâcc Selîm-zâde Mustafa Beşe
- Bende-i Delîbaş el-Hâcc İbrahim
- İstânbûlî el-Hâcc Mehmed Efendi

‘Arz-ı hâlin kenârı olmak üzere

Hâliyâ bu tarafda Misklî-zâde el-Hâcc Ömer Ağa ve el-Hâcc Hüseyin Efendi ve el-Hâcc Mehmed Beğ efendilerimizde derûn-ı iştiyâk birle selâmlar idub mübârek dest-i şerîfinizi bûs olundukdan sonra benim efendim sultânım hazerâtları bu Hamdaniye ( ) Karyesi’nde bize olan hakâret ile oldı ki mâ-beynimizde olan ‘iyâlleri aralarında kalub ve kendiler nehb ve gârât eyleyub birimiz ( ) uyuzdan ve bir mikdârımız yüzden ‘âfiyet ve der-gûş üzerinden râhî oldık efendilerimizin ma‘lûm ‘izzetleri oluna

<u>Sayfa Numarası: 98/ Belge Numarası: 166</u>

Düstûr-ı mükerrem ve mu‘azzam müşîr-i mufahham ve muhterem nizâmü’l-‘âlem müdebbir-i umûri’l-cumhûr bi’l-fikri’s-sâkıb mütemmim-i mehâmmi’l-enâm bi’r-re’yi’s-sâ’ib mümehhid-i bünyâni’d-devleti ve’l-ikbâl müşeyyid-i erkânü’s-sa‘âdeti ve’l-iclâl el-mahfûfu bi-sunûf-i ‘avâtıfü’l-meliki’l-a‘lâ Haleb Vâlisi sadr-ı sâbık vezîrim Mustafa Paşa –edâma’llahu te‘âlâ iclâlehu- ve kıdvetü’l-kudât ve’l-hükkâm ma‘denü’l-fazl ve’l-kelâm Antakya (boşluk) kâdîları –zîde kadruhümâ-tevkî‘-i refî‘-i hümâyûn vâsıl olıcak ma‘lûm ola ki

Havâss-ı hümâyûnumdan Antakya Kazâsı’nda vâki‘ Cebel-i Akra‘ Mukâta‘ası karyelerinden Antakya Kazâsı’na tâbi‘ (boşluk) ve (boşluk) nâm karyeler re‘âyâları Südde-i Sa‘âdetime ‘arz-ı hâl idub bunlar mukâta‘a-i mezbûr karyelerinde zirâ‘at ve hırâset ve kût mâlzemeleriçun rub‘ hisse mâlikâneye mutasarrıf olan Antakya sâkinlerinden Mehmed Efendi dimekle ma‘rûf kimesneden murâbahasıyla istidâne eyledikleri ma‘lûmü’l-mikdâr deynlerine mezkûr murâbaha zammıyla iz‘âf-ı muzâ‘af olub def‘aten edâ-yı deyne iktidârı yoğ iken mezkûr hevâsına tâbi‘ ba‘zı mütegallibe ile yek-dil ve zimmetinizde olan alacağımı def‘aten virin deyu âhz ve habs ve envâ‘-ı cevr ve ta‘c(*î*)z ve tekdîr ve rencîdeden hâlî olmayub ahvâlleri diğer

gûn ve perâkende ve perîşân olmalarına bâ‘is oldığını bildirub tedrîc ve te’cîl ve taksît-i şer‘î ile edâ-yı deyn itdirilub mezkûr def‘aten taleble ta‘addî itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim sudûrını

Der-kenâr: Cebel-i Akra‘ mukâta‘ası karyelerinin taksît fermânıdır

İstid‘a ve şürûtı sû’âl olundukda def‘aten edâ-yı deyne ‘adem-i kudreti sâbit olan medyûnun şer‘an taksît ile edâ-yı deyn eylemesi içun musahhah fermân-ı ‘âlî ile dîvân-ı hümâyûnum tarafından emr-i şerîfim yazılagelmişdir deyu tahrîr olunmağın taksît şürûtı mûcebince şer‘le görilmek emrim olmuşdur buyurdum ki (boşluk) vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere ‘amel dahî bunların mezkûre olan ol-mikdâr gurûş deynlerini dâyinleri merkûm muvâcehesinde def‘aten edâ-yı deyne ‘adem-i kudretleri sâbit olur ise tedrîc ve taksît-i şer‘î ile edâ-yı deyn itdirub dâyinleri mezkûr def‘aten talebi ile ta‘addî ve rencîde itdirmeyub mazmûn-ı emr-i şerîfimle ‘âmil olub şöyle bilesiz ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız tahrî(*ren*) fî evâsıt-ı Ramazâni’l-mübârek sene hamse ve seb‘în ve mi’e ve elf (26 Mart-4 Nisan 1763)

İslâmbol el-Mahrûse

<u>Sayfa Numarası: 98/ Belge Numarası: 167</u>

Şerî‘ât-ı şi‘âr Antakya Kâdîsı Efendi –zîde fazluhu- ve kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Voyvodası ağa inhâ’ olunur ki

Kazâ-i mezbûrde vâki‘ Cebel-i Akra‘ Mukâta‘ası karyelerinden Antakya Kazâsı’na tâbi‘ (boşluk) ve (boşluk) nâm karyeler re‘âyâları der-devlet-i medâra ‘arz-ı hâl idub mukâta‘a-i mezbûr karyelerinde zirâ‘at ve hırâset ve kût mâlzemeleriçun rub‘ hisse mâlikâneye mutasarrıf olan Antakya sâkinlerinden Mehmed Efendi dimekle ma‘rûf kimesneden murâbahasıyla istidâne eyledikleri ma‘lûmü’l-mikdâr deynlerine mezkûr murâbaha zammıyla iz‘âf ve muzâ‘af olub def‘aten edâ-yı deyne iktidârı yoğ iken mezkûr hevâsına tâbi‘ ba‘zı mütegallibe ile yekdil ve zimmetinizde olan alacağımı def‘aten virun deyu âhz ve habs ve envâ‘-ı cevr ve eziyet ve ta‘c(*î*)z ve tekdîrden hâlî olmayub ahvâlleri diğer gûn ve perâkende ve perîşân olmalarına bâ‘is olduğını bildirub tedrîc ve te’cîl ve taksît şürûtı ile def‘aten taleble ta‘addî itdirilmemek bâbında sâdır olan fermân-ı celîli’ş-şân mûcebince dîvân-ı Haleb’den iş-bu buyurıldı tahrîr ve ısdâr ve irsâl olunmuşdur inşâ’llahu te‘âlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere sâdır olan fermân-ı ‘âlî-şân mûcebince def‘aten edâ-yı deyne ‘ademi kudretleri sâbit olur ise tedrîc ve taksît-i şer‘î şürûtı ile edâ-yı deyn itdirilub dâyinleri mezkûre def‘aten talebi ile ta‘addî ve

rencîde itdirmeyub mazmûn-ı emr-i şerîf ve buyurıldımız minvâl üzere ‘amel ve hareket ve hilâfından tehâşî ve mücânebet eyleyesiz deyu

(İmzâ) Fî 20 N. sene 1176 (4 Nisan 1763)

Sayfa Numarası: 99/ Belge Numarası: 168

Şerî‘at-şi‘âr Antakya Kâdîsı Efendi –zîde fazluhu- ve mefâhirü’l-emâsil ve’l-akrân Voyvodası ağa ve Ser-tûrnâî İbrahim Ağa ve sâ’ir iş erleri –zîde kadruhum- inhâ’ olunur ki

Bu def‘a kethüdâmızın ‘abd-i şerîf olmak ( ) ve mu‘tâd bende ( ) bu tarafda bulunmak iktizâ’ eylediğine binâ’en gelmeleriçun eğerçe tahrîr olunmağla kethüdâ-yı merkûm ve yâhûd bi’n-nefs kendumiz ol-tarafda devlet-i ‘aliyyeden bâ-fermân-ı ‘âlî ta‘yîn buyurılan gerek fazîletlu Monlâ Efendi mâddesi ve gerek dergâh-ı ‘âlî gediklûlerinden mübâşir ta‘yîn olunan ‘izzetlu Musa Ağa’nın mâddesi ve gerek Silâhşor Hazret-i Sadr-ı a‘zam Mustafa Ağa’nın me’mûr oldığı mâddesi ve sâ’ir fermân-ı ‘âlî ile temşiyyeti matlûb-ı cihân-mutâ‘ buyurılan mâddeler kethüdâmız ve yâhûd bi’n-nefs kendumiz ol-tarafa varmak sizin zikr olunan mâddelerin nizâm ve temşiyyeti husûsuna dâ’ir zerre mikdârı tekâsülünüz olmak ihtimâli olur ise bir dürlü cevâba kâdir olmayacağınızı ta‘ayyünen bilmeniz içun dîvân-ı Haleb’den iş-bu buyurıldı tahrîr ve ısdâr ve ba‘zı husûs ile selâm-ı ağalık hidmetimizde olan kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân ‘izzetlu Hasan Ağa ile irsâl olunmuşdur inşâ’llahu te‘âlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere husûs-ı mezkûrların temşiyyet ve nizâmı husûsunda bir dürlü kusûr olmak ihtimâli olur ise encâm-ı vahâmeti size râci‘ olacağı ma‘lûmunuz oldukda mûceb-i buyurıldıyla ‘amel ve hareket ve hilâfından gâyetü’l-gâye tehâşî ve mücânebet eyleyesiz deyu

(İmzâ) Fî 28 N. sene 1176 (12 Nisan 1763)

Sayfa Numarası: 99/ Belge Numarası: 169

Sâbıkan Adana Beğlerbeğisi olub Antakya’da ikâmet üzere olan ‘izzetlu ref‘etlu Ahmed Paşa hazretleri ve şerî‘at-şi‘âr Antakya Kâdîsı Efendi –zîde fazluhu- ve mefâhirü’l-emâsil ve’l-akrân Ser-tûrnâ İbrahim Ağa ve sâ’ir a‘yân ve iş erleri –zîde kadruhum- inhâ’ olunur ki

Sâbıkan Haleb Kâdîsı fazîletlu efendi hazretlerinin eşyâ’ ve nukûd-ı magsûbesi bu vakte dek kalmayub bî-kusûr tahsîl ve emr-i ‘âlî ile kabzına me’mûra

ma‘rifet-i şer‘le teslîmi ehemm-i lâzımü’l-ihtimâmdan iken henüz ikmâl olundığı haberi tevârüd eylememekle husûs-ı mezkûrda vâki‘ olan ihmâl ve rehâvet cümleye mûceb-i zahmet olacağı ve eşyâ’ ve nukûd-ı merkûmeden bir gurûş ve bir hılâl noksân olmak yâhûd giru kalmak ihtimâli olur ise a‘zâr-ı vâhiye ihâlesi sem‘-i i‘tibâr olunmayub sizlerden tazmîn ve tekmîl itdirileceği bu âna dek ma‘lûmunuz olmamış ise karîn-i ta‘ayyün ve idrâk idub eşyâ’ ve nukûd-ı mezkûreden her ne mikdâr kalmış ise cümleniz ittifâk-ı ârâ ile teşmîr-i sâ‘id-i ihtimâm ve sa‘y ve ikdâm eyleyub birkaç gûn zarfında tahsîl ve tekmîl ve emr ve fermân buyurıldığı üzere kabzına me’mûra ma‘rifet-i şer‘-i kadîm ile tamâmen ve kâmilen ber-mûceb-i defter teslîm ile mübâşirinin ‘avd ve insırâfına ve cümlenin mazhar-ı zimmetleri husûsuna sa‘y-i mâlâ-kelâm eylemeniz içun bu def‘a dahî dîvân-ı Haleb’den iş-bu buyurıldı tahrîr ve ısdâr ile irsâl olunmuşdur inşâ’llahu te‘âlâ vusûlünde gerekdir ki encâm-ı kârı fikr ve mülâhaza iderek eşyâ’ ve nukûd-ı magsûbe-i merkûmenin birkaç gûn zarfında tekmîl ve emr-i ‘âlî ile kabzına me’mûra ma‘rifet-i şer‘le tamâmen ve kâmilen teslîmine mübâderet ve bezl-i makderet hâsılı emvâl-ı magsûbe-i merkûmeden ne-mikdâr kalmış ise tevakkuf ve te’hîre ruhsat ve cevâz göstermeyub birkaç gün zarfında mahallerinden tahsîl ve yâhûd tazmîn vechle beyninizde tevzî‘ ve der-devlet-i medâr-ı ‘aliyyeden vârid olan defter mûcebince bâ-emr-i ‘âlî kabzına me’mûra ma‘rifet-i şer‘ ile bî-kusûr tesl(*î*)m eylemeğe takayyüd ve dikkat ve sarf-ı kudret eyle(*ye*)siz bundan sonra ‘özr ve ‘illet irâdına mübâderet ve te’hîr ve tesvîfe ruhsat virmek ihtimâliniz olur ise ‘ibâd ve bilâda bâ‘is-i sıklet olacağınızdan mâ‘adâ berûz iden sa‘yınız **(s. 100)** meşkûr ve hizmetiniz makbûl olmayub giriftâr-ı zahmet olacağınız bedîhî olmağla ma‘lûmunuz oldukda âna göre bas(*î*)ret ve intibâh üzere hareket ve husûs-ı mezkûrun ‘alâ-eyy-i veche-kâne tekmîl ve temşiyyetiyle itmâmına bezl ve sa‘y ve makderet ve mûceb-i buyurıldı ile ‘amel ve hilâfından tevâkkî ve mücânebet eyleyesiz deyu

(İmzâ) Fî 3 L. sene 1176 (17 Nisan 1763)

<u>Sayfa Numarası: 100/ Belge Numarası: 170</u>

Düstûr-ı mükerrem ve mu‘azzam müşîr-i mufahham ve muhterem nizâmü’l-‘âlem müdebbir-i umûri’l-cumhûr bi’l-fikri’s-sâkıb mütemmim-i mehâmmi’l-enâm bi’r-re’yi’s-sâ’ib mümehhid-i bünyâni’d-devleti ve’l-ikbâl müşeyyid-i erkânü’s-sa‘âdeti ve’l-iclâl el-mahfûfu bi-sunûf-ı ‘avâtıfü’l-meliki’l-a‘lâ sâbık Haleb Vâlisi sadr-ı sâbık vezîrim Mustafa Paşa –edâma’llahu te‘âlâ iclâlehu- ve akdâ kudâti’l-

müslimîn evlâ-yı vülâti'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn râfi'-i a'lâmü'ş-şerîfe ve'd-dîn vâris-i 'ulûmi'l-enbiyâ' ve'l-mürselîn el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-melikü'l-mu'în Mevlânâ Haleb Kâdîsı -zîdet fezâ'iluhu- tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki

Sen ki vezîr-i müşârün-ileyhsin bu hılâlde kağıdlar ki muntaviyye-i der-'aliyyeme gönderdiğin 'arz ve mahzarda te'mîn-i vilâyet ve terfîh-i ra'iyyet mülâhazasına mebnî bundan mukaddem Haleb âhâlîlerinin istid'âsıyla levendât makûleleri Haleb'de istihdâm olunmamak üzere hatt-ı hümâyûn şevket-makrûn ile mu'anven evâmir-i şerîfem sâdır oldukdan sonra tekrâr istihdâmlarına ruhsatı tazammun emr-i şerîfim sudûrı istid'â olunduğuna binâ'en ba'zı şürût ve kuyûd ile levendâtın Haleb'de ikâmetlerine vülâtın kapûlarında istihdâmlarına izn ve ruhsatı müştemil emr-i şerîfim sâdır olmuş idi lakin bu esnâda Haleb'de bulunan Zâza Ömer nâm müfsidin a(*g*)vâsıyla birkaç yüz başı boş levendât eşkıyâsı tecemmu' ve nizâm-ı vilâ(*ye*)tin ihtilâlini ve fesâdını mûceb-i teklîfât ile zirve-i bagy ve tugyân-ı 'urûc idub birkaç def'a bend ve nasîhat olundukca kâr-ger (کارگر) ve müte'essir olmayub maksûdları îkâz-ı mâ'ire (مایره) fesâd ve hasâret-i 'ibâd olacağı zâhir ve eşkıyâ-yı mezbûre Haleb'e altı sâ'at bu'dı olub bir karyeye nüzûllerinde kendi hâllerinde gitmeleriçun cânib-i şer'den mürâsele gönderilmiş iken itâ'at itmeyub iddi'â-yı na'y ve mürdiyyet ile izhâr-ı tecellüt ve ta'annüd eylediklerine binâ'en bi'l-ittifâk hareket olunarak ka(p)ûn halkı ve dîvâne-gân neferâtı bayrakları üzerlerine kethüdânı ta'ayyün hakîmâne def'-i şerrlerine takayyüd ve ihtimâm olunmak hılâlında magrûrât-ı cünbüş ve nümâyiş ile muhârebe ve mukâteleye tasaddî eyleyub 'avn-i 'inâyet-i müste'ân ile ekserîsi mazhar-ı kahr-ı sayf-ı siyâset ve yüz mikdârı zahm-dâr-ı bevâdî-i bevr-i havelân olub ancak Zâza Ömer nâm mel'anet beşe Haleb'de bulunmadukca başı boş levendât eşkıyâsı celb ve harb idub mu'âşirlerine reh-nümâ olduğına binâ'en ittifâk-ı ârâ ile ber-mûceb-i mürâsele-i şer'iyye Haleb'den ib'âd ve şerr ve istîlâlarından 'ibâd ve bilâd tahlîs ve infâz olundığı tahrîr ve mukaddemâ levendât-ı mezbûre hakklarında şeref-sudûr iden evâmir-i şerîfem mûcebince te'kîdi hâvî müceddeden emr-i şerîfim sudûrı istid'â ve tastîr olunmuş eşkıyâ-yı mezbûrenin tedebbür-i dil-pezîr ile bi'l-ittifâk def'-i şerrlerine ve i'dâm ve izâlelerine teşmîr-i sâ'id ikdâm eylemek pesen-dîde ve tahsîn olunmuşdur ber-vech-i muharrer mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince bilâ-mâslahat cem'iyyet ile karyelerde serserî geşt ve güzâr eylememek ve kimesneye zarar ve ta'addî itmemek

şartıyla levendâtın Haleb vâlîliklerinin ve mütesellimlerinin hizmetlerinde kıyâmlarına ruhsat virildüğini tarafından levendât tâ'ifesine tekrâr tenbîh-i ekîd olunub ve eğer mütenebbih olmayub karyelerde başı boş levendât eşkıyâsı serserî gezub fukarâya isâl-i hasâret olundığı haber virildikde bundan âkdem virilan fetvâ-yı şerîfe binâ'en bu misilluleri kahr ve i'dâm idenler yanlarında bulunan at ve bisât ve mâllarını âhz idub ancak ru'ûs-i maktû'alarını tarafına göndermek ile te'mîn-i memlekete sa'y ve dikkat eylemek üzere hükûmetin sâhilinde olan kasabalar âhâlîler-(kesik) iş-bu emr-i şerîfimin birer sûreti ile buyurıldılar neşr iderek hudûdun dâhiliyyeti evsâh-ı **(s. 101)** eşkıyâdan tat(*h*)îr ve tanzîm-i sarf ve gayret ve ihtimâm ve bu keyfiyyeti dâ'imâ te'kîde nisâr-ı cehd ve ikdâm ve Haleb'den tard olunan şakî-i mezbûrun dahî Haleb'e ve etrâfına gelmemesine ziyâde takayyüd ve sa'y-i mâlâ-kelâm eylemek bâbında fermân-ı 'âlî-şânım sâdır olmuşdur buyurdum ki (boşluk) vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-imtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnuyla 'amel ve hareket ve ser-i mû tekâsül ve ağmâzdan bi-gâyet tehâşî ve mücânebet eyleyesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahrîren fî evâ'il-i şehr-i Ramazâni'l-mübârek sene sitte ve seb'în ve mi'e ve elf (16-25 Mart 1763)

İslâmbol el-Mahrûse

<u>Sayfa Numarası: 101/ Belge Numarası: 171</u>

Şerî'ât-ı şi'âr Antakya Kâdîsı Efendi –zîde 'ilmuhu- ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân Ser-tûrnâî Kara İbrahim Ağa ve Voyvodası ağa ve sâ'ir iş erleri –zîde kadruhum- inhâ' olunur ki

Bundan âkdem 'ibâd ve bilâda isâl-ı mazarrat ve hasâr kasdıyla 'akd-i cem'iyyet ve ikâd-ı nâ'îre-i şerr ve fesâda mübâderet iden başı boş kapûsız levendât tâ'ifesinin dest-yârî-i bârî ve meyâmin-i himem ve alay-ı evliyâ-yı ni'mî berekâtıyla icrâ-yı gûşmâlleri keyfiyyeti der-devlet-i medâra ebediyyü'l-istimrâra cânib-i şer'-i enverden ve âhâlî-i Haleb taraflarından 'arz ve mahzar ile ifâde ve i'lâm olundukda mukaddemâ sâdır olan emr-i 'âlî mûcebince bilâ-mâslahat cem'iyyet ile karyelerde serserî geşt ve güzâr eylememek ve kimesneye zarar ve ta'addî itmemek şartıyla levendâtın Haleb vâlîlerinin ve mütesellimlerinin hidmetlerinde kıyâmlarına ruhsat virildüğini levendât tâ'ifesine tekrâr tenbîh-i ekîd olunub eğer mütenebbih olmayub karyelerden başı boş levendât tâ'ifesi serserî gezub fukarâya isâl-i hasâr olundığı haber virildikde bundan âkdem virilan fetvâ-yı şerîfeye binâ'en ol-misilluleri kahr ve

i‘dâm idenler yanlarında bulunan at ve bisât ve mâllarını âhz idub ancak ru’ûs-i maktû‘alarını göndermek üzere te’mîn-i memlekete sa‘y ve ihtimâm olunmasını hâvî ve ber-mûceb-i mürâsele Haleb’den tard ve teb‘îd olunan Zâza Ömer’in dahî Haleb’e ve etrâfına gelmemesine takayyüd-i mâlâ-kelâm kılınmasını muhtevî emr-i şerîf-i ‘âlî-şân şeref-bahş sudûr eylemekle emr ve fermân buyurıldığı üzere sûreti ihrâc ve irsâl olunmağın mûcebince dîvân-ı Haleb’den dahî iş-bu buyurıldı tahrîr ve ısdâr ve el-Hâcc Hüseyin Ağa ile irsâl olunmuşdur inşâ’llahu te‘âlâ vusûlünde gerekdir ki tafsîl-i keyfiyyet mefhûm-ı ‘inâyet mersûm sûret-i emr-i ‘âlîden ma‘lûmunuz oldukda şeref-yâfte-i sudûr olan emr-i şerîf-i ‘âlî-şân mazmûn-ı itâ‘at-makrûnı üzere ‘amel ve hareket idub hilâfından tehâşî ve mücânebet eyleyesiz deyu

(İmzâ) Fî 22 N. sene 1176 (6 Nisan 1763)

<u>Sayfa Numarası: 102/ Belge Numarası: 172</u>

Hâsshâ-ı pâdişâh-ı ‘âlem-penâh Haleb

Mahsûl-i resm-i ihtisâb Antakya tâbi‘-i cisr-i bâc-ı bâzâr-ı ağnâm ve beytü’l-mâl voyvoda ve kaçgûn ve kabbân ve ‘aded-(kesik) ve ‘âre-i tellâliyye-i kirbâs tellâliyye harîr tâbi‘-i siyâh ve ve tâbi‘-i Bahr-ı ‘Âdil ( ) mezâri‘-i mâlikâne

Fî 13 L. sene(1)176 (27 Nisan 1763)

Fî Sene-i Kâmile	Gurûş 1.948
Muhâsebe	**Gurûş**
Asl Mâl	2.838,50
Mâl-ı Zamm ve Kalemiyye-i Zamm	<u>+ 0.120</u>
İlhâk-ı mâl-ı mukâta‘a resm-i tamgâ-yı penbe der-Antakya âsl mâl ve kalemiyyeleri	<u>+ 0.0 38</u>
Yalnız iki bin dokuz yüz doksan altı buçuk gurûşdur	2.996,50

Kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân mültezim-i sâbık Kara Ali Ağa –zîde kadruhu- dîvân-ı hazîne-i Haleb’e ‘arz-ı hâl idub mazmûnunda Haleb Muhassıllığı dîmôsâtı aklâmından Antakya ihtisâbı mahsûlı mukâta‘asın iş-bu bin yüz yetmiş altı senesi

mâh-ı Şevvâli'l-mükerrem'inin on üçüncü gününden (27 Nisan 1763) bir sene kâmile tamâmına dek zabt eylemek üzere yalnız iki bin dokuz yüz doksan altı buçuk gurûş âsl ve mâl-ı kısm ve kalemiyye-i zamm ma'a'l-hâkk mâl-ı maktû'a resm-i tamgâ-yı kirbâs-ı penbe ile 'uhdesine kayd olunmasını iltimâs itmeğin hazîne-i Haleb'de mahfûz olan dîmôsât defterlerine nazar olundukda mahsûl-i resm-i mukâta'a(-*i*) mezbûrun âsl mâlı bin dokuz yüz kırk sekiz kâmil ve ibtidâ-yı zabtı dahî mâh-ı Şevvâli'l-mükerrem'inin on üçüncü gününden mestûr ve mukayyed oldığı ve mukâta'a-i mezbûre iş-bu bin yüz yetmiş altı senesi mâh-ı Şevvâli'l-mükerrem'inin on üçüncü gününden merkûmun 'uhdesine kayd ve mâl-ı iltizâmı olan meblağ-ı mezbûrdan beş yüz gurûş ber-vech-i beşîn teslîm-i hazîne-i Haleb idub ve kusûr kalan meblağı dahî mâh-ı Zî'l-ka'de ve Zî'l-hicce ve Muharrem aylarında dörder yüz on gurûş edâ' ve mâh-ı Safer'de üç yüz on gurûş edâ' ve mâh-ı Rebî'i'l-evvel ve Rebî'i'l-âhir ve Cemâziye'l-evvel aylarında ikişer yüz ellişer gurûş edâ' ve mâh-ı Cemâziye'l-âhir'de iki yüz altı buçuk gurûş edâ' eylemek üzere ma'mûlün-bihi temessük virilmekle merkûmun 'uhdesine kayd olunub iltizâmı kabûl eylediği ecilden şart-nâme virilmekle mûcebince zabtıçun Antakya Kâdîsı Efendi'ye hitâben dîvân tezkiresi yazıla

Fî 13 L. sene 1176 (27 Nisan 1763)

(İmzâ) Mehmed Muhassıl-ı Haleb hâlâ

<u>Sayfa Numarası: 102/ Belge Numarası: 173</u>

Kıdvetü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l-fazl ve'l-kelâm Antakya Kâdîsı Mevlânâ (boşluk) -zîde fazluhu- te(z)kere dîvân varıcak ma'lûm ola ki

İş-bu bin yüz yetmiş altı senesine mahsûb ibtidâ-yı zabtı sene(-*i*) mezkûre Şevvâl-i Şerîf'inin on üçüncü gününden Haleb Muhassıllığı dîmôsâtından olan ihtisâb-ı Nefs-i Antakya mukâta'asını sene-i sâbık mâl-ı mîrîsiyle müceddeden ilhâk olan resm-i tamgâ-yı kirbâs-ı penbe mukâta'asını dârende-i tezkire-i dîvân kıdvetü'l-akrân Kara Ali Ağa –zîde kadruhu-ya zarar ve nef' kabûlüyle der-'uhde ve iltizâm itdirilub yedine virilan şart-nâme şürûtı üzere mâl-ı iltizâmı edâ' içun Haleb hazînesine ma'mûlün bihi deyn temessüki virmekle mukâta'a-i mezbûrun zabt ve rabtıçun dîvân tezkiresi tahrîr ve irsâl olunmuşdur inşâ'llahu te'âlâ vusûlünde gerekdir ki mukâta'a-i merkûmeyi ve müceddeden ilhâk olan resm-i tamgâ-yı kirbâs-ı penbe mukâta'asını târîh-i mezkûrdan zabt ve rabt ve taraf-ı mîrîye 'â'id olan rüsûmât-ı 'âdiyesin âhz ve kabz itdirmekde müzâheret ve yüz gurûşdan ziyâde vâki'

olan beytü'l-mâl tarafımızdan zabt olunmak mu'tâd-ı kadîm olmakla vâki' olan beytü'l-mâl tarafımızdan zabt ve taraf-ı beytü'l-mâlı sıyânet birle mezkûrı müdâhale itdirmeyub mûceb-i tezkire(-*i*) dîvânla hareket eyleyesiz

Fî 13 L. sene 1176 (27 Nisan 1763)

(İmzâ) Mehmed Muhassıl-ı Haleb hâlâ

Bi-medîne-i Haleb el-Mahrûse

Sayfa Numarası: 103/ Belge Numarası: 174

Antakya'ya ta'yîn olunan beyârık 'aded 6 harc-ı kıyye 24 ( )

Harc-ı 'aded 1.440 ( ) Eyyâm 30

Nân-ı 'azîz	Lahm	Pirinc	Revgân-ı sâde
Kıyye	Kıyye	Kıyye	Kıyye
57	28	28	7
29	29	29	Eyyâm 29
513	252	252	
+ 1.140	+ 560	+ 560	Kıyye x 07
1.653	812	812	203

Vech-i meşrûh üzere

Antakya'ya ta'yîn olunan altı bayrakın ta'yînâtı otuz gün müddetinde yalnız bin altı yüz elli üç kıyye nân-ı 'azîz ve sekiz yüz on iki kıyye lahm ve sekiz yüz on iki kıyye pirinc ve iki yüz üç kıyye revgân-ı sâde itmekle iş-bu mahalle şerh virilmişdir

Fî 17 L. sene 1176 (1 Mayıs 1763)

Der-kenâr: Mûcebince buyurıldı

Sayfa Numarası: 103/ Belge Numarası: 175

Antakya Kâdîsı fazîletlu Efendi ve a'yânı Ser-tûrnâ İbrahim Ağa ve sâ'ir a'yân-ı vilâyet ve iş erleri –zîde kadruhum- inhâ' olunur ki bu def'a delûgân (dîvâne-gân) bayraklarımızdan altı 'aded bayrak ol-cânibe ta'yîn olunmağla otuz günlük müddetinde iktizâ' iden yalnız bin altı yüz elli üç kıyye nân-ı 'azîz ve sekiz yüz on iki kıyye lahm ve sekiz yüz on iki kıyye pirinc ve iki yüz üç kıyye revgân-ı sâde itmekle ber-mûceb-i defter ecnâs-ı zahîre virilub hîn-i hesâbda Antakya

müşâheresinden akçeleri naks olmak şartıyla dîvân-ı Haleb'den iş-bu buyurıldı tahrîr ve irsâl ve ile (boşluk) irsâl olunmuşdur bi-yümnihi-te'âlâ vusûlünde zikr olunan bayrakların iktizâ' iden ecnâs-ı zahîreleri virilub hîn-i hesâbda müşâhereye mahsûb olunub mûceb-i buyurıldı ile 'amel ve hilâfından tevakkî ve mücânebet eyleyesiz deyu

(İmzâ) Fî 17 L. sene 1176 (1 Mayıs 1763)

Sayfa Numarası: 103/ Belge Numarası: 176

Şerî'at-şi'âr Antakya Kâdîsı Efendi –zîde fazluhu- ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân Ser-tûrnâî İbrahim Ağa ve Voyvodası ağa ve sâ'ir iş erleri –zîde kadruhum- inhâ' olunur ki husûs-ı mezbûrı ta'y(*î*)n olunan mübâşir ma'rifet(*iy*)le ve ma'rifet-i şer'le görilub ihkâk-ı hakk ve sıhhat ve hakîkati üzere i'lâm olunmak deyu

(İmzâ) Fî 14 L. sene (1)176 (28 Nisan 1763)

Devletlu 'inâyetlu merhametlu veliyyü'n-ni'am efendim sultânım hazretleri sağ olsun 'arz-ı hâl kulları budur ki bu kulları Antakya sâkinlerinden olub Düveyr Karyesi Şeyhi Şeyh Ali'de(*n*) ve karye âhâlîlerinden bâ-temessük yüz elli gurûş hakkım olub taleb eylediğimde leyte ve la'alle itmeleriyle merâhim-i 'aliyyelerinden mercûdur ki mübâşir kulları ta'y(*î*)n ve mahallinde şer'le mürâfa'a ve hakkım tahsîl idub ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr ve fermân devletlu 'inâyetlu efendim sultânım hazretlerinindir

Bende-i el-Hâcc Hüseyin

Sayfa Numarası: 104/ Belge Numarası: 177

Düstûr-ı mükerrem ve mu'azzam müşîr-i mufahham ve muhterem nizâmü'l-'âlem müdebbir-i umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmim-i mehâmmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib mümehhid-i bünyâni'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkânü's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûfu bi-sunûf-i 'avâtıfü'l-meliki'l-a'lâ Haleb Vâlisi sadr-ı esbak vezîrim Mustafa Paşa –edâma'llahu te'âlâ iclâlehu- tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki

Sâbıkan Haleb Kâdîsı olan -akdâ kudâti'l-müslimîn- Mevlânâ Ahmed –zîde fezâ'iluhu- Haleb'den hareket ve 'Amîk Ovâsı'nda vâki' Cisr-i Hadîd'e bir buçuk sâ'at mesâfe mahalle geldikde otuz neferden mütecâviz ekrâd şekâvet-i nihâd bagteten Mevlânâ-yı mûmâ-ileyhin üzerine hücûm ve kendusinin ve etbâ'ının yanlarında bulunan iki bin dört yüz yiğirmi beş gurûş nukûd ve ber-mûceb-i defter

ba‘zı akmişe ve kitâb ve elmâs-ı hâtim ve sîm raht ve kise ve sâ‘at ve kılıç ve eşyâ-yı sâ’iresini gâret eylediklerini nâtık bundan mukaddemce i‘lâm olunmakdan nâşî eşkıyâ-yı mezbûrenin bi’t-taharrî ele geturilmeleri ve emvâl-ı magsûbenin tahsîli ve vech-i lâyıkı üzere te’dîb ve gûşmâlleriçun sâdır olan emr-i şerîfim sadr-ı a‘zam silâhşorlarından kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Mîr Mehmed –zîde kadruhu- ile tarafına irsâl olunmuş idi mübâşir-i mûmâ-ileyhin Mevlânâ-yı mûmâ-ileyhe bu def‘a mektûbı vârid olub mazmûnunda eşyâ-yı menhûbenin bir mikdârı dest-i eşkıyâdan tahlîs ve tahsîl bâkîsinin tahsîline dahî takayyud ve ihtimâm üzere oldığını tahrîr eylemekle yine himmetine fütûr getürmeyub ber-mûceb-i defter gâret olunan nukûd ve eşyâdan kusûr kalan gâret-gerlerden tahsîl ve mübâşir-i mûmâ-ileyhe teslîm itdirilmek içun ihtimâmen ve te’kîden iş-bu emr-i ‘âlî-şânım dahî şeref-sudûr olub (boşluk) ile irsâl olunmuşdur hâdise-i mezbûre eyâletin dâhilinde vâki‘ olmakdan nâşî emvâl-ı menhûbenin kâmilen tahsîli senden matlûb oldığı ma‘lûmun oldukda kemâ-fî’l-evvel bu husûsa ziyâde ihtimâm ve dikkat ve emvâl-ı menhûbeden kusûr kalan ne ise gerek nukûd ve eşyâ ve gerek kitâb mukaddemâ gönderilen defterde terkîm olundığı vech üzere bi’t-tamâm gâret-gerlerden tahsîl ve mübâşir-i mûmâ-ileyhe teslîm itdirub ve bu fezâhâte cesâret idenler kuttâ‘-ı tarîk zümresinden oldukları müte‘ayyin olduklarına binâ’en töhmetlerinin muktezâ-yı mücâzâtı her ne ise mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince icrâ ve infâz birle havza-i hükûmetini lvs-i eşkıyâdan tathîre nisâr-ı cehd ve miknet ve bu bâbda ednâ kusûr ve tehâvenden ziyâde mübâ‘adet eylemek bâbında fermân-ı ‘âlî-şânım sâdır olmuşdur buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yafte sudûr olan fermân vâcibü’l-ittibâ‘ ve lâzımü’l-imtisâlimin mazmûn-ı münîf-i itâ‘at-makrûnıyla ‘âmil olub hilâfından hazer ve mücânebet eyleyesiz şöyle bilesiz ‘âlemet-i şerîfe i‘timâd kılasız tahrîren fî evâ’il-i şehr-i Şevvâli’l-mükerrem sene sitte ve seb‘în ve mi’e ve elf (15-24 Nisan 1763)

Bi-Makâm-ı İslâmbol el-Mahrûse

<u>Sayfa Numarası: 105/ Belge Numarası: 178</u>

Şerîat-ı şiâr Antakya Kâdîsı Efendi ve Ser-tûrnâî İbrahim Ağa ve Voyvodası ağa ve sâ’ir ayânları inhâ’ olunur ki müdde‘î-i mezbûrun da‘vâsı ta‘y(*î*)n olunan mübâşir ma‘rifeti ve ma‘rifet-i şer‘le görilub ihkâk-ı hakk ve sıhhat ve hakîkati üzere i‘lâm olunmak deyu

(İmzâ) Fî 14 L. sene 1176 (28 Nisan 1763)

Devletlu ‘inâyetlu merhametlu veliyyü’n-ni‘am efendim sultânım hazretleri sağ olsun ‘arz-ı hâl kulları budur ki Antakya sâkinlerinden olub Uskiyyât Karyesi sâkinlerinden şeyhi ve karye âhâlîlerinde bâ-temessük iki yüz elli gurûş alacak hakkım olub taleb eylediğimde leyte ve la‘alle idub virmede dürlü dürlü ‘illet idüb merâhim-i ‘aliyyelerinden mercûdur ki mübâşir kulları ta‘y(*î*)n ve mahallinde şer‘le mürâfa‘a ve hakkım tahsîl olu(*n*)mak bâbında fermân efendim sultânım hazretlerinindir - Bende-i el-Hâcc Hüseyin

<u>Sayfa Numarası: 105/Belge Numarası: 179</u>

Düstûr-ı mükerrem ve mu‘azzam müşîr-i mufahham ve muhterem nizâmü’l-‘âlem müdebbir-i umûri’l-cumhûr bi’l-fikri’s-sâkıb mütemmim-i mehâmmi’l-enâm bi’r-re’yi’s-sâ’ib mümehhid-i bünyâni’d-devleti ve’l-ikbâl müşeyyid-i erkânü’s-sa‘âdeti ve’l-iclâl el-mahfûfu bi-sunûf-ı ‘avâtıfü’l-meliki’l-a‘lâ hâlâ Haleb Vâlisi sadr-ı esbak vezîrim Mustafa Paşa –edâma’llahu te‘âlâ iclâlehu- ve kıdvetü’l-kudât ve’l-hükkâm ve ma‘denü’l-fazl ve’l-kelâm Bayâs ve Antakya kâdîları -zîde faz(*lu*)humâ- tevkî‘-i refî‘-i hümâyûn vâsıl olıcak ma‘lûm ola ki

Kıdvetü’n-nüvvâbi’l-müteşerri‘în Bakrâs ma‘a İskenderûn Kazâsı Nâ’îbi Mevlânâ Mustafa –zîde ‘ilmuhu- Südde-i Sa‘âdetime mektûb götürüb Cebel-i Bakrâs Kazâsı’na tâbi‘ Arsûz Karyesi sâkinlerinden Seyf oğlı Abdullah İkîz cemâ‘atından Bâyezîd oğlı Halil ve Feyyâz oğlı Mustafa ve Şelâhîl’den (شلاحيلدز) ‘Avr oğlı Hasan ve Fellâh Şeyh Yusuf ve Bîlân sâkinlerinden el-Hâcc Yusuf nâm kimesneler meclis-i şer‘e varub Bayâs sâkinlerinden Vâyis oğlı Musa ve Karamûrt Zâbiti Memiş Ağa ve re‘âyâsından Monlâ Hasan dimekle ma‘rûf kimesneler birbirleriyle yek-dil ve yek-cihet ve iki yüz süvârî ve üç yüz piyâde eşkıyâyı başlarına cem‘ ve yüz yetmiş altı senesinde Arsûz Nâhiyesi’ne varub âhâlîsinin altmış kise akçe mütecâviz mevâşî ve harîr evleri ve emlâk ve eşyâ’ ve anbârlarını hilâf-ı şer‘-i şerîf nehb ve gârât ve nâhiye(-*i*) mezbûrda olan kurâ âhâlîlerini perâkende ve perîşân ve gadr-ı küllî itmeleriyle şer‘le görilub eşkıyâ-yı merkûmenin hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bi-gayr-ı hakkın nehb ve gârât eyledikleri emvâl ve eşyâ’ fukarâya mûceb-i defter tamâmen tahsîl ve ashâbına redd ve teslîm olunmak bâbında emr-i şerîfim virilmek recâsına vâki‘ hâli bi’l-iltimâs ‘arz eylediği ecilden vech-i meşrûh üzere mübâşir ma‘rifet-i şer‘le görülmek bâbında fermân-ı ‘âlî-şânım sâdır olmuşdur buyurdum ki sadr-ı a‘zam çûkadârlarından mübâşir ta‘y(*î*)n olunan kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Ali -zîde

kadruhu- hükm-i şerîfimle vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere ‘amel dahî sen ki vezîr-i müşârün-ileyhsin ma‘rifetin ve ta‘y(*î*)n olunan mübâşir-i mûmâ-ileyh ma‘rifet(*iy*)le şakî(-*i*) mezkûrları âhz ve meclis-i şer‘e ihzâr ve da‘vâ-yı hakk ve ta‘y(*î*)n olunan mâdde iden husemâlarıyla terâfu‘-i şer‘ itdirub eşkıyâ-yı merkûmenin hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bi-gayr-ı hakkın nehb ve gârât eyledikleri emvâl-ı fukarâ her ne ise ber-mûceb-i defter ba‘de’s-sübût hükm idub (*bi*-)tamâm tahsîl ve ashâb-ı hukûka redd ve teslîm itdirub icrâ-yı şer‘ ve ihkâk-ı hakk eyle(*ye*)siz min-ba‘d şer‘-i şerîf ve emr-i hümâyûnuma muhâlif kimesneye iş itdirmeyub husûs-ı mezbûr içun bir dahî emrim varmalu eylemeyesiz şöyle bilesiz ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız tahrîren fî evâ’il-i Ramazâni’l-mübârek sene sitte ve seb‘în ve mi’e ve elf (16-25 Mart 1763)

İslâmbol el-Mahrûse

<u>Sayfa Numarası: 106/ Belge Numarası: 180</u>

Şerî‘at-şi‘âr Antakya Kâdîsı Efendi –zîde fazluhu- ve kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Voyvodası ağa –zîde kadruhu- inhâ’ olunur ki Bayâs sâkinlerinden Vâyis oğlu Musa ve Karamûrt Zâbiti Memiş Ağa ve re‘âyâsından Monlâ Hasan nâmûn kimesneler bundan âkdem başlarına eşkıyâyı cem‘ ve Cebel-i Bakrâs Kasâbası’na tâbi‘ Arsûz Nâhiyesi’ne duhûl ve emr-i ‘âlîde zikr ve beyân olundığı vechle âhâlîsinin ma‘lûmü’l-mikdâr hayvânât ve emvâl ve eşyâların nehb ve gâret eyledikleri der-devlet-i medâr-ı ‘aliyye-i ebediyyü’l-istimrâra inhâ’ ve neb (*u*) gâret olunan emvâl ve eşyâ’ ve hayvânât tamâmen ve ashâbına redd ve teslîm olunmak içun emr-i şerîf-i ‘âlî-şân sudûrı istid‘â olmağın şer‘le görilub fukarâ-yı merkûmenin nehb ve gâret olunan emvâl ve eşyâ’ ve mevâşîleri tahsîl ve ashâbına redd ve teslîm itdirilmek içun çûkadârın hazret-i (silik) sadr-ı Ali Ağa mübâşeretle emr-i ‘âlî şeref-bahş sudûr itmekle mübâşir-i mûmâ-ileyh ma‘rifet(*iy*)le şer‘le görilub icrâ-yı hakk olunmak içun sâdır olan fermân-ı ‘âlî-şân mûcebince dîvân-ı Haleb’den iş-bu buyurıldı tahrîr ve ısdâr (boşluk) ile irsâl olunmuşdur inşâ’llahu te‘âlâ vusûlünde gerekdir ki meşrûh üzere şeref-yâfte sudûr olan emr-i ‘âlî mûcebince husûs-ı mezkûrı şer‘le görilub icrâ-yı hakk itdirilmeğe ihtimâm ve dikkat ve mûceb-i emr-i ‘âlî ve buyurıldıyla ‘amel ve hareket ve hilâfından bi-gâyet tevakkî ve mücânebet eyleyesiz deyu

(İmzâ) Fî 18 L. sene 1176 (2 Mayıs 1763)

Sayfa Numarası: 106/ Belge Numarası: 181

Haleb Vâlîsi Devletlu Mustafa Paşa Hazretlerinden Vürûd İden Buyurıldı

Şerî‘at-şi‘âr Antakya Kâdîsı Efendi –zîde fazluhu- ve mefâhirü’l-emâsil ve’l-akrân Voyvodası ve sâ’ir a‘yân ve iş erleri –zîde kadruhum- inhâ’ olunur ki

Antakya sükkânından ‘Arab Ali ve Boyâcı Hasan ve Hâcı Kâsım oğlı Feyzullah nâmûn kimesnelerin harekât-ı reddiye ve etvâr-ı nâ-marziyyelerinin hâvî tarafımıza irsâl olunan mahzar ve i‘lâm vâsıl ve mefhûmlarına vukûf hâsıl olub mezbûrûnun keyfiyyetleri ol-cânibde ma‘rifet-i şer‘-i enver ile görilub muktezâ-yı şer‘-i kadîm icrâsıyla ihkâk-ı hakk olunmak içun dîvân-ı Haleb’den iş-bu buyurıldı tahrîr ve ısdâr ve çûkadârlarımızdan el-Hâcc Hüseyin Ağa ile irsâl olunmuşdur inşâ’llahu te‘âlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere sâlifü’z-zikr mezbûr ‘Arab oğlu Ali ve Boyâcı Hasan ve Hâcı Kâsım ve oğlı Feyzullah nâmûn kimesnelerin husûsları ol-tarafda ma‘rifet-i şer‘-i şerîf ile ru’yet ve muktezâ-yı şer‘-i kadîm ile lâzım gelan te’dîb ve gûşmâlleri ma‘rifet-i şer‘ ve zâbitleri ma‘rifetiyle icrâ’ itdirilub ihkâk-ı hakk ve icrâ-yı şer‘ itdirilmeğe ihtimâm ve hilâf-ı şer‘-i şerîf hareketden tehâşî tâmm olunub mûceb-i buyurıldı ile ‘âmil olasız deyu

(İmzâ) Fî 24 L. sene 1176 (8 Mayıs 1763)

Bu sahîfenin öte tarafında olan Ramîh ( )-zâde Vakfiyyesi re’y-i hâkim ile tahvîl ve tebdîl ve âhar hüccet-i vakfiyyede olan dekâkîn ve zeytûn ve dahî müceddeden zeytûn emlâk-i zamm ile ta‘yîn-i şürût-ı cedîde ile diğer vakfiyye ma‘mûlün-bihâ hüccet olub fazîletlu Kâdî el-Hâcc Ebû Bekir Efendi hazretlerinin sicilline kayd olunmağın bu hüccete i‘tibâr ve gaflet olunmamak içun kayd ve şerh virilmişdir (İmzâ)

Sayfa Numarası: 107/ Belge Numarası: 181a

Rebi‘-zâde Vakfiyyesidir

Hamd-i mevfûr ve şükr-i nâ-mahsûr ol-vâkıf-ı umûr ve kâşif-i estâr-ı cumhûr hazretlerinin dergâh-ı akdes ve bargâh-ı mukaddeslerine ref‘ olunur ki hallâk-ı ‘âlem ve rezzâk-ı âdemdir ve’s-salâtü ve’s-selâm ol-seyyid-i enâm hâss ve ‘âmm hazretlerinin merkad-ı münevver ve meşhed-i mu‘attarlarına olsun ki her biri mütevellî(-*i*) cihât-ı dîn ve nâzır-ı şer‘-i mübîn oldılar –rıdvana’llahu te‘alâ ‘aleyhim

ecma‘în- ammâ-ba‘d sebeb-i tahrîr-i risâle(-*i*) şer‘î ve mûceb-i hitâb-ı makâle-i mer‘î budur ki

Medîne-i Antakya’da Câmi‘-i Kebîr Mahallesi sükkânından kıdvetü’l-işbâh Rebi‘-zâde el-Hâcc Mehmed Çâvûş Ağa bin Bekdâş el-muhtâc ilâ Rabbihi’l-kadîr meclis-i şer‘-i şerîf-i münevver ve mahfîl-i dîn-i münîf-i mutahharada vakf-ı âtiyyü’z-zikre li-ecli’t-tescîl mütevellî nasb eylediği sulbî kebîr oğlı Monlâ Abdurrahman mahzarında ikrâr-ı sahîh-i şer‘î ve i‘tirâf-ı sarîh-i mer‘î idub silk-i mülk-i sahîhden olub iki kıt‘a kelâm-ı kadîm ve iki kıt‘a delâ’il-i hayrât ve medîne-i mezbûrede ‘Affân nâm mahallde vâki‘ iki tarafdan Kilisli Hâcı Mehmed Ağa’nın kirâcı havlîsi ve iki tarafdan tarîk-i ‘âmm ile mahdûd bir bâb itmekci fırunum ve muttasılında kâ’in iki bâb sagîr dükkânım ve Hazret-i Habîbü’n-Neccâr Mahallesi’nde vâki‘ iki tarafdan vakf havlî ve iki tarafdan tarîk-i ‘âmm ile mahdûd bir bâb itmekci fırunum ve Me(*y*)dân nâm sûkda vâki‘ bir tarafdan Miskli-zâde dükkânı ve bir tarafdan vakf dükkân ve bir tarafdan Sâbûn Hânı ve bir tarafdan tarîk ile mahdûd ve mümtâz Süveysli ( ) sâkin oldığı dükkân ki ‘attâr dükkânımı ve nâhiye(-*i*) mezbûrede vâki‘ Kusayr Nâhiyesi’nde Kefere nâm mezra‘a toprağında kâ’in beyne’l-âhâlî ma‘lûmü’l-hudûd hâlâ Müftî Abdurrahman Efendi ile müşterek oldığım beş yüz dokuz ‘aded zeytûn e(*ş*)cârından nısf hissem olan iki yüz elli dört buçuk ‘aded zeytûn eşcârım ve yine medîne(-*i*) mezbûreye tâbi‘ Magdele Karyesi toprağında vâki‘ ma‘lûmü’l-hudûd yüz ‘aded zeytûn eşcârım ve Mezra‘a-i Kûl-nîrân ( ) toprağında vâki‘ iki yüz ‘aded zeytûn eşcârım ve Mezra‘a(-*i*) Bekfine toprağında vâki‘ Âhî Baba ile müşterek dört yüz ‘aded zeytûn eşcârından nısf hissem olan iki yüz ‘aded zeytûn eşcârım ve yine mezra‘a-i merkûme Bekfine ve De(*y*)r-i Şâya toprağında vâki‘ ma‘lûmü’l-hudûd Alâkendli el-Hâcc Mustafa ile müşterek yüz seksan ‘aded zeytûn eşcârından nısf hissem olan doksan ‘aded zeytûn eşcârım ki min-haysü’l-mecmû‘ sekiz yüz kırk dört buçuk ‘aded zeytûn eşcârım hasbeten-li’llahi te‘âlâ vakf ve habs idub şöyle şart ve ta‘y(*î*)n eyledim ki fırûn-ı mezbûr ve dekâkîn-i merkûm ve eşcâr-ı mezkûre icâre(-*i*) mu‘tâd ile icâr olunub hâsıl olan icâre ve nemâsından fırûn-ı mezkûr ve dekâkîn-i mezbûr ve e(*ş*)câr-ı merkûmenin ta‘m(*î*)r ve termîm hıkr ve harâcı ve her bir masârifleri ber-vech-i ıslâh ru’yet olundukdan sonra beher leyle(-*i*) cum‘ada on batmân nân-ı ‘azîz fukarâya infâk ve tasadduk oluna ve kız karındâşım Hadîce Hâtûn hayâtda oldukca beher mâh ikişer gurûş virile ve medîne-i mezbûrede vâki‘ Câmi‘-i Kebîr’in Yaz Câmi‘ine senede yiğirmi ‘aded

kandîl ma‘mûl olmak üzere ve iki batmân zeyt yağı ve altı ‘aded tırnak hasîrı beher hasîr altışar vasıla olmak üzere virile ve medîne-i merkûmede vâki‘ Hazret-i Habîbü’n-Neccâr Câmi‘-i şerîfinin âbdest-hânesine fâhûr ibrîklerinden seksan ibrîk ve Zeytûniyye Karyesi Câmi‘i’ne yiğirmi ibrîk beher sene virile ve fazla her ne zuhûr ider ise kendi yedimle fukarâya bezm oluna ve kendim hayâtda oldukca vakf-ı mezbûre mütevellî olam bi-emri’llahi te‘âlâ vefâtımdan sonra vakf-ı mezbûra oğlum Monlâ Abdurrahman mütevellî olub ve Monlâ Mustafa nâzır olunmağın gaflet olunmamak üzere re’y-i hâkim şerh virilmişdir (İmzâ)

Der-kenâr 1: Bu vakfiyye diğer vakfiye ile ve emlâk-ı zeytûnı zamm ile âhar hüccet-i vakfiyye-i ma‘mûlün-bihâ olunub fazîletlu el-Hâcc Ebubekr Efendi imzâsıyla mumzâ ve mahtûm sicilline kayd

Der-kenâr 2: Bu vakfiyye diğer vakfiyye hücceti olunub Kâdî fazîletlu el-Hâcc Ebubekr Efendi’nin siciline kayd olunmuşdur

<u>Sayfa Numarası: 108/ Belge Numarası: 181b</u>

Evvelihi kelâm-ı kadîmde eşhür-i selâsede üç def‘a hatm-i Kur’ân-ı ‘azîmü’ş-şân ve beher Cum‘a güni iki def‘a hatm-i delâ’il-i şerîf kırâ’et idub sevâbını rûhuma hîbe ideler ve ber-minvâl-i muharrer edâ-yı şürût eyledikden sonra bâkî kalan fazlanın rub‘ hissesine oğlum mezbûr Monlâ Abdurrahman ve rub‘-ı âharına dahî diğer oğlum Monlâ Mustafa hizmetleri bedeli mutasarrıf olub nısf-ı âharını dahî fukarâya tasadduk ve infâk eyleyeler ânlar dahî vefât itdikde evlâd-ı zükûr min-batnen-ba‘de-batnın ber-minvâl-i muharrer mutasarrıf olalar ba‘de’l-inkırâz mezbûrânın evlâd-ı zükûrının ekber ve erşedi mutasarrıf ola ba‘de’l-inkırâz evlâd-ı inâsım batnen-ba‘de-batnın mutasarrıf olalar ânlar dahî inkırâz buldukda cümle fukarâya tasadduk oluna deyu ta‘y(*î*)n-i şürût ve ta‘y(*î*)n-i kuyûd idub mütevellî(-*i*) merkûm teslîm ol-dahî tesellüm eyledi idi lâkin imâm-ı a‘zam (*va*)kfiyyetinde benim içun rücû‘ olmağla fırun ve dekâkîn ve e(*ş*)cârının vakfiyyetinden rücû‘ eyledim deyub mütevellî(-*i*) merkûm dahî imâmeyn-i himâmeyn-i bedreyn-i kâmileyn mezheb-i şer(*i*)fleri üzere vakf-ı mezbûrun sıhhat ve lüzûmuna hükm taleb iderim didikde hâkim-i muvakki‘-i sadr-ı kitâb hazretleri vakf-ı mezbûrun sıhhat ve lüzûmuna hükm ve cezm idüb min-ba‘de nakz ve naksına mecâl-i muhâl oldı fe-men beddelehu ba‘de mâ semi‘ahu fe-innemâ ismuhu ‘alâ’l-lezînâ yübeddilûnehu inn Allahu semî‘un ‘alîm ve ecrî’l-vâkıf ve hurrire fî’l-yevmi’s-sâlis min şehr-i Zî’l-ka‘de eş-şerîfe sene sitte ve seb‘în ve mi’e ve elf (16 Mayıs 1763)

Şühûdü'l-hâl _____

- 'Umdetü'l-'ulemâ'i'l-kirâm Abdurrahman Efendi el-müftî hâlâ
- Kıdvetü'l-'ulemâ' Emîn-i fe(*t*)vâ Mehmed Efendi
- Kıdvetü'l-'ulemâ' Mehmed Efendi bin Süleymân Efendi
- Hasan Efendi bin Hüseyin Ağa
- Abdülvahhâb Efendi Kâtib-i 'Amîk
- Berber-zâde Hâcı Mehmed Efendi
- Halîfe Monlâ İbrahim
- Fethullah Ağa Hasekî
- Hâlid Ağa Hasekî
- İshak Ağa
- İbrahim bin el-Hâcc Hakkı
- Es-Seyyid Mustafa Efendi Semercî-zâde
- Muhzır-başı ve gayrihum

Sayfa Numarası: 108/ Belge Numarası: 182

Bedevî-zâde Defteridir

Medîne-i Antakya mahallâtından 'İmrân Mahallesi sâkinlerinden iken bundan âkdem fevt olan es-Seyyid el-Hâcc İbrahim Efendi bin Murtazâ Efendi'nin verâseti zevce(-*i*) menkûha(-*i*) metrûkesi Miyâse bint-i Ahmed Çelebi ile kebîre kızları Fatma ve Hadîce hâtûnlara ve sulbî sagîr oğlı es-Seyyid Murtazâ'ya oldığı lede't-teşerru' zâhir ve nümâyân olmağla bi'l-iltimâs tahrîr olunan tereke(-*i*) müteveffâ-yı mezbûr defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur

Fî 5 Ra. sene 1176 (24 Eylül 1762)

Malzemenin Cinsi	**Adedi**	**Gurûş**	**Pâre**
Cît yasdık ve hâtime köhne	5	7	3
Def'a yasdık	5	7	-
Def'a yasdık	4	8,50	7
Şilte yân	2	11	-
Def'a şilte yân	2	9,75	-
Cûka mak'ad köhne	2	8	-
Köhne şâyak mak'ad ve cît	4	2	6
Köhne kilîm	-	3	1

Def‘a kilîm	1	1,50	5
Def‘a kilîm	1	4,50	4
Def‘a kilîm	-	5	-
Köhne cûka haşiyye ve gömlek ve çizme ve kisesi	-	4,50	8
Köhne yorgân ve yasdık ve minder	-	7	0,30
Sînî kebîr	-	12,75	-
Lakîn	-	5,75	1
Sagîr leğen	-	3,50	-
Tencere kebîr	2	6,50	-
Tencere ve Tâbe	2 -	2	-
Tencere	4	7,50	-
Tencere kebîr	4	11	-
Güğüm	2	6	1
Leğen ma‘a ibrîk	2 -	4,50	6
Satîl ve ibrîk ve tâbe ve süzek ve mertebânî	-	7,25	5
Sahn	6		
Mertebânî Kahve ibrîk ve	1 -	5,75	-
Tebsî	-		
Hevân kebîr	-	1,25	-
Sandûk	-	-	20
Fener	-	3	-
Yasdık	4	4	-
Cît minder	3	2,50	-
Seccâde köhne	2	7	2
Bir re’s bargîrin (kesik)	-	16	-
Sînî sagîr	2	4	12
Def‘a sînî	1	3	2

Tencere ve	1	2,25	3
Kefkîr	1		
Tîmûr menkal ve şîşe	-	1,25	-
Şam‘dân ve iskemle sofrası	-	0,75	6

Sayfa Numarası: 109/ Belge Numarası: 182

Malzemenin Cinsi	**Adedi**	**Gurûş**	**Pâre**
İskemle ve akçe tahbiyesi	-	-	15
Sîmlu çubûk	2	2,50	5
Çubûk	-	-	14
Piştov çift	1	2,25	-
Tüfenk	1	8	-
Matara ve ibrîk	-	1	-
Sîm haydarî raht ve başlık ve rişme ve debbûs	-	42	-
Kabâklu sahn	4	6	-
Def‘a kabâklu sahn	13	15	-
Matbâhiyye	-	3,50	3
Hoşâb tâsı	5	2,50	2
Tebsî	5	1,25	-
Mertebânî kebîr	6	8	-
Sagîr	1		
Def‘a mertebânî	6	5,50	-
Satîl	1	3	1
Tâs	1		
Maşraba	-	-	20
Çanâk	14	1	-
Rikâb-ı haff	1	3	-
Cûka haşiyye ve gömlek	-	2	-
Seccâde	1	5,50	-
Köhne seccâde	-	1	5
Kütahya fincânı ve çanâk	-	1,25	3
Def‘a çanâk	-	1	-

Def‘a çanâk	12	1,75	3
Def‘a çanâk	28	2,75	-
Şâm alâcası tob	1	8,50	-
Minşafe	2	2,50	-
Köhne kabût ve başlık	-	13,25	-
Döşek	-	4,50	3
Def‘a döşek	-	4,50	-
Yasdık	5	9	-
Def‘a yasdık	5	8	1
Cît minder	-	2	1
Cît yorgan	2	4	1
Cît yorgan	2	5	1
Def‘a yorgan	2	5	-
Def‘a yorgan cît	4	15	-
Şilte yân ve yüzi cît	-	11	5
Kilîm	-	5	-
Sincâb kırmızı cûka kablu kürk	-	22,25	-
Kırmızı kerm-sûde kablu kâkûm taklîdî köhne cübbe kürk	-	9,50	-
Cübbe köhne pâ-çe kürk	-	3,50	-
Mor cûka kablu sincâb kürk	-	18,75	-
Yeşil cûka kablu sincâb kürk	-	30,75	7
Def‘a sincâb kürk-i cedîd el şâliye kablu	-	32	-
Köhne nâfe kürk	-	10,50	-
Köhne sûf müctirr	-	2,50	-
Def‘a sincâb kürk el şâliye kablu	-	46,25	-
Sansâr kürk mor cûka	-	41,50	-

kablu			
Azâk nâfesi bol yenlu kürk	-	35	-
Cedîd kutnî entârî	-	10,50	1
Çiçeklu cedîd entârî	-	13	-
Cedîd kutnî sâde	-	9	-
Sârık cedîd	3	47	-
Kûşâk	-	4,75	-
Bez entârî	-	-	23
Köhne sârık ve bez entârî	-	1,75	-
Gömlek ve cûka	-	2,25	2
Köhne kilîm	-	1,50	-
Cît mak‘ad	3	2,75	6
Havz devât	-	1	-
Mâ-i kerm-sûde kablu pâ-çe kürk	-	17,50	-
Köhne kûşâk	-	2,50	3
Kâvuk	2	-	25
Bez entârî	-	2,50	-
Müsta‘mel kutnî entârî	-	5	5
Bez piş-gîr	-	2,50	2
Köhne müctirr	1	2	5
Kırmızı kerrâke	-	5,25	-
Mor kerrâke	-	3,25	-
Kemmûnî şâl biniş	-	5,25	-
Sûf kerrâke	-	6,25	-
Alâca sâde	-	5,50	-
Köhne beyâz cûka	-	3,50	-
Sûf cahşır	-	1,50	-
Mest pabuc cedîd	-	1,50	-
Berber takımı	-	1,25	1
Minşafe	-	2,25	-
Tütün kisesi	-	1	-
Makrama	-	-	20

Kise ve tuz	-	-	26
Bûkca	-	-	11
Bâğ kaşık	15	1,50	1
Def‘a kaşık	15	1	-
Fincân ve zarf	-	0,75	-
Gül-âbdân	-	-	38
Bâr çanak	-	-	30
Sofra	-	-	22
Fincân	10	2,25	-
Def‘a fincân	-	0,50	8
Fincân	5	-	20
Tâs ve kahve ibrîk	-	-	12
Kahve ibrîk	-	-	15
Der-zimmet-i âhâlî karye karye bâ-temessük	-	346	-
Der-zimmet-i Yusuf Sayhân [102]	-	20	-
Der-zimmet-i Halil bin İsmail	-	20	-
Der-zimmet-i Yusuf Kâ‘ûr	-	18	-
Der-zimmet-i İbrahim İbşir	-	12,50	-
Der-zimmet-i Hakkı İbşir	-	16,50	-
Der-zimmet-i ‘Armût	-	3	-
Der-zimmet-i Ali ibn Necm	-	6,50	-
Der-zimmet-i Süleymân ‘Arûk ( )	-	18	-
Der-zimmet-i Diyâb	-	40	-
Der-zimmet-i Ali Hakkı	-	13	-

[102] Bu kısaltmanın ‘avâtıl neferi kastettiği tahmin edilmektedir.

Sayfa Numarası: 110/ Belge Numarası: 182

	Gurûş
Der-zimmet-i Selâmî fevt	22
Der-zimmet-i Haydar Karâkî‘	12
Der-zimmet-i Mehmed ‘Abbüş (عبش)	15
Der-zimmet-i İbrahim Kâ‘ûr	20
Der-zimmet-i İbrahim ahû Haydar	18
Der-zimmet-i Habîb ahû Haydar	10
Der-zimmet-i Mehmed ibn Esmer	15
Der-zimmet-i İbrahim Ceyyûr/Cubûr (جبور)	13,50
Der-zimmet-i Ali Câk	3
Der-zimmet-i Mert Hazzûr	5
Der-zimmet-i Mert sagîr	23
Bâbetralı Marrâ (مرا) ibn ‘Îsâ	10
Der-zimmet-i Yedi bağçesinde zımmî Abdullah	24
Der-zimmet-i Dersûniyye bağçecisi Mehmed	53,50
Der-zimmet-i Tûleyl bağçecisi Bâsık/Yasık (باسق)	25
Der-zimmet-i zımmî İbrâm ve zevcesi Rahîme	18
Der-zimmet-i Za‘îm-zâde Ahmed Ağa	12
Der-zimmet-i zımmî Berhûş (برهوش)	12
Der-zimmet-i Bostâncı ‘Acem oğlı Sellûm	60
Der-zimmet-i Hammûd ve Haydar	10
Def‘a	+ 48
	58
Yekûn Gurûş 1.778,50	

Minhâ el-ihracât	**Gurûş**
Mehr-i mu’âhhar li-zevce(*ti*)’l-mezbûre Miyâse	50

Deyn-i müsebbet müteveffânın kızı Hadîce Hâtûn	115
Deyn-i müsebbet müteveffânın kızı Fatma Hâtûn	57,50
Deyn-i müsebbet bi-nâm Emîne ve Hadîce Hâtûn	207
Deyn-i müsebbet bi-nâm Kassâb Hâcı Abdurrahman	300
Deyn-i müsebbet bi-nâm zımmî Hennâ	105
Resm-i kısmet	44,50
Kâtibiyye ve irsâliyye	4
Çûkadâriyye	4
Hüddâmiyye	4
İhzâriyye	2

Yekûn Gurûş 911[103]

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm Gurûş 867,50

<u>Sayfa Numarası: 110/ Belge Numarası: 183</u>

Şerî'at-şi'âr Antakya Kâdîsı Efendi -zîde fazluhu- ve Voyvodası ağa inhâ' olunur ki müdde'î-i mezbûrenin da'vâsı ta'yîn olunan mübâşir ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le görilub ihkâk-ı hakk ve sıhhati üzere i'lâm olunmak deyu

(İmzâ) Fî 4 Za. sene 1176 (17 Mayıs 1763)

Devletlu 'inâyetlu merhametlu sultânım hazretleri sağ olsun 'arz-ı hâl câriyelerinin Antakya Kazâsı Kusayr Nâhiyesi kurâlarından Kalânîs nâm karye sâkinlerinden 'ammim Mehmed bilâ-veled merhûm olub mîrâsı bana intikâl ider iken merhûmun ol-tarafda zevcesi Saliha ve hâlâ zevci Hüseyin nâm kimesne tegallüben zabt ve bu câriyelerine gadr murâd iderler merâhim-i 'aliyyelerinden mercûdur ki mübâşir kulları ta'yîn buyurılub mahallinde tarafımızdan vekîl-i şer'imle mürâfa'a-i şer' olunub hisse-i ırsiyyem mezbûre Saliha ve hâlâ zevci Hüseyin nâm kimesneden şer'an tahsîl olunmak bâbında fermân devletlu 'inâyetlu merhametlu sultânım hazretlerinindir

Bende-i Hasibe ( ) câriye (m)

[103] Bu kısımdaki veriler toplandığında 893 kuruşa tekâbül etmektedir. İlave çıkan miktar; 18 kuruş

Sayfa Numarası: 111/ Belge Numarası: 184

Bâ‘is-i tahrîr-i kalem ve mûceb-i tastîr-i rakam oldur ki

Kadîmü’l-eyyâmdan bâ-hatt-ı hümâyûn şevket-makrûn dergâh-ı ‘alî yeniçerîlerinden sû’âl-bihâ ta‘yîn buyurılan kolluklardan hâlâ Halebü’ş-Şehbâ Serdârlığı’na tâbi‘ olandan nefs-i medîne-i Antakya Kolluğu iş-bu bin yüz yetmiş altı senesi mâh-ı Zî’l-ka‘de ibtidâsından (14 Mayıs 1763) bir sene tamâmına dek zabtına tâlib dârende-i tezkire Çâvûş-zâde İsmail Ağa nâm yoldâş tefvîz ve sipâriş olunmağla iş-bu zabt tezkiresi tahrîr ve yedine virilmişdir inşâ’llahu te‘âlâ kolluk-ı mezkûrı târîh-i merkûmdan senesi hitâmına dek zabt ve rabt eyleyub tarafımızdan ve taraf-ı âhardan bir ferd müdâhale ve mümâna‘at eylemeyeler tahrîren fî târîhi’l-mezbûr

(İmzâ) Ömer Ser-tûrnây-ı Ocâk ve Serdâr-ı Haleb hâlâ

Sayfa Numarası: 111/ Belge Numarası: 185

Antakya Kâdîsı Efendi ve sâ’irleri inhâ’ olunur ki sâhib-i ‘arz-ı hâlin da‘vâsı ma‘rifet-i şer‘ ve ta‘y(*î*)n olunan mübâşir ma‘rifetiyle görilub ihkâk-ı hakk olunmaz ise husemâsını bu tarafa ihzâr ve muktezâ-yı şer‘ icrâ’ olunmak deyu

(İmzâ) Fî 5 Za. sene (1)176 (18 Mayıs 1763)

Devletlu ‘inâyetlu mürüvvetlu efendim sultânım hazretleri ‘ömr ve mezîd ile sağ olsun ‘arz-ı hâl kulları budur ki

Antakya Kazâsı Kusayr Nâhiyesi kurâlarından Sayha ( ) nâm karye sâkinleri oldığım yine karye-i mezbûre sâkinlerinden Köle İbrahim nâm eşkıyâ bu kullarının hânesini basub cebren ve kahren hânem eşyâlarından ve zehâ’ire müte‘allik olan gılâldan üç yüz gurûşluk emvâl ve erzâkımı zabt ve bu fukarâ kullarına gadr-ı küllî olmağın Allah ve Resûl içun bu fukarâ kullarının hâline merhamet-birle mezbûr üzerine mübâşir kulları ta‘y(*î*)n ve huzûr-ı ‘aliyyeye ihzâr ve mürâfa‘a-i şer‘ ve mezkûr emvâlımı tahsîl buyurmaları bâbında emr ve fermân efendim sultânım hazretlerinindir

Bende-i Yusuf

Mübâşirin ismiyle virilan hidmetin mikdârı i‘lâmda beyân ve tasrîh olunmak deyu

Fî 5 Za. sene 1176 (18 Mayıs 1763)

Sayfa Numarası: 111/ Belge Numarası: 186

Kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Tûrnâcı-başı tekâ'üdî Şerefüddin Ağa –zîde mecduhu- inhâ' olunur ki

Sen emekdâr ve kâr-güzâr ve hidemât-ı lâzıme-i 'uhdesinden gelmeğe sâhib-i iktidâr zâbit oldığun ecilden iş-bu sâl-i emniyyet-i iştimâlde 'avâtıf-ı 'aliyye-i hüdâvendigârîden 'Antâkıyye Kazâsı'nın yeniçerî zâbitliği sana tevcîh ve tefvîz-i 'inâyet ve ihsân olmağın iş-bu mektûb tahrîr ve irsâl olundı inşâ'llahu te'âlâ vusûlünde gerekdir ki kazâ-i mezbûrı gereği gibi hıfz ve hırâset ve zabt (*u*) rabt-ı erâzil ile tanzîm-i bilâd ve terakkiye-i hâl-i 'ibâda bezl-i mechûd ve sarf-ı miknet-i bî-şümâr eyleyesin ve kazâ-i mezbûrede olan ocâk ihtiyârları ve yeniçerî ve cebecî ve ânlara tâbi' tavâ'if-i 'askeriyyenin cümlesi seni üzerlerine ağa ve zâbit bilub sözünden dışarı ve re'yinden hâric vaz'-ı hareketde bulunmayub itâ'at ve inkıyâd üzere olalar ve tavâ'if-i merkûmûndan bilâ-vâris-i ma'rûf fevt olanların muhallefât ve metrûkâtların izn-i şer'le zabt ve Sûk-ı Sultânî'de fürûht ve hâsıl olan nukûdını mumzâ ve mahtûm müfredât defterleriyle cânib-i beytü'l-mâla irsâl ve isâl eyleyesin ve cümle umûrını dâ'imen kavâ'id-i ahkâm-ı şer'-i şerîf ve kânûn-ı kadîm-i emr-i münîfe tatbîk itmekde ser-i mû inhirâf itmeyub sükkân-ı vilâyetin emn ve râhatlarına bâ'is-i hidemât-ı müstahsene-i mezbûre vücûda getürmeğe cehd ve sa'y iderek dâ'imen ve devâm-ı 'ömr ve devlet hazret-i şehr-i yârî içun du'â-yı hayra meşgûl olub mûceb-i mektûbıyla 'âmil olasın tahrîren fî evâhir-i şehr-i Zî'l-ka'de li-sene sitte ve seb'în ve mi'ete ve elf (3-12 Haziran 1763)

(İmzâ) Mehmed Ağa-yı (silik)

Sayfa Numarası: 112/ Belge Numarası: 187

Düstûreyn-i mükerremeyn müşîreyn-i müfahhameyn nizâmü'l-'âlem müdebbireyn-i umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimeyn-i mehâmmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'îb mümehhideyn-i bünyâni'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyideyn-i erkânü's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûfîn bi-sunûf-ı 'âvâtıfü'l-melikü'l-a'lâ Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak vezîrim Mustafa Paşa ve Mar'aş vâlîsi vezîrim paşa –edâma'llahu te'âlâ iclâlehumâ- tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mustafa veled-i Mustafa –zîde kadruhu- dîvân-ı hümâyûnuma 'arz-ı hâl idub 'Ayntâb ve Haleb sancâklarında 'Ayntâb ve gayr

nâhiyelerde (*C*)eğde[104] nâm karye ve gayrıdan otuz dört bin sekiz yüz on üç akçe ze‘âmete mutasarrıf olub Kırım Hânı defterlûlerinden olmak üzere kaydına şerh virilmişken mahallinde cebelû ve bedeliyye tahsîline me’mûr olanlar cebelû ve bedeliyye mutâlebesiyle rencîdeden hâlî olmayacakları bedîhîdir deyu hilâf-ı şürût-ı ze‘âmet-i mezbûrdan cebelû ve mâl-ı bedeliyye talebiyle rencîde eylememeleriçun emr-i şerîfim virilmek bâbında istid‘â-yı ‘inâyet itmeğin hazîne-i ‘âmirem defterlerine mürâca‘at olundukda ze‘âmet-i mezbûre mutasarrıfı merkûm Mustafa veled-i Mustafa –zîde kadruhu- hâlâ Kırım Hânı olan cenâb-ı emâret-me’âb eyâlet-nısâb Kırım Giray Hân –dâmet me‘âliye-nin defterlûlerinden olmak üzere hân-ı müşârün-ileyhin iltimâsı mûcebince yetmiş altı Cemâziye’l-âhire’sinde bâ-emr-i âlî kaydına şerh virildiği defter-i hâkânîden ve Haleb Eyâleti’nin eşkinci zu‘emâ ve erbâb-ı tîmârı sefere me’mûr olmadıkları senelerde gediklû ve şerhlû ve cebelû bedeliyyesi virir sıbyân ve mütekâ‘idînden mâ‘adâ eyâlet-i mezbûre dâhilinde olan eşkinci zu‘emâ ve erbâb-ı tîmârın yedlerinde olan berevât ve tahvîl ve tezkirelerinde mestûr beherinin akçe yazûlarından altışar yüz altmışar akçe mîrî bedelleri ve kırk akçe tahsîl-dâr ma‘âşı Haleb muhassılı ma‘rifetiyle icâb idenlerden tamâmen cem‘ ve tahsîl olunmak üzere Haleb Muhassıllığı mukâta‘âtı tevâbi‘inden oldığı baş muhâsebeden der-kenâr olunmağla baş muhâsebede mukayyed şürût mûcebince mezkûr Mustafa’dan cebelû bedeliyyesi mutâlebesi iktizâ’ itmeyeceğini iftihârü’l-emâcid ve’l-ekârim bi’l-fi‘l re’îsü’l-küttâbım el-Hâcc Mehmed Recâb’ı –dâme mecduhu- i‘lâm itmekle imdi i‘lâmı mûcebince ‘amel olunmak bâbında fermân-ı ‘âlî-şânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere ‘amel idub dahî ze‘âmet-i mezkûre mutasarrıfı merkûm Mustafa veled-i Mustafa –zîde kadruhu- hân-ı müşârün-ileyhin defterlulerinden olmak üzere târîh-i mezkûreden kaydına şerh virilmekle baş muhâsebede mukayyed olan şürûtı mûcebince mezkûr Mustafa’dan cebelû ve bedeliyye mutâlebesiyle rencîde ve remîde itdirmeyesiz şöyle bilesiz ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız tahrîren fî’l-yevmi’t-tâsi‘ ‘aşar Receb li-sene sitte ve seb‘în ve mi’ete ve elf (3 Şubat 1763)

İslâmbol el-Mahrûse (m)

[104] Ceyde veya Erikli; Gaziantep’in bir karyesi (Tahir Sezen, *Osmanlı Yer Adları*, Genişletilmiş 2. Baskı, (Yay. Hazl.: Murat Şener ve Salih Dutoğlu), Sistem Ofset Yayıncılık, Ankara 2017, s. 154).

Sayfa Numarası: 113/ Belge Numarası: 188

Düstûrûn-ı mükerremûn müşîrûn-ı müfahhamûn nizâmü'l-'âlem müdebbirü umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimü'l-mehâmmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'îb mümehhidü bünyâni'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyidü erkânü's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûfûn bi-sunûf-ı 'âvâtıfü'l-melikü'l-a'lâ Üsküdar'dan Anadoli'nın sağ kolı nihâyetine varınca vâki' olan vüzerâ-yı 'izâm -edâma'llahu te'âlâ iclâlehum- ve e'âzimü'l-ümerâ-i'l-kirâm efâhimü'l-küberâ-i'l-fihâm ûlü'l-kadr ve'l-ihtirâm ashâbü'l-'izzi ve'l-ihtişâm el-muhtassûn bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-a'lâ mîr-i mîrân-ı kirâm -dâme ikbâluhum- ve âkdâ kudâtü'l-müslimîn evlâ vülâti'l-muvahhidîn me'âdînü'l-fezâ-'i'l ve'l-yakîn râfi'û a'lâmü'ş-şeri'a ve'd-dîn vârisü 'ulûmü'l-enbiyâ' ve'l-mürselîn el-muhtassûn bi-mezîd-i 'inâyeti'l-melikü'l-mu'în mevâli-i fihâm -zîdet fezâ'iluhum- mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâ'il ve'l-kelâm kudât ve nüvvâb -zîde fazluhum- ve -mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân-zâbitân –zîde kadruhum- tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki

Rûm îli ve Anadoli'da vâki' medâ'in ve kasaba ve kurâ âhâlîlerinden ba'zı eşirrâ-i mel'anet beşeler mücerred garez fâsidlerini icrâ' ve âhz-ı intikâm ve tecrîm sevdâsıyla kizbî ihtiyâr ve şirrete sülûk idub ihtirâ' eyledikleri de'âvî-i müzevvere ile 'ibâdullahı ta'cîz içun Âsitâne-i 'Aliyye'me gelub takrîr-i mücerredlerine mebnî hilâf-ı vâki' oldukları 'arzlar ve 'arz-ı haller ile dîvân-ı hümâyûnuma ref'-i rik'a-i iştikâ' ve tazallum eylediklerinden nâşî da'vâlarını sadaka ham ile iktizâsına göre beher kazâ ve eyâletin velât-ı hükkâmına hitâben evâmir-i şerîfem ısdâr ve mübâşirler ile irsâl olunub lakin bu güne de'âvî-i müzevvere içun sâdır olan evâmir-i şerîfem mahallerine vusûlünde âslı olmadığına binâ'en bilâ-mûceb müdde'î-i 'aliyye tarafını ta'cîz ve ızrâra ictisâr eylediklerinden başka müdde'î-i 'aleyhin üzerlerine şer'an bir nesne sâbit olmuş değil iken ücret-i mübâşiriyye ber-mûceb fetvâ-yı şerîfe mütemerrid ve şerret taraflarından alınmayub müdde'î-i 'aleyh tarh ve tahmîl itdirdikleri ve bu bahâne ile nice 'ibâdullahın ma'zûr ve mazlûm oldukları resîde-i sem'-i hümâyûnum olub bu emr-i münkerin külliyyen men' ve def'i ve fukarâ-yı ra'iyyet ve sükkân-ı memleketin ârâyiş ve istirâhatı matlûb-ı şâhânem olmak hasebiyle fî-mâ-ba'd böyle âslı yok de'âvî-i müzevvere zuhûr ve hîn-i terâfu'da müdde'înin hakkı sâbit olmayub mahzâ ızrâr ve ta'cîz içun da'vâya sülûkı zâhir olanların gerek der-sa'âdetimden giden ve gerek vâlî ve hâkim taraflarından ta'yîn olunan mübâşirlerin ücret-i mübâşiriyyesi müdde'î-i 'aleyh mazlûmdan taleb olunmayub ber-mûceb fetvâ-yı şerîfe müdde'î-i mütemerridden alınmak ve

hilâfından bi-gâyet hazer ve mücânebet olunmak içun fermân-ı hümâyûnum sâdır olmağın imdi iş-bu emr-i celîli'ş-şânım büldân ve kasabât ve nevâhîde olan cemî'-i mahâkim sicillâtına sebt ve kayd olunub mazmûn-ı münîfi ilâ mâşâ'llah düstûrü'l-'amel tutulmasına halef-'an-selef cümle velât-ı hükkâm taraflarından ziyâde ihtimâm ve dikkat ve bu emr-i şerîfim infâz ve icrâ' olundukda eşirrânın inkıtâ'ına ve ehl-i 'arz makûlesi 'ibâdu'l-lahın refâh-ı râhatlarına bâ'is ve sebeb olacağı zâhir ve âşikâr olmağla dâ'imen bu husûs-ı ehemmin icrâsına nezâret ve sarf-ı miknet ve ba'de'l-yevm de'âvî-i müzevvere ile mübâşir ta'yîn itdiren kimesnelerin da'vâları hîn-i terâfu'da kizb-i mâhz ve lağv oldığı ve yâhûd mukaddemâ bir def'a şer'le görülmüş iken tekrâr da'vâya şürû' mutlakan ızrâr ve âhz-ı sâr içun oldığı zâhir oldukda bu güne şerîr müfsidlerin gerek der-sa'âdetimden ve gerek vâlî ve hâkim taraflarından ta'yîn olunan mübâşirlerin ücret-i mübâşiriyyesi mazlûm olan müdde'î-i 'aleyhden taleb olunmayub ber-mûceb fetvâ-yı şerîfe husûmet-i kâzibe iden müdde'î-i mütemerridden tahsîl olunub bu vechle hilâf-ı şer'-i şerîf husûm-ı kâzibe ve mü'ezziyenin 'ibâdullah üzerlerinden def'-i şerr ve mazarratlarına ve ehl-i 'arz makûlesinin şerrlerinden tahlîs ve te'mînlerine ve râhat ve itmi'nânlarına bi'l-ittifâk ihtimâm-ı sa'y-i mâlâ-kelâm eyleyub **(s. 114)** bu bâbda ednâ' agmâz-ı müsâmahadan ve ser-i mû hilâfına cevâz göstermekden ziyâde tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı 'âlî-şânım sâdır olmuşdur buyurdum ki (boşluk) vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-imtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnıyla 'âmil olub hilâfından hazer ve mücânebet eyleyesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahrîren fî evâhir-i şehr-i Şa'bân li-sene sitte ve seb'în ve mi'ete ve elf (6-15 Mart 1763)

Bi-makâm-ı İslâmbol el-Mahrûse (m)

<u>Sayfa Numarası: 114/ Belge Numarası: 189</u>

Şerî'at-şi'âr Antakya Kâdîsı Efendi ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân Voyvodası ağa ve yeniçerî serdârı ve a'yân-ı vilâyet ve sâ'ir iş erleri -zîde kadruhum-inhâ' olunur ki

Haleb'de mukîm Efrenc Konsolosu tarafımıza 'arz-ı hâl idub mefhûmı bundan esbak İskenderûn cânibine irsâl eyledikleri kârbânları Antakya'ya vusûl ve ol-havâlînin ba'zı zuhûr havâdisi takrîbiyle el-ân kârbân-ı mezbûr Antakya'da meks eyleduğini tarafımıza ihbâr itmeleriyle imdi ber-minvâl-i muharrer müste'men Efrenc tüccârının İskenderûn İskelesi'ne giden kâfilesi ma'iyyeti ile muhâfızlar

koşub emnen ve sâlimen ol-havâlîden imrâr ve muhâfızlar koşulmasıyla iktifâ' olunmaz ise kenduniz hıfz ve hırâset ve emnen ve sâlimen imrârlarına sa'y ve ikdâm eylemeniz bâbında dîvân-ı Haleb'den iş-bu buyurıldı tahrîr ve ısdâr (boşluk) ile irsâl olunmuşdur inşâ'llahu te'âlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere Antakya'dan İskenderûn'a irsâl olunacak Efrenc müste'men kâfilesini ol-havâlîden emnen ve sâlimen imrâr ve muhâfazalarına mübâderet ve ihtimâm idub mûceb-i buyurıldı ile 'amel ve hareket ve hilâfından hazer ve mücânebet eyleyesiz deyu

(İmzâ) Fî 22 Za. sene 1176 (4 Haziran 1763)

Sayfa Numarası: 114/ Belge Numarası: 190

Şerî'at-şi'âr Antakya Kâdîsı Efendi –zîde fazluhu- ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân Voyvoda ve sâ'ir a'yân ve iş erleri -zîde kadruhum- inhâ' olunur ki

Antakya tarafında vâki' Cisr-i Hadîd ve Mîrmîrân ve Cû'ayta kuleler Nehr-i 'Âsî'nin memerr ve ma'ber-i eşkıyâ-i ekrâd ve lusûs-ı şekâvet-i nihâd oldığından mahâll-i mezkûrı mürûr-ı eşkıyâdan sıyânet ve hîn-i zuhûrlarında men' ve def'e mübâderet eylemek içun mahâll-i mezkûre kifâyet mikdârı 'ulûfe ile tüfeng-endâz bekci neferât vaz'ı mu'tâd iken 'adem-i ihtimâmınızdan nâşî mahâll-i mezkûr neferât-ı muhâfızînden hâlî olmağla kullelerine harâb-ı müstevlî ve gâh gâh eşkıyâ-yı ekrâd ve sâ'ir şekâvet-i i'tiyâd olanlar mugâyir-i mezbûrdan mürûr ve ebnâ-i sebîl ve fukarâ-yı ra'iyyete isâl-ı hasâret-i mevfûr ide-geldikleri tarafımıza ihbâr ve inhâ' ve öteden beru Antakya toprağında ikâmet ve muhâfaza havâlîlerine mübâderet üzere olan Bozlu ve Okcı cemâ'atleri mahâll-i mezkûrda ârâm ve harâb ve hâlî olan arâzîlerini zirâ'at ve hırâsete ihtimâm eylemek üzere istid'â-yı ruhsat eyledikleri iş'âr ve inbâ' olunmağla üzerlerine edâsı lâzım mâl-ı mîrî ve rüsûmlarını mahalline ve zirâ'at eyledikleri arâzînin a'şâr-ı şer'iyyelerini ashâb-ı arâziye virmek şürûtıyla mahâll-i mezkûrda 'ale'd-devâm kıyâm ve zer' ve her ne iştigâl ikdâm itdiklerinde eşkıyâ-i merkûmûnun memerr ve ma'berleri sedd ve bend ve eşkıyâ-i merkûmûn mürûr (*u*) 'ubûrdan redd ve sadd olacağı bedîhî ve bu sûretde cemâ'ât-ı mezbûrenin takviyyet ve istihkâmlarına (kesik) ve i'ânet olmak içun eslâfda mahâll-i mezkûre ta'yîn olunan bekciyân neferâtlarına virile (kesik) dahi cemâ'ât-ı merkûmûna virilmek lâzıme-i hâlden olmağla imdi emr-i 'âlîleri **(s. 115)** ve şürût-ı mestûr üzere mahâll-i mezkûrının harâb ve hâlî olan arâzîlerinde zirâ'at ve hırâsetlerine mümâna'at itdirilmeyub ve eslâfda ta'yîn olunan neferâta virilegelan 'ulûfe dahî cemâ'ât-ı merkûmûna virilmek içun dîvân-ı Haleb'den iş-bu buyurıldı tahrîr ve ısdâr

ve irsâl olunmuşdur inşâ'llahu te'âlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere cümleniz ittifâk-ı ârâ ile husûs-ı mezkûrun temşiyyetine sa'y-i tâmm ve sebât-ı nizâm ve istikrârına ihtimâm eyleyub mûceb-i buyurıldı ile 'amel ve hareket ve hilâfından tevakkî ve mücânebet eyleyesiz deyu

Fî 21 Za. sene 1176 (İmzâ) (3 Haziran 1763)

<u>Sayfa Numarası: 115/ Belge Numarası: 191</u>

Sûret-i Fermân-ı 'Âlî-şân

Kıdvetü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l-fazl ve'l-kelâm Mevlânâ Antakya Kâdîsı –zîde fazluhu- tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm olaki

Kazâ-i mezbûre tâbi' Fâtikiye nâm karye âhâlîleri südde-i sa'âdetime 'arz-ı hâl idub bunlar bin yüz yetmiş (boşluk) senesinden beru tekâlîf ve ba'zı husûslarıçun murâbahacı tâ'ifesinden kazâ-i mezbûrda sâkin ma'lûmü'l-esâmî kimesnelerden istidâne eyledikleri ma'lûmü'l-mikdâr deynlerine mukırr ve mu'terifler olub lakin def'aten edâ-yı deyn eylemeğe kudretleri olmamağla kudretleri mertebe-i tedrîc ve taksît ile edâ-yı deyn eylemeğe râzîlar iken dâyinleri merkûmlar def'aten talebiyle tatbîk ve âhz ve habs teklîfi ile rencîde ve ahvâlleri diğer gûn oldığın bildirub ol-bâbda istid'â-yı 'inâyet ve taksît şürûtı dîvân-ı hümâyûnum kaleminden sû'âl olundukda def'aten edâ-yı deyne 'adem-i kudreti sâbit olan medyûnun şer'an taksît ile edâ-yı deyn eylemesiçun emr-i şerîf yazılagelmişdir deyu cevâb tahrîr olunmağla vech-i meşrûh üzere şer'le taksît olunmak emrim olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere 'amel dahî sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin husûs-ı mezbûra dâyinleri muvâcehesinde tamâm-ı hakk ve 'adl üzere mukayyed olub göresin dâyinleri merkûmlara olan deynlerini def'aten edâya 'adem-i kudretleri sâbit olur ise kudretleri mertebe şer'an taksît ile edâ-yı deyn itdirub def'aten talebiyle ve âhz ve habs teklîfi ile bunları dâyinleri merkûmlara tazyîk ve ta'addî ve rencîde itdirmeyesin şöyle bilesin 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın tahrîren fî evâsıt-ı Şevvâl sene sitte ve seb'în ve mi'ete ve elf (25 Nisan-4 Mayıs 1763)

İslâmbol el-Mahrûse

Sayfa Numarası: 115/ Belge Numarası: 192

Mûcebince Hâlâ Haleb Vâlîsi Devletlu Mustafa Paşa Hazretlerinden Buyurıldı Vürûd İtmişdir

Düstûr-ı mükerrem ve mu‘azzam müşîr-i mufahham ve muhterem nizâmü’l-‘âlem müdebbir-i umûri’l-cumhûr bi’l-fikri’s-sâkıb mütemmim-i mehâmmi’l-enâm bi’r-re’yi’s-sâ’ib mümehhid-i bünyâni’d-devleti ve’l-ikbâl müşeyyid-i erkânü’s-sa‘âdeti ve’l-iclâl el-mahfûfu bi-sunûf-ı ‘avâtıfü’l-meliki’l-a‘lâ Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak vezîrim Mustafa Paşa -edâma’llahu te‘âlâ iclâlehu- ve kıdvetü’l-kudât ve’l-hükkâm ma‘denü’l-fazl ve’l-kelâm Antakya ve (boşluk) kâdîları –zîde fazluhumâ-tevkî‘-i refî‘-i hümâyûn vâsıl olıcak ma‘lûm ola ki

Antakya Kazâsı muzâfâtından Kusayr Nâhiyesi’ne tâbi‘ Fâtikiye nâm karyenin âhâlî ve re‘âyâsı Südde-i Sa‘âdetime ‘arz-ı hâl idub bunlar üzerlerine edâsı lâzım gelan evâmir-i şerîfimle vâki‘ bi’l-cümle tekâlîflerin emr ve defter mûcebince cem‘ine me’mûr olanlara ve a‘şâr ve sâ’ir hukûk ve rüsûmların dahî kânûn ve defter mûcebince karyeleri zâbitine tamâmen edâda kusûrları olmayub ta‘addî olunmaları icâb itmez iken Antakya’nın a‘yân ve mütegallibelerinden ba‘zıları şeyhlik ve tahsîl-dâriyye ve sâ’ir nâm beyhûde ile bunlardan kendu nefsleriçun kırkar gurûş taleb ve cebren alub hilâf-ı şer‘-i şerîf ve emr ve deftere ve kânûna mugâyir ziyâde ve gadr ve ta‘addî eylediklerin bildirub mezbûrlara kendu nefsleriçun akçe mutâlebesiyle ta‘addî ve rencîde itdirilmeyub ol-vechle zâhir olan ta‘addîleri men‘ ve def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden kânûn üzere ‘amel olunmak emrim olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere ‘amel dahî husûs-ı mezbûra tamâm-ı hakk üzere mukayyed olub göresiz i‘lâm olundığı üzere ise eyyâm-ı sa‘âdet-i encâmda âhâlî ve re‘âyâya ve bir ferde zulm ve ta‘addî olundığına kat‘an rızâ-yı şerîfim yokdur bunlar üzerlerine edâsı lâzım gelan evâmir-i şerîfemle vâki‘ bi’l-cümle tekâlîflerin emr ve defter mûcebince cem‘ine me’mûr olanlara ve a‘şâr ve sâ’ir hukûk ve rüsûmların kânûn ve defter mûcebince karyeleri zâbitine tamâmen edâ eylediklerinden sonra hilâf-ı şer‘-i şerîf ve emr ve deftere ve kânûn-ı münîfe mugâyir âhâlî ve re‘âyâ-yı mezbûrlara kendu **(s. 116)** nefsleriçun şeyhlik ve tahsîl-dâriyye ve sâ’ir nâm beyhûde ve vücûh-i mezâlim bî-vech akçe mutâlebesiyle rencîde ve remîde itdirmeyub ol-vechle zâhir olan zulm ve ta‘addîlerini men‘ ve def‘ eyleyesiz min-ba‘d şer‘-i şerîfe ve emr ve deftere ve kânûn-ı münîfe ve emr-i hümâyûnuma muhâlif kimesneye iş itdirmeyub vakfiyyede ‘alâka ve medhâlî olmayanları kat‘an karışdırmayub eslemiyyâtları

( ) ism ve resmleriyle vukû‘ı ve sıhhati üzere yazub der-sa‘âdetime ‘arz ve i‘lâm eyleyub husûs-ı mezbûr içun bir dahî emr-i şerîfim varmalu eylemeyesiz şöyle bilesiz ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız tahrîren fî evâ’il-i şehr-i Şevvâli’l-mükerrem sene sitte ve seb‘în vi mi’ete ve elf (15-24 Nisan 1763)

Bi-Makâm-ı İslâmbol el-Mahrûse

<u>Sayfa Numarası: 116/ Belge Numarası: 193</u>

Mûcebince Vezîr-i Müşârün-ileyh Hazretlerinden Bir Kıt‘a Buyurıldı Vürûd İtmişdir

Düstûr-ı mükerrem ve mu‘azzam müşîr-i mufahham ve muhterem nizâmü’l-‘âlem müdebbir-i umûri’l-cumhûr bi’l-fikri’s-sâkıb mütemmim-i mehâmmi’l-enâm bi’r-re’yi’s-sâ’ib mümehhid-i bünyâni’d-devleti ve’l-ikbâl müşeyyid-i erkânü’s-sa‘âdeti ve’l-iclâl el-mahfûfu bi-sunûf-ı ‘avâtıfü’l-meliki’l-a‘lâ Haleb Vâlisi sadr-ı esbak vezîrim Mustafa Paşa -edâma’llahu te‘âlâ iclâlehu- ve akdâ kudâti’l-müslimîn evlâ-vülâti’l-muvahhidîn ma‘denü’l-fazl ve’l-yakîn râfi‘-i a‘lâmü’ş-şer‘iyye ve’d-dîn vâris-i ‘ulûmi’l-enbiyâ’ ve’l-mürselîn el-muhtass bi-mezîd-i ‘inâyeti’l-melikü’l-mu‘în Mevlânâ Haleb Kâdîsı -zîdet fezâ’iluhu- tevkî‘-i refî‘-i hümâyûn vâsıl olıcak ma‘lûm ola ki

Kıdvetü’l-emâcid ve’l-a‘yân Mustafa –zîde mecduhu- dîvân-ı hümâyûnuma ‘arz-ı hâl idub Haleb Muhassıllığı aklâmından olub mâlikâne ‘uhdesinde olan Fâtikiye ma‘a Selîn ( ) Karyesi’nin nısf hissesiyle Bacaklu ve Nâ-melkâ ( ) karyeleri gayr-ı ez mâl ve kalemiyye beher sene beş yüz gurûş fâ’îz ile ba‘zı kesâna der-‘uhde ve iltizâm olunugelub taraf-ı âhardan ta‘arruz ve müdâhale olundığı yoğ iken mukâta‘ateyn-i mezbûreteynin yetmiş beş ve yetmiş altı senelerine mahsûben müteveccih olan mahsûl ve rüsûmını Antakya sâkinlerinden olub mütegallibe ve cebâbireden Kâtib oğlı nâm kimesne fuzûlî zabt ve rabt idub âhar kimesneye iltizâm ve zabt ve rabt itdirmediğinden mâ‘adâ tahsîlâtı kendiden taleb olundukca ben zabt itmedim Haleb Muhassılı tarafından zabt olunur deyu ta‘allül ve muhâlefet ve gadr sevdâsına tasaddî eyledüğin bildirub merkûmun zimmetinde zuhûr iden makâtı‘ tamâmen kenduden tahsîl olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrını istid‘â eyledüği ecilden hazîne-i ‘âmiremde mahfûz olan baş muhâsebe defterlerine nazar olundukda Haleb Muhassıllığı mülhakâtından Haleb hazînesi defterleri ve ric‘ası mûcebince virilugelan mâlın beher sene muhassıllara virmek üzere mukayyed olan Antakya’da

Bacaklu vakf-ı rüsûm-ı hâss karyesinin senevî dokuz yüz otuz üç pâre ve Bâ-melkâ (بامكا) der-Kusayr Karyesi'nin dahî dört bin beş yüz pâre mâlı olub bin gurûş mu'accele ile ve Fâtikiye ma'a سلبوه karyesinin dahî senevî dokuz bin pâre mâlı olub nısf hissesi dört yüz gurûş mu'accele ile Mustafa bin Hâcı Mehmed'in mâlikâne 'uhdesinde oldığı der-kenâr olunmağla mahallinde ma'rifet-i şer'le görilub mukâta'ateyn-i mezbûreteyni sinîn-i merkûmeteynde mezbûrun fuzûlî zabtı vâki' ise ba'de's-sübût makbûzâtı kendusinden tahsîl ve ba'de ezîn bî-vech ta'arruz (تعرض) müdâhalesi men' ve def' olunmak üzere emr-i şerîfim virilmek içun iftihârü'l-ümerâ' ve'l-ekâbir bi'l-fi'l Baş Defterdârım el-Hâc Abdî –dâme 'uluvvuhu- telhîs itmeğin imdi telhîs mûcebince 'amel olunmak bâbında fermân-ı 'âlî-şânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfim vardukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere 'amel idub dahî husûs-ı mezbûrı mahallinde ma'rifet-i şer'le görub mukâta'ateyn-i mezbûreteyni sinîn-i merkûmeynde mezbûrun fuzûlî zabtı vâki' ise ba'de's-sübût (kesik)-(*ma-*)kbûzâtı kendusinden tahsîl ve ba'de ezîn bî-vech ta'arruz müdâhalesin men' ve def' eyleyesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahrîren fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-'işrîn Şevvâl sene sitte ve seb'în ve mi'ete ve elf (7 Mayıs 1763)

(İmzâ) İslâmbol el-Mahrûse

Der-kenâr: Mûcebince vezîr-i müşârün-ileyh hazretlerinden bir kıt'a buyurıldı vürûd itmişdir

<u>Sayfa Numarası: 117/ Belge Numarası: 194</u>

Akdâ kudâti'l-müslimîn evlâ-vülâti'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn râfi'-i a'lâmü'ş-şer'iyye ve'd-dîn vâris-i 'ulûmi'l-enbiyâ' ve'l-mürselîn el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-melikü'l-mu'în Mevlânâ Haleb Kâdîsı -zîdet fezâ'iluhu- ve mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâ'il ve'l-kelâm Antakya ve (boşluk) ve kâdîları –zîde fazluhum- tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mustafa –zîde kadruhu- Südde-i Sa'âdetime 'arz-ı hâl idub havâss-ı hümâyûnumdan ber-vech-i mâlikâne berât-ı şerîf-i 'âlî-şânımla mutasarrıfı oldığı Antakya Kazâsı muzâfâtından Kusayr Nâhiyesi'ne tâbi' Fâtikiye nâm karyenin defterde mukayyed ra'iyyet ve ra'iyyeti oğullarından ba'zıları kadîmî karyelerinden kalkub varub hâlâ Haleb ve sâ'ir taht-ı kazânızda vâki' ba'zı kasabât ve kurâ ve 'askerî çiftliklerinde sâkin ve mutavattın ol-vechle mâl-ı mîrînin noksân terettübüne bâ'is ve mûmâ-ileyhe dahî küllî gadr itmeleriyle tarafından voyvodası

olanlar dahî bulundukları mahallerden kaldırub kadîmî karyelerine nakl ve iskân itmek murâd eylediklerinde ba‘zı kimesnelere istinâden hilâf-ı kânûn ve defter ta‘allül üzere oldukların bildirub bulundukları mahallerden voyvodası ma‘rifetiyle kaldırılub kadîmî karyelerine nakl ve iskân itdirilmeyub hilâf-ı kânûn ve defter ta‘allül ve muhâlefet ve âharını dahî mümâna‘at itdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum recâ’ eylediği ecilden kânûn üzere iskân itdirilmek emrim olunmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vusûl buldukda bu bâbda emrim üzere ‘amel dahî husûs-ı mezbûra tamâm-ı mukayyed ve Südde-i Sa‘âdetimden ihrâc olunmuş mührlü sahîh sûret-i defter-i cedîd-i hakânî taleb idub göresiz evvel göçüb giden re‘âyâlar mûmâ-ileyhin sâlifü’l-beyân mâlikânesi karyesinin defterde mukayyed ra‘iyyet ve ra‘iyyeti oğullarından iken kadîmî karyelerinden kalkub varub hâlâ oturdukları yerlerde ‘avârız-hânesine kayd olunmayub ve sâkin olalı on sene geçmiş değil ise mûmâ-ileyhin voyvodası ma‘rifetiyle bulundukları mahallerden kaldırub kadîmî karyelerine nakl ve iskân itduresiz emmâ oturdukları yerlerde ‘avârız-hânesine kayd olunub ve sâkin olalı on sene geçmiş ise ol-makûle re‘âyâ kaldırmak olmaz oturdukları yerlerde üzerlerine edâsı lâzım gelan rüsûm-ı ra‘iyyetlerin kânûn ve defter mûcebince hükm idub alıvirub hilâf-ı kânûn ve mugâyir-i vakt ta‘allül ve nizâ‘ ve muhâlefet ve âharını dahî mümâna‘at itdirmeyesiz min-ba‘d kânûn ve deftere ve emr-i hümâyûnuma muhâlif kimesneye iş itdirmeyub kazıyyede ‘alâka ve medhâlî olmayanları karışd(-*ır*)mayub eslemiyyâtları ( ) yazub der-sa‘adetime ‘arz ve i‘lâm idub husûs-ı mezbûr içun bir dahî emrim varmalu eylemeyesiz şöyle bilesiz ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız tahrîren fî evâsıt-ı şehr-i Şevvâli’l-mükerrem sene sitte ve seb‘în ve mi’ete ve elf (25 Nisan-4 Mayıs 1763)

Mûcebince vezîr-i müşârün-ileyh hazretlerinin buyurıldısı vürûd itmişdir

Bi-Makâm-ı İslâmbol el-Mahrûse

<u>Sayfa Numarası: 117/ Belge Numarası: 195</u>

Bundan esbak Haleb Monlâsı fazîletlu Ahmed Efendi’nin nehb ve gasb olunan emvâl ve nukûd ve eşyâsı tahsîl ve bâ-emr-i ‘âlî kabzına me’mûr olan sadr-ı a‘zam silâhşorlarından Mehmed Beğ’e teslîm olunub mîr-i mûmâ-ileyhi emnen ve sâlimen eşyâ-yı mezkûre ile kazâ-be-kazâ irsâl olunmak bâbında Antakya ve Bîlân ve Kûrd Kulâğı ve Adana kâdîlarına ve a‘yân ve voyvoda ve mütevellîlere ve sâ’ir

zâbitâna Haleb Vâlîsi Mustafa Paşa hazretleri tarafından buyurıldı vürûd itmeğin kayd-şodd

Fî gurre-i Z. sene 1176 (13 Haziran 1763)

Sayfa Numarası: 118/ Belge Numarası: 196

Voyvodalık Buyurıldısı

Şerî'at-şi'âr Antakya Kâdîsı Efendi -zîde fazluhu- ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân bi'l-cümle a'yân ve iş erleri –zîde kadruhum- inhâ' olunur ki

İş-bu bin yüz yetmiş altı senesi mâh-ı Zî'l-hicce'si gurresinden (13 Haziran 1763) zabt ve rabt eylemek üzere Antakya Voyvodalığı şehriyye-i mu'ayyenesiyle dârende-i buyurıldı -kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân- Mehmed Ağa –zîde kadruhu-ya tefvîz olunmağla gurre-i mâh-ı mezbûrdan olmak üzere voyvodalığı mûmâ-ileyh zabt ve rabt ve hıfz ve hırâset-i memleket ve terfîh-i ahvâl-i fukarâ-yı ra'iyyet husûslarında ve sâ'ir mehâmm-i mühimmenin ru'yet ve temşiyyetlerinde ittifâk-ı ârâ ile i'ânet ve müzâheret eylemeniz içun dîvân-ı Haleb'den iş-bu buyurıldı tahrîr ve ısdâr ve irsâl olunmuşdur inşâ'llahu te'âlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere gurre-i mâh-ı mezbûrdan olmak üzere mûmâ-ileyhi voyvoda bilub zabt ve rabt ve hıfz ve hırâset-i memleket ve himâyet ve sıyânet-i fukarâ-yı ra'iyyet ve sâ'ir ru'yet ve temşiyyeti iktizâ' iden umûr ve husûslarda mûmâ-ileyhe i'ânet ve müzâheret ve merâsim-i hüsn-i zinde-gânîye ri'âyet ile ibrâz-ı hamiyyet ve izhâr-ı sadâkat ve sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin sene-i mezkûre şehr-i Zî'l-hicce'si ibtidâsından voyvodalığı zabt ve rabt ve cümle ile hüsn-i sülûk ve ittihâda mübâderet ve vedâyi'-i hâlıkü'l-bedâyi' olan fukarâ-yı ra'iyyet ve sükkân-ı vilâyeti himâyet ve sıyânet husûslarında sen dahî bezl-i cidd-i miknet eyleyub mûceb-i buyurıldıyla 'amel ve hareket ve hilâfından tevakkî ve mücânebet eyleyesiz deyu

(İmzâ) Fî 20 Za. sene 1176 (2 Haziran 1763)

Sayfa Numarası: 119/ Belge Numarası: 197

Şerî'at-şi'âr Antakya Kâdîsı Efendi ve Voyvodası ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle husûs-ı mezkûrı mahallinde şer'le görüb icrâ-yı hakk ve sıhhati üzere tarafımıza i'lâm eyleyesiz deyu

Fî 6 Z. sene (1)176 (18 Haziran 1763) (İmzâ)

Devletlu 'inâyetlu efendim sultânım hazretleri sağ olsun 'arz-ı hâl kulları Antakya Kazâsı Kusayr Nâhiyesi kurâlarından Türkmân Mezra'ası nâm karyede

sâkin olmalarıyla birâderim kulları karye-i mezbûre şeyhi Şeyh İsmail kız karındâşı oğlının yanında senevî otuz gurûş ücretiyle hizmet-kârlığını dört sene kâmilen edâ' ve hidmetinde kusûr eylememekle ücretinden birâderime bir pâre virmeksizin birâderim merhûm olub merhûm birâderimin ücretinden mâ'adâ yiğirmi batmân iplik ve sekiz batmân dahî penbesin zabt ve rabt eyleyub birâderim vârisi bulundığım hasebiyle taleb eylediğimde ta'allül ve muhâlefet itmekle efendimizin merâhim-i 'aliyyelerinden mezbûr ve yeğeni üzerine mübâşir kulları ve ihkâk-ı hakk buyurılmak bâbında emr ve fermân devletlu efendim sultânım hazretlerinindir

Bende-i Musa (m)

Sayfa Numarası: 119/ Belge Numarası: 198

Hâlâ Antakya Kâdîsı Efendi inhâ' olunur ki sâhib-i 'arz-ı hâlin da'vası ta'yîn olunan mübâşir ma'rifeti ve ve ma'rifet-i şer'le görilub ihkâk-ı hakk ve sıhhat ve hakîkati üzere i'lâm olunmak deyu

(İmzâ) Fî 15 Z. sene (1)176 (27 Haziran 1763)

Devletlu 'inâyetlu mürüvvetlu efendim sultânım hazretleri sağ olsun 'arz-ı hâl kullarının birâderi Yusuf kulları bundan âkdem Antakya'ya ba'zı meSalih içun varub Antakya Kazâsı Kusayr Nâhiyesi kurâlarından Bedîtû nâm karyeye ahşama karîb vâsıl oldığından evvel gice karye-i mezbûrede yatdukda karye-i mezbûre şeyhi Şeyh Yusuf birâderimle münâza'aları olub dil idub âhâlî-i karye-i mezbûre cumhûr ve âlât-ı harble katl ve zâyi' ve ihfâ' eylemeleri kaç gün mürûrıyla ba'zı kimesneler gelub bu kullarına keyfiyyeti ihbâr eylediklerinde bu kulları varub karye-i mezbûrede birâderim maktûlün kaç esbâb ve eşyâsını ve tüfengin bulub gadr-ı küllî itmeleriyle efendimizin merâhim-i 'aliyyelerinden mercûdur ki karye-i mezbûre şeyhi ve ihtiyârları fî'l-cümle üzerlerine mübâşir kulları ta'yîn ve huzûr-ı 'aliyyeye ihzâr ve mürâfa'a-i şer' ve ihkâk-ı hakk buyurmaları emr ve fermân efendim sultânım hazretlerinindir

Bende-i Mustafa

Sayfa Numarası: 120/ Belge Numarası: 199

'İzzet-me'âb sâbıkan Antakya Müftîsi es-Seyyid Ahmed Efendi ba'de's-selâm inhâ' olunur ki

Belde-i mezkûrede hâlâ me'zûn-ı bi'l-iftâ' olan Abdurrahman Efendi'nin harekât-ı nâ-marziyyesi ve senin liyâkat ve hüsn-i etvârın tarafımıza ihbâr ve inhâ'

olunmağın merkûm Abdurrahman Efendi hacr ve yerine iftâya tarafımızdan sana izn verilmişdir gerekdir ki lede'l-istiftâ' esahh-ı akvâl-i e'imme-i hanefiyye 'aleyhi rahmeti Rabbü'l-beriyye ile iftâ' idub kütüb-i mu'tebereden nakl-i sarîh ve imzâlarında Antakya Müftîsi oldığını tasrîh eyleyesiz ve's-selâm fî evâsıt-ı Zî'l-ka'de eş-şerîfe sene sitte ve seb'în ve mi'ete ve elf (24 Mayıs-2 Haziran 1763)

El-Fakr Dürrî-zâde Mustafa 'ufî 'anhümâ

Der-kenâr: Hüccet-i şer'iyyeleri mûcebince 'amel olunmak deyu (İmzâ) Fî 18 Za. sene (1)176 (31 Mayıs 1763)

Hurrire hüve ellezi el-fakru'llah 'izze şânehu Ahmed 'Atâ el-Kâdî bî-medîne-i Halebü'ş-Şehbâ gufire lehu

<u>Sayfa Numarası: 120/ Belge Numarası: 200</u>

Hâlâ mahmiyye-i Antakya'da me'zûn-ı bi'l-iftâ' Abdurrahman Efendi ve müftî-i sâbık es-Seyyid el-Hâcc Ahmed Efendi ve müftî-i sâbık el-Hâcc İbrahim Efendi ve hâlâ kâ'im-i makâm-ı nakîbü'l-eşrâf es-Seyyid el-Hâcc Hüseyin Efendi ve kudâtdan Eğirdir'den (اکردیر) ma'zûl Halil Efendi ve müderrisînden Ömer Efendi ve Mehmed Efendi ve es-Seyyid el-Hâcc Şaban Efendi ve Şeyhü'l-kurâ el-Hâcc Hüseyin Efendi ve vu'âzdan el-Hâcc Hasan Efendi ve el-Hâcc Abdullah Efendi ve es-Seyyid Feyzullah Efendi ve Mustafa Efendi ve hutebâdan el-Hâcc Mustafa Efendi ve Hasan Efendi ve Ali Efendi ve Yeğen-zâde Mehmed Efendi ve el-Hâcc Ahmed Efendi ve es-Seyyid Ali Efendi ve Muhyiddîn Efendi ve Mehmed Efendi ve e'immeden el-Hâcc Hasan Efendi ve Ahmed Efendi ve eş-Şeyh Mehmed Efendi ve Yusuf Efendi ve Veliyyüddin Efendi ve sâdât-ı kirâmdan nakîb-i sâbık es-Seyyid Ali Ağa ve Feyzullah Ağa ve es-Seyyid el-Hâcc Abdurrahman Ağa ve es-Seyyid el-Hâcc Hüseyin Çelebi ve es-Seyyid el-Hâcc Mehmed Çelebi ve es-Seyyid Numan Çelebi ve es-Seyyid Mehmed Emîn Çelebi ve es-Seyyid Mustafa Çelebi ve es-Seyyid Mahmûd Çelebi ve a'yândan Mührdâr-zâde el-Hâcc Hüseyin Ağa ve Ser-tûrnâ Şerefüddin Ağa ve Za'îm Ahmed Ağa ve İbrahim Çâvûş Ağa ve esnâfdan Ahî Baba es-Seyyid el-Hâcc Ali Çelebi ve Culhâlar Kethüdâsı Mehmed Beşe ve Bedestân Kethüdâsı Abdullah Ağa ve Kefş-gerân Kethüdâsı el-Hâcc Ahmed Ağa ve Tîmûrciyân Kethüdâsı Yûnus Çelebi ve Penbeciyân Kethüdâsı Abdullah ve Mustafa ve Cezâyirli Mehmed Beşe ve Mısır kolı el-Hâcc Ali Beşe ve Sarrâc Mehmed Çelebi ve İsmail Beşe ve Fakîh Mollâ Mehmed ve Monlâ Osman nâm kimesneler bi-ecma'ihim

meclis-i şer‘-i hatîr-i lâzımü’t-tevkîrde hâlâ Antakya Serdârı Ser-tûrnâî ocâk-ı küllîsi ( ) Kara İbrahim Ağa muvâcehesinde takrîr-i kelâm iderler ki mezbûr İbrahim Ağa beldemiz olan Antakya’da serdârlığı takrîbiyle kendu hâlinde olmayub ef‘âl-i nâ-bercâsından gûn-a-gûn mutasarrıf ve mütekeddir ve bir dürlü emn ve râhatımız olmadığından hâlâ vâlî-i belde-i şehbâ’ vezîr-i rûşen-zamîr müşîr-i müşterî-i tedbîr-i sadr-ı a‘zam-ı esbak devletlu ‘inâyetlu Mustafa Paşa –edâma’llahu te‘âlâ iclâlehu- hazretlerinin sâha-i ma‘delet-pirây-ı müşîr-ânelerine ref‘-i rik‘a-i iştikâ’ ve diyâr-ı uhrâya nefy ve iclâsı istirhâm ve istid‘a sadedinde iken Haleb’in ‘ulemâ ve a‘yân-ı miyânemizde tavassutlarıyla ıslâh-ı zâtü’l-beyn idub min-ba‘d mezkûr İbrahim Ağa ve evlâd ve etbâ‘ından bir ferd Antakya’da voyvoda ve serdâr ve a‘yânlık iddi‘âsında olmayub kendi umûrundan gayrı umûr-ı beldeye karışmamak ve umûr-ı mühimme-i lâzımesi olmadıkca mahkemeye ve voyvoda konâğına varmamak üzere ıslâh ve musâfât olunmuşdur didiklerinde mezkûr İbrahim Ağa takrîr ve ‘akd-i sulh eyledikleri vech üzere ta‘ahhüd ve iltizâm ve hilâfı zuhûruyla nakz-ı ‘ahdim sudûr ider ise vâlî-i müşârün-ileyh hazretlerinin ma‘rifet-i vezîr-âneleriyle te’dîb ve tenkîl olunayım deyu rabt-ı rişte-i ‘ahd ve peymân itmeğin hıfzen li’l-makâl kabl-i şer‘den bi’l-iltimâs iş-bu vesîka-i şer‘iyye ketb ve imlâ’ olundı fî’l-yevmi’l-hâmis ‘aşar min Zî’l-ka‘deti’l-harâm li-sene sitte ve seb‘în ve mi’ete ve elf (28 Mayıs 1763)

Şühûdü’l-hâl _____

- İzmîr pâyesiyle hâlâ Haleb’de kâ’im-i makâm-ı nakîbü’l-eşrâf sa‘âdetlu fazîletlu Taha-zâde es-Seyyid Mehmed Efendi hazretleri
- Sâbıkan Haleb’de me’zûn-ı bi’l-iftâ’ fazîletlu Trablûsî es-Seyyid Mehmed Efendi -zîde ‘ilmuhu-
- Sâbıkan me’zûn-ı bi’l-iftâ’ Kevâkibî-zâde ( ) es-Seyyid Ahmed Efendi
- Hâlâ Haleb’de Şâfi‘iyye Müftîsi es-Seyyid el-Hâcc Mehmed Sâdık Efendi
- Hâlâ Haleb Muhassılı iftihârü’l-emâcid ve’l-ekârim sa‘âdetlu Mehmed Ağa
- İftihârü’l-emâcid ve’l-ekârim Hünkâr-zâde Ahmed Ağa
- Silâhşor-zâde ( ) ‘izzetlu Mustafa Ağa
- Gavrî-zâde ‘izzetlu İbrahim Ağa
- Tercümân Mustafa Ağa
- Hâlâ Haleb Serdârı Ser-tûrnâ Ömer Ağa
- Muhzır-bâşı Abdülkerim Çelebi ve gayrihum

Sayfa Numarası: 121/ Belge Numarası: 201

Şerî‘at-şi‘âr hakîkat-disâr Antakya Kâdîsı Efendi –zîde fazluhu- inhâ’ olunur ki

Bu esnâda âhâlî-i Antakya ile Ser-tûr(*nâ*) İbrahim Ağa’nın beyninde ba‘zı agrâz-ı nefsânî ve ihtilâl vâki‘ olmak hasebiyle mûmâ-ileyh İbrahim Ağa’dan şikâyet ve de‘âvî zımnında vücûh-ı belde-i mezbûre bu tarafa tevârüd idub iştikâya tasaddî eylediklerinde medîne-i Haleb’in a‘yân ve zevvî’l-ihtirâmı miyânelerine tavassut idub mûmâ-ileyh İbrahim Ağa fî-mâ-ba‘d Antakya’da a‘yânlık iddi‘âsında olmayub kendi umûrundan gayrı umûr-ı beldeye ta‘arruz eylememek ve umûr-ı mühimme-i lâzımesi olmadıkca hükkâm-ı belde-i mezbûrenin konaklarına varmamak şürûtıyla merâsim-i hasene-i sulh ve musâfâtın icrâsı münâsib görmeleriyle şürût-ı mezbûre üzere beynlerinde rişte-i sulh ve musâfât mün‘akıd olub cânib-i şerî‘at-ı garrâdan hüccet-i şer‘iyye ile te’kîd olundığı tarafımıza inhâ’ ve zikr olunan hüccet-i şer‘iyyenin mazmûn-ı şer‘iyyesi düstûrü’l-‘amel tutılub mugâyiri hareket olunmamak içun tarafımızdan dahî buyurıldı ısdârı istid‘â olunmakla cümlenin re’y-i savâb-dîde üzere taraf-ı şer‘-i enverden virilan şer‘iyye-i mezkûrenin tenfîz-i mazmûnuna ihtimâm olunmak içun dîvân-ı Haleb’den dahî iş-bu buyurıldı tahrîr ve ısdâr ve irsâl olunmuşdur bi-mennihi te‘âlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere ‘amel ve hareket ve hilâfından mücânebet eyleyesiz deyu

(İmzâ) Fî 25 Za. sene 1176 (7 Haziran 1763)

Sayfa Numarası: 121/ Belge Numarası: 202

Düstûr-ı mükerrem ve mu‘azzam müşîr-i mufahham ve muhterem nizâmü’l-‘âlem müdebbir-i umûri’l-cumhûr bi’l-fikri’s-sâkıb mütemmim-i mehâmmi’l-enâm bi’r-re’yi’s-sâ’ib mümehhid-i bünyâni’d-devleti ve’l-ikbâl müşeyyid-i erkânü’s-sa‘âdeti ve’l-iclâl el-mahfûfu bi-sunûf-ı ‘avâtıfü’l-meliki’l-a‘lâ Haleb Vâlisi sadr-ı esbak vezîrim Mustafa Paşa -edâma’llahu te‘âlâ iclâlehu- tevkî‘-i refî‘-i hümâyûn vâsıl olıcak ma‘lûm ola ki

Eyâlet-i Haleb tevâbi‘âtından Bîlân ile Bayâs miyânelerinde on sekiz nefer piyâde kuttâ‘-ı tarîk eşkıyâsı Trablusşâm Kapû Kethüdâsı Mehmed Efendi’nin çûkadârı Hüseyin nâm kimesne refîk(*iy*)le Trablus’a gider iken üzerlerine hücûm ve emvâl ve eşyâlarını gasb ve gâret eyleyub ve zikr olunan piyâdeler Bîlân ve Bayâs kurâsı âhâlîlerinden oldukları ve bundan mâ‘adâ Cerîd tâ’ifesiyle Karalar Cemâ‘ati eşkıyâsı muhârebe üzere olduklarından Antakya’dan Adana’ya gelinceye dek münbit

olmadığından ebnâ-i sebîl cadde-i müstakîmden mürûr idemeyub Süveyde İskelesi'nden kâyıka sıvâr (قايقه سيور) ve Adana'ya civâr olan Câmûscı İskelesi'ne çıkub bu vech üzere yolların ihtilâli ve sun'dan hâric oldığından ve havâlî-i merkûmede olan kurâ ve nevâhî âhâlîleri dahî kat'-ı tarîk mel'anete cesâret eyledikleri der-'aliyyeme gelenlerin takrîrlerinden ma'lûm-ı hümâyûnum olmuşdur Kûrd Kulâğı'na gelinceye dek vâki' olan kurâ ve nevâhî hükûmetin dâhilinde olmakdan nâşî bundan mukaddemce emr-i şerîfimle tavsiye(-*i*) şahânem oldığı üzere kuttâ'-ı tarîk eşkıyâsından hükûmetin dâhilini tathîr ve tanzîf eylemek vâcibe zimmetin oldığı cümleden ziyâde ma'lûmun olub ve yolların bu mertebe ihtilâli ve hükûmetinde kuttâ'-ı tarîkin istîlâsı mesmû'un olmamak ba'îdü'l-ihtimâl olmakla mütegâfil-âne hareket ile bu husûslara sarf-ı **(s. 122)** gayrât ve hamiyyet eylemeniz hakkında melhûz-ı hüsrev-ânem olan i'timâd-ı hümâyûnum münâfî zuhûr itmekle bâ'is-i müte'accib ve istigrâb olunmuşdur madâ-mâ-madâ fî-mâ-ba'd basîret ve intibâh üzere hareket ve mücâdele üzere olan Cerîd ve Karalar cemâ'atini hüsn-i tedmîr ve re'y-i serîr-i dil-pezîr ile beynlerinde mûceb-i nizâ' ve cidâl olan mâdde-i def' ve izâle ile ıslâh-ı zâtü'l-beyne mübâderet ve ber-vech-i muharrer kat'-ı tarîk iden eşkıyâyı ne tarîk ile mümkün ise 'alâ-eyy-i hâlin âhz itdirub tertîb-i mücâzâtlarıyla emniyyet-i tarîka ve ebnâ-i sebîle ihtimâm ve dikkat ve yolların ihtilâli min-ba'd sâmi'a-i mülükâneme vâsıl olmamağa nisâr-ı vaz' ve tâkat eylemek içun hâssaten ve tenbîhen iş-bu emr-i 'âlî-şânım şeref-sudûr bulub (boşluk) ile irsâl olunmuşdur ber-vech-i meşrûh 'Uzeyr Mutasarrıfı emîrü'l-ümerâ-i'l-kirâm Ahmed – dâme ikbâluhu-ya dahî emr-i şerîfimle tenebbüh olundığı ma'lûmun oldukda Antakya'dan Adana'ya dek tarîk-i câdde ve memerr-i kavâfil ve hüccâc-ı müslimîn olub eşkıyâ-i merkûmenin izâleleriyle emniyyet-i tarîk 'alâ-vechü'l-iltizâm senden matlûb-ı şahânem idüğini bilerek cemâ'ateyn-i mezbûreteyn miyânelerinde bâ'is-i cidâl ve hısâm olan mâddenin hasm ve inkıtâ'ıyla ne vechle mümkün ise beynlerini tevfîk ve ıslâh ile ba'de'l-yevm kendu hâllerinde olmak üzere hüsn-i nizâma bend ve ifrâğ ve Bîlân ve Bayâs'da şenâ'at-i merkûme ve kat'-ı tarîka cesâret idenleri pây-i hâl ele geturdub tertîb-i mücâzâtlarıyla sâ'irlerini ihâfe ve terhîb ve yolların tathîr ve te'mînine ve ba'de'l-yevm kuttâ'-ı tarîk eşkıyâsından ebnâ-i sebîle zarar ve gezend isâbet eylememek üzere ol-havâlîleri hüsn-i nizâm-ı vesîka kayd (وثيقه بقيد) ve rabt eyledikden sonra nizâmı virilmişdir deyu gaflet ve rehâvet eylemeyub dâ'imâ etrâf ve enhâya sâmi'a gûşâ-yı intibâh ve âmed-şodd eyleyenlerden dahî emniyyet-i tarîk-i

sû'âl ve virdiğin nizâma mugâyir bir hâlet hudûsı haberi virildikde derhâl âdemler ta'y(*î*)niyle eşkıyâyı i'dâm ve istihkâm-ı nizâma ve emniyyet-i tarîka sa'y ve ihtimâm eyleyesin bundan sonra gelenlerden sû'âlden hâlî olunmaz şöyle ki agmâz ve tekâsülden nâşî ihtilâlât-ı mezbûrenin 'adem-i indifâ' ve irtifâ'ı sem'-i hümâyûnuma lâhık olmak lâzım gelür ise 'özr ve cevâbın kabûle karîn olmayacağından başka hakkında olan i'timâd-ı şahânem hilâfete mübeddel olacağını hayreten ve ta'ayyünen bilub âna göre mezîd-i basîret ve intibâh üzere hareket ve rızâ-yı hüsrev-ânemin tahsîline müsâra'at ve kusûr ve rehâvetden bi-gâyet hazer ve mübâ'adet eylemek bâbında fermân-ı 'âlî-şânım sâdır olmuşdur buyurdum ki (boşluk) vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâf(*t*)e sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-imtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnuyla 'âmil olub ser-i mû hilâfından rızâ' ve cevâzdan gâyetü'l-gâye hazer ve mücânebet eyleyesin şöyle bilesin 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın tahrîren fî evâ'il-i şehr-i Zî'l-hicce eş-şerîfe sene sitte ve seb'în ve mi'ete ve elf (13-22 Haziran 1763)

İslâmbol el-Mahrûse

<u>Sayfa Numarası: 123/ Belge Numarası: 203</u>

Şerî'at-şi'âr Antakya Kâdîsı Efendi –zîde fazluhu- ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân Voyvodası (boşluk) ağa ve sâ'ir a'yân ve iş erleri –zîde kadruhum- inhâ' olunur ki

Antakya tarîk-i câddede vâki' olub hüccâc-ı hidâyet-i minhâcın ve ale'd-devâm ulâklar ve kavâfil memarrı olmağla eşkıyâ' ve kuttâ'-ı turukdan hıfz ve hırâset ve ebnâ-i sebîl tarîk-i câddeden emnen ve sâlimen imrâr itdirilmek husûsları devlet-i 'aliyye-i ebed-müddetin matlûb-ı seniyyeleri olmak hasebiyle etrâf ve havâlîsi levs-i eşkıyâdan tathîr ve tanzîf ve turuk ve mesâliki te'mîn itdirilmesi ve Adana Eyâleti'nde vâki' Kûrd Kulâğı havâlîsinde hayme-nişîn ikâmet olan Cerîd tâ'ifesiyle Karalar cemâ'atinin beynleri tevfîk ve ıslâh itdirilmek içun bu esnâda mü'ekked-i emr-i 'âlî şeref-bahş sudûr eylemekle eğerce mukaddemâ olan ta'ahhüdünüz üzere te'mîn-i turuk ve mesâlik ve def'-i mazarrat ve eşkıyâda olan ihtimâmınız ma'lûmumuzdur lakin şeref-yâfte-i sudûr iden emr-i 'âlî mûcebince 'alâ'd-devâm yolların em(*n*)iyyetine ve eşkıyânın def'-i mazarratlarına ve sefâyin ile bir ferd imrâr itdirilmeyub tarîk-i câddeden emnen ve sâlimen imrâr itdirilmeği gereği gibi dikkat ve ihtimâm eylemeniz bâbında dîvân-ı Haleb'den iş-bu buyurıldı

tahrîr ve ısdâr ve sâbıkan kethüdâmız ‘izzetlu Züyûr (زعیم) İbrahim Efendi ile irsâl olunmuşdur inşâ’llahu te‘âlâ vusûlünde gerekdir ki etrâf ve havâlîniz hıfz ve hırâset ve turuk ve mesâliki te’mîn ile def‘-i mazarrat-ı eşkıyâya mübâderet ve ihtimâm eyleyub mûceb-i buyurıldı ile ‘amel ve hareket ve hilâfından tevakkî ve mücânebet eyleyesiz deyu

(İmzâ) Fî 22 Z. sene 1176 (4 Temmuz 1763)

Sayfa Numarası: 123/ Belge Numarası: 204

İş-bu bin yüz yetmiş yedi senesine mahsûb Muharrem’i gurresinde hâlâ tahsîl-dârı sa‘âdetlu semâhatlu el-Hâcc Mehmed Ağa birâderleri ve vekîlleri Ebubekr Ağa ve Süleymân Ağa ma‘rifetleriyle meclis-i şer‘de küşâd ve cibâyetine şürû‘ ve mübâşeret olunmak üzere kayd-şodd

Fî gurre-i M. sene 1177 (12 Temmuz 1763)

Meclis-i şer‘de küşâd ve yeddlerine teslîm olunan evrâk yüz yiğirmi a‘lâ dokuz yüz altmış evsât ednâ yüz yiğirmi evrâkdır (sahh)

Sayfa Numarası: 123/ Belge Numarası: 205

Kıdvetü’l-kudât ve’l-hükkâm ma‘denü’l-fazl ve’l-kelâm Antakya Kâdîsı Mevlânâ (boşluk) –zîde fazluhu- tezkire-i dîvân varıcak ma‘lûm ola ki

İş-bu bin yüz yetmiş yedi senesine mahsûb Muharrem’i gurresinden küşâd ve cibâyetine şürû‘ ve mübâşeret olunmak üzere berât-ı ‘âlî-şân ile ‘uhdemizde olan Eyâlet-i Haleb hazînesi kalemine tâbi‘ Antakya ve tevâbi‘i mahallerinde sâkin ve mevcûd ve mürûr ve ‘ubûr iden ehl-i zimmet-i kefere ve Yahûd ve Erâmine (*ve*) ‘Acem tâ’ifelerinin üzerlerine lâzım gelan cizye-i şer‘iyyeleri cibâyeti dârende-i tezkire-i dîvân kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân el-Hâcc Mehmed Efendi –zîde kadruhu- ya yalnız bin iki yüz ‘aded evrâkla der-‘uhde ve tefvîz itdirilub esnâf-ı selâse i‘tibârıyla yüz yiğirmi a‘lâ varakın beher varakı on bir gurûşdan ve dokuz yüz altmış evsat varakın beher varakı beşer buçuk gurûşdan ve yüz yiğirmi ednâ varakın beher varakı ikişer buçuk gurûş birer rub‘dan olmak üzere cibâyet ve tahsîli içun virilan sûret-i berât ve evrâk boğcâsı mûcebince iş-bu dîvân tezkiresi tahrîr ve i‘tâ’ olunmuşdur imdi gerekdir ki mûmâ-ileyhin tarafımıza virdüği deyn temessüki şürûtı mûcebince mâlın edâ’ eyleyub ve gurre-i Muharrem’de küşâd ve cibâyet olundığının i‘lâm-ı şer‘iyyesi irsâline ihtimâm eyleyub mûceb-i tezkire-i dîvânla ‘âmil olasız

Fî gurre-i M. sene 1177 (12 Temmuz 1763)

Bi-medîne-i Haleb el-Mahrûse

(İmzâ) Ahmed Muhassıl-ı Haleb hâlâ

Sayfa Numarası: 124/ Belge Numarası: 206

Şerî‘at-şi‘âr Antakya Kâdîsı Efendi –zîde fazluhu- ve mefâhirü’l-emâsil ve’l-akrân a‘yân-ı vilâyet ve zâbitân ve sâyir iş erleri –zîde kadruhum- inhâ’ olunur ki

Bin yüz yetmiş altı senesi mâh-ı Zî’l-hicce’nin on beşinci gününden olmak üzere Antakya Voyvodalığı tarafımızdan iş-bu dârende-i buyurıldı kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Hâcı Hüseyin –zîde kadruhu-ya tefvîz olunmağla imdi mûmâ-ileyh târîh-i merkûmdan voyvodalık umûrunda kıyâma lâzım-ı ‘uhde-i gayretiniz olan umûr husûsunda (*be*)her vechle i‘ânet ve müzâheret eylemeğe sa‘y ve ihtimâm eylemeniz bâbında dîvân-ı Haleb’den iş-bu buyurıldı tahrîr ve irsâl olunmuşdur inşâ’llahu te‘âlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere sene-i mezkûre mâh-ı Zî’l-hicce’sinin on beşinci gününden voyvodalık-ı mezbûrı mûmâ-ileyh zabt ve rabt ve umûrunda sadâkat ve istikâmet üzere kıyâm idub cümleniz dahî i‘ânet ve müzâheret-i sarf-ı himmet ve bezl-i miknet eyleyub mûceb-i buyurılduyla ‘amel ve hareket ve hilâfından tevakkî ve mücânebet eyleyesiz deyu

(İmzâ) Fî 25 Z. sene (1)176 (7 Temmuz 1763)

Sayfa Numarası: 124/ Belge Numarası: 207

Kıdvetü’s-sâdâtü’l-kirâm Antakya Kazâsı’nd(*a*) hâlâ kâ’im-i makâmımız olan Sükkerî-zâde es-Seyyid Hüseyin Efendi –dâme şerefuhu- ba‘de’t-tahiyye(-*tü*)’l-vâfiye inhâ’ olunur ki

Kemâ-kâne kazâ-i mezbûrun kâ’im-i makâmlığı sene seb‘a ve seb‘în ve mi’e ve elf Muharremü’l-harâm’ı gurresinden (12 Temmuz 1763) cenâbınıza î(*b*)kâ’ olunmuşdur gerekdir ki sâdât-ı kirâm-ı zevvi’l-ihtirâma i‘zâz ve ikrâm ve üzerlerine şer‘an sâbite olan ahkâmın ma‘rifetiniz ile husûl-pezîr olmasına ikdâm idub bundan âkdem cenâbınıza virilan tev(*c*)îh mektûbunda muharrere olan kuyûda mürâ‘ât idub şevketlü kerâmetlü mehâbetlü kerâmetlü pâdişâh-ı İslâm –eyyida’llahu te‘âlâ ve ibkâhu ilâ yevmi’l-kıyâm- hazretlerinin devâm-ı ‘ömr ve devletleriçun sâdât-ı kirâmın ed‘iyye-i hayriyyelerini isticlâb idub her emrde şer‘-i şerîfe imtisâl ile mazhar-ı şefâ‘at-ı hazret-i seyyidü’l-enâm ‘aleyhi afdalü’t-tahiyye ve ekmelü’s-selâm olasız ve’s-selâm

Sayfa Numarası: 125/ Belge Numarası: 208

Akdâ kudâti’l-müslimîn evlâ vülâti’l-muvahhidîn ma‘denü’l-fazl ve’l-yakîn râfi‘-i a‘lâmü’ş-şer‘iyye ve’d-dîn vâris-i ‘ulûmi’l-enbiyâ’ ve’l-mürselîn el-muhtass bi-mezîd-i ‘inâyeti’l-melikü’l-mu‘în Mevlânâ Haleb Kâdîsı -zîdet fezâ’ilehü ve mefâhirü’l-kudât ve’l-hükkâm ve me‘âdinü’l-fezâ’il ve’l-kelâm Eyâlet-i Haleb’de vâki‘ sâ’ir kudât ve nüvvâb –zîde fazluhum- ve mefâhirü’l-emâsil ve’l-akrân a‘yân-ı vilâyet –zîde kadruhum- tevkî‘-i refî‘-i hümâyûn vâsıl olıcak ma‘lûm ola ki

Bin yüz yetmiş yedi senesine mahsûben Eyâlet-i Haleb’den ber-mu‘tâd-ı kadîm sefersiz vaktlerde tahsîl olunagelan hazariyye senede iki taksît ile tevzî‘ ve taksîm ve hâlâ Haleb Vâlîsi düstûr-ı mükerrem ve mu‘azzam müşîr-i mufahham ve muhterem nizâmü’l-‘âlem sadr-ı esbak vezîrim Mustafa Paşa –edâma’llahu te‘âlâ iclâlehu- tarafından kabzına me’mûra edâ’ ve teslîm olunmak fermânım olmağın iş-bu emr-i şerîfim ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuşdur imdi vusûlünde eyâlet-i mezbûreden sefersiz vaktlerde vâlîlere virilegelan hazariyye-i sene-i mezbûrenin ibtidâ-i Muharrem’inden senede iki taksît ve beher taksîti vakt ve zemânında cümle ma‘rifeti ve ma‘rifet-i şer‘le tevzî‘ ve taksîm ve yerlu yerinden cem‘ ve tahsîl ve müşârün-ileyh tarafından kabzına me’mûra edâ’ ve teslîm itdirilub ‘avk ve te’hîrden ve virilegelandan ziyâde bir akçe idhâl ve tevzî‘inden gâyetü’l-gâye ittikâ’ ve ihtirâz olunmak bâbında fermân-ı ‘âlî-şânım sâdır olmuşdur buyurdum ki (boşluk) vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü’l-ittibâ‘ ve lâzımü’l-imtisâlimin mazmûn-ı itâ‘at-makrûnıyla ‘âmil olub hilâfından bi-gâyet tehâşî ve mücânebet eyleyesiz şöyle bilesiz ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız tahrîren fî evâ’il-i Zî’l-ka‘de li-sene sitte ve seb‘în ve mi’ete ve elf (14-23 Mayıs 1763)

İslâmbol el-Mahrûse

Sayfa Numarası: 125/ Belge Numarası: 209

Bin yüz yetmiş yedi senesine mahsûben tahsîli fermân-ı ‘âlî buyurılan imdâd-ı hazariyyenin kıst-ı evvelinden cümle a‘yân-ı vilâyet ma‘rifetiyle bi-hasbe’t-tevzî‘ Antakya Kazâsı hissesine isâbet iden meblağın pûsulasıdır

Gurûş

Âsl mâl 2.231,25

Yalnız iki bin iki yüz otuz bir gurûş bir rub‘dur (sahh)

Fî 4 M. sene 1177 (15 Temmuz 1763)

Şerî‘at-şi‘âr Antakya Kâdîsı Efendi –zîde fazluhu- ve mefâhirü’l-emâsil ve’l-akrân Voyvodası Hâcc Hüseyin Ağa ve a‘yân ve zâbitân ve iş erleri inhâ’ olunur ki

Haleb vâlîleri vüzerâ-yı ‘izâm hazretlerinin irâdât-ı mu‘ayyenelerinden olub hazînelerine ‘â’id ve beher sene virilegelan imdâd-ı hazariyyenin iş-bu bin yüz yetmiş yedi senesine mahsûben şeref-bahş sudûr iden emr-i celîli’ş-şânın mantûk-ı münîfi üzere kıst-ı evvelin vakt-i tahsîli hulûl idub ‘ale’l-mu‘tâd hazînemize edâ’ ve teslîmi lâzım gelmekle ma‘rifet-i şer‘-i şerîf ve cümle a‘yân-ı vilâyet ma‘rifetiyle tevzî‘ olunub bi-hasbe’t-tevzî‘ kazânız hissesine isâbet iden meblağı mahallinden ihrâc olunan pûsula mûcebince yerlu yerinden cem‘ ve tahsîl ve geturilub hazînemize teslîm itdirilmeğe sa‘y ve ihtimâmınız bâbında dîvân-ı Haleb’den iş-bu buyurıldı tahrîr ve ısdâr ve mefâhirü’l-emâsil ve’l-akrân ‘izzetlu İbrahim Ağa ile irsâl olunmuşdur inşâ’llahu te‘âlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere imdâd-ı hazariyye-i mezkûrenin kıst-ı evvelinden kazânız hissesine isâbet iden meblağı pûsulası mûcebince tevzî‘ ve mübâşir ma‘rifetiyle yerlu yerinden cem‘ ve tahsîl ve bir ân âkdemce hazînemize edâ’ ve teslîme dikkat ve ikdâm eyleyub mûceb-i buyurıldı ile ‘amel ve hareket ve hilâfından hazer ve mücânebet eyleyesiz deyu

(İmzâ) Fî 4 M. sene 1177 (15 Temmuz 1763)

<u>Sayfa Numarası: 126/ Belge Numarası: 210</u>

Hâcı Habîblu Karyesi’nin Taksît Hücceti Sûretidir

Medîne-i Antakya Kazâsı’nda Cebel-i Akra‘ Mukâta‘ası karyeleri re‘âyâlarının dâyinleri olan kıdvetü’l-emâsil ve’l-a‘yân el-Hâcc Mehmed Efendi’ye def‘aten edâ-yı deyn iktidârları olmadığından tedrîc ve te’cîl-i taksît-i şer‘î ile edâ-yı deyn itdirilub dâyinleri mûmâ-ileyh def‘aten talebiyle ta‘addî itdirilmemek bâbında sâdır olan emr-i ‘âlî-şân ve mûcebince hâlâ Haleb Vâlîsi vezîr-i âsaf-nazîr devletlu ‘inâyetlu Mustafa Paşa hazretlerinin savb-ı âsâf-ânelerinden vürûd iden buyurıldı emr-i üslûbları silâhşorân-ı hazret-i sadr-ı a‘zamî kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân el-Hâcc Mustafa Ağa mübâşeretiyle medîne-i mezbûr mahkemesine vusûl-ı mazmûn-ı şerîflerine imtisâlen mûmâ-ileyh el-Hâcc Mehmed Efendi meclis-i şer‘-i hatîr-i lâzımü’t-tevkîrde iş-bu ashâbi’l-kitâb mukâta‘a-i mezbûre karyelerinden Hâcı

Habîblu nâm karye âhâlîlerinden Leklâk (لكلاك) köhne ve Darâdor veled-i Yâsef ve Mıkırdîç veled-i Delû ve Hacek veled-i Hacek ve Bagos (باغوس) veled-i Yâsef ve Yânos veled-i Arslan nâm zımmîler muvâcehesinde bi-tav‘ihi ikrâr ve takrîr-i kelâm idub iş-bu mesfûrûn zimmetlerinde cihet-i deyn-i şer‘îden olan iki bin otuz gurûş alacak hakkımı bin yüz yetmiş altı senesi mâh-ı Zî’l-hicce eş-şerîfe gurresinden altı yüz gurûş ve yetmiş yedi senesi mâh-ı Zî’l-hicce eş-şerîfe gurresinden altı yüz gurûş ve yetmiş sekiz senesi Zî’l-hiccesi gurresinden altı yüz gurûş ve yetmiş dokuz senesi Zî’l-hiccesi gurresinden iki yüz otuz gurûş virmek üzere te’cîl ve taksît eyledikde karye-i mezbûre âhâlîlerinden mesfûrûn dahî te’cîl ve taksît-i mezbûrı kabûl ve ber-minvâl-i muharrer beher sene edâya ta‘ahhüd ve iltizâm beher sene ta‘y(*î*)n olunan mikdârından ziyâde nesne mutâlebe itmemek üzere mûmâ-ileyh el-Hâcc Mehmed Efendi hazretlerine tenbîh-birle mâ-hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olındı fi’l-yevmi’s-sâbi‘ min şehr-i Muharremi’l-harâm sene seb‘a ve seb‘în ve mi’e ve elf (18 Temmuz 1763)

Şühûdü’l-hâl _____

- Fahrü’l-‘ulemâ’i’l-kirâm zübde-i sâdâti’l-fihâm Müftî es-Seyyid Ahmed Efendi
- ‘Umdeti’l-‘ulemâ’i’l-kirâm müftî-i sâbık el-Hâcc İbrahim Efendi
- ‘Umdeti’l-‘ulemâ’i’l-kirâm müftî-i (معه) sâbık Abdurrahim Efendi
- ‘Umdeti’l-vâ‘iz el-Hâcc Mehmed Efendi
- Zübde-i ‘ulemâ’ Halil Efendi bin Mehmed
- ‘Umdeti’l-‘ulemâ’ Mehmed Efendi Emin-i fetvâ
- Bezekli-zâde Ömer Efendi
- ‘Umdeti’l-a‘yân el-Hâcc Hüseyin Ağa
- Muhzır-başı Hâc Abdullah ve gayrihum

El-emrü kemâ hasbe-mâ’ zikr fîhi hurrîre el-fakîru’llah ‘izze şânehü Mehmed el-Kâdî bi-medîne-i Antakya ‘afâ ‘anhu

Sayfa Numarası: 126/ Belge Numarası: 211

El-Hâcc Ebûbekir Ağa’nın Tereke Defteridir

Medîne-i Antakya’da Kastel Mahallesi sükkânından iken bundan âkdem düyûnı terekesinden ezyed oldığı hâlde fevt olan el-Hâcc Ebubekr Ağa ibn İslâm

nâm müteveffânın verâseti zevce-i menkûhası el-Hâce Zelîhâ Kadın bint-i Mustafa Ağa ve diğer zevcesi Hadîce Hâtûn bint-i Mîrza Beğ'in ile sulbiye kebîre kızı Âyşe Hâtûn'a ve sagîre kızı Âmîne'ye ve li-ebeveyn er karındâşı oğlı Mehmed Ağa ibn Osman Ağa'ya münhasıra oldığı 'inde'ş-şer' mütehakkık oldukdan sonra müteveffâ-yı mezbûrun dâyinleri ve edâ-yı deynçun sagîre-i mezbûreye vasî nasb ve ta'yîn olunan el-Hâcc Abdullah ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'le bi'l-iltimâs tahrîr ve bi'l-müzâyede bey' olunan tereke-i müteveffâ-yı merkûm defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur

Fî 27 Za. sene 1176 (9 Haziran 1763)

Malzemenin Cinsi	**Adedi**	**Gurûş**	**Pâre**
En'âm-ı şerîf	1	4	12
Sîm kubûrlı piştov çift	1	40,25	-
Sîmlu hancer	1	29	-
Mârpic	3	1,75	-
Sîmlu Markûvîd sâ'at	1	50,25	-
Sîmlu vezne	1	13	-
Müsta'mel çiçeklu 'anterî	1	5	16
Sîmlu sâ'at	1	22,25	-
Murakkâ beyâz 'anterî	1	3	3
Çâr-şeb	2	2	13
Def'a merkabî beyâz 'anterî	1	3	2
Don ve	1	1	18
İç 'anterî	1		
Cedîd satrâncî beşkîr	1	6,75	-
Don ve	1	2	11
Beyâz 'anterî	1		
Don ve	1	2	15
Gömlek	1		
Cedîd gömlek ve	1	5	-
Don	1		
Def'a cedîd don ve	1	5,75	20
Gömlek	1		
Cedîd don ve	1	4,75	13

Gömlek	1		
Mârdîn gâşiyesi ve	1	14	-
Gömlek	1		
Kettân tob	1	9,75	-
Keşfî şâlî kûşâk	1	14	-
Çiçeklu cedîd sâde	1	9,25	-
Kırmızı çiçeklu ‘anterî	1	8	11
Haleb kutnîsı kaftân	1	5	9
Müsta‘mel sârık	1	9,50	-
Gömlek ve	1	2	5
İç ‘anterî (sahh)	1		
Siyâh (sahh) ve	1	3	-
Kırmızı boyama (sahh)	2		
Cedîd sârık (sahh)	2	38	-
Kahve ibrîki (sahh)	-	1,50	-
İşleme uçkûr (sahh)	2	5	13
Sîm sagîr kûşâk (sahh)	1	1,75	9

<u>Sayfa Numarası: 127/ Belge Numarası: 211</u>

Malzemenin Cinsi	**Adedi**	**Gurûş**	**Pâre**
Cedîd işleme uçkûr	2	4	2
İşleme cedîd hasîr makrama	2	10	-
Cedîd kîse ve	1	2,50	3
Makrama	1		
Def‘a işleme makrama	-	3,50	3
Makrama ve	1	3	6
Kâvuk örtisi	1		
‘Acem timûrı kürk	1	50,75	-
Kârsak biniş kürk	1	37	-
Kârsak kebîr kürk	1	116	-
Vaşak biniş kürk	1	71	-
Kâkûm biniş kürk	1	56,75	-
Kaplan postı kebîr (*ve*)	3	44,50	-

Sagîr	1		
Kırmızı cedîd cûka kabût	1	30,25	-
Köhne kârsak kürk	1	16	-
Kırmızı cûka gâşiye ve at minderi	1	6,50	2
Köhne at minderi ve Gâşiye	1 1	2	-
Sîm kobralı gâşiye	1	150	-
Def‘a sîm kobralı mor gâşiye	1	41,25	-
Mor cedîd cûka biniş	1	16	-
El şâlî donluk	1	15	-
Yağmurluk kîsesi ve yedâk örtisi	1	5	-
Hâlîce seccâde	1	6,50	-
Tenbâk zarf	10		
Fincân	14	13,75	5
Tebsî	3		
Şâlî çakşûr	1	8,75	-
Sâde pištov çift	1	30	-
Sîmlu debbûs	2	43	-
Sîmlu hışt Gaddâre	1 1	30,50	-
Sîm zarf	5	8,75	-
Sîmlu kılıç	1	15	-
Cedîd iğer ma‘a üzengî	1	15	5
Sîmlu iğer	1	7,50	-
Def‘a köhne iğer ma‘a üzengî	1	8	-
Cedîd el-dîvân	3	4,50	-
Tüfeng	1	18,75	-
Sîmlu tüfeng ma‘a Palâska	1 -	26,75	-

Sîmlu rikâb çift	1	18	-
Meşînli harâr çift	1	4,75	-
Köhne harâr ‘aded	5	2,50	-
Köhne bôğca ve	3		
Piş-gîr ve	1	2	-
Minşafe	1		
Sîmlu kılıç	1	71	-
Çît mak‘ad ve	4	5	6
Yasdık yüzi sâde	14		
Mûm ve	2	4	-
Çubuk sofrası	5		
Harâbe seneli	1	3,50	7
Yedâk keş	1	-	21
Köhne kâvuk ve	3	1,25	-
Fes	1		
Kemîk ve	19	4,50	4
Sâkız kâşık	9		
Muşamma‘	-	-	20
Tâbkîr kolânı ve	1	3,25	-
Kâm	1		
Fincân kutısı	3		
Çanta ve	1	1	5
Corâb	1		
Billûr maşraba	-	0,50	-
Kabâklu sahn	10	15	-
Sinî kebîr	1	7	15
Leğen ve	1	4	-
İbrîk	-		
Vaşak köhne cübbe kürk	1	20	-
Def‘a kabâklu sahn	10	15,75	-
Kûzî tenceresi ma‘a kabak	1	7	-
Def‘a kûzı tenceresi	1	6	5
Kahve ibrîki	7	3	1

Def‘a kolân ve	1	1,50	-
Kâm	1		
Kûzı tenceresi ma‘a kabak	1	5,50	-
Def‘a tencere	2	4	5
Güğüm	2	2	7
Diğer tencere ma‘a kabak	2	3,25	-
Mertebânî	1		
Sahn	4	4	15
Kabak	2		
Hoşâb tâsı	1		
Lakîn ve	1	7	11
Leğence kebîr	2		
İbrîk ve	1	3,50	-
Satîl	1		
Tîmûr sikke	3	-	10
Tencere	3		
Sahn	2		
Fener	1		
Tâbe	2	7	15
Kepce	2		
Sûzek	1		
Leğence	2		
Tâs	2		
Ayna ve	1		
Huzme kîsesi ve	1	2,75	-
Cizme çift	1		
Vaşak	1	3	-
Pârçe kârsak	3		
Mest ve pâbûc çift	1	1,50	-
Köhne sârık (sahh)	1	3	12
Köhne uçkûr (sahh)	2	0,50	2
Seccâde-i Mekke (sahh)	1	1	5
Tatlı ma‘a kûnter (sahh)	1	0,25	-

Tütün çubukları (sahh)	5	6,75	5
Cûka mak‘ad (sahh)	5	8,50	5

<u>Sayfa Numarası: 128/ Belge Numarası: 211</u>

Malzemenin Cinsi	**Adedi**	**Gurûş**	**Pâre**
Köhne bez pârçe	20	0,50	-
Kır esb re’s	1	125	-
At satîlı	1	2	2
Kumâş minder	2	3,25	-
Kadîfe yasdık çift	8	37	-
Hazîne-i müştemil ( )	-	0,75	1
Sakâl tarâğı	1	1	1
Hadîce Hâtûn hânesinde bâkîr batmân	11	22	-
Sîm dirhem ‘aded	23	4,50	-
Kahve ibrîği	1	0,75	-
Sîm zarf	3	1,50	-
Kemîk ve	1		
Sâkız kâşık ve	-	0,50	5
Leğen ve deste ( )	1		
Tabâk ve kâse	19	2	-
Billûr maşraba	3	0,75	-
Müsta‘mel kilîm	1	3	-
Çît ve	3	12	-
Kûmâş yorgân	1		
Kırmızı döşek	1	3	-
Müsta‘mel kürrâse ( ) yasdığı	6	10	-
Köhne mâ-i ihrâm	1	2	-
Def‘a sîm zarf	1	1	-
Sagîr	1	3	-

Minder şiltesinin içi	-	3	-
Altûn zümrûd yüzük	1	15	-
Bir bâb enbâr	-	70	-
Güzel bir cerre ve Ağbâyır'da hınta şunbul	32	320	-
Şüfân şunbul	24	96	-
Güzel bir cerre şa'îr şunbul	8	44	-
Kûşne şunbul	1	8	-
Kâtır re's	2	140	-
Kûla kısrâk Tây	1 2	45	-
Dorı kısrâk	1	40	-
Kır bârgîr	1	30	-
Öküz re's	12	240	-
Karye-i Büyükburc toprağında zeytûn eşcâr(*ı*)	149	400	-
Ağbâyır toprağında bir kıt'a tut bağçesi	-	120	-
Der-zimmet-i Kâsım ibn el-Hâcc Hasan 'an Mıkâbrûs	-	32,75	-
Harîr batmân	4	80	-

Yekûn Gurûş 3.431 - Pâre 13

Minhâ' el-ihrâcât _____

- Mehr-i mu'âhhar-ı müsebbet zevce-i mezbûre el-Hâce Zelîhâ Kadın, Gurûş 500, 496,25 gurûş 'urefâdan teslîm
- Mehr-i mu'âhhar-ı müsebbet zevce-i mezbûre Hadîce Hâtûn, Gurûş 500, 496,25 gurûş 'urefâdan teslîm
- Deyn-i müsebbet sa'âdetlu Ahmed Paşa Hazretleri, Gurûş 370, Def'a 31= 401, 397,75 gurûş 'urefâdan teslîm
- Deyn-i Mustafa Efendi dâniş-i müsebbet, Gurûş 42, Gurûş 41,50, Pâre 7 'urefâdan teslîm
- Deyn-i müsebbet-i 'Afîfe Kadın, Gurûş 1.056, Gurûş 1.047,75, Pâre 5 'urefâdan teslîm

- Deyn-i müsebbet-i Neslîhân Kadın, Gurûş 500, 496,25 ‘urefâdan teslîm
- Deyn-i müsebbet-i el-Hâce Zelîhâ Kadın, Gurûş 291, Gurûş 288,75, Pâre 5 ‘urefâdan teslîm
- Deyn-i müsebbet-i bi-nâm Küçük Ahmed, Gurûş 6,50
- Deyn-i müsebbet-i bi-nâm Zımmî Hennâ, Gurûş 20, Gurûş 19,75, Pâre 3 ‘urefâdan teslîm
- Harc-ı defter, Gurûş 28
- Kâtibiyye ve irsâliyye ve kaydiye, Gurûş 8
- Hüddâmiyye, Gurûş 8
- Çûkadâriyye, Gurûş 8
- Deyn-i müsebbet-i bi-nâm Zımmî Abdî oğlu, Gurûş 31,25, Gurûş 31 ‘urefâdan teslîm
- Dellâliyye ve ta‘âmiyye (sahh), Gurûş 23,50
- Güzelburc’a giden kâtibe ve çûkadâra ücret (sahh), Gurûş 8
- İhzâriyye (sahh), Gurûş 4
- Ücret-i vesâyet (sahh), Gurûş 10
- ‘Urefâdan kesîr (sahh), Gurûş 1,50

Sayfa Numarası: 129/ Belge Numarası: 212

İş-bu bin yüz yetmiş altı senesine mahsûben kışlâk-ı bahâdan Antakya Kazâsı’ndan iktizâ’ iden meblağın pusulasıdır

Gurûş

Âsl mâl 300

Hidmet 30

Yalnız üç yüz otuz gurûşdur

Fî 24 Ş. sene 1176 (10 Mart 1763)

Şerî‘at-şi‘âr Antakya Kâdîsı Efendi –zîde fazluhu- ve mefâhirü’l-emâsil ve’l-akrân Voyodası ve a‘yân-ı vilâyet ve iş erleri –zîde kadruhum- inhâ’ olunur ki

Öteden beru Haleb vâlîleri vüzerâ-yı ‘izâm hazerâtının irâdât-ı mu‘ayyenelerinden olub hazînelerine ‘â’îd ve beher sene virilugelan kışlâk-ı bahânın vakt-i tahsîli hulûl ve ber-mu‘tâd-ı kadîm hazînemize edâ’ ve teslîmi lâzım gelmekle mahallinden ihrâc olunan pûsulası mûcebince yerlu yerinden cem‘ ve tahsîl ve tamâmen geturilub hazînemize edâ’ ve teslîm itdirilmeğe sa‘y ve ihtimâm eylemeniz bâbında dîvân-ı Haleb’den iş-bu buyurıldı tahrîr ve ısdâr ve (boşluk) ile irsâl

olunmuşdur inşâ'llahu te'âlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere kışlâk-ı bahâ-i merkûmdan kazânız hissesi olan meblağın mahallinden ihrâc olunan pûsulası mûcebince mübâşiri ma'rifetiyle yerlu yerinden cem' ve tahsîl ve bir sâ'at âkdemce geturilub 'ale'l-mu'tâd hazînemize edâ' ve teslîm itdirilmeğe ihtimâm ve ikdâm eyleyub 'avk ve te'hîrden ihtirâz ve mûceb-i buyurıldıyla 'amel ve hareket ve hilâfından tehâşî ve mücânebet eyleyesiz deyu

(İmzâ) Fî 24 Ş. sene 1176 (10 Mart 1763)

Sayfa Numarası: 129/ Belge Numarası: 213

Hâlâ Antakya Kâdîsı Efendi ve Voyvodası ağa ve serdârı ve a'yân-ı vilâyet inhâ' olunur ki husûs-ı mezkûr ma'rifet-i şer' ve mübâşir ve cümle ma'rifetleriyle görilub muktezâ-yı şer' üzere ihkâk-ı hakk olunmak

(İmzâ) Fî 12 M. sene 1177 (23 Temmuz 1763)

Devletlu 'inâyetlu merhametlu efendim sultânım hazretleri sağ olsun 'arz-ı hâl kullarıdır ki hâlâ Kusayr Nâhiyesi'nde Kozlîca nâm karyesinde sâkin Ahmed Beğ oğlı Mehmed nâm kimesne bi-gayr-ı hakkın derûn-ı hâneme girub bir mikdâr eşyâmı âhz mâlımı niçin âhz eyledin deyu bu kullarına rabt-ı 'adâvet idub bu kulları bi-gayr-ı izn-i şer'î seksan bir gurûş tecrîm ve ta'addî itmekle merâhim-i 'aliyyelerinden mercûdur ki mübâşir kulları ta'yîn ve hakkımı tahsîl ve icrâ-yı hakk buyurman bâbında emr ve fermân devletlu 'inâyetlu merhametlu efendim sultânımındır

Bende-i Ömer

Sayfa Numarası: 130/ Belge Numarası: 214

El-Hâcc Yahya Beşe'nin Mu'ârazadan Men' Hüccetidir

Medîne-i Antakya'da Uncılar Mahallesi sâkinelerinden Fâtıma Hâtûn bint-i Ali mahfil-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde mahallât-ı medîne-i mezbûreden 'İmrân Mahallesi sükkânından iş-bu sâhibü'l-kitâb Âlem-dâr el-Hâcc Yahya Beşe ibn Abdî mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idub medîne-i merkûmeye tâbi' Karye-i Bârbarûn toprağında vâki' zeytûn ve incîr eşcârını muhtevî on bir kıt'a harâbe üzüm bâğı arâzîlerinin sekiz kıt'asını mülk-i müşterâm ve üç kıt'ası babam merkûm Ali'den müntakil mülk-i mevrûsum olub târîh-i kitâbdan sekiz sene mukaddem zevcim İsmail Beşe yüz kırk gurûşa iş-bu mezbûr el-Hâcc Yahya Beşe'ye fuzûlî bey' itmekle sû'âl olunub kef-i yedine tenbîh olunmak matlûbumdur didikde gıbbe's-sû'âl merkûm el-Hâcc Yahya Beşe cevâbında târîh-i mezkûreden zikr olunan on bir kıt'a

arâzîleri yüz kırk gurûşa mezbûr İsmail Beşe'den iştirâsını ikrâr lakin müdde'iyye-i mezbûrenin minvâl-i meşrûh üzere iddi'â eylediğini inkâr idicek müdde'iyye-i mezbûre Fâtıma Hâtûn'dan da'vâ-yı meşrûhuna muvâfıka beyyine taleb olundukda ba'de'l-istimhâl ve'l-mehlü'ş-şer'î ityân-ı beyyineden bi'l-külliyye izhâr-ı 'acz idub tahlîfe dahî tâlib oldığından mâ'adâ müdde'iyye-i mezbûre iddi'â eylediği mezkûr on bir kıt'a harâbe bâğ yeri olan arâzîleri tahdîdi ile tashîh-i da'vâ itmemekle ol-vechle tezvîri zâhir olmağın ber-vech-i muharrer müdde'iyye-i merkûme Fâtıma Hâtûn bî-vech arâzî-i mezkûre da'vâsı mu'ârazasından men' birle mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundı fî'l-yevmi's-sâlis-i 'aşar min şehr-i Muharremi'l-harâm li-sene seb'a ve seb'în ve mi'ete ve elf (24 Temmuz 1763)

Şühûdü'l-hâl _____

- Fahrü'l-'ulemâ' Beyzâvî es-Seyyid Mehmed Efendi
- Kıdvetü's-sâdât es-Seyyid el-Hâcc Şerefüddin
- Bezekli-zâde İsmail Efendi
- Şerîfî-zâde Mehmed Efendi
- Abdullah Efendi ibn Mollâ Ömer 'Amîkî
- Mollâ Hüseyin ibn İbrahim İmâm-ı Sûnberî
- Es-Seyyid Mehmed Sâ'atci-zâde
- İtmekci oğlı Mollâ Mehmed
- Es-Seyyid Hasan İbrahim Beşe
- El-Hâcc Yusuf ibn Ânîk/Âynek/İnek (اینک)
- Es-Seyyid Ömer Hayyûz/Hubbûz (حبوز)
- Vezzân Ahmed Çelebi
- Muhzır-başı el-Hâcc Abdullah

Ve gayrihum

<u>Sayfa Numarası: 130/ Belge Numarası: 215</u>

Hâlâ Antakya Kâdîsı Efendi ve Voyvodası ağa ve serdârı ve a'yân-ı vilâyet inhâ' olunur ki husûs-ı mezkûr mahallinde ma'rifet-i şer' ve mübâşir ma'rifetleriyle ihkâk-ı hakk ve i'lâm olunmak deyu

(İmzâ) Fî 14 M. sene (1)177 (25 Temmuz 1763)

Devletlu merhametlu efendim sultânım hazretleri sağ olsun 'arz-ı hâl câriyeleri budur ki hâlâ Antakya sâkinlerinden Cerreci oğlu Debbâğ Mehmed ve

‘avreti Ayşe’nin ‘indlerinde elli gurûşa bir raht-ı kemer ve altmış gurûşluk inci ve on arşûn cûka ve sâ’ir hâne tecemmülâtını ber-vech-i emânet vaz‘ olunub kaç gün mürûrundan sonra vâlidem taleb itmekle vâlidemi darb ve ‘ırzına sebb ve bi’l-külliyye cevâb eyledikleri ecilden ‘arz-ı hâle cesâret olunmuşdur merâhim-i ‘aliyyelerinden mercûdur ki mübâşir kulları ta‘yîn ve dîvân-ı Haleb’e ihzâr ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında bâkî fermân sultânımındır

Bende-i Leylâkcı

Sayfa Numarası: 131/ Belge Numarası: 216

Şerî‘at-şi‘âr Antakya Kâdîsı Efendi ve mefâhirü’l-emâsil ve’l-akrân Voyvodası ağa ve serdârı ve sâ’ir a‘yân-ı vilâyet iş erleri –zîde kadruhum- inhâ’ olunur ki

Bu esnâda ba‘zı husûsun temşiyyet ve nizâmıçun kethüdâmız ‘izzetlu Hasan Ağa ve ma‘iyyetine ta‘yîn olunan etbâ‘ımız ile Bîlân ve Payâs taraflarına irsâl olunmalarıyla bi-‘avni’llahi’l-melikü’l-müte‘âl kazânıza duhûllerinde ağa-yı mûmâ-ileyhe ve yanında olanlar içun iktizâ’ iden zâd ve zahîrelerini virilub bir dürlü zarûret çekdirmemek içun dîvân-ı Haleb’den iş-bu buyurıldı tahrîr ve ısdâr ve ağa-yı müşârün-ileyh ile irsâl olunmuşdur inşâ’llahu te‘âlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere gerek ağa-yı mûmâ-ileyh ve gerek ma‘iyyetinde olanları zâd ve zahîre ve hâsseten yem ve yiyeceklerini iktizâsına göre virilub zinhâr zarûret çekdirilmeyub mûceb-i buyurıldı ile ‘amel ve hareket ve hilâfından gâyetü’l-gâye tehâşî ve mücânebet eyleyesiz deyu

(İmzâ) Fî 18 M. sene (1)177 (29 Temmuz 1763)

Sayfa Numarası: 131/ Belge Numarası: 217

Şerî‘at-şi‘âr Antakya Kâdîsı Efendi –zîde fazluhu- ve mefâhirü’l-emâsil ve’l-akrân Voyvodası el-Hâcc Hüseyin Ağa ve a‘yân ve iş erleri –zîde kadruhum- inhâ’ olunur ki

Antakya Menzili öteden beru âyende ve râvende zuhûr iden devlet-i ‘aliyye-i ebedd-i istimrârın ulâkları ile umûr-ı mühimmenin tesrî‘ ve ta‘cîl ile tesyîriçun vaz‘ olunub menzilci olan kimesne dahî ber-müstakîmü’l-etvâr kendu hâlinde hidmet-i lâzımesi edâsına mukaddem kimesne olmağa muhtâcdır ki umûr-ı mühimme-i devlet-i ‘aliyyeye bâ‘is-i te’hîr olacak hareketden tecennüb ola istimâ‘ımıza göre şimdiki Antakya menzilcisi olan kimesne âyende ve râvende olan devlet-i ‘aliyyenin

ulâklarına ve gerek tarafımızdan olan ulâkların hakkında menzil husûsuna dâ'îr hareket-i nâ-bercâsı zuhûr itmekle imdi cümleniz merkûm menzilcinin istikâmet üzere menzil hidmeti edâsında kıyâm ve hareket-i nâ-marzîye zuhûrundan ihtirâz eylemesini ma'rifet-i şer' ve cümle ma'rifetiyle te'kîd eyleyub bundan sonra bir dahî hareket-i vâhiyesi istimâ' olunur ise gûşmâl ve te'dîb olunacağından başka sizler dahî mezbûrı ta'y(*î*)n ve ta'rîf eylemediğinize binâ'en mu'âtib olub bir dürlü cevâba kâdir olmayacağınızı bilub husûs-ı mezkûrda mübâderet ve ihtimâm eylemeniz içun dîvân-ı Haleb'den iş-bu buyurıldı tahrîr ve ısdâr (boşluk) ile irsâl olunmuşdur inşâ'llahu te'âlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere ma'rifet-i şer'le cümleniz merkûm ve te'kîd idub mûceb-i buyurıldıyla 'amel ve hareket ve hilâfından hazer ve mübâ'adet eyleyesiz deyu

(İmzâ) Fî 20 M. sene (1)177 (31 Temmuz 1763)

<u>Sayfa Numarası: 131/ Belge Numarası: 218</u>

Şerî'at-şi'âr Antakya Kâdîsı Efendi –zîde fazluhu- ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân Voyvodası el-Hâcc Hüseyin Ağa ve a'yân ve serdârı ve iş erleri –zîde kadruhum- inhâ' olunur ki

Sâbıkan Haleb Muhassılı Mehmed Ağa'nın bin yüz yetmiş altı senesine mahsûb 'uhdesinde olan emvâl-ı mîrînin bir ân âkdemce tahsîli ve ahkâm-(kesik) ile havâle buyurılan mahallere edâ' ve teslîmi içun Çûkadâr hazret-i sadâret-penâhî İdrîs Ağa mübâşeretiyle emr-i 'âlî şeref-bahş-ı sudûr ve vürûd itmekle sene-i mezkûra mahsûb emvâl-ı mîrî (kesik) kimlerin zimmetlerinde ise mübâşir-i mûmâ-ileyhin ma'rifetiyle 'acâleten tahsîl ve emr ve fermân buyurıldığı üzere havâle buyurılan mahallere edâ' ve teslîmi mehâmm-ı lâzımü'l-ihtimâmdan olmağla imdi mûmâ-ileyh tarafından sene-i merkûma mahsûb tahsîl-dârı ma'rifeti ve mübâşir-i merkûmun tarafından ta'yîn (*ve*) **(s. 132)** ademîsi ma'rifetiyle ol-tarafda olan erbâb-ı mukâta'ât ve kurânın zimmetlerinde ne mikdâr mîrî kalmış ise bir kaç gün zarfında bî-kusûr tahsîl ve mahalline edâ' ve teslîm olunmasına bezl-i makderet ve sarf-ı cidd-i miknet eylemeniz içun dîvân-ı Haleb'den iş-bu buyurıldı tahrîr ve ısdâr (boşluk) ile irsâl olunmuşdur inşâ'llahu te'âlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere ol-tarafda olan erbâb-ı mukâta'ât ve kurânın zimmetlerinde mûmâ-ileyhin sene-i mezkûre mahsûb ne-mikdâr mâl-ı mîrîsi kalmış ise tahsîl-dârı ve mübâşiri ma'rifetleriyle bir ân âkdem ve bir sâ'at mukaddem yerlu yerinden cem' ve tahsîli ve kabzına me'mûra edâ' ve teslîm itdirmeğe ihtimâm ve ikdâm idub 'avk ve te'hîr ve ihmâl ve

müsâmahadan gâyet ihtirâz ve ictinâb ve mûceb-i buyurıldıyla ‘amel ve hilâfından tehâşî-i tâmm eyleyesiz deyu

(İmzâ) Fî 7 M. sene 1177 (18 Temmuz 1763)

Sayfa Numarası: 132/ Belge Numarası: 219

Nâhiye-i Kusayr

Tâbi‘-i Medîne-i Antakya berâ-yı sâlyâne-i imdâd-ı hazariyye taksît-i evvel ve menzil-i pâdişâhî ücreti ve masârıf-ı sâ’ire

Karye-i Mıkâbrûs Hâne Sümün 3	Karye-i Babatorun Hâne Sümün 0,50	Karye-i Deyr Hâne Sümün 1,50
Karye-i Baksânûs Hâne Sümün 3,50	Karye-i Fılıncâr Hâne Sümün 0,50	Karye-i Mezra‘a-i Türkmân Hâne Sümün 2,50
Karye-i Kefer‘âbil Hâne Sümün 2	Karye-i Com Hâne Sümün 0,50	Karye-i Sağriye Hâne Sümün 2
Karye-i Garbeyâz Hâne Sümün 1,50	Karye-i Fırfırî Hâne Sümün 0,50	Karye-i Uskiyyât Hâne Sümün 1
Karye-i Salkıya Hâne Sümün 1,50	Karye-i Hâyno Hâne Sümün 1,50	Karye-i Marsû Hâne Sümün 1,50
Karye-i Mıshâne Hâne Sümün 3	Karye-i Bâyra Hâne Sümün 0,50	Karye-i Mağdele Hâne Sümün 3
Karye-i Kişkinîd Hâne Sümün 2	Karye-i Kalânûs Hâne Sümün 1,50	Karye-i Tülliciyye Hâne Sümün 1
Karye-i Râdûf Hâne Sümün 3	Karye-i Betatîn Hâne Sümün 1	Karye-i Fâtikiye Hâne Sümün 3
Karye-i Fenk Hâne Sümün 2,50	Karye-i Kûrye Hâne Sümün 0,50	Karye-i Cünte Hâne Sümün 2

Yekûn Hâne 3, Sümün 10,50 Yalnız üç hâne on buçuk sümündür

Nâhiye-i Altûnözi tâbi‘-i medîne-i merkûme

Karye-i Nârlîca Hâne Sümün 1	Karye-i Telhabeş Hâne Sümün 1	Karye-i Bohşîn Hâne Sümün 1
Karye-i Basılka Hâne Sümün 1	Karye-i İrmence Hâne Sümün 1,50	Karye-i Sûriye Hâne Sümün 3
Karye-i Toprak-hisâr Hâne Sümün 1	Karye-i Mezra‘a-i Kûrd Hâne Sümün 0,50	Karye-i Mîrâs/ Miyrâs Hâne Sümün 1
Karye-i Dânişmendlü Hâne Sümün 0,50	Karye-i Alâkend Hâne Sümün 1	Karye-i Kârsû Hâne Sümün 4
Karye-i Tüleyl-i Şarkî Hâne Sümün 1	Karye-i Ziyâret Hâne Sümün 0,50	Karye-i Büyûkburc Hâne Sümün 2,50
Karye-i Ferzele Hâne Sümün 0,50	Karye-i ‘Afsiye Hâne Sümün 1	-

Yekûn Hâne 1, Sümün 10 Yalnız bir hâne on sümündür

Nâhiye-i Cebel-i Akra‘ tâbi‘-i medîne-i mezbûre _____

Karye-i Sunkûr Hâne Sümün 0,50	Karye-i Çândır Hâne Sümün 0,50	Karye-i Alâtâş Hâne Sümün 1
Karye-i Çerdâkiye Hâne Sümün 1	Karye-i Sofîlar Hâne Sümün 1,50	Karye-i Kışlâk Hâne Sümün 1,50
Karye-i Bezgiye Hâne Sümün 3	Karye-i Kirekosî Hâne Sümün 1,50	Karye-i Deyr-i Maşâta Hâne Sümün 0,50
Karye-i Tenzerî/Tinzîrî Hâne Sümün 1	Karye-i Dersûnî(*-ye*) Hâne Sümün 1	Karye-i Şeyhköy Hâne Sümün 3,50
Karye-i Hisârcık Hâne Sümün 1,50	Karye-i Cidâliye Hâne Sümün 2	Karye-i Kırkbicik Hâne Sümün 1
Karye-i Harbî Hâne Sümün 0,50	Karye-i Düveyr Hâne Sümün 3,50	Karye-i Keseb Hâne Sümün 6
Karye-i Hânsuma Hâne Sümün 1,50	Karye-i Karye Hâne Sümün 3	Karye-i Kandûn Hâne Sümün 1,50
Karye-i Yeniceköy Hâne Sümün 1	Karye-i Tumâma Hâne Sümün 1,50	Karye-i Karsabûl Hâne Sümün 1

Sayfa Numarası: 133/ Belge Numarası: 219

Karye-i Bağdâdiye Hâne Sümün 1	Karye-i İğerce Hâne Sümün 1	-

Yekûn Hâne 3, Sümün 6,50 Yalnız üç hâne altı buçuk sümündür

Nâhiye-i Süveyde tâbi‘-i medîne-i mezbûre _____

Karye-i Tüleyl-i Türkmân Hâne Sümün 2	Karye-i Selderân Hâne Sümün 3	Karye-i Kilisâcik Hâne Sümün 4
Karye-i Cüdeyde Hâne Sümün 1,50	Karye-i Karaksiyye Hâne Sümün 2	Karye-i Bar-(*barûn*) Hâne Sümün 1
Karye-i Yoğûnolûk Hâne Sümün 3,50	Karye-i Hâcı Habîblu Hâne Sümün 3	Karye-i Saylıca Hâne Sümün 1
Karye-i ‘Aydiyye Hâne Sümün 1,50	Karye-i Sarâycık ma‘a ‘Âkliyye Hâne Sümün 2	Karye-i Mışrâkıyye Hâne Sümün 3
Karye-i Muğayrûn Hâne Sümün 5	Karye-i Zeytûniyye ve mezâri‘ihâ Hâne Sümün 14	Karye-i Kâbûsiye Hâne Sümün 3
Karye-i Kabâharnûb Hâne Sümün 1	Karye-i Mengûliyye Hâne Sümün 1,50	Karye-i Gûzelburc Hâne Sümün 0,50
Karye-i Melendhar(a)bî Hâne Sümün 1	Karye-i Araplu ma‘a Dikmece ve Sünbariye Hâne Sümün 1	Karye-i Hüseyinlü Hâne Sümün 1

Karye-i Na‘irlu Hâne Sümün 1,50	-	-

Yekûn Hâne 4, Sümün 9 Yalnız dört hâne dokuz sümündür

Cem‘an yekûn hâne 14 Yalnız on dört hânedir (sahh) Beher sümüne 60 gurûş, 5 sümün, Beher hâneye yedi yüz yiğirmi beş gurûş isâbet itmişdir

İftihârü’l-emâcid ve’l-a‘yân medîne-i Antakya Voyvodası el-Hâcc Hüseyin Ağa –dâme muvakkaran- ba‘de’t-tahiyyetü’l-vâfiye inhâ’ olunur ki

İş-bu bin yüz yetmiş yedi senesine mahsûben hâlâ Halebü’ş-Şehbâ Vâlîsi vezîr-i âsaf-nazîr müşîr-i müşterî(-*i*) tedbîr devletlu ‘inâyetlu Mustafa Paşa hazretlerinin bâ-emr-i ‘âlî matlûb buyurdukları imdâd-ı hazariyyenin taksît-i ulâ meblağı ve âhâlî-i vilâyet tarafından Surre(-*i*) Şerîfe Emîni sa‘âdetlu ağa ve Kapûcı-başı Hatîb-zâde sa‘âdetlu ve sakkâ başı ağa hazerâtlarının dâ’irelerine virilan bârgîr ücreti ve hâlâ Halebü’ş-Şehbâ’da kâ’im-i makâm-ı nakîbü’l-eşrâf fazîletlu Çelebi es-Seyyid Mehmed Efendi hazretlerine bâ-temessük virilecek meblağ ve Adana Beğlerbeğisi sa‘âdetlu Salih Paşa hazretleri dâ’iresine virilan zehâ’ir kıymetleri ve Menzilci Mustafa Beşe’ye zî-kudretden virilan ve bu def‘a ücretinden olmak üzere vaz‘ olunan meblağ ve yetmiş altı senesi Receb-i şerîfinin yiğirmi dokuzuncu gününden (13 Şubat 1763) yetmiş yedi senesi Muharremü’l-harâm’ı yiğirmi altıncı gününe (6 Ağustos 1763) gelince dek âyende ve râvende ber-mûceb-i yâfte ehl-i sûk masârıfı ve sâ’ir masârıf-ı zarûriyye medîne-i mezbûrede sâkin bi’l-cümle ‘ulemâ’ ve a‘yân ve fukarâ’ vekîlleri ve kurâ şeyhleri ma‘rifetleri ve ma‘rifet-i şer‘le hesâb ve cem‘ olundukda yiğirmi bin üç yüz gurûşa bâliğ olub tansîf olundukda nısfı on bin yüz elli gurûşı bâlâda muharrer olan nevâhî-i erba‘a kurâsına isâbet idub meblağ-ı mezbûr bâlâda mezkûr olan kurânın on dört hânesine tarh ve tevzî‘ olundukda beher hâneye yedi yüz yiğirmi beş gurûş isâbet itmekle meblağ-ı mezkûrı sâlyâne ve cem‘ ve tahsîl eylemeniz bâbında bi’l-iltimas iş-bu mürâsele tahrîr ve irsâl olunmuşdur vusûlünde gerekdir ki ber-vech-i muharrer meblağ-ı mezbûrı sâlyâne ve cem‘ ve tahsîl ve kabzına me’mûra edâ’ ve teslîm eyleyesiz ve’s-selâm hurrîre fî târîhe’l-mezbûr

Sayfa Numarası: 134/ Belge Numarası: 220

Medîne-i Antakya _____

Berâ-yı sâlyâne-i imdâd-ı hazariyye taksît-i evvel ve menzil-i pâdişâhî ücreti ve masârıf-ı sâ'ire

Mahalle-i Meydân	Nefer 104
Mahalle-i Hammâre	Nefer 61
Mahalle-i Sekkâkîn	Nefer 23
Mahalle-i Şeyh Ali	Nefer 53
Mahalle-i Tâbi'-i Sofîlar	Nefer 97
Mahalle-i Sofîlar	Nefer 150
Mahalle-i Dört Ayak	Nefer 348
Mahalle-i Kanavât	Nefer 144
Mahalle-i Habîbü'n-Neccâr Rikâbiye Bölüğü	Nefer 53
Mahalle-i Akbaba Bölüğü	Nefer 39
Mahalle-i Koca 'Abdî	Nefer 108
Mahalle-i Kapû Bölüğü	Nefer 41
Mahalle-i Tut Keçeci Bölüğü	Nefer 50
Mahalle-i Kara Ali Bölüğü	Nefer 31
Mahalle-i Hancı ( ) Bölüğü	Nefer 43
Mahalle-i Orûç Bölüğü	Nefer 68
Mahalle-i Şirince	Nefer 37
Mahalle-i Kantara	Nefer 135
Mahalle-i Sâha	Nefer 34
Mahalle-i Debbûs	Nefer 28
Mahalle-i Kastel	Nefer 69
Mahalle-i Cüneyne	Nefer 51
Mahalle-i Günlük	Nefer 99
Mahalle-i Mahsen Câmi' Bölüğü	Nefer 87
Mahalle-i Mahsen Fırûn Bölüğü	Nefer 91
Mahalle-i Sârımiye	Nefer 42
Mahalle-i Güncât	Nefer 38
Mahalle-i Sârı Mahmûd	Nefer 68

Mahalle-i Uncîlar	Nefer 53
Mahalle-i ‘İmrân	Nefer 34
Mahalle-i Şenbek	Nefer 68
Mahalle-i Mukbil	Nefer 37
Mahalle-i Câmi‘-i Kebîr	Nefer 81
Beyz Hânı’nda	Nefer 3
Hicâzî Hânı’nda	Nefer 1

Yekûn neferât 2.469 nefer

Yalnız iki bin dört yüz altmış dokuz neferdir

Bâlâda muharrer olan neferâtdan mâ‘adâ Ma‘şûkiyye bağçelerinde olan bağçe-vân esâmileri zikr olunur

Vâ‘iz el-Hâcc Mehmed Efendi bağçesinde	Nefer 2
Hakkı-zâde bağçesinde	Nefer 1
Tâlibân bağçesinde	Nefer 3
Silâh-dâr bağçesinde	Nefer 2
Halebli bağçesinde	Nefer 1
Vâyis oğlı bağçesinde	Nefer 1
Ramîh (رمیح) oğlu bağçesinde	Nefer 1

Yekûn neferât 11 nefer Yalnız on bir neferdir

Cem‘an yekûn neferât 2.480 nefer, Yalnız iki bin dört yüz seksan neferdir, Beher neferden üçer gurûş sekizer pâre tahsîl oluna

İftihârü’l-emâcid ve’l-a‘yân medîne-i Antakya Voyvodası el-Hâcc Hüseyin Ağa ba‘de’t-tahiyye el-vâfiye inhâ’ olunur ki

İş-bu bin yüz yetmiş yedi senesine mahsûben hâlâ Halebü’ş-Şehbâ Vâlîsi vezîr-i âsaf-nazîr müşîr-i müşterî(-*i*) tedbîr devletlu ‘inâyetlu Mustafa Paşa hazretlerinin bâ-emr-i ‘âlî matlûb buyurdukları imdâd-ı hazariyyenin taksît-i ulâ meblağı ve âhâlî-i vilâyet tarafından Surre-i Şerîfe Emîni sa‘âdetlu ağa ve Kapûcı-başı Hatîb-zâde sa‘âdetlu ağa ve sakkâ başı ağa hazerâtlarının dâ’irelerine virilan bârgîr ücreti ve hâlâ Halebü’ş-Şehbâ’da kâ’im-i makâm-ı nakîbü’l-eşrâf fazîletlu Çelebi es-Seyyid Mehmed Efendi hazretlerine bâ-temessük virilecek meblağ ve Adana Beğlerbeğisi sa‘âdetlu Salih Paşa hazretleri dâ’iresine virilan zehâ’ir

kıymetleri ve Menzilci Mustafa Beşe'ye ve zî-kudretden virilan ve bu def'a ücretinden olmak üzere vaz' olunan meblağ ve yetmiş altı senesi Receb-i şerîfinin yiğirmi dokuzuncu gününden (13 Şubat 1763) yetmiş yedi senesi Muharremü'l-harâm'ının yiğirmi altıncı gününe (6 Ağustos 1763) gelinceye dek âyende ve râvende ber-mûceb-i yâfte ehl-i sûk masârıfı ve sâ'ir masârıf-ı zarûriyye medîne-i mezbûrede sâkin bi'l-cümle 'ulemâ' ve a'yân ve fukarâ' vekîlleri ve kurâ şeyhleri ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'le hesâb ve cem' olundukda yiğirmi bin üç yüz gurûşa bâliğ olub tansîf olundukda derûn-ı şehre on bin yüz elli gurûş isâbet itmekle nısf-ı meblağ-ı mezbûrdan **(s. 135)** ma'rifet-i şer'-i şerîf ve cümle ma'rifetleriyle intihâb olunan esâmîlere defterinde zikr olundığı üzere iki bin iki yüz gurûşı ifrâz ve bâkî kalan yedi bin dokuz elli gurûşı[105] bâlâda mezkûr olan iki bin dört yüz seksan nefere tevzî' olundukda beher nefere üçer gurûş sekizer pâre isâbet itmekle meblağ-ı mezbûrı sâlyâne ve cem' ve tahsîl eylemeniz bâbında bi'l-iltimâs iş-bu mürâsele tahrîr ve irsâl olunmuşdur vusûlünde gerekdir ki ber-vech-i muharrer meblağ-ı merkûmı sâlyâne ve cem' ve tahsîl ve kabzına me'mûra edâ' ve teslîm eyleyesiz deyu ve's-selâm hurrîre fî târîhe'l-mezbûr

Sayfa Numarası: 135/ Belge Numarası: 221

İş-bu bin yüz yetmiş yedi senesine mahsûben Halebü'ş-Şehbâ Vâlîsi vezîr-i âsaf-nazîr müşîr-i müşterî(-*i*) tedbîr sadr-ı a'zam-ı esbak devletlu 'inâyetlu Mustafa Paşa hazretlerinin bâ-emr-i 'âlî matlûb buyurdukları imdâd-ı hazariyyenin taksît-i ulâ meblağı ve âhâlî-i vilâyet tarafından Surre-i Şerîfe Emîni sa'âdetlu ağa ve Kapûcı-başı Hatîb-zâde sa'âdetlu ağa ve Sakkâ-başı ağa hazerâtlarının dâ'irelerine virilan bârgîr ücreti ve hâlâ Halebü'ş-Şehbâ'da Kâ'im-i makâm-ı nakîbü'l-eşrâf fazîletlu Çelebi es-Seyyid Mehmed Efendi hazretlerine bâ-temessük virilecek meblağ ve Adana Beğlerbeğisi sa'âdetlu Salih Paşa hazretlerinin dâ'iresine virilan zehâ'ir kıymetleri ve Menzilci Mustafa Beşe'ye ve zî-kudretden virilan ve bu def'a ücretinden olmak üzere vaz' olunan meblağ ve yetmiş altı senesi Receb-i şerîfinin yiğirmi dokuzuncu gününden (13 Şubat 1763) yetmiş yedi senesi Muharremü'l-harâm'ının yiğirmi altıncı gününe (6 Ağustos 1763) gelinceye dek âyende ve râvende ber-mûceb-i yâfte ehl-i sûk masârıfı ve sâ'ir masârıf-ı zarûriyye medîne-i Antakya'da sâkin bi'l-cümle 'ulemâ' ve a'yân ve fukarâ' vekîlleri ve kurâ şeyhleri ma'rifetleri ve

[105] 7.950 kuruş mevcut; her bir nefer 3 kuruş 8 pare ise 2.480 nefer ile çarpıldığında 7.440 kuruş ve 19.840 pare veya 496 kuruş; toplamda 7.936 kuruş ki verilen miktardan 14 kuruş eksik kalmaktadır.

ma‘rifet-i şer‘le tahrîr ve takvîm itdirdikleri müfredât defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur hurrîre fî târîhe’l-mezbûr

Cemâ‘at-ı İtmekciyân _____

- Bathacı/Battihci ( ) oğlu yediyle ber-mûceb-i yâfte nân-ı ‘azîz, Kıyye 49, Pâre 16, Gurûş 2
- Mustafa Beşe yediyle ber-mûceb-i yâfte nân-ı ‘azîz, Kıyye 103, Pâre 17, Gurûş 4
- Haylûs ( ) yediyle ber-mûceb-i yâfte nân-ı ‘azîz, Kıyye 83, Pâre 6, Gurûş 3,75
- Şeyh Mustafa yediyle ber-mûceb-i yâfte nân-ı ‘azîz, Kıyye 57, Gurûş 2,75
- Katît oğlu Süleymân yediyle ber-mûceb-i yâfte nân-ı ‘azîz, Kıyye 135, Gurûş 6,75
- İç-il Vâlîsi devletlu Numan Paşa hazretleri ve Kapûcı-başı Hatîb-zâde dâ’iresine itmekciler yediyle ber-mûceb-i yâfte, Kıyye 1.252, Pâre 4, Gurûş 62,50
- Adana Vâlîsi sa‘âdetlu Salih Paşa hazretleri dâ’iresine cümle itmekciler yediyle virilan nân-ı ‘azîz (sahh), Kıyye 250, Gurûş 11,50
- Sadeddin Paşa mâlını nakle me’mûr Kapûcı-başı Hatîb-zâde ve devletlu Numan Paşa hazretleri dâ’irelerine itmekciler yediyle ma‘bûk, Kıyye 981, Gurûş 48

Yekûn Gurûş 142 Pâre 13

Cemâ‘at-ı Kassâbân _____

- El-Hâcc Abdurrahman yediyle ber-mûceb-i yâfte lahm, Kıyye 17, Pâre 2, Gurûş 2,50
- Ahmed Beşe yediyle ber-mûceb-i yâfte lahm, Kıyye 21, Pâre 7, Gurûş 3,50
- Emân-zâde Mustafa Ağa yediyle ber-mûceb-i yâfte lahm, Kıyye 29, Gurûş 4,75
- Es-Seyyid Mehmed Emîn yediyle ber-mûceb-i yâfte lahm, Kıyye 27,50, Pâre 2, Gurûş 4,50
- Kaddüre ( )-zâde Mustafa Beğ yediyle ber-mûceb-i yâfte lahm, Kıyye 45,50, Pâre 5, Gurûş 7
- Hasan Beşe yediyle ber-mûceb-i yâfte lahm, Kıyye 8,50, Pâre 17, Gurûş 1
- Es-Seyyid Mustafa Efendi yediyle ber-mûceb-i yâfte lahm, Kıyye 4, Pâre 24
- İç-il Vâlîsi devletlu Numan Paşa hazretleri dâ’iresine cümle kassâbân yediyle ber-mûceb-i yâfte lahm, Kıyye 400, Gurûş 80

- Sadeddin Paşa emvâlı nakline me'mûr Kapûcı-başı Hatîb-zâde'ye ve ma'iyyetinde gelan bayraklara kassâbân yediyle ber-mûceb-i yâfte lahm, Kıyye 136,50, Pâre 12, Gurûş 26
- Adana Vâlîsi sa'âdetlu Salih Paşa hazretleri dâ'iresine cümle kassâbân yediyle lahm (sahh), Kıyye 125, Grûş 18,75 **Yekûn Gurûş 149 Pâre 28**

Cemâ'at-ı Bakkâlân ve Pirincciyân _____

- Dervîş oğlu Mustafa yediyle revgan, Kıyye 6,50, Nûgî 1, Mûm 10, Soğan (sahh), Kıyye 8, Kıymet-i Gurûş 2, Pâre 11 (sahh)
- Mü'ezzin Mollâ Osman yediyle ber-mûceb-i yâfte pirinc, Kıyye 13, Revgan (sahh), Kıyye 1,25, Kıymet-i Gurûş 3,75
- Mehmed Münîh ( ) yediyle ber-mûceb-i yâfte pirinc (sahh), Kıyye 16,50, Gurûş 2,50, Pâre 2
- Hasan Beşe yediyle pirinc (sahh), Kıyye 17,50, (silik)
- **(s. 136)** Hemşân oğlu Mollâ Ebubekir yediyle revgan, Kıyye 7, Nûgî 1, Pirinc, Kıyye 7,50, Fûm ve sâ'ir 8, Kıymet-i Gurûş 6,75, Pâre 1
- Fellâh Kâsım yediyle revgan, Nûgî 3, Mûm ve sâ'ir 4, Pâre 21
- Kûsbeci Mustafa Beşe yediyle pirinc, Kıyye 1,50, Pâre 9
- Hamâmcı Halil yediyle pirinc, Kıyye 17,50, Gurûş 2,50, Pâre 5
- Es-Seyyid Mustafa yediyle revgan, Kıyye 3,50, Nûgî 1, Mûm 6, Soğan, Kıyye 6, Kıymet-i Gurûş 2,75, Pâre 9
- Es-Seyyid Ali yediyle revgan, Kıyye 2, Mûm 6, Gurûş 1,50, Pâre 6
- Abdullah Beşe yedile ber-mûceb-i yâfte revgan, Kıyye 2,50, Nûgî 1,50, Mûm ve sâ'ir 3, Kıymet-i Gurûş 2,25, Pâre 5
- İmâm-zâde Ömer Efendi yediyle revgan, Nûgî 3, Mûm ve sâ'ir 4, Pâre 21
- Ahî-zâde es-Seyyid Mustafa Efendi yediyle pirinc, Kıyye 12, Gurûş 1,75, Pâre 2
- Es-Seyyid Abdülkerim yediyle ber-mûceb-i yâfte revgan, Nûgî 5, Pirinc, Kıyye 8,50, Mûm 8, Gurûş 2, Pâre 4
- Mıkâbrûslı oğlu es-Seyyid Mehmed yediyle pirinc, Kıyye 6, Revgan, Nûgî 3, Mûm ve sâ'ir 5, Gurûş 1, Pâre 18
- Şâhîn oğlu Yusuf yediyle revgan ve pirinc, Gurûş 0,75
- Hasîrcı Mustafa yediyle revgan, Kıyye 1,50, Soğan, Kıyye 4, Gurûş 1, Pâre 5

- ‘Alemli ( ) yediyle ber-mûceb-i yâfte pirinc, Kıyye 3,50, Revgan, Kıyye 1, Mûm 6, Gurûş 1, Pâre 17
- Sâ‘atci oğlu es-Seyyid Mehmed yediyle pirinc, Kıyye 8, Gurûş 1, Pâre 8
- Şâmlı el-Hâcc Mehmed yediyle pirinc, Kıyye 2,50, Pâre 15
- Engûrlı ( ) oğlu yediyle pirinc, Kıyye 12, Revgan, Nûgî 3, Gurûş 2, Pâre 13
- Kassâb oğlu Ahmed yediyle revgan, Kıyye 2, Mûm 8, Gurûş 1,75, Pâre 2
- Bazâr-başı yediyle devletlu Numan Paşa hazretleri ve Kapûcı-başı Hatîb-zâde dâ’irelerine ber-mûceb-i yâfte revgan, Kıyye 138, Nûgî 5, Pirinc, Kıyye 2,50, Mûm 7, Soğan, Kıyye 4, Kıymet-i Gurûş 96,50, Pâre 1
- Mustafa Beşe yediyle vezîr-i müşârün-ileyh hazretleri ve Kapûcı-başı mûmâ-ileyh dâ’irelerine ber-mûceb-i yâfte pirinc, Kıyye 568, Gurûş 78, Pâre 9
- Adana Vâlîsi sa‘âdetlu Salih Paşa hazretleri dâ’iresine Bazâr-başı yediyle revgan, Kıyye 25, Gurûş 18,75
- Pirinc, Kıyye 125, Gurûş 18,75
- Atîk oğlu el-Hâcc Yusuf yediyle revgan, Kıyye 1,50, Nûgî 1,50, Pirinc, Kıyye 2,50, Gurûş 1,50, Pâre 7 **Yekûn gurûş 261, Pâre 8**

Cemâ‘at-ı Arpacıyân _____

- Şîşmân Mehmed yediyle ber-mûceb-i yâfte şa‘îr-i yem, ‘Aded 130, Gurûş 32,50
- Yine merkûm Şîşmân Mehmed yediyle Adana Vâlîsi sa‘âdetlu Salih Paşa hazretleri dâ’iresine şa‘îr, Şunbul 7, Gurûş 49
- Hamza Ağa oğlu Ebubekr Ağa yediyle ber-mûceb-i yâfte şa‘îr-i yem, ‘Aded 74, Gurûş 18,50
- Delîbaş Hasan Beşe yediyle ber-mûceb-i yâfte şa‘îr-i yem, ‘Aded 19, Samân, Harâr 2, Gurûş 5, Pâre 15
- Kara Ahmed oğlu Mollâ Osman yediyle ber-mûceb-i yâfte şa‘îr-i yem, ‘Aded 7, Samân, Harâr 1, Gurûş 2
- Kör oğlu karındâşı Hasan Beşe yediyle ber-mûceb-i yâfte şa‘îr-i yem, ‘Aded 26, Gurûş 6,50
- Deyyâr oğlu es-Seyyid İbrahim yediyle ber-mûceb-i yâfte şa‘îr-i yem, ‘Aded 75, Samân, Harâr 7, Gurûş 20
- Yine merkûm Deyyâr (*oğlu*) es-Seyyid İbrahim yediyle ber-mûceb-i yâfte şa‘îr-i yem, ‘Aded 199, Samân, Harâr 13, Gurûş 53,25

- Hâcı Paşa yediyle Çelebi Efendi etbâ‘ı el-Hâcc Ali Ağa’ya ber-mûceb-i yâfte şa‘îr-i yem, ‘Aded 40, Gurûş 10
- İç-il Vâlîsi devletlu Numan Paşa hazretleri dâ’iresine cümle arpacıyân yediyle ber-mûceb-i yâfte şa‘îr-i yem, Şunbul 25,50, Erzen, Şunbul 10,50, Gurûş 229,50 + Gurûş 63,50= Yekûn Gurûş 293
- Merhûm Sadeddin Paşa emvâlını âsitâneye nakline me’mûr Kapûcı-başı Hatîb-zâde dâ’iresine ve ma‘iyyetinde gelan bayraklara cümle arpacıyân yediyle ber-mûceb-i yâfte şa‘îr-i yem, ‘Aded 633, Samân, Harâr 5, Kıymet-i gurûş 180
- Kethüdâ Beğ dâ’iresine arpacılar yediyle ikinci günde virilan şa‘îr-i yem, Şunbul 2,50, Gurûş 17,50
- **(s. 137)** Menzilci Mustafa Beşe’ye zî-kudretden virilan, Gurûş 2.346,50
- Geçîd keçecîlerine Âhî Bâba yediyle zî-kudretden virilan, Gurûş 110
- Çelebi Efendi etbâ‘ı Abdullah Ağa’ya zî-kudretden virilan hidmet, Gurûş 83,50
- Voyvoda odasına Debbâğlar yediyle bahâ-i yün, Gurûş 10
- Kara Ali-zâde es-Seyyid Ali Ağa’ya harc-ı râh-ı Haleb Ser-tûrnâî Şerefüddin Ağa yediyle, Gurûş 20
- Kethüdâ Beğ çûkadârına mûmâ-ileyh Şerefüddin Ağa yediyle virilan hidmet, Gurûş 15
- Voyvoda odasına İbrahim Beğ yediyle hasîr-i bahâ, Gurûş 3
- Âsitâne-i ‘Aliyye’ye vilâyet me’mûrı içun gidenlere harc-ı râh, Gurûş 650
- Bin yüz yetmiş yedi senesine mahsûben imdâd-ı hazariyyenin taksît-i ulâ meblağı, Gurûş 2.231,25
- Hazariyye mübâşiri hidmet, Gurûş 150
- Sâlyâneci Çâvûş ma‘iyyetinde gelan bayraklara fazîletlu Kâdî Efendi hazretleri yediyle şa‘îr-i bahâ, Gurûş 12
- ‘Adâlet-i fermân getüren çûkadâra efendi-i mûmâ-ileyh yediyle virilan hidmet, Gurûş 5,50
- Şehr ve Nevâhî Kethüdâsı Hüseyin Kâhya’ya ücret, Gurûş 100
- Kapûcı-başı Hatîb-zâde dâ’iresine mukaddem yediyle samân bahâ yük 15, Gurûş 7,50
- Fâhûreciler yediyle voyvoda odasına toprâk ve küp ve deste, Gurûş 2
- Ârâz oğlu yediyle mahkeme-i ‘aliyyeye çît ve tob, Gurûş 5
- Tîmûrcılar yediyle mahkemeye ve voyvoda odasına mîh ve sâ’ire, Gurûş 5

- Neccârân yediyle hazîneye ve devletlu Numan Paşa hazretleri ve Hatîb-zâde dâ'irelerine çâm çırâsı ve voyvoda odasına mertek ve sâ'ir, Gurûş 16
- Mahkemeye voyvoda odasına mi'mâr ûstâviyyesi, Gurûş 2
- Yetmiş altı senesine mahsûben kışlâk-ı kebîr bahâ gayr-ı ez iltizâm-ı voyvoda ma'a hidmeti, Gurûş 250
- Adana Vâlîsi sa'âdetlu Salih Paşa dâ'iresine Sârım-zâde Ebubekr Ağa yediyle samân yük 3, Gurûş 12,50
- Paşa-yı mûmâ-ileyh dâ'iresine virilan hatab-ı bahâ, Gurûş 4,50, Pâre 3
- Hazariyye mübâşirine on altı günde elden masraf, Gurûş 6
- Kâğıd bahâ, Gurûş 2,25
- Kethüdâ Beğ hazretlerine samân ve hatab-ı bahâ, Gurûş 5,50
- Paşa-yı mûmâ-ileyh içun Haleb tarafından zahîre tedârikine gelan Tâtâr'a el-Hâcc Mehmed Ağa yediyle hidmet, Gurûş 13,75
- Surre Emîni ağaya kurâdan virilan bârgîr-i himâyeden (حمایه دك) 'aded 25, Gurûş 125
- Yetmiş altı senesine mahsûben 'avârız-ı kurâ, Gurûş 65
- Safer gurresinden ber-vech-i beşîn vilâyet içun isticâr olunan Za'îm-zâde ve Çâvûş-zâde konakları ücreti, Gurûş 40
- Sâlyâne-i sâbıkda erbâb-ı zî-kudretin kalan kusûr alacağı, Gurûş 75,25
- Kethüdâ Beğ'e zahîre tedârikçun buyurıldı getüren çûkadâra Şerefüddin Ağa yediyle virilan hidmet, Gurûş 16,50

Kapûcı-başı mûmâ-ileyh Hatîb-zâde ve Sakkâ-başı'ya el-Hâcc Mehmed Ağa yediyle 'aded 12

- Şerefüddin Ağa yediyle 'aded 10, virilan bârgîr ücreti, Gurûş 110
- Menzilci-i sâbık Veli Ağa'nın âyende ve râvende virdiği bârgîr ücreti, Gurûş 150
- Hazariyye mübâşirine yiğirmi günlük masraf, Gurûş 80
- Menzilci Mustafa Beşe'ye ücretinden olmak üzere vaz' olunan meblağ, Gurûş 2.716,50
- Fazîletlu Çelebi es-Seyyid Mehmed Efendi hazretlerine bâ-temessük virilecek meblağ, Gurûş 8.000
- Menzilci-i mezbûr Mustafa Beşe'nin Kethüdâ Ağa sâbık Zeyyûr Efendi'ye Haleb tarafına virilan bârgîr ücreti, Gurûş 12
- Kethüdâ Beğ dâ'iresine Şerefüddin Ağa yediyle virilan samân-ı bahâ, Gurûş 2,50

- Mûmâ-ileyh Çelebi Efendi hazretleri tarafına virilecek sarrâfiyeden bâkî, Gurûş 55
- Fazîletlu Kâdî Efendi hazretlerine berây-ı harc-ı defter, Gurûş 450
- Harc-ı i‘lâm (sahh), Gurûş 150
- Efendi-i mûmâ-ileyhe deyn virilecek (sahh), Gurûş 110
- Nâ’îb Efendi’ye, Gurûş 30
- Kethüdâ’iyye, Gurûş 50
- Küttâbiyye ve mukayyidiyye, Gurûş 40
- Muhzır-başı ve muhzırlara (sahh), Gurûş 25
- Atlu hidmeti (sahh), Gurûş 10
- **(s. 138)** Voyvoda el-Hâcc Hüseyin Ağa’ya berây-ı tahsîl-dâriyye, Gurûş 450
- Kethüdâ-yı voyvoda ve hüddâmiyye, Gurûş 40
- Voyvoda tarafından giden atlu hidmeti, Gurûş 5
- Kavvâsiyye, Gurûş 5
- Emîn-i defter Mollâ Ahmed’e, Gurûş 20
- Kethüdâ Beğ tarafından hazariyye isti‘câline gelan Receb Ağa’ya masraf ve fazlası muktezî olan âhar mahalle sarf olunmak üzere, Gurûş 62,50, Pâre 3
- Çelebi Efendi tarafından akçe isti‘câline gelan el-Hâcc Ali Ağa’ya hidmet, Gurûş 50,
- Sarrâfiyye, Gurûş 15
- **Yekûn Gurûş 20.300 Yalnız yiğirmi bin üç yüz gurûşdur**
- **Nısf derûn-ı şehre isâbet iden, Gurûş 10.150**
- **Nısf kurâya isâbet iden, Gurûş 10.150**

<u>Sayfa Numarası: 138/ Belge Numarası: 222</u>

Şerî‘at-şi‘âr Antakya Kâdîsı Efendi –zîde fazluhu- ve Voyvodası el-Hâcc Hüseyin Ağa –zîde kadruhu- ta‘yîn olunan mübâşir ma‘rifetiyle husûs-ı mezkûrı muktezâ-yı şer‘ üzere ru’yet ve sâhib-i ‘arz-ı hâlin sübût bulan hakkı husemâsından tahsîl ve sıhhati üzere tarafımıza i‘lâm olunmak deyu

(İmzâ) Fî 26 M. sene 1177 (6 Ağustos 1763)

Devletlu ‘inâyetlu mürüvvetlu efendim sultânım (boşluk) hazretleri ‘ömr ve müreffeh ile sağ olsun ‘arz-ı hâl kulları bundan âkdem Antakya’dan kalkub bu tarafa gelür iken belde-i mezbûr-(kesik) Kusayr Nâhiyesi kurâlarından Kârsû nâm karyeye vâsıl oldığımda karyenin kurbunda nüzûl ve bir mikdâr bârgîrim istirâhat eylemek

içun ve bu kulları dahî uyuyakalub bir sâ‘at mâ-beyni mürûr itmeden karye-i mezbûre âhâlîleri bârgîrimi serîka eylediler mezbûr âhâlîlerden bârgîrimi taleb ve iddi‘â eyledim ba‘zıları inkâr ve ba‘zıları bizdedir sana virmeyuz var bizden şekvâ eyle deyu kat‘î cevâb eylemelerin efendimizin merâhim-i ‘aliyyelerinden mercûdur ki karye-i mezbûre âhâlîlerine mübâşir kulları ta‘yîn ve mezbûr bârgîrimi tahsîl buyurmaları bâbında emr ve fermân efendim sultânım hazretlerinindir

Bende-i Mustafa

Sayfa Numarası: 138/ Belge Numarası: 223

Medîne-i Antakya’da Hazret-i Habîbü’n-Neccâr Mahallesi sâkinelerinden Küçük Aişe kızı dimekle ‘arîf Hasîbe Hâtûn bint-i (kesik) meclis-i şer‘-i hatîr-i lâzımü’t-tevkîrde medîne-i mezbûrede vâki‘ Yûnus Fakîh Câmi‘-i Şerîfi’nin bâ-berât mütevellîsi olan iş-bu bâ‘isü’l-kitâb el-Hâcc Mehmed ibn Mustafa mahzarında üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm idub medîne-i mezbûre tâbi‘ Karye-i Mîrâs toprağında beyne’l-âhâlî ve’l-cîrân ma‘lûmü’l-hudûd altmış ‘aded zeytûn eşcârının nısfı olan otuz eşcârı kendi mülküm olub ve nısf-ı âharı dahî babam mezbûrun ‘ammîsi Kalâycı Mehmed’in mülki iken merkûm Mehmed hissesi olan otuz eşcârı zürriyetine ba‘de’l-inkırâz babam merkûmun zürriyetine vakf ve habs idub merkûm Mehmed vefât ve zürriyeti munkarız olmağla eşcâr-ı mezkûre bi’l-vakfiyye bana intikâl itmekle iş-bu mezbûr fuzûlî zabt ider sû’âl olunub mûceb-i şer‘îsi icrâ’ olunmak matlûbumdur didikde gıbbe’s-sû’âl mütevellî-i merkûm el-Hâcc Mehmed cevâbında altmış ‘aded zeytûn eşcârının otuz eşcârı müdde‘iyye-i mezbûre Hasîbe Hâtûn’un mülki olub otuz eşcârını müteveffâ-yı merkûm dahî Kalâycı Mehmed târîh-i kitâbdan on beş sene mukaddem el-Hâcc Ömer Efendi mütevellî iken merkûm câmi‘-i şerîf içun vakf ve habs ve tesc(*î*)l-i şer‘î ve teslîm-i ilâ’l-mütevellî itmekle câmi‘-i şerîfinin vakfı olmak üzere zabt iderim deyu def‘le mukâbele idilecek gıbbe’s-sû’âl ve ‘akîbü’l-inkâr râfi‘-i mezbûrdan ref‘-(kesik) mübeyyin beyyine taleb olundukda ‘udûl-i ahrâr-ı ricâl-i müslimînden es-Seyyid Monlâ Ahmed ibn İbrahim ve es-Seyyid Monlâ (kesik) **(s. 139)** bin Ahmed ve Mehmed bin Hüseyin ve diğer Mehmed bin Hüseyin ve Ömer bin Abdullah nâm kimesne hâzırûn bi’l-meclis olub virilan (silik) ve her birleri minvâl-i muharrer üzere oldığına edâ-yı şehâdet-i şer‘iyye eylediklerinde gıbbe’t-ta‘dîl şehâdetleri makbûle olmağın mûcebince mezkûr otuz ‘aded zeytûn eşcârının câmi‘-i şerîf vakfı olmak üzere zabtına tenbîh ve müdde‘iyye-i mezbûre bî-vech mu‘ârazadan men‘-birle mâ-hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundı

hurrîre fî'l-yevmi's-tâsi' ve'l-'işrîn min Muharremi'l-harâm li-sene seb'a ve seb'în ve mi'ete ve elf (9 Ağustos 1763)

Şühûdü'l-hâl _____

- Fahrü'l-'ulemâ' Zâ'îm ( ) Efendi es-Seyyid Kâsım Ağa
- Fedâvî el-Hâcc Ahmed Hasîrcı Mustafa
- Penbeci Durmuş es-Seyyid Bekdâş
- Boz-höyüklü Salih Ağa oğlu Hasan Beşe
- Uzun Mehmed Beğ
- Serrâc Monlâ Ahmed

Sayfa Numarası: 139/ Belge Numarası: 224

Şerî'at-şi'âr Antakya Kâdîsı Efendi –zîde fazluhu- ve Voyvoda el-Hâcc Hüseyin Ağa –zîde kadruhu- ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle husûs-ı merkûmı şer'le görüb ber-muktezâ-yı şer' sâhib-i 'arz-ı hâlin sübût bulan hakkı tahsîl ve sıhhati üzere tarafımıza i'lâm olunmak deyu

(İmzâ) Fî 28 M. sene 1177 (8 Ağustos 1763)

Devletlu 'inâyetlu (boşluk) merhametlu efendim sultânım (boşluk) hazretleri sağ olsun 'arz-ı hâl kulları budur ki bu kulunuz Antakya civ(*â*)rında 'Âsî kenârında olub yine kazâ-i mezbûrda 'Arab 'Ilvân nâm kimesne kendu zulm ve ta'addî idub bu kulunuzun iki devesini zorbalığla çekub ve gidub evvel ecilden 'arz-ı hâle cesâret olundı merâhim-i 'aliyyenizden mercûdur ki merkûm 'İlvân'ı huzûr-ı sa'âdetinize ihzâr ve hakkımızı hakk eyleyesiz bâkî fermân devletlu 'inâyetlu merhametlu efendim sultânım hazretlerinindir

Bende es-Seyyid Ali

Sayfa Numarası: 139/ Belge Numarası: 225

Şerî'at-şi'âr Antakya Kâdîsı Efendi –zîde fazluhu- ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân Voyvodası ağa ve serdârı ve sâ'ir a'yân-ı vilâyet (*ve*) iş erleri –zîde kadruhum- inhâ' olunur ki

Bu def'a taraf-ı devletden sâbıkan Haleb Muhassılı Mehmed Ağa'nın zimem ve bekâyâ tahsîline bâ-emr-i hümâyûn me'mûr olan dergâh-ı 'âlî kapûcı-başılarından 'izzetlu Resûl Beğ ma'rifetiyle tamâmen tahsîl ve sâlyânecisine teslîm olunması irâde-i 'aliyye-i hümâyûn buyurıldığına binâ'en Antakya Kazâsı sükkânı

zimmetlerinde olan ber-mûceb-i defter tahsîli lâzım gelan emvâl-ı mîrîyeyi ağa-yı mûmâ-ileyh tarafından irsâl eyledikleri mübâşiri ma‘rifetiyle bir ân evvel tahsîl ve sâlyânecisine tamâmen ve kâmilen edâ’ ve teslîm itdirilmesine ziyâde sa‘y ve ihtimâm eylemeniz bâbında ber-mûceb-i emr-i ‘âlî-şân dîvân-ı Haleb’den dahî mahsûs iş-bu buyurıldı tahrîr ve ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuşdur inşâ’llahu te‘âlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere ber-mûceb-i emr-i ‘âlî emvâl-ı mezkûr her kimin zimmetlerinde ise bir ân âkdem tamâmen tahsîl ve sâlyânecisine ber-mûceb sebeb-i tahrîr edâ’ ve teslîmde ziyâde sa‘y ve dikkat ve ihtimâm eyleyub ber-mûceb-i buyurıldı ‘amel ve hareket ve hilâfından bi-gâyet tehâşî ve mücânebet eyleyesiz deyu

(İmzâ) Fî 23 M. sene 1177 (3 Ağustos 1763)

<u>Sayfa Numarası: 139/ Belge Numarası: 226</u>

Kıdvetü’l-emâcid ve’l-ayân medîne-i Antakya’da Yeniçerî Zâbiti olan Tûrnâcı-başı Şerefüddin Ağa –zîde mecduhu- inhâ’ olunur ki

Sen emek-dâr ve kâr-güzâr ve hidemât-ı lâzıme ‘uhdesinden gelmeğe sâhib-i iktidâr zâbit oldığın ecilden iş-bu sâl-i meymenet-i iştimâlde ‘avâtıf-ı ‘aliyye-i cihân-dârîden kazâ-i mezbûrun yeniçerî zâbitliği kemâ-kâne sana ibkâ’ ve mukarrer-i ‘inâyet olunub iş-bu mektûb tahrîr ve irsâl olundı inşâ’llahu te‘âlâ vusûlünde gerekdir ki kazâ-i mezbûrı kemâ-kâne gereği gibi hıfz ve hırâset ve zabt (*u*) rabt-ı erâzil ile tanzîm-i bilâd ve terfîh-i hâl-i ‘ibâda bezl-i mechûd ve sarf-ı miknet-i bî-şümâr eyleyesin ve kazâ-i mezbûrun ocâk ihtiyârları ve yeniçerî ve cebeci ve ânlara tabi‘ tavâ’if-i ‘askeriyyenin cümlesi seni kemâ-kâne üzerlerine ağa-yı zâbit bilub sözünde(*n*) dışarı ve re’yinde hâric-i vaz‘ ve hareketde bulunmayub itâ‘at ve inkıyâd üzere olalar ve tavâ’if-i merkûmûndan bilâ-vâris-i ma‘rûf **(s.140)** fevt olanların muhallefât ve metrûkâtları izn-i şer‘le zabt ve Sûk-i Sultânî’de fürûht ve hâsıl olan nukûdını mumzâ ve mahtûm müfredât defterleriyle cânib-i beytü’l-mâla irsâl ve isâl eyleyesin ve cümle umûrını dâ’imâ kavâ‘id-i ahkâm-ı şer‘-i şerîf ve kanûn-ı kıyâm ve emr-i münîfe tatbîk etmek (kesik) ser-i mû inhirâf itmeyub sükkân-ı vilâyetin emn ve râhatlarına bâ‘is-i hidemât-ı müstahsene-i mebrûre (kesik) getürmeğe cidd ve sa‘y-i ihtimâm iderek dâ’imâ devâm-ı ‘ömr ve devlet hazret-i şehr-i yârîçun du‘â-yı hayra meşgûl olub mûceb-i mektûb ile ‘âmil olasın gurre-i şehr-i Saferi’l-hayr li-sene seb‘a ve seb‘în ve mi’ete ve elf (11 Ağustos 1763)

(İmzâ) Mehmed Ağa Dergâh-ı ‘Âlî

Sayfa Numarası: 140/ Belge Numarası: 227

- Der-zimmet-i Ekberî Sâkin Antakya mâl-ı karye-i Matûl ve Hilâliyye ve ‘Aynü’l-Kusayr/Kasîr Erhiya, Gurûş 776, Sümün 10
- Der-zimmet-i Ser-tûrnâ İbrahim Ağa ve Serkâne mâl-ı Bâşraba (باشدره), Gurûş 285
- Der-zimmet-i Hüseyin Ağa mâl-ı karye-i Toprak-hisâr, Gurûş 399, Rub‘ 1
- Der-zimmet-i Şeyh Ahmed (kesik), Gurûş 117, Sümün 9
- Der-zimmet-i Şeyh Mehmed Kusayrî, Gurûş 63,50 ، تلعه 1
- Der-zimmet-i Şeyh Mustafa Kusayrî, Gurûş 63,50 ، تلعه 1
- Der-zimmet-i Hâcc Mehmed Ağa mâl-ı karye-i Bâmelkâ (بامكا) ve Bacaklu, Gurûş 180, Sümün 3
- Der-zimmet mâl-ı karye-i Katraniza (قترانيضه), Gurûş 86, Sümün 3
- Der-zimmet-i Ahmed Ağa mîr-(kesik) defteri (kssik), Gurûş 156, Sümün 5
- Der-zimmet-i Şeyh İbrahim Ağa mâl-ı mukâta‘a-i Enkerek, Gurûş 94,50
- Der-zimmet-i mâl-ı mukâta‘a-i tahmîs-hâne kahve Antakya, Gurûş 69,50, ‘Ummân 2
- Der-zimmet-i mâl-ı mukâta‘a-i dolab-ı harîr der-Antakya ve tevâbi‘ihâ el-vekîl, Gurûş 252,50 Pâre 12

Kıdvetü’l-kudât ve’l-hükkâm ma‘denü’l-fazl ve’l-kelâm Antakya Kâdîsı Mevlânâ (boşluk) –zîde fazluhu- tezkire-i dîvân varıcak ma‘lûm ola ki

İş-bu bin yüz yetmiş yedi senesine mahsûb Antakya’dan tahsîli lâzım gelan emvâl-ı mîrînin bâlâda mezkûre’l-esâmî olanlar zimmetlerinden cem‘ ve tahsîl ve gönderilüb Haleb hazînesine edâ’ ve teslîm içun iş-bu dîvân tezkiresi tahrîr (boşluk) ile irsâl olunmuşdur imdi vusûlünde gerek (kesik) vech-i meşrûh üzere husûs-ı mezkûrda sa‘y ve ihtimâm eyleyub mûceb-i tezkire-i dîvân (kesik) ‘âmil olasız fî gurre-i M. sene 1177 (12 Temmuz 1763)

(İmzâ) Ahmed Muhassıl-ı Haleb hâlâ

Bi-medîne-i Haleb el-Mahrûse

Sayfa Numarası: 141/ Belge Numarası: 228

Kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Tûrnâcı-başı İbrahim Ağa –zîde mecduhu- inhâ' olunur ki

Sen emek-dâr ve kâr-güzâr ve hidemât-ı lâzıme 'uhdesinden gelmekle sâhib-i iktidâr zâbit oldığın ecilden iş-bu sâl-ı meymenet-i iştimâlde 'avâtıf-ı 'aliyye-i cihân-dârîden Antakya Kazâsı'nın yeniçerî zâbitliği sana tevcîh ve tefvîz 'inâyet olmağın iş-bu mektûb tahrîr ve irsâl olunmuşdur inşâ'llahu te'âlâ vusûlünde gerekdir ki bir gün evvel kazâ-i mezbûre varub gereği gibi hıfz ve hırâset ve zabt ve rabt-ı erâzil ile tanzîm-i bilâd ve terfîh-i hâl-i 'ibâda bezl-i mechûd ve sarf-ı miknet-i bî-şümâr eyle-(*ye*)sin ve kazâ-i mezbûrun ocâk ihtiyârları ve yeniçerî ve cebeci ve ânlara tâbi' tavâ'if-i 'askeriyyenin cümlesi seni üzerlerine ağa ve zâbit bilub sözünden dışarı ve re'yinden hâric vaz'-ı hareketde bulunmayub itâ'at ve inkıyâd üzere olalar ve tavâ'if-i merkûmûndan bilâ-vâris-i ma'rûf fevt olanların muhallefât ve metrûkâtların izn-i şer'le zabt ve Sûk-i Sultânî'de fürûht ve hâsıl olan nukûdını mumzâ ve mahtûm müfredât defterleriyle cânib-i beytü'l-mâla irsâl ve isâl eyleyesin ve cümle umûrını dâ'imâ kavâ'id-i ahkâm-ı şer'-i şerîf ve kânûn-ı kadîm-i emr-i münîfe tatbîk eylemekde ser-i mû inhirâf itmeyub sükkân-ı vilâyetin emn ve râhatlarına bâ'is hidemât-ı müstahsene(-*i*) mebrûre vücûda getürmeğe mücidd ve sâ'î eyleyerek dâ'imâ devâm-ı 'ömr ve devlet ve kıvâm-ı fürû ve şevket hazret-i şehr-i yârîçun du'â-yı hayra meşgûl olub mûceb-i mektûb ile 'âmil olasız tahrîren fî evâhir-i şehr-i Saferi'l-hayr sene seb'a ve seb'în ve mi'e ve elf (31 Ağustos-8 Eylül 1763)

(İmzâ) Mehmed Ağa-yı Yeniçerîyân Dergâh-ı 'Âlî

Sayfa Numarası: 141/ Belge Numarası: 229

Şerî'at-şi'âr Antakya Kâdîsı Efendi –zîde fazluhu- ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân Voyvodası el-Hâcc Hüseyin Ağa ve cümle a'yân ve zâbitân ve iş erleri –zîde kadruhum- inhâ' olunur ki

İş-bu sâl-i ferhunde-fâlda ıskât-ı farîza-i hacc ile 'avdetleri hulûl ve ceste ceste mürûrları karîb olan hüccâc-ı hidâyet-i minhâcın hudûd-ı Eyâlet-i Haleb'den imrârlarıçun bu def'a emr-i 'âlî şeref-rîz-i vürûd ve feyz-engîz-i su'ûd eylediğinden başka kâfile-i hüccâc-ı zevvî'l-ibtihâcın bi'l-emn ve's-selâm imrârları mehâmm-ı lâzımü'l-ihtimâmdan olmağla muhâfazalarıçun kapûmız halkı ve dîvâne-gân bayraklarımız ile eğerçe hâlâ kethüdâmız kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Hasan Ağa –zîde mecduhu- Antakya'da meks ve ârâm ve kavâfil-i hüccâc-ı hidâyet-i minhâcı

ceste ceste hıfz ve hırâset iderek imrâr ve savb-ı maksûdlarına bi'l-emn ve'r-râhe tesyîrlerine ihtimâm eylemek üzere ta'yîn olunmağla lakin hüccâc-ı zevvî'l-ibtihâcın emnen ve sâlimen mürûrları husûsunda cümlenizin ittifâk-ı ârâ ile ihtimâmı matlûb oldığı ma'lûmunuz olub kâfile-i şeref-i nâ'il-i mezkûre ceste ceste zuhûr eyledikce müstevfî(-*i*) yarâr ve cenk ve harbe sâhib-i iktidâr ricâ(*li*)niz ile ser-i hudûdunuzdan istikbâl ve mu'tâdınız üzere hıfz ve hırâset eyleyerek imrârlarına bezl-i iktidâr ve sa'y-i bî-şümâr eylemeniz içun dîvân-ı Haleb'den iş-bu buyurıldı tahrîr ve ısdâr (boşluk) ile irsâl olunmuşdur inşâ'llahu te'âlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere kâfile-i hüccâcın sarfü'l-hâl ve müsterîhü'l-bâl hıtta ve tirhâllerinde ceng-âver ricâliniz ile gereği (*gibi*) hıfz ve hırâset ve bir hılâli zâyi'olmaksızın mashûben bi's-selâme hudûdunuzdan imrâra ihtimâm-ı tâmm idub mûceb-i buyurıldıyla 'amel ve hareket ve hilâfından tevakkî ve hazer eyleyesiz deyu

(İmzâ) Fî 11 S. sene (1)177 (21 Ağustos 1763)

<u>Sayfa Numarası: 142/ Belge Numarası: 230</u>

Kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân medîne-i Antakya'da Yeniçerî Zâbiti –zîde mecduhu- ve kıdvetü's-sikât ve'l-müstahfız (silik) Bîrecik Kal'ası Dizdârı –zîde hıfzahu- tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki

Medîne-i Antakya sâkinlerinden Tûrnâcı-başı İbrahim medîne-i Haleb'de meks ve ikâmet üzere iken yine Antakya sâkinlerinden Da'bûl oğlu Mustafa ve oğlu Ömer nâm şakîler kendu hâllerinde olmayub beş on nefer eşkıyâ' ile mûmâ-ileyhin hânesine duhûl ve oğlu üzerlerine hücûm ve şütûm-ı galîza ile şetm ve envâ'-ı hakâret ve bî-edeb-âne hareket eyledikleri der-'aliyyeye inhâ' olunmağla te'dîb ve gûşmâlleri mühimm ve muktezî olmakdan nâşî mezbûrân Da'bûl oğlu Mustafa ve oğlu Ömer nâm şakîler zâbitleri ma'rifetiyle bulundukları mahallde 'alâ-eyy-i hâlin âhz ve salâh-ı hâlleri zâhir oluncaya dek kal'a-i mezbûreye irsâl ve kal'a-bend olunmaları bâbında fermân-ı celîli'ş-şân sâdır olmağın ve (boşluk) irsâl olundı imdi vusûlünde sâdır olan fermân-ı celîli'l-kadrım mûcebince mezbûrân bulundukları mahallde 'alâ-eyy-i hâlin âhz ve mübâşir-i merkûm ma'rifetiyle kal'a-i mezbûreye irsâl ve dizdârına teslîm ve sen ki dizdâr-ı merkûmsun dizdârı oldığın kal'a-i mezbûrede muhkem habs ve kal'a-bend eyleyub bilâ-emr-i şerîf ıtlâklarından hazer eyleyesiz deyu bi'l-fi'l dergâh-ı mu'allâm yeniçerîleri ağası olan iftihârü'l-ümerâ' ve'l-ekâbir Mehmed Ağa –dâme 'uluvvuhu- tarafından mührlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere 'amel olunmak bâbında fermân-ı 'âlî-şânım sâdır olmuşdur

buyurdum ki (boşluk) vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîli'l-kadrım ve ağa-yı mûmâ-ileyh tarafından virilan mührlü mektûb mûcebince 'amel idub hilâfına cevâz göstermeyesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahrîren fî evâhir-i şehr-i Muharremi'l-harâm li-sene seb'a ve seb'în ve mi'ete ve elf (1-10 Ağustos 1763)

İstanbul el-Mahrûse

Sayfa Numarası: 142/ Belge Numarası: 231

Kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân medîne-i Antakya'da Yeniçerî Zâbiti olan (boşluk) –zîde mecduhu- ve kıdvetü's-sikât ve'l-müstahfızîn Bîlecik Kal'ası Dizdârı olan (boşluk) –zîde hıfzahu- inhâ' olunur ki

Medîne-i Antakya sükkânından Tûrnâcı-başı İbrahim Ağa –zîde mecduhu- medîne-i Haleb'de meks ve ikâmet üzere iken yine Antakya sükkânından Da'bûl oğlu Mustafa ve oğlu Ömer şakîler kendu hâllerinde olmayub beş on nefer eşkıyâ' ile mûmâ-ileyh İbrahim Ağa'nın hânesine duhûl ve oğlu üzerine hücûm ve şütûm-ı galîza ile şetm ve envâ'-ı hakâret ve bî-edeb-âne hareket eyledikleri der-'aliyye(*ye*) inhâ' olunmağla te'dîb ve gûşmâlleri mühimm ve muktezî olmakdan nâşî mezbûrân Da'bûl oğlu Mustafa ve oğlu Ömer nâm eşkıyâlar zâbitleri ma'rifetiyle bulundukları mahallde 'alâ-eyy-i hâlin âhz ve salâh-ı hâlleri zâhir oluncaya dek kal'a-i mezbûreye irsâl ve kal'a-bend olunmaları bâbında fermân-ı celîli'ş-şân sâdır olunmağın mûcebince iş-bu mektûb tahrîr ve (boşluk) irsâl olunmuşdur inşâ'llahu te'âlâ vusûlünde gerekdir ki sâdır olan fermân-ı celîli'ş-şân mûcebince mezbûrân bulundukları mahallde 'alâ-eyy-i hâlin âhz ve mübâşir-i merkûm ma'rifetiyle kal'a-i mezbûreye irsâl ve dizdârına teslîm ve sen ki dizdâr-ı merkûmsun vürûd iden mezbûrânı dizdârı oldığın kal'a-i merkûmede muhkem habs ve kal'a-bend eyleyub bilâ-emr-i şerîf ve mûcebince bilâ-mektûb ıtlâklarından hazer ve (kesik) emr-i 'âlî ve mûceb-i mektûbıyla 'âmil olasız tahrîren fî evâhir-i şehr-i Muharremi'l-harâm li-sene seb'a ve seb'în ve mi'ete ve elf (1-10 Ağustos 1763)

Mehmed Ağa-yı Yeniçerîyân Dergâh-ı 'Âlî

Sayfa Numarası: 143/ Belge Numarası: 232

Hâlâ Antakya Kâdîsı Efendi ve Voyvodası ağa ve serdârı ve sâ'irleri inhâ' olunur ki sâhib-i 'arz-ı hâlin da'vâsı olan 'öşr husûsı ma'rifet-i şer' ve ol-tarafda olan

kapûcılar kethüdâsı mübâşereti ve sâ'ir cümle ma'rifetleriyle şer'le sâbit olur ise muktezâ-yı şer'îsi icrâ' olunmak deyu buyurıldı

(İmzâ) Fî 16 S. sene (1)177 (26 Ağustos 1763)

Devletlu 'inâyetlu merhametlu efendim sultânım hazretleri sağ olsun 'arz-ı hâl kullarıdır ki 'Amîk nâm mahallde Gavrî vakfı ekincileri bu sene(-*i*) mübârekede mahall-i mezbûrdan hâsıl olan mahsûlı tarafımızdan bilâ-ta'şîr fuzûlî kaldırub Antakya'da der-anbâr eyledikleri sû-başımız tarafından ihbâr olunmağla anbâr-ı mezbûr taraf-ı kullarından bir kıt'a mektûb ile ma'rifet-i şer' ve cümle a'yân-ı Antakya ve Şerefüddin Ağa ma'rifetleriyle temhîr olundığı dahî cânib-i kullarına ifâde ve tahrîr olmağın mahall-i mezkûr zirâ'atcıları sene-i sâbıkada ne minvâl üzere viregeldiği Antakya mahkemesinde cümle a'yân muvâcehesinde sâbit olur ise sübût oldığı vech üzere mahsûl-ı mezkûr ta'şîr olunması içun taraf-ı devletlerinden mübâşir kulları ta'y(*î*)n ve icrâ-yı hakk olunmak bâbında buyurıldı 'inâyetleri ihsân ve kerem ol-bâbda emr ve fermân devletlu 'inâyetlu efendim sultânım hazretlerinindir

Bende-i İbrahim Mütevellî-i Vakf-ı Gavrî hâlâ

<u>Sayfa Numarası: 143/ Belge Numarası: 233</u>

Şerî'at-şi'âr Antakya Kâdîsı Efendi –zîde fazluhu- ve Voyvodası ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle sâhib-i 'arz-ı hâl husemâsıyla muktezâ-yı şer' ba'de'r-râfi'a sübût bulan hakkı tahsîl ve sıhhati üzere tarafımıza i'lâm olunmak deyu

(İmzâ) Fî 23 S. sene (1)177 (2 Eylül 1763)

Devletlu 'inâyetlu merhametlu efendim sultânım (boşluk) hazretleri sağ olsun 'arz-ı hâl kulları budur ki bu kulları Antakya'dan gelur iken yine Antakya Kazâsı'nda Bohşîn ve Tüleyl ve Ferzele nâm kurâlarının beyninde 'ammim oğlunı katl ve taraf-ı şer'den keşf olunmağla 'arz-ı hâl tahrîrine cesâret kılındı merâhim-i 'aliyyelerinden mercûdur ki mezbûrlara mübâşir kulları ta'yîn ve dîvân-ı Haleb'e ihzâr ve şer'an ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr ve fermân devletlu 'inâyetlu merhametlu efendim sultânım hazretlerinindir

Bende-i Mehmed

<u>Sayfa Numarası: 143/ Belge Numarası: 234</u>

Fî'l-âsl Mısır Kâhire Kazâsı'na tâbi' Gavriye nâm karye sâkinlerinden olub medîne-i Antakya'da Meydân Mahallesi'nde müsâfereten Fahûre havlîsında sâkin iken bundan âkdem fevt olan el-Hâcc Mehmed Beşe'nin zâhirde vâris-i ma'rûfı

olmayub terekesi yeniçerî emini beytü'l-mâlına 'â'id ve râci' olmağla hâlâ medîne-i mezbûrede yeniçerî emîni beytü'l-mâlı olan fahrü'l-emâcid ve'l-a'yân Ser-tûrnâ İbrahim Ağa ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve ter(*k*)îm olunan tereke-i müteveffâ-yı merkûm defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur

Fî 28 S. sene 1177 (7 Eylül 1763)

Hamâmcı Halil'de bahâ-i pirinc	Gurûş 9,50
Köle Mehmed Ali'den bahâ-i pirinc	Gurûş 4 Pâre 25
Miskli-zâde Hâcı Ahmed Efendi'de emânet zuhûr iden nukûd	Gurûş 95
Für(*û*)ht olunan eşyâ-i bahâ	Gurûş 5,50

Yekûn Gurûş 122,50 Pâre 5

Yalnız yüz yiğirmi iki buçuk gurûş beş pâre

Minhâ' (*el-ihrâcât*) _____

Techîz ve tekfîn	Gurûş 10
Tellâliyye	Gurûş 0,50
Resm-i mu'tâd	Gurûş 12,25
Kâtibiyye ve kaydiyye	Gurûş 1,50
Hüddâmiyye	Gurûş 1,50
Çûkadâriyye	Gurûş 1,50
İhzâriyye	Gurûş 0,75
Resm-i emîn	Gurûş 12,25
Çûkadâr-ı emîn	Gurûş 1,50
Oda-başı	Gurûş 1,50

Yekûn Gurûş 43,25

Sahhü'l-bâkî der-yed-i emîn _____Gurûş 79 - Pâre 15

Yalnız yetmiş dokuz gurûş on beş pâredir (sahh)

<u>Sayfa Numarası: 144/ Belge Numarası: 235</u>

Medîne-i Güzelhisârî Aydın mahallâtından Mahkeme Mahallesi'nden olub hâcc-ı şerîfden 'avdetinde medîne-i Antakya'da Gök-Meydân nâm mahallde müsâfereten sâkin iken bundan âkdem fevt olan el-Hâcc Mehmed ibn el-Hâcc

Hüseyin nâm müteveffânın zâhirde vâris-i ma‘rûf ve ma‘rûfesi olmayub terekesini veresesine isâle itmek üzere hâl-i hayâtında vasî-i muhtâr nasb ve ihtiyâr eylediği el-Hâcc Ahmed ve el-Hâcc Ali şehâdetleriyle sâbit olan el-Hâcc Mehmed ibn el-Hâcc Hasan ma‘rifeti ve ma‘rifet-i şer‘le tahrîr ve Sûk-i Sultânî’de bi’l-müzâyede bey‘ olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûr defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur

Fî 3 Ra. sene 1177 (11 Eylül 1763)

Malzemenin Cinsi	**Değeri**
Bârgîr-i dorî re’s 1	Gurûş 60
Nukûd	Pâre 10
Köhne beyâz kebe ve başlık	Pâre 14
Mâ-i bez dizlik	Pâre 34
Köhne kırmızı kûşâk ve beyâz duvâk	Pâre 20
Köhne kerm-sûd libâde 1	Gurûş 4 - Pâre 16
Müsta‘mel mâ-i cûka şalvâr 1	Gurûş 4
Köhne yelek 2	Gurûş 1,50
Köhne cûka mintân	Gurûş 1
Fûta 1 ve gömlek 1	Gurûş 0,75
Siyâh kebe yağmûrluk 1	Gurûş 1
Sahn ve kahve ibrîği	Pâre 18
Kantârma ve fes ve kınne ve tîmûr-ı Hindî	Pâre 23
Köhne yorgân ve heğbe	Pâre 36
Makrama ve kahve	Gurûş 1,25
Zemzem ma‘a ibrîk	Gurûş 4,50
	Yekûn Gurûş 83 Pâre 2

Minhâ’ el-ihrâcât _____

Techîz ve tekfîn	Gurûş 4
Deyn-i müsebbet-i bi-nâm Ak el-Hâcc Mehmed bi-şehâdet es-Seyyid el-Hâcc Mustafa ve el-Hâcc Yusuf	Gurûş 35
Deyn-i müsebbet kezâ bi-nâm Kâtırcı es-Seyyid	Gurûş 6

Mehmed	
Resm-i Mahkeme	Gurûş 8,25
Hüddâmiyye	Gurûş 1,25
Kâtibiyye	Gurûş 1,25
Çûkadâriyye	Gurûş 1,25
İhzâriyye	Pâre 22
Resm-i emîn	Gurûş 8,25
Çûkadâr-ı emîn	Gurûş 1,25
Dellâliyye	Gurûş 2

Yekûn Gurûş 69 Pâre 2

Sahhü'l-bâkî yed-i vasî(-*i*) mezbûr _____

Gurûş 14 Yalnız on dört gurûşdur

<u>Sayfa Numarası: 145/ Belge Numarası: 236</u>

Düstûr-ı mükerrem ve mu'azzam müşîr-i mufahham ve muhterem nizâmü'l-'âlem müdebbir-i umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmim-i mehâmmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib mümehhid-i bünyâni'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkânü's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûfu bi-sunûf-i 'avâtıfü'l-meliki'l-a'lâ Haleb Vâlisi sadr-ı esbak vezîrim Mustafa Paşa -edâma'llahu te'âlâ iclâlehu- tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki

Hüccâc-ı müslimînin mashûben bi'l-emn ve's-selâm zihâb ve iyâbları kemâl-i ihtimâm ve dikkat olunmak üzere surre emîni Âsitâne'den hîn-i 'azîmetinde eğerce evâmir-i şerîfemle memerrleri olan vülât ve hükkâm ve zâbitâna tenb(*î*)h ve te'kîd oldığından başka hüccâcın 'avdetleri takarrub itmekle merâsim-i hazm ve ihtiyâta ri'âyet olunarak herkes hudûdı ibtidâsından hüccâcı istikbâl ve nihâyet hudûduna dek isâla bezl ve sa'y ve mecâl eylemek üzere sana ve Adana Beğlerbeği'sine ve Karamân Vâlîsi'ne başka başka evâmir-i şerîfem dahî evâhir-i Zî'l-hicce'de ısdâr ve irsâl olunmuşdur lakin bu husûs saltanat-ı seniyyemin ehemm-i umûr ve a'zam-ı hutûbundan olub ihmâl ve tekâsül kabûl ider mevâddan olmayub resm-i ihtiyâta ri'âyet ile bu husûsda kemâl-i ihtimâm ve sıdk ve sa'y-i mâlâ-kelâm olmak ve icâbât-ı umûr-ı mühimm-i mülkiyeden oldığına binâ'en sen ki vezîr-i müşârün-ileyhsin kapûn 'askeriyle kethüdânı ta'y(*î*)n ve hem-hudûdun olan Adana Beğlerbeği'si ve sâ'ir zâbitân ile haberleşerek hüccâc-ı müslimîni re's-i hudûdundan istikbâl ve nihâyet hudûdını sâlimen isâl ve Adana Beğlerbeği'sine teslîm itdirmek fermânım

olmağın te'kîden ve ihtimâmen iş-bu emr-i 'alî-şânım (*ş*)eref-sudûr olub (boşluk) ile irsâl olunmuşdur imdi bunda(*n*) mukaddemce sana tenbîh(-*i*) şahânem oldığı vechle yolların ve(*c*)ûd-ı eşkıyâdan te'mîn ve tathîri ve ebnâ-i sebîl ve hüccâc-ı müslimînin emn ve selâmet ile mürûr ve 'ubûrları mültezim-i mülükânem oldığı ma'lûmum oldukda hüccâc-ı müslimînin 'avdeti vakti olmağla heman şimdiden kapûn 'askeriyle kethüdânı ta'y(*î*)n ve hem-hudûdun olan mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh ile dahî haberleşerek 'avdet idecek hüccâc-ı müslimîni re's-i hudûdundan intikâl itdirub bu vesîle ile dâhil-i eyâletinde kuttâ'-ı tarîk eşkıyâsının haber virilan mahallerde yataklandırub âhz ve istisâlleriyle vücûd-ı eşkıyâdan yolları te'mîn ve tathîr itdirderek hüccâc-ı müslimîn ve ebnâ-i sebîli emnen ve sâlimen nihâyet hudûdına isâl ve imrâra ve mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhe teslîme bezl ve sahh ( ) ve kudret ve te'mîn-i taraf ve memlekete ve terfîh-i ebnâ-i sebîl ve ra'iyyete ihtimâm-ı tâmm ve sa'y ve dikkat eyleyesin havza-ı hükûmetinde olan yolların eşkıyâdan te'mîn ve tathîr ve bi'l-husûs hüccâc-ı müslimînin emnen ve sâlimen mürûrları husûsuna ihtimâm ve dikkatin mûrad-ı pâdişâh-ânem idüği ifâde ve tefhîm olunmuş iken ma'âza'llahu te'âlâ rehâvet ve tekâsülün sebebi ile dâhil-i hudûdunda ve hılâl-ı tarîkde gelan hâcılara ve sâ'ir ebnâ-i sebîle zarar ve ziyân isâbet eylemek lâzım gelur ise gadr ve 'illetin kat'an mu'teber ve mesmû'a olmayub hakkında **(s. 146)** heyecân ve gasb-ı hüsrev-ânem zuhûra geleceğini mukarrer ve muhakkak bilub âna göre mezîd-i basîret ve intibâh üzere hareket ve ser-mû kusûr ve rehâvetden bi-gâyet ha(*z*)er ve mücânebet eylemek bâbında fermân-ı 'âlî-şânım sâdır olmuşdur buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-imtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnıyla 'âmil olub hilâfından bi-gâyet tehâşî ve mücânebet eyleyesin şöyle bilesin 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın tahrîren fî evâsıt-ı şehr-i Saferi'l-hayr sene seb'a ve seb'în ve mi'e ve elf (21-30 Ağustos 1763)

Bi-makâm-ı İslâmbol el-Mahrûse

<u>Sayfa Numarası: 146/ Belge Numarası: 237</u>

Şerî'at-şi'âr Antakya Kâdîsı Efendi –zîde fazluhu- ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân Voyvodası ve yeniçerî serdârı ve bi'l-cümle a'yân ve iş erleri –zîde kadruhu- hem bu esnâda zâmile-bend 'avdet ve kufûl olan hüccâc-ı müslimînin merâsim-i hazm ve ihtiyâta ri'âyet olunarak ser-i hudûd-ı Haleb'de istikbâl ve nihâyet-i hudûda

dek bi'l-emn ve's-selâm irsâl ve isâla mezîd-i ağnâm ve dikkat ve eyâlet dâhilinde haber virilan eşkıyânın âhz ve istisâllerine mübâderet olunmak içun ve bu def'a dahî hatt-ı hümâyûn şevket-makrûnla mu'anven ve müzeyyen emr-i 'âlî şeref-bahş sudûr eylemekle eğerce emr ve fermân buyurıldığı üzere emnen ve sâlimen hüccâc-ı müslimînin bezl-i tâb ve tuvân eylemesi husûsı te'kîd olunmuş idi lakin hüccâc-ı zevvî'l-ibtihâcı sizler dahî kifâyetden ziyâde darb ve harbe kâdir kazânız mâllarıyla ser-i hudûdunuzda istikbâl ve muhâfazalarına ihtimâm iderek emnen ve sâlimen nihâyet hudûdunuza dek irsâl ve isâllerine ikdâm eylemeniz içun şeref-yâfte sudûr olan hatt-ı hümâyûn 'inâyet makrûn ile mu'anven-i emr-i 'âlî mûcebince dîvân-ı Haleb'den iş-bu buyurıldı tahrîr ve ısdâr (boşluk) ile irsâl olunmuşdur inşâ'llahu te'âlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte sudûr olan emr-i 'âlî mûcebince bezl-i tâb ve tâkat ve sarf-ı makderet ve ma'aza'llahu te'âlâ kazânız dâhilinde bir ferde zarar isâbet eylemek lâzım gelür ise dürlü cevâba kâdir olamayub mazhar-ı 'ikâb olacağınızı muhakkak bilub âna göre basîret üzere hareket ve mûceb-i emr-i 'âlî ve buyurıldıyla 'amel ve hilâfından ha(z)er ve mücânebet eyleyesiz deyu

(İmzâ) Fî 28 S. sene (1)177 (7 Eylül 1763)

<u>Sayfa Numarası: 146/ Belge Numarası: 238</u>

Şerî'at-şi'âr fazîlet-disâr Antakya Kâdîsı Efendi –zîde fazluhu- ve mefâhirü'l-'ulemâ'i'l-kirâm Müftîsi Efendi ve sâ'ir 'ulemâ' efendiler ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân bi'l-cümle a'yân ve iş erleri –zîde kadruhum- inhâ' olunur ki

Bundan âkdem ba'zı esbâb takarrubuyla Antakya Serdârı Ser-tûrnâ İbrahim Ağa ile beyninizde vâki' olan münâfese ve bürûdet-i salâh ve musâfâta tahvîl ve vahşet ve nefret ittifâk ve ittihâda tebdîl olundığını müş'ir sen ki müftî-i mûmâ-ileyhsin tarafımıza irsâl eylediğin mektûbun vâsıl ve mefhûmuna vukûf hâsıl olub ol-vechle zuhûra gelan musâfâtınızdan hazz olunmuşdur öteden beru sükkân-ı memleket ve fukarâ-yı ra'iyyetin refâh-ı hâl ve itmi'nân-ı bâlleri aksa-yı merâmımız ve bir ferde hilâf-ı şer'-i şerîf ve mugâyir kavânîn-i münîf ta'addî ve rencîde olunmamak matlûbumuz olmağla imdi cârî ve mün'akıd olan salâh ve musâfâtın sebât ve istikrârlarına mübâderet ve sükkân-ı memleket ve vedâyi'-i hâlıkü'l-bedâyi' olan fukarâ-yı ra'iyyete bir ferdin tarafından hilâf-ı şer' ve mugâyir-i kânûn ta'addî ve rencîde olunmamak husûsuna ve nizâm-ı vilâyet ve te'mîn-i taraf-ı mesâlik husûslarında dahî ittifâk-ı ârâ bezl-i makderet eylemeniz içun **(s. 147)** dîvân-ı Haleb'den iş-bu buyurıldı tahrîr ve ısdâr (boşluk) ile irsâl olunmuşdur inşâ'llahu

te‘âlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere musâfâtınızın sebât ve istikrârıyla fukarâ-yı ra‘iyyetin himâyet ve sıyânetlerine ve bir ferde hilâf-ı şer‘ ve mugâyir-i kânûn ta‘addî ve rencîde olunmamak husûsuna ve muhâfaza-i memleket ve te’mîn-i taraf-ı mesâlik ve terfîh-i ahvâl-i kuttân ve ra‘iyyet husûslarına ittifâk-ı ârâ ile sarf-ı miknet idub hilâf-ı şer‘ ve kânûn bir kimesneye rencîde ve ta‘addî ider olur ise muktezâ-yı şer‘-i kadîm üzere icrâ-yı gûşmâlçun ism ve resmleriyle tarafımıza i‘lâma mübâderet ve mûceb-i buyurıldıyla ‘âmil olub hilâfından mücânebet eyleyesiz deyu

(İmzâ) Fî selh-i S. sene 1177 (8 Eylül 1763)

Sayfa Numarası: 147/ Belge Numarası: 239

Hâlâ Antakya Serdârı Ser-tûrnâ kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân İbrahim Ağa – zîde kadruhu- inhâ’ olunur ki

Bundan âkdem âhâlî-i Antakya’nın ba‘zılarıyla beyninizde vâki‘ olan münâfese ve bürûdet-i salâh ve musâfâta tahvîl ve vahşet ve nefret ittifâk ve ittihâda tebdîl oldığı belde-i mezkûrede me’zûn-ı bi’l-iftâ’ kıdvetü’l-‘ulemâ’i’l-kirâm es-Seyyid Ahmed Efendi -zîde fazluhu- tarafından mektûbıyla tarafımıza ihbâr olunmağla ol-vechle zuhûra gelan musâfâtınızdan hazz olunmuşdur lakin senin tarafından dahî şart-ı musâfât ve muvâlâta ri‘âyet ve keyfiyet-i ittifâk ve ittihâda mübâderet olunub bir ferde hilâf-ı şer‘ ve mugâyir-i kânûn rencîde ve ta‘addî olunmamak husûsuna bezl-i makderet olmak lâzıme-i vakt ve hâlden olmağla imdi bundan böyle cümle ile hüsn-i zinde-gâniye ibtidâr ve her hâlde harekât-ı pesen-dîde izhârına himmet-nisâr ve yed ve lisânından bir ferde hilâf-ı şer‘ ve mugâyir-i kânûn rencîde[106] ve ta‘addî olunmamak husûsuna bezl-i iktidâr eylemek içun tenbîhen ve ihtimâmen iş-bu buyurıldı tahrîr ve ısdâr ile irsâl olunmuşdur inşâ’llahu te‘âlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere beyninizde cârî ve mün‘akıd olan rişte-i musâfâtı inkıtâ‘dan sıyânet ve sebât ve istikrârına ve cümle ile hüsn-i zinde-gâneye bezl-i kudret ve bir ferde hilâf-ı şer‘ ve mugâyir-i kânûn rencîde olunmamak husûsuna ve nizâm-ı memleket ve terfîh-i ahvâl-ı fukarâ-yı ra‘iyyetde ittihâd ve ittifâk ile sarf-ı miknet ve eğer bundan sonra nakz-ı musâfâta dâ’ir tarafından hareket-i nümâyân olmak lâzım gelur ise mu‘âtib olacağını muhakkak bilub âna göre basîret ve intibâh üzere olub mûceb-i buyurıldıyla ‘amel ve hilâfından gâyetü’l-gâye mücânebet ve hazer eyleyesi(*n*) deyu

[106] Söz konusu kelime, belgede tekrar yazılmıştır.

(İmzâ) Fî selh-i S. sene 1177 (8 Eylül 1763)

Sayfa Numarası: 147/ Belge Numarası: 240

Hâlâ kethüdâmız olub imrâr-ı hüccâc-ı müslimîn içun Antakya'da ikâmet üzere kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Hasan Ağa –zîde mecduhu- inhâ' olunur ki

Bu esnâda tarafımıza irsâl olunan mektûbun ve evrâk-ı sâ'ire vâsıl ve mefhûmlarına vukûf hâsıl olub öteden beru hüsn-i zinde-gâne ve ittifâk ve ittihâd üzere olan vücûh(-*ı*) belde nizâm-ı hâl ve temşiyyet-i umûr-ı memleket ve râhat-ı sükkân ve fukarâ-yı ra'iyyet husûslarında karîn-i tevfîk ve ihtilâf ve şikâk üzere olanlar ekdâr ve ızdırâbdan ve ihtilâl ve hasâretden hâlî olmayub sükkân-ı memleket ve fukarâ-yı ra'iyyet dahî mübtelâ-yı zahmet ve meşakkat olmak meşhûd ve ma'lûm olan keyfiyâtdan olduğı hasebiyle vücûh-ı Antakya'dan ba'zılarıyla Ser-tûrnâ İbrahim Ağa'nın beyninde bundan âkdem zuhûr iden ihtilâl ve şikâk musâfât ve vifâka tahvîl ve hâlet-i vahşet külliyyen meveddet ve ülfete tebdîl olmak melhûz iken henüz musâfât olunmaduğı istimâ' olunmağla cümlenin refâh ve râhat ve hüsn-i mu'âşereti ve memleketin nizâm ve umûrı temşiyyeti matlûbumuz oldığından tarafeyni nush ve pend ile tarîk-i musâfâta tergîb ve ke'l-evvel ittifâk ve ittihâd ve 'akd-ı rişte-i vedâd itmeleri husûsuna ihtimâm ve keyfiyyet-i mezkûre bu tarafda huzûrumuzda karâr-dâde olub cümlesi mutayyiben i'âde olunmak üzere mefâhirü'l-'ulemâ'i'l-kirâm Şeker-zâde es-Seyyid Ahmed Efendi ve İbrahim Efendi ile bir iki ( ) iktizâ' idenleri ve mûmâ-ileyh İbrahim Ağa'yı bu cânibe irsâle ikdâm eylemeniz içun iş-bu buyurıldı tahrîr ve ısdâr ve irsâl **(s. 148)** olunmuşdur inşâ'llahu te'âlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere ıslâh-ı zâtü'l-beyn ile cümle a'yân ve âhâlînin refâh-ı hâl ve itmi'nân-ı bâlleri ve hüsn-i ittifâk ve ittihâdları memleketin nizâm-ı hâl ve temşiyyet-i umûrı ve turuk ve mesâlik te'mîni murâdımız idüğini tarafeyne ifhâm ve gereği üzere beynlerinde 'akd-i musâfât itdirilmek içun mûmâ-ileyhi bu tarafa irsâle ikdâm idub me'mûr olduğun vechle tevârüd iden hüccâc-ı müslimînin emnen ve sâlimen imrârlarını edâ-yı hidmet ve tahsîl-i rızâmıza mübâderet ve mûceb-i buyurıldıyla 'amel ve hareket eyleyesiz deyu

(İmzâ) Fî 20 S. sene 1177 (30 Ağustos 1763)

Sayfa Numarası: 148/ Belge Numarası: 241

Mefâhirü'l-'ulemâ'i'l-kirâm Antakya'da me'zûn-ı bi'l-iftâ' olan efendi ve sâ'ir efendiler –zîde 'ilmuhum- ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân bi'l-cümle a'yân ve iş erleri –zîde kadruhum- inhâ' olunur ki

Bu esnâda tarafımıza irsâl olunan mahzar ve i'lâm vâsıl ve mefhûmlarına vukûf hâsıl olub Ser-tûrnâ Kara İbrahim Ağa ile icrâ-yı agrâz-ı nefsâniyyet kaydıyla bir belde âhâlîsini it'âb ve ithâma mübâderet idenler nass-ı kerîm ve'l-kâzımînü'l-gayz ve'l-'âfiyyîn 'ani'n-nâss emr-i vâcibü'l-imtisâline teb'iyyet ile tarîka-i enîka-i musâfât ve muvâlât üzere hareket وزرنگار رنجشه hâtırlarını âb-ı madâ-mâ-madâ ile شوبیه eylemekle izâha-i ihtilâk ve şikâk ve irâhe-i 'ibâd ve vifâk husûslarına hem-dest-i ittifâk ve ittihâd olmaları me'mûl iken henüz keyfiyyet-i şikâk ve ihtilâf zâ'il olmayub itâle-i ihtilâla bâdî ve cümlenin ta'b ve zahmetine mü'eddî-i harekât nümâyân olmağla bu mertebe ısrâra ruhsat ve nizâ'ın 'adem-i inkıta'ına rağbet gösterildiği istigrâb olunmuşdur imdi beynehümâda sebkat iden ihtilâfın indifâ'ıyla cümlenin merâsim-i musâfâta ri'âyeti ve sükkân-ı vilâyet ve fukarâ-yı ra'iyyetin refâh-ı hâl ve itmi'nân-ı bâlleri husûslarına mübâdereti matlûb olundığı ma'lûmunuz olub fî-mâ-ba'd kangı tarafdan hilâf-ı şer'-i şerîf hareket ve bir ferde ta'addî ve hasâret ve nâ-marzî keyfiyyâta cesâret zuhûr ider ise muktezâ-yı şer'-i kadîm üzere icrâ' olunacağını cümleye ifhâm ve bâ'is-i temşiyyet-i umûr ve nizâm ve sebeb-i âsûdegî-i 'ibâd-ı mülk-i 'allâm olan husûslara tasfiye-i derûn ve ittifâk-ı ârâ ile ihtimâm ve ikdâm-ı mehâmmdan olan muhâfaza-i turuk ve mesâlik ve emnen ve sâlimen imrâr-ı hüccâc-ı hidâyet-i minhâca ikdâm-ı tâmm eylemeniz içun dîvân-ı Haleb'den iş-bu buyurıldı tahrîr ve ısdâr ve irsâl kılınmışdır cümlenizin tabîb-i hâtır ve ri'âyeti eğerce maksûdumuzdur lakin müddet-i medîde ve 'ahd-i ba'îdden beru hüsn-i zinde-gâne ile imtizâc eylediğiniz kimesnelerin ke'l-evvel musâfât ve hüsn-i zinde-gânelerine ri'âyetiniz ve ihtilâl ve ihtilâfın indifâ'ına ihtimâmınız dahî matlûbumuz olmağın inşâ'llahu te'âlâ ma'lûmunuz olmadıkda fî-mâ-ba'd bir kimesneden nâ-hemvâr-ı hareket ve bir ferde hilâf-ı şer'-i şerîf ta'addî ve eziyyet zuhûr ider ise muktezâ-yı şer'-i enver üzere icrâsında dakîka fevt olmamak ve cihetiyle vifâk ve ittifâk-ı mübâderet ve tahsîl-i rızâ-yı meyâmin-i irtikâ-yı devlet-i 'aliyye-i ebedd-müddete bezl-i miknet idub mûceb-i buyurıldıyla 'amel ve hilâfından mücânebet eyleyesiz deyu

(İmzâ) Fî 22 S. sene 1176 (1 Eylül 1763)

Sayfa Numarası: 149/ Belge Numarası: 242

Kıdvetü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l-fazl ve'l-kelâm Mevlânâ Antakya Kâdîsı –zîde fazluhu- tevkî'-i refî-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki

Nezâret-i şeyhü'l-islâmîde âsûde müteveffâ Sinan Paşa Vakfı'ndan Antakya'da vâki' hamâm ve dekâkîn harâb olub muhtâc-ı ta'mîr olmağla mukaddemâ bâ-emr-i 'âlî kasaba-i mezbûre kâdîsı keşf ve mu'âyene ve dört bin iki yüz yiğirmi gurûş ile gereği gibi ta'mîr olunacağını i'lâm itmekle âhâlîsi(*n*)den kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân İbrahim –zîde kadruhu- mâlından bi-şarti'r-rücû' ta'mîr ve dokuz sene kâ'im-i makâm-ı mütevellî olub kasaba-i mezbûrede olan vakf-ı mezbûr mürtezikasının vezâ'îfini edâ' ve sâ'ir masârıf-ı vakfı itmâm ve ikmâl ve fazla-i vakfı ta'mîrât-ı mezkûreye olan masârıfına takâsen her sene ibkâ' idub dokuz sene tamâmına değin kâ'im-i makâm-ı mütevellî olub bu vechle masârıfını istîfâya müte'ahhid olmağla mûmâ-ileyh İbrahim evkâf-ı mezkûreye ber-minvâl-i muharrer bin yüz yetmiş yedi Muharrem'i gurresinden (12 Temmuz 1763) bin yüz seksan altı senesi gurre-i Muharrem'ine (4 Nisan 1772) gelince kâ'im-i makâm-ı mütevellî nasb ve ta'yîn olunub yedine emr-i 'âlî-şânım i'tâ' olunmak bâbında kıdvetü'l-'ulemâ'i'l-muhakkıkîn hâlâ evkâf müfettişi olan Mevlânâ Abdullah –zîde 'ilmuhu- i'lâm ve mûcebince emr-i şerîfim sûdurını a'lâmü'l-'ulemâ'i'l-mütebahhirîn afdalü'l-fudalâ-i'l-müteverri'în bi'l-fi'l şeyhü'l-islâm ve müftîyü'l-enâm olan Mevlânâ Dürrî-zâde Mustafa –edâma'llahu te'âlâ fazâ'ilehu- işâret itmeleriyle işâretleri mûcebince 'amel olunmak bâbında fermân-ı 'âlî-şânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan emr-i celîli'l-kadrım ve müfettiş-i mûmâ-ileyhin i'lâmı ve şeyhü'l-islâm mevlânâ-yı müşârün-ileyhin işâretleri mûcebince mûmâ-ileyh İbrahim –zîde kadruhu- evkâf-ı mezkûreye ber-minvâl-i muharrer bin yüz yetmiş yedi Muharrem'i gurresinden bin yüz seksan altı senesi gurre-i Muharrem'ine varınca kâ'im-i makâm-ı mütevellî nasb ve ta'yîn olunmağla ber-vech-i muharrer zabt itdirub mazmûn-ı emr-i şerîfimle 'âmil olasın şöyle bilesin 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın tahrîren (*fî*) evâsıt-ı şehr-i Ramazâni'l-mübârek li-sene sitte ve seb'în ve mi'ete ve elf (26 Mart-4 Nisan 1763)

Sayfa Numarası: 149/ Belge Numarası: 243

Sâbıkan Emîn-i Gümrük-i Duhân-ı Lâzıkiyye ve Haleb olan sa'âdetlu Numan Ağa'nın hizmet-i kitâbetinde olub Halebü'ş-Şehbâ'da müsâfereten sâkin iken bundan esbak fevt olan es-Seyyid Hüseyin ibn Hüseyin nâm müteveffânın zâhirde vâris-i

ma‘rûfı olmayub terekesini Âsitâne-i ‘Aliyye’de veresesine isâl itmek üzere hâl-i hayavatında vasî-i muhtâr nasb ve ihtiyâr eylediği şühûd-i ‘udûl ile sâbit olan Mahmûd Ağa ibn Halil ve emîn-i mûmâ-ileyh Numan Ağa’nın etbâ‘larından hâzır olan es-Seyyid Mehmed Ağa ibn es-Seyyid Ahmed ve Mustafa bin Hasan ma‘rifetleri ve ma‘rifet-i şer‘le müteveffâ-yı merkûm kemâl-i sıhhatinde ve kendi hatmı ile mahtûm medîne-i Antakya sükkânından mukaddem oğlu Mehmed Beşe’nin yanına bi’l-emâne vaz‘ eylediği sandûkanın hatmı huzûr-ı şer‘de feth ve derûnunda olan eşyâ’ Sûk-i Sultânî’de bi’l-müzâyede bey‘ olunub merkûmân es-Seyyid Mehmed Ağa ve Mustafa hâzırân oldukları hâlde vasî-i merkûma teslîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûr defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur

Fî 11 Ra. sene 1177 (19 Eylül 1763)

Malzemenin Cinsi	**Değeri**
Alâca ‘anterî ‘aded 1	Gurûş 0,50
Cedîd kırmızı kabût ‘aded 1	Pâre 5 - Gurûş 28,50
Cedîd cûka cevzî biniş 1	Gurûş 9
Cedîd Şâm alâcası kaftân 1	Pâre 5 - Gurûş 6,25
Âl şâlî donluk 1	Gurûş 14,25
Güvez şâlî donluk	Gurûş 14
Köhne cûka çakşîr	Gurûş 1,25
Köhne sûf çakşîr	Pâre 28
Cedîd Şâm alâcası kaftân 1	Gurûş 5,75
Hamâ kûşâğı	Pâre 23 - Gurûş 1
Cûka yeşil köhne biniş ‘aded 1	Pâre 13 - Gurûş 4
Köhne yağmûrluk kîsesi	Gurûş 0,50
Müsta‘mel nâfe kürk 1	Gurûş 22
Köhne bez don	Pâre 23
Makrama ve bâr-çe sandâl ve köhne bûkca	Pâre 27
Sandûka ma‘a miftâh 1	Gurûş 1
Balgamî kabzalu hancer 1	Gurûş 8
Rîg-dân ve bâr-ce ‘ûd	Pâre 20
Mücessem müsta‘mel yemenî	Pâre 37

Sayfa Numarası: 150/ Belge Numarası: 243

Malzemenin Cinsi	**Değeri**
Yeşil sârık 1	Gurûş 1
Altûn olmak üzere zincirlu ‘aded 114	
Ve bacaklu ‘aded 6	Yekûn Gurûş 343,25
Ve fındıklu	
Yüzük tâşı yeşil tâş 1	-

Yekûn Gurûş 469 pâre 4

Yalnız dört yüz altmış dokuz gurûş dört pâredir (sahh)

Minhâ’ el-ihrâcât _____

Resm-i isbât-ı vesâyet ve resm-i ‘âdî	Gurûş 47
Kâtibiyye	Gurûş 5
Çûkadâriyye	Gurûş 5
Hüddâmiyye	Gurûş 5
İhzâriyye	Gurûş 3
Dellâliyye	Pâre 7 - Gurûş 3,50

Yekûn Gurûş 68,50 pâre 7

Yalnız altmış sekiz buçuk gurûş yedi pâre

Sahhü’l-bâkî

Der-yed-i vasî-i merkûm _____

Gurûş 400 pâre 17 Yalnız dört yüz gurûş on yedi pâredir

Sayfa Numarası: 150/ Belge Numarası: 244

Antakya Kâdîsı fazîletlu semâhatlu Efendi ve Voyvoda el-Hâcc Hüseyin Ağa ‘arz-ı hâlde mestûr el-Hâcc İsmail’den sâhib-i ‘arz-ı hâlin hukûk da‘vâsı olmağın ta‘yîn olunan mübâşir ma‘rifeti ve ma‘rifet-i şer‘le huzûr-ı şer‘e ihzâr ve terâfü‘-i şer‘ ve ba‘de’s-sübût hakîkatini tarafımıza i‘lâm eylemeniz içun iş-bu tezkire tahrîr olunmuşdur

Fî 12 Ra. sene 1177 (20 Eylül 1763)

(İmzâ) Hasan Kethüdâ-yı Vâlî-i Haleb hâlâ

Devletlu ‘inâyetlu merhametlu efendim sultânım (boşluk) hazretleri sağ olsun ‘arz-ı hâl kulları budur ki hâlâ oğlımız Hâcı İsmail bir takrîb ile bi’l-cümle mâl ve eşyâmı zabt ve rabt hîle-i şer‘iyyeye sülûk ve nice kimesnelere rüşvet-i vâfire i‘tâsıyla bu kullarına cevâb-ı ahvâlimiz diğer gun medâr-ı ma‘îşete eşedd-i ihtiyâc ile muhtâc ve gadr-ı küllî olmağla merâhim-i ‘aliyyenizden mercûdur ki buyurıldı emr-i üslûblarıyla mübâşir kulları ta‘yîn cebren ve kahren zabt eylediği ol-mikdâr mâl ve eşyâmı ma‘rifet-i şer‘le tahsîl buyurılmak bâbında emr ve fermân ve lutf-i ihsân devletlu ‘inâyetlu merhametlu efendim sultânım hazretlerinindir

Bende-i el-Hâcc Musa Bezekli-zâde

Sayfa Numarası: 150/ Belge Numarası: 245

Fî’l-âsl Âsitâne-i ‘Aliyye sâkinlerinden olub hacc-ı şerîfden ‘avdetde gelurlar iken medîne-i Antakya’dan Zincirlû Hân’da müsâfereten sâkin iken bundan âkdem fevt olan el-Hâcc Ali nâm müteveffânın zâhirde vâris-i ma‘rûfesi olmayub terekesi beytü’l-mâla râci‘ olmağla medîne-i mezbûrede hâlâ Emîn-i Beytü’l-mâl olan Kara Ali Ağa ma‘rifeti ve ma‘rifet-i şer‘le Sûk-i Sultânî’de bi’l-müzâyede bey‘ olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûr defteridir ki zikr olunur

Fî 16 R. sene 1177 (24 Ekim 1763)

Malzemenin Cinsi	**Değeri**
Köhne sûf şalvâr	Pâre 25 - Gurûş 2
Köhne kürk	Gurûş 7
Cizme	Gurûş 1,50
Bâbûc	Pâre 8
Köhne kemer	Gurûş 1
Köhne kûşâk	Gurûş 2,50
Def‘a kûşâk	Gurûş 0,75
Köhne dolâma	Pâre 5 - Gurûş 1
Köhne gömlek	Pâre 13 - Gurûş 1
Köhne seccâde	Gurûş 0,75
Gömlek ve köhne entârî	Gurûş 1,50
Nukûd	Gurûş 27
	Yekûn Gurûş 48,25

Minhâ’ el-ihrâcât _____

Techîz ve tekfîn	Gurûş 7,50
Resm-i mahkeme	Gurûş 4,75
Kâtibiyye	Gurûş 1
Hüddâmiyye	Gurûş 1
Çûkadâriyye	Gurûş 1
İhzâr(-*iyye*)	Gurûş 0,50
Resm-i emîn	Gurûş 4,75
Çûkadâr-ı emîn	Gurûş 1
Tellâliyye ve oda kirâsı	Gurûş 1,75
Hekîm ikrârı üzere	Gurûş 2

Yekûn gurûş 25 pâre 5

Sahhü'l-bâkî

Der-yed-i emîn _____

Gurûş 22,75 pâre 5 Yalnız yiğirmi iki gurûş üç rub' beş pâre

Sayfa Numarası: 151/ Belge Numarası: 246

'İzzet-me'âb sâbıkan Antakya Müftîsi el-Hâcc İbrahim Efendi ba'de's-selâm inhâ' olunur ki

Belde-i mezkûrede hâlâ me'zûn-ı bi'l-iftâ' olan es-Seyyid el-Hâcc Ahmed Efendi'nin harekât-ı nâ-marziyyesi ve senin hüsn-i hâlin 'arz ve inhâ' olunmağla mezbûr es-Seyyid el-Hâcc Ahmed Efendi hacr ve yerine iftâya sana izn virilmişdir gerekdir ki lede'l-istiftâ' esahh-ı akvâl-ı e'imme-i hanefiyye 'aleyhim rahmete Rabbi'l-beriyye ile iftâ' idub kütüb-i mu'tebereden nakl-i sarîh ve imzâlarında Antakya Müftîsi oldığını tasrîh eyleyesin ve's-selâm fî evâhir-i Saferi'l-hayr li-sene seb'a ve seb'în ve mi'ete ve elf (31 Ağustos - 8 Eylül 1763)

El-Fakîr Dürrî-zâde Mustafa 'afâ 'anhümâ

Sayfa Numarası: 151/ Belge Numarası: 247

Medîne-i Antakya'da Şenbek Mahallesi'nde vâki' iki tarafdan Şecrî ( ) oğlu el-Hâcc Ahmed menzili ve bir tarafdan Boyâcı-zâde Mehmed Efendi menzili ve bir tarafdan tarîk-i gayr-ı nâfiz ile mahdûd olub bir bâb tahtânî mesken ve kapû üstü bir taht ve bir matbah ve kenîf ve nısf bi'r-i mâ' ve havlî ve ma'ber-i kadîmi hâvî bir bâb menzilin nısf hissesine bi'l-iştirâ' mülkiyyet üzere mutasarrıfa olan Emîne Hâtûn ve bir sülüs hissesine bi'l-ırs mutasarrıf olan Hasan ibn İbrahim'in kız karındâşı olub

menzil-i mezbûrun yârım sülüs hissesine mutasarrıfa olan Zeyneb Hâtûn karındâşı mezbûr tarafından vekîl-i müsebbet-i şer‘îsi oldığı hâlde meclis-i şer‘-i hatîr-i lâzımü’t-tevkîrde mahalle-i mezbûrede sâkine iş-bu bâ‘isetü’l-kitâb el-Hâce Rukiyye Hâtûn bint-i Mustafa mahzarında bi-tav‘ihümâ bi’l-vekâle ve bi’l-ihâle ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idub menzil-i mahdûd-ı mezkûrun nısf hissesini seksan beş gurûşa ve sülüs hisse ile yârım sülüs hissesini tarafeynden icâb ve kabûlı hâvî şürût-ı müfsideden ‘ârî bey‘-i bât-ı sahîh-i şer‘î ile doksan beş gurûş ki min haysü’l-mecmû‘ yüz seksan gurûşa merkûm el-Hâce Rukiyye Hâtûn’a bi’l-vekâle ve bi’l-ihâle bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimizde ol-dahî ber-vech-i muharrer iştirâ’ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabûl idub nısf hissenin semeni olan seksan beş gurûşı ve sülüs hisse ile yârım sülüs hissenin semeni olan doksan beş gurûş ki cem‘an yüz seksan gurûşı müşteriyye-i mezbûre yedinden bi’t-tamâm ve’l-kemâl âhz ve kabz eyledik fî-mâ-ba‘d hudûd-ı mezkûre ile mahdûd olan menzil-i mezbûrda bizim ve müvekkili oldığımızın âslan ve kat‘an ‘alâka ve medhâlîmiz kalmadı müşteriyye-i mezbûrenin mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarfıdır keyfe-mâ’-yeşâ’ ve yuhtâr mülkiyyet üzere mutasarrıfa olsun didiklerinde gıbbu’t-tasdîkü’ş-şer‘î mâ-hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundı fî gurre-i Saferi’l-hayr sene seb‘a ve seb‘în ve mi’ete ve elf (11 Ağustos 1763)

Şühûdü’l hâl _____

- Es-Seyyid Mollâ Osman ibn Sâ‘atci
- Ali Beşe ibn Hammâr
- Mollâ Yusuf ibn Hayrullah Dede
- Karın-dâşı Mollâ Mustafa
- Dervîş Ahmed
- Dereveci (دیرودجی) Mehmed Beşe
- Mehmed Çelebi ibn Cernâz (جرناز)
- El-Hâc Yusuf ibn ‘Alem
- Üstâd Osman Bastacı ve gayrihum

Sayfa Numarası: 151/ Belge Numarası: 248

Şerî‘at-şi‘âr Antakya Kâdîsı Efendi –zîde fazluhu- ve mefâhirü’l-emâsil ve’l-akrân a‘yân-ı vilâyet ve iş erleri –zîde kadruhum- inhâ’ olunur ki

İş-bu bin yüz yetmiş yedi senesi mâh-ı Rebî‘i’l-evvel gurresinden (9 Eylül 1763) zabt eylemek üzere Antakya voyvodalığına tarafımızdan dârende-i buyurıldı

kıdvetü'lemâsil ve'l-akrân el-Hâcc Hüseyin Ağa –zîde kadruhu- voyvoda ta'yîn olunmağla imdi mûmâ-ileyh sadâkat ve istikâmet üzere voyvodalık umûrunda kıyâm ve her vechle cümleniz müsâ'adesinde ihtimâm eylemeniz içun dîvân-ı Haleb'den iş-bu buyurıldı tahrîr ve ısdâr ve irsâl olunmuşdur inşâ'llahu te'âlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere mûmâ-ileyh voyvodanızın umûrunda i'ânet ve müzâheret idub mûceb-i buyurıldıyla 'amel ve hilâfından tevakkî ve hazer eyleyesiz deyu

(İmzâ) Fî gurre-i Ra. sene 1177 (9 Eylül 1763)

Sayfa Numarası: 152/ Belge Numarası: 249

Hâlâ Antakya Kâdîsı Efendi ve Voyvodası ağa sâhib-i 'arz-ı hâlin da'vâsı mahallinde ma'rifet-i şer' ve ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle görilub muktezâ-yı şer' üzere ihkâk-ı hakk ve i'lâm olunmak deyu

(İmzâ) Fî 17 Ra. sene 1177 (25 Eylül 1763)

Devletlu ' inâyetlu mürüvvetlu efendim sultânım (boşluk) hazretleri sağ olsun 'arz-ı hâl kulları Antakya Kazâsı Kusayr Nâhiyesi kurâlarından Sağriye nâm karye sâkinlerinden olub yine karye-i mezbûre sâkinlerinden olub Harr ( ) oğlu Ömer nâm kimesne tarlâmı cebren zabt eylemekle mezbûrdan iddi'â eylediğimçun mezbûr ve hevâ-dârı Delî Hasan oğlu Mustafa ve İsâ oğlu Osman nâmân eşkıyâlar ile üzerime hücûm ve hânemi basub 'ırzımı pây-mâl ve dört yüz gurûşluk mikdârî hânem emvâl (*ve*) eşyâmı dahî gasb ve âhz ve hadd-i efzûn ta'addî ve rencîde ve gadr-ı küllî eylemelerin li'llah ve li-resûlihi bu fukarâ kulları hâline merhameten karye-i mezbûre sâkinlerinden hasm-ı eşkıyâ-i mezbûrlar üzerlerine mübâşir kulları ta'yîn ve huzûr-ı 'aliyyeye ihzâr ve mürâfa'a-i şer' ve ihkâk-ı hakk ve emvâlımı tahsîl buyurmaları bâbında emr ve fermân sultânımındır

Bende-i İsmail

Sayfa Numarası: 152/ Belge Numarası: 250

Şerâyi'-i şi'âr fazîletlu semâhatlu Antakya Kâdîsı Efendi ve Voyvodası el-Hâcc Hüseyin Ağa inhâ' olunur ki

Hâlisiye toprağında Zakkûm Beşe bağçesinde bi-gayr-ı hakkın iki nefer kimesneyi katl ve lâşelerini ketm ve ihtifâ' eylediklerini tarafımıza ihbâr itmeleriyle maktûl-i mezbûrların kâtilleri kimlerdir 'alâ-eyy-i hâlin kâtillerini teftîş ve tefahhus olunmak içun tarafımızdan ta'yîn olunan mübâşir ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le

Hâlisiye Karyesi ihtiyârları ve bağçe-i mezbûrun bâğcıvânları ve Karye ve Cerdâkiye karyeleri ihtiyârları ta‘yîn olunan mübâşir ma‘rifeti ve ma‘rifetiniz ile huzûr-ı şer‘e ihzâr ve maktûl-i mezbûrların kâtilleri kimlerdir teftîş ve tefahhus olunub kâtillerini ele geturub ber-mûceb-i şer‘îsi icrâ’ olunmak içun iş-bu tezkire tahrîr[107] ve irsâl olunmuşdur bi-mennihi te‘âlâ vusûlünde bi’l-âhare tahrîr Hâlisiye Karyesi toprâğındaki bâğcıvân-ı mezbûr ve Karye ve Çerdâk karyelerini(*n*) ihtiyârlarını huzûr-ı şer‘e ihzâr itmeniz içun iş-bu tezkire tahrîr olunmuşdur ve’s-selâm

Fî 15 Ra. sene 1177 (23 Eylül 1763)

(İmzâ) Hasan Kethüdâ-yı Vâlî-i Haleb hâlâ

Sayfa Numarası: 152/ Belge Numarası: 251

Fazîletlu semâhatlu Antakya Kâdîsı Efendi ve Voyvodası el-Hâcc Hüseyin Ağa sâhib-i ‘arz-ı hâlin hasmı ta‘yîn olunan mübâşir ma‘rifeti ve ma‘rifet-i şer‘le huzûr-ı şer‘e ihzâr ve mürâfa‘a-i şer‘-i şerîf ve ba‘de’s-sübût hakîkati tarafımıza i‘lâm itmeniz içun iş-bu tezkire tahrîr olunmuşdur

Fî 2 Ra. sene 1177 (10 Eylül 1763)

Devletlu ‘inâyetlu efendim sultânım (boşluk) hazretleri sağ olsun ‘arz-ı hâl kulları oldur ki hâlâ Hâyno Karyesi’nde Mıkâbrûslı oğlu Şeyh Ahmed nâm müfsid köy zâbitine varıb bi-gayr-ı hakkın gamz itmesiyle beni karye-i mezbûre zâbiti tecrîm idub ol-müfsid-i gammâzdan virdüğim cerîme almağa (جريمة) yedime fetvâ-yı şerîfe aldım ve taleb itdim bir pâre virmeyub cevâb virmeleriyle ‘arz-ı hâle cesâret olundı merâhim-i ‘aliyyelerinden mercûdur ki mübâşir kulları ta‘yîn ve mürâfa‘a-i şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr ve fermân efendim sultânım hazretlerinindir

Bende Hâynolı Kara Ali

Sayfa Numarası: 152/ Belge Numarası: 252

Hâlâ Antakya’da ârâm üzere olan kethüdâmız kıdvetü’l-emâcid ve’l-a‘yân Hasan Ağa –zîde mecduhu- inhâ’ olunur ki

İzmîr Mevleviyyeti rütbesiyle hâlâ Haleb’de Kâ’im-i makâm-ı nakîbü’l-eşrâf olan siyâdetlü fazîletlu es-Seyyid Mehmed Efendi birâderlerimizin âhâlî-i Antakya’da ma‘lûmü’l-esâmî kimesnelerde ber-mûceb-i temessük alacağı olub bu

[107] Söz konusu kelime, belgede tekrar yazılmıştır.

âna dek edâ' olunmayub kabzına me'mûr âdemîsini a'zâr-ı vâhiye ile ta'rîf eylediklerini ihbâr ve tahsîli içun buyurıldı ısdârını istid'â itmeleriyle mûmâ-ileyhin ber-mûceb-i temessük alacağı kimlerde ise serî'ân bir ân âkdem tahsîl ve taraflarından kabzına me'mûra teslîm itdirilmeğe ihtimâm eylemek içun dîvân-ı Haleb'den iş-bu buyurıldı tahrîr ve ısdâr (boşluk) ile irsâl olunmuşdur inşâ'llahu te'âlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere efendi-i mûmâ-ileyhin ber-mûceb-i temessük alacağı her kimlerde ise serî'ân bir ân âkdem tahsîl ve taraflarından kabzına me'mûra teslîm itdirilmeğe ihtimâm idub mûceb-i buyurıldı (silik) 'amel ve hareket hilâfından hazer ve mücânebet eyleyesiz deyu

Fî 25 Ra. sene 1177 (3 Ekim 1763)

Sayfa Numarası: 153/ Belge Numarası: 253

Fazîletlu semâhatlu Antakya Kâdîsı Efendi ve Voyvodası el-Hâcc Hüseyin Ağa inhâ' olunur ki Kârsû Karyesi sâkinlerinden derûn-ı 'arz-ı hâlde mestûre'l-esâmîlerin müdde'îsi olmağın merkûmları ta'yîn olunan mübâşir ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le huzûr-ı şer'e ihzâr ve mûceb-i şer'le icrâ' ve ba'de's-sübût i'lâm itmeniz içun iş-bu tezkire tahrîr olundı

Fî 15 Ra. sene 1177 (23 Eylül 1763)

(İmzâ) Hasan Kethüdâ-yı Vâlî-i Haleb hâlâ

Devletlu merhametlu efendim sultânım (boşluk) hazretleri sağ olsun 'arz-ı hâl kullarıdır ki Kârsû sâkinlerinden Sagîr Yahya oğlu Abdülkadir ve 'ammîsi Şeyh Musa bu kullarından tecrîm akçesi talebiyle rencîde ve bir akçe virmeğe iktidârım olmayub viremediğimden bu kullarına rencîde ve kesr-i 'ırz idub kapûma gelub 'ırzımı hetk itmek murâd itmekle merâhim-i 'aliyyelerinden mercûdur ki mübâşir kulları ta'yîn ve huzûr-ı şer'e ihzâr ve mürâfa'a-i şer' olunmak bâbında emr ve fermân efendim sultânım hazretlerinindir

Bende-i Meryem Câriye

Sayfa Numarası: 153/ Belge Numarası: 254

Hâlâ Antakya Kâdîsı Efendi –zîde fazluhu- inhâ' olunur ki husûs-ı mezkûrı ta'yîn olunan mübâşir ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le görilub ihkâk-ı hakk ve sıhhati üzere i'lâm olunmak deyu

Fî 22 Ra. sene 1177 (30 Eylül 1763)

Devletlu ‘inâyetlu merhametlu efendim sultânım hazretleri sağ olsun ‘arz-ı hâl kullarıdır ki bu kullarının birâderi Antakya’dan gelur iken Ziyâret nâm karyeye müsâfir olub ol-gice bi-gayr-ı hakkın birâderimi katl ve hurcını gâret ve cümle eşyâ’sını nehb ve bilâ-keşf kaldırıb bu kullarına gadr-ı küllî eylediklerinden ‘arz-ı hâl tahrîrine cesâret kılındı merâhim-i ‘aliyyelerinden mercûdur ki mezbûr karye şeyhine ve ihtiyârlarına mübâşir kulları ta‘yîn ve dîvân-ı Haleb’e ihzâr ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr ve fermân devletlu ‘inâyetlu efendim sultânım hazretlerinindir

Bende-i Hüseyin

Sayfa Numarası: 153/ Belge Numarası: 255

Fazîletlu Antakya Nâ’îbi Efendi ve Voyvodası el-Hâcc Hüseyin Ağa sâhîbe-i arz-ı hâlin hasm-ı zâbiti ma‘rifeti ve ta‘yîn olunan mübâşir ma‘rifeti ve ma‘rifet-i şer‘le mürâfa‘a-i şer‘-i şerîf ve ba‘de’s-sübût hakîkati üzere tarafımızdan sıhhati i‘lâm olunmak içun iş-bu tezkire tahrîr olunmuşdur

Fî 23 Ra. sene 1177 (1 Ekim 1763)

Hasan Kethüdâ-yı Vâlî-i Haleb hâlâ

Devletlu ‘inâyetlu merhametlu efendim sultânım hazretleri sağ olsun ‘arz-ı hâl kulları budur ki Hünkârlu oğlu Yusuf Çâvûş nâm kimesnede dedemden kalan mîrâsı taleb eyledikde virmeğe ta‘allül ideyor ve ev ve dükkân ve zeytûnluk bâğce ve değirmân ve bu kadar eşyâ’ dahî zimmetinde olmağla ve mâlım istedikde bu kullarına gadr-ı küllî itdikde sultânım hazretlerinden mercûdur ki bu kullarının hakkını hakk itmek bâbında emr ve fermân devletlu ‘inâyetlu merhametlu sultânım hazretlerinindir

Bende-i Zeyneb Hûca (خوجه)

Sayfa Numarası: 154/ Belge Numarası: 256

Nişân-ı şerîf-i ‘âlî-şân tuğrâ-yı garrâ-yı kitî-sitân-ı hâkânî hükmü oldur ki

Antakya’da vâki‘ Sofîlar Câmi‘-i Şerîfi Vakfı’ndan olmak üzere yevmî bir akçe vazîfe ile nısf imâmet cihetine mutasarrıf olan İsmail bin Ali fevt olmağla mahlûlünden sulbî oğlı iş-bu râfi‘-i tevkî‘-i refî‘ü’ş-şân-ı hâkânî Monlâ Mustafa –zîde salâhuhu-ya tevc(*î*)h olunub berât-ı şerîfim virilmek recâsına Antakya Kâdîsı Mevlânâ Mehmed –zîde fazluhu- ‘arz itmekle mûcebince tevcîh olunmak fermânım olmağın hakkında mezîd-i ‘inâyet-i pâdişâh-ânem zuhûra geturub bin yüz yetmiş altı

senesi Muharrem'inin yiğirminci güni târîhiyle müverrah virilan rûşen-i hümâyûnum mûcebince bu berât-ı hümâyûnı virdim ve buyurdum ki mezbûr Monlâ Mustafa veled-i kebîr –zîde salâhuhu- varub müteveffâ-yı merkûm babası yerine ( ) câmi'-i mezkûrda nısf imâmet cihetine mutasarrıf olub edâ-yı hizmet eyledikden sonra ta'y(*î*)n olunan yevmî bir akçe vazîfesin vakf-ı mezbûr mahsûlünden mütevellîsi olanlar yedinden alub mutasarrıf ola şöyle bile 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar hurrîre fî'l-yevmi's-sâlis-i 'işrîn min Muharrem sene sitte ve seb'în ve mi'e ve elf (14 Ağustos 1762)

İslâmbol el-Mahrûse

<u>Sayfa Numarası: 154/ Belge Numarası: 257</u>

Nişân-ı şerîf-i 'âlî-şân tuğrâ-yı garrâ-yı kitî-sitân-ı hâkânî hükmü oldur ki

Medîne-i Antakya'da vâki' Sofîlar Câmi'-i Şerîfi Vakfı'nın yevmî bir akçe vazîfe ile nısf mütevellîsi olan İsmail bin Ali fevt olub yeri hâlî ve mahlûl olmağla yerine sulbî oğlı erbâb-ı istihkâkdan iş-bu râfi'-i tevkî'-i refi'ü'ş-şân-ı hâkânî Mustafa Halîfe her vechle lâyık ve mahall ve müstahakk olmağın babası mahlûlünden teveccüh olunub yedine berât-ı şerîfim virilmek bâbında Kâdîsı Mevlânâ Mehmed –zîde fazluhu- 'arz itmeğin mezbûra vech-i meşrûh üzere sadaka idub bu berât-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûnı virdim ve buyurdum ki ba'de'l-yevm mezbûr Mustafa varub zikr olunan câmi'-i şerîf vakfının müteveffâ babası mahlûlünden nısf mütevellîsi olub hizmet-i lâzımesin mer'î ve mü'eddî kıldıkdan sonra yevmî bir akçe vazîfesin mutasarrıf olub vâkıfın rûhı ve devâm-ı 'ömr ve devlet içun du'âya mer'î ve mü'eddî kıldıkdan sonra yevmî bir akçe vazîfesin mutasarrıf olub vâkfın ravhı ve devâm-ı 'ömr ve devlet içun du'âya müdâvemet eyleye ol-bâbda taraf-ı âhardan ber-vechle dahl ve ta'arruz kılmayalar şöyle bileler 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fî evâsıt-ı Muharremi'l-harâm sene sitte ve seb'în ve mi'e ve elf (2-11 Ağustos 1762)

İslâmbol el-Mahrûse

<u>Sayfa Numarası: 154/ Belge Numarası: 258</u>

Nişân-ı şerîf-i 'âlî-şân tuğrâ-yı garrâ-yı kitî-sitân-ı hâkânî hükmü oldur ki

Medîne-i Antakya'da vâki' Sofîlar Câmi'-i Şerîfi'nde yevmî iki akçe vazîfe ile cüz-hân olan İsmail ibn Ali fevt olub yeri hâlî ve mahlûl olmağla yerine sulbî oğlı

iş-bu râfi‘-i tevkî‘-i refî‘ü’ş-şân-ı hâkânî Mustafa Halîfe her vechle lâyık ve mahall-i müstahakk olmağın babası müteveffâ mahlûlünden teveccüh olunub yedine berât-ı şerîfim virilmek bâbında Kâdîsı Mevlânâ Mehmed –zîde fazluhu ‘arz itmeğin mezbûra sadaka idub bu berât-ı hümâyûnı virdim ve buyurdum ki ba‘de’l-yevm mezbûr Mustafa Halîfe varub müteveffâ mahlûlünden zikr olunan câmi‘-i şerîfde cüz-hân olub hizmet-i lâzımesini mer‘î ve mü’eddî kıldıkdan sonra yevmî iki akçe vazîfesine mutasarrıf olub vâkıfın rûhı ve devâm-ı ‘ömr ve devletçun du‘âya müdâvemet göstere ol-bâbda taraf-ı âhardan ber-vechle mâni‘ ve mezâhim olmayub bir dürlü dahl ve ta‘arruz kılmayalar şöyle bileler ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılalar tahrîren fî evâsıt-ı Muharremi’l-harâm sene sitte ve seb‘în ve mi’e ve elf (2-11 Ağustos 1762) İslâmbol el-Mahrûse

Sayfa Numarası: 155/ Belge Numarası: 259

Şerâyi-i şi‘âr hakîkat-disâr Halebü’ş-Şehbâ’dan Üsküdar’a varınca yol üzerinde vâki‘ olan kudât ve nüvvâb efendiler –zîdet fezâ’iluhu- ve mefâhirü’l-emâsil ve’l-akrân kethüdâ yerleri ve yeniçerî serdârları ve a‘yân-ı velâtın iş erleri -zîde kadruhum- inhâ’ olunur ki

Bu esnâda çûkadârlarımızdan el-Hâcc Hüseyin ba‘zı umûr-ı mühimme ile taraf-ı devlet-i ‘aliyyeye irsâl olunmağla çûkadâr-ı merkûm her kangınızın taht-ı kazâ’ ve hükûmetine varub dâhil olur ise yalnız sekiz nefere yalnız sekiz re’s menzil bârgîri virilub ve yanına süvârî cebelî ta‘yîn idub birbirlerinize emnen ve sâlimen irsâl ve isâl olundığını müş‘ir birbirinizden sened âhz eylemeniz bâbında dîvân-ı Haleb’den iş-bu buyurıldı tahrîr ve ısdâr ve çûkadâr-ı merkûm ile irsâl olunmuşdur inşâ’llahu te‘âlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere ‘amel ve hareket idub hilâfından hazer ve mücânebet eyleyeler deyu

(İmzâ) Fî 5 R. sene 1177 (15 Ekim 1763)

Sayfa Numarası: 155/ Belge Numarası: 260

Şerâyi‘-i şi‘âr hakîkat-disâr Halebü’ş-Şehbâ’dan Üsküdar’a varınca yol üzerinde vâki‘ olan kudât ve nüvvâb efendiler –zîdet fezâ’iluhu- ve mefâhirü’l-emâsil ve’l-akrân kethüdâ yerleri ve yeniçerî serdârları ve sâ’ir a‘yân-ı vilâyet ve iş erleri –zîde kadruhum- inhâ’ olunur ki

Bu def‘a ba‘zı umûr-ı mühimme lâzımü’l-ihtimâm ile çûkadârlarımızdan el-Hâcc Hüseyin her kangınız taht-ı kazâ’ ve hükûmetine varub dâhil olur ise

merkûmun yanına süvârî yarâr cebelî ta‘y(*î*)n olunub emnen ve sâlimen birbirlerinize isâl eylemede zerre mâ-tekâsül ve tehâvüननüz ihtimâli olur ise bir dürlü cevâba kâdir olamayacağınız mukaddemce tefekkür ve çûkadâr-ı merkûmı bir ân âkdemce ve bir sâ‘at mukaddem savb-ı me’mûrasına isâl ve tesy(*î*)re ve birbirlerinize teslîmi müş‘ir sened âhz iderek irsâline bezl-i vüs‘ ve kudret eyleyesiz bu husûsda zerre mâ-tekâsülünüz zuhûr ider ise ‘iyâzu bi’llâhi te‘âlâ cevâba kâdir olamayacağınız ma‘lûm olmak içun dîvân-ı Haleb’den iş-bu buyurıldı tahrîr ve ısdâr ve irsâl olunmuşdur inşâ’llahu te‘âlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere ‘amel ve hareket idub hilâfından hazer ve mücânebet eyleyeler deyu

(İmzâ) Fî 5 R. sene 1177 (15 Ekim 1763)

<u>Sayfa Numarası: 155/ Belge Numarası: 261</u>

Medîne-i Antakya’da Şenbek Mahallesi sâkinlerinden iş-bu bâ‘isü’l-kitâb Mehmed Beşe ibn Ali Beşe nâm kimesne meclis-i şer‘-i hatîr-i lâzımü’t-tevkîrde mahallât-ı medîne-i mezbûreden Kastel Mahallesi sâkinlerinden iken bundan âkdem ‘arîfe (عريفه) fevt olan Hâtûn-zâde es-Seyyid Mehmed bin Ali’nin verâseti zevce-i menkûhası Fatma bint-i Monlâ Osman ile sulbiye sagîre kızı Dûdû’ya ve li-eb kız karındâşı Tebesli/Nîslî ve Emîne Hâtûn’a münhasıra oldığı lede’ş-şer‘ zâhir ve nümâyân oldukdan sonra sagîre(-*i*) mezbûrenin vasiyye(-*i*) mansûbesi olan vâlidesi merkûme Fatma tarafından vesâyeten ve âsâleten redd-i cevâba ve husûmete vekîli olan Hâcı Ömer Efendi bin Hâcı Ali ve mezbûre Emîne tarafından kezâlik der-cevâb ve husûmete vekîl-i müsebbet-i şer‘îsi olan sulbî kebîr oğlı es-Seyyid Mustafa ve mezbûre Tebesli/Nîslî muvâcehelerinde üzerlerine da‘vâ ve ta(*k*)rîr-i kelâm idub müteveffâ-yı mezbûrun dükkânında kefş-gerlik san‘atı içun kendi mâlımdan sermâye ile sahtiyân ve gön ve meşîn âhz ve iştirâ’ idub merkûm es-Seyyid Mehmed beher yevm onar pâreye ücret ile ecîr olub yedinde olan sermâye ve dükkân-ı mezkûrda kefş-gerliğe müte‘allik olan sahtiyân ve gön ve meşîn ve cizmenin cümlesinde müteveffâ-yı merkûmun ‘alâkası olmayub kendi mülküm olmağla hattâ müteveffâ-yı mezbûr es-Seyyid Mehmed[108] **(s. 160-b)** hâl-i hayâtında mezbûr Mehmed Beşe’nin yedinde olan sermâye ve dükkân-ı mezkûrda ve kefş-gerliğe müte‘allik olan sahtiyân ve gerek gön ve meşîn ve cizmenin cümlesi kendi mülkiyetidir benim ‘alâkam yokdur ancak beher yevmiye on pâreye ecr(*î*)im deyu huzûr-ı müslimînde ikrâr ve

[108] Belgenin devamı, 160 numaralı sayfanın sol kısmında numarasız olan sayfanın başında, 289 ve 290 numaralı belgelerin arasında bulunmuştur.

i‘tir(*â*)f itmekle iş-bu mezbûrlar bi-vech müdâhale ve tereke(-*i*) müteveffâ-yı merkûma idhâl itmek murâd iderler sû’âl olunub müdâhaleleri men‘ olunmak matlûbumdur didikde gıbbu’s-sû’âl gıbbu’l-inkâr müdde‘î-i mezbûrdan sıdk-ı makâle muvâfık beyyine taleb olundukda ‘udûl-i ricâl-i müslimînden Ahmed ibn Hâcc Hüsnî ve Hasan Beşe ibn Monlâ İbrahim nâm kimesneler li-ecli’ş-şehâde meclis-i şer‘e hazîrân olub eserü’l-is(*t*)işhâd fî’l-hakîka her birleri ber-minvâl-i muharrer üzere oldığını edâ-yı şehâdet-i şer‘iyye eylediklerinde gıbbu’t-ta‘dîl ve’t-te(*z*)kiye şehâdetleri makbûle ve mesmû‘a olmağın mûcebince müdde‘î(-*i*) merkûm Mehmed Beşe’den eşyâ-yı mezkûr içun verese(-*i*) müteveffâ-yı mezbûrun bi-vech müdâhaleleri men‘-birle mâ-vaka‘ bi’t-taleb ketb olundı fî’l-yevmi’s-sâlis min şehr-i Rebî‘i’l-âhir sene seb‘a ve seb‘în ve mi’e ve elf (11 Ekim 1763)

Şühûdü’l-hâl _____

- Fahrü’l-‘ulemâ’i’l-kirâm el-Hâcc Mehmed Efendi
- Tüccâr-zâde Feyzullah Ağa
- Tüccâr-zâde es-Seyyid Şehâbeddîn ( ) Ağa
- Mü’ezzin Monlâ İbrahim Şettâk ( )-zâde
- Muhtesib Kara Ali Ağa
- İncirci ( )-zâde Monlâ Abdülkadir
- Sakallu Ahmed tâbi‘-i el-Hâcc Mehmed Ağa
- Kefş-ger Hüseyin bin Monlâ Mehmed
- Yusuf Ağa tâbi‘-i Fettâh Ağa

<u>Sayfa Numarası: 156/ Belge Numarası: 262</u>

Çolak Ali nâm kimesne meclis-i şer‘de takrîr-i kelâm idub muhâfız oldığımız Eğrî Geçîd neferâtının iş-bu Rebî‘ü’l-evvel’in şehriyyesine mahsûben Âhî el-Hâcc Ali yedinden doksan gurûş şehr-(silik) tamâmen âhz eyledim didikde (silik)

Fî 4 Ra. sene 1176 (23 Eylül 1762)

<u>Sayfa Numarası: 156/ Belge Numarası: 263</u>

Mezbûr Çolak Ali meclis-i şer‘de takrîr-i kelâm idub muhâfızı oldığımız Eğrî Geçîd neferâtının iş-bu Rebi‘ü’l-âhir şehriyyesi doksan gurûşı Âhî el-Hâcc Ali yedinden tamâmen âhz ve kabz eyledim didikde kayd-şodd

Fî 10 Ca. sene 1176 (27 Kasım 1762)

Sayfa Numarası: 156/ Belge Numarası: 264

Merkûm Çolak Ali Ağa meclis-i şer‘de ikrâr idub muhâfızı oldığımız Eğrî Geçîd neferâtının ‘ulûfelerini şehr-i Cemâziye’l-evvel şehriyyesine mahsûben doksan gurûşı Âhî el-Hâcc Ali yedinden tamâmen âhz ve kabz eyledim didikde kayd-şodd

Mehmed tâbi‘-i Ahmed Efendi Muhzır-başı

Fî 9 B. sene 1176 (24 Ocak 1763)

Sayfa Numarası: 156/ Belge Numarası: 265

Bin yüz yetmiş altı senesinde mâh-ı Cemâziye’l-evvel gurresinden medîne-i Antakya kurbunda vâki‘ Cisr-i Hadîd ve Mîrmîrân’ı Karye-i Sabîha ( ) sâkinlerinden Kûrd Mehmed Cisr-i Hadîd’e ve karındâşı Hasan Mîrmîrân’a beheri onar sekbân ile mahalleyn-i mezkûreyni muhâfaza ve muhârese itmek üzere şehriyyeleri ellişer gurûşdan yüz gurûşa olmak vechle bölük-başı ve muhâfız nasb ve ta‘yîn olundukları cümle ma‘rifetleri ve ma‘rifet-i şer‘le iş-bu mahalle kayd-şodd

Fî gurre-i Ca. sene 1176 (18 Kasım 1762)

Şühûdü’l-hâl _____

- İbrahim Ağa
- Kâtib-zâde el-Hâcc Mehmed Ağa
- Hüseyin Ağa

Ve gayrihum

Sayfa Numarası: 156/ Belge Numarası: 266

Cisr-i Hadîd ve Mîrmîrân Muhâfızı Kûrd Mehmed mahfil-i şer‘de takrîr-i kelâm idub mâh-ı Cemâziye’l-evvel şehriyyesi olan yüz gurûş ‘ulûfemizi Âhî es-Seyyid el-Hâcc Ali yedinden tamâmen ve kâmilen âhz ve kabz eyledim didikde kayd-şodd

Fî 24 C. sene 1176 (10 Ocak 1763)

Şühûdü’l-hâl _____

- İbrâhim Ağa
- El-Hâcc Mehmed Ağa
- El-Hâcc Hüseyin Ağa

Sayfa Numarası: 156/ Belge Numarası: 267

Mîrmîrân Geçîd(*i*) ‘ulûfesi olmak üzere mâh-ı Rebî‘i’l-âhir şehriyyesine mahsûben elli gurûş ‘ulûfe-yi es-Seyyid el-Hâcc Ali yedinden tamâmen âhz eyledim deyu Ali Kethüdâ huzûr-ı şer‘de ikrâr itmeğin kayd-şodd

Fî 24 C. sene 1176 (10 Ocak 1763)

Şühûdü’l-hâl _____

- İbrâhim Ağa
- El-Hâcc Mehmed Ağa
- El-Hâcc Hüseyin Ağa

Sayfa Numarası: 156/ Belge Numarası: 268

Mîrmîrân nâm mahalli muhâfazaya sekiz sekbân ile mâh-ı Şa‘bânü’l-mu‘azzam’ın nısf(*ın*)dan mahall-i mezbûreyi muhâfazaya iltizâm iden D(*û*)rmuş oğlı Ahmed ta‘ahhüd itmekle kayd-şodd

Fî 16 Ş. sene 1176 (2 Mart 1763)

Sayfa Numarası: 156/ Belge Numarası: 269

Mezbûr Çolak Ali Ağa meclis-i şer‘de şehr-i Cemâziye’l-âhir şehriyyesine mahsûben doksan gurûş ‘ulûfemizi Âhî es-Seyyid el-Hâcc Ali yedinden tamâmen âhz ve kabz eyledim deyu ikrâr ve i‘tirâfı kayd-şodd

Sayfa Numarası: 156/ Belge Numarası: 270

Merkûm Çolak Ali Ağa meclis-i şer‘de Receb-i şerîf şehriyyesine mahsûben doksan gurûş ‘ulûfemizi mezbûr Âhî el-Hâcc Ali yedinden tamâmen âhz ve kabz eyledim deyu ikrâr itmekle kayd-şodd

Fî L. sene 1176 (15 Nisan-13 Mayıs 1763)

Şühûdü’l-hâl _____

- Kavvâs Abdullah
- Muhzır-başı el-Hâcc Abdullah

Sayfa Numarası: 156/ Belge Numarası: 271

Mezbûr Çolak Ali Ağa mahfil-i şer‘de şehr-i Şa‘bân ve Ramazân ve Şevvâl aylıkları beher mâh doksan gurûşdan iki yüz yetmiş gurûşı ‘ulûfemiz mahsûben Âhî Bâba yedinden tamâmen âhz ve kabz eyledim deyu ikrârı kayd-şodd

Fî gurre-i Za. sene 1176 (14 Mayıs 1763)

Şühûdü'l-hâl _____

- El-Hâcc Hüseyin Ağa
- Menzilci Mustafa Beşe

Sayfa Numarası: 157/ Belge Numarası: 272

Fazîletlu es-Seyyid el-Hâcc Ahmed Efendi hazretlerinin Orhânlı nâm mezra'ada vâki' olan hurmâlığın ta'şîrine taraf-ı şer'den ta'y(*î*)n olunan muhzır-başı ma'rifetiyle ber-mu'tâd-ı kadîm ta'şîr eylediklerinde hâsılı hınta galle 11 şa'îr galle 12

Sayfa Numarası: 157/ Belge Numarası: 273

- (*Bö*)lük-başı Ebubekr
- Bâyırlı oğlı
- Ali ibn Mehmed ve Mehmed ibn Ali ve
- Hasan ibn Mehmed ve Delî Mehmed ve
- Ahmed ibn Ali ve
- Mehmed ibn Ali

Medîne-i Antakya kurbunda Cû'ayta Geçîdi'ni on nefer piyâde ile muhâfaza itmek üzere bâlâda muharrer olan esâmî ile mezbûr Bölük-bâşı Ebubekr beher şehriyyeleri kırkar gurûşa olmak vechle cümle ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le mâh-ı Saferi'l-hayr gurresinden merkûm Ebubekr bölük-başı nasb ve ta'yîn olundığı kayd-şodd

Fî 6 S. sene 1176 (27 Ağustos 1762)

Şühûdü'l-hâl _____

- Cümle 'ulemâ' ve a'yân ve fukarâ vekîlleri

Sayfa Numarası: 157/ Belge Numarası: 274

Mezbûr Çolak Ali meclis-i şer'de takrîr-i kelâm idub mâh-ı Zî'l-ka'de şehriyyesinden olmak üzere Toprak-hisâr Karyesi'nden Sayhun ( ) -zâde Halil Efendi yediyle doksan gurûş âhz ve kabz eyledim didikde kayd-şodd

Fî 18 Z. sene 1176 (30 Haziran 1763)

Sayfa Numarası: 157/ Belge Numarası: 275

İş-bu yetmiş altı senesine mahsûben Cû‘ayta Bölük-başısı Kûrd oğlu Mehmed meclis-i şer‘de takrîr-i kelâm idub iş-bu mâh-ı Şa‘bân ve Ramazân ve Şevvâl ve Zî’l-ka‘de şehriyyeleri kırkar gurûş olmak üzere Âhî-zâde es-Seyyid Mustafa Efendi yedinden tamâmen âhz eyledim didikde kayd-şodd

Fî 2 S. sene 1177 (12 Ağustos 1763)

Sayfa Numarası: 157/ Belge Numarası: 276

Mezbûr Çolak Ali Ağa mahfil-i şer‘de ‘ulûfemizden mahsûb olmak üzere bin yüz yetmiş altı senesi mâh-ı Zî’l-hicce şehriyyesi olan doksan gurûşı Âhî-zâde es-Seyyid Mustafa Efendi yedinden tamâmen âhz ve kabz eyledim deyu huzûr-ı şer‘de takrîri kayd-şodd

Fî 3 S. sene 1177 (13 Ağustos 1763)

Şühûdü’l-hâl _____

(kayıtlı isim yoktur)

Sayfa Numarası: 157/ Belge Numarası: 277

(*Cû*)‘ayta Bölük-başısı Osman mahfil-i şer‘de Âhî es-Seyyid Mustafa mahzarında ikrâr idub yetmiş altı senesi Zî’l-hicce eş-şerîfe şehriyyesinden olmak üzere kırk gurûş şehriyyemi bi’t-tamâm âhz ve kabz eyledim didikde kayd-şodd

Fî 17 Z. sene 1177 (17 Haziran 1764)

Sayfa Numarası: 157-a/ Belge Numarası: 278

Antakya menzilcisi Mustafa Beşe meclis-i şer‘de takrîr-i kelâm idub Haleb Vâlîsi devletlu ‘inâyetlu Mustafa Paşa efendimizin dâ’ire-i ‘aliyye Bîlân’a dek yüz yetmiş re’s bârgîr teslîm idub müşârün-ileyh yedinden tamâmen âhz ve kabz eyledim didikde kayd-şodd

Gurûş 127,50 her birinin ücreti otuzar pâreden

Fî 29 R. sene 1177 (6 Kasım 1763)

Sayfa Numarası: 157-a/ Belge Numarası: 279

1176 mâh-ı Rebî‘i’l-evvel’in yiğirmi sekizinci (17 Ekim 1762) güni Pazâr güni sâ‘at beşde gün tutulmuşdur

Hazariyye mübâşirinin masrafı yevm-i erba‘adan

Fî 23 M. sene (1)177 (3 Ağustos 1763)

Sayfa Numarası: 157-b[109]/ Belge Numarası: 280

Cisr-i Hadîd Bölük-başısı Ali Kethüdâ mahfil-i şer'de yetmiş altı senesi Zî'l-ka'de ve Zî'l-hicce şehriyyelerine mahsûben beher mâh ellişer gurûşdan yüz gurûş 'ulûfemizi Âhî-zâde es-Seyyid Mustafa Efendi yedinden tamâmen ve (*kâmilen*) âhz ve kabz eyledim deyu ikrârı kayd-şodd

Fî 4 S. sene 1177 (14 Ağustos 1763)

Şühûdü'l-hâl _____

- Muhzır-başı (boşluk) Kâtib Mustafa Efendi

Sayfa Numarası: 158[110]/ Belge Numarası: 281

Medîne-i Antakya Kazâsı'ndan imdâd-ı hazariyye tahsîline me'mûr olan Abdullah Ağa meclis-i şer'-i enverde takrîr-i kelâm idub hâlâ Haleb Vâlîsi devletlu 'inâyetlu veliyyü'n-ni'am Mustafa Paşa hazretlerinin iş-bu yetmiş altı senesine mahsûben imdâd-ı hazariyyesinin taksît-i sânîsi olan iki bin iki yüz otuz bir gurûş bir rub' ve yüz elli gurûş hidmet-i mübâşiriyyeyi me'mûr ve mübâşir oldığım hasebiyle âhâlî yedlerinden tamâmen ve kâmilen âhz ve kabz eyledim zimmetlerinde bir akçe ve bir nesne kalmadı didikde iş-bu mahalle şerh virildi

Fî 22 Ş. sene 1176 (8 Mart 1763)

Şühûdü'l-hâl _____

- Mollâ Ahmed tâbi'-i Amed Efendi (boşluk) Muhzır-başı

Sayfa Numarası: 158/ Belge Numarası: 282

Medîne-i Antakya kurbunda vâki' Cû'ayta Geçîdi'ni hıfz ve hırâset ve sekiz nefer piyâde ile muhâfaza ve muhârese itmek üzere beher şehriyyesi kırkar gurûşa olmak vechiyle ma'rifet-i şer'-i şerîf ve cümle ma'rifetleriyle Okcı 'Aşîreti'nden Kara Hasan oğlu Osman Zî'l-hicce gurresinden bölük-başı nasb ve ta'yîn olundığı kayd-şodd

Fî gurre-i Z. sene 1176 (13 Haziran 1763)

---

[109] 157-158 numaralı sayfaların ardından gelen numarasız sayfada 280 numaralı belge, tek bir belge halinde verildiğinden bu numarasız sayfa 157-b olarak numaralandırılmıştır.

[110] 157 numaralı belge sayfanın sağ kısmında yer alırken sol kısmında sayfa numarası belirtilmemiştir. Bütün geçen belgelerde sıra bozulmadığı için bu sayfa 158 olarak kaydedilecektir. 158 numarası verilen sayfada; 281, 282, 283, 284, 285 ve 286 numaralı belgeler yer almaktadır.

Şühûdü'l-hâl _____

- Beyzâvî Mehmed Efendi
- Velî Ağa menzilci-i sâbıkan
- Âhî el-Hâcc Ali

Sayfa Numarası: 158/ Belge Numarası: 283

Câmi'-i Kebîr sâkinelerinden Şerîfe Hâtûn bint-i (boşluk) mahfil-i şer'de mahalle-i mezbûreden Ebubekr Beşe ibn Mustafa Beşe Cerrâh (جراح) muvâcehesinde ikrâr idub iş-bu mezbûr zevcim olub beynimizde hüsn-i zinde-gânemiz olmadığından beni tatlîk eyledikde ben dahî otuz gurûş mehr-i mu'âhhar ve 'iddet-i nafaka ve süknâ da'vâsında oldığımızda beynimize muslihçun tavassut idub bizleri on gurûş üzerine inşâ-i 'akd-i sulh eylediklerinde ben dahî sulh-i mezbûrı kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûr on gurûşı mezbûr yedinden tamâmen âhz ve kabz idub fî-mâ-ba'd gerek mehr-i mu'âhhar ve gerek 'iddet-i nafaka ve süknâya müte'allik ve sâ'ir 'âmme-i da'vâdan zimmetini ibrâ-i 'âmm ile ibrâ' eyledim didikde ikrârı kayd-şodd

Fî 23 Za. sene 1176 (5 Haziran 1763)

Şühûdü'l-hâl _____

- Malâtyalı oğlu Mehmed Beşe
- Karaksîli oğlu Abdullah Beşe
- Muhzır-başı el-Hâcc Abdullah

Sayfa Numarası: 158/ Belge Numarası: 284

Mîrmîrân Bölük-başısı Durmuş oğlu Ahmed mahfil-i şer'de 'ulûfemize mahsûben şehr-i Şa'bân nısfından mâh-ı Ramazân nısfına gelince dek bir aylık 'ulûfe olmak üzere elli gurûşı Âhî Bâba yedinden tamâmen ve kâmilen âhz ve kabz eyledim deyu ikrârı kayd-şodd

Fî 29 Za. sene 1176 (11 Haziran 1763)

Şühûdü'l-hâl _____

- 'Ulemâ' ve a'yân

Sayfa Numarası: 158/ Belge Numarası: 285

Cisr-i Hadîd Bölük-başısı Ali Kethüdâ huzûr-ı şer'de muhâfızı oldığımız cisr-i mezbûrun şehr-i Şevvâl aylığına mahsûben elli gurûş 'ulûfemizi Âhî-zâde es-Seyyid Mustafa Efendi yedinden tamâmen âhz ve kabz eyledim ikrârı kayd-şodd

Fî 15 Z. sene 1176 (27 Haziran 1763)

Şühûdü'l-hâl _____

(kayıtlı isim yoktur)

Sayfa Numarası: 158/ Belge Numarası: 286

Mîrmîrân Bölük-başısı Durmuş oğlu Ahmed mahfil-i şer'de mâh-ı Ramazân-ı şerîf'inin nısfından Muharremü'l-harâm gurresine (*ge*)lince değin üç buçuk aylık 'ulûfemizi (*be*)her şehriyyesi ellişer gurûşdan yüz yetmiş beş gurûşı Âhî-zâde es-Seyyid Mustafa Efendi yedinden tamâmen âhz ve kabz eyledim deyu ikrârı kayd-şodd

Fî 25 Za. sene 1176 (7 Haziran 1763)

Şühûdü'l-hâl _____

- Da'bûl oğlu Mustafa Beşe

Sayfa Numarası: 160/ Belge Numarası: 287

Haremeyn-i şerîfeyn âhâlîsine beher sene mu'tâdü'l-irsâl olan surre-i hümâyûn bu sene-i mübârekede dahî hazîne-i 'âmireden 'an nakdin ihrâc ve hademe-i devlet-i 'aliyyeden Surre Emîni nasb ve ta'yîn olunan kıdveti'l-emâcid ve'l-a'yân Hüseyin Ağa –zîde mecduhu-ya teslîm olunub surre-i hümâyûn ve emîn-i mûmâ-ileyhi bi'l-cümle sipâh ve silâh-dâr neferâtı ve sâ'ir muhâfazaya me'mûr olanlar ile yolda ve menâzilde muhâfazasına ihtimâm ve ikdâm ve emnen ve sâlimen kazâ-be-kazâ isâl ve selâmet ile Şâm-ı Şerîf'e irsâl olunmak bâbında sadr-ı a'zam ağalarından -'izzetlu- el-Hâcc Mustafa Ağa yediyle ve evâsıt-ı Recebi'l-müreccep târîhiyle bir kıt'a emr-i 'âlî sudûr buldığı kayd-şodd

Fî 14 Ş. sene 1176 (28 Şubat 1763)

Ve mûcebince sadr-ı a'zam mektûbı vârid olmuşdur

Sayfa Numarası: 160/ Belge Numarası: 288

Surre-i hümâyûn ile emîn-i mûmâ-ileyh emîn ve mahfûz mahalle kondurub gicelerde müstevfî bekcîler ta'yîn ve gereği gibi bekledub ve gider oldukda dahî

yanına âdemlerinizden ve gayrîdan ve kazânızda bulunan darb ve harbe kâdir mu‘temedun-‘aleyh âdemlerden yarar ve tüvânâ tüfeng-endâz ve müsellah kadr-ı kifâyeden ziyâde âdemler koşub ve menâzil ve merâhilde muhâfazasına takayyüd-i tâmm ve ziyâde ihtimâm iderek emnen ve sâlimen birbirinize irsâl idub kazâ-be-kazâ irsâlinizi müş‘ir hüccet alub der-devlet-i medâra irsâl ve minvâl-i muharrer üzere Şâm-ı Şerîf’e irsâl olunmak bâbında vüzerâ-yı ‘izâm ve mîr-i mîrân-ı kirâm ve kudât-ı fihâm ve mütesellimler ve kethüdâ yerleri ve yeniçerî serdârları ve zâbitân ve a‘yân-ı vilâyete hitâben mûmâ-ileyh el-Hâcc Mustafa Ağa ile evâsıt-ı Receb târîhiyle bir kıt‘a emr-i ‘âlî sudûrı kayd-şodd

Fî 14 Ş. sene 1176 (28 Şubat 1763)

Sayfa Numarası: 160/ Belge Numarası: 289

Medîne-i Antakya Voyvodası kıdvetü’l-a‘yân el-Hâcc Hüseyin Ağa kendi hüsn-i rızâ ve ihtiyârıyla iş-bu bin yüz yetmiş yedi senesi Muharremü’l-harâm nısfından voyvodalık umûrundan keff-i yed ve isti‘fâ’ ve bir dahî medîne-i mezbûreye voyvoda olmamasına ta‘ahhüd itmeğin minvâl-i muharrer üzere huzûr-ı şer‘de ikrâr ve dîvân-ı Haleb’e i‘lâm olundığı kayd-şodd

Fî 15 M. sene 1177 (26 Temmuz 1763)

Şühûdü’l-hâl _____

(kayıtlı isim yoktur)

Sayfa Numarası: 160-b[111]/ Belge Numarası: 290

Medîne-i Antakya’da Tut Mahallesi sâkinlerinden iken bundan âkdem vefât iden Ebubekr ibn Âli nâm müteveffânın verâseti zevce-i menkûhası Fâtıma bint-i İsmail ile sulbî sagîr oğulları Fethullah ve Ali’ye ceddesi Teslîme nâm hâtûna münhasıra oldığı lede’ş-şer‘ zâhir ve nümâyân oldukdan sonra taraf-ı şer‘den bi’l-iltimâs tahrîr olunan tereke-i müteveffâ-yı merkûm defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur

Fî 7 R. sene 1177 (15 Ekim 1763)

Malzemenin Cinsi	Adedi	Değeri
Köhne döşek	2	Gurûş 3
Köhne yorgân	2	Gurûş 3

[111] 160 numaralı sayfadan sonraki sayfa numaralandırılmadığından 160-b numarası verilmiştir. Bu sayfada 261 numaralı belgenin devamı ile 291 numaralı belgenin başlangıcı burada yer almaktadır.

Köhne kilîm	2	Gurûş 4
Köhne seccâde	1	Gurûş 1
Sahn	2	Gurûş 1
Çît yasdık	3	Gurûş 3
Satîl	3	
Bekmez kantâr	1	Gurûş 15
Ekşi tarhâna	-	Gurûş 1
Köhne gömlek	2	
Bez ‘anterî	1	Gurûş 1,50
Don	1	
Tahta sandûka kebîr	-	Gurûş 2
Köhne merkabe ‘anterî	20	Gurûş 1,25
Sûcuk ve tarhâna	-	Gurûş 3
Tâbe	1	Gurûş 1,25
Kâvuk	1	Gurûş 3
Sârık	2	
Mûşta el	11	Gurûş 1,50
Dezgâh	-	Gurûş 1
Beş-tahta	1	Gurûş 0,50
Mermer	-	Pâre 10
İskemle	1	Pâre 10
Kefş-ger alâtı	-	Gurûş 1
Mahalle-i mezbûrda vâki‘ sâkin oldığı bir bâb menzil	-	Gurûş 150
Hurdavât-ı menzil	-	Gurûş 5
Ayva perverdesi deste	2	Gurûş 1,50

Yekûn Gurûş 204,25

Yalnız iki yüz dört gurûş bir rub‘dur

Minhâ’ el-ihrâcât _____

Techîz ve tekfîn	Gurûş 11
Resm-i kısmet	Gurûş 5
Kâtibiyye	Gurûş 0,75

Çûkadâriyye	Gurûş 0,75
Hüddâmiyye	Gurûş 0,75
İhzâriyye	Gurûş 0,50

Yekûn Gurûş 18,75

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese _____

Hisse-i zevce-i mezbûre	Gurûş 23 - Pâre 7,50
Hisse-i ibni'l-merkûm Fethullah	Gurûş 65 - Pâre 28
Hisse-i ibni'l-merkûm Ali	Gurûş 65 - Pâre 28
Hisse-i cedde-i mezbûre Teslîme	Gurûş 30 - Pâre 36,50

Sayfa Numarası: 160-b/ Belge Numarası: 291

Zevce-i mezbûre Fâtıma dahî fevt olub verâseti sadrı sagîr oğulları mezbûrân Fethullah ve Ali ile vâlidesi Meryem bint-i Monlâ Ahmed'e ve babası İsmail ibn el-Hâcc Veli'ye münhasıra oldığı 'inde'ş-şer' zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra bi'l-iltimâs tahrîr ve takvîm olunan tereke-i müteveffiyye-i mezbûre

Sayfa Numarası: 163[112]/ Belge Numarası: 291

defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur

Fî 7 R. sene 1177 (15 Ekim 1763)

Malzemenin Cinsi	**Adedi**	**Değeri**
İnek re's	1	Gurûş 10
Köhne çiçeklu 'anterî	1	Gurûş 3
Köhne kırmızı cûka biniş	1	Gurûş 4
Mebrûm zirâ'	7	Gurûş 0,75
Çît minder ve yorgân yüzi	2	Gurûş 2
Köhne bûkca	1	Gurûş 3
Yasdık yüzi	6	
Don	2	Gurûş 2
Gömlek	1	
Telli Kaftân	1	Gurûş 20

[112] 161 ve 162 numaralı sayfalar olmadığından dolayı doğrudan sayfa 163'e geçilmiştir.

Sâde	1	
Hamâm tâkımı ve bûkca	-	Gurûş 5
Çâr-şeb	-	Gurûş 2
Keçi	-	Gurûş 2
Gümüş zerîh ve hâtim ve Menkîl (مستكيل)	-	Gurûş 5
Yemenî	2	Gurûş 1
Makrama	3	Gurûş 1
Boşhûn (بوشخون)	1	Gurûş 1
Makrama	1	
Nukûd	-	Pâre 25
Sîm raht	1	Gurûş 12
Şikkede muhayyat pâre	-	Gurûş 45
Mehr-i mu'âhhar der-zimmet-i zevc-i mezbûr	-	Gurûş 50
Zevci müteveffâ-yı mezbûrdan hisse-i ırsiyyesi	-	Gurûş 23 - Pâre 7,50

Yekûn Gurûş 194,50 pâre 2,50

Yalnız yüz doksan (*dört*) buçuk gurûş iki buçuk pâredir

Minhâ' el-ihrâcât _____

Techîz ve tekfîn	Gurûş 11
Resm-i kısmet	Gurûş 4,50
Harc-ı hüccet-i vesâyet ve nafaka ve nezâret	Gurûş 5,50
Kâtibiyye	Gurûş 0,75
Kalemiyye	Gurûş 0,75
Hüddâmiyye	Gurûş 0,75
Çûkadâriyye	Gurûş 0,75
İhzâriyye	Gurûş 0,50

Yekûn Gurûş 24,50

Yalnız yiğirmi dört buçuk gurûşdur

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese _____

Gurûş 170 pâre 2,50

Yalnız yüz yetmiş gurûş iki buçuk pâredir (sahh)

Hisse-i ibn-i mezbûr Fethullah	Gurûş 56 - Pâre 27 Akçe 1
Hisse-i diğer ibn-i mezbûr Ali	Gurûş 56 - Pâre 27 Akçe 1
Hisse-i ümm-i mezbûre Meryem	Gurûş 28 - Pâre 13 Akçe 2
Hisse-i ebî'l-mezbûr İsmail	Gurûş 28 - Pâre 13 Akçe 2

Sayfa Numarası: 163/ Belge Numarası: 292

Hâlâ kethüdâmız kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Hasan Ağa –zîde mecduhu- inhâ' olunur ki

Bundan âkdem Tenzerîyeli Mustafa'nın harekâtı nâ-meşrû'asıyla Ordû Müftîsi üzerine gelub kasd-ı sû-i eyledüğinin sebebi ne oldığın ve dâhil-i hudûd-ı eyâletimiz olan Tenzerî Karyesi re'âyâsından olub bu güne harekâtı neden neş'et idüğinin istihbârı zımnında Rüstem-zâde Mehmed Ağa'ya buyurıldımız irsâl olunmuş idi bu hılâlde cevâbı olmak üzere tarafından gelan mektûbunda Kara Mollâ oğlu Mustafa Lâzıkiyye re'âyâsı ve Lâzıkiyye Sancâğı'nda Bûcâk Mukâta'ası mültezimidir deyu tahrîr olundığı istihbârımızın cevâbı değildir Kara Mollâ oğlu Lâzıkiyye re'âyâsı oldığı ve Bûcâk Mukâta'ası Lâzıkiyye Eyâleti'nden idüği otuz bir senesi târîhinden ma'lûmumuzdur lakin zikr olunan Tenzerîli Mustafa'nın bu misillu dâhil-i hükûmetinizde hareketi kimlere istinâd ile ve kimin himâyesiyle ve ne güne şahsdır (شخصدر) Tenzerîye re'âyâsından bir piyâde felâh olub vüzerâ-yı 'izâm 'iyâlını dâhilinden bilâ-emr-i 'âlî ve lâ-mersûm min-tarafi'l-vâlî bu misillu zümre-i 'ulemâdan olan kimesnenin üzerine tecemmu' ve i'tisâb eyledüğinin künhi üzere 'alâ-eyy-i hâlin-kâne tarafımıza hakîkatini i'lâm eylemeniz içun dîvân-ı Haleb'den iş-bu buyurıldı tahrîr ve ısdâr (boşluk) ile irsâl olunmuşdur inşâ'llahu te'âlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere 'amel ve mûceb-i buyurıldıyla hareket ve hilâfından hazer ve mücânebet eyleyesiz deyu

Fî 9 R. sene 1177 (17 Ekim 1763)

Sayfa Numarası: 164/ Belge Numarası: 293

Şerî‘at-şi‘âr Antakya Kâdîsı Efendi –zîde fazluhu- ve mefâhirü’l-‘ulemâ’i’l-kirâm a‘yânı efendiler –zîde ‘ilmuhu- ve kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân voyvodası Hüseyin ve zâbitân –zîde kadruhum- inhâ’ olunur ki

Bundan âkdem Şuğûr evkâfı mülhakâtından olub Antakya Kazâsı’nda vâki‘ Hacestî ( ) Karyesi re‘âyâsından bâğ bekcisi olub kûrşûn ile (*ma*)drûb ve maktûl olan Kara Veli nâm kimesnenin öteden beru ‘örf-i belde ve ‘âdet-i mer’iyye ve hükûmet üzere bu misillu katîl ve mecrûh ve sâ’ir mevâdd vukû‘ buldukda kazâsının kâdîsı keşf ve ma‘rifet-i şer‘le olan sûret-i keşfi eyâlet vâlîsi olan vezîr-i mükerrem tarafına i‘lâm olunmak mu‘tâd-ı kadîm ve de’b-i müstakîm iken sâlifü’z-zikr kazânızda vâki‘ Hacestî ( ) Karyesi re‘âyâsından bâğ bekcisi olub kûrşûn ile madrûben katl olan Kara Veli nâm kimesnenin hîn-i maktûliyetinde keşf ve i‘lâm-ı şer‘iyyesi bilâ-talebin ( ) tarafımıza irsâl olunması muktezî iken nizâm-ı hükûmete ‘adem-i i‘tibârınızdan nâşî henüz merkûmun keşf-i i‘lâmı tarafımıza irsâl olunmayub ve bu misillu müte‘addid mevâddı dahî veliyy-i mümellek olan vüzerâ-yı ‘izâmdan ketm ve ihfânız mûceb-i ‘itâb ve mu’âheze olunacak mevâddan olub imdi ber-mu‘tâd-ı kadîm ve ‘örf-i beled ve ‘âdet-i mer‘iyye-i hükûmet üzere zîr-i hükûmetimizde ve dâhil-i hudûd-ı eyâletimiz olan kazânızda vâki‘ sâlifü’z-zikr maktûlün keşfi ile i‘lâm-ı şer‘iyyesi tarafımıza ‘alâ-eyy-i hâlin-kâne irsâl ve keyfiyyet gereği gibi ma‘lûmumuz olmağa muhtâc oldığından bilâ-ihmâl i‘lâm-ı mer(*k*)ûmun irsâline mübâderetiniz içun tenbîhen dîvân-ı Haleb’den iş-bu buyurıldı tahrîr ve ısdâr (boşluk) ile irsâl olunmuşdur inşâ’llahu te‘âlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere mûceb-i buyurıldıyla ‘amel ve hareket ve hilâfından gâyeti’l-gâye hazer ve mücânebet eyleyesiz deyu

(İmzâ) Fî 9 R. sene 1177 (17 Ekim 1763)

Sayfa Numarası: 164/ Belge Numarası: 294

Şerî‘at-şi‘âr Antakya Kâdîsı Efendi –zîde fazluhu- ve kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Voyvodası Hüseyin Ağa ve cümle a‘yân ve iş erleri –zîde kadruhum- inhâ’ olunur ki

Bundan âkdem Antakya’nın ba‘zı eşkıyâlarından bir kaç mübtezel kimesneler tahtü’l-leylde hâkim-i makarrı olan mahalli bilâ-tehâşî gelub kûrşûm ( ) darb

itdikleri istimâ‘ olunmağla bu misillu harekete cesâret iden eşkıyâlar kimlerdir ve kimlerin himâyesiyle ve kimlere istinâd ile tahtü’l-leyl hâkim-i mekânına kûrşûm ( ) darb itmelerini gereği gibi teftîş ve tefahhus idub ele geturulmelerin ve ism (*u*) resmleriyle kimlere istinâden bu misillu hareket eylediklerini sıhhati üzere ba‘de’t-tefahhus tarafımıza i‘lâm-ı şer‘iyyesiyle ihbârı ve şekâvet-beşe merkûmunı ele geturdub âhz ve tarafımıza irsâle cümleniz ittifâk-ı ârâ ile husûs-ı mezkûra sa‘y ve ihtimâm eylemeniz içun dîvân-ı Haleb’den iş-bu buyurıldı tahrîr ve ısdâr ve kethüdâmız ‘izzetlu Hakkı Ağa âdemiyle irsâl olunmuşdur inşâ’llahu te‘âlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere kemâl-i ihtimâm ile husûs-ı mezkûrı beyâna çıkarub bu misillu harekete cesâret idenler kimlerdir ve kimlere istinâden bu gûne teczî eyledikleri i‘lâm-ı şer‘iyyesiyle ele geturilub tarafımıza irsâle mübâderet ve mûceb-i buyur(*ul*)dıyla ‘amel ve hareket ve hilâfından hazer ve mücânebet eyleyesiz deyu

(İmzâ) Fî 9 R. sene (1)177 (17 Ekim 1763)

<u>Sayfa Numarası: 165/ Belge Numarası: 295</u>

Şerâyi‘-i şi‘âr Antakya ve Kusayr ve Şugûr ve Hârim ve Selkîn ve Cebel-i A‘lâ ve Cebel-i Bârişa ve Halka ve Ruha (silik) kâdîları efendiler –zîde fazluhum- ve sizler ki nevâhî(-*i*) mezkûre kurâ şeyhleri ve ihtiyârlarısız inhâ’ olunur ki

Bu hılâlde Reyhânlu ‘Aşîreti gelub ‘Amîk Ovası’nda nüzûl ve kazâlarınıza ve fukarâ-yı ra‘iyyete ve ‘ubûr iden ebnâ-i sebîle ve sâ’ir ‘ibâdu’llaha ta‘addî birle isâl-ı mazarrat ve hasâr eylemekden hâlî olmayub ol-makûle kasd-ı hasâret ve zarar ve katl-i nüfûs ve nehb-i emvâla tasaddî idenleri cümleniz ittifâk-ı ârâ ile def‘ ve men‘ ve mündefi‘ olmadıkları halde kıtâlînize tasaddî iderler ise şeref-bahş sudûr iden emr-i ‘alî mûcebince sizler dahî mûcebince muhârebe ile mukâbele ve müdâfa‘alarına ihtimâm ve tarafeynden katl olunanların demmleri heder olmak üzere hıfz-ı emvâl ve nüfûsunuz husûslarında mübâderet ve ihtimâm eylemeniz içun dîvân-ı Haleb’den iş-bu buyurıldı tahrîr ve ısdâr (boşluk) ve irsâl olunmuşdur bi-mennihi te‘âlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere husûs-ı mezkûrde ihtimâm ve mûceb-i buyurıldıyla ‘amel ve hareket ve hilâfından hazer ve mücânebet eyleyesiz deyu

(İmzâ) Fî 7 R. sene 1177 (15 Ekim 1763)

Sayfa Numarası: 165/ Belge Numarası: 296

Şerî‘at-şi‘âr Antakya Kâdîsı Efendi inhâ’ olunur ki sâhib-i ‘arz-ı hâlin da‘vâsı mahallinde ma‘rifet-i şer‘ ve mübâşir ma‘rifetiyle a‘dâl-i hakk üzere görilub ‘alâ-vechi’ş-şer‘ sâbit olan hakkı ihkâk-ı hakk ve i‘lâm olunmak deyu

(İmzâ) Fî 9 R. sene 1177 (17 Ekim 1763)

Devletlu ‘inâyetlu merhametlu efendim sultânım hazretleri sağ olsun ‘arz-ı hâl kulları Antakya sâkinlerinden olub sabâvetim hâlinde iken pederim merhûm olub bu kullarına bir kıt‘a ibrişim bağçesi terk idub Antakya sâkinlerinden Veys oğlı Mehmed nâm kimesne merhûm pederimde alacağım vardır deyu bahânesiyle cebren zabt ve senevî otuz batmân ibrişim irâdını ve senevî yüz gurûşluk kadar sebzevât irâdını ekl ve bel‘ ve bu sitem kullarına hadden efzûn gadr-ı küllî el-yevm bu kulları kendini bilub mezbûrdan mülk-i mezkûremi iddi‘â eyledikde gûn-â-gûn ta‘allül ve muhâlefet itmekle merâhim-i ‘aliyyelerinden mercûdur ki mezbûr hasmım üzerine mübâşir kulları ta‘yîn ve mahallinde mürâfa‘a-i şer‘ ve mülkimi tahsîl bu kullarına zabt buyurmaları bâbında emr ve fermân efendim sultânım hazretlerinindir

Bende-i Hüseyin

Sayfa Numarası: 166/ Belge Numarası: 297

Medîne-i Antakya mahallâtından Tâbi‘-i Sofîlar Mahallesi sâkinelerinden iken bundan âkdem fevt olan Fatma bint-i Mehmed nâm müteveffiyenin verâseti zevci es-Seyyid Abdurrahman ile sadriye(-*i*) sagîre kızları Hadîce ve Ümmühânî’ye ve vâlidesi Rukiyye Hâtûn bint-i Hüseyin Efendi’ye münhasıra oldığı lede’ş-şer‘ zâhir ve nümâyân oldukdan sonra bi’l-iltimâs tahrîr ve takvîm ve beyne’l-verese tevzî‘ ve taksîm olunan tereke(-*i*) müteveffiye(-*i*) mezbûre defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur

Fî 12 R. sene 1177 (20 Ekim 1763)

Malzemenin Cinsi	**Adedi**	**Değeri**
Minder yüzi ve sînî örtüsü	2	Gurûş 3
Hâre kaftân	-	Gurûş 8,25
Bûğca	2	Gurûş 2
Ayak donı	2	Gurûş 3
Hamâm tâkımı	-	Gurûş 3
Sîm kûşâk	-	Gurûş 6

Şikke	-	Gurûş 60
Şikkede nısf altûn	33	Gurûş 45
Kûtnû yüzlü yorgân	2	Gurûş 10
Döşek	2	Gurûş 5
Yasdık	1	Gurûş 1
Azârîce (ازاريچه) ve köhne cizme	-	Gurûş 2
Mehr-i mu'âhhar der-zimmet-i zevc	-	Gurûş 50
Mahalle-i mezbûrede vâki' bir bâb kirâcı havlîsı		Gurûş 200

Yekûn Gurûş 406,75

Minhâ' el-ihrâcât _____

Resm-i kısmet	Gurûş 10
Kâtibiyye	Gurûş 2
Çûkadâriyye	Gurûş 1 - Pâre 15
Hüddâmiyye	Gurûş 1 - Pâre 15
İhzâriyye	Gurûş 0,75 - Pâre 5
Harc-ı hüccet-i vesâye ve nafaka	Gurûş 5

Yekûn Gurûş 20 pâre 25

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm _____

Gurûş 386,25 yalnız üç yüz seksan altı gurûş bir rub'dur

- Hisse-i zevci'l-mezbûr es-Seyyid Abdurrahman Gurûş 89 - Pâre 5,50
- Hisse-i binti'l-mezbûre Hadîce Gurûş 118,75 - Pâre 4
- Hisse-i diğer binti'l-mezbûre Ümmühânî Gurûş 118,25 - Pâre 4
- Hisse-i ümmi'l-mezbûre Rukiyye Hâtûn Gurûş 59 - Pâre 16,50

Sayfa Numarası: 166/ Belge Numarası: 298

Medîne-i Antakya mahallâtından Câmi'-i Kebîr Mahallesi sâkinlerinden iken bundan âkdem fevt olan Mustafa Beşe ibn Gök Ali nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Rahîme Hâtûn ile sulbiye(-*i*) kebîre kızı Âişe'ye ve sulbî kebîr oğulları

İsmail ve Gökce'ye münhasıra oldığı lede'ş-şer' zâhir ve nümâyân olmağla mezbûretân Rahîme ve Âişe Hâtûn'un zâtları ba'de't-ta'rîfü'ş-şer' ve mezbûr İsmail ve merkûm Gökce tarafından bey'-i âtî'z-zikri ikrâra vekîl-i müsebbet-i şer'îsi olan Neccâr-zâde es-Seyyid Feyzullah Ağa nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde mahallât-ı medîne-i mezbûreden Meydân Mahallesi sâkinlerinden iş-bu sâhibânü'l-kitâb es-Seyyid Hüseyin Ağa ibn Ömer Efendi ve Kantara Mahallesi mütemekkinlerinden Zımmî Butrûs veled-i Beşâle nâm zımmî mahzarlarında her birleri bi'l-vekâle ve bi'l-âsâle ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idub tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdan olub medîne-i mezbûre kazâsına tâbi' Karacây-ı Kebîr'de Karye-i Hâcc Habîblu toprağında vâki' bir tarafdan es-Seyyid el-Hâcc Ahmed Efendi bağçesi ve bir tarafdan nehr-i cârî ve bir tarafdan Telle (تلة) ve bir tarafdan Sarrâc el-Hâcc Hasan bağçesi ile müntehî ve mahdûd bir sütûn üzere mebnî bir bâb dam-ı harîr ve bir dolab harîri muhtevî olan bir kıt'a harâbe tut bağçesini tarafeynden icâb ve kabûlı hâvî şürût-ı müfsi(*d*)eden 'ârî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'îyle müşteriyân-ı mezbûrân es-Seyyid Hüseyin ve Butrûs nâm mesfûra 'alâ'l-iştirâki's-seviyye iki yüz doksan beş gurûş semen mukâbelesinde bey' ve temlîk ve teslîm eylediğimizde mezbûrân dahî ber-vech-i muharrer iştirâ' ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabûl idub semen-i mebî' olan meblağ-ı mezbûr iki yüz doksan beş gurûşı mezbûrân es-Seyyid Hüseyin ve Butrûs yedlerinden bi't-tamâm ve'l-kemâl âhz ve kabz ve kabûl ve istîfâ ve beynimizde bi-kadri't-tahs(*î*)s (بقدر التحصيص) iktisâm eyledik min-ba'd hudûd-ı mezkûre ile mahdûd olan bir kıt'a tut bağçesinde bizlerin ve müvekkilim merkûm Gökce'nin âslâ ve kat'â 'alâka ve medhallerimiz kalmadı müşteriyân-ı mezbûrân es-Seyyid Hüseyin ve Butrûs'un mülk-i müşterâları ve hakk-ı sarfîleridir keyfe-mâ'-yeşâ' ve haysü-mâ'-yuhtâr mülkiyyet üzere mutasarrıf olsunlar didiklerinde **(s. 167)** gıbbe't-tasdîk mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı

Fî'l-yevmi't-tâsi' min Rebî'i'l-âhir li-sene seb'a ve seb'în ve mi'ete ve elf

(17 Ekim 1763)

Şühûdü'l-hâl _____

- Fahrü'l-'ulemâ'i'l-kirâm el-Hâcc İbrahim Efendi el-Müftî hâlâ
- Monlâ Ahmed
- Ömer Ağa
- Çâvûş-zâde İsmail Ağa
- Mustafa Ağa Solak-zâde

- Es-Seyyid Yusuf ibn Osman
- Kahveci el-Hâcc Abdülkadir
- Berber Mehmed Ali
- Hâcı ( ) Murâd-zâde Yusuf Ağa
- Arzû oğlu Yusuf

Sayfa Numarası: 167/ Belge Numarası: 299

Şerî‘at-şi‘âr Antakya Kâdîsı Efendi ve Voyvodası ağa bu husûs içun mukaddem buyur-(silik) ve mübâşir olmamış ise sâhib-i ‘arz-ı hâlin da‘vâsı mahallinde husemâsıyla ma‘rifet-i şer‘ ve mübâşir ma‘rifetleriyle görilub ber-muktezâ-yı şer‘ kavîm-i sâbit ve zâhir olan hakkı ihkâk ve i‘lâm olunmak deyu

Fî 3 R. sene (1)177 (11 Ekim 1763)

Devletlu ‘inâyetlu merhametlu efendim sultânım (boşluk) hazretleri sağ olsun ‘arz-ı hâl kulları budur ki bu kulları Antakya sâkinlerinden Ahmed nâm kimesne kullarına iki sene hizmet idub yetmiş iki sene hizmet idub yetmiş iki gurûş hakkım ider taleb eyledikde edâsına ta‘allül ve rencîde ve bu kullarına gadr-ı küllî eyledikde ‘arz-ı hâle cesâret kılındı merâhim-i ‘aliyyelerinden mercûdur ki merkûm mübâşir ta‘yîn ve hakkımı tahsîl ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr ve fermân ve lutf-ı ihsân devletlu ‘inâyetlu merhâmetlü efendim sultânım hazretlerinindir

Bende-i Kara Mehmed

Sayfa Numarası: 167/ Belge Numarası: 300

Şerî‘at-şi‘âr Antakya Kâdîsı Efendi –zîde fazluhu- husûs-ı mezkûra bundan âkdem faysal virilmamış ise ta‘yîn olunan mübâşir ma‘rifetiyle sâhib-i ‘arz-ı hâl husemâsıyla ba‘de’l-mürâfa‘a sâbit olan hakkı tahsîl ve sıhhati üzere tarafımıza i‘lâm olunmak deyu

(İmzâ) Fî 11 R. sene 1177 (19 Ekim 1763)

Devletlu ‘inâyetlu merhametlu efendim sultânım hazretleri sağ olsun ‘arz-ı hâl kullarıdır ki Antakya Kazâsı’nda Telhabeş nâm karye âhâlîlerinden olub yine karye-i mezkûre âhâlîleriyle harmen husûsıçun münâza‘a olmağla hîn-i karındâşımı bıçâkla darb ve omuzundan cerh idub el-ân mecrûh olmağla hâk-i pây-ı ‘aliyyeye ‘arz-ı hâlim olmuşdur merâhim-i ‘aliyyelerinden mercûdur ki merkûmlara mübâşir

kulları ta‘yîn ve şer‘le hakkımı ihkâk buyurılmak bâbında devletlu mürüvvetlu merhametlu efendim sultânım hazretlerinindir

Bende-i Ali

Sayfa Numarası: 167/ Belge Numarası: 301

Şerî‘at-şi‘âr Antakya Kâdîsı Efendi inhâ’ olunur ki husûs-ı mezbûrı ta‘yîn olunan mübâşir ma‘rifeti ve ma‘rifet-i şer‘le görilub ihkâk-ı hakk ve sıhhat ve hakîkati i‘lâm olunmak deyu

(İmzâ) Fî 2 R. sene 1177 (10 Ekim 1763)

Devletlu ‘inâyetlu merhametlu sultânım hazretleri sağ olsun ‘arz-ı hâl kulları budur ki Antakya Kazâsı’na tâbi‘ Kusayr Nâhiyesi’nde vâki‘ Mıkâbrûs nâm karye âhâlîleri zimmetlerinde ber-mûceb-i temessük beş yüz otuz dört gurûş alacak hakkım olub taleb eylediğimde edâda ta‘allül ve muhâlefet itmeleriyle merâhîm-i ‘aliyyelerinden mercûdur ki karye-i mezbûre âhâlîlerine mübâşir kulları ta‘yîn ve hakkımı tahsîl buyurılmak bâbında emr ve fermân devletlu ‘inâyetlu efendim sultânım hazretlerinindir

Bende-i Memiş

Sayfa Numarası: 167/ Belge Numarası: 302

Şerî‘at-şi‘âr Antakya Kâdîsı Efendi ve Voyvodası ağa sâhib-i ‘arz-ı hâlin da‘vâsı mahallinde ma‘rifet-i şer‘ ve mübâşir ma‘rifetiyle görilub ber-muktezâ-yı şer‘ kavîm-i sâbit ve zâhir olan hakkı ihkâk ve i‘lâm olunmak deyu

Fî 2 R. sene (1)177 (10 Ekim 1763)

Devletlu ‘inâyetlu merhametlu sultânım (boşluk) hazretleri sağ olsun ‘arz-ı hâl kulları budur ki karye-i merkûme zâbiti tarafından me’mûren ta‘yîn olunub mahsulâta dâ’îr beynlerinde nizâ‘ vukû‘ bulub bi-gayr-ı hakkın karındâşım merkûm Yusuf kullarını âhâlî-i karye-i mezkûre katl **(s. 168)** itmeleriyle merâhim-i ‘aliyyelerinden mercûdur ki karye-i merkûme âhâlîsinden karındâşımın kânını ve ihkâk-ı hakk içun mübâşir kulları ta‘yîn ve hakkımı hakk buyurılmak bâbında emr ve fermân devletlu ‘inâyetlu merhametlu sultânım hazretlerinindir

Bende-i Hüseyin

Sayfa Numarası: 168/ Belge Numarası: 303

Kıdvetü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l-fazl ve'l-kelâm Mevlânâ Antakya Kâdîsı –zîde fazluhu- ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân kazâ-i mezbûrda yeniçerî zâbiti olan Tûrnâcı-başı İbrahim –zîde mecduhu- ve kıdvetü's-sikât ve'l-müstahfızîn Haleb Kal'ası Dizdârı –zide hıfzahu- tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki

Antakya'da bundan âkdem serdâr olan Şerefüddin nâm müfsid kendu hâlinde olmayub dâ'imâ îkâz-ı fitne ve fesâd ve ihtilâl-i nizâm-ı beldeye bâdî hareket-i reddiyyeden hâlî olmaduğı der-'aliyyeme inhâ' ve ihbâr olunmağla te'dîb ve tehdîd ve ıslâh-ı nefs idince Haleb Kal'ası'na kal'a-bend içun emr-i şerîfim sudûrı istid'â' olunmağla ocâkdan mübâşir ma'rifetiyle mezbûr Şerefüddin Haleb Kal'ası'na kal'a-bend olunmak fermânım olmağın (boşluk) irsâl olunmuşdur vusûlünde gerekdir ki sâdır olan fermân-ı celîli'l-kadrım mûcebince mezbûrı Haleb Kal'ası'na irsâl ve sen ki dizdâr-ı mûmâ-ileyhsin mübâşir-i merkûm ma'rifetiyle vürûd iden mezbûrı dizdârı oldığın kal'ada muhkem habs ve kal'a-bend eyleyub bilâ-emr-i şerîf ve mûcebince bilâ-mektûb ıtlâkdan hazer eyleyesin deyu iftihârü'l-ümerâ' ve'l-ekâbir bi'l-fi'l dergâh-ı mu'allâm yeniçerîleri ağası olan Mehmed Ağa –dâme 'uluvvuhu- tarafından mührlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere 'amel olunmak bâbında fermân-ı 'âlî-şânım sâdır olmuşdur buyurdum ki (boşluk) vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîli'l-kadrım ve ağa-yı mûmâ-ileyh tarafından virilan mührlü mektûb mûcebince 'amel idub hilâfına rızâ' ve cevâz göstermeyesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahrîren fî evâhir-i Saferi'l-hayr li-sene seb'a ve seb'în ve mi'e ve elf (31 Ağustos-8 Eylül 1763)

Be-Makâm-ı İslâmbol el-Mahrûse

Sayfa Numarası: 168/ Belge Numarası: 304

Şerî'at-şi'âr medîne-i Antakya Kâdîsı Efendi –zîde fazluhu- ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân medîne-i mezbûrda Yeniçerî Zâbiti olan Tûrnâcı-başı İbrahim Ağa –zîde mecduhu- ve kıdvetü's-sikât ve'l-müstahfızîn Haleb Kal'ası Dizdârı olan (boşluk) –zîde hıfzuhu- inhâ' olunur ki

Medîne-i Antakya'da bundan âkdem serdâr olan Şerefüddin nâm müfsîd kendi hâlinde olmayub dâ'imâ îkâz-ı fitne ve fesâd ve ihtilâl nizâm-ı beldeye bâdî hareket-i reddiyeden hâlî olunmadığı der-'aliyyeye inhâ' ve ihbâr olunmağla te'dîb ve tehdîd ve ıslâh-ı nefs idince Haleb Kal'ası'na kal'a-bend içun emr-i şerîf sudûrı istid'â olunmağla ocâkdan mübâşir ma'rifetiyle mezbûr Şerefüddin Haleb Kal'ası'na

kal‘a-bend olunmak bâbında fermân-ı celîli’ş-şân sâdır olmağın mûcebince iş-bu mektûb tahrîr ve irsâl olunmuşdur inşâ’llahu te‘âlâ vusûlünde gerekdir ki sâdır olan fermân-ı celîli’ş-şân mûcebince mezbûrı Haleb Kal‘ası’na irsâl ve sen ki dizdâr-ı merkûm mübâşir-i merkûm ma‘rifetiyle vürûd iden mezbûrı dizdârı oldığın kal‘a-i merkûmede muhkem habs ve kal‘a-bend eyleyub bilâ-emr-i şerîf ve mûcebince bilâ-mektûb ıtlâkından hazer mazmûn-ı emr-i ‘âlî ve mûceb-i mektûb ile ‘âmil olasız tahrîren fî evâhir-i şehr-i Saferi’l-hayr li-sene seb‘a ve seb‘în ve mi’ete ve elf (31 Ağustos-8 Eylül 1763)

(İmzâ) Mehmed Ağa-yı Yeniçerîyân-ı Dergâh-ı ‘Âlî

Sayfa Numarası: 169/ Belge Numarası: 305

Şerî‘at-şi‘âr Antakya Kâdîsı Efendi –zîde fazluhu- ve kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Voyvodası ağa ve Yeniçerî Serdârı Ser-tûrnâ İbrahim Ağa –zîde kadruhu- inhâ’ olunur ki

Sâbıkan Antakya Serdârı Şerefüddin nâm kimesnenin Haleb Kal‘ası’na vaz‘ ve habs olunması içun bu esnâda emr-i ‘âlî şeref-sudûr ve mûcebince ağa-yı yeniçerîyân dergâh-ı ‘âlî tarafından mektûb vürûd eylediğinden mezbûr Şerefüddin’in zâbiti ve mübâşiri ma‘rifetiyle âhz ve emr ve fermân buyurıldığı üzere Haleb Kal‘ası’na irsâl ve teslîmi muktezî olmağla imdi mezbûr Şerefüddin bi-eyy-i hâlin emr ve fermân buyurıldığı üzere zâbiti ve mübâşiri ma‘rifetiyle âhz ve gönderub Haleb Kal‘ası’na vaz‘ ve teslîm itdirmeniz içun şeref-sudûr iden emr-i ‘âlî mûcebince dîvân-ı Haleb’den iş-bu buyurıldı tahrîr ve ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuşdur inşâ’llahu te‘âlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere mezbûr Şerefüddin’i bir ân âkdem ve bir sâ‘at mukaddem zâbiti ve mübâşiri ma‘rifetiyle âhz ve esnâ-yı râhda muhâfaza olunarak emr ve fermân buyurıldığı üzere Haleb Kal‘ası’na irsâl ve kal‘a-i merkûm dizdârına teslîm itdirmeğe ihtimâm-i tâmm idub mûceb-i emr-i ‘âlî ve buyurılduyla ‘amel ve hareket ve hilâfından mücânebet eyleyesiz deyu

(İmzâ) Fî 9 Ra. sene 1177 (17 Eylül 1763)

Sayfa Numarası: 169/ Belge Numarası: 306

Medîne-i Antakya’da Habîbü’n-Neccâr Mahallesi sâkinlerinden iken bundan âkdem gâ’îb ve mefkûd ve hayavatı ve memâtı nâ-ma‘lûm olan Hâcı Mehmed Beşe ibn Mehmed’in hayât ve memâtı zuhûrına değin emvâl ve eşyâsını hıfz itmek üzere

taraf-ı şer‘den bâ-hüccet-i şer‘iyye kayyım nasb ve ta‘yîn olunan mefkûd-ı mezbûrun kız karındâşı Fâtıma Hâtûn ma‘rifeti ve ma‘rifet-i şer‘le tahrîr ve mezbûre Fâtıma’ya teslîm olunan eşyâ’ defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur

Fî 19 R. sene 1177 (27 Ekim 1763)

Malzemenin Cinsi	**Adedi**	**Değeri**
Beyâz bez tob pârçe	48	Kıyye 3,50 ( ) Gurûş 144
İnce bez tob pârçe	71	Kıyye 3,50 ( ) Gurûş 248,50
Cübbe gûcen kürk	1	Gurûş 8,25
Cûka biniş	1	Gurûş 7
Mukaddem Bağdâd kûşâğı	1	Gurûş 8
Cûka cübbe	2	Gurûş 11
Mûsul sârığı	10	Kıyye 1 Gurûş 10
Köhne tüfeng	1	Gurûş 3
Kalkân	1	
Nukûd	-	Gurûş 40
Bâkır	-	Gurûş 84
Tahta sandûka ve sicîm	-	Gurûş 1
		Yekûn Gurûş 564,75

Minhâ’ el-ihrâcât _____

- Resm-i mahkeme Gurûş 13,50
- Kâtibiyye Gurûş 2,50 - Pâre 5
- Çûkadâriyye Gurûş 2
- Hüddâmiyye Gurûş 2
- İhzâriyye Gurûş 1,25
- Harc-ı hüccet-i kayyım ve kalemiyye Gurûş 5,25
- Mefkûd-ı mezbûrun gaybetinden mukaddem deyni içun havâle ve Bûzgelle ( ) yediyle virilan meblağ katırcıya Gurûş 5,50
- Hammâl oğluna Gurûş 5,50

- Kazgâncı Yâsef'e Gurûş 24
- Bez masrafı Gurûş 22,25
- **Yekûn Gurûş 83,75 pâre 5**

Sahhü'l-bâkî

Der-yed-i kayyım-ı mezbûra _____

Gurûş 481 pâre 5 yalnız dört yüz seksan bir gurûş beş pâredir

<u>Sayfa Numarası: 170/ Belge Numarası: 307</u>

Şerî'at-şi'âr Antakya Kâdîsı Efendi –zîde fazluhu- ve Voyvodası ağa inhâ' olunur ki bu husûsa mukaddemâ faysal virilmamiş ise sâhib-i 'arz-ı hâlin yedinde olan fetvâ-yı şerîfe ba'de'n-nazar ta'yîn olunan mübâşir ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le görilub ihkâk-ı hakk ve sıhhat ve hakîkati üzere i'lâm olunmak deyu

Fî 18 R. sene (1)177 (26 Ekim 1763)

Devletlu 'inâyetlu merhametlu efendim sultânım (boşluk) hazretleri sağ olsun 'arz-ı hâl kullarıdır ki bu kulları Antakya sâkinlerinden olub birâderim Mehmed kulları Şeyh oğlu Mustafa Ağa'nın hidmetinde iken karındâşımın 'ırzını mutâlebesi oldukda birâderim kulları bu ef'âl-i 'ırz-kerliği (عرض کسرلیکی) kabûl itmeyub mâ-beynlerinde mücâdele hâsıl ve birâderim mezkûr ağayı darb ve katl itmekle der-'akabince maktûlün karındâşı girift ve şer'e geturub fetvâya mürâca'at eyledikde birâderim kullarının 'ırzını mutâlebesi olduğı içun şer'an ta'zîr ve katline cevâz virilmeyub mezkûr ağanın karındâşı ve Şerefüddin Ağa ve Kâtib-zâde nâmûn kimesneler Kara İbrahim Ağa'ya varub ta'rîf eylediler ki eğer bu âdemi öldürmeseniz (اولدرمسکز) ve hüddâmlarımız dahî bizi ona kezâlik katl iderler deyu maktûlün karındâşı kendi destiyle karındâşımı darb ve katl eylediği bilâ-emr bilâ-şer' katl eyledüği ecilden 'arz-ı hâle cesâret olundı merâhim-i 'aliyyelerinden mercûdur ki mübâşir kulları ta'yîn ve dîvân-ı Haleb'e ihzâr ve yedimde olan fetvâ-yı şerîfe nazar ve hakkım icrâ-yı hakk buyurmaları bâbında emr ve fermân efendimindir

Bende-i Ömer

<u>Sayfa Numarası: 170/ Belge Numarası: 308</u>

Medîne-i Antakya'da Habîbü'n-Neccâr Mahallesi sâkinlerinden iken bundan âkdem vefât iden Mustafa bin Abdülkadir'in verâseti zevce-i menkûhası Fâtıma bint-i el-Hâcc Mehmed ile sulbî kebîr oğulları Monlâ Halil ve Abdülkadir'e münhasıra

oldığı lede'ş-şer' zâhir oldukdan sonra bi'l-iltimâs tahrîr ve takvîm ve beyne'l-verese bi'l-farîzati'ş-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûr defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur

Fî gurre-i R. sene 1177 (9 Ekim 1763)

- Tîmûr merbend ( ) 1, Üzengî 1, Şam'dân 1, Gurûş 3,50
- İskemle 1, Küleng 1, Gurûş 0,75
- Tahra 2, Kebîr/Keser ( ) 2, Bûkâğı 2, Gurûş 3
- Köhne kılıç 1, Gurûş 1
- Bâkır batmân 34, Nugî 9 Gurûş 69,50
- Çanâk 6, Gurûş 0,50
- Çît mak'ad 3, Gurûş 5,50
- Dûge 2, Keçi 2, Oğlâk 15, Gurûş 15
- Nısf hisse bârgîr, Gurûş 15
- Bir re's tây 1, Gurûş 15
- Öküz çift 3, Gurûş 80
- Çûkâk Karyesi'nde vâki' nısf hisse üzüm bâğı Gurûş 50
- Çûrâkerek/Çevrâkerek ( ) Mezra'ası'nda vâki' bir kıt'a tut bağçesi Gurûş 300
- Mahalle-i mezbûrede vâki' üç rub' hisse menzil Gurûş 225
- Yetmiş beş ve yetmiş altı senesinde ba'de'l-masârif bağçe ve çift irâdı Gurûş 12 Pâre 18 **Yekûn Gurûş 795,75 pâre 8**

Minhâ' el-ihrâcât _____

El-Hâce bi-nâm Hüdâvîrdî kızı Emîne Hâtûn

Gurûş 272,75

Sahhü'l-bâkî _____ **Gurûş 523 - Pâre 8**

Hisse-i zevce-i mezbûre	Gurûş 65 - Pâre 16
Hisse-i ibn-i mezbûr Mollâ Halil	Gurûş 228,75 - Pâre 6
Hisse-i diğer ibn-i merkûm	Gurûş 228,75 - Pâre 6

Sayfa Numarası: 171/ Belge Numarası: 309

Medîne-i Antakya mahallâtından Habîbü'n-Neccâr Mahallesi sâkinlerinden iken bundan âkdem fevt olan Abdülkadir ibn Mustafa'nın verâseti zevcesi Zeyneb bint-i Ahmed Beğ ile sulbî sagîr oğlu Abdülkadir'e ve vâlidesi Fâtıma bint-i el-Hâcc Mehmed'e münhasıra oldığı lede'ş-şer' zâhir oldukdan sonra bi'l-iltimâs tahrîr ve takvîm ve beyne'l-verese tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûr defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur

Fî gurre-i R. sene (1)177 (9 Ekim 1763)

Malzemenin Cinsi	**Adedi**	**Değeri**
Cedîd döşek	2	Gurûş 7
Yorgân cedîd ve köhne	3	Gurûş 6
Kilîm cedîd	2	Gurûş 10
Çâtma yasdık	3	Gurûş 7
Câr-şeb	1	Gurûş 1
Tûfeng	1	Gurûş 11
Piştov çift	1	
İğer ma'a tâkım	-	Gurûş 12
Cûka cübbe	2	Gurûş 6 - Pâre 12
Tarsus kûşâğı	-	Gurûş 3,50 - Pâre 2
Cûka biniş	2	Gurûş 9 - Pâre 17
Cakşır	1	Gurûş 3,50 - Pâre 2
Kerm-sûd kaftân	1	Gurûş 4,75
Çiçeklu 'anterî	-	Gurûş 3 - Pâre 2
Sârık	3	Gurûş 8 - Pâre 5
Kâvuk	1	
Alâca 'anterî	-	Gurûş 1,75
Beyâz bez 'anterî	2	Gurûş 2,75
Gömlek	1	Gurûş 1 - Pâre 4
Babası merkûm Mustafa'dan isâbet iden hisse-i örfiyyesi	-	Gurûş 228,75 - Pâre 6
Nukûd	-	Gurûş 4 - Pâre 5
Sîmlu balık dîşi kabzalu hancer	-	Gurûş 15
	Yekûn Gurûş 345,50 pâre 3	

Yalnız üç yüz kırk beş gurûş yiğirmi üç pâre

Minhâ' el-ihrâcât _____

Techîz ve tekfîn ve ta'mîr-i mezâr	Gurûş 31
Deyn-i bi-nâm Kilisli Hâcı Mehmed	Gurûş 7,50
Deyn-i bi-nâm Hâcı Hüseyin Efendi	Gurûş 3,75
Deyn-i bi-nâm Şerîf Mehmed Efendi	Gurûş 3
Deyn-i bi-nâm Zeyneb	Gurûş 15
Deyn-i bi-nâm Yahûdî	Gurûş 0,50
Deyn-i bi-nâm zevce-i mezbûre	Gurûş 17
Mehr-i mu'âhhar-ı mezbûre	Gurûş 10

Yekûn Gurûş 178 pâre 18

Sahhü'l-bâkî _____ **Gurûş 167 - Pâre 18**

Hisse-i zevce-i mezbûre	Gurûş 20,75 - Pâre 7
Hisse-i ibni'l-merkûm Abdülkadir	Gurûş 118 - Pâre 24 - Akçe 2
Hisse-i ümmi'l-mezbûr	Gurûş 27,75 - Pâre 6 - Akçe 1

Sayfa Numarası: 171/ Belge Numarası: 310

Şerî'at-şi'âr Antakya Kâdîsı Efendi –zîde fazluhu- inhâ' olunur ki husûs-ı mezkûre bundan âkdem faysal virilmamiş ise ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle sâhib-i 'arz-ı hâlin husemâsıyla ber-muktezâ-yı şer' ba'de'l-mürâfa'a sâbit olan hakkı tahsîl ve sıhhati üzere tarafımıza i'lâm olunmak üzere 'adl ve hakka ihtimâm eyleyesiz deyu

Fî 11 R. sene 1177 (19 Ekim 1763)

Devletlu 'inâyetlu efendim sultânım hazretleri devlet ikbâl ile sağ olsun 'arz-ı hâl kulları oldur ki bu kulları Antakya Kazâsı'nda Kusayr'da vâki' Mıshâne Karyesi'nin şeyhi el-Hâcc Mustafa bi-gayr-ı hakkın gelub evimi nehb-i gâret idub iki yüz gurûşluk eşyâmı alub küll-i gadr ve zulm itmeleriyle merâhim-i 'aliyyelerinden mercûdur ki mübâşir kulları ta'yîn ve dîvân-ı Haleb'e ihzâr ve hakkımı şer'an icrâ-i hakk olunmak bâbında fermân sultânımındır

Bende-i Uzun Hüseyin Mıshaneli Kûlları

Sayfa Numarası: 172/ Belge Numarası: 311

Düstûrûn-ı mükerremûn müşîrûn-ı müfahhamûn nizâmü'l-'âlem müdebbirü umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimü mehâmmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'îb mümehhidü bünyâni'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyidü erkânü's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûfûn bi-sunûf-ı 'âvâtıfü'l-melikü'l-a'lâ Anadoli'nin orta kolunun yemîn ve yesârıyla nihâyetine varınca vâki' olan vüzerâ-yı 'izâm -edâma'llahu te'âlâ iclâlehum- ve e'âzımü'l-ümerâ-i'l-kirâm ve merâci'ü'l-küberâ-i'l-fihâm ulû'l-kadr ve'l-ihtirâm âshâbü'l-'izzi ve'l-ihtişâm el-muhtassûn bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-'allâm mîr-i mîrân-ı kirâm -dâmet ikbâluhum- ve âkdâ kudâtü'l-müslimîn evlâ vülâti'l-muvahhidîn me'âdînü'l-fazl ve'l-yakîn râfi'û a'lâmü'ş-şer'iyye ve'd-dîn vârisû 'ulûmü'l-enbiyâ' ve'l-mürselîn el-muhtassûn bi-mezîd-i 'inâyeti'l-melikü'l-mu'în mevâlî-i fihâm -zîdet fezâ'iluhum- mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâ'il ve'l-kelâm kâdîlar ve nâ'îbler -zîde fazluhum- ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân cizye-dâr ve 'avârız tahsîl-dârları ve sâ'ir mukâta'ât mutasarrıfları ve mültezimleri –zîde kadruhum- tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki

Nâkısu'l-vezn altûnların revâcı memâlik-i mahrûsemdan men' ve yasâk olub vezni nâkıs altûnlar ashâbı sarrâflara tebdîl içun götürdüklerinde envâ'-ı altûnun reyci bahâsına tatbîk ile noksânın bahâsı takdîr oluna-geldiğine binâ'en yâldız ve Macâr ve Fındık ve zer-i mahbûb ve İstânbûl zincîrlisi altûnların beher kırât-ı nâkısı yiğirmi beşer akçe tenzîl ile tebdîl ve Mısır zincîrlisi ve tuğrâlu ve Tûnus misillu altûnların beher kırât-ı nâkısı on dokuz akçe tenzîl ile tebdîl olunmak üzere darb-hâne-i 'âmirem tarafından virilan nizâm-ı defter her kazânın sicilline kayd ve hîn-i hâcatda mürâca'at olunmak içun çend-rûz mukaddemce dîvân-ı hümâyûnum tarafından şürût ve kuyûdı hâvî tenbîh ve te'kîdi muhtevî evâmir-i 'aliyyem ısdâr ve Anadoli ve Rûm ilinin üçer kollarına neşr ve irsâl olunmuş idi binâ'en-'aleyh ocâk-ı ser-hadd kılâ'ı muhâfazalarında olan dergâh-ı mu'allâm yeniçerîlerinin müstehakk oldukları mevâcib ve gûşt ve zahîre ve zemistânî bahâlarıçun sebeb-i tahrîr ahkâmı ile havâle olunan akçelerin ocâk tarafından kabzına me'mûr sâlyâneciler bulundukları mahallerde hilâf-ı fermân-ı hümâyûnum nâkısü'l-vezn ecnâs altûnları âhz eylemeyub ve cizye-dâr ve 'avârız tahsîl-dârı ve mukâta'ât mültezimleri dahî havâlât-ı mezbûre o makûle nâkısü'l-vezn akçe teklîfi ile rencîde eylemeyub şürût-ı nizâm-ı mezbûr üzere nâkıs olanlarını tebdîl-birle havâlâta virdikleri akçe-i tâmmü'l-'ayâr olmak üzere edâ' ve teslîm eylemeleriçun hâssaten iş-bu emr-i 'âlî-şânım dahî ısdâr ve ocâk tarafına i'tâ' olunmağla imdi siz ki vüzerâ-yı 'izâm ve mîr-i mîrân-ı

kirâm ve mevâlî-i fihâm ve kudât ve nüvvâb-ı mûmâ-ileyhimsiz ser-hadd-i mansûrem kılâ‘ı muhâfazalarında olan dergâh-ı mu‘allâm yeniçerîlerine sebeb-i tahrîr ahkâmı ile olan havâlâtları tahsîlçun sâlyânecileri her kangınızın dâhil-i eyâlet ve sancâk ve hükûmetlerinize varub havâlât akçesi tahsîl iderler ise nizâm-ı cedîdi hâvî mukaddem irsâl olunan emr ve defter mûceblerince pâk ve tâmmü’l-vezn akçe olmak üzere tahsîl ve edâ’ ve teslîm itdirdub nâkısu’l-vezn ve züyûf altûn teklîfinden iktizâ’ idenleri tahzîr ve tehdîd eyleyesiz ve siz ki hazîne-dâr ve mâlikâne mutasarrıfları ve mültezimleri ve sâ’ir emvâl-ı mîrîye muhassılları –zîde kadruhum-sız sizler dahî mûceb-i emr-i şerîfimle ‘amel ve hareket itmeniz bâbında fermân-ı ‘âlî-şânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle (boşluk) vardu(*k*)dan bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan iş-bu emrim şerîf-i celîli’ş-şân (kesik) vâcibü’l-ittibâ‘ ve lâzımü’l-imtisâlimin mazmûn-ı münîfi birle ‘âmil olub hilâfından hazer ve mücânebet eyleyesiz şöyle bilesiz ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız fî’l-yevmi’s-sâmin-i ‘aşar Rebî‘ü’l-âhir sene seb‘a ve seb‘în ve mi’ete ve elf (26 Ekim 1763)

Bi-makâm-ı İstânbûl el-Mahrûse

Der-kenâr: Mûcebince sadr-ı a‘zam-ı sütûde-şiyem hazretlerinin mektûb-ı emr-i üslûbları vürûd itmişdir (sahh)

<u>Sayfa Numarası: 173/ Belge Numarası: 312</u>

Medîne-i Antakya’da Sofîlar Mahallesi sâkinlerinden iken bundan âkdem vefât iden el-Hâcc Mehmed Beşe ibn el-Hâcc Ahmed nâm müteveffânın verâseti zevce-i menkûhası Fâtıma bint-i Mehmed nâm hâtûn ile sulbiye sagîre kızları Emîne ve Âişe’ye ve li-ebeveyn er-karındâşı oğlu Abdülkadir Beşe ibn Mustafa’ya münhasıra oldığı lede’ş-şer‘ zâhir ve nümâyân oldukdan sonra bi’l-iltimâs verese ma‘rifeti ve ma‘rifet-i şer‘le tahrîr ve bi’l-müzâyede bey‘ ve beyne’l-verese bi’l-farîzati’ş-şer‘iyye taksîm ve tevzî‘ olunan tereke-i müteveffâ-yı merkûm defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur

Fî 23 R. sene 1177 (31 Ekim 1763)

Malzemenin Cinsi	**Adedi**	**Değeri**
Hâmam ‘anterî ( )	1	Gurûş 3 - Pâre 15
Sârı cûka cübbe	1	Gurûş 3
Kırmızı cûka kabût	1	Gurûş 36

Kırmızı kutnî libâde	1	Gurûş 8,25
Mâ-i cûka şalvâr	1	Gurûş 4 - Pâre 5
Mor cûka cübbe	1	Gurûş 2,75 - Pâre 6
Kemer bend sârî kûşâk	1	Gurûş 14
Yeşil cûka biniş	1	Gurûş 7 - Pâre 15
Köhne yeşil cûka biniş	1	Gurûş 4
Nohûdî cûka cübbe	1	Gurûş 4,75
Nohûdî cûka biniş	1	Gurûş 8,50
Köhne cûka dolâma	1	Gurûş 3 - Pâre 5
Kırmızı sûf biniş	1	Gurûş 7
Müsta‘mel kilîm	1	Gurûş 5 - Pâre 16
Fincân bar-çe	40	Gurûş 8,75 - Pâre 1
Sârı kerm-sûd kablu nâfe kürk	1	Gurûş 20
Kırmız(*ı*) cûka çakşır	1	Gurûş 4,25
Beyâz kedî cübbe kürk	1	Gurûş 7,50
Müsta‘mel kutnî ‘anterî	1	Gurûş 6
Şâm alâcası ‘anterî	1	Gurûş 6 - Pâre 3
Müsta‘mel kutnî kaftân	1	Gurûş 6
Al kutnî kaftân	1	Gurûş 4,75 - Pâre 1
Köhne alâca kaftân	1	Gurûş 2,75
Hind kerm-sûdî	2	Gurûş 9 - Pâre 5
Müsta‘mel sârık	2	Gurûş 9 - Pâre 13
Def‘a sârık	3	Gurûş 10
Def‘a müsta‘mel sârık	2	Gurûş 8,75 - Pâre 1
Sîmlu tüfeng	1	Gurûş 17,50
Sîmlu piştov çift	1	Gurûş 12,25
Def‘a piştov çift	1	Gurûş 5
Sîm vezne	-	Gurûş 8 Pâre 13
Def‘a tüfeng	-	Gurûş 6
Yatağân bıçâğı	1	Gurûş 3 Pâre 12

Kılıç	1	Gurûş 8,50 - Pâre 1
Köhne sîne-bend ve rişme ve palâska	1	Gurûş 2,25
Seccâde	1	Gurûş 5
Yânbolı gicesi	2	Gurûş 5,50 Pâre 3
Köhne seccâde	1	Gurûş 4
Köhne beyâz ihrâm	-	Gurûş 1,75
Kırmızı fes	1	Gurûş 1
Çît yasdık	3	Gurûş 3,75
Çît yorgân	1	Gurûş 4,50 Pâre 3
Köhne kilîm	1	Gurûş 3,50 - Pâre 1
Def‘a çît yorgân	1	Gurûş 4 - Pâre 5
Köhne kutnî yorgân	-	Gurûş 3 - Pâre 5
Şam‘dân	1	Gurûş 1 - Pâre 1
Bâkır mankâl	1	Gurûş 3,50
Tencere kebîr	2	Gurûş 7,75
Tencere sagîr	2	Gurûş 5,75
Mertebânî	13	Gurûş 12
Leğence kebîr ve sagîr	2	Gurûş 6
Lakîn	1	Gurûş 6 - Pâre 15
Sînî	1	Gurûş 5,50 - Pâre 1
Sahn	7	Gurûş 4 - Pâre 12
Kabâk	2	
Leğen	1	Gurûş 4,50 - Pâre 3
İbrik	1	
Sûzek	1	Gurûş 1,50 - Pâre 6
Sûzek	1	Gurûş 1,50 - Pâre 6
Kebîr tâs	2	Gurûş 3,25
Tâbe	1	Gurûş 1 - Pâre 16
Kefgîr	1	Gurûş 1 - Pâre11
Kepçe	1	

Def‘a tâbe ma‘a kabâk	-	Gurûş 1
Kahve ibrîği	3	Gurûş 3,75 - Pâre 1
Kemîk kâşık	13	Gurûş 1,75 - Pâre 5
Tâs	1	Gurûş 0,75
Makrama	1	
Kazgân	1	Gurûş 5
Sîmlu bıçâk	2	Gurûş 13
Ekşi tarhâna yoğurt katremiz	-	Gurûş 3 - Pâre 15
İncîr	-	Gurûş 2
Sumâk	-	Gurûş 0,50
Hâbiye	-	Gurûş 1
Mâ-i çâr-şeb	1	Gurûş 1,25
Sârık örtüsi	1	Gurûş 1,50 - Pâre 8
Sebet	1	Gurûş 1
Sandûka	1	
Sîmlu kılıç	1	Gurûş 50
Sîmlu beyâz kabzalı hancer	1	Gurûş 27,50
Sîmlu gaddâre	1	Gurûş 18,30
Pirinc erdeb	‘Aded 17	Kıymet-i Gurûş 530
	Sülüs 2	Beheri 30 Gurûş
Dorî bârgîr re’s	1	Gurûş 40
İpek	Nûgî 5	Gurûş 1,25
Tîmûr batmân ve nûgî	-	Gurûş 1,50
Minder	1	Gurûş 1
Yasdık	1	
Çîrçîr ve sandûka	-	Gurûş 2,50
Kûrye’de öküz çift	1	Gurûş 30
Der-zimmet-i Ahmed Beğ bahâ-i pirinc	-	Gurûş 57

Sayfa Numarası: 174/ Belge Numarası: 312

	Değeri
Der-zimmet-i Hasîrci Mustafa bahâ-i pirinc	Gurûş 30
Der-zimmet-i Derâvîr oğlu el-Hâcc Mehmed	Gurûş 17,50
Der-zimmet-i Kara Mehmed Tüfengci-başı sâbıkan	Gurûş 70
Nısf hisse-i kısrâk	Gurûş 38
Der-zimmet-i Hasîrcı Mustafa bâ-temessük	Gurûş 253
Karye-i Kûrye toprağında vâki‘ bir kıt‘a üzüm bâğı	Gurûş 250

Yekûn Gurûş 1.832 pâre 8

Yalnız bin sekiz yüz otuz iki gurûş sekiz pâredir

Minhâ’ el-ihrâcât _____

Berâ-yı techîz ve tekfîn	Gurûş 36
Mehr-i mu’âhhar müsebbet zevce-i mezbûre	Gurûş 100
Deyn-i müsebbet-i zevce-i mezbûre Fâtıma Hâtûn	Gurûş 490
Deyn-i müsebbet-i bi-nâm Meryem Hâtûn bint-i Ali	Gurûş 255
Deyn-i müsebbet-i bi-nâm Rahîme Hâtûn	Gurûş 100
Deyn-i müsebbet-i bi-nâm Âişe Hâtûn	Gurûş 220
Resm-i kısmet ber-mu‘tâd	Gurûş 50
Kâtibiyye ve irsâliyye ve kalemiyye-i hüccet	Gurûş 8
Hüddâmiyye	Gurûş 6
Cûka-dâriyye	Gurûş 6
İhzâriyye	Gurûş 4,50
Harc-ı hüccet-i vesâye ve nafaka	Gurûş 27
Dellâliyye ve masârif-i sâ’ire	Gurûş 11,50

Yekûn Gurûş 1.314

Yalnız bin üç yüz on dört gurûşdur

Sahhü’l-bâkî li’t-taksîm _____ Gurûş 518 - Pâre 8

Yalnız beş yüz on sekiz gurûş sekiz pâredir

Hisse-i zevce-i mezbûre Fâtıma Hâtûn Gurûş 64,75 - Pâre 1

Hisse-i binti'l-mezbûre Emîne Gurûş 172,50 - Pâre 9 Akçe 1

Hisse-i diğer binti'l-mezbûre Âişe Gurûş 172,50 - Pâre 9 Akçe 1

Hisse-i ibni'l-âh-ı merkûm Abdülkadir Beşe Gurûş 107,75 - Pâre 8 Akçe 1

Sayfa Numarası: 174/ Belge Numarası: 313

Şerî'at-şi'âr Antakya Kâdîsı Efendi ve Voyvodası ağa husûs-ı mezkûra bundan âkdem faysal virilmamış ise da'vâcı mevcûd oldukda sâhib-i 'arz-ı hâlin da'vâsı ma'rifet-i şer' ve ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetleriyle lede'l-mürâfa'a sâbit ve zâhir olan hakkı ber-muktezâ-yı şer' ihkâk-ı hakk ve sıhhati i'lâm olunmak deyu

(İmzâ) Fî 19 R. sene 1177 (27 Ekim 1763)

Devletlu mekremetlü merhametlu veliyyü'n-ni'am efendim sultânım hazretleri devlet ikbâl ile sağ olsun 'arz-ı hâl kulları budur ki hâlâ Antakya Nasrânî Sem'ân Mihâ'il oğlu nâm kimesnenun bende kırk gurûş borcı olub taleb eyledikde bu dâ'îleri fakîr oldığımdan karye-i mezbûrede bağçemi bir sene icâr komuş idim beher sene beş batmân harîr 'akâr taleb eylediğimde teslîm itmamekle merâhim-i 'aliyyenizden mercûdur ki mübâşir kulları nasb ve ta'yîn ve mürâfa'a-i şer'-i şerîf ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr ve fermân devletlu 'inâyetlu efendim sultânım hazretlerinindir

El-Fakîr Ahmed (m)

Sayfa Numarası: 175/ Belge Numarası: 314

Şerî'at-şi'âr Antakya Kâdîsı Efendi –zîde fazluhu- ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân Voyvodası (boşluk) a'yân ve zâbitân ve sâ'ir iş erleri –zîde kadruhum- inhâ' olunur ki

Bu esnâda hatt-ı hümâyûn şevket-makrûn Anadoli Eyâleti cânibine me'mûriyetimiz hasebiyle çend-rûza dek mütevekkilen 'alâ'llahu te'âlâ Haleb'den menzil ile hareket ve nehzat ve savb-ı me'mûremize 'azîmetimiz muhakkak olmağla imdi kazânızdan iktizâ' iden bir günlük ecnâs-ı zehâ'irimiz ve sâ'ir levâzımı ile mikdâri'l-kifâye si'r-i râyici ile defteri mûcebince tedârik ve hâzır ve âmâde itdirilub vusûlümüzde takdîme ve bahâsını aldıkdan sonra yedinizden sened alınmak şartıyla re'âyâ ve fukarâya bu bahânelerle ta'addî ve zarar olmamak üzere husûs-ı mezkûra sa'y ve ihtimâm eylemeniz içun dîvân-ı Haleb'den iş-bu buyurıldı tahrîr ve ısdâr (boşluk) ile irsâl olunmuşdur inşâ'llahu te'âlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh

üzere kazânızda iktizâ' iden bir günlük ecnâs-ı zehâ'irimizi defteri mûcebince tedârik ve hâzır ve âmâde itdirilub husûs-ı mezkûrda müsâmaha ve ihmâl eylemeyub mûceb-i buyurıldıyla 'amel ve hareket ve hilâfından hazer ve mücânebet eyleyesiz deyu

Fî 26 R. sene 1177 (3 Kasım 1763)

Sayfa Numarası: 175/ Belge Numarası: 315

Şerî'at-şi'âr Antakya Kâdîsı Efendi –zîde fazluhu- ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân Voyvodası (boşluk) ağa ve bi'l-cümle a'yân ve zâbitân ve iş erleri –zîde kadruhum- inhâ' olunur ki

Bu esnâda bâ-hatt-ı hümâyûn şevket-makrûn Anadoli Eyâleti cânibine me'mûriyetimiz hasebiyle çend-rûza da mütevekkilen 'alâ'llahu te'âlâ Haleb'den menzil ile hareket ve nehzat ve savb-ı me'mûremize 'azîmetimiz muhakkak olmağla imdi kazânız menzilinde dâ'iremiz halkına iktizâ' iden yalnız yüz yiğirmi re's âslâh ve tüvânâ bârgîr ücretiyle olmak şartıyla 'acâleten tedârik ve hâzır ve âmâde itdirilub 'avk ve te'hîre ruhsat ve cevâz gösterilmemek içun dîvân-ı Haleb'den iş-bu buyurıldı tahrîr ve ısdâr (boşluk) ile irsâl olunmuşdur inşâ'llahu te'âlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere zikr olunan ol-mikdâr bârgîr tüvânâ ücretiyle olmak üzere tedârik ve âmâde itdirilub mûceb-i buyurıldı ile 'amel ve hareket ve hilâfından hazer ve mücânebet eyleyesiz deyu

Fî 26 R. sene 1177 (3 Kasım 1763)

Sayfa Numarası: 175/ Belge Numarası: 316

Devletlu 'inâyetlu merhametlu veliyyü'n-ni'am efendimiz dâ'ire-i enderûn ile Kara İbrahim Ağa'nın konâğına nefer/ 'aded ( ) 1

Bîrûn ağaları beğlik sarâya iki konak dahî 'ilâve nefer/ 'aded ( ) 3

Dîvâne-gân bayraklarına ma'a Kara Kutluğcân ( ) Hân nefer/ 'aded 2

Bârgîr tüvânâ olmak şartıyla ( ) nefer/ 'aded 150 yalnız yüz elli 'adeddir

Vech-i meşrûh üzere ve bu tertîb üzere hâzır ve âmâde ihtiyâten bir iki konak ile beş on bârgîr zamm ile cümlesi tüvânâ olmak şartıyla hâzır ve âmâde eyleyeler

(İmzâ) Fî 28 R. sene (1)177 (5 Kasım 1763)

Sayfa Numarası: 175/ Belge Numarası: 317

Fî'l-âsl Ruha sâkinlerinden iken bundan âkdem medîne-i Antakya'da Dört Ayak Mahallesi'nde Hâce Emîne hânesinde müsâfereten sâkin iken vefât iden İbrahim Beşe ibn Abdülheğ zâhirde vâris-i ma'rûf ve ma'rûfesi olmayub terekesi cânib-i yeniçerî beytü'l-mâlına 'â'id olmağla medîne-i mezbûrede Yeniçerî Zâbiti Ser-tûrnâ İbrahim Ağa tarafından Oda-başı el-Hâcc Mehmed Ağa ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le mezbûrun terekesi tahrîr ve Sûk-ı Sultânî'de bi'l-müzâyede fürûht olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûr defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur

Fî selh-i R. sene 1177 (6 Kasım 1763)

Malzemenin Cinsi	**Değeri**
Nukûd akçe	Gurûş 20
Köhne cübbe çûka	Gurûş 1
Köhne yelek	Gurûş 0,50
Köhne şalvâr 1 Şalvâr	Gurûş 1
Köhne fes ve sârık	Gurûş 0,50
Gömlek ve minder	Gurûş 0,50
Köhne mâ-i bez 'anterî	Gurûş 1
Köhne yorgân ve 'abâ	Gurûş 1

Yekûn Gurûş 25,50

Yalnız yiğirmi beş gurûşdur

Minhâ' el-ihrâcât _____

Techîz ve tekfîn	Gurûş 6
Müteveffâ-yı mezbûra hidmet iden kimesneye ücret	Gurûş 2,50
Resm-i kısmet-i 'âdî	Gurûş 2 Pâre 12
Kâtibiyye	Gurûş 0,75
Cûka-dâriyye	Gurûş 0,75
Hüddâmiyye	Gurûş 0,75
İhzâriyye	Pâre 15
Resm-i emîn-i merkûm	Gurûş 2

	Pâre 12
Cûka-dâr-ı emîn	Gurûş 1
Hüddâm-ı emîn	Gurûş 0,75

Yekûn Gurûş 17,25 pâre 9

Sahhü'l-bâkî der-yed-i emîn-i mûmâ-ileyh _____

Gurûş 8 pâre 1 Yalnız sekiz gurûş bir pâredir

<u>Sayfa Numarası: 176/ Belge Numarası: 318</u>

Antakya Kazâsı sükkânından ashâb-ı hayrâtdan es-Seyyid Mustafa Efendi ibn es-Seyyid Muhsin nâm sâhibü'l-hayr ( ) medîne-i mezbûrede vâki' bir kıt'a nişân ve bir kaç bâb dekâkîn ve bir bâb menzil ve ma'lûmü'l-mikdâr zeytûn eşcârlarını vakf-ı sahîh-i mü'ebbed ile vakf-ı 'aliyye ve tevliyyet ve nezâretini evlâd ve evlâd ve evlâd ve evlâdına ilâ'l-inkırâz meşrûta idub ber-mûceb-i şart-ı vâkıf-ı vakf-ı mezbûrun iş-bu râfi'-i tevkî'-i refî'ü'ş-şân-ı hâkânî Şerîfe kızı bint-i Ebubekr nâm hâtûn mevcûd ve her vechle lâyık ve mahall-i müstehakk âyîn-i ( ) icâbetinde ve ashâb-ı agrâzdan Seyyid Hüseyin nâm kimesne tarafından tama'-ı hâmından nâşî vâkıfın evlâdı munkarız olub tevliyyet-i mezkûre muhavvel olmuşdur deyu hafiyyeten kendi üzerine berât itdirmek ile yedinde olan vakfiyye-i ma'mûlün-bihâ ve fetvâ-yı şerîfe mûcebince tevliyyet-i mezkûre merkûm Seyyid Hüseyin'in ref'inden mezbûr(*e*) Şerîfe kızı bint-i Ebubekr'e tevcîh olunub yedine berât-ı şerîfim virilmek bâbında Kâdîsı Mevlânâ Mehmed –zîde fazluhu- 'arz itmeğin mûcebince sadaka idub bu berât-ı hümâyûnı verdim ve buyurdum ki ba'de'l-yevm merkûm(*e*) varub zikr olunan vakfın ref' olunan mezbûrun yerine mütevellîsi olub hidmet-i lâzımesini mer'î ve mü'eddî kıldıkdan sonra vâkıfın rûhı ve devâm-ı 'ömr ve devletçun du'âya müdâvemet göstere ol-bâbda ref' olunan mezbûr ve taraf-ı âhardan ref' olmayalar şöyle bileler 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fî evâ'il-i Cemâziye'l-âhir sene seb'a ve seb'în ve mi'ete ve elf (7-16 Aralık 1763)

Sayfa Numarası: 177[113]/ Belge Numarası: 319

Medîne-i Antakya'da Tut Mahallesi sâkinlerinden iş-bu bâ'isü'l-kitâb (silik) Fâtıma-cân nâm hâtûn huzûr-ı şer'-i şerîf-i enverde medîne-i mezbûrede Hazret-i Habîbü'n-Neccâr Mahallesi (silik) Rukiyye bint-i el-Hâcc Salih nâm hâtûn mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idub medîne-i mezbûre kazâsında tâbi'-i Mezra'a-i Karye toprâğında vâki' bir tarafında Cekkîm ( ) oğlu es-Seyyid Mustafa Ağa bakcesi ve bir tarafdan kendi bakcemiz ve bir tarafdan Menzilci oğlu Kara Ali ve bakçe ( ) Silâh-dâr el-Hâcc Mehmed Ağa bakcesi ve bir tarafdan Şerefüddin Ağa'nın oğulları Süleymân ve Hüseyin'in tarlâsı ile mahdûd ve mümtâz üç sütûn üzere mebnî dam-ı harîr hâvî bir kıt'a bağce mülküm olub târîh-i kitâbdan on iki sene mukaddemden beru bağce-i mezkûrı iş-bu mezbûr(*e*) Rukiyye Hâtûn fuzûlî zabt itmekle sû'âl olunub bağce-i mezkûr alıvirilmesi matlûbumdur didikde gıbbu's-sû'âl mezbûre Rukiyye Hâtûn cevâbında bağce-i mezkûrı târîh-i mezkûrde Delî-bâş Genc Ahmed Ağa'dan iki yüz gurûşa iştirâ' idub iş-bu mezbûr Fâtıma-cân Hâtûn'un mülki oldığı ma'lûmum değildir deyu inkâr idicek müdde'î-i mezbûr(*e*) Fâtıma-cân Hâtûn'un da'vâ-yı meşrûhuna muvâfık beyyine gelub olundukda 'udûl-i ahrâr-ı ricâl-i müslimînden Monlâ Osman bin Monlâ Mustafa ve Kara Mehmed bin İbrahim nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâdet huzûr-ı şer'e hâzırân olub eserü'l-iştihâd fi'l-hakîka bağce-i mezkûrı iş-bu mezbûre Fâtıma-cân Hâtûn Şemsüddîn-zâde el-Hâcc Hüseyin Efendi'den iştirâ' idub ol-vechle bağce-i mezkûr mezbûr(*e*)nin mülk-i müşterâsı oldığı ma'lûmumuz olub bizler bu husûs üzere şâhidleriz ve şehâdet dahî ideriz deyu her birleri vech-i şer' üzere edâ-yı şehâdet-i şer'iyye eyledikde ba'de't-ta'dîli'z-zekiyye şehâdetleri 'inde'ş-şer' makbûl olub bağce-i mezkûrı bir ferd-i vâhid bey' itmeyub ve mülkünden ihrâc itmediğine mezbûr(*e*) Fâtıma-cân Hâtûn ke-enne bi'llahi'l-ale'l-a'lâ itdikde bağce-i mezbûr müdde'î-i mezbûr(*e*) Fâtıma-cân Hâtûn'a teslîm şer' olundığı mâ-hüve'l-v(*â*)ki' bi't-taleb ketb olundı hurîre fi'l-yevmi's-sâbi' fî şehr-i Şevvâl hamse ve mi'eteyn ve elf 1205 (9 Haziran 1791)

[113] Sayfa numarası olmamakla birlikte önceki sayfa numarasını takiben geldiğinden, 177 numaralı sayfa olarak numaralandırılmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

1761-1764 YILLARINDA ANTAKYA KAZASI

3.1. İDARİ TAKSİMAT

Tarihi süreç içerisinde Antakya şehri; Medînetu'llah (Allah'ın Şehri), Medînetü'l-Mülk (Dünyanın Şehri), Ümmü'l-Mudun (Şehirlerin Anası), Theoupolis (City of God/Tanrının Şehri) ve Melike-i Şarkiyye (Doğu'nun Kraliçesi) anlamına gelen Reine D'Orient adlarının[114] yanı sıra Şehr-i Dâr-ı Cahîm, Dâr-ı Kayâsıra ve Belde-i Dâri'l-Mülk-i Kadîm unvanları[115] ile de anılmıştır.

Makedonya Kralı Büyük İskender (M.Ö. 336-323)'in ölümünden sonra imparatorluk çapında, "diadokhlar" denilen komutanlar arasında birtakım savaşlara sahne olmuştur. Bunlardan en önemlisi Seleukos ile Asya ordularının başkomutanı unvanını taşıyan Antigonos Monophtalmos arasında Phrygia'nın batısında Ipsos'ta yapılan savaşta (M.Ö. 301) Antigonos ağır bir mağlubiyete uğratılmış ve toprakları komutanları (Lysimakhos, Seleukos ve Ptolemaios) arasında paylaşılmıştır. Seleukos'un payına Toroslardan Indos'a kadar doğu ülkeleri ile Yukarı Suriye düşmüştür. Böylece söz konusu savaştan sonra Büyük İskender'in kurduğu imparatorluktan Lysimakhos, Ptolemaios ve Seleukos devletleri doğmuş oldu.[116]

Seleukos, M.Ö. 300'de kendi adını taşıyan Seleucia Pierra (Samandağ) şehrini kurmuş ancak yönetim merkezi olarak istenilen özelliklere[117] sahip olmadığı sonradan anlaşıldığından Antigonos'un yönetim merkezi olan Antigonia'yı yıkıp 8 km. uzağında babasının adına ithafen "Antioch" adında bir şehir kurulmasına karar vermiştir. Bu şehrin yapımı ancak I. Antiochus Soter döneminde bitirilebildiğinden

---

[114] Ahmet Gündüz, *XVI. Yüzyılda Antakya Kazası (1550-1584)*, Mustafa Kemal Üniversitesi Yayınları, Antakya 2009, s. 5.

[115] Evliya Çelebî, *Evliyâ Çelebî Seyâhatnâmesi*, C. 3, (Tâbi'i: Ahmed Cevdet), İkdâm Matbaası, Der-Saadet 1314/1896, s. 49.

[116] Oğuz Tekin, *Eski Yunan ve Roma Tarihine Giriş*, 2. Baskı, İletişim Yayınları, İstanbul 2008, s. 144-147.

[117] Seleukos Krallığı'nın yönetim merkezi Dicle nehri kenarındaki Seleucia idi. Ancak Seleukos, yönetim merkezini krallığın daha stratejik bir bölgesine taşımak istemiş ve bu nedenle Seleucia Pierra şehrini kurmuştur. Söz konusu yönetim merkezinden krallığın egemenliği altında bulunan Küçük Asya, Güney Suriye ve Fırat havzası bölgelerinin kontrol altında tutulması zor ve de denizden gelecek saldırılara karşı savunmasız olduğundan bahsi geçen Antioch şehrinin kurulması ihtiyacı doğmuştur (Gündüz, *a.g.e.*, s. 6).

Seleukos Krallığı'nın yönetim merkezi, M.Ö. 285 yılında Seleucia Pierra'dan Antioch'a taşınmıştır. Ancak şehrin kuruluş yerine karar verip imarını başlatması nedeniyle Seleukos, Antakya şehrinin asıl kurucusu olarak kabul edilmiştir. Böylece M.Ö. 300-64 yılları arasında Seleukos'ların hâkimiyetinde bulunan Antakya, M.Ö. 64-M.S. 636 yılları arasında Roma ve Bizans hâkimiyetinde bulunmuştur.[118] Akabinde Antakya şehri, İslamî dönem[119] (636-968) ile ikinci Bizans dönemlerini (968-1084) yaşadıktan sonra Kutalmışoğlu Süleyman Şah tarafından 12 Aralık 1084'te kentin iç kale dışında kalan kısmı ele geçirilmiş, 12 Ocak 1085 tarihinde iç kalenin de düşmesiyle Antakya tamamen alınmış oldu.[120] Neticede Antakya şehrinin fethinden az sonra Musul Ukaylî Emiri Şerefüddevle Müslim ile Süleyman Şah arasında Bizans hâkimiyetinde olduğu gibi Antakya'dan cizye vergisi alınması yüzünden yaşanan savaşta Müslim mağlup edilerek maktul düşmüş, Süleyman Şah da kısa bir süre sonra vefat etmiştir. Büyük Selçuklu Sultanı Melikşah (1074-1092)'ın düzenlemiş olduğu Haleb-Antakya Seferi neticesinde Antakya'nın idaresinde bulunan Süleyman Şah'ın veziri Hasan b. Tahir eş-Şehristanî yerine şehre vali olarak Emir Yağısıyan'ı atamıştır.[121]

27 Kasım 1095 tarihinde Papa II. Urbanus'un Clermont Konsili'nde yaptığı konuşmadan sonra başlayan Birinci Haçlı Seferi nihayetinde kurulan üç Haçlı devletinden birisi Antakya Haçlı Prensliği (1098-1268) idi. Prenslik, yedi buçuk aylık kuşatmadan sonra 3 Haziran 1098 tarihinde kurulmuş[122] ancak resmi olarak 5 Ocak 1100 tarihinde tanınmıştır. Antakya Haçlı Prensliği, 170 yıllık hâkimiyet sürdükten sonra 18/19 Mayıs 1268 tarihinde Memluk Sultanı Baybars el-Bundukdârî (1260-1277) tarafından fethedilmiş[123] böylelikle Antakya'da Memluklar dönemi (1268-1516) başlamıştır.[124] Bu dönem Antakya'nın, Osmanlı yönetimine girmeden hemen önceki dönemidir. Bu dönemde idari olarak Arap (Şam) Vilayeti'nin altı

---

[118] Halil Sahillioğlu, "Antakya", *TDVİA*, C. 3, İSAM Yayınları, Ankara 1991, s. 229-230; Gündüz, *a.g.e.*, s. 6-11.

[119] Bu dönemde sırasıyla Medine İslâm Devleti, Emeviler, Abbasiler, 877 yılına gelindiğinde Tolunoğulları akabinde Ihşidiler ve Hamdaniler söz konusu dönemde Antakya şehrini hâkimiyetlerinde bulundurmuşlardır (Sahillioğlu, "a.g.mad.", s. 230).

[120] İbrahim Kafesoğlu, *Sultan Melikşah Devrinde Büyük Selçuklu İmparatorluğu*, 2. Baskı, Ötüken Neşriyat, İstanbul 2014, s. 104; Gündüz, *a.g.e.*, s. 11-14.

[121] Streck, "Antakya", *İslam Ansiklopedisi (İslâm Âlemi, Tarih, Coğrafya, Etnografya ve Biyografya Lugati)*, 5. Baskı, C. 1, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul 1978, s. 457; Kafesoğlu, *a.g.e.*, s. 111.

[122] Işın Demirkent, "Haçlı Seferleri ve Türkler", *Türkler Ansiklopedisi*, C. 6, (Edl.: Hasan Celâl Güzel, Kemal Çiçek ve Salim Koca), Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2002, s. 652-657; Gündüz, *a.g.e.*, s. 16.

[123] Streck, "a.g.mad.", s. 457; Sahillioğlu, "a.g.mad.", s. 230; Gündüz, *a.g.e.*, s. 18.

[124] Yurt Ansiklopedisi (Türkiye İl İl, Dünü, Bugünü, Yarını), "Hatay (Tarih)", C. 5, Anadolu Yayıncılık, İstanbul 1982, s. 3394; Mirci, *a.g.t.*, s. 19; Kara, *a.g.t.*, s. 17.

naipliğinden (Şam, Halep, Trablusşam, Hama, Safed, Kerek) Halep Naipliği'ne bağlı küçük bir idari birim olarak yönetilmiştir.[125]

Memluk ordusunun Osmanlı ordusuna Merc-i Dâbık'da yenik düşmesinden sonra (24 Ağustos 1516) Halep Naipliği ve ona bağlı olan Antakya da dâhil olmak üzere bütün Suriye şehirleri Osmanlı yönetimine girmiştir. Antakya, 1516'da Osmanlı egemenliğine alındıktan sonra 1522'ye kadar müstakil bir sancak olarak idare edilmiştir.[126] Bu dönemden (1516-1522) sonra Şam Beylerbeyliği'ne bağlı bir sancak statüsü ile yönetilmeye başlanmıştır. 1523 yılından itibaren ise Antakya, Halep'e bağlı bir kaza haline dönüşmüştür[127] ve bu idari statüsü Halep'in Osmanlı Devleti'nden çıkışına (1918) kadar (sadece 1581 yılında müstakil bir sancak haline getirilmesi hariç) devam etmiştir. Antakya Kazası, 395 yıl boyunca Halep Sancağı'na bağlı bir kaza olmasının yanı sıra kadılık bölgesi olarak da çevresinin merkezi olmuştur.[128] XVI. yüzyılda Antakya Kazası sınırları içerisinde Antakya, Altûnözî (Altınözü), Kusayr, Şuğur, Cebel-i Akra' ve Süveyde (Samandağ) olmak üzere toplamda altı nahiye bulunmaktaydı.[129]

Antakya Kazası'nın 1761-1764 yılları arasına ait olan 7 numaralı şer'iyye siciline göre; kazanın hudutları dâhilinde Nefs-i Antakya[130] dâhil olmak üzere Kusayr, Altınözü, Cebel-i Akra' ve Süveyde olmak üzere beş nahiye bulunmaktaydı.[131] Bu dönemde Antakya'nın 23 mahallesi vardı.[132] Mevkûfât defterine göre avarız ve nüzul bedeli için Nefs-i Antakya'dan alınan vergi, 1.904,50 kuruş ve bir buçuk sümün eşit bir şekilde 180,25 avarız-haneye taksim edilmiş, her avarız-hanesine on buçuk kuruş sekiz akçe isabet etmiştir. Aynı vergi için dört nahiyeden alınan vergi ise toplamda 1.931 kuruştur. Kusayr'a bağlı 34, Altınözü'ne bağlı 22, Cebel-i Akra'ya bağlı 26 ve Süveyde'ye bağlı 25 olmak üzere 4 nahiyenin

---

[125] Gündüz, *a.g.e.*, s. 22.
[126] 1522 yılında Adana Sancağı'nın bir kazası olan 'Üzeyr müstakil bir sancak haline gelirken aynı yılda müstakil bir sancak olan Antakya ise Halep Sancağı'nın bir kazası haline getirilmiştir (Enver Çakar, "XVI. Yüzyılda Şam Beylerbeyliği'nin İdarî Taksimatı", *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 13, S. 1, s. 359).
[127] 1523 yılına ait bir tahrir defterinde; Haleb Sancağı'nın nahiyeleri arasında önceden müstakil bir sancak olan Antakya'nın, nahiyeleri ile birlikte Haleb'e bağlandığı kaydedilmiştir (Enver Çakar, *XVI. Yüzyılda Haleb Sancağı (1515-1566)*, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmış Doktora Tezi), Elazığ 1998, s. 27).
[128] Gündüz, *a.g.e.*, s. 22.
[129] Gündüz, *a.g.e.*, s. 23.
[130] A. Ş. S. Nu. 7: s. 20/b. 39; s. 21-22/b. 40; s. 49/b. 84; s. 51/b. 90; s. 55/b. 95; s. 61/b. 109; vd.
[131] A. Ş. S. Nu. 7: s. 63/b. 112.
[132] A.Ş.S. Nu. 7: s. 20/b. 39.

toplamda 107 köyü ve 175 avarız-hanesi olduğundan her avarız-hanenin on bir kuruş vergi vermesi kararlaştırılmıştır.[133]

3.1.1. Mahalleler

Bir şehir veya kasabanın bölündüğü kısımlardan her biri, durak, konak yeri, semt anlamlarına gelen ve Arapça bir kelime olan mahalle[134] (çoğulu: mahallât); devamlı veya geçici olarak ikamet etmek için kurulan küçük yerleşim birimlerini ifade etmektedir.[135] Tarihi süreç içerisinde Antakya şehrinin mahalle sayısı artmakla birlikte idari yapılanmasında da değişiklikler gözlemlenmiştir. Osmanlı hâkimiyetine girdikten sonra yapılan tahrirlerde Antakya'nın 1550-1584 yılları arasındaki mahalle sayısı 22 ila 24 arasında değişiklik göstermiştir.[136]

Tablo 2
Antakya Mahallelerinin Avarız-hane Sayılarının Karşılaştırılması

1 Numaralı Sicildeki Mahalleler[137]	**Avarız-hane Sayısı**	**7 Numaralı Sicildeki Mahalleler[138]**	**Avarız-Hane Sayısı**
Meydân	5	Meydân	4
Dört Ayak	14	Dört Ayak	10
Debbûs	3,50	Debbûs	3 / Sl 2
Tâbi'-i Sofîlar	19	Tâbi'-i Sofîlar	12,50 Sm 1
Sofîlar	26	Sofîlar	17,25
Şeyh Ali	5,50 Sl 1	Şeyh Ali	4 / Sm 1
'İmrân	4,50 Sl* 2	'İmrân	4 / Rb 3
Hammâre	5,50 Rb* 0,50	Hammâre	3,75
Habîbü'n-Neccâr	30	Habîbü'n-Neccâr	23
Tut	31 Rb 0,50	Tut	26 / Sl 1 Sm 1
Sarı Mahmûd	7	Sarı Mahmûd	5
Sâha	4 Rb 1	Sâha	2,75
Şenbek	4 /Sl 1 Rb 1	Şenbek	3 / Sl 1 Sm 1
Mukbil	3,50	Mukbil	3

Tablo 2

[133] A.Ş.S. Nu. 7: s. 20/b. 40.
[134] Devellioğlu, *a.g.e.*, s. 650; Mutçalı, *a.g.e.*, s. 229.
[135] Ali Murat Yel ve Mustafa Sabri Küçükaşcı, "Mahalle", *TDVİA,* C. 27, İSAM Yayınları, Ankara 2003, s. 323.
[136] Mahalle adları için ayrıca Bkz.: Enver Çakar, *a.g.t.*, s. 50.
[137] Tablo hazırlanırken karşılaştırma yapılabilmesi için her iki sicilin yalnızca avarız ve nüzul bedeli için düzenlenen listelerinden faydalanılmıştır. Mahalle adları için Bkz.: Mirci, *a.g.t.*, s. 195-196.
[138] Mahalle adları için ayrıca Bkz.: A.Ş.S. Nu.: 7, s. 20/b. 39.
* Sl= Sülüs
* Rb= Rub'

Antakya Mahallelerinin Avarız-hane Sayılarının Karşılaştırılması (Devamı)

Câmi‘-i Kebîr	7	Câmi‘-i Kebîr	5,75
Kastel	5,50 Sl 2	Kastel	4 / Sl 1 Sm 1
Mahsen	19	Mahsen	15
Günlük	5,50 Sl 2	Günlük	4 / Sl 1 Sm 1
Şirince	4,50	-	-
Menzil ma‘a Kanavâd (Gamdur)	24	Kanavât	5,75
Sekkâkin	2	Sekkâkîn	1 / Sl 1/ Sm* 1
Kantara	11 Rb 1	Kantara	8,75
-	-	Uncîlar	5 / Sl 1 Sm 1
-	-	Gaydûr	5,75
Hallâbü’n-Nemle	6,50 Sl 2	-	-
Yekûn 23 mahalle	**251,50 hane/ Sl 1**	**Yekûn 23 mahalle**	**180 Hane/ Rb 1**

Avarız-hane sayılarındaki bu düşüşün sebeplerini açıklayan herhangi bir kanıta şimdilik rastlananmazsa da bu düşüşte göç, doğal afet ve salgın gibi etkenlerin rol oynamış olması ihtimal dâhilindedir.

Grafik 3

Antakya’nın 1 ve 7 Numaralı Sicillerine Göre En Çok Avarız-haneye Sahip Mahalleleri

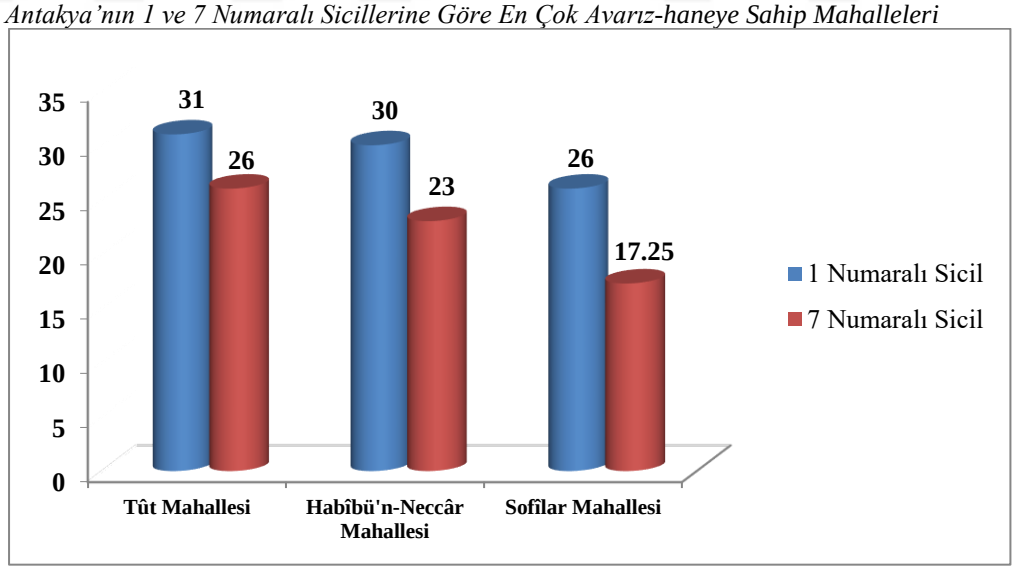

Antakya, Osmanlı yönetimine dâhil edildikten sonra 1526’da 21, 1536’da ve 1550’de 22 mahallesi bulunmaktaydı.[139] 1584 yılına gelindiğinde mahalle sayısı 24’e

* Sm= Sümün

[139] Çakar, *a.g.t.*, s. 49.

yükselmiştir.[140] H. 15 Safer 1121 (26 Nisan 1709) tarihindeki mahalle sayısı 23 iken[141] 15 Rebî'ü'l-âhir 1149 (23 Ağustos 1736) tarihinde düzenlenen "*Mahallât Defteri*"nde mahalle sayısı 37'ye yükselmiştir. Yukarıda 1 numaralı sicilde adı geçen mahallelere ilaveten 1736'daki listede yer alanlar şu şekildedir: Uncîlar, Oruçoğlu, Kara Ali, Keçeci, Cinci, Rikâbiye, Havâce Abdî, Kapu (Kuyu) Bölüğü, Ak (Ahi) Baba, Benârî, Elvâniye, Sarmiye, Güncan, Cünuniyye'dir. 1709'dan sonraki 27 yılda nüfusun 14 ilave mahalleyi dolduracak oranda artması akla pek yatkın düşmemektedir. Özdemir mahalle sayısındaki artışı şu şekilde izah etmektedir[142];

> "*Bu fazlalık, vergilerin toplanması, zaman zaman emredilen diğer malî yükümlülüklerin yerine getirilmesi amacıyla tanzim edilen "Mahallât Defterleri"ne, muaf olan mahallelerin alınmamasından, bazı bazı mahallelerin uzantısı olan ve "Koltuk Mahalle" adı verilen mahallelerin ana mahalleden ayrı sayılmasından olduğu gibi zaman içinde nüfusun artmasından dolayı yeni kurulan mahallelerin ilâve edilmesinden de ileri gelmektedir*."

7 numaralı Antakya şer'iyye sicili defterinin avarız listesinde[143] Antakya'nın yirmi üç mahallesi yer alırken salyane listesinde[144] otuz üç mahalle adı verilmektedir. Avarız listesinde olup salyane listesinde olmayan bir mahalle vardır (Gaydûr Mahallesi). Ancak salyane listesinde olup avarız listesinde geçmeyen mahalleler; Koca 'Abdî, Şirince, Sârımiye, Güncât, Cüneyne, Akbaba Bölüğü, Kapû Bölüğü, Kara Ali Bölüğü, Hancı Bölüğü, Oruç Bölüğü, Mahalle-i Mahsen Fırûn Bölüğü, Mahalle-i Mahsen Câmi' Bölüğü, Mahalle-i Habîbü'n-Neccâr Rikâbiye Bölüğü, Mahalle-i Tut Keçeci Bölüğü olmak üzere toplamda on dört mahalle geçmektedir.

Avarız listesinde bir mahalle olarak kaydedilirken salyane listesinde bölük olarak kaydedilen üç mahalle vardır. Bunlardan birincisi; avarız listesinde *Mahalle-i Habîbü'n-Neccâr* olarak geçerken salyane listesinde *Mahalle-i Habîbü'n-Neccâr Rikâbiye Bölüğü* olarak zikredilmektedir. İkincisi; avarız listesinde *Mahsen Mahallesi* adında kaydedilmişken salyane listesinde *Mahalle-i Mahsen Câmi' Bölüğü* ve *Mahalle-i Mahsen Fırûn Bölüğü* olarak iki kıtaya ayrılmıştır. Üçüncüsü; avarız listesinde *Tut Mahallesi* olarak kaydedilmişken salyane listesinde *Mahalle-i Tut Keçeci Bölüğü* olarak geçmektedir. Defterdeki listelerin her ikisi

---

[140] Gündüz, *a.g.e.*, s 35.
[141] Mirci, *a.g.t.*, s. 195-196.
[142] Rifat Özdemir, "Osmanlı Döneminde Antakya'nın Fizikî ve Demografik Yapısı (1709-1860)", *Belleten*, C. 58, S. 221, Ankara 1994, s. 126-128.
[143] A.Ş.S. Nu.: 7, s. 20/b. 39.
[144] A.Ş.S. Nu. 7: s. 134/b. 220.

birleştirildiğinde ise Antakya'nın toplamda 28 mahallesi[145] ile 9 bölüğü olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte avarız listesinde bulunan 23 mahalleye ilaveten salyane listesinde beş yeni mahalle adı ile dokuz bölük adına rastlanılmıştır.

Tablo 3
Sicilde Yer Alan Mahalleler

Mahalle-i Meydân (*) (**)	Mahalle-i Dört Ayâk (*) (**)
Mahalle-i Sofîlar (*) (**)	Mahalle-i Tâbi'-i Sofîlar (*) (**)
Mahalle-i Sekkâkîn (*) (**)	Mahalle-i Kanavât (*) (**)
Mahalle-i Gaydûr (*)	Mahalle-i Uncîlar (*) (**)
Mahalle-i Debbûs (*) (**)	Mahalle-i Hancı Bölüğü (**)
Mahalle-i Hammâre (*) (**)	Mahalle-i Kantara (*) (**)
Mahalle-i Habîbü'n-Neccâr (*)	Mahalle-i Habîbü'n-Neccâr Rikâbiye Bölüğü (**)
Mahalle-i Tut (*)	Mahalle-i Tut Keçeci Bölüğü (**)
Mahalle-i Sarı Mahmûd (*) (**)	Mahalle-i Sâha (*) (**)
Mahalle-i Şenbek (*) (**)	Mahalle-i Mukbil (*) (**)
Mahalle-i Sârımiye (**)	Mahalle-i Güncât (**)
Mahalle-i Câmi'-i Kebîr (*) (**)	Mahalle-i Mahsen (*)
Mahalle-i Mahsen Câmi' Bölüğü (**)	Mahalle-i Mahsen Fırûn Bölüğü (**)
Mahalle-i Günlük (*) (**)	Mahalle-i Kastel (*) (**)
Mahalle-i Akbaba Bölüğü (**)	Mahalle-i 'İmrân (*) (**)
Mahalle-i Koca 'Abdî (**)	Mahalle-i Kapû Bölüğü (**)
Mahalle-i Kara Alî Bölüğü (**)	Mahalle-i Şeyh Alî (*) (**)
Mahalle-i Orûç Bölüğü (**)	Mahalle-i Şirince (**)
Mahalle-i Cüneyne (**)	-

Antakya'daki mahalle adları bazen esnafın adından (Uncılar), bazen mahallede sakin olan bir zümrenin adından (Sofîlar, Şeyh Ali), çoğunlukla da cami ve mescit gibi fiziki yapılardan (Habîbü'n-Neccâr, Câmi'-i Kebîr, Meydân camileri; Kastal, Kantara ve Sâha mescitleri) almaktadırlar.[146] Bunlara ilaveten doğal unsur içeren mahalle adı (Tut) ve aşiret, boy ile birlikte şahıs isimleri dikkate alınarak verilen mahalle adları (Hâcı Habîblu, Sarı Mahmûd, Koca 'Abdî) da bulunmaktadır.[147]

7 numaralı şer'iyye sicilinin içerdiği belgelerden; mahallelerde ve diğer nahiyelerde (Kusayr, Altınözü, Cebel-i Akra' ve Süveyde) Müslim-gayrimüslim kimselerin bazen ayrı mahallelerde bazen de bir arada yaşadıkları anlaşılmaktadır.

---

[145] Avarız ve nüzul listesinde geçen Mahalle-i Mahsen, salyane listesinde iki bölük olarak gösterildiğinden ve her iki liste 7 numaralı Antakya şer'iyye sicilinde geçtiğinden toplamda üç mahalle kabul edilerek hesaplanmıştır.
[*] Avarız listesinde mevcuttur (A.Ş.S. Nu.: 7, s. 20/b. 39).
[**] Salyane listesinde mevcuttur (A.Ş.S. Nu. 7: s. 134/b. 220).
[146] Nazan Erişen, *H. 1168-1169, M. 1754-1756 Tarihli 6 Numaralı Şer'iyye Siciline Göre Antakya'nın Sosyo-Ekonomik Yapısı*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2002, s. 19.
[147] Gönül Bahçeci, *H. 1284 / M. 1867-1868 (35 Nolu) Antakya Şer'iyye Sicili (Transkripsiyon ve Değerlendirme)*, Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Hatay 2014, s. 517.

Örneğin Süveyde Nahiyesi'nin Hâcı Habîblu Köyü'nde birçok gayrimüslim bir arada yaşarken Antakya Kazası'nın mahallelerinden olan Kantara Mahallesi'nde Müslümanlar arasında yaşayan gayrimüslim kimselere de rastlanılmıştır.[148]

3.1.2. Köyler

Antakya Kazası'nın XVI. yüzyıldaki altı nahiyesinin (Antakya, Kusayr, Altınözü, Cebel-i Akra', Süveyde ve Şuğur) ortalama 304 ila 312 arasında köyü bulunmaktaydı. 1550 yılında tutulan kayıtta Antakya ve beş nahiyesinin 304, 1570 yılında 305 ve 1584 yılında ise 312 köyü olduğu görülmektedir.[149] Antakya'nın 1708-1711 yıllarına ait avarız ve nüzul bedeli listesinde geçen köy sayısı 117[150] iken 1743-1745 yıllarında sadece salyane listesi olduğu için bundan faydalanılmış ve burada toplamda 101[151] köy sayılmaktadır. Antakya'nın 1761-1764 yıllarında, tespit edilen hükümlerden özellikle de avarız ve salyane listelerinden edinilen bilgilere göre toplamda 132 köyünün mevcudiyeti söz konusudur.[152] Kusayr Nahiyesi'nin 43, Altınözü Nahiyesi'nin 24, Cebel-i Akra' Nahiyesi'nin 34 ve Süveyde Nahiyesi'nin ise 31 köyü olduğu tespit edilmiştir.

Kusayr Nahiyesi'nin; avarız listesinde olup salyane listesinde yer almayan Tell-i 'Ammâr, 'Alaniye, Zerdûr, Nanzûz, Zev, Mağdeletü'l-meşâyih, Lübye, Bâşiriye, Kızılcaburc, Kabâb, Kanbalit ve 'Aynü's-suhn Köyü ile toplamda on iki köyü vardır. Salyane listesinde olup avarız listesinde yer almayan; Mıkâbrûs, Fılıncâr, Mezraa-i Türkmân, Garbeyâz, Mârsû, Mağdele, Kalanûs, Fânik ve Kûrye Köyü ile toplamda dokuz köy vardır. Hem avarız hem de salyane listesinde yer alan toplamda yirmi bir köy vardır.[153] Bunun yanı sıra sicildeki verilerden; Kozlûca Köyü'nün Kusayr Nahiyesi'ne ait olduğu tespit edilmiştir.[154]

Altınözü Nahiyesi'nin; avarız listesinde olup salyane listesinde olmayan Mansûriye, Sabûha, Bozhöyük, Mişmişan, Kınamık, Zengiye, Muğırkaya, Tamûsya

---

[148] A.Ş.S. Nu. 7: s. 15/b. 33; s. 82/b. 139; s. 112/b. 187; s. 126/b. 210; s. 166/b. 298.
[149] Gündüz, *a.g.e.*, s. 145.
[150] Mirci, *a.g.t.*, s. 191-195. Ancak 215 numaralı belgede dört nahiyeye bağlı olan köyler toplandığında 100 köy çıkmaktadır (Mirci, *a.g.t.*, s. 197-200).
[151] Kara, *a.g.t.*, s. 85-89.
[152] A.Ş.S. Nu. 7: s. 21-22/b. 40; s. 24-25/b. 46. Söz konusu kayıtlarda; Süveyde Nahiyesi'nin "Saraycık ma'a Akliyye" köyleri ile "Arpalu ma'a Dikmece" köyleri beraber kaydedilmelerinin yanı sıra iki köy değil dört köy olarak hesaplanmıştır.
[153] Hem avarız hem de salyane listesinde olan köyler şu şekildedir; Com, Fırfırî, Bâbatorûn, Deyr, Kişkinîd, Sağriye, Ferzele, Kefer'abil, Betatîn, Cünte, Ziyâret, Fâtikiyye, Baksânûs, Mıshâno, Bâyra, Salkıya, Hâyno, Tülliciyye, Râdûf, Fenk ve Uskiyyât olmak üzere toplam 21 köydür.
[154] A.Ş.S. Nu. 7: s. 129/b. 213.

ve Orhâniye ile toplamda dokuz köyü vardır. Salyane listesinde olup avarız listesinde olmayan Kârsû ve ‘Afsiye köyleridir. Hem avarız hem de salyane listesinde yer alan toplamda on üç köy vardır.[155]

Cebel-i Akra‘ Nahiyesi’nin; avarız listesinde olup salyane listesinde yer almayan Haff, Oğlâkçı, Kara Ahmedlü, Hammâme, Söğüd Ovacığı, Araplu, Çûrkiye ve Derenû Köyü ile toplamda sekiz köyü vardır. Salyane listesinde olup avarız listesinde olmayan Karsabûl, Tumâma, Harbî, Kırkbicik, Cidâliye ve Şeyhköy Köyü ile toplamda altı köy vardır. Hem avarız hem de salyane listesinde yer alan toplamda yirmi köy vardır.[156]

Süveyde Nahiyesi’nin; avarız listesinde olup salyane listesinde yer almayan Tüleyl-i Kuzh, Sünbariye, ‘Alâ’eddîn, Mağaracık, Cerrâriye, Delîşerce ve Dikmece Köyü ile toplamda yedi köyü vardır. Salyane listesinde olup avarız listesinde olmayan Na‘îrlû, Kâbûsiye, Kabâharnûb ve Arpalû ma‘a Dikmece köyleri ile toplamda beş köy vardır. Hem avarız hem de salyane listesinde yer alan toplamda on dokuz köy mevcuttur.[157]

Avarız ve nüzul bedeli için düzenlenen listeler ile salyane listelerinde belirtilen köylerden başka sicilde Antakya Kazası’na bağlı olduğu tespit edilen “Hâtiye” adında bir köy kaydına rastlanılmıştır.[158] Buna göre söz konusu köyün, önceden bir sülüs avarız-hane[159] ile Şugur Nahiyesi’nin köylerinden olduğu belirtilmiştir.[160] Avarız ve nüzul bedeli ile salyane listelerindeki verilere, tespit edilen

---

[155] Hem avarız hem de salyane listesinde olan köyler şu şekildedir; Nârlîca, Telhabeş, Tüleyl-i Şarkî, Dânişmendlû, Büyükburc, Ermence, Sûriye, Toprak-hisâr, Mîrâs, Basılka, Alâkend, Bohşîn ve Mezraa-i Kûrd olmak üzere toplam 13 köydür.

[156] Hem avarız hem de salyane listesinde olan köyler şu şekildedir; Sunkûr, Cândır, Bağdâdiye, Alâtâş, Deyrü’l-Maşâta, Cerdâkiye, Sofîlar, Karye, Düveyr, Hânsuma, Keseb, Kandûn, Bezge, Kirekosî, Tinzirî, İğerce, Hisârcık, Yeniceköy, Kışlâk ve Dersûniye olmak üzere toplam 20 köydür.

[157] Hem avarız hem de salyane listesinde olan köyler şu şekildedir; Kilisâcik, Tüleyl-i Türkmân, Sâylıca, Hâcı Habîblû, Hüseyinlû, Güzelburc, Bârbarûn, Saraycık ma‘a ‘Akliyye, Selderân, Zeytûniye ma‘a mezâri‘ihâ, Yoğûnolûk, Cüdeyde, Mengûliyye, ‘Aydiye, Mışrakiye, Melend-harmî, Karâksiyye ve Muğayrûn olmak üzere toplam 19 köydür.

[158] A.Ş.S. Nu. 7: s. 26/b. 48.

[159] Sicildeki kayıtlardan (A.Ş.S. Nu. 7: s. 24-25/b. 46) hareketle bir avarız-hanenin 12 sümün’den oluştuğu kabul edilir ve “sülüs” kelimesinin sözlükteki anlamı olan üçte bir (Devellioğlu, *a.g.e.*, s. 1132) manası göz önünde bulundurulursa Hâtiye Köyü’nün 4 sümün hanesi olduğu sonucuna ulaşılır.

[160] Ancak Hâtiye Köyü, geçiş güzergâhı üzerinde olduğundan köy halkı; yolcuların ve hacı kafilelerinin baskı/ zorlama ve saldırılarına dayanamamalarının yanı sıra her yıl ödemeleri gereken vergilerden paylarına düşen miktarı da ödeyememelerine bir neden teşkil ettiği açıklanmıştır. Dolayısıyla söz konusu köyün 18 Haziran 1762 tarihinden itibaren “*umûr ve tekâlif-i sâ’ireler Antakya Kazâsı’na nakl ve ilhâk*” olunması gerektiği bir ferman ile belirtilmiştir (A.Ş.S. Nu. 7: s. 26/b. 48).

iki köy (Hâtiye ve Kozlûca) de eklendiğinde bu dönemde (1761-1764 yılları arasında) Antakya Kazası'nda toplamda 134 köyün olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

3.1.3. Mezraalar

Mezra'a/mezraa kelimesi Arapça'da zira'at (zer') kökünden türemiş olmakla birlikte ekilen yer, tarla anlamına gelmektedir. Osmanlı Devleti'nde daimî bir ikamet yeri olmayan sadece ürün ekimi için kullanılan küçük toprak parçalarının karşılığı olarak kullanılmıştır.[161] Bir mahallin müstakil bir mezraa olduğunun tespit edilmesinde bahsi geçen yerin harabesi, suyu ve mezarlığının mevcudiyeti[162] söz konusu olsa da bu şartlar coğrafi konuma göre değişiklik göstermiştir. Netice olarak bir yerin mezraaa olarak addedilmesi için belli şartların her daim ileri sürülmesi mümkün değildir.[163]

Antakya'nın 7 numaralı şer'iyye sicili defterinde on sekiz mezraaa adına rastlanılmıştır. Bunların on yedisi Antakya Kazası'na bağlı iken Bedirge Mezraası'nın Cebel-i Bakrâs Kazası'na bağlı olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4
Sicilde Yer Alan Mezraalar[164]

Mezraanın Bağlı Olduğu Yer	**Mezraa Adı**	**Sayfa/Belge Numarası**
Antakya Kazası	Hân-Boğâz Mezraası	s. 18/b. 38
Antakya Kazası	Kavvâsiyye Mezraası	s. 18/b. 38; s. 82/b. 139
Cebel-i Bakrâs Kazası	Mezraa-i Bedirge	s. 18/b. 38
Antakya Kazası	Mezraa-i Kûrd	s. 21/b. 40 s. 63/b. 112
Antakya Kazası	Mezraa-i Türkmân	s. 24/b. 46 s. 63/b. 112 s. 132/b. 219
Antakya Kazası	Ma'şûkiyye Mezraası	s. 34/b. 59
Antakya Kazası	Mezraa-i Karaçây-ı Kebîr	s. 39/b. 65
Antakya Kazası	Mezraa-i Kefere	s. 39/b. 65 s. 107/b. 181
Antakya Kazası	Mezraa-i Dersûniyye	s. 30/b. 56 s. 39/b. 65
Antakya Kazası	Reşây Mezraası	s. 45/b. 78
Antakya Kazası	Yaktû Mezraası	s. 56/b. 97
Antakya Kazası	Mezraa-i Yûmurcak Tâş	s. 82/b. 139
Antakya Kazası	Mezraa-i Kûl-nîrân	s. 107/b. 181
Antakya Kazası	Mezraa-i Bekfine	s. 107/b. 181

[161] İlhan Şahin, "Mezraa", *TDVİA*, C. 29, İSAM Yayınları, Ankara 2004, s. 546.
[162] Ünal, *a.g.e.*, s. 472; Şahin, "a.g.mad.", s. 546.
[163] Şahin, "a.g.mad.", s. 546.
[164] Mezraalar, sicildeki hükümlerde genellikle bir defa zikredildikleri için bunların tespit edildikleri sayfa ile belge numaraları verilmesi tercih edilmiştir.

Tablo 4
Sicilde Yer Alan Mezraalar (Devamı)

Antakya Kazası	Mezraa-i De(*y*)r-i Şâya	s. 107/b. 181
Antakya Kazası	Orhânlı Mezraası	s. 157/b. 272
Antakya Kazası	Çûrâkerek/ Çevrâkerek Mezraası	s. 170/b. 308
Antakya Kazası	Mezraa-i Karye	s. 177/b. 319

Mezraalar, ziraatın yapıldığı alanlar olduğundan çoğu zaman yakınlarında yer alan köyler tarafından işletilmekteydi. Bu yüzden mezraaların önemli bir kısmı köye[165] bazen de mahalleye veya kazaya ait olarak kaydedilirdi. Örneğin Hân-boğâz Mezraası'nın Antakya Kazası'na; Bedirge Mezraası'nın ise Cebel-i Bakrâs Kazası'na bağlı olduğu anlaşılmaktadır. Bir kısım mezraa ise hangi köye bağlı olduğu kaydedilmeksizin maruf adlarıyla zikredilmiştir.[166] Bundan başka mezraanın etrafında bazen tarla, bahçe bazen çayırlık bazen de zeytin ağaçları bulunmaktaydı. Aynı şekilde bu zikredilenler mezraanın içerisinde de olabilmekteydi. Örneğin; *"Hân-boğâz Mezra'ası'nda vâki' ..... üç dam-ı harîri ve dört öküzi hâvî bir kıt'a tut bağçesi ve yine mezra'a-i merkûme tobrâğında vâki' iki sütûn üzere mebnî bir dam-ı harîr ve bir çift öküzü muhtevî atâ bağçesi dimekle 'arîf bir kıt'a tut bağçesi"*.[167]

"Kavvâsıye Mezra'ası'nda vâki' etrâf-ı erba'adan Hatun-zâde ve Neccâr-zâde tarlası ve Şâtır Hüseyin bağçesi ve nehr-i cârî ile mahdûd".[168]

"Ma'şûkiyye nam mezra'a toprağında vâki' bir tarafdan Musa Ağa tarlası ve bir tarafdan Ma'tûk-zâde bağçesi ve bir tarafdan Tûfekci Mustafa Beşe çâyırlığı ve bir tarafdan yine merkûm Mustafa Beşe tarlası ile mahdûd".[169]

"Yaktû nâm mezra'a toprağında vâki' iki tarafdan Hâcc Murad-zâde bâğcesi (silik) tarîk ve bir tarafdan Kallâ' Karâm oğlı bağçesi derûnunda yedi sütûn üzere mebnî iki bâb dam-ı harîr ve bir dolab (kesik) ve bir fevkânî ve tahtânî mesken ve eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmireyi muhtevî bir kıt'a tut bağçesini"[170]. Görüldüğü üzere sicilde mezralardan bahsedilirken etrafındaki yerler (ev, bahçe, tarla, nehir vs.), bu yerde yetiştirilen ürünler, ağaçlar veya uğraşılan bir mesleğe ait diğer ürünler vb. birçok veriye yer verilmiştir.

[165] Şahin, "a.g.mad.", s. 547.
[166] Şahin, "a.g.mad.", s. 547.
[167] A.Ş.S. Nu. 7: s. 18/b. 38.
[168] A.Ş.S. Nu. 7: s. 18/b. 38; s. 82/b. 139.
[169] A.Ş.S. Nu. 7: s. 34/b. 59.
[170] A.Ş.S. Nu. 7: s. 56/b. 97.

3.2. SOSYAL HAYAT

3.2.1. Demografik Yapı

Şer‘iyye sicilindeki kayıtlardan 22’sinin, tereke kaydı oldukları tespit edilmiştir. Bahsi geçen 22 terekenin 4’ünde tereke sahibinin mirasçısı olmadığından kalan malı-mülkü vs. beytü’l-mala aktarılmıştır. Diğer 4’ünün de mirasçıları, Antakya dışında ikamet etmeleri sebebiyle terekelerde belirtilen mirasın kendilerine ulaştırılması için vasiyy-i muhtar tayin edilmiştir. Geriye kalan 14 terekeden ikisinin mirasçıları, aynı aileden olduğu için yalnızca bir aile olarak kabul edilmişlerdir.[171] Böylelikle 22 terekenin 14’ü, 13 aile hakkında veri sunmaktadır.

Sicilde aile ile alakalı olan kayıtların ikisinde, vefat edenlerin kendi çocuklarının yanı sıra kardeşlerinin de çocukları zikredilmiştir. Dolayısıyla kardeşlerinin aile durumları[172] hakkında da bilgi edinildiği için 13 tereke kaydından toplamda birbirinden farklı 15 ailenin durumu incelenmiştir. 13 tereke kaydından edinilen verilere göre; ailelerdeki toplam çocuk sayısı 28’dir.

Tereke kayıtlarının yanı sıra hüccet, vakfiye ve diğer kayıtlardan (tezkire, buyuruldu) da faydalanarak Antakya Kazası’nın demografik yapısı (kazanın tahminî nüfusu, ailenin kaç bireyden oluştuğu, eş durumu Müslim-gayrimüslim nüfus oranı vb.) incelenmeye çalışılmıştır. Tereke kayıtları haricinde söz konusu kayıtlardan (vakfiye, hüccet vs.) da istifade edilerek 34 ailenin 54 çocuğu olduğu tespit edilmiştir. Buna göre 13 tereke kaydından ulaşılan 15 aile ile tespit olunan 34 aile ki toplamda 49 ailenin 82 çocuğu olduğu tespit edilmiştir.[173] Dönemin Antakya Kazası’nın genelinde, incelenen kayıtlardan tespit edilen kişi sayısı (176 kişi) toplam aile (49 aile) miktarına bölündüğünde her ailedeki tahminî ortalama birey sayısına yani 3,59 sonucuna ulaşılmaktadır.[174] Buna göre tahminî olarak bir ailede anne-baba

---

[171] Bir aile kaydında; önce kocanın ardından da karısının vefat etmesi üzerine aynı aile hakkında iki farklı tereke kaydına rastlanılmıştır. Bu nedenle iki ayrı aile addedilmesi yerine tek bir aile olarak incelenmiştir (A.Ş.S. Nu. 7: s. 160-b/b. 290; s. 160-b, 163/b. 291).

[172] Birinci ailede vefat edenin iki kız karındaşı olup karındaşlarından birisinin iki oğlu vardır (A.Ş.S. Nu. 7: s. 39/b. 66). İkinci ailede vefat edenin iki kızı haricinde erkek karındaşının bir oğlu olduğu tespit edilmiştir (A.Ş.S. Nu. 7: s. 173/b. 312). Bu iki aileden başka, bir kocanın iki karısı olduğu ve bunlardan birisinin çocuğu olmadığı belirtilmiştir (A.Ş.S. Nu. 7: s. 126/b. 211) ki bu çocuğu olmayan kadın da ayrı bir aile olarak incelenmiştir.

[173] Ailedeki ortalama birey sayısını hesaplamak için öncelikle kazanın bütününde tespit olunan ailelerde sağ olanlar (karı-koca=94) ile çocukların (82) toplamı 176 kişidir ki toplam aile sayısına bölündüğünde 3,59 sayısına ulaşılmaktadır. Bu sonuç (3,59), kazanın genelinde oturan ailelerdeki tahminî ortalama birey sayısıdır.

[174] 49 ailede tespit olunan toplam birey sayısı 176’dır. Fakat söz konusu ailelerin üçünde birden fazla evlilik ile bir ailedeki kocanın ölmesinden dolayı geriye yalnızca 94 kişi kalmaktadır. Bu sebeple

dâhil olmak üzere ortalama dört kişi bulunmaktaydı. Ancak şehir merkezi ile köylerdeki ailenin kaç fertten oluştuğu sorusunu sicilde, aile hakkında bilgi veren hükümlerden faydalanarak cevaplamak mümkündür. Buna göre yukarıda belirtilen 49 ailenin 38'i (% 77,55) şehir merkezinde ikamet etmekteydi. Bu ailelerin 66 çocuğu ve sağ olanların (karı-koca) sayısının 74 kişi olduğu dolayısıyla 38 ailedeki toplam birey sayısının 140 olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. İlaveten şehir merkezinde oturan bir ailede, tahminî ortalama birey sayısının 3,68 olduğu hesaplanmıştır.[175] Yine 13 tereke ile diğer kayıtlardan (hüccet, vakfiye vs.) tespit olunan 49 ailenin; 15'inde birer çocuk (% 30,62), 20'sinde ikişer çocuk (% 40,82), 9'unda üçer çocuk (% 18,36) ve 5'inin çocuğu olmadığı (% 10,20) tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra 49 ailede bulunan 82 çocuğun 46'sının erkek (% 56,09) iken 36'sının kız (% 43,91) olduğu sonucuna varılmıştır.

Defterde bulunan aileler ile ilgili kayıtlara göre; Antakya Kazası'nın şehir merkezi sakinlerinden olan 38 aileden ikisindeki[176] annelerin hamile olduğu kaydına rastlanılmıştır. Bu bağlamda belgelerdeki veriler, vefat edenin mirası mirasçılara bölüştürülürken hamile annenin taşıdığı çocuğun erkek veya kız olduğu bilinmemesine rağmen başka bir deyişle daha çocuk doğmadan kendisine erkek mirasçı olarak pay ayrıldığını göstermektedir.

Antakya Kazası'nın hem şehir merkezinden hem de nahiyelerinin köylerinden oldukları tespit edilen 49 ailenin sadece ikisinde erkeğin iki eşi[177] diğer ailelerdeki erkeklerin ise tek eşi oldukları tespit edilmiştir. Kazada, tek eşli erkeklerin oranı % 95,92 iken iki eşli[178] erkeklerin oranı ise % 4,08 idi. Dolayısıyla eldeki veriler, üç ailede[179] iki eşlilik (% 6.12) ve 46 ailede (% 93.88) de tek eşliliğin olduğuna işaret etmektedir. Bu durum, kazanın genelinde tek eşliliğin çoğunlukta olduğunu

---

Antakya Kazası'nın genelinde tespit olunan çocuk sayısı (82) aile sayısına (49) bölündüğü zaman her ailede olduğu tahmin edilen çocuk sayısının 1.67 olduğu anlamına gelmektedir. Neticede bir aileye düşen çocuk sayısını kesin olarak tespit etmek için bulunan bütün ailelerin eş durumunu (tek/çok eşli, evli-boşanmış), ölü veya hayatta olan kimseleri (karı-koca-çocuk) ve çocukların sayısını bilmek gerekirken ailedeki ortalama birey sayısının hesaplanması için tespit olunan ailelerin sayısı ile söz konusu ailelerdeki toplam karı-koca ve çocuk sayısını bilmek yeterlidir.

[175] Şehir merkezinde oturduğu tespit edilen 38 ailenin her birinde normal olarak birer karı-koca olduğu kabul edilirse 76 kişi elde edilmektedir. Ancak söz konusu ailelerin ikisinde çok eşlilik olduğundan 74 kişi olduğu sonucuna ulaşılmıştır (A.Ş.S. Nu. 7: s. 155, 160-b/b. 261; s. 126-128/b. 211). Dolayısıyla bütün bu ailelerde olduğu saptanan çocuklar, aile sayısına bölündüğünde (66 çocuk/38 aile) şehir merkezinde oturan bir ailedeki taminî ortalama çocuk sayısına (1.73) ulaşılmaktadır.

[176] A.Ş.S. Nu. 7: s. 12/b. 27; s. 38-39/b. 65.

[177] A.Ş.S. Nu. 7: s. 126-128/b. 211; s. 155, 160-b/b. 261.

[178] İki eşliliğin mevcut olduğu görülen ailelerin ikisi de şehir merkezinden olup ikisi de Kastel Mahallesi'nde ikamet etmektedir (A.Ş.S. Nu. 7: s. 126-128/b. 211; s. 155, 160-b/b. 261.).

[179] A.Ş.S. Nu. 7: s. 110/b. 183; s. 126-128/b. 211; s. 155, 160-b/b. 261.

göstermektedir. Bununla birlikte sicildeki kayıtlar, tek eşliliğin sadece şehir merkezinde değil de, köylerde de çoğunlukta olduğunu göstermektedir.[180] Çünkü köylerde yaşadığı tespit olunan 8 ailenin 7'sinde tek eşliliğin olduğu kaydedilmiştir. Farklı vaka olarak sadece bir kadının kocasından boşandıktan sonra başka bir erkekle evlendiği kaydına rastlanmıştır.[181]

Bu verilerden hareketle Antakya'nın ortalama nüfusu hakkında tahminde bulunmak mümkündür. Şehir merkezinin tahminî nüfusunu hesaplamada; imdad-ı hazariyye[182]nin birinci taksiti, padişah menzilinin ücreti vs. masrafların toplanması için düzenlenen liste, önemli ipuçları barındırmaktadır.[183] Söz konusu düzenlenmiş olan listede toplam neferin 2.480 olduğu kaydedilmiştir. Bu sayıya, sicilde idareci olarak kaydedilen yaklaşık 30 kişi ile muaf tutulduğu tahmin edilen 30 kişi eklendiğinde toplam sayı 2.540'a ulaşmaktadır. Antakya merkezinde bulunan bu kişilerin her birinin ev sahibi olan bir aile oldukları düşünülürse 2.540 aile elde edilmiş olur. Yukarıda yapılan tespite göre şehir merkezinde oturan bir ailedeki ortalama fert sayısı 3,68 ile 2.540 aile çarpıldığında;

2.540 x 3.68 = 9.347 kişi olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Ancak şehir merkezinin nüfusunu hesaplamada yine merkez için düzenlenmiş olan imdad-ı hazariyye listesinden değil de Antakya Kazası'nın mahalleleri esas alındığında farklı sonuçlara ulaşılmaktadır. Kazanın merkezinde bulunan mahallelere, avarız ve nüzul bedeli için düzenlenen listeden ulaşılmaktadır.[184] Söz konusu listede belirtilen avarız-haneler bazen 5, 7, 10, 15 veya daha fazla (eş ve çocuğu olan kısacası birer aile bulunan) bir gerçek haneden oluşan birer vergi

---

[180] A.Ş.S. Nu. 7: s. 36/b. 61; s. 51/b. 89; s. 51/b. 90; s. 110/b. 183; s. 119/b. 197; s. 37-38/b. 64. Söz konusu belgelerde; Antakya Kazası'na ait nahiyelerin köylerinde tek eşliliğin olduğu tespit edilmiştir. Tespit edilen aileler bulundukları yer bakımından incelendiklerinde, köylerdeki aile sayısı 8 (% 16,33) iken şehir merkezine ait olduğu belirlenen aile sayısı 38 (77,55) ve belirlenemeyen 3 aile (% 6,12) kaydedilmiştir. Belirtilen 49 ailenin hangi belgelerden tespit edildikleri, nerede ikamet ettikleri, çocukları ve tek/iki eşli olanlar için Bkz.: Ek-5

[181] A.Ş.S. Nu. 7: s. 110/b. 183.

[182] İlk dönemlerde "imdâd-ı seferiye" adıyla zikredilen, sefer harcamalarını karşılamak ve bütçe açıklarını kapatmak için alınan "imdâdiyye" , XVIII. yüzyılın sonlarından itibaren örfî bir vergi haline gelmiştir. XVIII. yüzyıldan itibaren "imdâd-ı seferiyye" ve imdâd-ı hazariyye" olmak üzere ikiye ayrılmış ve düzenli bir şekilde alınan vergiye dönüşmüştür. "İmdâd-ı seferiyye", savaş yıllarına has bir vergi olmasının yanı sıra bu verginin yaklaşık yarısı miktarında olan ve barış yıllarında toplanan "imdâd-ı hazariyye" adıyla yeni ve düzenli bir vergi, ilk defa 1718 yılında toplanmıştır. Bu yeni vergi, avarız türünde olup senede iki bazen de üç taksitle alınmıştır (Ahmet Tabakoğlu, "İmdâdiyye" *TDVİA*, C. 22, İSAM Yayınları, İstanbul 2000, s. 221-222; Necdet Sakaoğlu, *Osmanlı Tarihi Sözlüğü (Kavramlar, Kurumlar, Olaylar)*, Alfa Basım Yayım Dağıtım, İstanbul 2016, s. 344).

[183] A.Ş.S. Nu. 7: s. 134/b. 220.

[184] A.Ş.S. Nu. 7: s. 20/b. 39.

birimleridir.[185] Nüfus hesaplamada şehirdeki gerçek hane sayısını bulmak için esas olarak 15 sayısı alınmıştır.[186] Toplamda kaydedilen 180,25 avarız-hane, gerçek hane sayısı 15 olarak kabul edilerek çarpıldığında 2.703,75 gerçek haneye karşılık gelmektedir. Bu toplam hesaba muaf tutulduğu tahmin edilen idareci 30 kişi ile halktan (yaşlı, gayrimenkul sahibi olmayan, engelli veya hasta vs. nedenlerle) muaf tutulduğu tahmin edilen 30 kişinin de birer evi olan bir aileye mensup oldukları kabul edilirse gerçek hane sayısı 2.763,75'e yükselmektedir. Neticede; 2.763,75 (gerçek hane) x 3.68 (ailedeki ortalama fert sayısı) = 10.170 kişi sonucu elde edilmektedir. Sonuç olarak, 1761-1764 yılları arasında Antakya Kazası'nın şehir merkezinde tahminî olarak 9.500 kişi ile 10.170 kişi arasında bir nüfusun mevcut olduğu söylenebilir.

Köylerdeki tahminî nüfusu tespit etmek için avarız ve nüzul bedeli ile salyane tahsili için düzenlenen köy listelerinden faydalanmak mümkündür.[187] Nüfus hesaplamasında şehirde olduğu gibi köylerdeki gerçek hane sayısını bulmak için aynı şekilde 15 sayısı esas alınmıştır. Köylerde bulunan her bir evde yaşayan ortalama kişi sayısını, sicildeki hükümlerden tahminî olarak bulmak imkân dâhilindedir. Tespit edilen 49 aileden 8'i köylerde oturmaktadır.[188] Karı-koca toplamda 14 kişi ile bunların 11 çocuğu toplandığında 8 ailedeki yekûn kişi sayısı 25 çıkmaktadır. 25 kişi 8 aileye bölündüğünde ise 3.12 sayısı elde edilmektedir ki bu sayı, köylerde ikamet eden bir ailedeki tahminî ortalama birey sayısına işaret etmektedir.[189] Bununla birlikte aynı yerde (köyde) ikamet eden aileye düşen ortalama çocuk sayısı (toplamda 11 çocuk 8 aileye bölündüğünde elde edilen sonuç) 1.37 olarak tespit edilmiştir. Belirtilen listede dört nahiyenin toplam avarız-hane sayısı 175,25'tir. Buna göre;

175,25 x 15 = 2.628,75 ev/aile

---

[185] Mustafa Öztürk, "1616 Tarihli Halep Avarız-hane Defteri", *OTAM*, S. 8, Ankara 1997, s. 253; Jülide Akyüz Orat, "Avârız Vergisi Üzerine Bir Çalışma: 18. Yüzyıl Başlarında Ankara Uygulamaları", *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, C. 5, S. 22, Samsun 2012, s. 221; Abdulkadir Gül, *Antakya Kazası'nın Sosyal ve Ekonomik Yapısı (1709-1806)*, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Erzurum 2008, s. 91; Ünal, *a.g.e.*, s. 64;
[186] Tatar, *a.g.t.*, s. 336.
[187] A.Ş.S. Nu. 7: s. 21-22/b. 40; s. 63-64/b. 112.
[188] Sözü geçen 8 aile arasında yer alan bir ailede; kadın, kocasından ayrıldıktan sonra başka birisiyle evlenmiştir. Ayrıca önceki kocasının vefatı nedeniyle tespit olunan kişi sayısı 15'ten 14'e düşmüştür (A.Ş.S. Nu. 7: s. 110/b. 183). Bundan başka 38 ailenin şehir merkezinde ikamet ettiği tespit edilmiştir. Geriye kalan 11 ailenin 8'i kırsal kesimde iken 3'ünün de nerede ikamet ettiği belirlenememiştir (Bkz.: Ek 5).
[189] Aynı şekilde ailedeki ortalama fert sayısı olarak elde edilen 3.12 sayısı 8 aile ile çarpıldığında 25 kişi elde edilmektedir ki bu sonuç doğrudur.

Dört nahiyede yaklaşık olarak 2.630 ailenin olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Bu sonuca avarızdan muaf olduğu tahmin edilen 100 ev/aile[190] eklenip kırsal kesim olduğundan her ailede yaşadığı tespit olunan 3,12 kişi ile çarpılırsa çıkan sonuç şu şekilde olur;

2.630 + 100 = 2.730 toplam ev/aile sayısı

2.730 x 3,12 = 8.517 kişi yaklaşık 8.520 kişi

Elde edilen bu veriler, Antakya Kazası'nın köylerinde yaşayan tahminî nüfusu ifade etmektedir. Fakat şehir merkezinde yaşayan 10.170 kişi ile köylerde yaşayan 8.520 kişi toplandığında kazanın genelindeki toplam tahminî nüfus 18.690[191] kişiye ulaşmaktadır. Sicilden elde edilen bu veriler doğrultusunda kazanın, tahminî nüfusunun yaklaşık olarak 19.000 kişi olduğu söylenebilir.

Gayrimüslim (ehl-i zimmet/Hıristiyan, Yahudi, Ermeni, Acem) nüfusun tahminî olarak tespiti için sicilde yer alan belgelerden[192] hareket edilmiştir. Buna göre ulaşılacak sonuç şu şekilde olur; Antakya Kazası'nın şehir merkezi ile dört nahiyesinin köylerinden, cizye vergisinin 1.200 evrak ile toplanacağı belirtilmiştir. Bahsi geçen evrakın her birinin bir gayrimüslime ait olduğu kabul edilirse 1.200 kişinin (120'si a'lâ/zengin, 960'ı evsat/orta halli ve 120'si ednâ/fakir derecesinde) vergi mükellefi olduğu sonucuna ulaşılır.[193] Belirtilen sayının içerisinde yer alan her bireyin, büluğ çağına erişmiş[194], iş-güç ve ev sahibi, ev eşyası ile bağından başka 300

---

[190] Tatar, *a.g.t.*, s. 336.

[191] Ulaşılmış olan bu tahminî sonuç (18.690 kişi), kayda geçirilmiş olanların yanı sıra vergiden muafların olduğu da göz önünde bulundurularak yapılmıştır. 1678-1700 tarihlerine ait iki mufassal avarız defterinden muaf tutulan nüfusun % 15 oranında olduğu tespit edilmiştir (Gül, *a.g.t.*, s. 90). Buna göre hesaplama yapılacak olursa öncelikle yukarıda verilen hem şehrin hem de nahiyelerin avarız ve nüzul listelerindeki avarız-hane sayısı gerçek haneye dönüştürülür. Ardından hem şehirde ve hem de nahiyelerde olduğu tahmin edilen ailelerdeki ortalama birey sayısı gerçek hane ile çarpılır. Ulaşılan sonuç, muaf nüfus eklenmeden ele alındığında toplam tahminî kişi 18.156 (şehirde; 9.950 kişi ve nahiyelerde; 8.206 kişi) olur. Buna göre işbu çalışmada yapılan hesaplamada "+ 534 birey muaf" tutulduğu tahminiyle ilave olunmuştur. 1678 ve 1700 yıllarına ait iki mufassal defterinden elde edilen veriye göre % 15 oranında bir muaf nüfus olduğu kabul edilirse buna göre 18.156 kişi + % 15 muaf nüfus (2.723 kişi) = 20.879 kişi elde edilmektedir ki bu sonuç Antakya Kazası'nın genelinde olduğu tahmin edilen toplam nüfustur.

[192] A.Ş.S. Nu. 7: s. 123/b. 205; s. 24/b. 45.

[193] Sicilde gayrimüslimlerin cizye-i şer'iyyelerini ödemeleri hususunda iki farklı belge mevcuttur. İlki 23 Temmuz 1762 tarihine ait olup belgede verilen miktar 1.140 evraktır (A.Ş.S. Nu. 7: s. 24/b. 45). Ancak ikincisi kamerî yıl olarak tam bir yıl sonraya tarihlendirilen ikinci belgede (12 Temmuz 1763) verilen evrak sayısı 1.200'dür (A.Ş.S. Nu. 7: s. 123/b. 205). Hesaplamada daha geç tarihli olan belgenin esas alınması, ikinci belgenin bir yıl sonraya ait olması ve gayrimüslim nüfusun azalmak yerine % 5 hızla artmasından dolayıdır. Söz konusu miktarın böyle artmasının bir ihtimalinin; gayrimüslimlerden cizye mükellefi yaşına ulaşmış olanlar olduğu düşünülmektedir.

[194] Neşet Çağatay, "Osmanlı İmparatorluğunda Reayadan Alınan Vergi ve Resimler", *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, C. 5, S. 5, Ankara 1947, s. 493; Ünal, *a.g.e.*, s 153.

akçe değerinde bir malı olduğu anlamına gelmektedir.[195] Şerî hukuka uygun olarak malul, kör, işsiz, kadın, çocuk, ihtiyar ve fakir kimselerin[196] toplamının tahminî olarak 100 kişi[197] olduğu ve bunların cizye vergisinden muaf tutulduğu tahmin edilmektedir. Antakya Kazası'nın genelinde, ailede bulunduğu tespit edilen tahminî fert yani 3.59 sayısı esas alınarak gayrimüslim nüfusun tahmin edilmesi mümkün görünmektedir. 1.200 kişi (cizye yükümlüsü) + 100 kişi (muaf tutulduğu düşünülen tahminî kişi) = 1.300 kişi çarpıldığında; 1.300 kişi x 3,59 = 4.667'dir.[198] Dolayısıyla Antakya Kazası'nda tahminî gayrimüslim nüfusun yaklaşık 4.670 kişi olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Netice olarak; sicil defterinde, kazanın toplam nüfusu ile Müslim-gayrimüslim nüfusu üzerine kesin sayılar verilmemiştir. Ancak dönemin kazasında, nüfusun miktarını ve dini dağılımını tahminî olarak öğrenmek için yukarıda da görüldüğü üzere imdad-ı hazariyye, avarız ve nüzul bedeli ile esnaf için düzenlenen listelerden faydalanılmıştır. Dolayısıyla Antakya şehir merkezinde olduğu tahmin edilen yaklaşık 10.170 kişilik nüfus (% 54,41) ile dört nahiyede bulunan köylerin tahminî 8.520 kişilik nüfusu (% 45,59) toplandığında yaklaşık olarak 19.000 kişilik bir Müslim-gayrimüslim nüfus elde edilmektedir.[199] Yukarıdaki hesaplamalar göz

---

[195] Çağatay, a.g.m., s. 494; Ünal, *a.g.e.*, s. 153; Zülfiye Koçak, "H. 1102 (M. 1690-1691) Tarihli Diyarbekir Eyaleti Cizye Defterinin Tanıtımı ve Tahlili", *Tarih Araştırmaları Dergisi*, C. 37, S. 63, Ankara 2018, s. 223.

[196] Halil İnalcık, "Osmanlılar'da Cizye", *TDVİA*, C. 8, İSAM Yayınları, Ankara 1993, s. 46; Çağatay, a.g.m., s. 495; Koçak, a.g.m., s. 223.

[197] Burada verilen 100 kişinin, cizye yükümlüsü olarak belirtilen 1.200 kişiye ilaveten bulunduğu ve bunların muaf tutulduğu tahmin edilmektedir. Buna göre belirtilen yükümlülerin yanı sıra % 8,334 oranında bir nüfusun muaf tutulduğu sonucuna varılır (Tatar, *a.g.t.*, s. 337). Gayrimüslim nüfusun yüzde kaçının cizyeden muaf tutulduğu konusunda bir diğer örnek de Yörük'ün araştırmasıdır. Araştırmacı çalışmasında nüfus hesaplamasını yaparken "*…hane rakamlarını bireysel nüfusa dönüştürmek için 5 ile çarpıp, çıkan sonucun üzerine yüzde on da muaf zümreyi ilave…*" ettiğini belirtmektedir (Doğan Yörük, "XVI. Yüzyılın İkinci Yarısında Osmanlı İmparatorluğu'nda Yaşayan Gayrimüslimlerin Nüfusu", *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S. 17, Konya 2007, s. 641). Bu verilen iki farklı örnekten hareketle belirtilen gayrimüslim nüfusa ilave olarak hesaplamada % 8 ile % 10 arasında bir nüfusu, muaf tutuldukları tahminiyle eklemek mümkündür.

[198] 1550 yılında Antakya'ya bağlı nahiyelerdeki gayrimüslimlerin Müslümanlara oranı % 6,25; 1570'teki oranı % 5,90; 1584'teki oranı ise % 5,82 olduğu hesaplanmıştır (Gündüz, *a.g.e.*, s. 50-51). 1708-1711 yılları arasında Antakya Kazası'nda tahminen % 81.16 oranında Müslüman nüfusa karşılık % 18,84 oranında bir gayrimüslim nüfus bulunmaktaydı (Bkz.: Sonraki dipnot).

[199] 1762 yılına ait olarak elde edilen bu sonuç (19.000) ile Antakya Kazası'ndaki nüfusta bir artış mı yoksa bir düşüş mü olduğu gözlemlenebilmektedir. Örneğin; söz konusu ulaşılan bu sonucu, 53 yıl öncesine ait sicil kaydındaki verilerle kıyaslamak mümkündür: 8 Nisan 1709 tarihine ait bir divan tezkiresi kaydında Antakya Kazası'nın dört nahiyesinde [Kusayr (85 hane, 1 rub'), Altınözü (42 hane), Süveyde (40 hane, 1,5 rub') ve Cebel-i Akra' (32,5 hane)]; avarız ve bedel-i nüzulun tahsili için yapılan sayıma göre toplamda 200 tam avarız-hane ve bir buçuk rub' avarız-hane olduğu kaydedilmiştir (Mirci, *a.g.t.*, s. 188-189). Buna göre 200.375 avarız-hane x 15 (gerçek hane)=3.005,625 gerçek hane ki buna, vergiden muaf tutulduğu düşünülen 60 kişinin de birer evi olduğu düşünülürse 3065.625 gerçek hane olur. Her gerçek hanede tahminî olarak 4 kişinin yaşadığı varsayılırsa 12.262,5 kişi sonucuna ulaşılır ki bu da nahiyelerde yaşayan tahminî nüfustur. Nefs-i

önünde bulundurularak Antakya Kazası'nın şehir merkezi ile nahiyelerinde bulunan tahminî Müslüman nüfusun 14.330 kişi; gayrimüslim nüfusun ise yaklaşık olarak 4.670 kişi olduğu tahmin edilmektedir. Bu verilere göre dönemin kazasında, % 75,42 oranında Müslüman, % 24,58 oranında gayrimüslim nüfus bulunmaktaydı.

3.2.2. Gayrimüslimler

Osmanlı Devleti'nin sınırları dâhilinde çeşitli din, dil, kültür ve ırka mensup birçok topluluk, bir arada ahenkli bir şekilde yaşamıştır.[200] İslâm dinine inanmayan veya mensup olmayan ya da Müslümanlar dışında kalan tüm grupları ifade etmek için gayrimüslim, ehl-i zimmet ve zimmî gibi tabirler kullanılmıştır.[201] Sadece bir yerde değil Osmanlı Devleti'nin bütün topraklarında hem Müslümanlar ile gayrimüslimler arasında hem de bu iki tebaanın kendi içerisinde birçok alanda (hukukî, sosyal, ekonomik vs.) olumlu veya olumsuz anlamda ilişkilerin/hadiselerin yaşandığını düşünmek mümkündür. İncelenmiş olan sicilden örnekler verilecek olursa; bu insanlar birbirleriyle alışveriş yapmış, birbirlerinden borç alıp vermiş, bir mülkü ortaklaşa alıp işletmiş, aralarında bir sorun yaşandığında ise mahkemeye başvurmuşlardır.

Sicilde kaydedilen belgelerden, Antakya Kazası'nda sadece Müslümanların değil birçok farklı dine ve kültüre mensup insanların ikamet ettiği anlaşılmaktadır.[202] Aynı zamanda bir geçiş güzergâhı[203] (Anadolu'dan Halep[204]-Şam[205]-Mekke[206]-

---

Antakya'da 23 mahalle olup bu mahallelerin toplamda 251,5 avarız-hane 1 sülüs avarız-hanesi vardır (Mirci, *a.g.t.*, s. 195-196). 251.83x15=3.777,45 gerçek hane ki bu sonuca muaf tutulduğu düşünülen 60 kişinin evleri de eklenirse 3.837,45 gerçek hane sonucuna ulaşılır. Bu sonuç tahmini olarak her ailede yaşayan 4 kişi ile çarpıldığı zaman 15.349,8 kişilik bir tahminî nüfus miktarı elde edilmektedir. Bunlardan gayrimüslim nüfusun çıkarılması gerekir ki cizye-i şer'iyyenin edası için 6 Ekim 1709 tarihine ait bir divan tezkiresi kaydından öğrenildiği kadarıyla toplamda 1.200 kişilik bir gayrimüslim erkek nüfusun cizye yükümlüsü olduğunu göstermektedir (Mirci, *a.g.t.*, s. 221). Bunların tahminen dört kişilik birer aileleri olduğu ve 100 kişinin de muaf tutulduğu varsayılırsa 5.200 kişilik bir tahminî nüfusa ulaşılmaktadır. Böylelikle 1709 yılı sonlarında Antakya şehir merkezi ile dört nahiyesindeki toplam nüfusun tahmini olarak 27.613 kişi olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Bu sonuçtan 5.200 kişilik gayrimüslim nüfus çıkarıldığında tahminî olarak 22.413 kişinin Müslüman nüfus olduğu sonucuna varılmaktadır. Buna göre geçen 53 yıl içerisinde Antakya Kazası'nın nüfusunda tahminî olarak % 31.19 oranında bir düşüş yaşandığı söylenebilir.

[200] Enver Demir, "Osmanlıda Gayrimüslim Nüfusu ve Yerleşimi: 19. Yüzyılda Ayıntab Örneği", *Nüfusbilim Dergisi*, C. 40, Ankara 2018, s. 106.

[201] Ünal, *Osmanlı Müesseseleri Tarihi*, s. 36; Gülcan Avşin Güneş, "Osmanlı Devleti'nin Gayrimüslimlere Bakışı ve Klasik Dönem Millet Sistemi", *Sosyal ve Kültürel Araştırmalar Dergisi*, C. 1, S. 2, Sakarya 2015, s. 3; Ahmet Özel, "Gayri Müslim", *TDVİA*, C. 13, İSAM Yayınları, Ankara 1996, s. 418.

[202] A.Ş.S. Nu. 7: s. 123/b. 205; s. 24/b. 45; s. 14/b. 32; s. 15/b. 33; s. 82/b. 139; s. 126/b. 210; s. 166/b. 298.

[203] XVIII. yüzyılda Antakya'nın İskenderun Limanı hem İran, Hindistan ve Halep'ten gelip Avrupa'ya gönderilen hem de Avrupa'dan Halep'e ve komşu yerlere gelen malların çıkış kapısı olarak hizmet

Medine[207]-Sayda[208]-Bağdat[209]-Rakka[210]-Trablus[211]-Mısır[212]-Ruha[213]'ya gidenler olduğu gibi buralardan da Anadolu'ya doğru gelenler) üzerinde olduğundan farklı millet ve dine mensup yolcu, devlet görevlisi, tacir, hacı gibi kimseler kazadan geçmekteydi. Buradan gelip geçenler bazen beraberlerinde alım-satım yapmak için mallar, değerli eşyalar vb. nesneler bulundurmaktaydılar. Bunun yanı sıra tüccar veya hacı kafileleri, seyyah vb. kişilerin yanlarında getirdikleri değerli eşyalar (kılıç, çift piştov vs.), hayvanları ile takımlarının (koşum, eyer, vs.) Antakya'da çalındığı ve bunların tahsili için kadıya başvurulduğuna dair kayıtlara da rastlanılmaktadır.[214] Antakya'nın 7 numaralı şer'iyye sicilinde 1 Muharrem 1176 (23 Temmuz 1762) tarihli hükümden cizye vergisinin tahsili emredilirken kazanın sakinleri arasında Müslümanlardan başka ehl-i zimmet olarak da zikredilen Hıristiyanlar, Yahudi, Ermeni ve Acem taifelerinin varlığına rastlanılmaktadır.[215]

Sicildeki hükümler arasında gayrimüslimlerin tereke kayıtlarına rastlanılmaktadır. Örneğin 28 Haziran 1762 tarihli bir kayıtta; Yahudi Ayyâş'ın, aslen Halep'te ikamet etmekte iken yolculuğa çıktığı sonra da Antakya'daki Nakîb Hanı'nda vefat ettiği kaydedilmiştir. Bahsi geçen gayrimüslimlin tek varisinin zevcesi Kameriyye olduğu belirtilmiştir. Terekesi, emin-i beytü'l-mal vekili olan el-Hâcc Mehmed Ağa tarafından kayda geçirilmiş olup söz konusu terekenin % 25'inin zevcesine geri kalanının ise beytü'l-mal eminine teslim edildiği kaydedilmiştir.[216]

---

vermekteydi (Gün, *a.g.t.*, s. 92). Dolayısıyla bahsi geçen yerlere varmada kullanılan güzergâh Antakya üzerinden geçmekteydi. Bundan başka Osmanlı hâkimiyeti altındayken Anadolu ile Suriye arasında adeta bir tampon bölge halinde olması, merkeze deniz yoluyla da ulaşım ve haberleşmenin seri ve kolay bir şekilde sağlanabilmesi, son olarak da hac yolunun stratejik önem arz eden bir bölgesinde yer alması Antakya Kazası'nın mühim özellikleri olarak sayılmaktadır (Mustafa Öztürk, "XVIII. Yüzyılda Antakya ve Çevresinde Eşkiyalık Olayları", *Belleten*, C. 54, S. 211, Ankara 1990, s. 967).

[204] Antakya Kazası'nın Halep Eyaleti'ne bağlı olması ve yazılan arz-ı hallerin gereğinin yerine getirilmesi için Antakya'ya bildirilmesi nedeniyle hem Halep'e hem de Halep'ten kimselerin (resmî görevli, hacı, kervan vs.) gelip gittiği sicildeki belgelerden anlaşılmaktadır (A.Ş.S. Nu. 7: s. 12/b. 25; s. 14/b. 32; s. 22/b. 41; s. 114/b. 189; vb.).

[205] A.Ş.S. Nu. 7: s. 79/b. 133.

[206] Hacıların hac ibadetini eda etmek, eda ettikten sonra geri dönüşlerde de geçiş güzergâhı üzerinde yer alan Antakya Kazası'ndan geçtiklerine dair sicilde çeşitli kayıtlar mevcuttur (A.Ş.S. Nu. 7: s. 4/b.12; s. 26/b. 48; s. 28/b. 52; s. 28/b. 53; vb.).

[207] A.Ş.S. Nu. 7: s. 79/b. 133.

[208] A.Ş.S. Nu. 7: s. 81/b. 137.

[209] A.Ş.S. Nu. 7: s. 13/b. 29.

[210] A.Ş.S. Nu. 7: s. 67/b. 118.

[211] A.Ş.S. Nu. 7: s. 121/b. 202.

[212] A.Ş.S. Nu. 7: s. 35/b. 60.

[213] A.Ş.S. Nu. 7: s. 66/b. 117.

[214] A.Ş.S. Nu. 7: s. 65/b. 115; s. 4/b. 12; s. 138/b. 222.

[215] A.Ş.S. Nu. 7: s. 24/b. 45; s. 123/b. 205.

[216] A.Ş.S. Nu. 7: s. 14/b. 32.

Ancak aynı tarihe ait bir sonraki kayıtta; yine Yahudi tâifesinden olan Yasef veled-i Nîtûb'un iddiasına göre; Yahudi Ayyâş ölmeden önce "*hâl-i hayavâtında ve kemâl-i 'akl ve sıhhatinde mürd oldığımda li-ebeveyn er karın-dâşım Mihâ'il'e isabet ve intikal iden hisse-i ırsiyyesini hıfz ve îsâlesini vasiyy-i muhtâr ta'y(î)n eyledi"* diyerek vefat eden gayrimüslimin zevcesinin de olduğu mahkemede, el-Hâcc Mehmed Ağa, durumu vefat edenin taifesinden şahitlerle ispat ettikten sonra Mihail'in hissesine isabet eden miktarı Yasef'e mahkeme huzurunda teslim etmiştir.[217]

Gayrimüslimlerin kendi aralarındaki ilişkileri yansıtan örneklere de rastlanılmıştır. Örneğin; 10 Rebî'ü'lâhir 1176 (29 Ekim 1762) tarihli bir belgede Abraham daha küçük yaşta iken babası vefat etmiş, bırakmış olduğu sekiz yüz kuruşluk mirasına ise Belbim oğlu Derzî Ferhat oğlu Cercis zorla el koymuş ancak Abraham, bu mirası her talep ettiğinde Belbim oğlu inkâr eylediğinden bu durumu dilekçeyle arz etmiştir.[218]

Gayrimüslimler sadece bir yerde değil daha doğrusu onlar için özellikle tahsis edilmiş belirli bir yerde veya yerlerde ikamet etmeye zorlanmaları gibi bir durum söz konusu olmadığı gibi bütününün tek bir yerde bulunduklarını iddia etmek de doğru değildir. Müslümanlar gibi kısmen köylerde kısmen şehirlerde yerleşmişlerdir. Örneğin; Hazret-i Habîbü'n-Neccâr Mahallesi'nin sâkinlerinden olan el-Hâcc Hasan Efendi ibn el-Hâcc Mustafa'ya ait olan yerler zikredilirken *"...kurbunda vâki' bir tarafdan Yusuf en-Nasrânî menzili..."* de zikredilmektedir.[219] Buna göre el-Hâcc Hasan Efendi'nin oturduğu yere yakın Yusûf en-Nasrânî de aynı yerde ikamet etmekteydi. Aynı şekilde Zımmî Butrûs veled-i Beşâle adlı bir zimmînin de Kantara Mahallesi'nde ikamet ettiği kayıtlar arasındadır.[220] Bu kayıtlar, gayrimüslimlerin Müslüman nüfusla birlikte aynı yerde oturduğunu ispatlar niteliktedir.

29 Cemâziye'l-evvel 1176 (16 Aralık 1762) tarihli bir hükümden; Antakya Kazası'nın Sûriye Köyü'nde ikamet edenlerin ehl-i zimmet oldukları anlaşılmaktadır.[221] Bu kimselerin öteden beri ödedikleri cizye vergisini bu yıl mahsûlleri asıl mallarını karşılamadığından borçlu oldukları kişilere bir nesne bile vermeye takat ve kudretlerinin olmadığına dair bir kayda rastlanılmıştır. Sûriye

[217] A.Ş.S. Nu. 7: s. 15/b. 33.
[218] A.Ş.S. Nu. 7: s. 47/b. 82.
[219] A.Ş.S. Nu. 7: s. 29/b. 55.
[220] A.Ş.S. Nu. 7: s. 166/b. 298.
[221] A.Ş.S. Nu. 7: s. 57/b. 98.

Köyü'nde bulunan ehl-i zimmetin, ektikleri ürünlerden bekledikleri verimi alamadıkları dolayısıyla hem cizye vergisini hem de avarız-ı sultâniyyeyi ödeyecek maddî durumları olmadığı belirtilmiştir. Fakat bunların çoğu firar etmiş, geri kalan bir kısmı ise borç verenler başka bir deyişle alacaklılar tarafından şikâyet edilerek hapsedilmişlerdir. Daha sonra Halep Muhassılı ve Mütesellimi Mehmed de fakir reayanın rencide olunmaması için borç verenlerin ertesi yılın bu vakitlerine dek sabretmelerini bildirmiştir. Buna benzer olarak gayrimüslimlerin "Kavvâsiyye ma'a mezâri'ihâ Yumurcak Tâş" adlı yerde çoğunlukta olduğu kaydedilmiştir.[222]

7 Muharrem 1177 (18 Temmuz 1763) tarihli hükümde[223]; Antakya Kazası'nın Cebel-i Akra' Mukataası köylerinin reayalarına borç veren el-Hâcc Mehmed Efendi'nin borcunun bir defada edasını talep etmesine karşın zulmetmemesi ve şeriattan ayrılmaması konusunda tahrir olunmuş olan emr-i 'âlî-şan ile Halep valisi tarafından gönderilen buyuruldu, sadrazam silahşorlarından el-Hâcc Mustafa Ağa mübaşeretiyle Antakya mahkemesine ulaştırılmıştır. El-Hâcc Mehmed Efendi mahkemede Cebel-i Akra' Mukataası köylerinden Hâcı Habîblu Köyü ahalilerinden Leylâk (ليلاك) köhne ve Darâdor veled-i Yâsef ve Mıkırdîç veled-i Delû ve Hacek veled-i Hacek ve Bagos (باغوس) veled-i Yâsef (*ve*) Yânos veled-i Arslan adlı zimmîlerin de bulunduğu bu huzurda *"iş-bu mesfûrûn zimmetlerinde cihet-i deyn-i şer'îden olan iki bin otuz gurûş alacak hakkımı .... te'cîl ve taksit eyledikde ... mesfûrûn dahî te'cîl ve taksit-i mezbûrı kabûl ... beher sene ta'y(î)n olunan mikdârından ziyâde nesne mutâlebe itmemek üzere..."* denilerek el-Hâcc Mehmed'in alacağı iki bin otuz kuruş, dört taksite bölünerek adı geçen gayrimüslimlerin ödemelerine kolaylık sağlanmış, onlar da her yıl belirlenen miktarı ödeyeceklerini kabul etmişlerdir. Kadı da el-Hacc Mehmed Efendi'yi belirlenen miktardan bir nesne fazlasını almaması ve onlara zorluk yaratmaması için tembihlemiştir.

22 Zî'l-ka'de 1176 (3 Haziran 1763) tarihli bir buyuruldudan Halep'ten çıkan tüccar kafilesinin İskenderun İskelesi'ne gitmek için Antakya'dan geçtiği anlaşılmaktadır.[224] Buna göre; önceden İskenderun tarafına gitmek üzere kervanların gönderildiği, ancak Antakya'ya ulaştıklarında bazı hadiselerin[225] yaşandığı

---

[222] A.Ş.S. Nu. 7: s. 82/b. 139.
[223] A.Ş.S. Nu. 7: s. 126/b. 210.
[224] A.Ş.S. Nu. 7: s. 114/b. 189.
[225] Payas Dizdarı Beyoğlu Osman'ın katli nedeniyle Sarıseki ile Belen kasabalarından kimseler ile Payas'dan Küçük Ali ve Payas ahalisi arasında 9-17 Kasım 1762 tarihlerinde başlayan olayların halen devam ettiği tahmin edilmektedir (A.Ş.S. Nu. 7: s. 53/b. 92; s. 54/b. 93; s. 54/b. 94).

kaydedilmektedir. Dolayısıyla kervanların yaşanan hadiseler nedeniyle devam etmeleri mümkün olamadığından Antakya'da bekledikleri, Halep'te bulunan Efrenc Konsolosu'na bildirilmiştir. Halep'te ikamet eden Efrenc Konsolosu da durumdan haberdar edildikten sonra dîvân-ı Halep'e bir arz-ı hal takdim etmiştir. Neticede, Halep'ten İskenderun İskelesi'ne doğru giden ve Efrenc tüccarından oluşan bu kafile ile birlikte bulundukları yerden İskenderun İskelesi'ne kadar muhafızlar tayin edilip güvenlice ulaştırılması için bir buyuruldu yazılıp Antakya'ya gönderilmiştir.

Sicilde geçen hükümlerden anlaşıldığı kadarıyla gayrimüslimlerin bazen kendi aralarında bazen farklı dinlerden olanlarla sorunlar yaşadıklarında mahkemeye başvurmuşlardır.[226] Yeri geldiğinde bir Müslüman ile bir gayrimüslim ortak bir mülkü satın almışlardır. Örnek olarak 9 Rebî'ü'l-âhir 1177 (17 Ekim 1763) tarihli bir hüküm verilebilir.[227] Buna göre; Meydân Mahallesi'nden es-Seyyid Hüseyin Ağa ile Kantara Mahallesi'nden Zımmî Butrûs veled-i Beşâle adlı zimmî mahkemede; Câmi'-i Kebîr Mahallesi sâkinlerinden olan İsmail ile Gökce tarafından vekil tayin edilen Neccâr-zâde'ye kendilerine miras olarak kalan *"Karye-i Hâcc Habîblu toprağında ..... bir sütûn üzere mebnî bir bâb dam-ı harîr ve bir dolab harîri muhtevî olan bir kıt'a harâbe tut bağçesini"* satın almak istediklerini belirtmişlerdir. Her iki müşteri ortak bir şekilde bahsi geçen gayrimenkulun bedeli olan iki yüz doksan beş kuruş eksiksiz bir şekilde alınıp adı geçen mirasçılar arasında eşit bir şekilde paylaştırılmıştır.

19 Rebî'ü'l-âhir 1177 (27 Ekim 1763) tarihli bir hükümden anlaşıldığı kadarıyla bir Müslüman bir gayrimüslimden borç almıştır.[228] Buna göre *"Antakya Nasrânî Sem'ân Mihâ'il oğlu nâm kimesnenun bende kırk kuruş borcı olub taleb eyledikde bu dâ'îleri..."* fakir olduğundan borcunu ödeyemediği görülmektedir. Ahmed adlı bu kişi, borcunu eda etmek için bahçesini bir yıl kiraya vermiş ve kiracıdan alacağı parayla borcunu ödemeye çalışmıştır. Ancak kiracının "*beher sene beş batmân harîr 'akâr taleb eylediğimde teslîm"* etmediğini belirtmiş, bahçesini kiraladığı kişiyi mahkemeye vererek hakkının tahsil olunmasını istemiştir.

Genel olarak yukarıda verilen örneklerle dönemin Antakya Kazası'nda, Müslümanlar ile gayrimüslimlerin birbirleriyle olan münasebetleri incelenmeye çalışılmıştır. 7 numaralı Antakya şer'iyye siciline göre Müslümanlardan hiçbiri bir

[226] A.Ş.S. Nu. 7: s. 57/b. 98; s. 126/b. 210; s. 130/b. 215; vb.
[227] A.Ş.S. Nu. 7: s. 166/b. 298.
[228] A.Ş.S. Nu. 7: s. 174/b. 313.

gayrimüslimin hakkını, malını ve mülkünü gasp etmemiş aynı şekilde aksi bir durum da sicildeki hükümlere yansımamıştır. Ancak birbirlerinden borç alıp vermişler, bazen de borcun ödenmesi mümkün olmadığından kadıya arz-ı hal takdimiyle müddetin uzatılması dile getirilmiş, bir gayrimüslim bir Müslümanla ortaklaşa başka bir Müslümandan mülk satın almış, ortaklaşa iyi ilişkiler kurulmuştur. Gayrimüslimlerin Sûriye adlı bir köyün yanı sıra Hâcı Habîblu Köyü ve Antakya'ya bağlı Kavvâsiyye Mezraası'nda ile bu mezranın ekim sınırları içerisinde yer alan Yumurcak Tâş denilen yerde yoğun bir şekilde ikamet ettiklerine dair veriler mevcuttur.[229] Bundan başka, gayrimüslimlerin kesin olarak belli bir yerde ikamet ettiklerine dair bir bilgiye rastlanmamıştır. Ancak yukarıda da değindildiği üzere gayrimüslimlerin Müslümanlar arasında ikamet ettiklerine dair farklı belgelerde[230] kayıtlara rastlanılmıştır.

3.2.3. Lakaplar ve Unvanlar

Lakap kelimesi Arapça olup (çoğulu elkâb) dilciler bunu nebez ile açıklamaktadırlar. Nebez; kötü lakap takmak veya bir kimseye gizli kalmasını istediği bir ayıbıyla hitap etmek manasındadır. Fakat daha sonra aslında sıfat ve nitelik demek olan, genelde kişinin severek aldığı, onu toplum içinde yücelten ad anlamındaki na't da lakap karşılığında kullanılmaya başlanmıştır. Böylece isim veya sıfat manası kazanan lakap, övgü ya da yergi için kullanılmaya başlanmıştır.[231]

Türk Dil Kurumu'nun resmî sitesinde yer alan tanıma göre lakap; bir kimseye, bir aileye kendi adından ayrı olarak sonradan takılan, o kimsenin veya o ailenin bir özelliğinden kaynaklanan ad şeklinde tanımlanmaktadır.[232] Anadolu'da ikamet eden ailelerin soy adı veya sülale olarak kesinlikle bir lakabı bulunmaktaydı. Fakat bu lakap, çekirdek ailenin değil aralarında akrabalık bağı bulunan sülaleye mensuptu. Bundan dolayı Anadolu'nun bütün kasaba ve şehirlerindeki çoğu kimse birbirini lakabından tanımaktaydı.[233]

Antakya şehriyle ilgili hazırlanan çalışmalar incelendiğinde lakapların çoğunun ismin önünde yer aldığı görülmektedir. Örneğin 1708-1711 yıllarını

---

[229] A.Ş.S. Nu. 7: s. 57/b. 98; s. 82/b. 139.
[230] A.Ş.S. Nu. 7: s. 14/b. 32; s. 29/b. 55; s. 126/b. 210; s. 166/b. 298.
[231] Nebi Bozkurt, "Lakap", *TDVİA*, C. 27, İSAM Yayınları, Ankara 2003, s. 65.
[232] Türk Dil Kurumu, "lakap", Erişim Adresi: *https://sozluk.gov.tr/?kelime=lakap*, Erişim Tarihi: 23.12.2019.
[233] Mehmet İpşirli, "Osmanlılar'da Lakap", *TDVİA*, C. 27, İSAM Yayınları, Ankara 2003, s. 67.

kapsayan bir çalışmada birbirinden farklı seksen dört lakap tespit edilmiştir.[234] 1743-1745 yıllarını içeren bir diğer çalışmada ise toplam seksen beş farklı lakap kaydedilmiştir.[235] Bunlar arasında; Allahverdizade, Fensazade, Hameşzade, Masarnolu, Dendel, Beylufi, Bertebuni, Külker ve Tüysüz gibi dikkat çekici lakaplar göze çarpmaktadır. Bahsi geçen çalışmalardaki lakaplara bakıldığında mesleğe atfen verilen lakaplar olduğu gibi kişinin sergilediği davranış veya fiziksel durumu bazen de ailesinin aldığı isme göre kullanılmıştır. Örneğin; attar, abdal, bezirci, eskici, hasırcıoğlu mesleğe atfen verilen elkâb olurken Beyzade, Çavuşzade, Hımarzade, Muradoğlu gibi lakaplar aileye hitaben verilen takma adlardır. Köse, kara, kel, kör, bıyıklı, sakallı ve tavil gibi elkâb da kişinin fiziksel durumuna atfen verilmiştir.

Çoğulu *'anâvîn* olan unvan kelimesi Arapça sözlüklerde; "*başka birisine tarif etmek, referans vermek için kullanılan isimler: adres, referans, alâmet, işaret, nişan*" anlamlarına gelmektedir.[236] Kâmûs-ı Türkî'de birinci manada; "*bir kitâb ve risâle yâhûd fasl ve bâb ve makâlenin ismi, başında yazılan yazı, ser-levha*" anlamlarına karşılık iken ikinci manada; "*bir adama tevcîh olunan mektûb ve sâ'irenin başında o zâtın hâl ve mevki' ve me'mûriyetini ve rütbe ve elkâbını mübeyyen olarak yazılan yazı*"dır.[237] Her ne kadar sık bir şekilde lakap kelimesi ile birlikte kullanılması eş anlamlı olduğu intibaını uyandırsa da bu iki kelime aynı anlamlarda değillerdir. Lakap; "*bir kimseye sonradan takılan ikinci ad, şeref pâyesi, halife ve sultanların hâkimiyet alâmeti*" demek iken unvan yukarıda da açıklandığı üzere "*bir kimsenin memuriyet rütbesini ve görevini belirten söz, lakap*" anlamlarına gelmektedir.[238] Örneğin; "*Mevlana*" kelimesi efendimiz manasında olup bazı sarıklı ilim adamları ile şeyhler için kullanılan bir lakaptır.[239] "*Mevlânâ Mehmed Efendi*"de "*Mevlana*" bir lakap iken "*Efendi*" bir unvandır.[240] Benzer şekilde "*çelebi*"; efendi, ağa, bey, mevlâ, okuma bilen kişiye denilmiştir.[241] Sicildeki belgelerde geçen "*Bedevî-zâde es-Seyyid İbrahim Çelebi*" örneğinde "*Bedevî*" lakap iken "*Seyyid*" ve "*Çelebi*" birer unvandır.

---

[234] Mirci, *a.g.t.*, s. 27-28.
[235] Kara, *a.g.t.*, s. 25.
[236] Fono Arapça Standart Sözlük (Arapça Öğrenenler İçin), "'unvân", (Hazl.: Kerim Açık ve Hamza Özaslan), Özal Matbaası, İstanbul 2005, s. 261; Mutçalı, *a.g.e.*, s. 648.
[237] Şemseddîn Sâmî, *Kâmûs-ı Türkî*, (Önsöz: Ömer Faruk Akün), Alfa Basım Yayım Dağıtım, İstanbul 1998, s. 954-955.
[238] Abdülkerim Özaydın, "Unvan", *TDVİA*, C. 42, İSAM Yayınları, Ankara 2012, s. 163.
[239] Devellioğlu, *a.g.e.*, s. 738.
[240] A.Ş.S. Nu. 7: s. 1/b. 2; s. 1/b. 4.
[241] Sâmî, *a.g.e.*, s. 514.

Hazırlanmış olan bu çalışmada birbirinden farklı unvanlara rastlanılmıştır. Bunlar arasında; sultan[242], padişah[243], vali[244], paşa[245], bey[246], beylerbeyi[247], efendi[248], hân[249], seyyid[250], ağa[251], gazi[252], el-hâcc veya hâcı[253], çavuş[254], kethüda[255], beşe[256] gibi unvanlar tespit edilmiştir.

Antakya'nın 7 numaralı şer'iyye sicilinde yer alan elkâb ve unvanlar belli başlıklar altında toplanmaya çalışılmıştır. Diğer siciller de incelendiğinde göze çarpan hususlar dikkate alınarak bir tablo oluşturulmuştur.[257]

---

[242] A.Ş.S. Nu. 7: s. 2/b. 5; s. 2/b. 6. Sultan'ın unvan olarak kullanılması hususu hakkında Bkz.: Mustafa Kaşağıcı, *Osmanlı Sultanlarının Kullandıkları Unvan ve Lakapların Türk Devlet ve Toplum Anlayışı İle İlişkisi*, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Kayseri 2005, s. 143.

[243] A.Ş.S. Nu. 7: s. 5/b. 13; s. 7/b. 19; s. 80/b. 134.

[244] A.Ş.S. Nu. 7: s. 3/b. 10.

[245] A.Ş.S. Nu. 7: s. 3/b. 10.

[246] A.Ş.S. Nu. 7: s. 10-11/b. 24. Bey'in unvan olarak kullanılması hakkında Bkz.: Kaşağıcı, *a.g.t.*, s. 141.

[247] A.Ş.S. Nu. 7: s. 28/b. 52.

[248] A.Ş.S. Nu. 7: s. 2/b. 5. Efendi; okuyup yazması olanlara unvan olarak verilen bir tabirdir (Pakalın, *a.g.e.*, C. 1, s. 505). Efendi hakkında ayrıntılı bilgi için Bkz.: Zeki Akçam, "XIX. Yüzyıl Kıbrıs Şer'iyye Sicillerinde Lâkap ve Unvanlar", *Türkbilig Dergisi*, S. 29, Ankara 2015, s. 193, 196-197.

[249] A.Ş.S. Nu. 7: s. 112/b. 187. Han'ın unvan olarak kullanılması hususu hakkında Bkz.: Kaşağıcı, *a.g.t.*, s. 142.

[250] A.Ş.S. Nu. 7: s. 30/b. 55; s. 30-31/b. 56; s. 56/b. 97.

[251] A.Ş.S. Nu. 7: s. 30/b. 55. Büyük, efendi, âmir, reis, bey, okuma yazma bilmeyenlere efendi yerine şeref unvanıdır (Temel Türkçe Sözlük (Sâdeleştirilmiş ve Genişletilmiş Kâmûs-ı Türkî), "Ağa", C. 1, (İlmî Kontrol ve Red.: Mertol Tulum), Tercüman Gazetesi Tesisleri, İstanbul 1985, s. 13).

[252] A.Ş.S. Nu. 7: s. 56/b. 97. Gazi'nin unvan olarak kullanılması hususu hakkında Bkz.: Kaşağıcı, *a.g.t.*, s. 145.

[253] A.Ş.S. Nu. 7: s. 56/b. 97; s. 8/b. 20.

[254] A.Ş.S. Nu. 7: s. 20/b. 38; s. 30/b. 55; s. 34/b. 59.

[255] A.Ş.S. Nu. 7: s. 75-76/b. 127; s. 120/b. 200; s. 131/b. 216.

[256] A.Ş.S. Nu. 7: s. 5/b. 14; s. 6/b. 15. Beşe; bazı Türk aşiretlerinde büyük evlat ile ilgili kullanılmış bir tabirdir. Osmanlı Devleti'nin kuruluşunda hanedanın ilk şehzadeleri olan Alaüddin ve Süleyman'a bu yüzden paşa unvanı verilmiştir (Pakalın, a.*g.e.*, C. 1, s. 211).

[257] Sol sütunda (1) olarak numaralandırılan lakap ve unvan, aile kaynaklı olduğunu belirtirken (2) numara dinî-etnik kaynaklı, (3) numara memuriyet-meslek vs. kaynaklı, (4) numara fiziksel durum kaynaklı, (5) numara mensup olduğu mekân kaynaklı, (6) numara davranış kaynaklı ve (7) numara ise bilinmeyen lakap/unvan şeklinde bir tablo verilmeye çalışılmıştır.

Tablo 5
Sicilde Tespit Edilen Lakaplar ve Unvanlar

1	Kaddüre-zâde	**1**	Kazak-zâde	**2**	‘Ubeyd	**3**	Şerbetçi
1	Emân-zâde	**1**	Selîm-zâde	**2**	Zâza	**3**	Emîr
1	Ağa	**1**	Seyf oğlı	**2**	Âhî Bâba	**3**	Sabâncı
1	Bedevî-zâde	**1**	Boyâcı-zâde	**2**	Efrenc	**3**	Mîr
1	Mîr-zâde	**1**	Rebî‘-zâde	**2**	Fakîh	**3**	Fellâh
1	Demmâh	**1**	Semercî-zâde	**2**	Dede	**3**	Boyâcı
1	Sâmeşen-zâde	**1**	Yeğen-zâde	**3**	Nakîb	**3**	Bostâncı
1	Mîrâhûr-zâde	**1**	Taha-zâde	**3**	Bakkal	**3**	Mührdâr-zâde
1	Sünbül	**1**	Kevâki-zâde	**3**	Paşa	**3**	Serrâc
1	Berber-zâde	**1**	Mîrzâ-zâde	**3**	Kizîr	**3**	Silâhşor-zâde
1	Mizillü	**1**	Şerîfî-zâde	**3**	Hünkâr-zâde	**3**	Gavrî-zâde
1	Anbarcı	**1**	Sâ‘atci-zâde	**3**	Kethüdâ	**3**	Tercümân
1	Kâtib-zâde	**1**	Hakkı-zâde	**3**	Cebecelü	**3**	Câmûscı
1	Mavsît oğlı	**1**	Hatîb-zâde	**3**	‘Aselci	**3**	Âlem-dâr
1	Zeynî-zâde	**1**	Derviş oğlu	**3**	Zeyt-zâde	**3**	İtmekci
1	Hâncı oğlı	**1**	Şükr-zâde	**3**	Mi‘mârî	**3**	Vezzân
1	Mücellid-zâde	**1**	Şecrî oğlu	**3**	Ûtrâkcı/Otûrakcı	**3**	Cerreci
1	Neşşâr	**1**	Hatun-zâde	**3**	Tüccâr	**3**	Kûsbeci
1	Hasancık	**1**	Tüccâr-zâde	**3**	Değirmenci	**3**	Kâhya
1	Menglî-zâde	**1**	Şettâk-zâde	**3**	Kassâb	**3**	Kalâycı
1	Türkmân-zâde	**1**	‘Attârcı-zâde	**3**	Na‘l-bend	**3**	Penbeci
1	Zîb-zâde	**1**	Ceyhûn-zâde	**3**	Bevvâb	**3**	Kâtırcı
1	Cernâz-zâde	**1**	Rüstem-zâde	**3**	Menzilci	**3**	Hammâr
1	Cemmâs	**1**	Neccâr-zâde	**3**	Hamamcı	**3**	Bastacı
1	Sükkeri-zâde	**1**	Solâk-zâde	**3**	Fâhûreci	**3**	Kavvâs
1	Çûbân	**1**	Murâd-zâde	**3**	Za‘îm	**3**	Kazgâncı
1	Kaftî-zâde	**1**	Şeyh oğlu	**3**	Kılıççı	**4**	Kel
1	Âhî-zâde	**1**	Şemsüddîn-zâde	**3**	Bağçeci	**4**	Kara
1	Ma‘tûk-zâde	**2**	Hâcı	**3**	Çavuş-zâde	**4**	Zakkûm
1	Hezbân-zâde	**2**	El-Hâcc	**3**	Mî-âhûr-zâde	**4**	Da‘bûl
1	Kethüdâ-zâde	**2**	Seyyid	**3**	Vâ‘iz	**4**	Altı Barmak
1	Rebi‘-zâde	**2**	Mevlânâ	**3**	Berber	**4**	Delî-baş
1	Dârıcı-zâde	**2**	Çelebi	**3**	Kâtib-i mîrî	**4**	Solâk
1	Beğlikçi-zâde	**2**	Teberrüklü-zâde	**3**	Voyvoda	**4**	Kör
1	Türkmân oğlı	**2**	Monlâ	**3**	Hevâce	**4**	Uzun
1	Kazak	**2**	Şeyh	**3**	Hallâk	**4**	Karakaş
1	Cafer-zâde	**2**	Zımmî	**3**	Cûlha	**4**	Köse
1	Beyoğlu	**2**	Dervîş	**3**	Kahveci	**4**	Sarı
1	Dalkılıç-zâde	**2**	Müftî	**3**	Hattâb	**4**	Sakallu
1	Hanîfî-zâde	**2**	‘Arab	**3**	Tüfekci	**4**	Küçük
1	Yorgâncı-zâde	**2**	Yahûdî	**3**	‘Attâr	**4**	Çâlık
1	Nakîb-zâde	**2**	Ermenî	**3**	Debbâğ	**4**	Hallûs
1	Mûmcı-zâde	**2**	Kefere	**3**	Kefş-ger	**4**	Atîk
1	Muhalled-zâde	**2**	Âhî	**3**	Mürebbî	**4**	Mazlûm
1	Miskli-zâde	**2**	Kürdî	**3**	Arpacı	**4**	Şişmân
1	Dürrî-zâde	**2**	Nasrânî	**3**	Türbe-dâr	**4**	‘Avr
1	Şâhsîvâr-zâde	**2**	Kûrd	**3**	Subaşı	**4**	Karâkî‘
1	Bathacı	**2**	İmâm-zâde	**3**	Kâtib	**4**	Esmer
1	Hemşân	**2**	‘Abbûd	**3**	Derzî	**4**	Recâb
1	Cebîr (Cbîr)	**2**	Halîfe	**3**	Aşçı	**4**	Züyûr
1	Sa‘âtci oğlu	**2**	Bektâş	**3**	Bekçi	**4**	Deredci
1	Bazâr-başı oğlı	**2**	Hâcce	**3**	Terzî	**4**	Sagîr
1	Za‘îm-zâde	**2**	İmâm	**3**	Beşe	**4**	Çolak
1	‘Arîfî oğulları	**2**	Şehîd	**3**	Gulâm	**4**	Genc
1	Perçemî	**2**	Gâzî	**3**	Mü’ezzîn	**5**	Kilisli

Tablo 5
Sicilde Tespit Edilen Lakaplar ve Unvanlar (Devamı)

1	Dûşer	**2**	İrmenî	**3**	Hasîrcı	**5**	Alâkendli
5	‘Acem	**5**	Cezâyirli	**6**	Merdân	**6**	Bâba
5	‘Aydiyeli	**5**	Trablûsî	**6**	Şemîme(t)	**6**	Dîb
5	Mûrcılı	**5**	‘Amîkî	**6**	Bezkli-zâde	**6**	Kalla‘
5	‘Avvâkiyyeli	**5**	Halebli	**6**	Enbâ‘î	**6**	Bekrî
5	Cebellî	**5**	Mıkâbrûslı	**6**	Hâlis	**6**	Deyyâr
5	Mısırlû	**5**	Engûrlı	**6**	‘Âşık	**6**	Nazîf
5	Aydınlı	**5**	Boz-höyüklü	**6**	Köle	**6**	Necm
5	Kusayriyyeli	**5**	Kusayrî	**6**	Delî	**6**	Beyzâvî
5	Habeşli	**5**	Hâynolı	**6**	Derdli	**7**	Lûr
5	Hicâzî	**5**	Bâyırlı	**6**	Hâfız	**7**	Bekîk
5	Tûsyalı	**5**	Malâtyalı	**6**	Cin	**7**	Çerkâşî
5	Karâksîli	**5**	Tenzerîyeli	**6**	Görmüş	**7**	Yalıç
5	Mezraalı	**5**	Mıshaneli	**6**	Delî Balta	**7**	Dökûmcek
5	İstânbûlî	**5**	Derkûşî	**6**	Kurd	**7**	İlgûrlı
5	Sevbesli	**5**	Şamlı	**6**	Hânî	**7**	Maslî
5	Bâbetralı	**6**	Emin	**6**	Şecerlû	**7**	Kühbeye
5	Kırım	**6**	Misk	**6**	Şirin	**7**	Sayhân
2	Boşnâk	**-**	--	**-**	--	**7**	Kâ‘ûr

Metnin orijinal kısmında yer alan üç yüz yirmi dört hüküm incelenerek çıkarılan tabloya göre toplamda kullanılan lakap sayısı iki yüz doksan üçtür. Lakapların 84’ü (% 28.66) aile kaynaklı, 76’sı (% 25.97) memuriyet-meslek vs kaynaklı, 34’ü (% 11.60) dinî-etnik kaynaklı, 34’ü (% 11.60) mensup olduğu mekân kaynaklı[258], 28’i (% 9.55) fiziksel durum kaynaklı, 27’si (% 9.21) davranış kaynaklı ve 10 tanesi de (% 3.41) bilinmeyen olarak tasnif edilmiştir.

Grafik 4
Sicildeki Elkâbın Sınıflandırılması

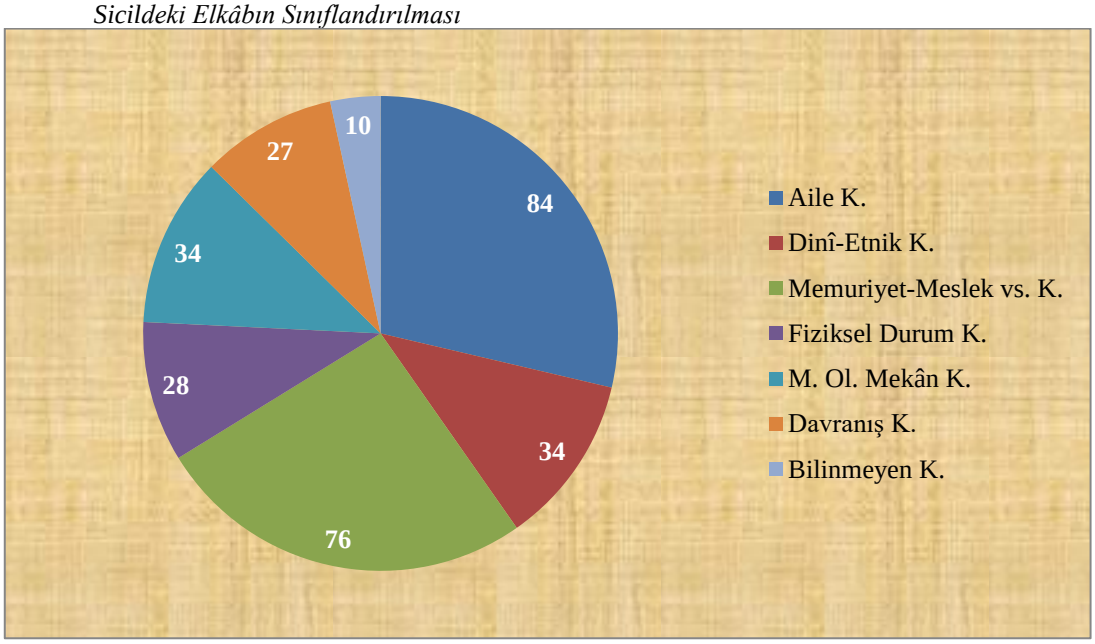

[258] “Mensup Olduğu Mekân Kaynaklı”, grafikte “M. Ol. Mekân K.” şeklinde kısaltılmıştır. Aynı zamanda, grafikte “Kaynaklı” kelimesi K. olarak belirtilmiştir.

3.2.4. Yaşanan Sosyal Huzursuzluk Çeşitleri ve Doğal Afet

Sicildeki kayıtlarda, dönemin Antakya Kazası'nda çeşitli huzursuzlukların yaşandığına dair birçok farklı hüküm yer almaktadır. Bu durumun en temel nedeni sicilde yer alan hükümlere dayanarak belirtilecek olursa; Antakya'nın (önemli) geçiş güzergâhları üzerinde olması şeklinde tespit edilmiştir.[259] Sicildeki hükümler incelendiğinde Antakya'da sakin bir hayatın mevcut olduğunu ifade etmek yerine buranın sakinlerinin genellikle hareketli[260] bir hayatın içinde bulunduklarını belirtmek daha doğrudur. Burada yaşayanların, genellikle bizzat kazanın sakinleri tarafından rahatsız edildikleri[261], emanet bırakılan eşyalara el konulduğu[262], dükkânlara[263] ve evlere baskın yapıldığı ve malları ile hayvanlarına el konulduğu[264] tespit edilen kayıtlar arasındadır. Bunlardan başka; bazen gelip geçen görevlilerin, yolcuların vb. kişilerin eşyalarının ve hayvanlarının gasp edildiğine[265], hatta kendilerine ahali tarafından saldırıldığına[266], kaza görevlisi olmasına rağmen evine ve ailesine hücum edildiğine ve kurşunlar sıkıldığına[267], bazen de kadınların evine baskın yapılıp ırzlarının tehdit edildiğine ve mallarının zorla alındığına[268], bahçelerde katilleri bilinmeyen neferlerin bulunduğu[269] ve bunların katillerinin araştırılması için o yer ile komşu yerlerin ihtiyarlarının mahkemeye çağırıldığına, birbirlerini şikâyet ettiklerine[270] buna bağlı olarak birbirlerinin evini bastıklarına ve yaraladıklarına[271]

---

[259] A.Ş.S. Nu. 7: s. 53/b. 92; s. 54/b. 93; s. 54/b. 94; s. 12/b. 25; s. 14/b. 32; s. 22/b. 41; s. 114/b. 189; s. 79/b. 133; s. 4/b.12; s. 26/b. 48; s. 28/b. 52; s. 28/b. 53; s. 32/b. 57; s. 79/b. 133; s. 81/b. 137; s. 13/b. 29; s. 67/b. 118; s. 66/b. 117.

[260] Antakya Kazası'nın hem sakinlerinin hem de gelip geçenlerin din ve millet ayrımı gözetmeksizin birbirleriyle alışverişte bulunması, birbirlerinden borç almaları ve birbirlerine borç vermeleri, yabancı tüccarlar da dâhil olmak üzere hacıların, kervanların, devlet görevlilerinin ve yolcuların geçiş güzergâhlarının üzerinde yer alması, farklı dinden olanların aynı kaza içerisinde yer almalarından dolayı birbirleriyle sürekli olarak (sicildeki kayıtlara dayanarak; çoğunlukla olumlu yönde) münasebette bulunmaları kastedilmektedir.

[261] A.Ş.S. Nu. 7: s. 2/b. 5; s. 23/b. 43; s. 27/b. 50; s. 36/b. 62; s. 50/b. 86; s. 51/b. 89; s. 55/b. 96; s. 152/b. 251; vd.

[262] A.Ş.S. Nu. 7: s. 2/b. 7; s. 130/b. 215; s. 153/b. 255.

[263] A.Ş.S. Nu. 7: s. 85/b. 147.

[264] A.Ş.S. Nu. 7: s. 22/b. 41; s. 23/b. 43; s. 55/b. 96; s. 60/b. 105; s. 111/b. 185; s. 129/b. 213; s. 152/b. 249.

[265] A.Ş.S. Nu. 7: s. 4/b. 12; s. 65/b. 115; s. 81/b. 137; s. 81/b. 138; s. 83/b. 141; s. 84/b. 143; s. 153/b. 254; s. 167/b. 302; s. 121/b. 202.

[266] A.Ş.S. Nu. 7: s. 65/b. 113; s. 83/b. 140; s. 97/b. 165; s. 119/b. 198; s. 143/b. 233; s. 153/b. 254; s. 167/b. 302.

[267] A.Ş.S. Nu. 7: s. 142/b. 230; s. 142/b. 231; s. 163/b. 292.

[268] A.Ş.S. Nu. 7: s. 22/b. 41; s. 27/b. 50; s. 89/b. 152; s. 152/b. 249; s. 153/b. 253.

[269] A.Ş.S. Nu. 7: s. 12/b. 26; s. 152/b. 250.

[270] A.Ş.S. Nu. 7: s. 129/b. 213; s. 152/b. 251; s. 170/b. 307.

[271] A.Ş.S. Nu. 7: s. 129/b. 213; s. 153/b. 253; s. 167/b. 300.

vb. eşkıyalık olaylarına[272] rastlanmıştır. Görüldüğü üzere dönemin Antakya Kazası'nda birçok farklı olay yaşanmış ve bunlar Halep'ten gönderilen buyuruldular vs. kayıtlarla kadıya bildirilmiş, kadı huzurunda bir çözüme kavuşturulmaya çalışılmıştır.

3.2.4.1. Ferdî Huzursuzluklar

Sicilde bilindiği üzere çok çeşitli konularda (asayişin temini, darp, gasp, adam öldürme, kayıp eşya/mal, tecavüz, ihtiyaç temini, göreve atama/tayi, vergi tahsilâtı, tereke) hükümler kaydedilmiş olup bunların nihayeti ile ilgili kayıtlara yer verilmemektedir. Bu konuda şu örnekler zikredilmeye değerdir; 13 Ramazân 1175 (7 Nisan 1762) tarihli hükümde[273]; Musa'nın annesi, Antakya sakinlerinden İsmail adlı bir kişi tarafından malına sahip olunmak istendiğinden gece karanlığında boğularak katledilmiş, başında bulunan elli altını ve üç cevher taşlı kemeri zorla alınmıştır. Yetim kalan Musa, hakkını gasp eden İsmail'in yaptığı bu suçu mahkemeye bildirerek bir mübaşir tayin edilmesini, demm-i diyetinin ve adı geçen malların kendisine teslimini istemiştir.

Antakya sakinlerinden olan İsmail Misk'in merhum biraderi İbrahim'in, Antakya'dan olan Süleyman, uşakları Ali, Mehmed ve bir de Zeynep adlı kişiler bin kuruşunu, iki baş katırını gasp etmiştir.[274] İsmail ise bunların iadesini istediğinde ödemeyi kabul etmediklerinden çareyi Antakya Kadısı'ına bir arz-ı hal yazılmasında aramıştır.

Antakya Kazası'nda Mıkâbrûs Köyü'nde Mehmed Kizîr ve Mehmed Şümeymet/Şemîmet adlı kişiler Ahmed'in malına (yirmi beş şunbul[275] buğday ve on sekiz şunbul yulaf ve bir miktar arpa ve sekiz şunbul et) zorla el koyduğundan Antakya nâibine arz-ı hal takdim etmiştir.[276]

Hasan'ın Antakya'da sakin Bakkal Seyyid Halil adlı kişiye iki yüz altın ve iki yüz beyaz kuruşu emanet olarak vermiştir. Hasan bu emaneti Seyyid Halil'den talep

---

[272] A.Ş.S. Nu. 7: s. 60/b. 105; s. 74/b. 125; s. 86/b. 148; s. 93/b. 159; s. 94/b. 160; s. 100/b. 170; s. 105/b. 179; s. 106/b. 180; s. 111/b. 185; s. 121/b. 202
[273] A.Ş.S. Nu. 7: s. 2/b. 5.
[274] A.Ş.S. Nu. 7: s. 2/b. 6.
[275] Şunbul/Sünbül; 14,86 kg'lık bir ağırlık ölçüsüdür. Şunbul ve diğer ağırlık ölçüleri hakkında ayrıntılı bilgi için Bkz.: Antakya'da Kullanılan Ölçü Birimleri
[276] A.Ş.S. Nu. 7: s. 3/b. 9.

ettiğinde bunu inkâr etmiş olmasına rağmen Hasan, şahitleri olduğundan Antakya nâibine durumu arz etmiştir.[277]

Hâcı Mustafa'nın seksen kuruş değerinde bir beygiri takımıyla birlikte Antakya'da çalınmış, ancak bahsi geçen durumun adalet üzere araştırılması ve beygirin bulunması için hacıların geçişinin bitmesinden sonraki vakte geciktirildiğine dair bir tezkire kaydı mevcuttur.[278] Süveyde Nahiyesi'nde Söğüd-Pınarı yakınında Abbas Ağa bahçesinde maktul olan iki neferin katillerinin araştırılıp Halep'e bildirilmesi, lazım olan demm-i öşrün (kan parası/kan cezası) ise yerinden tahsil olunması konusunda bir tezkire yazılmıştır.[279]

Antakya Kazası'nda bazı işsiz/başıboş kimselerin zorla hüküm sürmesi, voyvoda olan Veliyüddin Ağa'nın voyvodalık işlerinin durmasına ve kanun gereğince başvurulacak kan parası vs. diğer davaların voyvodalık tarafından görülmemesi nedeniyle voyvodalık gelirlerinin kesilmesine neden olduğu öğrenilmektedir. 19 Temmuz 1762 tarihli bu hükümde[280]; voyvodalık görevinin eski haline kavuşturulması için sayılan nedenlerin Halep valisine söyleneceği hatta gerekirse voyvodalığın kaldırılacağı (*biz dahî voyvodalığı ol-tarafında ref'*) tehdidi ileri sürülmüştür. Bunun neticesi olarak Antakya Kadısı'ına hitaben bu duruma yol açanların pişmanlık çekecekleri bundan başka bu zorbalıklara neden olanların kayda geçirilerek Halep'e bildirilmesi belirtilmiştir.

Antakya Kazası'nda Kûrd Mezraası Köyü sakinlerinden olan Cevriyye'nin evi, Antakya sakinlerinden Hızır oğlu ve bir refiki tarafından gece yarısı basılmış, ırzına ihanet edilip ev eşyaları alınmış, *"bana mu'teber hakk gadr-ı küllî eyledikleri"* sebebinden bir arz-ı hal ile durum Antakya kadısına bildirilmiştir.[281]

Tenzerîyeli Mustafa'nın uygunsuz hareketlerle Ordu müftüsü üzerine gelip kötü kasd eylemesi Antakya'da yaşanan ferdî/diğer huzursuzluklar arasında sayılabilir. Bu hareketlerinin sebepleri araştırıldığında Rüstem-zâde Mehmed Ağa'dan öğrenildiği kadarıyla Kara Molla oğlu Mustafa diye bilinen bu kişinin Lâzıkiyye Sancağı'nda Bucak Mukataası mültezimi olduğu bildirilmişse de söz konusu Kara Molla oğlunun H. 1131 senesinden beri bilindiği, Ordu müftüsü üzerine kanunsuz hareketlerle yürüyen kişinin Tenzerîyeli Mustafa olmadığı belirtilmiştir.

---

[277] A.Ş.S. Nu. 7: s. 2/b. 7.
[278] A.Ş.S. Nu. 7: s. 4/b. 12.
[279] A.Ş.S. Nu. 7: s. 12/b. 26.
[280] A.Ş.S. Nu. 7: s. 15/b. 34.
[281] A.Ş.S. Nu. 7: s. 22/b. 41.

Ancak Tenzerîyeli Mustafa diye adlandırılan bu bozguncunun böyle bir harekete kalkışmasının kime istinaden, kimin himayesiyle yaptığını araştırmak için 17 Ekim 1763 tarihine ait bir buyuruldu[282] ile durum, Kethüda Hasan Ağa'ya iletilmiştir. Devlet görevlilerine karşı kazanın sakinleri olmayan kimselerin uygunsuz hareketlere kalkıştıkları kaydedilmekte ancak böyle hareketlere girişenlerin kimden cesaret alıp yürüdükleri, bu davranışlarını neye istinaden yaptıkları bilinmemektedir.

Antakya kadısı, voyvodası, cümle ayan ve iş erlerine hitâben 17 Ekim 1763 tarihiyle yazılan bir buyurulduda[283]; Antakya'nın bazı eşkıyalarından başıboş birkaç kişinin gece yarısı amirin/kadının yönetim merkezi olan yere korkmaksızın gelip kurşun sıktıkları işitilmiştir. Dolayısıyla böyle bir harekete cesaret eden eşkıyaların kimler olduğu, kimlerin himayesi ve kimlere istinaden söz konusu yere gece karanlığında gelip kurşun sıktıklarının araştırılması istenmiştir. Bu harekete girişenlerin araştırılıp bulunduktan sonra haydutluğun başını çekenin ele geçirilip Halep'e gönderilmesi için söz konusu idarecilerin bu duruma ehemmiyet vererek ittifak etmeleri ve sorunu çözüme kavuşturmaları istenilmektedir.

Yukarıda verilen örneklerden başka sicilde, kazanın genelinde yaşanıp kayda geçirilen ve toplumsal düzeni bozan "sosyal huzursuzluk" (darp, gasp, adam öldürme, yaralama, tecavüz ve yol kesme-eşya/hayvanı zorla alma gibi eşkıyalık hareketleri vb.) sebepleri olarak nitelendirilebilecek birbirinden farklı birçok kayıt bulunmaktadır. Kısaca bunlardan birkaçına değinilecek olursa; Mıkâbrûs Köyü'nden olan Derviş'in üzüm bağı ile 150 kuruşluk ev eşyasının üç kişi tarafından ele geçirildikten sonra kendisinin sağlam bir şekilde dövülmesi[284]; Süveyde Nahiyesi'nde sakin olan göçebe Arab Ilvan'ın sebepsiz yere Seyyid Ali'nin bir devesine zorla el koyup kendisine zorluk çıkarması[285]; Fenk Köyü sakinlerinden olan Mehmed'in kız karındaşına Şeyh İbrahim ile Hevâce İsmail'in, çirkin davranış yapmak muradıyla saldırıp küfürler savurduktan sonra kendisini sıkı bir şekilde darp etmeleri[286]; Hadice bint-i İbrahim'in karındaşı Ömer'in kan parası olan 402 kuruş nakit akçe ile 150 kuruşluk bir baş ata zorla el koyan Karsu Köyü ahalisinden Şeyh Mehmed ve Kasap oğlu Kara Hasan'ın bununla kalmayıp Hadice'ye zorluk

[282] A.Ş.S. Nu. 7: s. 163/b. 292.
[283] A.Ş.S. Nu. 7: s. 164/b. 294.
[284] A.Ş.S. Nu. 7: s. 23/b. 43.
[285] A.Ş.S. Nu. 7: s. 23/b. 44.
[286] A.Ş.S. Nu. 7: s. 27/b. 50.

çıkarmaları[287]; Mehmed'in Karbeyaz Köyü ahalilerinden olan Deli Balta Mehmed adlı kişinin yanında yıllık on beş kuruş ücretle hizmetkârlık yapıp ücretini talep ettiğinde Deli Balta'nın Mehmed'in hakkını eda etmede zorluk çıkarması akabinde Deli Balta'nın amcaoğulları; Mehmed'i, ücretini talep ettiği için sert bir şekilde dövüp harrûb (keçiboynuzu) bir tüfeğini, baş kuşağını, silahını ve alın teriyle topladığı on iki kuruş akçesini dahi alıp zulmetmeleri[288] sicilde geçen çeşitli sosyal huzursuzluk sebeplerine örnekler teşkil etmesi açısından önemlidir.

3.2.4.2. Leventler ve Zâza Ömer

XVIII. yüzyılın başlarından itibaren "levendât makûlesi", "başıboş levendât makûlesi", "kapulu levendât" veya "kapusuz levendât" şeklinde adlandırılan bir levent zümresi söz konusu idi. Vezir veya beylerbeyilerin, hizmetlerinde bulundurdukları kuvvetler kara levend'i olarak isimlendirilirken XV. ve XVI. yüzyıllarda kadırgaların serbest yahut yarı serbest olarak faaliyette bulunan savaşçıları deniz levend'i olarak adlandırılmıştır.[289] Bu çalışmanın konu ile ilgili tespit edilen kayıtlarında "kapusuz levendât" denilen bir taifeden söz edilmektedir[290] ki bunun manası; vezir veya beylerbeyinin ölümü yahut azledilmesi neticesinde bu devlet görevlilerinin yanlarında bulundurdukları askerî güçlerin daha doğrusu leventlerin sahipsiz ve başıboş kalması anlamına gelmektedir.[291]

27 Şubat 1763 tarihli bir hükümde[292]; kapusuz levendât taifesi ile Halep Eyaleti reayaları arasında birkaç seneden beri olan muharebe ve çekişme sebebiyle başıbozuk taifenin zaman zaman toparlanıp yeniden Halep taraflarına gelerek reayaya zararlar verdiği belirtilmiştir. Birkaç yüz kişiden oluşan başıboş leventlerin Halep'ten gitmeleri için kendilerine nasihatler verilmesine rağmen leventler, bu tür öğütlere ehemmiyet vermemiş olup eşkıyalık hareketlerine devam etmiştir. Bu taifenin eyaletten çıkarılması için Halep valisinin kapı halkı, dîvâne-gân bayrakları ve kethüda maiyeti bir araya gelmiş, bahsi geçen taifeyi yenip bozguna uğratmalarının yanı sıra Halep ve buraya bağlı kaza, nahiye ve köylerdeki haydutlukları da temizlenmiştir. Ancak yerlerine geri gönderilmeleri mümkün olamamışsa da bunların eyaletten uzaklaştırılması için gereken ehemmiyetin

[287] A.Ş.S. Nu. 7: s. 36/b. 61.
[288] A.Ş.S. Nu. 7: s. 36/b. 62.
[289] Mücteba İlgürel, "Levent", *TDVİA*, C. 27, İSAM Yayınları, Ankara 2003, s. 150.
[290] A.Ş.S. Nu. 7: s. 74/b. 125; s. 100-101/b. 170; s. 101/b. 171.
[291] İlgürel, "a.g.mad", s. 150.
[292] A.Ş.S. Nu. 7: s. 74/b. 125.

gösterilmesi, sonradan benzer taifelerin tekrar ortaya çıkması ihtimalinde bu taifeye davranıldığı gibi onlara da aynen davranılması ifade edilmiştir.

Devlet merkezinden Halep valisi ile Halep kadısına gönderilen ve 16-25 Mart 1763 tarihleri arasına ait bir fermanda[293]; vali tarafından ahalinin isteği üzerine vilayetin güvenliği ile halkın rahatı için levent takımlarının Halep'te istihdam olunmamasına dair merkeze arz ile bildirildikten sonra ferman çıkarılmış, sonradan bunların yeniden görevlendirilmeleri için izin istenmiştir. Neticede valilerin kapılarında istihdamlarına dair ferman çıkarılmış ancak bu esnada Zâza Ömer adlı bozguncu Halep'te bulunmaktaydı. Zâza Ömer birkaç yüz başıboş levendi başına toplayıp vilayetin karışıklığına yol açmış, aşırılıkta çok ileri gitmiş, birkaç defa nasihat edilmişse de bu öğütler fayda vermemiştir. Bahsi geçen eşkıyalar, Halep'e altı saat uzaklıkta bulunan bir köydeyken kendi halleri ile gitmelerine dair bir mürasele gönderilmişti. Buna rağmen itaat etmeyip inatçılık göstermeleri üzerine Halep valisinin kapı halkı, dîvâne-gân bayrakları ve kethüda maiyeti ile üzerlerine gidilmiş ve bu eşkıyanın yüz miktarı perişan edilmiştir. Ancak Zâza Ömer Halep'te bulunmadıkça başıboş leventlerin harplere çağrılıp birbirleriyle iyi geçinen ve birbirlerine yol gösteren kişiler oldukları ifade edilmiştir. Başıboş bir şekilde topluluklar halinde köylerde gezip tozmamaları, kimseye zarar vermemeleri, düşmanlık göstererek saldırmamaları şartıyla söz konusu leventlerin Halep valilik ve mütesellimlik hizmetlerinde bulunmalarına ruhsat verildiği belirtilmiştir. Ancak aksi bir durumun zuhur etmesi halinde derhal cezalandırılmaları, atları ve döşekleri ile mallarının alınıp kesik başlarının vali tarafına gönderilmesi emrolunmuştur.[294]

3.2.4.3. Aileler Arasında Yaşanan Huzursuzluklar

Toplumun tümünü etkileyen leventlerin ve aşiretlerin eşkıyalıklarına ile ilgili kayıtların yanı sıra büyük aileler arasında yaşanan huzursuzluklardan dolayı çeşitli olaylar da yaşanmıştır. Örneğin; Adana Sancağı'na bağlı Sarıseki ve Belen

---

[293] A.Ş.S. Nu. 7: s. 100-101/b. 170.

[294] Leventlerin eşkıyalıklarının yanı sıra aşiretlerin neden oldukları huzursuzluklar ile ilgili kayıtlara da rastlanmıştır. Bu kayıtar az sayıda oldukları için burada kısaca değinilmiştir. Antakya, Kusayr, Şugur, Harim, Selkîn, Cebel-i A'lâ, Cebel-i Barişa, Halka ve Ruha kadılarına, sayılan nahiyelerin ihtiyarlarına ve kura şeyhlerine hitaben gönderilen 15 Ekim 1763 tarihli bir buyurulduda; Reyhanlı Aşireti, Amîk Ovası'nda konaklayıp halka veya yoldan geçen yolculara, hacılara, tüccarlara zarar vermesi, mallarını gasp etmesi ve adam öldürmesi halinde gerektiği şekilde karşılık verilmesine izin verildiği belirtilmiştir (A.Ş.S. Nu. 7: s. 165/b. 295). Bundan başka önceden Halep kadısı olan Ahmed Efendi'nin Ayn-ı Asafir denilen yerde gasp edildikten sonra eşyası Amikî Aşireti'nde ortaya çıkmıştır (A.Ş.S. Nu. 7: s. 84/b. 144; s. 85/b. 146; s. 87/b. 150; s. 92/b. 157).

kasabasından olan Deli Hasan ve Çobanoğlu'nun oğlu Mehmed ile Payas'ta adı geçen Mehmed'in babası yani Çobanoğlu, Küçük Ali ve Payas ahalisi arasında Payas Dizdarı Beyoğlu Osman'ın katli nedeniyle iki kısım olup ayrılmış ve düşmanlık yaşanmıştır. İki taraf arasında zaman zaman mücadeleler yaşanırken bazen de her iki taraf; Antakya ve Adana tarafından gelip giden yolcuların özellikle de devlet adamlarının yollarını kesip mallarını ve erzaklarını yağmalamış hatta daha da ileriye gidip insanları katletmeye dahi cüret etmişlerdir. Bu durumdan haberdar olan yolcular, yollarında güvenlice ilerlemek için Antakya'da bir müddet bekledikten sonra söz konusu yerlerden geçmeyip emniyetli gördükleri başka bir yoldan yolculuklarına devam etmişlerdir. Anlaşıldığı kadarıyla her iki taraf da genellikle ana yollar üzerinde bulunmuş ve gece-gündüz bu geçiş güzergâhlarının kontrolünü ellerinde bulundurmuşlardır. Bu durumun sona erdirilip bölgenin tekrar eski düzenine kavuşturulması için Halep mütesellimi ile Adana beylerbeyinin haberleşerek iki yer arasındaki yol güvenliğinin sağlanması istenmiştir. Ancak söz konusu ailelerin sergiledikleri hareketlerinden vazgeçmeyip devam ettirmeleri durumunda bu davranışlara cesaret edenlerin cezalandırılmaları gerektiği 9-17 Kasım 1762 tarihlerine ait bir emr-i şerif ile belirtilmiştir.[295]

Haleb mütesellimi ve muhassılı tarafından 30 Kasım 1762 tarihinde kaleme alınan tezkirede[296]; Antakya kadısı, müftüsü, vilayet ayanı, serdar ve Voyvoda Hâcc Hüseyin, yaşanan durumdan haberdar edilip Halep tarafından gelecek olan askerin üç günlük azık ve zahiresinin eksiksiz olarak hazırlanması gerektiği belirtilmiştir. Belgeler arasında; konak yeri olarak belirlenen Nefs-i Antakya'da, üç günlük müddet boyunca günlük olarak belirlenen zahire pusulasına da rastlanılmıştır.[297] Söz konusu pusulada; 1.500 kıyyelik[298] ekmek, 750 kıyyelik et, 750 kıyyelik pirinç, 187,50 kıyyelik sade yağ ve 3.000 adet için 18 mekkûk[299] arpa yemi istenildiği kaydedilmiştir. Bahsi geçen ihtiyaç maddelerinin günlük olarak bin kuruşa karşılık geldiği de belirtilmiştir. Yapılan hesaplamalara göre ekmeğin kıyyesi iki pareye denk geldiğinden günlük değeri 75 kuruşa; etin her bir kıyyesi 7 pare olduğundan 131.25 kuruşa; pirincin kıyyesi 5 pareden 93,75 kuruşa; sade yağın her bir kıyyesi 14

[295] A.Ş.S. Nu. 7: s. 53/b. 92.
[296] A.Ş.S. Nu. 7: s. 54/b. 93.
[297] A.Ş.S. Nu. 7: s. 55/b. 95.
[298] Kıyye; 400 dirhemlik bir ağırlık ölçüsü olup 1.220 gram ile 1.280 gram arasında değişmektedir. Kıyye ve diğer ağırlık ölçüleri hakkında ayrıntılı bilgi için Bkz.: Antakya'da Kullanılan Ölçü Birimleri
[299] Mekkûk 8 okkaya denk gelmekle birlikte genelde yaklaşık 10 İstanbul kilesine karşılıktır. Mekkûk ve diğer ağırlık ölçüleri hakkında ayrıntılı bilgi için Bkz.: Antakya'da Kullanılan Ölçü Birimleri

pareden 65,50 kuruşa; üç bin adet hayvan için 18 mekkûk arpa yemi ise 634,50 kuruşa eşit olup toplamda bin kuruşa karşılık geldiği tespit edilmiştir.

Sicilde, Beyoğlu Osman'ın katli sebebiyle yaşanan huzursuzluk üzerine çeşitli belgelere rastlanmıştır.[300] Devlet merkezinden Halep Muhassılı ve Mütesellimi Mehmed ile Adana Beğlerbeyi Ahmed Paşa'ya gönderilen emr-i şeriften sonra Halep mütesellimin Antakya'ya gönderdiği emirler üzerine kazada bir hareketlilik[301] görülmektedir. Buna göre Antakya kadısı, Voyvoda Hâcc Hüseyin, vilayet ayanı ve serdara, söz konusu durum anlatıldıktan sonra sırasıyla Kusayr Nahiyesi'nden bin nefer, Cebel-i Akra' Nahiyesi'nden altı yüz nefer ve Süveyde Nahiyesi'nden dört yüz olmak üzere toplamda tüfek kullanan iki bin neferin lazım olan teçhizatıyla hazırlanması için mahkemeden ilgili yerlere 30 Kasım 1762 günüyle tarihlendirilmiş tezkireler dağıtılmıştır.[302] Antakya kadısı, mütesellimi, voyvodası, yeniçeri serdarı ile vilayet ayanına, Silahdar Hasan Ağa ile gönderilen buyurulduda[303]; Antakya Kazası sınırlarına yakın olan Belen ve Sarıseki kasabaları ile Payas arasında bazı karışıklıkların meydana geldiği, geçiş güzergâhlarının, kazada ikamet edenlerin ve dolayısıyla da gelip geçenlerin güvenliğinin sağlanması için harekete geçildiği, sulhun sağlanmasına değin lazım olan zahirenin temin edilmesi gerektiği bildirilmiştir.

Antakya, Payas ve Belen taraflarında uzun bir müddetten beri kargaşaların yaşandığı ve geçiş yollarının emniyetten yoksunluğundan bahsedilmektedir.[304] Bahsedilen yerlerde halkın güvenliğinin sağlanmasını, eskiden olduğu gibi yolların tekrar güvenlice ulaşıma kavuşturulmasını müzakere etmek için Antakya ayanından Şeker-zâde Ahmed Efendi, el-Hâcc İbrahim Efendi, Ser-turna İbrahim Ağa, el-Hâcc Hüseyin Ağa, Kâtib-zâde el-Hâcc Mehmed Efendi'nin Halep'e davet edildikleri Silah-dâr Hasan Ağa'ya 4 Ocak 1763 tarihli bir buyuruldu ile bildirilmiştir.

Efrenc konsolosu tarafından Halep divanına sunulan arz-ı hal[305] zikredilmeye değer bir kayıttır. Buna göre; İskenderun İskelesi tarafına gönderilen kervanlar Antakya'ya ulaşmış ancak kazada meydana gelen kargaşalar (Beyoğlu Osman'ın

---

[300] A.Ş.S. Nu. 7: s. 53/b. 92; s. 54/b. 93; s. 55/b. 95; s. 57-58/b. 99; s. 58/b. 100.
[301] Kastedilen hareketlilik; padişah fermanının yazılmasından sonra Halep'ten gönderilen emirler doğrultusunda bahsi geçen ailelerin bozgunculuk hareketleri ile yol kesme faaliyetlerinin durdurulması için Antakya Kazası'nın nahiyelerinden teçhizatlı askerlerin kaza merkezinde toplanmalarını kapsamaktadır.
[302] A.Ş.S. Nu. 7: s. 54/b. 94.
[303] A.Ş.S. Nu. 7: s. 57-58/b. 99.
[304] A.Ş.S. Nu. 7: s. 58/b. 100.
[305] A.Ş.S. Nu. 7: s. 114/b. 189.

katli nedeniyle aileler arasında yaşanan çekişmeler, kasaba sakinlerinin dolayısıyla yolların ve yolcuların güvenliğinin tehdit edilmesi vb.) sebebiyle bundan sonraki yolu tayin edilecek muhafızlar ile birlikte gitmek için bir dilekçe takdim edildiği, söz konusu kervanların ise Antakya Kazası'nda konakladıkları belirtilmiştir. Sonuç olarak; yabancı tüccar kervanlarına Antakya sınırlarını geçinceye kadar eşlik edecek güvenlik kuvvetlerinin hazırlanması için Antakya kadısı ve voyvodası, vilayet ayanı, yeniçeri serdarı ve diğer iş erlerine 4 Haziran 1763 günüyle tarihlendirilmiş bir buyuruldu gönderilmiştir.

3.2.4.4. Hac Yollarının Güvenliği ve 1759 Depremi

Hac mevsimi vakitlerinde yola çıkılmadan ve dönüşe başlanmadan evvel hac kafilelerinin geçeceği yerlerdeki yetkililere; güvenliğin ve gerekli ihtiyaç maddelerinin sağlanması için çeşitli fermanlar gönderilmiştir. Antakya Kazası da hem hac kafilelerinin hem de kervanların geçiş güzergâhları üzerinde bulunduğundan bu döneme ait olduğu tespit edilen çeşitli kayıtlar tespit edilmiştir. Örneğin 23 Temmuz-1 Ağustos 1762 tarihleri arasında hac kafilesinin güvenliğinin sağlanması için kaleme alınan bir fermanda[306]; Halep Eyaleti'nin sınırları içerisinde bulunan yol kesici eşkıyanın, bulunduğu yerlerde tamamen yok edilmesi ile yolların eşkıyalardan temizlenmesi özellikle de Müslüman hacıların güvenli bir şekilde yolculuklarının sürdürülmesine dikkat edilmesi ifade ve tenbih olunmuştur. Halep valisine gönderilen bu ferman aynı zamanda Karaman valisine ve Adana beylerbeyine de benzer hususları içeren emirler gönderilmiştir. Böylelikle valinin, gerekli önlemlerin alınması için sınır komşularıyla da haberleşerek birlikte hareket etmesi gerektiği belirtilmiştir. Bundan başka fermanda yer alan önemli ibarelerden birisi de *"bir ferde zarar ve ziyân isabet eylemek lâzım gelür ise vâki' ol-(silik) zarar ve ziyân senden tazmîn oldığından ..."* denilerek bir kimseye zarar verilmemesi aksi takdirde yaşanacak zarar ve ziyanın bizzat valinin kendisinden tazmin olunacağı ifade edilmiştir.

İstanbul'dan Antakya naibine yazılmış olan bir hükümde[307]; Antakya şehrine yakın olan ancak hac kafilelerinin geçiş güzergâhı üzerinde tehlikeli olarak görülen "Cisr-i Hadîd" ve "Eğrî Geçîd" adlı yerlerde yeniden birer palanka inşa olunması belirtilmiştir. Bunun için 25 Ağustos 1759 tarihinde halkın yardımı ile devlet

[306] A.Ş.S. Nu. 7: s. 28/b. 52.
[307] A.Ş.S. Nu. 7: s. 32-33/b. 57.

tarafından sağlanacak maddî imkânla bu yerlerin 40 nefer süvari ve 20 nefer piyade ile korunması gerektiği bildirilmiştir. Bu muhafızlar için yıllık olarak 2.500 kuruş ulufe verilerek eşkıyaların yarattığı huzursuzluğun giderilmesi ve hacılar ile seyyahların geçişlerinin güvenliğinin sağlanması temin olunmuştur. Eğrî Geçîd madenine bir palanka inşası yapılıp neferleri yerleştirilmiş, Cisr-i Hadîd adlı yerde de bir palanka inşa edilmiş ancak depremden dolayı yıkılmıştır. Tekrar Cisr-i Hadîd'in kapısı üzerine birer müstahkem kule inşa edilip bu mahalle yakın "Cû'ayta" ve "Mîrmîrân" adlı yerlerde de birer kule inşası ve miktarı belirtilen neferlerin yetmediği merkeze bildirilmek istenirken veba salgınının çokluğu ile depremin uzaması buna mani olmuştur. Daha sonra "Cû'ayta" ile "Mîrmîrân" adlı yerlere birer kule inşa edilip 10'ar nefer piyade yerleştirilmiştir. Böylelikle Cisr-i Hadîd, Eğri Geçîd, Cû'ayta ve Mîrmîrân ile buraya yakın yerler, eşkıyaların zararlarından mahfuz kılınmıştır. Neticede hac kafilelerinin geçişinde herhangi bir huzursuzluğun yaşanmaması ve eşkıya saldırılarının engellenmesi için elden gelen tedbirlerin fazlasıyla alındığı, halkın da yapması gereken yardımı yaptığı böylece hem geçecek kafilelerin, hacıların, yolcuların vb. kimselerin hem de bu yerlerde ikamet edenlerin güvenliği sağlanmış oluyordu.

Yukarıda örnekleri verilen darp, gasp, adam yaralama/ öldürme, baskın, tecavüz, yol kesme gibi eşkıyalık olayları vb. konularla ilgili sicilde, birçok kayda rastlanırken doğal afetler hakkında çok az kayda rastlanmıştır. 20-29 Eylül 1762 tarihleri arasında merkezden Antakya Kadısı Mevlânâ Mehmed'e hitaben yazılmış bir hükümde[308]; Sinan Paşa Evkafı'na bağlı olan yerlerden biri olan Cündî Hamamı ile dükkân ve menziller, önceden meydana gelen büyük depremden dolayı[309] harabe ve yerle bir olmuştur. Neticede hamamların azlığından (*hamâmların dahî kılleti oldığından*) belde halkının hepsi adı geçen hamam, dükkânlar ve menzillerin onarılmasının daha faydalı olacağını dile getirmiştir. Hükmün devamında *"mevâzi'-i mezkûre bi'l-cümle mürtezika ve ahali-i beldeden erbâb-ı vukûf ile keşf ve takvîm ve dikkat eyledikten"* sonra bahsi geçen yerlerde onarımların gerçekleşmesi için vakfın mütevelli kaimimakamı (mütevelli vekili) tayin olunan kişiyi imza ve mührünü taşıyan keşif defteriyle merkeze gönderilip durumu bildirmesi gerektiği

[308] A.Ş.S. Nu. 7: s. 42/b. 72.

[309] Yukarıda verilen bilgilerden anlaşıldığı kadarıyla söz konusu depremin, 25 Ağustos 1759 tarihinden sonra meydana geldiği düşünülmektedir. Meydana gelen büyük depremden dolayı Cündî Hamamı ile etrafındaki dükkân ve menzillerin harabe ve yerle bir olduğu anlaşılmaktadır. Ancak bu hükmün kayda alındığı tarih 20-29 Eylül 1762'dir.

kaydedilmiştir. Söz konusu yerlerin tamire muhtaç olduğu, onarım için lazım olan masrafın ise 4.220 kuruşa karşılık geldiği tespit edilmiştir.[310] Aynı belgeden Antakya ahalisinden olan İbrahim[311]'in dokuz sene (12 Temmuz 1763-4 Nisan 1772 tarihleri arasında) mütevelli vekili olup vakfın mürtezikasının (ulufe sahiplerinin) vazifelerini yerine getirmek, diğer masrafları tamamlamak, fazla her ne hâsıl olur ise vakfın onarımlarına harcamak ve kendi malından, geri ödemek şartıyla söz konusu meblağı vermeyi kabul ettiği anlaşılmaktadır.

Sicilden elde edilen veriler dışında farklı araştırmacılar tarafından yapılan araştırmalarda aynı dönemde yaşanan depremle ilgili az da olsa bilgiler sunmaları, söz konusu depremin geniş çaplı ve büyük ölçekli olduğunu göstermektedir. Ekim ve Kasım 1759'da şiddetli depremlerin yaşanmasıyla Şam şehrinin ağır bir tahribata uğradığı, birçok binanın yıkılmasının yanı sıra Emeviyye Camisi'nin önemli derecede hasar gördüğü ve şehirde salgın hastalıkların baş gösterdiği kaydedilmiştir.[312] Benzer bir araştırmada; merkez üssü Bekaa Vadisi olan 25 Kasım 1759 tarihinde Ölüdeniz fayında bir depremin meydana geldiği, on bin ila kırk bin kişinin öldüğü belirtilmiştir.[313] Komşu yer olan Şam'da yaşanan depremin verdiği hasara ilişkin; 1759 yılında yaşanan büyük depremle Şam Kalesi ve Emeviyye Camisi'nin büyük hasar gördüğü de kayıtlar arasında yer almaktadır.[314] Söz konusu yerler keşf olunup merkeze bildirilmiş olup onarım için harcanan miktarın 1.821.126 akçeye başka bir deyişle 15.176 kuruş 6 akçeye karşılık geldiği ifade edilmiştir.[315] Bu miktarın bu kadar fazla olması depremin şiddetinin ne kadar büyük olduğunu göstermesi açısından önemlidir.

Bir başka araştırmacı, Antakya'da yaşanan depremle ilgili olarak; "*Bunlar*[316] *1760 veya 1761 yıllarında olduğu sanılan depremde harap olduklarından 1762*

---

[310] A.Ş.S. Nu. 7: s. 149/b. 242.

[311] Bu meblağın ancak devlet görevlisi olan kimselerde bulunabileceği göz önünde bulundurulursa söz konusu kişinin Kara İbrahim olduğu düşünülmektedir. Kara İbrahim, 12 Mayıs 1762 tarihinde Antakya ayanı arasında zikredilmektedir (A.Ş.S. Nu. 7: s. 32-33/b. 57). 16 Ocak 1763 tarihinde voyvodalık vazifesine atanmıştır (A.Ş.S. Nu. 7: s. 61/b. 108). 3 Şubat 1763 tarihinden sonra "Turnacı-başı" vazifesinin yanı sıra belgelerde "Antakya Kadısı ve Voyvodası" olarak zikredilmeye başlanmıştır (A.Ş.S. Nu. 7: s. 61/b. 109). 8 Eylül 1763 tarihinden itibaren "serdar" olarak zikredilmiştir (A.Ş.S. Nu. 7: s. 146-147/b. 238). 31 Ağustos-8 Eylül 1763 tarihlerinden itibaren "yeniçeri zabiti" olarak zikredilmiştir (A.Ş.S. Nu. 7: s. 168/b. 304).

[312] Şit Tufan Buzpınar, "Şam (Osmanlı Dönemi)", *TDVİA*, C. 38, İSAM Yayınları, Ankara 2010, s. 316.

[313] Nuh Arslantaş, "Zelzele", *TDVİA*, C. 44, İSAM Yayınları, Ankara 2013, s. 228.

[314] Ali Boran, "Şam Emeviye Camisi'ne Türkler'in Katkıları", *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi,* S. 183, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yayınları, İstanbul 2009, s. 270.

[315] Boran, a.g.m., s. 270-277.

[316] Cündi Hamamı ile dükkânlar kasteedilmektedir.

yılında bilirkişi tarafından keşfi yaptırılarak keşif defteri İstanbul'a gönderildi ve buna göre tamirinin yapılması sağlandı" diyerek depremin ne zaman yaşandığına dair iki farklı yıl ileri sürmüştür.[317] Bununla birlikte belgelerden kesin bir şekilde öğrenildiği kadarıyla doğal afetin, uzun bir müddet boyunca devam ettiği hatta veba salgınının da yaşandığı belirtilmiştir. Buna rağmen dönemle doğrudan bağlantılı olan 7 numaralı sicilde yaşanan hasarın keşfi ve onarımı için en erken belgenin tarihi 12 Mayıs 1762'ye aittir. Yakın zamanda yapılan bir çalışmada[318] ise 1759 yılında bir depremin meydana geldiği, 1760 ve 1762 yıllarında veba salgınının yaşandığı, salgının nedeninin de Halep'e gelen kervanlar olduğu belirtilmektedir. Söz konusu bilgiden hareketle sicildeki veriler de göz önünde bulundurularak kıyaslandığında gerçekten de 1759 yılı (büyük olasılıkla Ağustos ayından sonra) bir depremin yaşandığı sonucu kesinleşmektedir. Bundan başka sicilin, 12 Mayıs 1762'ye tarihlendirilen bir ferman suretinde[319] de güvenliğin temini için kule inşası ile neferlerinin yeterli olmadığı bildirilmek istendiğinde bu duruma vebanın çokluğu ve zelzelenin uzun sürmesinin mani olduğuna dair bir kaydın varlığına rastlanılmıştır ki bahsi geçen çalışmadaki veriler birbiriyle uyuşmaktadır. Son olarak; 7 Aralık 1759 tarihi ile birlikte Antakya'da ölenlerin sayısının yirmi bin olduğunu kaydeden bir çalışmaya[320] da rastlanmıştır. Ancak bu sayı, dönemin Antakya Kazası'nda bulunduğu tahmin edilen nüfustan bile daha fazladır. Diğer bir ifadeyle tahminî nüfus yaklaşık on dokuz bin iken ölen nüfusun yirmi bin olduğu iddia edilmektedir. Buna göre; nüfusun % 105,26'sı depremde ölmüş anlamına gelmektedir.

Genel olarak değerlendirildiğinde; orijinal metinde mevcut olan 324 belgenin 65'inin (% 20,12'si) dönemin Antakya Kazası'ndaki sosyal huzursuzluğa sebep olan hadiseleri (genel olarak; darp, gasp, adam öldürme/ yaralama, tecavüz gibi adî olayların yanı sıra kayıp eşya/ hayvan, bir hadisenin araştırılması vb.) incelemek veya araştırmak üzere kaleme alındığı görülmektedir.[321] Bununla birlikte söz konusu

---

[317] Söz konusu bilgi, yukarıdaki verilerle (Buzpınar ile Arslantaş'ın araştırmaları ile) kıyaslandığında; depremin meydana gelişi olarak gösterilen 1760 veya 1761 yıllarını tartışılır hale getirmektedir. Mehmet Tekin, *Hatay Tarihi (Osmanlı Dönemi)*, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, Ankara 2000, s. 65.

[318] Adem Çalışkan ve Ahmet Eyicil, "XVIII. ve XIX. Yüzyılda Halep ve Civarında Salgın Hastalıklar", *Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C. 9, S. 18, Bingöl 2019, s. 1298.

[319] A.Ş.S. Nu. 7: s. 32-33/b. 57.

[320] Kemal Beyen, Mustafa Erdik, Cihat Mazmanoğlu vd., "Antakya'nın Geçmişten Günümüze Sismik Aktivitesi ve Yapılması Gerekenlerin Bir Uluslararası Konferansın Işığında Değerlendirilmesi", *Türkiye Mühendislik Haberleri Dergisi*, S. 423, Ankara 2003, s. 52.

[321] Belgelerin türlerine göre tasnifi hakkında ayrıntılı bilgi için Bkz.: Tablo 1: Belgelerin Konu, Tür ve Tarihlerine Göre Tasnifi

sicilde; hac kafilelerinin özellikle de kazanın sakinlerinin ve yolların güvenliğinin sağlanması için gönderilen emirler ve diğer kayıtlar, 46 belgeye başka bir deyişle % 14,24'e karşılık gelmektedir ki yaklaşık olarak sicildeki kayıtların % 34.36'sı yaşanan sosyal huzursuzluklar ve bunların ortadan kaldırılması, can ve mal güvenliğinin temini hakkındadır. Görüldüğü üzere devlet merkezinden, Antakya gibi önemli geçiş güzergâhları üzerinde bulunan ve içerisinde birden çok farklı din, millet ve mezhebe mensup insanların daimî veya geçici olsun bir arada yaşadıkları, (sicildeki kayıtlardan tespit edildiği kadarıyla) bu insanların birbirleriyle olumlu yönde ilişkiler kurdukları böylesi bir yerde, bu karışıklıkların hemen giderilmesi, asayişin yeniden sağlanması için birçok emir ve buyuruldu gönderilmiş, lazım olan ihtiyaç maddelerinin derhal teminine girişilmiştir.

Sicildeki 324 belgenin 111'i bahis konusu olan sosyal huzursuzluk sebebi olan hadiseler ve asayişin temini üzerine olması, dönemin Antakya Kazası'nda can ve mal güvenliğinin yanı sıra bölgenin de emniyetinin temininin, en önemli meseleler arasından yer aldığını ispatlar niteliktedir. Antakya Kazası'nda bulunan yöneticilerin komşu yerlerden kimseler tarafından tehdit edildiği, valilik ve mütesellimliklerde görevli leventlerin bir kargaşaya dâhil olmazken Zâza Ömer'in başıboş levent taifelerini başına toplayıp huzursuzluklara neden olduğu, hatta devlet kuvvetleriyle dahi savaştığı, ancak yenildikten sonra ortadan kaybolduğu, bazı saygınlığını yitirmiş kimselerin gece karanlığında kurşunlar sıktıkları, bundan başka aileler arasında yaşanan düşmanlıkların giderek büyümesinin neticesinde sadece kazanın sakinlerinin değil, buradan gelip geçen hacı kafilelerinin, devlet görevlilerinin, yerli ve yabancı tüccar kervanlarının da zararlar[322] gördükleri sicilden tespit edilmiş olan diğer önemli verilerdir. Sicilden elde edilen diğer önemli veriler arasında; 25 Ağustos 1759 tarihinden sonra uzun süre boyunca devam eden büyük bir depremin yaşandığına dair kayda rastlanması olmuştur. Bu depremden birçok hamam, dükkân ve evin zarar gördüğü, söz konusu afetin getirdiği hasarın tespitinden sonra Antakya halkından birisinin mütevelli vekili tayin edilmesi ve kendisine geri ödenmesi şartıyla belirlenen meblağı ödediği tespit edilmiştir.

[322] Söz konusu kafilelerin, kişilerin canlarının tehdit, mallarının da gasp edilmesini, geçiş güzergâhlarının kontrolünü aşiretlerin/ailelerin ellerinde bulundurmasından dolayı yolların güvensiz hale gelmesi kastedilmektedir.

3.2.5. Tereke ve Miras Paylaşımı

Tereke, terike, metrûkât veya muhallefât olarak da bilinen kavram, vefat edenin bıraktığı mal anlamında kullanılmıştır.[323] Tereke kelimesi Türkçe sözlükte[324] miras[325] anlamında kaydedilirken Arapça sözlüklerde "teriketün", "terike" veya çoğulu olan "terikâtün/tirkâtün" şeklinde verilmekle birlikte anlam olarak "miras"a karşılık gelmektedir.[326] Terekeler; bir mekânda ikamet eden veya müsâfereten bir menzilde/konakta bulunan insanların vefat etmesi durumunda, müteveffaya ait olan her ne varsa "Sûk-i Sultânî" vs. gibi yerlerde geçer olan bir değerle satılarak kaydedildiği defterlerdir. Bu defterlerde bahsi geçen mallar satılarak kaydedildikten sonra meydana gelen miktardan techîz ve tekfîn masraflarının bedeli çıkarılır. Ardından arta kalan miktar, müteveffanın mirasçılarına dinin emirlerine uygun bir şekilde bölüştürülürdü. Tereke defterlerinin bu şekilde düzenlenmiş olması Osmanlı Devleti'nde sosyal yaşamın anlaşılması açısından mühim kaynaklar olduğunu göstermektedir.

Tereke kapsamına ölünün techîz ve tekfîni, ölünün borçları, vasiyyeti, veresenin hakkı girmektedir. Tereke, ödenmesi gereken borca kâfi olmadığında alacaklı bütün terekeyi alır veya birden fazla alacaklı söz konusu ise çeşidine göre muamele yapılmıştır.[327]

Tereke kayıtları genellikle dört ayrı kısımdan meydana gelmektedir. İlk kısımda sırasıyla vefat edenin nerede ikamet ettiği, varsa lakabı, mesleği, adı, nasıl, nerede ve ne zaman öldüğü, medenî hâli, varsa çocukları gibi birçok bilgi burada verilmektedir. İkinci kısımda kıyafet, ev eşyası, çalıştığı malzemeler, hayvancılık ile uğraşıyorsa ne tür hayvanlar ve kaç başa sahip olduğu, varsa koşum takımları, savunma aletleri (bıçak, tüfek vs.) kaydedilmektedir. Üçüncü kısım, minhâ' el-ihrâcât başlığı altında techîz ve tekfîn masrafları, varsa borçları, her kişiye ne kadar borçlu olduğu yer alır. Son kısımda sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese başlığı

---

[323] Mehmet Yusüf Çelik, *50 No'lu Antakya Şer'iyye Sicili (H. 1316-1318/ M. 1898-1901),* Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Hatay 2012, s. 389; Bahçeci, *a.g.t.,* s. 529.

[324] Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlük, (Haz.: Şükrü Halûk Akalın vd.), Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2019, s. 2329.

[325] Miras kelimesinin; "kök, temel; birinin diğerinden devraldığı eski durum, bakiye" manalarına gelen irs kökünden türediği; bir şeyin bir kişi veya topluluktan diğerine geçmesi, başkasından kalan, tevarüs edilen şey anlamlarında kullanıldığı kaydedilmiştir (Hamza Aktan, "Miras", *TDVİA,* C. 30, İSAM Yayınları, İstanbul 2005, s. 143).

[326] Kadir Güneş, *Arapça-Türkçe Sözlük,* Mektep Yayınları, İstanbul 2013, s. 116; Mutçalı, *a.g.e.,* s. 218.

[327] Pakalın, *a.g.e.,* C. 3, s. 460.

altında geriye kalan meblağ, rakam ardından yazıyla belirtilerek varislere (anne, baba, çocuk, karı/koca) ne kadar pay verildiği belirtilerek tereke kaydı son bulur.[328]

7 numaralı Antakya şer'iyye sicilindeki belgeler incelendiğinde 22 tereke (diğer belge türlerine göre oranı % 6,81) kaydı tespit edilmiştir. Beytü'l-mal Emini Ali Ağa tarafından 10 Şevvâl 1175 (4 Mayıs 1762) tarihinde kaleme alınan ilk tereke kaydındaki[329] verilerden anlaşıldığı kadarıyla Maşukiye'de Cağılan Efendi'nin bahçesinde daha önce ölmüş olan Cebecelü oğlu Halil adlı kişinin görünürde bilinen bir mirasçısı olmadığından terekesi beytü'l-mala gönderilmiştir. Cebecelü oğlu Halil'in terekesinde buğday, Şam darısı olarak da bilinen erzen gibi tahıl ürünlerinin yanı sıra bulgur, köhne yorgan, köhne döşek, köhne kilim, çuval, tava, ibrik ve pamuk olup toplamı 7 kuruştur. Harc-ı mahkeme ve resm-i emin vs. masraf için 3,50 kuruş harcanmış, geriye ise 3,50 kuruş kalmış olup bu miktar beytü'l-mal hazinesine aktarılmıştır.

5 Zî'l-ka'de 1175 (28 Mayıs 1762) tarihli ikinci tereke kaydında[330]; Hammâre Mahallesi sakinlerinden olan Mehmed Çelebi ibn Yusuf vefat etmiş, veraseti nikâhlı zevcesi olan Fatma bint-i Mehmed ile küçük kızı Zeyneb'e kalmıştır. Tereke içerisinde öncelikle döşeme eşyaları (bez döşek, bez minder, cît yasdık, yan şilte, köhne/kumaş yorgan, kilim) ardından savunma aletleri (piştov çift, tüfenk, harrûb tüfenk, çifte tüfenk, bıçak), hırdavat, kullandığı giysiler (çakşır, cübbe cûka, köhne gömlek, bez kaftan), mutfak eşyaları (tas, tencere, tepsi, sahn, sade leğen, mertebânî), koşum takımı (üzengi, bukağı), bahçe malzemeleri (tırmık kürek, kazma, micrefe), değerli eşyaları (zer-i mahbûb altını) ve oturduğu evin yanında yarım hisselik kira evi yer almaktadır. Buna göre Mehmed Çelebi'nin toplam terekesi 1.762 kuruşa tekabül ederken yapılan harcamalar 735,50 kuruşa karşılık gelmiş, geri kalan 1.026,50 kuruşun 128 kuruş 12 paresi zevcesi Fatma'ya; 896 kuruş 8 paresi ise kızı Zeyneb'e verilmiştir. Terekenin miktarı yüzdelere bölündüğünde; % 41,74'ü yapılan harcamalara, % 7,28'i Fatma'ya ve % 50,86'sı küçük kızı Zeyneb'e verildiği tespit edilmiştir.

---

[328] Gülsen Esiroğlu, *H. 1283-1284/ M. 1866-1868 (34 Nolu) Antakya Şer'iyye Sicili (Transkripsiyon ve Değerlendirme*, Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Hatay 2015, s. 443.
[329] A.Ş.S. Nu. 7: s. 6/b. 16.
[330] A.Ş.S. Nu. 7: s. 10-12/b. 24.

H. 1175 yılının Zî'l-ka'de ayına (24 Mayıs-22 Haziran 1762) tarihlendirilen bir diğer tereke kaydına[331] göre; Debbûs Mahallesi'nden olup vefat eden Monla İsmail ibn Monla Ali'nin veraseti, nikâhlı zevcesi Ümmühân Hatun bint-i Abdurrezzak Efendi ile büyük oğlu Monla Mustafa'ya, küçük kızı Fatmahân ve Ümmühân Hatun'un karnında taşıdığına verilmiştir. Terekesinde ev ve mutfak eşyaları, giysiler, bir kapı menzili (ki 250 kuruşa karşılık gelmekte), ve marangoz dükkânına ait eşyalar yer almaktadır. "*Dükkânda tahta yük*", "*gayr-ı çâm yük*" ve "*neccâr alâtı*" başlıkları altında 15 kuruş değerinde malzemesi bulunmaktadır. Yekûn terekesi 322,50 kuruş olup yapılan harcamalar 27,25 kuruş tutmaktadır. Geri kalan 295,25 kuruşluk miktarın % 12.45 (36,75 kuruş 6 pare)'i nikâhlı zevcesi Ümmühân Hatun'a; % 17,53 (51,50 kuruş 6,50 pare)'ü küçük kızı Fatmahân'a; % 35 (103 kuruş, 13 pare, 1,50 akçe)'i büyük oğlu Mustafa'ya ve yine % 35 (103 kuruş, 13 pare, 1,50 akçe)'i de Ümmühân Hatun'un hamile bulunduğu bebeğe bölüştürülmüştür.

Tereke kayıtları arasında Yahudi Ayyâş adında bir gayrimüslimin tereke kaydına rastlanmıştır.[332] 6 Zî'l-hicce 1175 (28 Haziran 1762) tarihiyle verilmiş olan kayda göre Ayyâş aslen Halebü'ş-Şehbâ sakinlerinden iken müsâfereten Antakya Kazası'nın Nakîb Hanı'nda bulunmaktaydı. Ancak vefat ettiğinden dolayı yakını olarak tek bilinen, zevcesi Kameriyye olduğundan terekenin bir çeyreğinin kendisine, geriye kalan üç çeyreğinin ise beytü'l-mal hazinesine aktarılmasına karar verilmiştir. Buna göre Ayyâş'ın terekesi 720 kuruş olup 180 kuruş ile gerekli harcamalar yapılmış ve geri 540 kuruş kalmıştır. Ayyâş'ın zevcesi Kameriyye'ye 135 kuruş verilirken geri kalan 405 kuruş Beytü'l-mal Emini Hacc Mehmed Ağa'nın eline teslim edilmiştir. Ancak Yahudi taifesinden olan Yasef veled-i Nîtûb adlı kişiye göre[333]; Ayyâş'ın kendisini "*mürd oldığımda Lâyoş er-karındaşım Mihâ'il'e isabet ve intikal iden hisse-i ırsiyyesini hıfz ve îsâlesini vasiyy-i muhtar tayin*" eylediğini iddia ederek başta Ayyâş'ın zevcesi olmak üzere Beytü'l-mal Emini Hâcc Mehmed Ağa huzurunda şahitler ile tespit etmiştir. Ardından Mihail'in hissesine isabet eden meblağ adı geçen Yasef'e teslim edilmiştir.

4 Rebî'ü'l-evvel 1176 (23 Eylül 1762) tarihli tereke kaydına göre Alâkend Köyü sâkinlerinden olan ancak katledilerek öldürülen el-Hâcc Mehmed ibn İsmail'in

[331] A.Ş.S. Nu. 7: s. 12/b. 27.
[332] A.Ş.S. Nu. 7: s. 14-15/b. 32.
[333] A.Ş.S. Nu. 7: s. 15/b. 33.

veraseti, nikâhlı zevcesi Ayşe bint-i es-Seyyid İbrahim ile büyük oğlu Musa'ya, küçük oğlu İsmail ve büyük kızı Fâtıma'ya münhasıra olduğu kaydedilmiştir.[334] Tereke kaydı incelendiğinde sırasıyla giysilerden önemli denilebilecek bir adet kermsûd (ipekli kumaş) kaplı eskimiş kedi kürk, yeni cuka (çuha) biniş (cübbe); balık dişi siyah kabzalı hançer, ev ve mutfak eşyaları, 60 kuruş değerinde iki baş kısrak ve bir tay, Alâkend Köyü'nde 60 kuruş değerinde bir kapı menzil, 4 inek, bir katır, 2 merkeb, 9 keçi ve koyun, 85 adet oğlak, 5 öküz, 15 kovan, 1.800 kuruş değerinde 600 zeytin ağacı[335], 250 kuruş değerinde 3 dut bahçesi, 100 kuruşluk bir kıta üzüm bağı ve sekiz yüz kilogramdan fazla tahıl (buğday, arpa ve karaburçak) ürünleri yer almaktadır. Tereke meblağı 3.143,50 kuruş olmakla birlikte yapılan harcamalar (ihzariyye, çukadariyye, hüddamiyye, katibiyye vs.) için 257 kuruş çıkarıldığında geriye 2.886,50 kuruş kalmaktadır. Buna göre müteveffanın terekesinden; zevcesi Ayşe'ye 360,75 kuruş 5 akçe (% 12,48), kızı Fâtıma'ya 505 kuruş 13 akçe (% 17,50), büyük oğlu Musa'ya 1.010 kuruş 26 akçe (% 35) ve aynı miktar İsmail'e de verilmiştir. Burada verilmiş olan veriler, yukarıda örneği verilen 27 numaralı belge ile her ne kadar birbirine benzemese de aile bireyleri aynı sayıda ve cinste olduğundan yüzde olarak değerlendirildiğinde benzer taksimin yapıldığı görülmektedir.

Tut Mahallesi sâkinlerinden olup hacdan dönerken Şam'da vefat eden el-Hâcc Mehmed ibn Monlâ Yusuf'un veraseti, kocası tarafından terk edilmiş Ayşe bint-i Mustafa ile küçük oğlu Ebûbekr, küçük kızı Fâtıma'ya ve Ayşe'nin karnında "*mütebeyyin haml-ı mevkuf*"a ayrılmıştır.[336] Terekesinde bulunan diğer nesnelere oranla değeri yüksek olanlar arasında 17 adet sahn, 9 adet müstamel ve köhne yorgan, altın eyer, Tut Mahallesi'nde bir kapı menzilin yarım hissesi, Mezraa-i Karaçây-ı Kebîr'de ve Oflaz oğlu bahçesinde birer kıta dut bahçesi, Kefş-gerân Çarşısı'nda bir kapı dükkân ve Kilisâcik Köyü'nde bir kıta üzüm bağı vardır. Bu gibi mal ve mülkün bulunması terekenin değerini ziyadesiyle artırmaktadır. Tereke

---

[334] A.Ş.S. Nu. 7: s. 37/b. 64.

[335] 3 Mart 1710 tarihli bir hüccette tespit edilen verilere göre 91 adet zeytin ağacı, Hâcı Yunus Efendi'ye 221,5 kuruşa satılmıştır. Buna göre her bir zeytin ağacının değeri 2.434 kuruşa karşılık gelmektedir (Mirci, *a.g.t.*, s. 162-163). Ancak 23 Eylül 1762 tarihine ait bir tereke defteri kaydında; 600 adet zeytin ağacının 1.800 kuruş değerinde olup her bir ağacın kıymeti, üç kuruşa karşılık gelmektedir (A.Ş.S. Nu. 7: s. 37/b. 64). Söz konusu tarihlerde farklı fiyatlandırmalara rastlanmamakla birlikte 1710 ile 1762 yılı karşılaştırıldığında, aradaki 52 yıllık süreç içerisinde zeytin ağacı fiyatlarında % 18.867 oranında bir fiyat artışının yaşandığı görülmektedir. Fakat tespit edilen her iki tarihe ait fiyatlandırmalar üzerinden bir genelleme yapmak söz konusu değildir.

[336] A.Ş.S. Nu. 7: s. 38/b. 65.

toplamı 1.406,75 kuruş olup harcamalar için 115 kuruş çıkarıldığında geri kalan 1.291,75 kuruş, adı geçen mirasçılar arasında paylaştırılmıştır. Buna göre zevcesi Ayşe'ye 161 kuruş 18 pare (% 12,48), kızı Fâtıma'ya 226 kuruş 7 akçe (% 17,50), oğlu Ebûbekr'e ve Ayşe'nin hamile olduğunun hissesine 452'şer kuruş 14'er pare (% 35'er) düşmektedir.

27 Zî'l-ka'de 1176 (9 Haziran 1763) tarihli tereke kaydına göre[337]; Kastel Mahallesi sâkinlerinden olan borcu terekesinden daha fazla olarak vefat eden el-Hâcc Ebûbekr Ağa ibn İslâm'ın veraseti; nikâhlı zevcesi el-Hâce Zelîha Kadın bint-i Mustafa Ağa, diğer zevcesi Hadîce Hatun bint-i Mirza Beğ ile büyük kızı Ayşe Hatun'a ve küçük kızı Âmine'ye ve ana-baba bir erkek karındaşı oğlu Mehmed Ağa ibn Osmân Ağa'ya münhasır olmuştur. El-Hâcc Ebûbekr Ağa'nın terekesinde değeri yüksek olan nesneler şu şekildedir; altın kılıflı piştov çift (40,25 kuruş), altın markûvîd saat (50,25 kuruş) altın saat (22,25 kuruş), yeni sarık, acem temûrî kürk (50,70 kuruş), karsak (derisinden kürk yapılan hayvan) büyük kürk (116 kuruş), kâkûm cübbe kürk (56,75 kuruş), kaplan postu büyük üç adet ve sagir (44,50 kuruş). Toplam terekesi 3.431 kuruş 13 pare olmasına rağmen harcamalara kâfi gelmemiş aksine anlaşıldığı kadarıyla 18 kuruş kadar da borcu ödenemeden kalmıştır.

[337] A.Ş.S. Nu. 7: s. 126-128/b. 211.

Tablo 6
Sicildeki Terekelerin Karşılaştırılması

Sahife/Belge Numarası	Tereke Sahibi /Mahallesi	Varisler	Tereke Yekûnu	Minhâ' el-ihrâcât	Sahhu'l-bâkî	Diğer Terekelere Oranı (%)
6/ 16	Cebecelü oğlu Halil/ Ma'şûkiyye	Varisi olmadığından beytü'l-mala aktarılan tereke	7 Kuruş	3,50 Kuruş	3,50 Kuruş	**% 0,035**
10-11/ 24	Mehmed Çelebi ibn Yûsuf/ Hammâre Mh.	Zevcesi Fatma bint-i Mehmed, kızı Zeyneb	1.762 Kuruş	735,50 Kuruş	1.026,50 Kuruş	**% 10,02**
12/ 27	Monla İsmail ibn Monla Ali/ Debbûs Mh.	Zevcesi Ümmühân Hatun, oğlu Monlâ Mustafa, kızı Fatmahân, Ümmühân'ın batnındaki haml-ı mevkûf	322,50 Kuruş	27,25 Kuruş	295,25 Kuruş	**% 2,891**
14/ 32	Yahudi Ayyâş/ Nakîb Hanı	Zevcesi Kameriyye Er karındaşı Mihail	720 Kuruş	180 Kuruş	540 Kuruş	**% 5, 274**
37-38/ 64	El-Hâcc Mehmed ibn İsmail/ Alâkend Köyü	Zevcesi Ayşe, büyük oğlu Musa, küçük oğlu İsmail ve kızı Fâtıma	3.143,50 Kuruş	257 Kuruş	2,886,50 Kuruş	**% 28,19**
38-39/ 65	El-Hâcc Mehmed ibn Monlâ Yusuf/ Tut Mh.	Zevce-i metrûkesi Ayşe, küçük oğlu Ebubekir ve küçük kızı Fâtıma ve Ayşe'nin batnında mütebeyyin haml-ı mevkûf	1.406,75 Kuruş	115 Kuruş	1.291,75 Kuruş	**% 12,615**
39/ 66	Uzun Halil Ağa ibn Süleyman/ Habîbü'n-Neccar Mh.	Zevcesi Rukiyye Hatun, vâlidesi Perîhân, kız karındaşları Edîbe ve Fâtıma ve karındaşı oğulları Ahmed ve İbrahim ibn Feyzî	1.099,25 Kuruş 9 Pare	296,50 Kuruş 9 Pare	602,75 Kuruş	**% 5,886**
40/ 68	Çerkâşî Halil Ağa ibn Hüseyin/ Uncîlar Mh.	Vasiyy-i muhtar Gümrükci el-Hâcc İbrahim Ağa	193,50 Kuruş	49,50 Kuruş	144 Kuruş	**% 1,407**
41/ 69	Yalıç Ahmed/ Gök Meydân	Vasiyy-i muhtar Çavuş Hâcı Mustafa	135 Kuruş 17 Pare	28 Kuruş Pare 7	107,25 Kuruş	**% 1,048**
108-109/ 182	Es-Seyyid el-Hâcc İbrahim Efendi ibn Murtaza Efendi/ 'İmrân Mh.	Zevcesi Miyâse, kızları Fatma ve Hadîce, oğlu es-Seyyid Murtazâ	1.778,50 Kuruş	911 Kuruş	867,50 Kuruş	**% 8,472**
126-128/ 211	El-Hâcc Ebûbekr Ağa ibn İslâm/ Kastel Mh.	Zevcesi el-Hâce Zelîha Kadın, diğer zevcesi Hadîce Hatun ve Hadîce'nin kızları Ayşe, Âmine ve oğlu Mehmed Ağa	3.431 Kuruş 13 Pare	3.446,75 Kuruş	-15,50 Kuruş 3 Pare	**% -0,152**

Tablo 6
Sicildeki Terekelerin Karşılaştırılması (Devamı)

143/ 234	El-Hâcc Mehmed Beşe/ Meydân Mh.	Varisi olmadığından beytü'l-mala aktarılan tereke	122,50 Kuruş 5 Pare	43,25 Kuruş	79 Kuruş 15 Pare	**% 0,772**
144/ 235	El-Hâcc Mehmed ibn el-Hâcc Hüseyin/ Mahkeme Mh./ Güzelhisârî Aydın	Vasiyy-i muhtar el-Hâcc Mehmed ibn el-Hâcc Hasan	83 Kuruş Pare 2	69 Kuruş Pare 2	14 Kuruş	**% 0,137**
149-150/ 243	Es-Seyyid Hüseyin ibn Hüseyin/ Halebü'ş-Şehbâ	Vasiyy-i muhtar Mahmud Ağa ibn Halil	469 Kuruş 4 Pare	68,50 Kuruş Pare 7	400 Kuruş 17 Pare	**% 3,908**
150/ 245	El-Hâcc Ali/ Zincirlû Han	Varisi olmadığından beytü'l-mala aktarılan tereke	48,25 Kuruş	25 Kuruş Pare 5	22,75 Kuruş 5 Pare	**% 0,222**
160-b/ 290	Ebûbekr ibn Ali/ Tut Mh.	Zevcesi Fâtıma, oğulları Fethullah ve Ali, ceddesi Teslîme Hatun	204,25 Kuruş	18,75 Kuruş	185,50 Kuruş	**% 1,812**
160-b, 163/ 291	Fâtıma/ Tut Mh.	Oğulları Fethullah ve Ali, validesi Meryem, babası İsmail	194,50 Kuruş 2,50 Pare	24,50 Kuruş	170 Kuruş 2,50 Pare	**% 1,661**
166/ 297	Fatma bint-i Mehmed/ Tâbi'-i Sofîlar Mh.	Zevci es-Seyyid Abdurrahman, kızları Hadîce ve Ümmühânî, validesi Rukiyye Hatun	406,75 Kuruş	20 Kuruş 20 Pare	386,25 Kuruş	**% 3,772**
170/ 308	Mustafa bin Abdülkadir/ Habîbü'n-Neccâr Mh.	Zevcesi Fâtıma, oğulları Monlâ Halil ve Abdülkadir	795,75 Kuruş 8 Pare	272,75 Kuruş	523 Kuruş 8 Pare	**% 5,108**
171/ 309	Abdülkadir ibn Mustafa/ Habîbü'n-Neccâr Mh.	Zevcesi Zeyneb, küçük oğlu Abdülkadir, validesi Fâtıma	345,50 Kuruş 3 Pare	178 Kuruş 18 Pare	167 Kuruş 18 Pare	**% 1,631**
173/ 312	El-Hâcc Mehmed Beşe ibn el-Hâcc Ahmed/ Sofîlar Mh.	Zevcesi Fâtıma, kızları Emne ve Âişe, er karındaşı oğlu Abdülkadir Beşe ibn Mustafa	1.832 Kuruş 8 Pare	1.314 Kuruş	518 Kuruş Pare 8	**% 5,059**
176/ 317	İbrahim Beşe ibn Abdülheğ/ Dört Ayak Mh.	Varisi olmadığından beytü'l-mala aktarılan tereke	25,50 Kuruş	17,25 Kuruş 9 Pare	8 Kuruş 1 Pare	**% 0,08**
22 Tereke	**-**	**-**	**-**	**-**	**Toplam Kuruş 10.240,50 4,50 Pare**	**% 100**

Tereke kayıtları incelendiğinde birçok farklı konuda veriler elde etmek mümkündür. Bu veriler arasında Antakya'da ikamet edenlerin müsâfereten ikamet edenlere oranı, vasisi olmayanların vasisi olanlara oranı, ailedeki ortalama kişi sayısı, borçlu olarak vefat edenlerin borcu olmayanlara oranı, terekesi beytü'l-mala gönderilenlerin ailesine intikal edene oranı gibi bunlara benzer birçok değerli bilgi bulunmaktadır.

Tablo 7
Sicideki Tereke Kayıtlarının Genel Durumu[338]

Madde	Tereke Sayısı	Genel Ortalamaya Oranı
Beytü'l-mal'a intikal eden sahipsiz terekelerin sahibi olanlara oranı	4 Adet	**% 18,18**
Varisi olan terekelerin sahipsizlere oranı	18 Adet	**% 81,82**
-	**Toplam 22 Tereke**	**Toplam % 100,00**
Mirası beytü'l-mala kalanlar	4 Adet (Belge Nu.: 16, 234,245, 317)	**% 18,18**
Varisi akraba olanlar	14 Adet	**% 63,64**
Varisi başka yerde olanlar	4 Adet (Belge Nu.: 68, 69, 235, 243)	**% 18,18**
-	**Toplam 18 Tereke**	**Toplam % 100,00**
Borçlu olarak Vefat Edenlerin Oranı	1 Adet	**% 4,55**
Borçlu Olmayanların Oranı	21 Adet	**% 95,45**
	Toplam 22 Tereke	**Toplam % 100,00**
Varisi aile olan terekelerdeki ortalama kişi	13 Tereke/ 15 aile + Hüccet vs. 34 aile = 176 kişi	**Ailedeki Ortalama Kişi Sayısı 3,59**
Müsâfereten İkâmet Ederken Vefat Edenlerin Oranı	8 Adet (Belge Nu.: 65, 68, 69, 234, 235, 243, 245, 317)	**% 36,36**
İkâmetgâhında Vefat Edenlerin Oranı	14 Adet (Belge Nu.: 16, 24, 27, 32, 64, 66, 182, 211, 290, 291, 297, 308, 309, 312)	**% 63,64**
-	**Toplam 22 Tereke**	**Toplam % 100,00**
Bir Zevcesi Olanlar	11 Adet (Belge Nu.: 24, 27, 32, 64, 65, 66, 182, 290, 308, 309, 312)	**% 91,66**
Birden Çok Zevcesi Olanlar	1 Adet (Belge Nu.: 211)	**% 8,34**
-	**Toplam 12 Tereke**	**Toplam % 100,00**
Vefat Eden Oranı (Erkek)	20 Tereke	**% 90,90**
Vefat Eden Oranı (Kadın)	2 Tereke (Belge Nu.: 291, 297)	**% 9, 10**
-	**Toplam 22 Tereke**	**Toplam % 100,00**
Vefat Eden Müslüman	21 Adet	**% 95, 45**
Vefat Eden Gayrimüslim	1 Adet (Belge Nu.: 32)	**% 4, 55**
-	**Toplam 22 Tereke**	**Toplam % 100,00**

[338] Söz konusu tabloda; ailedeki ortalama kişinin hesaplanması hariç diğer tüm bilgiler sadece tereke kayıtları göz önünde bulundurularak hazırlanmıştır. Ailedeki ortalama birey sayısının hesaplanması hakkında ayrıntılı bilgi için ayrıca Bkz.: Aile ve Nüfus

1708-1711 yıllarını kapsayan çalışmadan; toplamda 157 belge incelenerek[339] 60 aile tespit edilmiştir. Bu kayıtlara dayanılarak dönemin Antakya Kazası'ndaki ailenin durumu hakkında bir değerlendirme yapılmaya çalışılmıştır. Buna göre 60 ailedeki toplam kişi sayısı ise 240 olup söz konusu yıllar arasında kazanın genelinde ailedeki ortalama kişi sayısının tahminî olarak 4 olduğu sonucuna varılmıştır. Ancak 1761-1764 yılları arasına kaydedilen 13 farklı terekede bulunan 15 ailenin yanı sıra hüccet, vakfiye ve diğer kayıtlardan (tezkire, buyuruldu) da tespit edilen 34 aile[340] olmak üzere toplamda 49 ailedeki yekûn sağ sayısı 176 kişi olup kazanın genelinde, ailede bulunduğu tahmin edilen ortalama kişi sayısı 3,59'dur. Bununla birlikte sadece ailedeki çocuk sayısı kıyaslandığında 1708-1711 yıllarını kapsayan incelemede toplam 118 çocuğun kaydına rastlanmış olup her aileye düşen ortalama çocuk sayısının 1,96 olduğu tespit edilmiştir. 7 numaralı sicilde ise tespit edilen belgelerdeki çocuk sayısı 82 olup ailelerdeki ortalama çocuk sayısının 1,67'ye karşılık geldiği tespit edilmiştir. 1708-1711 yıllarında, iki kadınla evlenenlerin sayısı 4 olup % 6.67'ye denk gelirken 1761-1764 yıllarında iki kadınla evli olanların adedi 2 olup % 4.08'e karşılık gelmektedir. Yine 1708-1711 yıllarında kocasının vefatı veya tarafların boşanması üzerine başka bir erkekle evlenenlerin sayısı 2 olup % 3.34'e eşit iken 1761-1764 yıllarında sadece bir kadının ikinci erkekle evli olduğuna rastlanmıştır ki bu da iki erkekle evlenenlerin tek erkekle evli olanlara oranının % 2,04 olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla 1708-1711 yıllarında çok eşlilik % 10.01 oranında iken 1761-1764 yıllarında % 6.12'ye doğru bir düşüş yaşanmıştır. Ailelerde çocuk ölümleri de söz konusudur.[341] 1708-1711 yıllarında; ailelerdeki erkeklerin kızlara oranı 66 erkek ile % 55.94 iken kızların erkeklere oranı 52 kız ile % 44.06 oranında olduğu tespit edilmiştir. 1761-1764 yıllarına ait 13 tereke kaydı ile diğer kayıtlar göz önünde bulundurulup elde edilen verilere bakılarak erkeklerin kızlara

---

[339] 1708-1711 yıllarını kapsayan sicil çalışmasında transkripsiyonu yapılan 1 ila 68 ve 164 ila 253 aralığındaki belgeleri incelenmiştir (Mirci, *a.g.t.*, s. 36-88, 161-224).

[340] Kullanılan terekeleri gösterir belgeler buradadır: A.Ş.S. Nu. 7: s. 8/b. 20; s. 29-30/b. 55; s. 30/b. 56; s. 34/b. 59; s. 36/b. 61; s. 39/b. 66; s. 51/b. 89; s. 51/b. 90; s. 52/b. 91; s. 56/b. 97; s. 60/b. 106; s. 76-77/b. 128; s. 107/b. 181a; s. 110/b. 183; s. 119/b. 197; s. 126-128/b. 211; s. 130/b. 214; s. 130/b. 215; s. 138-139/b. 223; s. 151/b. 247; s. 153/b. 255; s. 155, 160/b. 261; s. 165/b. 296; s. 166-167/b. 298; s. 169/b. 306 olmak üzere toplamda 25 farklı belgeden tespit edilmiş olan 33 aileden faydalanılmıştır.

[341] 1708-1711 yıllarını kapsayan çalışmada; normalde erkek çocuk sayısı 75 iken ölenler çıkarıldığında bu sayı 66'ya düşmektedir ki % 12'ye yakın bir orana eşittir. Bunun nedenlerine dair bir belirtiye/belirtilere rastlanmadığı için bunların doğal ölümler olduğu düşünülmektedir. 1761-1764 yıllarında; aile hesaplaması için esas alınan belgelerdeki toplam çocuk sayısı 88 olup ölen 6 çocuk çıkarıldığında 82 sayısı elde edilmektedir ki ölen çocukların sağ kalanlara oranı % 6.81 civarındadır.

oranı 46 erkek ile % 56,09 iken kızların erkeklere oranı 36 kız ile % 43,91 oranında olduğu tespit edilmiştir.

1761-1764 yıllarını kapsayan çalışmada; tespit edilmiş ailelerden bazılarının çocuklarının olmadığı bazılarının da doğduktan sonra öldüğü anlaşılmaktadır.[342] Buna göre çocuğu olmayanların çocuk sahibi olanlara oranı % 10.20'dir. Bununla birlikte anne-baba ve çocukların oluşturduğu ailede, söz konusu bireylerden başka bazen annenin bazen de babanın ebeveynlerinin yahut ölen erkek kardeşin evlatları, ölen kız kardeşin evlatları veya boşanan kız kardeşler ve çocukları gibi akrabaların da aynı evde yaşadıkları belgelerden anlaşılmaktadır. Bu durumda akrabalarla birlikte yaşayanların sadece anne-baba ve çocukların oluşturduğu çekirdek ailede yaşayanlara oranlarının % 16,32 olduğu tespit edilmiştir.[343] Sicilden tespit olunan ve hepsi Antakya Kazası'nın sakinleri olan 49 aileden yalnızca bir gayrimüslim ailenin olduğuna rastlanmıştır.[344]

3.2.5.1. Gündelik Yaşam

Tereke kayıtlarından; mekânın ve dönemin sosyal yaşantısını gözler önüne sermek, akılda canlandırmak için çok mühim veriler elde etmek mümkündür. Genel olarak vefat edenlerin toplum içerisindeki konumu, varsa mensup olduğu işi, kullandığı/sahip olduğu eşyalar, eşyaların nerede açık artırmaya çıkarıldığı, eşyaların satış değeri, varsa lakabı veya unvanı, ikamet ettiği yer, ikameti çekirdek ailesi ile mi yalnız mı yoksa akrabaları da dâhil mi, evli veya bekâr mı olduğu, kaç çocuğunun ve kaç eşinin olduğu, anne-babası hayatta mı, varsa mülkleri ve nerede bulunduklarını, kime ne kadar borçlu olduğu veya kimden ne kadar alacağı vs. gibi buna benzer birçok soru için cevap içeren çok önemli kaynaklardır.

1761-1764 yıllarını kapsayan terekelerde çok çeşitli mal, giyecek ve ev eşyaları bulunmaktadır. Ev ve mutfak eşyaları arasında döşek, kilim, halı, yastık, çît (pamuktan dokunmuş kumaş) yan, çît mak'ad (minder) yüzi, şilte (kırmızı, yan), dest-mâl (elbezi), yorgan, minder, çarşaf, âyîne (ayna), gülabdan, bıçak, terazi, sandık, sanduka, sepet, hasır, fener, tarak, tas (saplı, hoş-âb/hoşaf, kurâde), fincan, çanak, kase, cerre (desti), çîrçîr, katremiz, minşefe (sünger), piş-gîr (havlu), maşrapa,

---

[342] Söz konusu belgeler buradadır; A.Ş.S. Nu. 7: s. 51/b. 89; s. 76-77/b. 128; s. 110/b. 183; s. 126-128/b. 211. Bu kayıtlardan 5 ailenin çocuğunun olmadığı veya doğduktan sonra ölmesi nedeniyle çocuksuz kaldıkları anlaşılmaktadır.

[343] Söz konusu olan ailelerin yanlarında ikamet eden akrabaların bulunduğu belgeler toplamda 8 kayıttır (A.Ş.S. Nu. 7: s. 39/b. 66; s. 76/b. 128; s. 130/b. 215; s. 160-b/b. 290; s. 160-b, 163/b. 291; s. 166/b. 297; s. 171/b. 309; s. 173/b. 312).

[344] A.Ş.S. Nu. 7: s. 130/b. 215.

sahn (tabak), tepsi, tencere, kemik kaşık, sînî, ibrik, kahve ibriği, leğen (kül, hamam) lakîn, lengerî, süzek (süzgeç), kepçe, seccade, tâbe (tava), kazan (hurda, kebîr ve sagîr), kefkîr (kevgir), şamdan, mum, havan, iskemle ve güğüm en yaygın kullanılan malzemelerden sadece bir kısmıdır.

Terekelerde geçen bu ev ve mutfak eşyaları arasında döşeğin yeni, bez ve köhne/yıpranmış döşek; halının küçük ve orta halı; yastığın, köhne, çît ve kadife yasdık; yorganın eskimiş, küçük Hatâyî, kumaş ve kullanılmış yorgân; kilimin eskimiş ve yeni kilim; minderin köhne minder, bez minder, kumaş minder, çît minder, at minderi ve eyer minderi gibi çeşitleri kullanılmıştır.

Giyecek eşyaları arasında anterî, kaftan, kürk, bez kaftan, entari, bez entari, kavuk, sarık, kırmızı fes, başlık, cübbe çuha (köhne cübbe çuha, çuha dolama, kullanılmış çuha cübbe, mor çuha cübbe, eskimiş kırmızı çuha, yeni başlı cübbe) köhne çakşır (şalvar, eskimiş şalvar), eskimiş yeşil çuha biniş/cübbe, mor çuha cübbe, eskimiş yün şalvar, eskimiş mai şalvar), don ve gömlek, yelek, yemeni, aba (beyaz kebe/aba, siyah aba), kuşak, müstamel, pabuç, çizme çift, mest (ayakkabı), terlik, makrama, eskimiş ihram (büyük yün çarşaf), eskimiş yağmurluk, kerm-sûd libâde, uçkur gibi kıyafetler terekelerin çoğunda yer almaktadır.

Terekelerde, bazı giyeceklerin çeşitleri de verilmektedir. Mesela anteri; alaca anteri, alaca yeni anteri, iç anteri, çiçekli anteri, dîmî anteri, kullanılmış çiçekli anteri, beyaz anteri, beyaz bez anteri, yamalı beyaz anteri, eskimiş bez anteri, yeşil anteri; kürkün eskimiş kürk, kullanılmış kedi kürkü, kullanılmış cübbe paça kürk, kerm-sûd kaplı köhne kedi kürk, sincabî cübbe kürk, Acem temûrî kürk, karsak cübbe kürk, vaşak biniş kürk, kâkûm biniş kürk, beyaz kedi cübbe kürk, karsak büyük kürk; kaftanın kullanılmış kaftan, eskimiş alaca kaftan, eskimiş Hatâyî kaftan, el/al kutnî kaftan, telli kaftan, hâre kaftan, Haleb kutnîsi kaftan, kerm-sûd kaftan; Şam alacası kaftan gibi farklı türleri kullanılmıştır. Aynı şekilde pabucun, yeni pabuç, çuha pabuç; sarığın Şam sarığı, bendî sarık, yeşil sarık, köhne sarık, yeni sarık, kullanılmış sarık; kuşağın, keçe kuşak, sarı kuşak, köhne kuşak, kemer kuşak, şal kuşak, keçe kuşak, Trablus kuşağı, Tarsus kuşağı, Hama kuşağı gibi türleri mevcttur.

Sicilde bulunan terekelerden; bulgur, asel (bal), pekmez, yağ, şeker-pare, yoğurt, tarhana (ekşi/tatlı tarhana), sucuk gibi yiyecekerin yanı sıra buğday, yulaf, arpa, karaburçak, pamuk, Şam darısı, yetiştirilmekle birlikte un ve ipek işlemeciliğinin de yapıldığı anlaşılmaktadır.

Savunma aletleri arasında piştov çift, piştov tek, tüfenk, filinta tüfenk, çifte tüfenk, altın tüfenk, bıçak, kılıç (kara kaplı, eskimiş ve altın), eskimiş silah, hançer, altın hışt, altın zarf, gaddare, palaska, altın üzengi, çift, muşta el ve yatağan bıçağı bulunmaktadır.

Tereke kayıtlarında; Antakya ve civarında ne tür hayvanların yetiştirildiğinin tespiti de mümkün olabilmektedir. Buna göre katır, kısrak, doru kısrak, kula kısrak, tay, camus (manda), sığır, merkep, beygir, kır beygir, kır esb, doru beygir, öküz, koyun, keçi, inek ve oğlak gibi hayvanların hem gücünden hem de sütünden ve etinden faydalanılmıştır. Diğer malzemeler arasında tırnak bıçağı, marpic (marpuç), çuval, harar vs. gibi eşyaların da kullanıldığı anlaşılmaktadır.

Tereke kayıtlarından elde edilen diğer veriler şu şekildedir: Kûgân (arı kovanı), tırmık, kürek, kazma, micrefe, tahra, gibi eşyaların varlığı, tereke sahiplerinin ne tür işlerle uğraştıklarını göstermektedir. Hayvanların malzemeleri arasında rikâb/üzengi, bukağı, nal, kamçı, eyer, tâbkîr kolanı/kemeri, kâm/koyun/kap, eyer takımı ve rişme bulunmaktadır. Bundan başka taşınmaz mülkler arasında zeytin ve incir ağaçları, dut bahçeleri, üzüm bağları ve dükkânlar bulunmaktadır.

Değerli eşyalar açısından sicildeki tereke kayıtları incelendiğinde; nadir bulunan madenlerin yanı sıra bu madenlerden yapılan eşyaların da kıymetinin arttığı görülmektedir. Altın ve gümüşten yapılan takıların yanısıra değeri yüksek olan çeşitli kıyafetler ve nesneler de bulunmaktadır.

Tablo 8
Sicildeki Değerli Eşyalar

Değerli Eşyanın Adı	**Miktarı**	**Değeri**
Zer-i mahbûb altını	310 adet	852 Kuruş
Zincirli altın	114 Adet	343,50 Kuruş
Bacaklı altın	6 Adet	
Fındıklı altın	-	
Altın kobralı gaşiye/perde/örtü	1 Adet	150 Kuruş
Altın bilezik	18 ayâr	76,75 Kuruş
Altın kılıç	1 Adet	50 Kuruş
Altın Markûvîd saat	1 Adet	50,25 Kuruş
Altın zerîh	-	50 Kuruş
Altın küpe çift	1 miskal	7 Kuruş 2 Pare
Sîm kûbeli kuşak	85 dirhem	19 Kuruş
Balık dişi siyah kabzalı hançer	-	5 Kuruş
Altın zümrüt yüzük	1 Adet	15 Kuruş
Sîmli beyaz kabzalı hançer	1 Adet	27,50 Kuruş
Simli gaddare/pala	1 Adet	18 Kuruş

Tablo 8
Sicildeki Değerli Eşyalar (Devamı)

Gümüş zerîh ve yüzük	-	5 Kuruş
Balgamî kabzalı hançer	1 Adet	8 Kuruş
Yüzük taşı (yeşil taş),	-	-
Sîmli balık dişi kabzalı hançer	-	15 Kuruş
Altın raht/eyer	1 Adet	27 Kuruş
Altın bıçak	2 Adet	13 Kuruş
Bîrûze taşlı yüzük ve yemeni taşlı mühür	2 Adet	10 Kuruş
Yemeni kırmızı palto/kaput	1 Adet	28,50 Kuruş 5 Pare
Eskimiş vaşak cübbe kürk	1 Adet	20 Kuruş
Simli tüfenk	1 Adet	17,50 Kuruş
Simli piştov çift	1 Adet	12,25 Kuruş
Sim kuburlı/tabanca piştov çift	1 Adet	40,25 Kuruş
Simlu hançer	1 Adet	29 Kuruş
Simli saat	1 Adet	22,25 Kuruş
Simli vezne	1 Adet	13 Kuruş
Simli eyer	1 Adet	7,50 Kuruş
Simli tüfenk ile palaska	1 Adet	26,75 Kuruş
Sim hurc/heybe/sandık	10 Adet	6 Kuruş
Altın kuşak	-	6 Kuruş
Küçük altın kuşak	-	2,25 Kuruş

Sicildeki belgelerden faydalanarak dönemin Antakya Kazası'nda tedâvülde/kullanılmakta olan paralar arasında; kuruş, beyaz kuruş, pare, akçe, sağ akçe, beyaz akçe ve tîmûr sikkenin olduğu tespit edilmiştir.

Çalışmanın bütün tereke kayıtları göz önünde bulundurularak 1761-1764 yıllarında merkez Antakya şehri ile nahiyleri ve buralardaki köylerde tespit edilebilen mal, giyecek ve ev eşyaları Tablo 9[345]'da gösterilmiştir.

[345] Tabloda geçen mal, giyecek ve ev eşyalarının adlarının hangi sayfadaki belge numaralarından alındığı için Bkz.: Tablo 6.

Tablo 9
Sicilin Tereke Kayıtlarında Geçen Mal, Giyecek, Ev vs. Eşyaları

Aba	Bez piş-gîr	Cûl
Acem timûrî kürk	Bez sade	Cübbe köhne pâ-çe kürk
Asel	Bez şilte	Çanak
Akçe kisesi	Bıçak	Çanta
Akçe tahbiyesi	Billûr maşraba	Çarşaf
Âl şâlî donluk	Bîrûze taşlu hâtim	Çâr-şeb
Alaca anterî	Piştov çift	Çatma yasdık
Alaca cedîd anterî	Piştov tek	Çiçekli anterî
Alaca dolama entârî	Boncuk	Çiçekli cedîd entari
Alaca sade	Boşhûn	Çiçekli cedîd sade
Anbar sandûğı	Boz aba pârçe	Çiçekli entari
Ârı ile kovan	Bukağı	Çifte tüfenk
Aşçı yağı	Bohça	Çimşir tarak
At minderi	Cakşır	Çîrçîr
At satılı	Cedîd başlı biniş	Çît
Ata gömleği	Cedîd bendî sarık	Çît köhne yasdık
Ayak donı	Cedîd çuha biniş	Çît kumaş
Ayna	Cedîd çuha cevzî biniş	Çît mak‘ad
Ayva perverdesi deste	Cedîd cûka çakşır	Çît mak‘ad yüzü
Azak nâfesi bol yenli kürk	Cedîd don	Çît minder
Azalık bez tob	Cedîd döşek	Çît yan
Azârîce ve köhne cizme	Cedîd el-dîvân	Çît yasdık
Azvây	Cedîd gömlek	Çît yasdık ve hâtime köhne
Pabuç	Cedîd eyer	Çît yorgan
Bağ kaşık	Cedîd işleme uçkûr	Çizme ve kîsesi
Bakır	Cedîd kırmızı kabût	Çubuk
Bakır mangal	Cedîd kilim	Çubuk sofrası
Bakkâm	Cedîd kîse	Çuval köhne
Bâr çanak	Cedîd kutnî entari	Debbûs
Bâr-çe ‘ûd	Cedîd kutnî sade	Sîm zarf
Bâr-çe sandal	Cedîd pabuç	Delâil-i hayrât
Başlık	Cedîd sarık	Deste
Bekmez deste	Cedîd satrâncî piş-kîr	Dez-gâh
Bekmez kantâr	Cedîd Şam alacası kaftân	Dîbek
Bendî sarık	Cerre	Dîmî anterî
Berber takımı	Çizme	Tepsi-i sagîr
Beş-tahta	Çizme çift	Don ve gömlek
Beyaz anterî	Çorap	Donluk bez
Beyaz bez anterî	Çuha biniş	Döşek
Beyaz bez tob	Çuha cübbe	Döşek-i köhne
Beyaz bohça	Çuha dolama köhne	Dûge
Beyaz cübbe çuha	Çuha entari	Ekşi tarhana
Beyaz kedi cübbe kürk	Çuha haşiyye ve gömlek	El kutnî kaftân
Bez	Çuha kabût	El şâlî donluk
Bez anterî	Çuha mak‘ad	Fener
Bez döşek	Çuha mak‘ad köhne	Kebîr tepsi
Bez entari	Çuha bâbûc	Fes
Bez kaftan	Çuha şalvâr	Fincan
Bez minder	Cûka yeşil köhne biniş	Fincan kutısı
Fûta	Kapaklu sahn	Kırmız çuha çakşır
Gömlek	Beyaz duvak	Kırmızı boyama
Gömlek don	Kadife yasdık	Kırmızı cedîd çuha kabût
Gömlek ve çûka	Kadife yasdık çift	Kırmızı çuha gâşiye
Güğüm	Kahve	Kırmızı çuha kabût

Tablo 9
Sicilin Tereke Kayıtlarında Geçen Mal, Giyecek, Ev vs. Eşyaları (Devamı)

Gül-âb-dân	Kahve ibriği	Kırmızı çiçekli anterî
Güvez şâlî donluk	Kâkûm biniş kürk	Kırmızı döşek
Hâbiye	Kâkûm taklidî cübbe kürk	Kırmızı fes
Halep kutnîsı kaftan	Kâm	Kırmızı kerm-sûd kaftan köhne
Halep sandukası	Kamçı	Kırmızı kerm-sûde kaplı Kâkûm taklidî köhne Cübbe kürk
Hâlîce seccâde	Kantârma	Kırmızı kerrâke
Hama kuşağı	Kaplan postu kebîr	Kırmızı kutnî libâde
Hamam leğencesi	Kaplan postu sagîr	Kırmızı libâde
Hamam leğeni	Kara boya	Kırmızı sûf biniş
Hamam leğeni kurâde	Kara kaplı kılıç	Kırmızı şilte
Hamam minşafesi	Kara kınlık kılınç	Kırmızı ve mâ-î cübbe çuha
Hamam takımı	Kârsak biniş kürk	Kîçe
Hamdî anterî	Kârsak kebîr kürk	Kîl leğencesi satîl
Harabe seneli	Kâse	Kilit
Harar	Kaşık	Kilim
Hâre kaftan	Katremiz	Kilim cedîd
Harîr	Kavuk	Kilim-i köhne
Hasîr	Kavuk örtisi	Kise
Havan	Kazan	Kitâb-ı cild
Havlıncân	Kazan-ı kebîr	Kître ve Eğrî
Havz devât	Kazan-ı sagîr	Kolan
Hazîne-yi müştemil	Kebîr sanduka	Köhne alaca anterî
Heybe	Kebîr tas	Köhne alaca kaftan
Havan kebîr	Kebîr tencere	Köhne at minderi
Hılâl ve Hurdavât	Keçe	Köhne beyaz çuha
Hind kerm-sûdî	Keçe kuşak	Köhne beyaz ihram
Hoşab tas	Kefkîr	Köhne beyaz kebe
Hurda kazan	Kemer	Köhne beyaz şal
Hırdavat	Kemer bend sarı kuşak	Köhne bez don
Huzme kîsesi	Kemer kuşak	Köhne bez entari
İbrik	Kemer şamk	Köhne bez pârçe
İç anterî	Kemik kaşık	Köhne bohça
Eyer ma‘a takım	Kemmûnî şâl biniş	Köhne çuha
En‘am-ı şerîf	Kepçe	Köhne çuha biniş
İncir	Kerm-sûd kaplı Köhne kedi kürk	Köhne çuha çakşır
İpek	Kerm-sûd kaftan	Köhne çuha çift
İplik	Kerm-sûd ve Kaftan müstamel	Köhne çuha dolama
İskemle	Keşfî şâlî kuşak	Köhne çuha haşiyye
İskemle sofrası	Kettan barçe	Köhne çuha mintân
İşleme cedîd hasîr makrama	Kettan top	Köhne çuha şalvar
İşleme makrama	Kıbrıs tabağı	Köhne cübbe çuha
İşleme uçkur	Kılıç	Köhne çakşır
Kabâk (*kapak*)	Kınne	Köhne çiçekli anterî
Köhne dolama	Köhne şalvar	Mertebânî sagîr
Köhne don	Köhne şâyak mak‘ad	Mest pabuç cedîd
Köhne döşek	Köhne tırnık kürek	Mest ve pabuç çift
Köhne entari	Köhne tîmûr müntakil	Meşinli harar çift
Köhne fes	Köhne uçkur	Mısır kettanı top
Köhne gömlek	Köhne yağmurluk	Micrefe

Tablo 9
Sicilin Tereke Kayıtlarında Geçen Mal, Giyecek, Ev vs. Eşyaları (Devamı)

Köhne harar	Köhne yağmurluk kisesi	Minder
Köhne eyer	Köhne yastık	Minder yüzü
Köhne eyer minderi	Köhne yastık-ı sagîr	Minşafe
Köhne ihram	Köhne yelek	Mor cedîd cûka biniş
Köhne eyer	Köhne yeşil cûka biniş	Mor cûka biniş
Köhne kabût ve başlık	Köhne yeşil nîş	Mor cûka cübbe
Köhne kârsak kürk	Köhne yorgan	Mor cûka kaplı sincâb kürk
Köhne kavuk	Köhne yüzü	Mor kerrâke
Köhne kazan	Kovn	Mum
Köhne kedi cübbe kürk	Kumaş minder	Murakkâ beyaz anterî
Köhne kemer	Kumaş yorgan	Mushaf-ı Şerîf hediyesi
Köhne kemer kuşak	Kurâde tas	Muşamma‘
Köhne kerm-sûd libâde	Kuşak	Muşta el
Köhne kılıç	Kûtnû yüzlü yorgan	Mücessem müstamel yemenî
Köhne kırmızı cûka biniş	Kuzu tenceresi	Müstamel alaca anterî
Köhne kırmızı cûka cübbe	Kuzu tenceresi ma‘a kapak	Müstamel bûrşe yastığı
Köhne kırmızı cûka kabût	Kül leğeni	Müstamel cûka biniş
Köhne kırmızı cûka	Küleng	Müstamel cübbe pâ-çe kürk
Köhne kırmızı kuşak	Kütahya fincanı	Müstamel çiçekli anterî
Köhne kilim	Lakîn	Müstamel Hama kuşağı
Köhne kîse	Leğen	Müstamel kedi kürkü Hâribe kablu
Köhne kuşak	Leğence	Müstamel kerm-sûd kaftan
Köhne kutnî yorgan	Leğence ibrik	Müstamel kilim
Köhne kürk	Leğence kebîr	Müstamel kutnî anterî
Köhne mâ-i bez anterî	Leğence sagîr	Müstamel kutnî entârî
Köhne mâ-î cûka biniş	Lengerî	Müstamel kutnî kaftan
Köhne mâ-î cûka şalvar	Lîf	Müstamel mâ-i cûka şalvar
Köhne mâ-i ihram	Mâ-i bez dizlik	Müstamel nâfe kürk
Köhne mâ-î şalvar	Mâ-i cûka şalvar	Müstamel sade
Köhne merkabe anterî	Mâ-i çâr-şeb	Müstamel sarık
Köhne meşkel	Mâ-i kerm-sûde kaplı Pâ-çe kürk	Yorgan
Köhne müctirr	Makrama	Müstamel şâlî
Köhne müstamel kilim	Mardin gâşiyesi	Müstamel ve köhne yorgan
Köhne nâfe kürk	Mârpic	Na‘lîn
Köhne nîş	Maşraba	Na‘lîn-ı kebîr
Köhne sarık	Matara	Nohûdî cûka biniş
Köhne seccade	Mebrûm	Nohûdî cûka cübbe
Köhne sîne-bend	Merkabe anterî	Nuhhâs divîd
Köhne siyâb	Merkabî beyaz anterî	Palaska
Köhne sûf çakşîr	Merkeb	Pârta köhne
Köhne sûf müctirr	Mermer	Penbe
Köhne sûf şalvar	Mertebânî	Pirinc
Köhne şâlî biniş	Mertebânî kebîr	Piş-gîr
Revgan deste	Sîmli debbûs	Telli kaftan
Rikâb-ı haff	Sîmli rikâb çift	Tenbâk zarf
Rişme	Sîmli saat	Tencere
Sablu tas	Sîmlu vezne ve cibresi	Tencere kebîr
Sabun	Sincâb kırmızı cûka kaplı kürk	Tencere ma‘a kapak
Sade piştov çift	Sincâb kürk-i cedîd al şâliye kablu	Tencere-i sagîr

Tablo 9
Sicilin Tereke Kayıtlarında Geçen Mal, Giyecek, Ev vs. Eşyaları (Devamı)

Sade leğen	Sincâbî cübbe çûka	Terazi
Sagîr leğen	Sincâbî cübbe kürk	Terlik
Sagîr orta halılar	Yüzük	Tespîh
Sagîr sînî	Sînî	Tırnak bıçağı
Sagîr şabehte	Sinî kebîr	Tîmûr
Sagîr tencere	Sînî örtüsü	Tîmûr mangal
Sağım tası	Sînî sagîr	Tîmûr merbend
Sâhibe	Sivâk	Tîmûr-ı Hindî
Sahn	Siyah aba	Tîmûr-ı kebîr
Sahn-ı kebîr	Siyah boyama	Trablus kuşağı
Sahn-ı sagîr	Siyah kebe yağmurluk	Tuz
Sakal tarağı	Sofra	Tüfenk
Sakız	Sucuk	Tütün
Sandık	Sûf cahşır	Tütün çubukları
Sanduka ma‘a miftâh	Sûf kerrâke	Tütün kisesi
Sansâr kürk mor cûka kablu	Sumak	Uçkur
Sarı cûka cübbe	Sûzek	Uçkur köhne
Sarı kerm-sûd kaplı nâfe kürk	Şâl kuşak müstamel	Un
Sarı kuşak	Şâlî cübbe	Üzengi
Yorgan köhne	Şâlî çakşır	Vaşak biniş kürk
Sarık	Şalvar	Vaşak köhne cübbe kürk
Sarık cedîd	Şam alacası anterî	Vaşak pârçe kârsak
Sarık örtüsü	Şam alacası entari	Yağmurluk kîsesi
Satıl	Şam alacası top	Yan şilte
Sepet	Şam sarığı	Yânbolı gicesi
Seccade	Şamdan	Yasdık
Seccade köhne	Şeker-paresi	Yasdık yüzi
Seccade-i Mekke	Şikke	Yasdık yüzi sade
Silah köhne	Şîlte	Yaşmak
Sîm bıçak	Şilte yan	Yedâk keş
Sîm dirhem	Şilte yan ve yüzü çît	Yedâk örtisi
Sîm haydarî raht	Şişe	Yemenî
Sîm hurc	Tabak	Yemenî değirmî
Sîm kobralı gâşiye	Tâbe	Yemenî taşlı mühür
Sîm kobralı mor gâşiye	Tâbe ma‘a kapak	Yeşil anterî
Sîm kubûrlı piştov çift	Tâbkîr kolanı	Yeşil bez anterî
Sîm kuşak	Tahra	Yeşil cûka biniş
Sîm raht	Tahta sanduka kebîr	Yeşil cûka kablu sincâb kürk
Sîm sagîr kuşak	Tarak	Yeşil sarık
Sîm zarf	Tarhana	Yeşil ve kalbî
Sîmlu balık dişi kabzalu hançer	Tarsus kuşağı	Yoğurt
Sîmli beyaz kabzalı hançer	Tas	Yorgan yüzü
Sîmli bıçak	Tatlı tarhana	Yorgan cedîd
Sîmli piştov çift	Tepsi	Yorgan çît
Sîmli çubuk	Zarf	

3.2.7. Dönemin Antakya’sında Kullanılan Ölçü Birimleri

Şer‘iyye sicillerinde her alana dair bir parça da olsa bilgi bulmak mümkündür. Özellikle sicillerde yer alan tereke kayıtları, sicilin ait olduğu yer ve dönemin sosyal hayatını aydınlatması açısından eşsiz veriler içermektedir.

Çoğunlukla terekelerden ve diğer kayıtlardan hareketle Antakya'da; hangi alanda, ne tür ölçülerin kullanıldığı tespit edilebilmektedir. Antakya ve buraya bağlı nahiye ve köylerde kullanılan ölçüler arasında; keven, cerre, kıta, kürde, tob/top, zirâ', kile, sünbül/şunbul, kıyye/okka, dirhem, nûgî, mekkûk, kabbân/kantar, erdeb, batman, miskal, kırat, himl/yük, par-çe, harar, arşın, vezne, cibre, deste, sebet/sepet olmak üzere toplamda birbirinden farklı 25 ölçü aletinin kullanıldığı tespit edilmiştir.

Keven, bitkilerin ölçümünde kullanılan bir birim olarak tespit edilmiş olup meyve ve sebze ürünlerinde kullanıldığı tahmin edilmektedir.[346] Cerre; topraktan yapılan desti veya kap anlamına gelir ki 11.12 kg ile 12.82 kg arasında farklılık göstermektedir.[347] Kıta/kıt'a; bir dönümden daha az olan alanı ifade etmektedir.[348] Kürde; Yemen'de sarık, sofra ve kirbâs (pamuklu ve keten bez) gibi dokumalar için kullanılan bir birim[349] olup Antakya'da da kullanıldığı terekelerden tespit edilmiştir[350].

Katlanmış/sarılmış kumaş anlamına gelen top[351]; kumaşlar için kullanılan ve belli miktarda kumaş uzunluğunu ifade eden bununla birlikte miktarının kalite ve fiyat farkına göre değiştiği bir birimdir.[352] Sicildeki bir belgede[353], Antakya'da her bir topun miktarının 24 zirâ' olduğu tespit edilmiştir. Zirâ'; dirsekten orta parmak ucuna kadar olan ve uzunluğu 75-90 cm arasında değişen bir uzunluk ölçüsüdür.[354] Kile; zamana, mekâna ve ürünün cinsine göre değişen bir çeşit hububat ölçüdür.[355] Ancak en çok kullanılan İstanbul kilesinin (bir kile 18-22 okka arasında, yaklaşık 23-28 kg) ağırlığına eşit olup buğday ile doldurulan kilenin, 20 İstanbul okkasına denk geldiği bilinmektedir.[356]

Sünbül/şunbul; Antakya ve buraya bağlı nahiye ve köylerde kullanılan bir hacim ölçüsüdür. Şeyzer'de 1,5 rıtl yani 3.206 kg buğday veya yaklaşık 4.16 litreye denk gelmektedir. Ancak Antakya Kazası'nın nahiyelerinde 14,86 kg olup zaman

---

[346] Ünal Taşkın, *Osmanlı Devleti'nde Kullanılan Ölçü ve Tartı Birimleri*, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Elazığ 2005, s. 158.
[347] Taşkın, *a.g.t.*, s. 20.
[348] Taşkın, *a.g.t.*, s. 158
[349] Taşkın, *a.g.t*, s. 159.
[350] A.Ş.S. Nu. 7: s. 14/b. 32.
[351] Ünal, *a.g.e.*, s. 691.
[352] Taşkın, *a.g.t*, s. 163.
[353] A.Ş.S. Nu. 7: s. 9/b. 22.
[354] Taşkın, *a.g.t.*, s. 141.
[355] Antakya'da bir kile 120 okka (153.6 kg)'ya denktir (Mustafa Öztürk, "XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Antakya'da Fiyatlar", *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 3, S. 2, (Ed.: Tuncer Gülensoy), Elazığ 1989, s. 254).
[356] Ünal, *a.g.e.*, s. 405; Lajos Fekete, "Türk Vergi Tahrirleri", *Belleten*, C. 11, S. 42, (Çev.: Sadrettin Karatay), Ankara 1947, s. 312.

içerisinde değişebilmekteydi.[357] Kıyye (okka/vukıyye/vakıyye); 400 dirhem[358]lik bir ağırlık ölçüsü olup 1.22 kg ile 1.28 kg arasında değişmektedir. Dirhem ise 3.072 gram ile 3.207 gram arasında değişmektedir.[359] Nûgî; 200 dirhemi ifade eder ki bu da 614.4 gram ile 641.4 gram arasında değişmektedir.[360] Mekkûk; 1/3 ile 2/3 rıtl veya 8 vukıyye (okka)'ye denk olduğu nakledilmekle birlikte genelde yaklaşık 10 İstanbul kilesine karşılık gelmiştir.[361] Arapça'da kabbân olup Türkçe'ye kapan olarak giren bu birim; kantar veya terazi manalarına gelmektedir.[362] 1 Kantar; 17,600 dirhem=44 okka yani yaklaşık 56 kg'dır.[363] Erdeb; kuru maddelerin ölçümünde kullanılan eski bir İran hacim ölçüsüdür ki 70 ile 184 litre arasında değişmektedir.[364] Batman; 2-8 okka arasında değişen ve hububat ile maiyet için kullanılan bir ölçüdür. Yani yaklaşık olarak 620 dirhem ile 7.200 dirhem arasında değişmektedir.[365] Miskal; bir buçuk dirheme veya 24 kırat ağırlığa denk gelmektedir ki 4.25 gr ile 4.81 gr arasında bir ağırlığa eşittir.[366] Kırat ise Yunanca'dan alınmış olup boynuz anlamına gelmektedir. Dört adet keçiboynuzu çekirdeğinden ibaret olan genellikle mücevherat tarzı nesnelere mahsus ve 0.19675 grama eşit bir ölçüdür.[367]

Himl olarak bilinen, hayvanın cinsine (at, katır, deve) ve bulunduğu yere göre miktarı değişen yük; sekiz İstanbul kilesine denk gelmektedir.[368] Par-çe; belli bir miktarı ifade etmemekteyse de XVIII. yüzyılın ilk yarısında ipekli tekstil ürünlerinin miktarları ve hacimleri değiştiği için tek kalemde kaydedilmesi için kullanılan bir birimdir.[369] Harar; büyük çuval olarak bilinmektedir. Ancak daha çok saman ve arpa için kullanıldığından 50 okka bir başka deyişle yaklaşık olarak 61 ile 64.150 kg

---

[357] Taşkın, *a.g.t.*, s. 110.
[358] Dirhem, XVII. yüzyılın sonlarına dek 3.072 gram olarak kabul edilirken sonraki dönem için 3.148 gram kabul edilmiştir (Taşkın, *a.g.t.*, s. 28-29).
[359] Ünal, *a.g.e.*, s. 199.
[360] Ünal, *a.g.e.*, s. 524; Taşkın, *a.g.t.*, s. 95-96.
[361] Ünal, *a.g.e.*, s. 457; Taşkın, *a.g.t.*, s. 84-85.
[362] E. Wiedemann, "Kapan", *İslâm Ansiklopedisi*, C. 6, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul 1977, s. 196-200. Kullanıldığı malın adı ile anılan (örneğin unun tartılmasıyla un kapanı) nitelenen kapan, genellikle yiyecek maddelerinin toptan ticaretinin yapıldığı yerlerde kullanılmaktaydı (Salih Aynural, "Kapan", *TDVİA*, C. 24, İSAM Yayınları, Ankara 2001, s. 338-339).
[363] Taşkın, *a.g.t.*, s. 52.
[364] Taşkın, *a.g.t.*, s. 41-43. Kelimenin aslı "*erdib*" olup yaygın olarak Mısır ve Hicaz'da kullanılan bir zahire ölçüsüdür. Mısır'da yüz yirmi okkaya denk iken Hicaz'da yüz ilâ yüz yirmi okka arasında değişmektedir. İstanbul'da ise bir erdeb dokuz İstanbul kilesine karşılık olmuştur (Ünal, *a.g.e.*, s. 228).
[365] Taşkın, *a.g.t.*, s. 16.
[366] Ünal, *a.g.e.*, s. 479-480.
[367] Sami, *a.g.e.*, s. 869; Taşkın, *a.g.t.*, s. 58-61.
[368] Ünal, *a.g.e.*, s. 739; Taşkın, *a.g.t.*, s. 119.
[369] Taşkın, *a.g.t.*, s. 160.

arasında değişen bir ağırlık ölçüsü birimidir.[370] Arşın; esasen dirsekten parmak ucuna kadar olan bazen de omuzdan parmak ucuna kadar olan uzunluk ölçüsü olarak tanımlanmaktadır. İki tür olup biri çarşı diğeri mimar arşınıdır. Sicildeki belgelerden anlaşıldığı kadarıyla şehirde geçerli arşın; kumaşlar için kullanılan çarşı arşını olup uzunluğu 68,5 cm'dir.[371]

Antakya'da kullanılan ağırlık ölçüleri arasında yer alan vezne; odun ve tuz gibi maddelerin tartılmasında kullanılmaktaydı. 30 lodraya eşit olup her bir lodra 120 dirheme eşitti. Böylece 3.072 gramdan hesap edildiğinde 11.545 kg'a denk gelmekteydi.[372] Sicildeki terekelerde genellikle "sîmlu vezne" şeklinde geçmekte olup değeri 8 ile 16 kuruş arasında değişmekteydi.[373] Veznenin yanında cibre de zikredilmekteydi. Cibre sözlükte; suyu alınan üzüm vs meyve posası[374] olarak geçmekteyse de şıranın ölçüldüğü bir ölçek olarak kullanılmaktaydı.[375] Deste'nin birinci anlamı; el, tutam, bağ, demet; ikincisi ise sap, kabza gibi anlamları olup sicilde her iki anlama gelecek şekilde kullanılmıştır. Besin ürünleriyle kullanıldığında[376] birinci anlama gelirken eşyalarla kullanıldığında sap anlamına geldiği düşünülmektedir. Sebet/Sepet; tuz, bakır ve taze meyve gibi ürünlerin ölçülmesinde kullanılmaktaydı.[377]

3.2.8. Dinî, Sosyal ve Ticarî Müesseseler

Osmanlı Devleti'ndeki yerleşim yerlerinin çoğunluğu dinî açıdan öneme sahip olan imaretlerin etrafında teşekkül etmiş, zamanla bu yapıların civarında medrese, han, hamam ve kervansaray gibi yapılar inşa edilmiştir.

Sicildeki belgelerden; dinî ve sosyal yapıların nerede bulunduğu, etrafındaki yapıları, türü (han, vakıf, cami, çarşı, hamam vs.), adları, mütevellisi hakkında bilgi edinmek mümkün olabilmektedir. Öncelikle belgelerdeki kayıtlar vakıf açısından incelendiğinde şu kayıtlara rastlanılmaktadır; "*Antakya'da vâki' Şeyh Alî Vakfı'nın*

---

[370] Ünal, *a.g.e.*, s. 294.
[371] Ünal, *a.g.e.*, s. 49; Taşkın, *a.g.t.*, s. 141-143.
[372] Ünal, *a.g.e.*, s. 720.
[373] A.Ş.S. Nu. 7: s. 40/b. 68; s. 126/b. 211; s. 173/b. 312.
[374] Sami, *a.g.e.*, s. 370.
[375] Ünal, *a.g.e.*, s. 152.
[376] Terekelerde örneğin; zeyt deste, bekmez deste şeklinde kullanılmıştır (A.Ş.S. Nu. 7: s. 12/b. 27). İkinci anlamında ise örneğin; deste ve iskemle, deste ve hurdavât şeklinde kullanılmıştır (A.Ş.S. Nu. 7: s. 11/b. 24).
[377] Taşkın, *a.g.t.*, s. 106. 7 numaralı Antakya şer'iyye sicili incelendiğinde sebet'in yalnızca bir terekede geçtiği (A.Ş.S. Nu. 7: s. 173/b. 312) ve bu yüzden bir ölçü olarak kullanılmadığı düşünülmektedir.

vazife-i mu'ayyene ile hatîbi olan Mehmed Halîfe"nin vefat ettiğinden yerinin boş kaldığı ve padişah beratı ile es-Seyyid el-Hâcc Hüseyin ibn es-Seyyid Mehmed'in görevlendirildiği anlaşılmaktadır. Böylece vakfın hatibinin 12 Eylül 1761 tarihiyle yazılan berat ile es-Seyyid el-Hâcc Hüseyin'in tayin olunduğu söz konusu kayıttan tespit edilebilmektedir.[378]

Sicilde dinî vakıfların yanı sıra evlerin de vakfedildiğine dair kayıtlara rastlanmıştır. Örneğin; "*Habîbü'n-Neccâr Mahallesi'nde vâki' bir tarafdan..... ve kurbunda vâki' bir tarafdan Cûlha Kel Halil'in Vakf menzili ve bir tarafdan Hızır Çelebi ve karındâşı İsmail'in vakf menzilleri....*" bulunduğu anlaşılmaktadır.[379]

Vakıflara sadece Antakya'da değil diğer nahiyelerde ve mezraalarda da rastlanılmıştır. Bu kayıt belgede "*Süveydiye Nahiyesi'nde Şugur Evkâfı kurâlarından Çûkâk nâm karye ....*" şeklinde geçmektedir.[380] Buna benzer bir diğer örnek; "*Antakya Kazası'na tâbi' ve Reşây Mezraası'nda vâki' Abdülkerim Çavuş Çeşmesi Vakfı'nın yevmi bir akçe vazîfe ile mütevellîsi olan el-Hâcc İbrahim Halîfe*", Abdülkerim Çavuş Çeşmesi Vakfı'na görevlendirilmiştir.[381] Diğer vakıflar ise şu şekildedir: "*Antakya'da vâki' Sofîlar Câmi'-i Şerîfi Vakfı*"[382], " *'Amîk nâm mahallde Gavrî Vakfı...*"[383] adları altında kayıtlara rastlanmıştır. Böylece 1761-1764 yıllarında Antakya'da iki vakıf ev ile birlikte toplamda 7 vakıf kaydı tespit edilmiştir.

Sicildeki belgelerden Antakya'da bulunan çarşılardan biri olan Bedestân Çarşısı içerisinde bulunan bir dükkânın etrafı şu şekilde kaydedilmiştir: "*bir tarafdan İmâm-zâde İsmâîl Ağa dükkânı ve bir tarafdan İmâm-zâde Ebûbekr Ağa menzili ve bir tarafdan bakkâl dükkânı ve bir tarafdan tarîk-i sâlik ile"* çevrili bir kapı fırıncı dükkânı olduğu anlaşılmaktadır.[384] Bedestân Çarşısı'ndan başka, vefat edenlerin bıraktıkları terekelerini görevli tarafından açık artırmaya çıkarmak için belli yerler vardı ki bu yerlerden birisi belgelerde; "*Sûk-i Sultânî'de bi'l-müzâyede fürûht olunan....*" şeklinde geçmektedir. Böylece terekede kayıtlı olan giyecek, mal ve ev eşyası vs. burada satıldıktan sonra elde edilen gelirler, varsa varislere yoksa hazineye

[378] A.Ş.S. Nu. 7: s. 47/b. 80.
[379] A.Ş.S. Nu. 7: s. 29/b. 55.
[380] A.Ş.S. Nu. 7: s. 18/b. 38.
[381] A.Ş.S. Nu. 7: s. 45/b. 78.
[382] A.Ş.S. Nu. 7: s. 154/b. 256.
[383] A.Ş.S. Nu. 7: s. 143/b. 232.
[384] A.Ş.S. Nu. 7: s. 30/b. 56.

aktarılırdı.[385] Diğer çarşı adları şu şekildedir; *"Meydân nâm sûkda vâki'...."*[386], "*Kefş-gerân Çarşûsı*"[387] adı altında birbirinden farklı 4 çarşı kaydı tespit edilmiştir.

Dinî ve sosyal yapıların kimin tarafından bina edildiğini öğrenmek mümkün olabilmektedir. Buna göre "*medîne-i merkûmede vâki' es-Seyyid Mehmed Efendi(nin) binâ' eylediği Nakîb Câmi'-i Şerîfi*"nde[388] hatip ve imam olanlara günlük dört akçe mukataa verildiği ve camiin üç müezzini olup bunlar yevmî birer akçe almakta oldukları kaydedilmiştir. Sicilde geçen diğer cami kayıtları şu şekildedir; "*Yunus Fakîh Câmi'-i Şerîfi*"[389], "*Câmi'-i Kebîr'in Yaz Câmi'i*"[390], "*Hazret-i Habîbü'n-Neccâr Câmi'-i Şerîfi'nin âbdest-hânesine....*"[391], "*Zeytûniyye Karyesi Câmi'i'ne...*"[392], "*Abdullah Gâzî oğlı Câmi'i*"[393], "*Sofîlar Câmi'-i Şerîfi ....*"[394], "*Ağca Câmi'-i Şerîfi*"[395] ve Câmi'-i Kebîr Mahallesi'nde bulunduğu tahmin edilen "*Câmi'-i Kebir*"[396] olmak üzere dönemin Antakya Kazası'nda toplamda 9 cami kaydı olduğu tespit edilmiştir.

Antakya'da varlığına rastlanılan bir diğer yapı türü ise hanlardır. Belgelerden hanın nerede, hangi ad ile bilindiğini veya idarecisini öğrenmek kısmen mümkün olabilmektedir. Örneğin; "*Karamûrt Hânı Zâbiti -kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân- Memiş Ağa*"nın olduğu tespit edilmiştir.[397] Bir diğer örnekte hanın adı ile nerede bulunduğu tespit edilmektedir. Buna göre; "*Meydân nâm sûkda vâki' bir tarafdan Sâbûn Hânı*"nın yer aldığı belirtilmektedir.[398] Diğer hanlar şu şekildedir; "*Hicâzî Hânı*"[399], "*Nakîb Hânı*"[400], "*Zenbâkiyye Hânı'ndan...*"[401], "*Zincirlû Hân'da...*"[402] , "*Beyz/Bez Hânı'nda kendi....*"[403] adları altında çeşitli han kayıtlarına rastlanmıştır. Bunlardan başka. Neticede dönemin Antakya'sında toplamda 7 han tespit edilmiştir. Antakya'da

---

385 A.Ş.S. Nu. 7: s. 39/b. 66; s. 40,b. 68; s. 41/b.69; s. 141/b. 228; s. 144/b. 235; s. 149/b. 243.
386 A.Ş.S. Nu. 7: s. 45/b. 79.
387 A.Ş.S. Nu. 7: s. 39/b. 65.
388 A.Ş.S. Nu. 7: s. 19/b. 38.
389 A.Ş.S. Nu. 7: s. 138/b. 223.
390 A.Ş.S. Nu.: s. 107/b. 181a.
391 A.Ş.S. Nu.: s. 107/b. 181a.
392 A.Ş.S. Nu.: s. 107/b. 181a.
393 A.Ş.S. Nu. 7: s. 56/b. 97.
394 A.Ş.S. Nu. 7: s. 154/b. 256.
395 A.Ş.S. Nu. 7: s. 56/b. 97.
396 A.Ş.S. Nu. 7: s. 45/b. 79; s. 49/b. 85; s. 107/b. 181a.
397 A.Ş.S. Nu. 7: s. 92/b. 158; s. 97/b. 164.
398 A.Ş.S. Nu. 7: s. 45/b. 79.
399 A.Ş.S. Nu. 7: s. 134/b. 220.
400 A.Ş.S. Nu. 7: s. 14/b. 32.
401 A.Ş.S. Nu. 7: s. 33/b. 58.
402 A.Ş.S. Nu. 7: s. 150/b. 245.
403 A.Ş.S. Nu. 7: s. 85/b. 147.

bulunup kaydı tutulan bir diğer yapı; "*Sinan Paşa Evkâfı mülhakâtından Medîne-i Antakya'da vâki' Cündî Hamâmı dimekle ma'rûf hamam ve dekâkîn ve menâzil*"in varlığı söz konusudur.[404]

Belgelerden tespit olunduğu kadarıyla Zenbâkiyye'de aynı ad ile anılan bir menzil tespit edilmiştir. Söz konusu kayıtta; "*Hâtiye Karyesi mevkûfât defterleri mûcebince bir sülüs 'avârız hânesiyle Zenbâkiyye Menzili'ne merbût....*"[405] denilerek köyün Zenbâkiyye Menzili'ne bir vergi birimi olarak kaydolunduğu belirtilmiştir. Bundan başka Antakya Kazası'ndan gelip geçen ulaklar[406] için "*menzil-i pâdişâhî*" bulunmaktaydı.[407] Ancak bu menzilin hangi köy, nahiye veya mahallede bulunduğuna dair bir bilgiye rastlanmamaktadır.

Vakıf, çarşı, cami, han, menzil kayıtlarından başka bir de tekke kaydına rastlanmıştır. Buna göre; "*Medîne-i Antakya Nehr-i 'Âsî kenârında vâki' el-Hâcc Hüseyin binâ eylediği Hindîler Tekyesi'nin vazife-i mu'ayyene ile şeyhi olan Şeyh İsmâîl ibn Şeyh İbrahim*"[408] adında birisinin tekkede görev yaptığı tespit edilmiştir.

Bu verilerden hareketle Antakya birbirinden farklı birçok yapının adına rastlanmaktadır. Bu yapılar belgelerde, yukarıda da değinildiği gibi cami, menzil, han, vakıf, sûk (çarşı), tekke ve hamam olarak kaydedilmiştir. 7 numaralı Antakya şer'iyye sicilindeki veriler dikkatlice incelendiğinde şu sonuca varılmaktadır; 1761-1764 yılları arasında Antakya'da 1 tekke, 1 hamam, 2 menzil, 4 çarşı, 7 han, 9 cami ve 7 vakıf kaydı tespit edilmiştir.

3.3. İKTİSADİ YAPI

3.3.1. Ekonomik Faaliyetler ve Meslekler

Antakya Kazası'nın 1761-1764 yılları arasına ait olan dönemi kapsayan 7 numaralı şer'iyye sicilindeki hükümler incelendiğinde mal-mülk satışı, mülk anlaşmazlığı ve vasiyet konularında yer alan hükümlerde; sıklıkla zeytin ve incir ağaçları ile dut bahçeleri kayıtları tespit edilmiştir. Bunların yanı sıra üzüm bağları, ipek dolapları, çok nadir de olsa hurma ağacı yetiştiriciliği, hayvancılık (büyük/ küçükbaş hayvanlar ile malzemeleri) ile ilgili kayıtlara da rastlanılmıştır. Bu

[404] A.Ş.S. Nu. 7: s. 42/b. 72.
[405] A.Ş.S. Nu. 7: s. 26/b. 48.
[406] Ulak; devlet tarafından bir yerden bir yere gönderilen seri haberci anlamına gelmektedir (Ünal, *a.g.e.*, s. 701).
[407] A.Ş.S. Nu. 7: s. 5/b. 14.
[408] A.Ş.S. Nu. 7: s. 59/b. 103.

faaliyetlerin varlığı; Antakya'da ziraatin yanı sıra hayvancılık faaliyetlerinin de yapıldığını göstermektedir.[409]

İpek ve hayvancılık uğraşları ile ilgili kayıtlar incelendiğinde bu faaliyetlerin nerede yapıldığı, ne üzere inşa olunduğu, etraftaki bahçeler, çiftlikler ve içindeki ağaçlar, hayvanlar hakkında verilere ulaşılmaktadır. Örneğin; "*Hân-boğâz Mezraası'nda vâki' ma'lûm el-hudûd mûmâ-ileyh Hüseyin Ağa'dan müşterâ on sütûn üzere mebnî üç dam-ı harîri ve dört öküzi hâvî bir kıt'a tut bağçesi ve yine mezraa-i merkûme tobrâğında vâki' iki sütûn üzere mebnî bir dam-ı harîr ve bir çift öküzi muhtevî atâ bağçesi dimekle 'arîf bir kıt'a tut bağçesi ve yine medîne-i mezbûreye tâbi' Süveyde Nahiyesi'nde vâki' Şugûr Evkâfı kurâlarından Çûkâk nâm karye tobrâğında vâki' iki çift câmûs ve bir çift öküz ve on keçi ve bir dolab-ı harîr ve bir kazgân-ı harîr ve yedi sütûn üzere mebnî dam-ı harîri ve on sütûn üzere mebnî çiftlik damların hâvî*" olduğu belirtilmektedir.[410] Söz konusu ekonomik faaliyetlerin bu yerlerden başka nerelerde yapıldığı, ne tür bahçelerin bulunduğu ile hangi hayvanların yetiştirildiği ile ilgili bilgilere aynı kayıtta rastlanmaktadır.[411] Kavvâsiyye Mezraası'nda üç çift öküz, iki tam ipek ve bir ipek dolabı ve ipek kazanını kapsayan dört kıta dut bahçesinin bulunduğu; Zeytûniyye Köyü'nde iki ipek dolabı ve iki ipek kazanını kapsayan iki kıta dut bahçesinin yer aldığı öğrenilmektedir.[412] Mezraaların yanı sıra köylerde de benzer uğraşların yapıldığına dair kayıtlar da vardır. Örneğin; Aylâzlu Köyü'nde bir öküz ile iki kıta dut bahçesi; Avvâkiyye Köyü'nde bir kıta dut bahçesi; Dersûniyye Köyü'nde altı sütun üzere inşa olunmuş bir kapılı ipek damı, bir ipek kazanı ve bir ipek dolabını içine alan bir kıta dut bahçesinin yer aldığı tespit edilmiştir.[413]

Antakya Kazası'nın yakınında bulunan yerlerde de aynı faaliyetlerin varlığına ulaşılmaktadır. Örneğin; Cebel-i Bakrâs Kazası'nın mezralarından olan Bedirge'de bir ipek kazanı ve bir ipek dolabını içeren birbirine bitişik üç kıta dut bahçesi; aynı mezraada bir kıta dut bahçesine, dokuz çift öküz ile dört ipek kazanı ve dört ipek dolabını içine alan dut bahçelerine rastlanmaktadır. Kazanın köylerinden Karalû/Krâlî Köyü'nde de iki kıta dut bahçesi ile Bedirge Mezraası'nda sayılan

---

[409] İpek kayıtlarının aksine hayvancılık ile ilgili kayıtlar az orandadır. Bunun bir sebebinin; hayvancılık ile uğraşanların sayıca az olmalarını akla getirmiştir. Bundan başka hayvancılık ile uğraşanların mahkemeye başvurmalarını gerektirecek düzeyde sorunlarla karşılaşmadıkları ihtimali de söz konusudur.
[410] A.Ş.S. Nu. 7: s. 17-20/b. 38.
[411] A.Ş.S. Nu. 7: s. 17-20/b. 38.
[412] A.Ş.S. Nu. 7: s. 17-20/b. 38.
[413] A.Ş.S. Nu. 7: s. 17-20/b. 38.

yerlerin Antakya sakinlerinden aynı zamanda Adana mutasarrıfı olan Ahmed Paşa'ya ait olduğu anlaşılmaktadır.[414] Antakya'nın mezraalarından Han-boğaz Mezraası, aynı kazanın köylerinden olan Çûkâk, Krâlî, Dersûniyye, Aylâzlu, 'Avvâkiyye, Zeytûniyye köyleri, yakın kazanın mezraa ile köylerinde zikredilmiş olan bahçeler ve havyvanlar, bunlara benzer birçok yer dâhil olmak üzere toplamda 38 kıta dut bahçesinin yanı sıra 8 yarım dut bahçesindeki ağaçların tamamı, 63 manda ve 410 adet küçükbaş hayvanın (koyun, kuzu, keçi, oğlak) sahibinin, yukarıda da zikredildiği üzere aynı kişinin yani Ahmed Paşa'nın olduğu kaydedilmiştir.[415]

Ahmed Paşa'nın sahibi olduğu bahçelerden başka diğer belgelerden, Antakya'nın çeşitli yerlerinde de mevzu bahis olan dut bahçeleri ve bunların barındırdıkları ağaçlar, evler, bulundukları araziler hakkında ayrıntılı bilgiler elde edilmektedir. Örneğin; Maşûkiyye Mezraası'nda altı sütun üzere kurulmuş bir ipek damı, bir ipek kazanı, meyve veren ver vermeyen ağaçları içine alan bir kıta dut bahçesi[416]; Cebel-i Bakrâs Kazası'na bağlı Arsûz Nahiyesi'nde on iki harman, iki ipek bahçesi[417]; Yaktû Mezraası'nda yedi sütun üzere inşa edilmiş iki kapı ipek damı, bir ipek dolabı, bir adet üst ve alt (iki katlı) ev, meyve veren ve vermeyen ağaçları kapsayan bir kıta dut bahçesi[418]; Hâcc Habîblu Köyü'nde bir sütun üzere inşa olunmuş bir kapılı ipek damı, bir ipek dolabını içine alan bir kıta harabe dut bahçesi[419]; Karye Mezraası'nda üç sütun üzere kurulmuş tam ipeği kaplayan bir kıta bahçe[420]; vb.

Kayıtlardan; dut bahçelerinin bizzat sahipleri tarafından işletilmediği dolayısıyla kiraladıkları anlaşılmaktadır. Dut bahçelerinin sahipleri, buraları işletme durumları mümkün olmadığından çoğunlukla bu iş ile uğraşan kimselere kiraladıkları, kiracıların kira bedelini bazen ödemeyip zorluk çıkardıklarına rastlanmaktadır. Sicildeki bir kayda göre; Ahmed, "*Antakya Nasrânî Sem'ân Mihâ'il oğlu"*ndan kırk kuruş borç almıştır. Ancak Mihail verdiği borcu talep ettiği zaman Ahmed, fakir olduğundan adı belirtilmeyen bir köyde sahibi olduğu bahçeyi beş batman[421] (ortalama 7.32 kg ile 7.68 kg) ipek karşılığında yaklaşık bir yıl önce kiraya

---

[414] A.Ş.S. Nu. 7: s. 17-20/b. 38.
[415] A.Ş.S. Nu. 7: s. 17-20/b. 38.
[416] A.Ş.S. Nu. 7: s. 34/b. 59.
[417] A.Ş.S. Nu. 7: s. 47/b. 81; s. 105/b. 179.
[418] A.Ş.S. Nu. 7: s. 56/b. 97.
[419] A.Ş.S. Nu. 7: s. 166/b. 298.
[420] A.Ş.S. Nu. 7: s. 177/b. 319.
[421] İpeğin her bir batmanının 15 ile 20 kuruş arasında bir değere sahip olduğu hükümlerden tespit olunmaktadır ki Ahmed; bahçesini kiralaması durumunda, 75 ile 100 kuruş arasında bir gelir alacağını

vermiştir. Bir yıllık süre dolmasına rağmen istediği gelir, kendisine edilmediğinden arz-ı hale başvurduğu kaydedilmiştir.[422] Bu belge kaydından anlaşıldığı kadarıyla bazı tarla sahiplerinin gelir elde etmek için sahibi oldukları bahçeyi ipek imalatı ile uğraşanlara kira karşılığında verdikleri görülmektedir.

Genel olarak dut bahçeleri üzerine olan bu örneklerden; bahçedeki ipek kazanının sütun üzerine inşa olunduğu, dolabı olup olmadığı, birbirinden farklı ağaçları, bazen evleri (nadiren iki katlı), hayvanları barındırdığı, bu bahçelerin nerede bulundukları, komşu yerlerde de (örneğin; Cebel-i Bakrâs Kazası vb.) benzer faaliyetlerle meşgul olunduğu, bu uğraşların genellikle mezraa ve köylerde yapıldığı, seçilen bahçelerin genellikle küçük toprak parçaları olan ve kıta (bir dönümden az yer) denilen arazilerde bazen de "harabe" denilen terk edilmiş veya kullanılmayan yerlerde bulundukları sonucuna ulaşılmaktadır.

Antakya Kazası genelinde yapıldığı tespit edilen ekonomik faaliyetler arasında dut bahçelerinin varlığı dolayısıyla ipek işlemeciliği ile hayvancılık hayvancılıkdan başka zeytin ve incir ağaçları ile üzüm bağlarına da rastlanmaktadır. Örneğin; Bârbarûn Köyü'nde zeytin ve incir ağaçlarını içini alan on bir kıta harabe üzüm bağı arazilerinin[423] varlığından söz edilmektedir. Hükümlerden; ipek dolaplarının ne kadar bir fiyat ile satıldığı da tespit olunmaktadır ki buna göre; ipek dolabının 252,50 kuruş 12 parelik bir değeri olduğu anlaşılmaktadır.[424]

Kastel Mahallesi'nden el-Hâcc Ebûbekr Ağa ibn İslâm'ın tereke kaydından, 4 batman ipeğe sahip olduğu tespit edilmiştir[425] ki belirtildiği kadarıyla 4 batman ipek 80 kuruşa satılmıştır. Buna göre bir batman ipeğin 20 kuruşa, bir batmanın da ortalama 6 okkaya denk geldiği kabul edilirse "bir okka değerindeki ipek, 3,25 kuruş 5 pareye satılmıştır" manasına gelmektedir. Benzer bir kayda daha rastlanmıştır ki buna göre; Yahudi Ayyâş, Antakya'daki Nakîb Hanı'nda yolculuk/ misafirlik nedeniyle bulunurken vefat etmiş olup terekesinde yer alan beş buçuk batman ipeğin değerinin 82,50 kuruşa satıldığı tespit edilmiştir.[426] Bu iki farklı terekedeki verilerden hareketle ortalama bir batman ipek, 15 kuruş ile 20 kuruş arasında satılmaktadır.

---

düşünmüştür. Bu nedenle Mihail'den bir yıl müddet ile 40 kuruş borç almayı uygun görmüş ancak almayı umduğu geliri alamadığında Mihaile'e borcunu ödeyememiş ve mahkemeye başvurmuştur.

[422] A.Ş.S. Nu. 7: s. 174/b. 313.

[423] A.Ş.S. Nu. 7: s. 130/b. 214.

[424] A.Ş.S. Nu. 7: s. 140/b. 227.

[425] A.Ş.S. Nu. 7: s. 126-128/b. 211.

[426] A.Ş.S. Nu. 7: s. 14/b. 32.

Tablo 10
Sicilde Geçen Mal-Mülklerin Değeri

Mal-Mülkün Adı	**Miktarı**	**Ortalama Değeri**
Kısrak*	1 Adet	15/ 76 Kuruş
Bârgîr (Beygir)*	1 Adet	30 Kuruş
Tay*	1 Adet	15 Kuruş
Katır*	1 Adet	40/ 80 Kuruş
Merkep*	1 Adet	5 Kuruş
İnek*	1 Adet	10 Kuruş
Öküz*	1 Adet	12-14 Kuruş
Oğlak*	1 Adet	1,25 Kuruş
Keçi*	1 Adet	2 Kuruş
Koyun*	1 Adet	2 Kuruş
Kovan (arı kovanı)*	1 Adet	0,75 Kuruş
Arı ile birlikte kovan	-	30 Pare
Zeytin ağacı	1 Adet	0,50/ 3 Kuruş
Harîr (ipek)	1 Batman	15-20 Kuruş
Dut bahçesi	1 Adet	83,25/ 450 Kuruş
Üzüm bağı	1 Adet	30/ 250 Kuruş
Üzüm bağı ve incirlik	-	200 Kuruş
Buğday	1 Şunbul (14,86 kg)	8-10/ 30 Kuruş
Arpa	1 Şunbul	5-6/ 11 Kuruş
Yulaf	1 Şunbul	4 Kuruş
Karaburçak	1 Şunbul	6-8/ 22 Kuruş
Erzen/ Şam darısı	1 Şunbul	22 Kuruş
Alef/saman/ot/yulaf	1 Şunbul	22 Kuruş
İpek dolabı	1 Adet	252,50 Kuruş 12 Pare
Bakır	1 Nûgî (614 gr)	7,50 Kuruş 10 Pare
Dükkân	1 Adet	50 Kuruş
Bulgur	-	2 Kuruş
Pekmez	1 Kantar	15 Kuruş
Pekmez deste	-	1,50 Kuruş
Yağ deste	1	2 Kuruş
Bal	-	55 Pare

Antakya'da dut bahçeleri dolayısıyla ipek işlemeciliği, üzüm bağları, incir ağaçları ve zeytin yetiştiriciliğinin yanı sıra büyükbaş ve küçükbaş hayvancılığın yapıldığı tespit olunmaktadır.[427] Hayvanların varlığından dolayı ihtiyaç duyulanlar arasında; saman, arpa, yulaf, karaburçak, ot vb. hayvan yemleri; eyer ve eyer takımı, bukağı, rikâb/üzengi, kolan, nal, kamçı, kâm[428] ve rişme vb. malzemeler bulunmaktadır. Söz konusu ihtiyaçlardan olan hayvan yemlerinin değerini tespit etmek mümkündür. Buna göre; saman hararının tanesi 1 kuruş iken boş bir harar, 20

* Sicilde geçen hayvanların değerleri genellikle küçük nadiren de büyük farklılıklar göstermektedir. Örneğin; bir beygirin değeri 30 pare ile 80 kuruş arasında değişmektedir. Bunun sebebleri arasında beygirin yaşı, üzerinde kıymetli koşum, eğer takımı, yemi, vs. olup olmaması, sağlığı, güçlü veya zayıf olması sayılabilir.

427 A.Ş.S. Nu. 7: s. 2/b. 6; s. 17-20/b. 38; s. 82/b. 139; s. 89/b. 153; s. 5/b. 14; s. 13/b. 29; s. 13-14/b. 30; s. 14/b. 31; s. 16/b. 37; s. 27/b. 51; s. 37/b. 64; s. 41/b. 69; s 128/b. 211; s. 170/b. 308; s. .

428 Sığır veya koyun ağılı, devenin ağzını bağladıkları şey.

pare ile 2 kuruş arasında bir değeri olmuştur. Ancak meşinli bir çift hararın değeri 4,75 kuruş dolayısıyla da meşinli tek hararın 2,25 kuruş 5 parelik bir kıymeti olduğu kaydedilmiştir.

Tarımsal aletlerden eskimiş bir tırmık küreğin değeri 35 pare; kazma ve micrefe 42 pare; bir hâbiye (küp) 30 pare ile 85 pare arası bir değeri olmuştur. Esnaf-ı neccârân adıyla bilinen marangozcuların ürettiği bir sandığın kullanılmışı 20 pare ile 2 kuruşa; büyük bir sanduka 1 kuruş ile 2 kuruş arasında bir değerle satılmıştır. Halep sandukasının kullanılmışı ise 60 pareye; anbar sandığının da 4 kuruşluk bir değeri olduğu tespit edilmiştir.

İmdad-ı hazariyyenin H. 1176 senesine ait ikinci taksidinin (1 Ağustos 1762-13 Şubat 1763) toplanmasına dair kaleme alınan bir müfredat defteri kaydında kasap esnafının sattığı etin her bir kıyyesi 7 ile 8 pare arasında değişmekteydi.[429] Aynı kayıtta diğer bir önemli bilgi; koyun etinin 17 pareye denk geldiğinin tespit edilmesi olmuştur. Buna göre koyun etinin normalde satılan etten % 142.87 daha pahalı olduğu sonucuna varılmıştır. H. 1177 senesi imdad-ı hazariyyesinin (13 Şubat-6 Ağustos 1763) ilk taksitinde de normal etin fiyatı aynıydı.[430] Ancak 1 Rebî‘ü’l-evvel 1177 (9 Eylül 1763) tarihli bir kayıtta; bu tarihten sene sonuna kadar yani Zî’l-hicce ayının sonuna değin (30 Haziran 1764) etin her bir batmanının 14 pareye satılacağı kaydedilmiştir.[431] Buna göre normal etin bir kıyyesinin ortalama 7,5 pareden 2,33 pareye düştüğü görülmektedir ki normal etin fiyatı % 68.94 oranında bir düşüş göstermiştir. Bundan başka değeri tespit edilebilen diğer ürünler arasında şem‘-i ‘asel/balmumu yer almaktadır. Balmumunun kıyyesi 0,50 kuruş; şem‘-i revgan/yağ mumunun kıyyesi ise 7 pare değerinde olduğu tespit edilmiştir.

Demirci esnafı ile esnaf-ı serrâcın (koşum-eyer takımları yapan/ satan) ürettikleri üzengi ve bukağı 30 pare[432]; yeni birer eyer ve üzengi 15 kuruş 5 pare idi.[433] Bundan başka eyer minderi 20 pare; eskimiş bir eyer, üzengi ile birlikte 8 kuruş; sadece eskimiş bir eyerin değeri 20 pare[434]; altın bir eyer ise 7,50 kuruşluk bir değere sahipti. Birer adet “tâbkîr kolânı” ve “kâm”, 80 pare ile 3,25 kuruşluk[435]; bir

[429] A.Ş.S. Nu. 7: s. 72/b. 124.
[430] A.Ş.S. Nu. 7: s. 135/b. 221.
[431] A.Ş.S. Nu. 7: Numarasız 1a.
[432] A.Ş.S. Nu. 7: s. 10-12/b. 24.
[433] A.Ş.S. Nu. 7: s. 126-128/b. 211.
[434] A.Ş.S. Nu. 7: s. 10/b. 24; s. 39/b. 65.
[435] A.Ş.S. Nu. 7: s. 126-128/b. 211.

adet büyük nalın 4 kuruşluk; normal bir nalın 12 parelik; kamçının 20 pare ile 80 pare arasında bir değeri vardı.

Kazan esnafının ürettiği büyük bir kazan 5 kuruş, küçük bir kazan 3 kuruş, normal ama kullanılmış bir kazan ise 30 pare ile 5 kuruş arasında satılmaktaydı. Kullanılmış bir kahve ibrik 8 ile 50 pare; normal bir sini 50 pare ile 83 pare; normal bir leğen 2,75 kuruş; hamam leğeni 3,50 kuruş; normal bir tas 20 pare; büyük bir tas ise 75 pare idi. Normal bir sûzek (süzgeç) 66 pare ve bir tane tava 56 pare idi.[436]

Müfredat defterinden elde edilen veriler de şu şekildedir[437]; Cemâ'at-ı bakkâlân/ bakkal esnafı ile pirinççilerin elinden çıkan pirincin bir kıyyesi yani 1.228/1.280 gram pirinç, 5 pare ile 6 pare arası bir değere karşılık gelmekteydi. Sicildeki verilerin ortalaması esas alınarak yapılan hesaplamada çıkan sonuçlar şu şekildedir; 1 kıyye yağ 14 ile 16 pare; 1 mum 1 pare; 1 kıyye soğan 8 ile 10 pare aynı şekilde 1 kıyye nohutun da 8 ile 10 pare arası bir değere sahip olduğu tespit edilmiştir. Ağırlık birimi nûgî olduğunda ise bu değerlerin yarısı ile satış yapılmaktaydı.

Ekmekçi esnafının pişirdiği ekmeğin kıyyesi, 2 parelik bir değere sahipti.[438] Arpacı cemaatinin sattığı hayvan yemlerinden arpanın kıyyesi 7 pare ile 9,50 pare arasında değişmekteydi.

Bezci esnafının ürettiği tahmin edilen bez minder 2,75 kuruş; bez döşek ise 3 kuruş; bez şilte 4 kuruş; bez entari 26 pare ile 2 kuruş; köhne bez bir anteri 39 pare; bez kaftan 1,75 kuruş ve sade bir bez ise sadece 72 parelik bir değere sahipti. Aynı terekedeki bir diğer veriye göre ise beyaz renkteki bir top bez 2,25 kuruş idi.[439] Ayakkabıcı esnafının elinden çıkan yeni bir pabuç, 25 pare[440]; çuhadan bir pabuç ile iki adet terlik 2,25 kuruşa; heybe 58 pareye satılmaktaydı.[441]

Kazzaz esnafının elindeki ipeğin bir nûgîsi 10 pareye karşılıktı. Al kutnî bir kaftan 4,75 kuruş iken kullanılmış pamuklu bir kaftan 6 kuruş; kullanılmış pamuklu anteri 6 kuruş 3 pare idi.[442] Çiçekli yeni bir entari 13 kuruş iken çiçekli bir entari

---

[436] A.Ş.S. Nu. 7: s. 10-12/b. 24.
[437] A.Ş.S. Nu. 7: s. 72-73/b. 124.
[438] 1764-1765 yıllarını kapsayan çalışmada kaydedilmiş olan müfredat defteri incelenerek yapılan hesaplamalara göre bir kıyyelik ekmek 2,5 pare ile 3 pare arasında bir değere sahip olmuştur (Tatar, *a.g.t.*, s. 100-101).
[439] A.Ş.S. Nu. 7: s. 10-12/b. 24.
[440] A.Ş.S. Nu. 7: s. 10-12/b. 24.
[441] A.Ş.S. Nu. 7: s. 40/b. 68.
[442] A.Ş.S. Nu. 7: s. 173/b. 312.

5,50 kuruş; eskimiş çiçekli bir entari 38 pare[443]; kullanılmış çiçekli bir anteri 5 kuruş 16 pare ile satılmaktaydı.[444]

Evde, konakta veya çiftlikte yıllık ücretle çalışanların ne kadar para ile çalıştıkları, sicilden tespit edilebilmektedir. Bir ileri gelenin, yöneticinin veya böyle kişilerin akrabalarının evlerinde hizmetkârlık yapan veya bir meslek sahibi olup zengin birinin dükkânında çalışan birisinin günlüğünün ortalama on akçeye karşılık geldiği tespit edilmiştir.[445] Bunu ispatlar nitelikte diğer bir örnek de şu şekildedir; Kefş-gerlik/ayakkabıcılık mesleği ile uğraşan Hatun-zâde es-Seyyid Mehmed bin Ali ile ilgili 11 Ekim 1763 tarihinde kaleme alınan bir hüccette[446]; Hatun-zâde'nin onar pare ile gündelikçi olarak çalıştığı kaydedilmiştir. Dolayısıyla gündelikçi çalışanların günlük 10 pareye, aylık 2,50 kuruşa, yıllık 30 kuruşa çalıştıkları sonucuna varılmaktadır. Hizmetkârlık yapanların ücretlerini genellikle senevî aldıkları bazen de birkaç yıl sonra almak istedikleri de belgelerden elde edilen diğer veriler arasındadır.

Sicildeki hükümlerde geçen meslekleri tespit etmek için iki ayrı salyane listesi[447] ile birlikte diğer belgelerde, kişinin ismiyle birlikte zikredilen meslek adlarından faydalanılmıştır. Antakya ile ilgili 1764-1765 yıllarını kapsayan çalışmadaki salyane listelerinin 7 numaralı sicilinde bulunanlardan farkı; mesleğe mensup olanların sosyal durumları (reaya, yeniçeri, eimme, sâdât ve sipâh şeklinde) belirtilmesi, söz konusu meslek gruplarının her birinde kaç kişinin çalıştığının tek tek gösterilmesidir.[448] Bahsi geçen çalışmada; dört liste geçmekte olup en ayrıntılı liste bunların ilkidir. Buna göre 1.150 reaya, 499 yeniçeri, 42 eimme, 122 sâdât ve 12 sipâhın esnaflıkla uğraştığı kaydedilmiştir. İlk listedeki verilere göre; toplamda 45 esnaf grubu bulunmakta olup ilk listede geçen esnaflar sonraki listelerde geçmezken sonraki listelerde geçen esnaflar ilk listede yer almamaktadır. Bir diğer önemli bilgi ise en büyük esnaf zümresi 236 kişi ile cüllâhlar/çulhacılar iken 116 kişi ile ayakkabıclar gelmekteydi. Ardından 80 kişi ile ekmekçiler, 50 kişi ile bahçıvanlar, 45 kişi ile marangozcular ve dericiler bulunmaktaydı.[449]

---

[443] A.Ş.S. Nu. 7: s. 10-12/b. 24.
[444] A.Ş.S. Nu. 7: s. 126/b. 211.
[445] A.Ş.S. Nu. 7: s. 119/b. 197.
[446] A.Ş.S. Nu. 7: s. 155, 160-b/b. 261.
[447] A.Ş.S. Nu. 7: s. 27/b. 51; s. 70/b. 123.
[448] Tatar, *a.g.t.*, s. 289.
[449] Tatar, *a.g.t.*, s. 290.

1761-1764 yıllarını kapsayan çalımanın ilk listesinde başka bir deyişle "imdâd-ı hazariyye"nin 25 Şubat 1762-1 Ağustos 1762 tarihleri arasındaki ilk taksidinin toplanması için gönderilen müraseledeki[450] verilere göre; 48 farklı esnaf grubu olup Cillî/Celî Efendi Havlîsı ile Esnaf-ı Bez Hanı ve Esnaf-ı Nakîb Hanı eklendiğinde esnaf sayısı 51'e ulaşmaktadır. İlk sırada 290 nefer (% 25,89) ile "esnâf-ı cüllâh" adıyla adlandırılan çulhacılar; ardından 104 nefer (% 9,29) ile ayakkabıcılar; 68 nefer (% 6,07) ile ekmekçiler, 60 nefer (% 5,36) ile bostancılar; 47 nefer (% 4,20) ile marangozcular gelmektedir.

Esnaf grupları ile ilgili salyane listelerinin ilkindeki verilere göre toplam nefer sayısı 1.120'dir. Bundan başka mahallelerin içinde olup "avatıl"[451] denen işsiz/başıboş nefer sayısı 30'dur ki toplamda kayda geçen 1.150 nefer vardır. Şehir halkının ödemesi içi belirlenen miktar 6.078 kuruş olup her bir neferin beş kuruş, on bir pare, iki akçe[452] ödemesi kararlaştırılmıştır.[453]

Sicilin ikinci listesindeki verilere bakıldığında; zikredilen esnaf ismi ile işsiz neferleri ve bunların miktarı değişmemekle birlikte "imdâd-ı hazariyye"nin 1 Ağustos 1762-13 Şubat 1763 tarihleri arasına ait olan ikinci taksidinin yanı sıra birinci taksitten kalan eksiğin toplanması için bir mürasele gönderilmiştir. Buna göre 18.332 kuruşun yarısı (9.166 kuruş[454]) "derûn-ı şehre" yani Antakya Kazası'nın şehir merkezine isabet etmiş olup listede adı geçen her bir neferden 4,5 kuruş 3 pare, "*ma'rifet-i şer' ve cümle ma'rife(t)iyle intihâb olunan esâmîler*"den 2.167,50 kuruş ve " *'ale'l-'umûm virmek üzere*" 500 neferden de 3,50 kuruş alınacağı belirtilmiştir.[455]

---

[450] A.Ş.S. Nu. 7: s. 27/b. 51.
[451] Arapça bir kelime olup çoğulu " 'avâtıl", " 'uttalun", "a'tâlun" şeklindedir. Üzerinde takı olmayan kadın, hareketsiz, işlemeyen, çalışmayan, tembel, haylaz anlamlarına gelmektedir (Güneş, *a.g.e.*, s. 791).
[452] Verilen değerler hesaplandığında elde edilen sonuç: 6.085,25 kuruş, 6 pare, 2 akçedir. Ancak her neferden beş kuruş, on pare, 4 akçe alınırsa çıkacak olan sonuç: 6.075,75 kuruş, 3 pare 1 akçe olur.
[453] A.Ş.S. Nu. 7: s. 27/b. 51.
[454] Verilen değerler hesaplandığında çıkan sonuç 9.178,75 kuruşa tekabül etmektedir. Ancak 1.150 neferin her birinden 4,50 kuruş 3 pare alındığı zaman sonucun, 5.261,25 kuruşa karşılık geldiği görülür. Bu hesaba 2.167,50 kuruş ile 500 neferin her birinden alınan 3,25 kuruş, 9 pare eklenirse toplamda 9.166,25 kuruş sonucuna ulaşılmaktadır.
[455] A.Ş.S. Nu. 7: s. 70-71/b. 123.

Grafik 5
1761-1764 Yıllarında Antakya'daki Esnaf Grupları

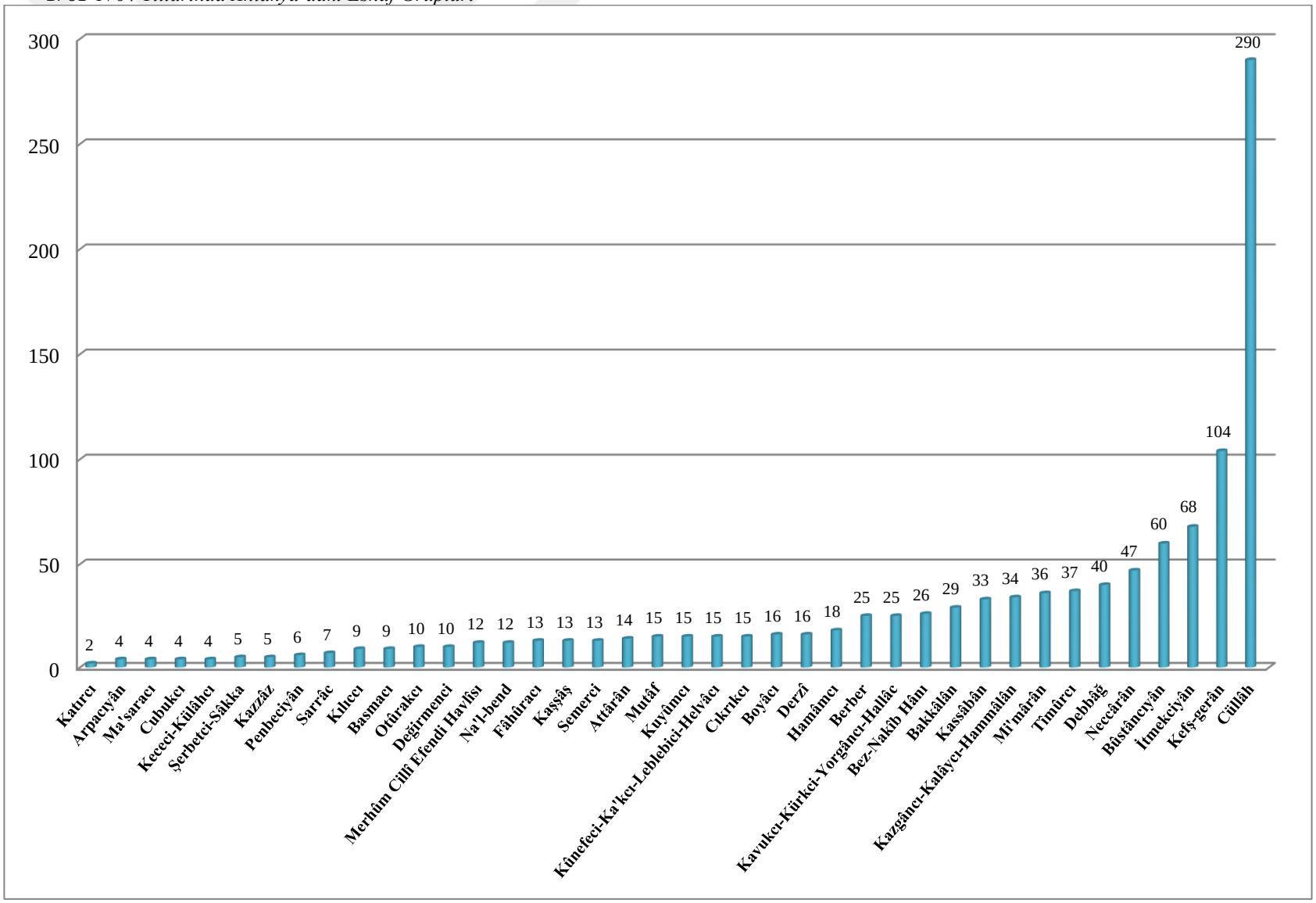

Grafik 6
1764-1765 Yıllarında Antakya'daki Esnaf Grupları[456]

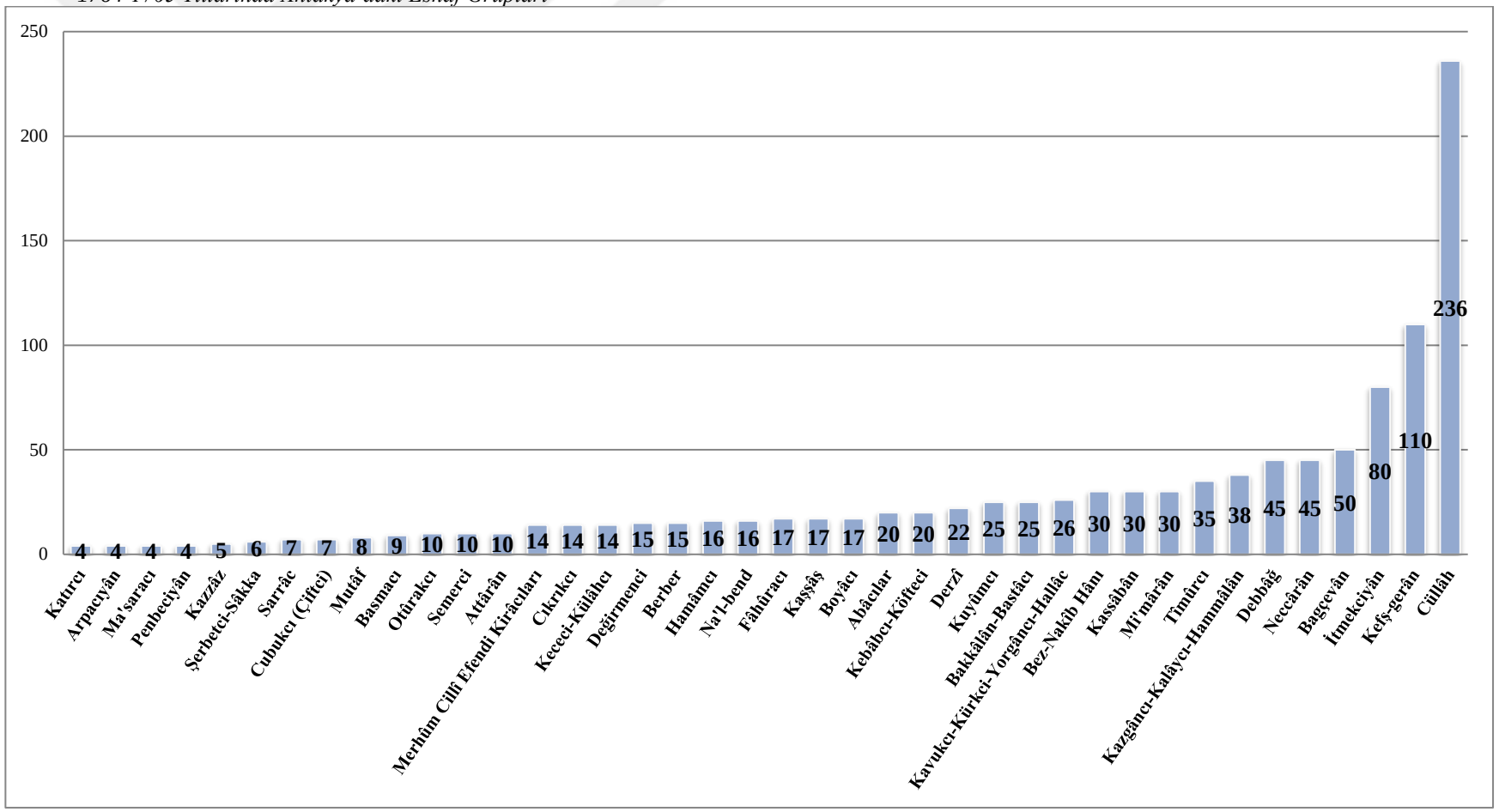

[456] Tatar, *a.g.t.*, s. 354. İki farklı sicilde yer alan esnaf gruplarını belirten grafikler kıyaslandığında 1761-1764 yıllarını kapsayan "Grafik 5"te olup bir sonraki grafikte olmayan "Esnaf-ı Kılıccı" ve "Esnâf-ı Kûnefeci, Ka'kcı, Leblebici ve Helvâcı" gruplarıdır. Ancak "Grafik 6"da olup "Grafik 5"te yer almayan "Esnaf-ı 'Abâcılar" ve "Esnaf-ı Kebâbcı ve Köfteci" gruplarıdır. Grafiklerde yer alan verilere dayanarak "Grafik 5"te birbirinden farklı 51 esnaf grubuna mensup 1.120 nefer vardır. "Grafik 6"daki verilere göre 50 farklı esnaf grubuna mensup 1.110 nefer bulunmaktadır.

3.3.2. Alacak-Verecek İlişkileri

Konu ile ilgili olan belgeler incelendiğinde daha çok borç olarak verilen meblağın tahsili üzerine olduğu görülmektedir. Buna göre; Kusayr Nahiyesi'nde Hamdî'nin[457] Şeyh Yusuf, Şeyh Hüseyin ve adı tespit edilemeyen bir diğer kişiden iki kile hınta alacağı olup talep ettiğinde darp edilerek akçe kesesi ve bıçağı zorla alınmıştır.[458] Neticede eşyalarının ve parasının tahsili için mahkemeye başvurmuştur. Bir diğer örnek; ehl-i zimmetin, nam sahibi kişilerden borç almaları ve bunu ödemeye imkânlarının olmaması üzerinedir. Buna göre; Sûriye Köyü'nde oturan ehl-i zimmet reayasının ödemesi lazım olan cizye vergisini, mahsullerinden elde etmeyi umdukları geliri alamadıklarından ödeyememişlerdir. Borç aldıkları kişiler de borçlarını talep edince ödeme yapabilecek durumları olmadığından mahkemeye başvurmuşlar ardından bir buyuruldunun kaleme alınması ile borç verenlerin yeni yıla kadar beklemeleri bildirilmiştir.[459]

Konu ile alakalı olduğu tespit edilen çeşitli hükümler tespit bulunmuştur. Bunlardan 14 Şevvâl 1176 (28 Nisan 1763) tarihli bir hüccette; Antakya'dan olan el-Hacc Hüseyin, Düveyr Köyü'nden Şeyh Abdullah ve köyün diğer sâkinlerinden temessük ile 150 kuruş alacak hakkı olup kendisini oyaladıklarından hakkının tahsili için mahkemeye başvurmuştur.[460] 6 Zî'l-hicce 1176 (18 Haziran 1763) tarihli bir buyurulduya göre; Antakya Kazası'nın Kusayr Nahiyesi kuralarından Türkmân Mezraası adlı köyde ikamet eden Musa'nın biraderi, Türkmân Mezraası şeyhi olan Şeyh İsmail'in kız karındaşının oğlunun yanında yıllık 30 kuruş ücretle hizmetkârlık yapıp dört yıllık hizmetin bir paresini dahi vermemiştir.[461] Musa'nın biraderi, herhangi bir ücret alamadan vefat etmiş aynı şekilde Musa da, biraderinin ölmesinin ardından dahi bir pare dahi alamamıştır. Bundan başka şeyhin yeğeni, merhumun 20 batman ipliğini ve 8 batman pamuğunu ele geçirmiştir. Musa, merhum biraderinin mirasçısı durumunda bulunduğundan hakkını talep etmiş ancak söz konusu yeğen, Musa'nın biraderinin hakkını vermemiştir. Musa da adı geçenlerin, bahanelerle kendisini oyaladıklarından hakkının alınması için durumu mahkemeye bildirmiştir.

Hâyno Köyü'nde Mıkâbrûslı oğlu Şeyh Ahmed adlı bir bozguncu, köy zabitine gidip arabozuculuk yaparak Hâynolı Kara Ali'yi haksız yere suçlamış, köy

---

[457] Belgede arz-ı hali takdim edenin adı silik olduğundan olayın anlaşılabilir olması için bu isim verilmiştir.
[458] A.Ş.S. Nu. 7: s. 80/b. 136.
[459] A.Ş.S. Nu. 7: s. 57/b. 98.
[460] A.Ş.S. Nu. 7: s. 103/b. 176.
[461] A.Ş.S. Nu. 7: s. 119/b. 197.

zabiti de Kara Ali'den para cezası almıştır.[462] Kara Ali, Şeyh Ahmed'in iddiasıyla kendisinden haksız yere para alındığına dair bir fetva alıp hakkını talep ettiğinde bir pare dahi verilmemiştir. Bu nedenle Kara Ali, hakkının tahsil olunması için mahkemeye başvurmuştur. İzmir Mevleviyyeti rütbesiyle hala Halep'te "kâ'im-i makâm-ı nakîbü'l-eşrâf" vazifesinde bulunan es-Seyyid Mehmed Efendi'nin Antakya halkından isimleri belli kişilerden temessük gereğince alacağı olduğu kaydedilmiştir.[463] Mehmed Efendi'nin borcunun hala eda olunmadığı, bundan başka kaza sakinlerinin borcu tahsile gelen memuru, önce azarlayıp ardından borcun tahsili için bir buyuruldu gönderilmesini istemişlerdir. Bu sebeple vakit geçirmeden gönderilen memur ile birlikte alınacak miktarın halktan teslim alınması için bir buyuruldu gönderilmiştir.

Kârsû Köyü sâkinlerinden Sagîr Yahya oğlu Abdülkadir ve amcası Şeyh Musa, Meryem adlı bir cariyeden para cezası talep etmişler ancak Meryem'in bir akçe dahi verecek maddî durumu olmayıp veremediğinden Meryem'e "*rencîde ve kesr-i 'ırz idub kapûma gelub 'ırzımı hetk itmek murâd* " ettiklerinden mübaşir tayini ile adı geçenlerin mahkemeye çağırılması için arz-ı hal kaleme alınmıştır. tahrîr olunmuştur.[464] Antakya Kazası'na tabi Kusayr Nahiyesi'nde Mıkâbrûs Köyü ahalileri zimmetlerinde temessük gereğince Memiş'in 534 kuruş alacak hakkı olup talep ettiğinde köy ahalisi bahaneler uydurup kendisini oyaladıklarından hakkının tahsili için bir arz-ı hal ile mahkemeye başvurmuştur.[465] Ahmed adlı kişinin Nasrânî Sem'ân Mihâ'il oğlu adındaki kişiye 40 kuruş borcu bulunmaktaydı.[466] Mihail oğlu parasını talep edince Ahmed fakir olduğundan "*karye-i mezbûrede bağçemi bir sene îcâr komuş idim*" diyerek borcu almadan bir yıl önce bahçesini, beş batman ipek karşılığında kiraya vermiştir. Ancak bir yıl müddet geçmesine rağmen kiracı vaat ettiği geliri Ahmed'e teslim etmediği için Ahmed bir arz-ı hal yazıp mahkemeye başvurmuştur.

Alacak-verecek konusu ile ilgili kaytlar incelendiğinde; kaza sakinlerinin borç para veya mal isteyenlere belirli bir müddet karşılığında geri ödenmesi şartıyla verdikleri görülmektedir. Ancak tayin olunan müddet geçmesine rağmen borcun ödenmesinde bazen bahaneler ileri sürülürken bazen de gerçek durumu yansıtan

[462] A.Ş.S. Nu. 7: s. 152/b. 251.
[463] A.Ş.S. Nu. 7: s. 152/b. 252.
[464] A.Ş.S. Nu. 7: s. 153/b. 253.
[465] A.Ş.S. Nu. 7: s. 167/b. 301.
[466] A.Ş.S. Nu. 7: s. 174/b. 313.

kayıtlara rastlanmaktadır. Kaza sınırları içerisinde bulunan gayrimüslimlerin ekinlerinden bekledikleri verimi alamadıklarından hem cizye vergisini hem de borç aldıkları kimselere borçlarını ödeyemedikleri kayıtlar arasındadır. Bu kayıtlardan borç verecek olanlar, belirlenen süreye kadar geri ödenmesi şartıyla borcu vermekte ancak geri ödeme dönemi gelip bu kişiler haklarını talep ettiklerinde bazen bizzat borcu alan bazen de borcu alanın akrabaları tarafından darp edilmiş hatta üzerinde bulunan eşyalar dahi gasp edilmiştir. Bunlardan başka bazı kişilerin, kimsesiz ya da suçsuz olan kişilere suçlar isnad ederek para cezası almak veya namusuna göz dikmek gibi nedenlerle kazada, huzuru bozan davranışlarda bulunmuşlardır.

3.4. HUKUKÎ YAPI

3.4.1. Osmanlı Hukukunun Genel Yapısı

Osmanlı Devleti'nin sınırları dâhilinde dinî, etnik ve kültürel açıdan birçok farklı grup bulunmaktaydı. Bu durumun esas sebeplerinden ilki, devletin İslâm dinine mensup bulunmasıydı. İkincisi ise İslâm dininin beraberinde getirdiği hoşgörü anlayışıydı. Bu sebeple İslâm hukuku, Osmanlı hukukunun esas temelini teşkil etmekteydi. Devlet, diğer alanlarda olduğu gibi hukuk alanında da kendinden önceki İslâm ve Türk (Emevî, Abbasî, Büyük Selçuklu, Anadolu Selçuklu) devletlerindeki hukuk yapısını kısmen alıp dönemin koşullarına uygun hale getirmiş ve asıl önemlisi de uygulamaya koymuştur.[467]

Osmanlı Devleti'nde hukuk, şer'î ve örfî olmak üzere iki kısma ayrılmıştır. Buna göre İslâm hukukuna " şer' ", "ahkâm-ı şer'iyye" denilirken, hükümdarlar tarafından belirlenen hukuk kurallarına "örf" veya "kavânîn-i örfiyye" adı verilmiştir. Ferman, berat, kanun-name, siyaset-name ve adalet-name türündeki belgelerde söz konusu olan şer' ve kanun sürekli birlikte zikredilmiştir. İslâm hukuku, İslâm hukukçularının İslâm hukuku kaynaklarına (Kur'ân-ı Kerîm, ahâdîs-i nebeviye ve usul-i fıkıh) dayanarak oluşturduğu bir hukuk şeklidir. Buna göre ahkâm-ı şer'iyye, bir "düstûr-ı şer'î" veya "hukuk-ı ictihâd"tır denebilir. Bununla birlikte hukuk-ı örfî ise idarecinin ve kendinden öncekilerin ısdar buyurdukları belgeler (ferman, berat, adalet-name, irade-i seniyye) yekûnudur.[468]

---

[467] M. Akif Aydın, "Osmanlı Hukukunun Genel Yapısı ve İşleyişi", *Türkler Ansiklopedisi*, C. 10, (Edl.: Hasan Celâl Güzel, Kemal Çiçek ve Salim Koca), Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2002, s. 15.
[468] Aydın, "a.g.mad.", s. 15-16.

3.4.2. Antakya Kazası'nda Uygulanan Hukuk

Osmanlı Devleti'nin hâkimiyetinde bulunan bütün topraklarda olduğu gibi Antakya Kazası'nda da muhakeme, İslâm hukukuna göre yapılmıştır.[469] Söz konusu hukuk; Kur'ân-ı Kerîm'e, ahâdis-i nebeviyeye ve usul-i fıkha dayanan dönemin hukuk uygulayıcıları olan kadıların oluşturduğu bir hukuktur. Antakya Kazası'nın 1761-1764 yılları arasındaki dönemi kapsayan sicilden tespit edildiği kadarıyla Müslümanlar gayrimüslimlerle gayrimüslimler de Müslümanlarla çoğunlukla olumlu yönde ilişkiler yaşamışsa da olumsuz ilişkilerin yaşandığını tahmin etmek mümkündür. Ancak hem Müslümanlar hem de gayrimüslimler kendi aralarında sorunlar yaşadıklarında mahkemeye başvurmuşlar, kadı da İslâm hukukuna uygun bir şekilde söz konusu meseleleri çözüme kavuşturmaya çalışmıştır. Antakya'nın 1761-1764 yıllarını kapsayan sicil defterinde, gerek kamu hukukuna gerekse özel hukuka (şahıs hukuku) ilişkin uyuşmazlıkların çözüme kavuşturulduğu görülmektedir. Örneğin; Antakya, Payas ve Belen havalilerinde Payas Dizdarı Beyoğlu Osman'ın katli nedeniyle uzun bir müddetten beri kargaşaların yaşandığı ve geçiş yollarının emniyetten yoksunluğundan bahsedilmektedir.[470] Dolayısıyla mevzu bahis yerlerde halkın güvenliğinin sağlanması, eskiden olduğu gibi yolların tekrar güvenlice ulaşıma kavuşturulmasını konu edinen muhâkeme, kamu hukukuna ilişkin bir örnek[471] oluştururken çeşitli belgelerde karşılaşılan talâk[472], vasiyy-i muhtar tayini[473] ve alacak-verecek uyuşmazlıkları[474] gibi meseleler özel hukuk alanına dair örnekleri teşkil etmektedir.

Kayıpların malını-mülkünü korumak üzere kayyım tayini, çocukların baba/anne veya akrabalarından kalan mirasını himaye altına almak ve başka yerde ölenlerin mirasını vasilere ulaştırmak için vasiyy-i muhtar atanması vb. konular, kazanın yargı makamı niteliğinde olan kadının önüne gelmiş ve çözüme kavuşturulmuş diğer hususlardan bazılarıdır. Örneğin; Habîbü'n-Neccâr Mahallesi sâkinlerinden iken kayıp, ölü veya diri olduğu bilinmeyen Hâcı Mehmed Beşe ibn

---

[469] Çelik, *a.g.t.*, s. 363.
[470] A.Ş.S. Nu. 7: s. 58/b. 100.
[471] Kamu hukukuna ilişkin çeşitli örneklere rastlanmaktadır. Söz konusu kayıtlardan birkaç örneği buradadır: A.Ş.S. Nu. 7: s. 8/b. 21; s. 15/b. 34; s. 28/b. 52; s. 28/b. 53; s. 32/b. 57; s. 35-36/b. 60; s. 40/b. 67; s. 48/b. 83; vb.
[472] A.Ş.S. Nu. 7: s. 49-50/b. 85.
[473] A.Ş.S. Nu. 7: s. 10-12/b. 24; s. 15/b. 33.
[474] A.Ş.S. Nu. 7: s. 58/b. 88; s. 80/b. 136; vb..

Mehmed'in hayatta olup olmadığı anlaşılana kadar mal ve eşyasını korumak üzere kız karındaşı Fâtıma Hatun hüccet ile kayyım tayin olunmuştur.[475]

Vasî kelimesi Arapça sözlüklerde "vasiyy" şeklinde yazılmakta ve koruyucu, veli, vekil, vasiyet sahibi, vasiyet hükümlerini yerine getiren yetkili, tereke idare memuru anlamlarına gelmektedir.[476] Bununla birlikte kelimenin vasy kökünden türediği, "*bir kimsenin, ölümünden sonra onun adına yapılmasını istediği şeyleri kendisinden talep ettiği kimse*" manasına da geldiği ifade edilmiştir.[477] Kelime fıkıhta; "*edâ ehliyeti bulunmayan veya eksik olanlarla ehliyeti sonradan kısıtlananların mallarını koruma ve işletme, onlar adına mallarında tasarrufta bulunma yetki ve sorumluluğunu yahut veli/ hâkim tarafından bir kimseye bu yetki ve sorumluluğun verilmesi*" anlamına geldiği belirtilmiştir.[478] Söz konusu yetkiyi verene mûsî, kendisine yetki verilen kimseye ise vasî veya mûsâ ileyh, vesayetin sağlamış olduğu yetki ile yüklediği sorumluluğa mûsâ bih veya vasiyet, son olarak vesayet altındaki kimseye de mûsâ aleyh denildiği ifade edilmiştir. Bahsi geçen vasî, baba/ veli tarafından belirlenmişse vasiyy-i muhtar adıyla anılmıştır. Ancak kadı tarafından atanan bir vasî mevzu bahis ise bu kişi vasiyy-i mansûb olarak zikredilmiştir.[479] Mehmed Çelebi öz kızı Zeyneb'e, akıl ve sıhhati yerindeyken çeşitli eşya, menzilin yarım hissesi ile kiracı avlusunun yarısını hibe etmiş, Mehmed Bey de hüccet ile vasiyy-i muhtar tayin olunarak bahsi geçen miras kendisine teslim edilmiştir.[480] Vasiyy-i muhtar ile ilgili başka bir örnek şu şekildedir; aslen Halep sakinlerinden olup misafir olarak Antakya Nakîb Hanı'nda iken vefat eden Yahudi Ayyâş'ın tek mirasçısı zevcesi idi.[481] Ancak Yasef'in iddiasına göre; Ayyâş daha vefat etmeden önce erkek karındaşı olan Mihail'e isabet eden hissesini ulaştırmak üzere kendisini vasiyy-i muhtar tayin eylediğini ifade etmiş, iddiası şahitler huzurunda ispat olunduktan sonra söz konusu hisse kendisine teslim olunmuştur[482].

Veli tarafından tayin olunan ve vasiyy-i muhtar olarak adlandırılan kişilere dair örneklerin yanı sıra kadı tarafından atanan ve vasiyy-i mansûb adını alan kimselerin de kaydına rastlanılmıştır. Kastel Mahallesi sakinlerinden olan Hâtûn-zâde es-Seyyid Mehmed bin Ali'nin vefatının ardından mirasının nikâhlı zevcesi

---

[475] A.Ş.S. Nu. 7: s. 169/b. 306.
[476] Güneş, *a.g.e.*, s. 1302; Mutçalı, *a.g.e.*, s. 1004.
[477] Mustafa Öz, "Vasî", *TDVİA*, C. 42, İSAM Yayınları, Ankara 2012, s. 546.
[478] Ali Bardakoğlu, "Vesâyet", *TDVİA*, C. 43, İSAM Yayınları, Ankara 2013, s. 66.
[479] Bardakoğlu, "a.g.mad.", s. 66.
[480] A.Ş.S. Nu. 7: s. 10-12/b. 24.
[481] A.Ş.S. Nu. 7: s. 14-15/b. 32.
[482] A.Ş.S. Nu. 7: s. 15/b. 33.

Fatma ile küçük kızı Dudu'ya ve kız karındaşları Tebesli/Nîslî ile Emine Hatun'a kaldığı belirtildikten sonra kızı Dudu'nun vasiyye-i mansûbesinin validesi olduğu kaydedilmiştir.[483] Dolayısıyla Fatma'nın, öz kızı Dudu'ya kadı tarafından vasiyye-i mansûbe olarak atandığı anlaşılmaktadır.

Kayyım, vasiyy-i muhtar, vasiyy-i mansûb'tan başka sicildeki belgelerde zikredilen bir başka vazife vekil tayinidir. Vekil; bir kimsenin, işini yapması için yerine bıraktığı veya yetkilendirdiği kişidir.[484] Fıkıhta; "*bir kimsenin birine kendi adına hukukî işlem yapma yetkisi vermesi ve bu yetkiyi*" ifade ettiği belirtilmiştir. Ayrıca işin sahibi müvekkil, kendisine iş verilen tarafa vekil ve tevdi edilen işe de müvekkelün bih denilmiştir.[485] Sicilde bulunan hükümlerden, vekil tayinine dair birbirinden farklı kayıtlara rastlamak mümkündür. Örneğin; Meydân Mahallesi sakinlerinden iken ölen el-Hâcı Ömer ibn Ebubekr'in beratının oğlu Ebubekr ile kızları Emine ve Fatma'ya münhasır olduğu belirtilmiştir. Bir satış konusu olduğundan mevzu bahis olan satışa Emine tarafından: "*bey'-i âtî'z-zikri ikrâra vekîli oldığı zât-ı mezbûreyi ma'rifet-i şer'iyye ile 'ârifân olan .... şehâdetleriyle sâbit ve sübût-ı vekâlete hükm-i şer'î lâhık olan sulb-i kebîr oğlı Monlâ Ömer ibn Hâcc Hasan*"ın annesi Emine'nin vekili olarak mahkemede bulunduğu kaydedilmiştir.[486]

Haremeyn mukataacısı olan Ebu's-Suud'un, Kusayr Nahiyesi'ne bağlı olan Com Köyü'nden ve civar yerlerden berat ile mutasarrıf olduğu zeametinin zapt ve öşrünün edası için Çukadar Musa'yı gönderdiği kaydedildikten sonra der-kenar kısmında; H. 1174 senesine ait öşrün tahsili lazım olduğundan Musa'nın, vekil tayin edildiği belirtilmiştir.[487] Bundan başka vazifeli olanlar da yerlerine vekil tayin etmişlerdir. Örneğin; Yahudi Ayyâş'ın tek mirasçısı olarak zevcesi bilinirken malının % 25'inin zevcesine geri kalanının yani % 75'inin beytü'l-mala ait olduğu belirtilmiştir.[488] Dolayısıyla terekeden geriye kalan meblağın beytü'l-mal emininin vekili olan el-Hâcc Mehmed Ağa'nın nezaretinde olduğu kaydedilmiştir. Benzer bir şekilde diğer örnek de buradadır; aslen Kastel Mahallesi sakinlerinden iken Adana mutasarrıfı olan Ahmed Paşa tarafından "*taraf-ı bâhirü'ş-şereflerinden da'vâ-yı rücû'a vekîl-i sebt-i şer'îsi fahrü'l-emâsil ve'l-akrân el-Hâcı Ebubekr Ağa*"nın vekil

[483] A.Ş.S. Nu. 7: s. 155-160b/b. 261.
[484] Devellioğlu, *a.g.e.*, s. 1334.
[485] Bilal Aybakan, "Vekâlet", *TDVİA,* C. 43, İSAM Yayınları, Ankara 2013, s. 1.
[486] A.Ş.S. Nu. 7: s. 8/b. 20.
[487] A.Ş.S. Nu. 7: s. 12/b. 25.
[488] A.Ş.S. Nu. 7: s. 14-15/b. 32.

tayin edildiği belirtilmiştir.[489] Adana Valisi Ahmed Paşa ile ilgili başka bir örneğe de rastlanılmıştır; "*A(da)na Vâlîsi Ahmed Paşa hazretlerinin taraf-ı bâhirü'ş-şereflerinden bey'-i âtî'z-zikri ikrâra ve ibrâ-yı zemîne vekîl oldığını 'ârifân olan .... sâbit ve sübût-ı vekâletine hükm-i şer'î lâhık olan fahrü'l-akrân el-Hâcc Ebubekr Ağa ibn-i İslâm nâm kimesne*" diyerek satış hususunda da el-Hâcc Ebubekr'i görevlendirdiği görülmektedir.[490]

3.4.3. Sicilde Tespit Edilen Görevliler

Antakya Kazası'na ait olan 7 numaralı şer'iyye sicili defterinden çeşitli görevliler tespit edilmiştir. Bunlar arasında kadı, naip, askeri kassam, müftü, nakibü'l-eşraf, muhzır ve muhzırbaşı, kâtip vs. gibi görevliler yer almaktadır. Kadı; Osmanlı Devleti'nde; merkezden uzak bölgelerde hükümdar adına adalet dağıtan ve uygulayan, kazaî işlerden birinci derecede sorumlu olan görevliye denilmiştir.[491] Antakya Kazası'nın 1761-1764 yılları arasındaki dönemi kapsayan sicilin 1 Ramazâni'l-mübârek 1175 (26 Mart 1762) tarihli ilk iki belgesinden; Antakya kadısının Mevlânâ Mehmed olduğu anlaşılmaktadır.[492] Yine Anadolu Kadı-askeri tarafından Mevlânâ Mehmed'e aynı tarihte gönderilen müraseleye göre; Antakya Kazası'nın "*umûr-ı kısmet-i 'askeriyyesi'*"nin başka bir deyişle askerî kassamlık[493] vazifesinin kendisine ihale olunduğu kaydedilmiştir.[494] 25 Nisan-4 Mayıs 1762 tarihleri arasına ait bir mürasele kaydında[495]; Antakya ahalisinin mevcut müftüye karşı olan hoşnutsuzlukları ve Abdurrahman Efendi'ye dair övgüleri belirtilmektedir.

---

[489] A.Ş.S. Nu. 7: s. 17-20/b. 38.
[490] A.Ş.S. Nu. 7: s. 22/b. 42.
[491] Kadı için şu tanım da kullanılmıştır; Kaza idaresinin başı ve yargı işinden sorumlu şer'î ve hukukî hükümleri uygulayan yargıçtır (Uzunçarşılı, *Osmanlı Devletinin İlmiye Teşkilâtı*, s. 83; Sermil Güngör (Karadağ), *17 Numaralı Antakya Şer'iyye Sicili (1820-1826 M. / 1236-1242 H.),* Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Elazığ 2003, s. 6; Ünal, *a.g.e.,* s. 363; Fatih Yıldırım, *31 No'lu Antakya Şer'iyye Sicili (H.1278-1279 / M. 1861-1863),* Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Hatay 2011, s. 7; Esra Üstün, *Şer'iyye Sicillerinin Tarihsel Bir Veri Kaynağı Olarak Kullanılabilirliği Üzerine Bir Deneme*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2006, s. 29). Kadı aynı zamanda belediye hizmetlerinin yürütülmesinden sorumlu en üst amir, hukukî açıdan şer'î mahkemelerin reisi olarak da görev yapmaktaydı (Ünal, *a.g.e.,* s. 363-364). Osmanlı Devleti'nde kadı'nın yukarıda sayılan beledî ve adlî görevlerinin yanı sıra askerî, malî ve mülkî sahalarda da birinci derecede görevli olarak vazifelerini icra etmekteydiler (Uzunçarşılı, *Osmanlı Devletinin İlmiye Teşkilâtı*, s. 109; Ortaylı, "a.g.mad.", s. 69; Güngör (Karadağ), *a.g.t.,* s. 7-9).
[492] A.Ş.S. Nu. 7: s. 1/b. 1; s. 1/b. 2.
[493] "Kassam"lar genel olarak kazasker kassamları ve bir yerin kadılığında bulunan kasamlar olarak iki çeşit kassam vardır. Askerî kesime mensup olanların vefatlarının ardından terekelerinin taksimini yapma vazifesi anlamında "kazasker kassamları" ifadesi kullanılmıştır (Uzunçarşılı, *Osmanlı Devletinin İlmiye Teşkilâtı*, s. 121; Ünal, *a.g.e.,* s. 386).
[494] A.Ş.S. Nu. 7: s. 1/b. 4.
[495] A.Ş.S. Nu. 7: s. 10/b. 23.

Bu duruma binaen Şeyhülislâm Dürri-zâde Mustafa tarafından; mevcut müftü el-Hâcc İbrahim Efendi azl olunup yerine Abdurrahman Efendi'nin tayin edildiği tespit edilmiştir.

Mahkemede kadı dışında görevliler de bulunmaktaydı. Bunlar arasında ilk olarak naip gelmekteydi. Kadıların, görev yaptıkları kazalarda davalara bakmak üzere kendileri gitmedikleri zaman veya görev yerlerinde bulunmadıklarında yargı görevlerini yerine getirmek için mürasele ile atadıkları kimselere naip adı verilmekteydi.[496] Naipler gittikleri yerlerde özellikle de köylerde davaları görürken kadı, kazada nasıl bir yetkiye sahipse aynı şekilde bu görevliler de o yetkiye sahip bulunurlardı.[497] 1 Muharrem 1175 (2 Ağustos 1761) tarihinden önce Antakya naibinin Aydınlı Mehmed Efendi olduğu tespit edilebilmektedir.[498] 12 Safer 1175 (12 Eylül 1761) tarihinde Antakya naibinin Mevlânâ Mehmed olduğu tespit edilirken[499] 23 Rebî'ü'l-evvel 1177 (1 Ekim 1763) tarihine gelindiğinde ise Antakya naibi ve voyvodası görevlerine el-Hâcc Hüseyin Ağa'nın tayin olunduğu tespit edilmiştir.[500]

Mahkemede naip haricinde kâtib-i mîrî ve kâtipler de bulunmaktaydı. Bu kimseler, mahkemenin bürokratik ve idari faaliyetlerinde yardımcı olarak vazifelerini yapmaktaydılar.[501] Bu vazifelilerden kâtip; kadı, herhangi bir yere gittiğinde, vazifesini icra ederken ölmesi veya istifa etmesi halinde mahkemeye vekâlet etme ve işleri tam yetki ile yürütmeyi üstlenirdi.[502] Bunun haricinde duruşmaların vaktinde kayda geçirilmesi işinden de sorumluydu. Sicildeki verilerden Antakya'da tahsildâr ve kâtib-i mîrî görevinde el-Hâcc Mehmed Ağa[503] bulunurken Antakya mahkeme kâtipliği vazifesinde Hüseyin Efendi'nin olduğu tespit edilmiştir.[504] Bundan başka Kâtib-zâde Süleyman Ağa[505], Câlîk oğlı Kâtip Mustafa Efendi[506], Kâtip Halil

---

[496] Uzunçarşılı, *Osmanlı Devletinin İlmiye Teşkilâtı*, s. 117; Ünal, *a.g.e.*, s. 510; Güngör (Karadağ), *a.g.t.*, s. 4; Emrah Ertopçu, *12 Numaralı Antakya Şer'iyye Sicilinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi (H. 1222-1226 / M. 1807-1810)*, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Van 2016 s. 8
[497] Üstün, *a.g.t.*, s. 30.
[498] A.Ş.S. Nu. 7: s. 32/b. 57.
[499] A.Ş.S. Nu. 7: s. 47/b. 80.
[500] A.Ş.S. Nu. 7: s. 153/b. 255.
[501] Ekrem Tak, *Diplomatik Bilimi Bakımından XVI.-XVII. Yüzyıl Kadı Sicilleri ve Bu Sicillerin İhtiva Ettiği Belge Türlerinin Form Özellikleri ve Tanımlanması*, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), İstanbul 2009, s. 46.
[502] Bahçeci, *a.g.t.*, s. 544
[503] A.Ş.S. Nu. 7: s. 20/b. 39.
[504] A.Ş.S. Nu. 7: s. 6/b. 15.
[505] A.Ş.S. Nu. 7: s. 5/b. 14.
[506] A.Ş.S. Nu. 7: s. 22/b. 42.

Efendi[507], Kâtip Mustafa ibn Tosyalı[508], Kâtip Ömer Efendi[509], Kâtip Mustafa Efendi[510], Kâtib-i Amîk Abdülvahhab Efendi[511] gibi kâtibler de sicilde geçen diğer kâtiplerdir.

Hem kadı hem de naip ve kâtiplerin olmadığı durumlarda veya mahkemenin gerçekleştirilmesi için kadı ve naipler tarafından görevlendirilen kethüda da mahkemede bulunmaktaydı. Buna göre kethüda mahkeme dışında; olay yerine gidip karar vermek için meclis kurabilmekte ('akd-i meclis), ardından ulaşılan sonucu mahkemeye getirip mahallî konulara ilişkin verilen kararların kaydedildiği "sicill-i mahfuz"a geçirmektedir.[512] Bunun dışında kethüda, mahkeme içerisinde kadı ve naiplerle birlikte veznedarlık ve mutemetlik işlerini yürütmekte, mahkemede görev yapan vazifelilerin maaşlarının ödenmesi gibi hizmetleri de yapmaktaydı.[513] Sicilde, 25 Şubat 1762 tarihinde "şehir kethüdâsı" adı altında görev yapan Hüseyin Kethüda'nın[514]; 25 Temmuz 1762 tarihinde ise Hüseyin Çelebi'nin[515] bu vazifede bulundukları tespit edilmiştir.

Muhzırlar ve ser-muhzırân (muhzır-başı); mahkemeye intikal eden davanın taraflarından istenilen kişiyi getirmek/götürmek, duruşmaların akışını bozacak durumlara mani olmak, mahkeme tarafından ele geçirilmiş eşya, mal veya parayı muhafaza etmek ve "şühûdü'l-hâl" üyeliği yapmak gibi görevleri icra etmekteydiler. "İhzâriyye" adı verilen ücret de muhzır-başı emri altında yaptırılan işlerin bir karşılığı olarak alınan hizmet parasıdır.[516] Sicildeki verilere göre muhzır-başı görevini icra eden birbirinden farklı görevlilere rastlanmaktadır; 1 Mayıs-14 Ekim 1762 tarihlerinde Muhzır-başı el-Hâcc Abdullah[517], 15 Mayıs 1762'de Muhzır-başı Nalbend Hâcı Hasan[518] ve 28 Mayıs 1763 tarihinde ise Muhzır-başı Abdülkerim Çelebi[519] olmak üzere birbirinden farklı üç görevli tespit edilmiştir.

---

[507] A.Ş.S. Nu. 7: s. 46/b. 79.
[508] A.Ş.S. Nu. 7: s. 50/b. 85.
[509] A.Ş.S. Nu. 7: s. 51/b. 88.
[510] A.Ş.S. Nu. 7: s. 52/b. 91.
[511] A.Ş.S. Nu. 7: s. 108/b. 181b.
[512] Arzu Şahîn, "1806-1840 (H. 1221-1256) Tarihli Mardin Şer'iyye Sicilinin Tanıtımı ve Fihristi", *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* C. 23, S. 2, Elazığı 2013, s. 263.
[513] Tatar, *a.g.t.*, s. 21.
[514] A.Ş.S. Nu. 7: s. 16/b. 37.
[515] A.Ş.S. Nu. 7: s. 26/b. 49.
[516] Tatar, *a.g.t.*, s. 21; Tak, *a.g.t.*, s. 49.
[517] A.Ş.S. Nu. 7: s. 5/b. 14; s. 46/b. 79.
[518] A.Ş.S. Nu. 7: s. 8/b. 20.
[519] A.Ş.S. Nu. 7: s. 120/b. 200.

Mübâşir/mübaşir; hukukî terim olarak muhzır ile de aynı anlama gelen birinci manasında; mahkemelerde celp ve tebliğ işlerini yerine getiren memur; ikinci manasında ise; Tanzimat öncesinde devletçe yaptırılması lazım gelen bir işin yapılmasına memur edilenler demektir.[520] Sicildeki hükümler incelendiğinde "*dergâh-ı 'âlî gediklûlerinden 'izzetlu Musa Ağa*"nın mübaşir tayin olunduğu tespit edilmiştir.[521] Bundan başka "hazariyye mübâşiri" adı altında görevlendirilen kişilerin günlük olarak 4 kuruş ile 7 kuruş arasında bir ücret aldıkları da tespit edilmiştir.[522]

Dergâh-ı âlî çavuşları veya çavuşlar; şer'î mahkemelerden çıkan ilâmların yerine getirilmesi, borçlunun borcunun ödenmesi için mallarını satmak, borçlunun karşı çıkması halinde hapse dâhi atılması, hukuken kesinleşen hem nakdî hem de bedenî cezaların gerçekleştirilmesi gibi görevleri bulunmaktadır.[523] Sicilde bu vazifede tespit edilen bilgiler şu şekildedir; El-Hâcc Mehmed Beşe Köse Çavuş[524]; Çavuş Hâcı Mustafa[525]; "*Dergâh-ı mu'allâm kapûcı-başılarından Çavuş-başı esbak Ahmed*"[526].

Subaşı; miri ile timar subaşılığı olmak üzere iki kısımdır. Miri subaşılar; şehirlerde ihtisap vazifesiyle yükümlü olan görevlilerdir. Bu görevliler; gündüzleyin pazar, çarşı ve mahalle aralarının temizliğini sağlamak, onarılması gereken yerleri onarmak veya ilgili kişi varsa ona bildirmek; geceleyin, asesbaşı ile kol gezip uygunsuz takımların ve davranışların araştırılması ile uğraşmak gibi zabıta ve belediye ile ilgili görevleri yerine getirmekle sorumluydu.[527] Sicilden, "ihtisâb ihzâriyyesi"nin 12 Mart 1763-11 Mart 1764 tarihleri arasında el-Hâcc Abdullah'a tevcih olunduğu tespit edilmiştir.[528]

İl subaşısı olarak da bilinen timar subaşıları; eyalet ve kasabaların idare amirliğini yapan görevlilerdi. Sipahilik ile sancak beyliği arasında olan bu vazife, timar mutasarrıfları gibi timarlarına tasarruf eder, sipahi ve zaimler gibi harbe katılıp mutasarrıf oldukları timara göre "cebelû"[529] götürürlerdi.[530] Sicildeki verilere göre

---

[520] Pakalın, *a.g.e.*, C. 2, s. 592.
[521] A.Ş.S. Nu. 7: s. 99/b. 168.
[522] A.Ş.S. Nu. 7: s. 74/b. 124; s. 137/b. 221.
[523] Tatar, *a.g.t.*, s. 23.
[524] A.Ş.S. Nu. 7: s. 34/b. 59.
[525] A.Ş.S. Nu. 7: s. 41/b. 69.
[526] A.Ş.S. Nu. 7: s. 66/b. 116.
[527] Pakalın, *a.g.e.*, C. 3, s. 260; Ünal, *a.g.e.*, s. 624.
[528] A.Ş.S. Nu. 7: s. 80/b. 135.
[529] Cebelî/cebelû; timar ve zeamet sahiplerinin dirliklerinin miktarına göre savaş için hazırlamak ve maiyetlerinde götürmek zorunda oldukları süvari asker veya yamak, zırhlı, mücehhez anlamlarına

"şühûdü'l-hâl" üyeleri arasında subaşı vazifesinde zikredilen el-Hâcc Mehmed adında bir görevli tespit edilmiştir.[531]

Asesbaşılar; sancak beyi tarafından görevlendirilen, geceleyin subaşının yanında bulunan vazifeliler idi. Bu görevliler, XVI. yüzyılın sonlarından itibaren güvensizliğin artmasından dolayı subaşılara takviye kuvvet olarak verilmişlerdir.[532] Kale dizdarı; bulunduğu şehrin iç kalesinin güvenliğinden ve savunulması gibi askeri görevlerinin yanı sıra şehrin asayişi, hapishane sorumlusu, kalede bulunan değerli eşyaların korunmasından sorumlu görevliler olup beylerbeyi, sancak beyi ve kadının denetiminde olan kale erlerinin komutanıdır.[533] Sicildeki verilerden; Haleb Kalesi Dizdarı'na bir ferman gönderildiği tespit edilmiştir. Buna göre önceden serdar olan Şerefüddin'in yakalanıp Halep Kalesi'ne haps edilmesi ve kale dizdarına, kendisine bir emir verilmeden adı geçen serdarı serbest bırakmaması gerektiği belirtilmektedir.[534] Bir diğer fermandaki verilere göre; Turnacı-başı İbrahim Halep'te bulunurken Antakya'da bir takım huzursuzlukların yaşandığı, bu huzursuzlukların engellenmesi için de Antakya yeniçeri zabiti ile Birecik Kalesi dizdarına birer buyruk gönderilerek ele başılarının yakalanması emredilmiştir.[535] Dolayısıyla Antakya Kazası dâhilinde, kale dizdarlığı hakkında herhangi bir kayda rastlanmamıştır.

Muhtesip; esnafın sattığı yiyecek maddelerine konan fiyatları, kullanılan ölçü ve tartıları kontrol etmek, satışlarda hile yapılmasına mani olmak ve bu gibi davranışlarda bulunanları cezalandırmakla yükümlü görevlidir. Bu görevlerinden başka şeriata muhalif olan davranışlarda bulunanları tespit edip cezalandırmak, gelen-geçenler için engeller oluşturacak ve sorunlar yaratacak durumları ortadan kaldırmak, yıkılma tehlikesindeki yapıları yıktırmak, hamalın haddinden fazla yük almasını önlemek, medreselerde talebelere kötü muamele eden muallimlerin bu davranışlarını men etmek gibi görevleri de bulunmaktaydı.[536] Antakya Kazası'nda, Sofîlar Mahallesi sâkinlerinden Veliyyüddîn Ağa'nın muhtesip vazifesini icra ettiği

---

gelmektedir (Ünal, *a.g.e.*, s. 140; D. Mehmet Doğan, *Doğan Büyük Türkçe Sözlük*, (Haz.: Ercan Şen), Vadi Yayınları, Ankara 2001, s. 206).

[530] Pakalın, *a.g.e.*, C. 3, s. 261; Ünal, *a.g.e.*, s. 624.

[531] A.Ş.S. Nu. 7: s. 46/b. 79.

[532] Tatar, *a.g.t.*, s. 24.

[533] Ünal, *a.g.e.*, s. 204; Yusuf Oğlazoğlu, "Dizdar", *TDVİA,* C. 9, İSAM Yayınları, Ankara 1994, s. 480-481.

[534] A.Ş.S. Nu. 7: s. 168/b. 303.

[535] A.Ş.S. Nu. 7: s. 142/b. 230.

[536] Pakalın, *a.g.e.*, C. II, s. 572.

tespit edilmiştir.[537] "Şühûdü'l-hâl" üyeleri arasında zikredilen bir diğer muhtesib de Kara Ali Ağa'dır.[538]

Mültezim; bir yerin (köy veya kasaba) devlet gelirlerini iltizam edip buna karşılık hazineye maktuan (toptan) para veren kimsedir. Aşar ve vergiler, açık artırmaya çıkarılıp en yüksek fiyat verene havale olunurdu. Bu tür gelirleri iltizam edenler üstlendikleri şeylerin hükümet hissesini halktan tahsil ederler; peşin yahut taksitle borçlandıkları bedeli öderlerdi.[539] Antakya mültezimliği vazifesinde, 13 Şevvâl 1175 (7 Mayıs 1762) tarihinden itibaren bir yıl boyunca Kara Ali Ağa'nın tayin olunduğu tespit edilmiştir.[540] Bundan başka Antakya Kazası'nın muhzır-başılığından meydana gelen resimler ile gelirleri 12 Mart 1762-11 Mart 1763 tarihleri arasında mültezim olarak tayin edilen Mehmed Zeynî-zâde'ye iltizam olunduğu kaydedilmiştir.[541]

Tablo 11
Sicilde Tespit Edilen Devlet Görevlileri

Vazife / Vazifeler	**Vazifeli/Görevli**	**Tahminî Vazife Tarihi[542]**
Antakya Naibi	Aydınlı Mehmed Efendi[543]	24 Şubat 1762-12 Mayıs 1762'den önce
Antakya Naibi	Mevlânâ Mehmed[544]	12 Eylül 1761
Antakya Kadısı ve Mutasarrıfı	Süleyman[545]	26 Mart 1762'den önce
Antakya Kadısı ve Mutasarrıfı	Mevlânâ Mehmed Efendi[546]	26 Mart 1762- 20-29 Eylül 1762 7-16 Aralık 1763[547]
Antakya Kadısı	el-Hâcc Ebûbekir Efendi[548]	8 Mayıs 1763
Antakya Müftüsü (azil tarihi)	el-Hâcc İbrahim Efendi ibn İsmail Efendi[549]	25 Nisan-4 Mayıs 1762

537 A.Ş.S. Nu. 7: s. 5/b. 14.
538 A.Ş.S. Nu. 7: s. 5/b. 14.
539 Pakalın, *a.g.e.*, C. II, s. 614.
540 A.Ş.S. Nu. 7: s. 7/b. 17.
541 A.Ş.S. Nu. 7: s. 13/b. 28.
542 Tarihler, sadece sicilde geçen hükümler esas alınarak verilmiştir. Vazifeli ile ilgili tespit edilen ilk hükümdeki tarihler ile varsa son zikredildiği tarihler saptanıp miladiye çevrilmiştir.
543 A.Ş.S. Nu. 7: s. 32/b. 57.
544 A.Ş.S. Nu. 7: s. 47/b. 80.
545 A.Ş.S. Nu. 7: s. 1/b. 2; s. 1/b. 3.
546 A.Ş.S. Nu. 7: s. 1/b. 2; s. 1/b. 3; s. 1/b. 4; s. 42/b. 72; vd.
547 Mevlânâ Mehmed Efendi'nin bu tarihte de vazifesini icra ettiği tespit edilmiştir (A.Ş.S. Nu. 7: s. 176/b. 318). Ancak önceden bu görevinde bırakılması için sicilde herhangi bir kayda rastlanılmamıştır.
548 Normalde her kadı değişikliğinde sicildeki dibâce de değişmektedir. Ancak yeni bir dibaceye rastlanılmaksızın "kadı" vazifesinde el-Hâcc Ebûbekir Efendi'nin olduğu tespit edilmiştir (A.Ş.S. Nu. 7: s. 106/b. 181).
549 17 Mayıs 1762 tarihinde hala müftîlik görevini yaptığına dair kayıt buradadır; A.Ş.S. Nu. 7: s. 5/b. 14. Ancak bir sonraki hükümde, 25 Nisan-4 Mayıs 1762 tarihlerinde azledilip yerine Abdurrahman Efendi'nin tayin edildiğine dair kayıt ise buradadır; A.Ş.S. Nu. 7: s. 10/b. 23. 31 Ağustos-8 Eylül 1763 tarihleri arasına tarihlendirilen bir hükümde; tekrar müftü atandığına dair bir kayıt mevcuttur (A.Ş.S.

Tablo 11
Sicilde Tespit Edilen Devlet Görevlileri (Devamı)

Antakya Müftüsü	es-Seyyid el-Hâcc Ahmed Efendi[550]	2 Temmuz 1762'den önce
Antakya Müftüsü	Abdurrahman Efendi[551]	25 Nisan-4 Mayıs 1762 24 Mayıs-2 Haziran 1763
Antakya Kaymakamı (tekrar tayin)	Bedevî-zâde es-Seyyid İbrahim Çelebi[552]	25 Nisan 1762
Antakya Kaymakamı	Sükkerî-zâde es-Seyyid Hüseyin Efendi[553]	12 Temmuz 1763
Kaymakam-ı nakîbü'l-eşrâf	es-Seyyid el-Hâcc İbrahim Efendi[554]	1 Mayıs 1762- 24 Eylül 1762 (vefatı)
Kaymakam-ı nakîbü'l-eşrâf	es-Seyyid el-Hâcc Hüseyin Efendi[555]	28 Mayıs 1763
Antakya Muhtesibi	Kara Ali Ağa[556]	1 Mayıs 1762
Antakya Muhtesibi	Veliyyüddin Ağa[557]	1 Mayıs 1762'den önce
Menzilci-i Cedîd	Veli/ Veliyyüddin Ağa[558]	2 Ağustos 1761 22 Temmuz 1762
Menzilci	Mustafa Beşe[559]	13 Şubat 1763- 13 Haziran 1763
Mahkeme Kâtibi	Hüseyin Efendi[560]	25 Temmuz 1762
Mahkeme Naibi	Emin Efendi[561]	9 Şubat 1763
Antakya Mültezimi	Kara Ali Ağa[562]	7 Mayıs 1762
Antakya Mültezimi	Mehmed Zeynî-zâde[563]	12 Mart 1762- 11 Mart 1763
Emin-i Beytü'l-mal	Kara Ali Ağa[564]	4 Mayıs 1762- 24 Ekim 1763

Nu. 7: s. 151/b. 246). 17 Ekim 1763 tarihine kadar bu vazifede olduğu tespit edilebilmektedir (A.Ş.S. Nu. 7: s. 167/b. 298).

[550] Sicildeki kayıtlara göre; 2 Temmuz 1762 tarihli bir hükümdeki "şühûdü'l-hâl" üyeleri arasında "el-müftî be-Antakya sabıkan" şeklinde geçmektedir (A.Ş.S. Nu. 7: s. 60/b. 106). 24 Mayıs-2 Haziran 1763 tarihlerinde müftülük görevine tekrar tayin olunmuşsa da (A.Ş.S. Nu. 7: s. 120/b. 199) 31 Ağustos-8 Eylül 1763 tarihinde müftülük görevinden azledildiği tespit edilmiştir (A.Ş.S. Nu. 7: s. 151/b. 246).

[551] 15 Ocak 1763 tarihinde tekrar müftü olarak tayin edildiğine dair bir mürasele kaydı mevcuttur (A.Ş.S. Nu. 7: s. 62/b. 110).

[552] A.Ş.S. Nu. 7: s. 5/b. 13.

[553] Antakya kaymakamlığı vazifesinde bırakıldığına dair hükme rastlanmıştır. Buna göre 12 Temmuz 1763 tarihinden önce de bu vazifeyi icra ettiği anlaşılmaktadır (A.Ş.S. Nu. 7: s. 124/b. 207).

[554] A.Ş.S. Nu. 7: s. 5/b. 14; s. 120/b. 200.

[555] Es-Seyyid el-Hâcc Hüseyin Efendi, 17 Mayıs 1762'den önce kaymakam-ı nakîbü'l-eşrâf vazifesini icra etmiş olup yüksek ihtimalle es-Seyyid el-Hâcc İbrahim Efendi'nin 24 Eylül 1762 tarihinde vefatı üzerine vazifeye getirilmiştir. Sicildeki belgelerde tekrar bu vazifede olduğuna dair ilk kayıt, 28 Mayıs 1763'e rastlamaktadır (A.Ş.S. Nu. 7: s. 120/b. 200).

[556] A.Ş.S. Nu. 7: s. 5/b. 14; s. 77/b. 128.

[557] A.Ş.S. Nu. 7: s. 5/b. 14.

[558] A.Ş.S. Nu. 7: s. 6/b. 15.

[559] A.Ş.S. Nu. 7: s. 135-138/b. 221.

[560] A.Ş.S. Nu. 7: s. 6/b. 15.

[561] A.Ş.S. Nu. 7: s. 70/b. 122.

[562] 1 Mayıs 1762 tarihiyle kaydedilen bir belgede muhtesip olarak zikredilmektedir (A.Ş.S. Nu. 7: s. 5/b. 14.). Önceden mültezim olan Kara Ali Ağa, 27 Nisan 1763 tarihinde Antakya ihtisap gelir vergisini bir yıllığına (15 Nisan 1764'e kadar) taksitle ödemek şartıyla zapt eylemiştir.(A.Ş.S. Nu. 7: s. 102/b. 172).

[563] A.Ş.S. Nu. 7: s. 13/b. 28.

[564] A.Ş.S. Nu. 7: s. 150/b. 245;; s. 155, 160-b/b. 261.

Tablo 11
Sicilde Tespit Edilen Devlet Görevlileri (Devamı)

Emin-i Beytü'l-mal Vekili	el-Hâcc Mehmed Ağa[565]	28 Haziran 1762
Antakya Voyvodası	el-Hâcc Hüseyin Ağa[566]	13 Şubat-8 Ağustos 1763
Antakya Voyvodası	Veliyyüddin Ağa[567]	19 Temmuz 1762 - 12 Eylül 1762
Antakya Voyvodası	Ahmed Ağa[568]	23 Temmuz 1762-11 Temmuz 1763
Antakya Voyvodası	Mehmed Ağa[569]	13 Haziran 1763
Antakya Turnacı-başı	(Kara) İbrahim Ağa[570]	26 Mart/4 Nisan 1762-6 Kasım 1763
Ser-turna/ Turnacı-başı, Yeniçeri Zabiti	Şerefüddin Ağa[571]	3-12 Haziran 1763- 31 Ağustos-8 Eylül 1763
Gönüllüler Ağası	el-Hâcc Mustafa Ağa[572]	10 Eylül 1762
Şehir ve Nevâhî Kethüdası	Hüseyin Kethüda/Kâhya[573]	Temmuz 1762-Ağustos 1763
Tahsildar ve Kâtib-i mîrî	el-Hâcc Mehmed Ağa[574]	23 Temmuz 1762
Halep Serdarlığı'na Bağlı Antakya Kolluğu	Çavuş-zâde İsmail Ağa[575]	14 Mayıs 1763- 13 Mayıs 1764
Eğrî Geçîd Bölük-başısı/ Muhafızı	Ali Kethüda[576]	12 Mayıs 1762'den önce

[565] A.Ş.S. Nu. 7: s. 14-15/b. 32.
[566] 10 Eylül 1762 tarihinden önce voyvodalık görevinde bulunmuştur. Hâcı Hüseyin, 7 Haziran 1763 tarihinde voyvodalık görevine tayin edilmişse de (A.Ş.S. Nu. 7: s. 124/b. 206) 26 Temmuz 1763 tarihinde voyvodalık görevinden istifa etmiş ancak 9 Eylül 1763 tarihinde tekrar voyvoda olarak tayin edilmiştir (A.Ş.S. Nu. 7: s. 151/b. 248). 1 Ekim 1763 tarihinde "Antakya Naibi" olarak görevlendirilmiştir (A.Ş.S. Nu. 7: s. 153/b. 255).
[567] 17 Mayıs 1762 tarihinden önce muhtesip vazifesini icra ettiğine dair kayıt tespit edilmiştir (A.Ş.S. Nu. 7: s. 5/b. 14). 19 Temmuz 1762 tarihinden itibaren "Antakya Voyvodası" olarak zikredilmektedir (A.Ş.S. Nu. 7: s. 15/b. 34; s. 26/b. 49). 12 Eylül 1762 tarihli bir hükümde "voyvoda-i sâbık" olarak geçmektedir (A.Ş.S. Nu. 7: s. 41/b. 70). Buna göre; bu tarihten önce ya görev süresi dolmuş, ya istifa etmiş veya azledilmiştir.
[568] A.Ş.S. Nu. 7: s. 63-64/b. 112.
[569] 13 Haziran 1763 tarihinde Antakya Voyvodalığı vazifesine, Antakya Kadısı'na hitâben gönderilen 2 Haziran 1763 tarihli bir buyuruldu ile Mehmed Ağa tayin edilmiştir (A.Ş.S. Nu. 7: s. 118/b. 196).
[570] 12 Mayıs 1762 tarihinde Antakya ayanı arasında zikredilmektedir (A.Ş.S. Nu. 7: s. 32-33/b. 57). 16 Ocak 1763 tarihinde İbrahim Ağa, voyvodalık vazifesine atanmıştır. Ancak bu kişinin adı yazılırken öncesine "Kara" sıfatı belirtilmemiştir (A.Ş.S. Nu. 7: s. 61/b. 108). 3 Şubat 1763 tarihinden sonra "Turnacı-başı" vazifesinin yanı sıra belgelerde "Antakya Kadısı ve Voyvodası" olarak zikredilmeye başlanmıştır (A.Ş.S. Nu. 7: s. 61/b. 109). 8 Eylül 1763 tarihinden itibaren "serdar" olarak zikredilmiştir (A.Ş.S. Nu. 7: s. 146-147/b. 238). 31 Ağustos-8 Eylül 1763 tarihlerinden itibaren "yeniçeri zabiti" olarak zikredilmiştir (A.Ş.S. Nu. 7: s. 168/b. 304). Antakyada meydana gelen depremden sonra Sinan Paşa Evkafı'ndan olan dükkân ve hamamların onarılması için yapılan keşiften sonra ihtiyaç duyulan meblağı İbrahim Ağa, kendi malından karşılanacağını belirtmiştir. Bu nedenle 12 Temmuz 1763 tarihinden itibaren kendisinin dokuz sene boyunca mütevelli kaymakamı tayin olunduğuna dair bir kayıt tespit edilmiştir (A.Ş.S. Nu. 7: s. 149/b. 242). Ancak yukarıda belirtildiği gibi buradaki belgede de "Kara" sıfatı yazılmamıştır.
[571] 3-12 Haziran 1763 tarihlerinde Şerefüddin Ağa, yeniçeri zabitliği görevine atanmıştır (A.Ş.S. Nu. 7: s. 111/b. 186). Yine 11 Ağustos 1763 tarihli bir mürasele ile bu görevinde bırakıldığına dair bir kayda rastlanmıştır (A.Ş.S. Nu. 7: s. 139-140/b. 226).
[572] A.Ş.S. Nu. 7: s. 33/b. 58.
[573] A.Ş.S. Nu. 7: s. 16-17/b. 37; s. 135-138/b. 221.
[574] A.Ş.S. Nu. 7: s. 20/b. 39; s. 21-22/b. 40.
[575] A.Ş.S. Nu. 7: s. 111/b. 184.
[576] A.Ş.S. Nu. 7: s. 32-33/b. 57. 10 Ocak 1763 tarihinde Mîrmîrân Geçidi ulufeini aldığı kaydedilmektedir A.Ş.S. Nu. 7: s. 156/b. 267). 14 Ağustos 1763'te Cisr-i Hadîd Bölük-başısı olarak zikredilmektedir (A.Ş.S. Nu. 7: s. 157-b/b. 280). 27 Haziran 1763 tarihinde de aynı vazifede olduğu belirtilmektedir (A.Ş.S. Nu. 7: s. 158/b. 285).

Tablo 11
Sicilde Tespit Edilen Devlet Görevlileri (Devamı)

Cisr-i Hadîd Bölük-başısı	Kusayriyyeli Mehmed[577]	1175 yılında fevt
Cisr-i Hadîd Bölük-başısı	Kûrd Mehmed[578]	18 Kasım 1762 10 Ocak 1763
Mîrmîrân Bölük-başısı	Kûrd Mehmed'in karındaşı Hasan[579]	18 Kasım 1762
Mîrmîrân Bölük-başısı	Durmuş oğlu Ahmed[580]	2 Mart 1763 - 11 Haziran 1763
Cû'ayta Geçîdi Bölük-başısı	Ebubekr[581]	27 Ağustos 1762
Cû'ayta Bölük-başısı	Kûrd oğlu Mehmed[582]	12 Ağustos 1763
Cû'ayta Bölük-başısı	Okcı Aşireti'nden Kara Hasan oğlu Osman[583]	13 Haziran 1763- 17 Haziran 1764
Bağdat Defterdarı	Mehmed Hâlis[584]	3-12 Haziran 1762
İstanbul Kadısı (Bâ-pâye-i sadr-ı Anadolî)	Kethüda-zâde İsmail Efendi[585]	31 Temmuz 1762'den önce
Evkaf Müfettişi	Mevlânâ Abdullah[586]	20-29 Eylül 1762 4 Nisan 1763
Baş Defterdar	El-Hâcc Abdî[587]	31 Temmuz 1762
Orta Çavuş Vekili	Ebubekir Çavuş[588]	12-21 Ağustos 1762
Halep Kadısı	Mevlânâ el-Hâcc Ahmed[589]	19 Mart 1762- 28 Mart 1763
Halep Valisi	es-Seyyid Mustafa Paşa[590]	19 Temmuz 1762 11 Temmuz 1763
Halep Vali Kethüdası	Züyûr/ Zeyyûr İbrahim Ağa/Efendi[591]	25 Şubat 1763
Halep Vali Kethüdası	Hasan Ağa[592]	29 Temmuz 1763 – 17 Ekim 1763
Halep Vali Kethüdası	Hakkı Ağa[593]	17 Ekim 1763
Halep Müftüsü	Trablûsî es-Seyyid Mehmed Efendi[594]	28 Mayıs 1763

[577] Tam tarihi belirtilmeyen ancak 12 Mayıs 1762 tarihli bir fermanda, bu tarihten önce vefat ettiği kaydedilen Kusayriyyeli Mehmed'in "Cisr-i Hadîd Bölük-başılığı" görevini Eğri Geçîd Bölük-başısı olan Ali Kethüda'nın devam ettirdiği tespit edilmiştir (A.Ş.S. Nu. 7: s. 32-33/b. 57).
[578] A.Ş.S. Nu. 7: s. 265/b. 156. Kûrd Mehmed 10 Ocak 1763 tarihinde hem Cisr-i adîd hem de Mîrmîrân Muhafızı olarak zikredilmektedir (A.Ş.S. Nu. 7: s. 156/b. 266).
[579] A.Ş.S. Nu. 7: s. 165/b. 156.
[580] A.Ş.S. Nu. 7: s. 156/b. 268.
[581] A.Ş.S. Nu. 7: s. 157/b. 273.
[582] A.Ş.S. Nu. 7: s. 157/b. 275.
[583] A.Ş.S. Nu. 7: s. 158/b. 282.
[584] A.Ş.S. Nu. 7: s. 14/b. 31.
[585] A.Ş.S. Nu. 7: s. 44/b. 76.
[586] A.Ş.S. Nu. 7: s. 42/b. 72.
[587] A.Ş.S. Nu. 7: s. 44/b. 75.
[588] A.Ş.S. Nu. 7: s. 48/b. 83.
[589] A.Ş.S. Nu. 7: s. 26/b. 48; s. 84/b. 144.
[590] A.Ş.S. Nu. 7: s. 16/b. 37; s. 27/b. 51; s. 28/b. 52; s. 32/b. 57; s. 37/b. 63; vb.
[591] 25 Şubat 1763 tarihli bir kayıtta Halep vali kethüdalığı vazifesinde "İbrahim Ağa" adıyla zikredilmektedir (A.Ş.S. Nu. 7: s. 75-76/b. 127). Bundan başka "imdâd-ı hazariyye"nin ikinci taksidinin (13 Şubat 1763-6 Ağustos 1763) düzenlendiği kayıtta; İbrahim Ağa'nın önceden kethüda olduğu belirtilmekle birlikte sadece "Zeyyûr/Züyûr Efendi" olarak belirtildiği bir kayda da rastlanmıştır (A.Ş.S. Nu. 7: s. 135-138/b. 221). 4 Temmuz 1763 tarihli bir kayıtta "Zeyyûr/ Züyûr İbrahim Efendi" adıyla belirtilmiştir (A.Ş.S. Nu. 7: s. 123/b. 203). Söz konusu bilgide, iki farklı kişi gibi görünmekteyse de ikisinin aynı kişi olduğu tahmin edilmektedir.
[592] A.Ş.S. Nu. 7: s. 141/b. 229; s. 147/b. 240; s. 150/b. 244; s. 152/b. 250; s. 153/b. 254; s. 153/b. 255.
[593] A.Ş.S. Nu. 7: s. 164/b. 294.
[594] A.Ş.S. Nu. 7: s. 120/b. 200.

Tablo 11
Sicilde Tespit Edilen Devlet Görevlileri (Devamı)

Bakras ve İskenderun Kazası Naibi	Mevlânâ Mustafa[595]	25 Mart 1763
Şeyhülislam	Mevlânâ Dürrî-zâde Mustafa[596]	26 Mart-4 Nisan 1763
Fetva Emini	Mehmed Efendi[597]	2 Ağustos 1762- 9 Kasım 1762
İçil ve Alaiyye Sancakları Valisi	Numan Paşa[598]	15 Mart 1763
İstanbul Duhan Gümrüğü Emini	Mehmed Ağa[599]	12 Mart 1762
Anadolu Kadıaskeri	İbrahim[600]	25 Mart 1762- 31 Temmuz 1762
Halep Muhassılı ve Mütesellimi	Mehmed Efendi[601]	2 Ağustos 1761
Halep Muhassılı ve Mütesellimi	Mehmed Ağa[602]	18 Temmuz 1763'ten önce - 28 Mayıs 1763
Halep Kaymakam-ı nakîbü'l-eşrâf	Çelebi es-Seyyid Mehmed Efendi[603]	13 Şubat – 6 Ağustos 1763
Halep'te Kaymakam-ı nakîbü'l-eşrâf	Taha-zâde es-Seyyid Mehmed Efendi[604]	28 Mayıs 1763
Halep Serdarı, Turnacı-başı	Ömer Ağa[605]	28 Mayıs 1763
Mirahur-ı Evvel	Reşid İbrahim[606]	3 Haziran 1762
Mühürdar	Selim[607]	13-22 Haziran 1762'den önce
Yeniçeriyân-ı Dergâh-ı Âli/ Yeniçeri Ağası	Mehmed Ağa[608]	26 Mart-4 Nisan 1762- 31 Ağustos-8 Eylül 1763
Odabaşı	Ali Beşe[609]	1-10 Eylül 1762
Odabaşı	El-Hâcc Mehmed Ağa[610]	6 Kasım 1763
Adana Beylerbeyisi/ Mutasarrıfı	Ahmed Paşa[611]	4 Nisan 1763'ten önce
Adana Beylerbeyisi	Salih Paşa[612]	13 Şubat-6 Ağustos 1763
Nakîb-i Bîlân	es-Seyyid el-Hâcc Musa [613]	29 Ekim 1762
Surre Emini / Emîrü'l-Hâcc	Hüseyin Ağa[614]	28 Şubat 1763
Trablusşam Kapı Kethüdası	Mehmed Ağa[615]	13-22 Haziran 1763

595 A.Ş.S. Nu. 7: s. 105/b. 179.
596 A.Ş.S. Nu. 7: s. 120/b. 199.
597 A.Ş.S. Nu. 7: s. 20/b. 38; s. 30/b. 55; s. 50/b. 85; s. 77/b. 128.
598 Numan Paşa bu göreve atanmadan önce Sayda valiliği görevini icra etmiştir (A.Ş.S. Nu. 7: s. 81/b. 137).
599 A.Ş.S. Nu. 7: s. 3/b. 10.
600 A.Ş.S. Nu. 7: s. 1/b. 4; s. 44/b. 76.
601 A.Ş.S. Nu. 7: s. 2/b. 5; s. 2/b. 7; s. 3/b. 9; s. 4/b. 11; vb.
602 A.Ş.S. Nu. 7: s. 131-132/b. 218; s. 139/b. 225.
603 A.Ş.S. Nu. 7: s. 132-133/b. 219.
604 A.Ş.S. Nu. 7: s. 120/b. 200.
605 A.Ş.S. Nu. 7: s. 120/b. 200.
606 A.Ş.S. Nu. 7: s. 41/b. 69.
607 A.Ş.S. Nu. 7: s. 13/b. 30.
608 A.Ş.S. Nu. 7: s. 141/b. 228; s. 142/b. 230; s. 142/b. 231.
609 A.Ş.S. Nu. 7: s. 34/b. 59.
610 A.Ş.S. Nu. 7: s. 175/b. 317.
611 Aslen Antakya Kazası'nın Kastel Mahallesi sakinlerinden olan Ahmed Paşa'nın; 2 Ağustos 1762 tarihinde Adana mutasarrıflığında olduğu tespit edilmiştir (A.Ş.S. Nu. 7: s. 17-20/b. 38).
612 A.Ş.S. Nu. 7: s. 132-133/b. 219.
613 A.Ş.S. Nu. 7: s. 47/b. 81.
614 A.Ş.S. Nu. 7: s. 79/b. 133.
615 A.Ş.S. Nu. 7: s. 121/b. 202.

3.4.4. Talak/ Boşanma

"Talâk/ talak" kelimesi, sözlüklerde; nikâhlı kadını bırakma, boşama[616]; "tallaka/ atlaka/ talakat/ talukat" şeklinde boşamak, boşanmak, serbest bırakmak, terk etmek, çözmek, ayırmak[617]; boşama, menkûhayı bırakma, nikâhın feshi[618] gibi anlamlara karşılık gelmektedir. Türkçede ise "talak" kelimesi boşama ve boşanma anlamlarına karşılık gelmekte olup boşanma kelimesi; eşlerden birinin boşanma ilamı almasıyla evlilik birliğinin son bulması anlamında verilmiştir.[619]

İslâm hukukuna göre taraflar arasındaki evlilik çeşitli şekillerde sona ermektedir. Bunlardan ilki olan talak; evli olan bir erkeğin karısını bilerek ve de isteyerek boşaması anlamına gelmektedir.[620] Erkeğin karışmadığı, sadece kadın tarafından başvuru ile oluşan ayrılıklara ise fesih denmektedir.[621] Bu durumda talak, tek taraflı olmaktadır ve ayrılığın meydana gelmesi için mahkeme kararına ihtiyaç yoktur. Talak haricinde olan diğer boşanma türleri şu şekildedir; muhalaa, karı-kocanın karşılıklı rızası ile gerçekleşen boşanma türüdür.[622] Muhalaa; kadının bazen müeccel mehir ile iddet nafakası talebinden vazgeçmesi bazen bunların sadece birisinden feragat etmesi bazen de iddet nafakası ve müeccel mehre ilaveten kendisinden para veya belirli bir hizmet karşılığında gerçekleşmektedir. Bu nedenle muhalaa, malî yönü olan hukukî bir tasarruf hakkıdır.[623] Tefrik, hâkimin ayırması ile gerçekleşirken sonuncusu olan ölüm; taraflardan birisinin vefatı üzere meydana gelmektedir.[624]

Talak, evlilik halini devam ettirebilmek için yeni akde gerek duyulup duyulmaması bakımından ric'î ve bâ'in olmak üzere iki kısma ayrılır. Talak-ı ric'î; erkeğin, yeni nikâh ile birlikte mehre[625] de ihtiyaç duyulmadan hanımına iddet

---

[616] Devellioğlu, *a.g.e.*, s. 1200.
[617] Güneş, *a.g.e.*, s. 729; Mutçalı, *a.g.e.*, s. 573.
[618] Sami, *a.g.e.*, s. 690.
[619] Türk Dil Kurumu, "boşanma", Erişim Adresi: *http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5c76c636b630e7.20663707*, Erişim Tarihi: 27.02.2019.
[620] Türk Dil Kurumu, "talâk", Erişim Adresi: *http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5c76c63df0b247.48333787*, Erişim Tarihi: 27.02.2019. Ayrıca Bkz.: Mehmet Hüsrevoğlu, *İslâm'da Evlilik ve Boşanma*, Arznet Yayıncılık, Kayseri 2010, s. 125; Saadet Maydaer, "Klâsik Dönem Osmanlı Toplumunda Boşanma (Bursa Şer'iyye Sicillerine Göre)", *Uludağ Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Dergisi*, C. 16, S. 1, Bursa 2007, s. 303.
[621] Hüsrevoğlu, *a.g.e.*, s. 125.
[622] Fahrettin Atar, "Muhâlea", *TDVİA*, C. 30, İSAM Yayınları, s. 399.
[623] Akyılmaz, a.g.m., s. 369.
[624] Çelik, *a.g.t.*, s. 370.
[625] Nikâh akdinin sonucu olarak kocanın karısına ödemek zorunda olduğu hediye; para ve mal (Ünal, *a.g.e.*, s. 255).

süresi[626] içerisinde dönebildiği boşanma türüdür.[627] Eğer erkek, iddet müddeti içerisinde ve karşı tarafın rızası bulunmasa bile geri dönüş yapmak isterse bir nikâha ihtiyaç yoktur; bu durumda talak-ı ric'î söz konusudur. Talak-ı ric'î'nin gerçekleşmesi için öncelikle tarafların bir birliktelik yaşamış olması gereklidir. Böyle bir durum yaşanmamışsa talak değil fesih geçerli olur. Bundan başka erkek, üç talak hakkını fiilî veya sözlü olarak belirtmiş olmamalı; talakın ric'î sayılması için ebedi boşamayı gerektirecek bir cümle ve sıfat ile benzetmeler kurulmaması/ kullanılmaması; talak'ın herhangi bir şart veya ön antlaşmaya yakın olmaması gereklidir.[628] Ancak erkek, iddet müddeti bittikten sonra geri dönmek isterse nikâh geçerliliğini kaybetmiş olur.

Erkeğin "*Seni boşadım; Artık beraberliğimiz bitti; Seninle ayrıldım*" bu üç tabirden herhangi birini hanımına karşı kullandığında bir talak gerçekleşmiştir. Ancak bu sözlerin dışında "*Boş ol; Boşanmak bana farzdır; Sen artık buradan Şam'a kadar boşsun*" gibi tabirlerden biri kullanıldığında bu durum talâk-ı ric'î anlamına gelir.[629] Her iki tarafın yeniden bir araya gelebilmesi için yeni nikâh akdine ihtiyaç duyulduğu boşamaya talak-ı bâin denilmektedir.[630] Eğer talak bir veya iki defa gerçekleşirse küçük ayrılık (el-beynûnetü's-sugra) denir[631] ve iki taraf ancak yeni bir nikâh akdiyle bir araya gelebilirler. Fakat talak sayısı üçe ulaşırsa bu duruma büyük ayrılık (el-beynûnetü'l-kübrâ) olarak adlandırılır ve kadın başka bir erkekle evlenip boşanmadan eski kocasıyla nikâhlanamaz.[632]

Tefrik veya adlî boşanma; İslâm hukuku sınırları içerisinde kadın tarafına boşanma konusunda en fazla esneklik tanıyan metot olmuştur. Tefrik'in sebepleri arasında kocanın; iktidarsızlığı, hastalıklarının olması, gaipliği, nafaka mükellefiyetini eda etmemesi, karı-kocanın şiddetli geçimsizliği ve fena muamele yer almıştır. Bunlardan birinin mevcudiyeti söz konusu olduğunda kadın, mahkemeye başvurup evliliğin sona erdirilmesini istemekte, kadı'nın uygun görmesi halinde ise evlilik bu derecede sona ermiş olur. Tefrik'te kadın, müeccel mehri ile

---

[626] Kocasından ayrılan kadının, tekrar başkasıyla evlenebilmek zorunda bulunduğu, yani üç defa hayiz görüp temizleninceye kadar geçecek olan müddet. Bu süre kocasından boşanırsa yüz gün, kocası ölürse yüz otuz gündür (Devellioğlu, *a.g.e.*, s. 472).
[627] Hüsrevoğlu, *a.g.e.*, s. 150; Bahçeci, *a.g.t.*, s. 550; Fatma Yıldız, *Kur'an ve Sünnete Göre Kadının Evliliği Sona Erdirme Hakkı,* İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 2000, s. 19.
[628] Hüsrevoğlu, *a.g.e.*, s. 147-148.
[629] Hüsrevoğlu, *a.g.e.*, s. 128.
[630] H. İbrahim Acar, "Talâk", *TDVİA*, C. 39, İSAM Yayınları, Ankara 2010, s. 499.
[631] Yıldız, *a.g.t.*, s. 19.
[632] Acar, "a.g.mad.", s. 499; Yıldız, *a.g.t.*, s. 20.

iddet nafakasından vazgeçmek zorunda olmadığı gibi kocanın rızası da aranmamıştır.[633]

Konu ile ilgili olduğundan açıklanması gereken bir diğer terim de nafakadır. Sözlükte "geçinmek için gerekli olan şeylerin bütünü, geçimlik, birinin geçindirmekle yükümlü bulunduğu kimselere, mahkeme kararıyla bağlanan aylık" anlamlarına gelir.[634] Nafaka; erkeğin karısı ve çocukları için gerekli olan ihtiyaçları (yiyecek, giyecek, ev temini vs.) temin etmesi ve onlara hizmet için yapacağı malî harcamalar anlamına gelmektedir.[635]

Boşama/boşanma konusunda sicilde, sadece iki belge bulunmaktadır. Bu durum boşama/boşanma ile ilgili davaların çok az olduğunu göstermektedir. 21 Rebî'ü'l-âhir 1176 (9 Kasım 1762) tarihli belgeye göre; Antakya'nın Câmi'-i Kebîr Mahallesi'nden olan Fâtıma bint-i Ahmed'in mahkemedeki vekili Bekcî oğlı el-Hâcc Mehmed Beşe olmuştur.[636] Fâtıma mahkemede aynı mahalleden Mehmed ibn Ahmed üzerine dava açmış olup vekili olan Mehmed Beşe "*bundan âkdem müvekkilem merkûme Fâtıma Hatun nefsine yüz kuruş mehr-i mu'accel ve elli kuruş mü'eccele ile iş-bu mezbûr Mehmed'e tezvîç ol-dahî tezevvüc idub bilâ-duhûlin zevce-i menkûhası olub mehr-i mu'acceli olan meblağ-ı mezbûr yüz kuruşı ve bahâ-i kırmızı beştamâl dokuz kuruş ve bahâ-i kaftân on iki kuruş ki min-haysü'l-mecmû' yüz yiğirmi bir kuruşı merkûm Mehmed müvekkilem mezbûreye tamâmen edâ' ve teslîm*" ettiğini belirtmiştir. Mehmed ibn Ahmed, bir ev ve her gün nafaka[637]sını vermeyi reddetmiştir. Dolayısıyla Mehmed Beşe bu durumu bir sual ile kendisine yöneltmiştir. Ancak Mehmed ibn Ahmed cevabında "*müvekkile-i mezbûre Fâtıma Hatun nefsini ber-vech-i muharrer meblağ-ı mezbûr mehr-i mu'accele ve mü'eccele ile bana tezvîç ve ben dahî tezevvüc ve bilâ-duhûlin zevce-i menkûham olub mesken-i şer'î ve beher yevm nafakasını edâya iktidârım olmadığından mâ'adâ hüsn-i zinde-gânemiz olmayacağı zâhir ve nümâyândır*" diyerek Mehmed ibn Ahmed, Fâtıma

---

[633] Gül Akyılmaz, "Osmanlı Aile Hukukunda Kadın", *Türkler Ansiklopedisi*, C. 10, (Edl.: Hasan Celal Güzel, Kemal Gözler ve Salim Koca), Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2002, s. 370.
[634] Türk Dil Kurumu, "nafaka", Erişim Adresi: *http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5c78276fa13af2.33766799*, Erişim Tarihi: 28.02.2019.
[635] Recep Çetintaş, "İslâm Hukukunda Evlenmeden Doğan Haklar Bağlamında Nafaka", *İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi*, S. 24, s. 186.
[636] A.Ş.S. Nu. 7: s. 49-50/b. 85.
[637] Nafaka, birinci anlamında; geçinmek için gerekli olan şeylerin bütünü iken ikinci anlamında birinin geçindirmekle yükümlü bulunduğu kimselere mahkeme kararıyla bağlanan aylık demektir. Söz konusu belgede nafaka kelimesinin birinci anlamı kullanılmıştır (Türk Dil Kurumu, "nafaka", Erişim Adresi: *https://sozluk.gov.tr/?kelime=nafaka*, Erişim Tarihi: 12.11.2019).

Hatun'u mahkemede talak-ı selase ile boşayıp mehr-i muaccele ile müeccelenin yarısı lazım geldiğinden yüz kuruşun yetmiş beş kuruşu Fâtıma Hatun'da ibka ve yirmi beş kuruş ile zikr olunan peştamal ve kaftan, Fâtıma'dan tahsil ve Mehmed'e teslim edilmiştir.

Boşama/boşanma konusunun zikredildiği 23 Zî'l-ka'de 1176 (5 Haziran 1763) tarihli bir diğer belge şu şekildedir; Câmi'-i Kebîr sâkinelerinden olan Şerife Hatun ile aynı mahalleden olan Ebubekr Beşe ibn Mustafa Beşe'nin iyi geçinememeleri ile ilgilidir.[638] Aralarındaki şiddetli geçimsizlikten dolayı Ebubekr Beşe, Şerife Hatun'u talak etmiştir. Ardından Şerife Hatun; "*ben dahî otuz kuruş mehr-i mu'âhhar ve 'iddet-i nafaka ve süknâ da'vâsında oldığımızda beynimize muslihçun tavassut idub bizleri on kuruş üzerine inşâ-i 'akd-i sulh eylediklerinde ben dahî sulh-i mezbûrı kabul*" ettiği kaydedilmiştir. Şerife Hatun, barış bedeli olan on kuruşu Ebubekr Beşe'nin elinden eksiksiz bir şekilde aldğında mehr-i muahhar ile nafaka ve ev davasından "*zimmetini ibrâ-i 'âmm ile ibrâ' eyledim*" diyerek dava nihayete ermiştir.

[638] A.Ş.S. Nu. 7: s. 158/b. 283.

SONUÇ

Şer‘iyye sicil defterleri; kaydedildikleri bölgenin siyasi, sosyal, ekonomik, kültürel ve demografik yapısı ile hukukî işleyişi hakkında detaylı veriler sağlayan, kadılar tarafından düzenli bir şekilde kaleme alınan ve yerel tarih araştırmalarında ana kaynak niteliği taşıyan mahkeme kayıtlarıdır. Birçok farklı belge ve konuyu içeren bu defterlerden; dönemin toplumunun gündelik yaşamı, nüfusu, kültürü, birbirleriyle olan hukukî ilişkileri, meşgul oldukları meslekler, kullanılan isim, lakap ve malzemeler gibi birçok alanda veriye ulaşmak mümkündür. Dolayısıyla “7 Numaralı Antakya Şer‘iyye Sicili’nin Transkripsiyonu ve Tahlîli (H. 1175-1177/ M. 1761-1764)” adlı çalışma ile dönemin Antakya Kazası hakkında bir değerlendirme yapılmaya çalışılmıştır.

Avarız ve nüzul listesi ile salyane listesinden tespit edilen verilere göre; dönemin Antakya Kazası’nda 28 mahalle adı kaydedilmiştir. Bundan başka avarız ve nüzul listesinde belirtilen 3 mahalle (Habîbü’n-Neccâr, Mahsen ve Tût mahalleleri), salyane kaydında 4 “bölük” (Mahalle-i Habîbü’n-Neccâr Rikâbiye Bölüğü, Mahalle-i Mahsen Câmi‘ Bölüğü ve Mahalle-i Mahsen Fırûn Bölüğü, Mahalle-i Tût Keçeci Bölüğü) olarak gösterilmiş, buna ilaveten 5 yeni bölük (Akbaba Bölüğü, Kapû ölüğü, Kara Ali Bölüğü, Hancı Bölüğü, Oruç Bölüğü) tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra sicildeki çeşitli belgelerden kaza merkezi olan Antakya’nın aynı zamanda bir nahiye merkezi de olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Avarız ve nüzul bedeli için hazırlanan bir liste ile salyane listelerinden merkez nahiyesine ek olarak Antakya’nın dört nahiyesinin (Kusayr, Altınözü, Cebel-i Akra‘, Süveyde/ Samandağ) olduğu kaydedilmiştir ki buna göre nahiye sayısı 5’e yükselmektedir. Hem avarız ve nüzul bedeli hem de salyane için düzenlenen listeler birleştirildiğinde 132 köyün mevcudiyeti söz konusudur. En büyük nahiye olan Kusayr Nahiyesi’nin 43 köyü, Cebel-i Akra‘ Nahiyesi’nin 34, Süveyde (Samandağ) Nahiyesi’nin 31 ve Altınözü Nahiyesi’nin 24 köyü olduğu tespit edilmiştir. Bu listelerin yanı sıra sicildeki kayıtlardan iki köy (Hâtiye ve Kozlûca köyleri) daha tespit olunmuştur ki toplam köy sayısı 134’e yükselmektedir. Son olarak; daimî bir ikamet yeri olmayan ancak sadece ürün ekimi için kullanılan toprak parçaları diye adlandırılan mezraaların on yedisi Antakya Kazası’na bağlı iken Bedirge Mezraası’nın Cebel-i Bakrâs Kazası’na bağlı olduğu tespit edilmiştir.

Sicil defterinde suretleri kaydolunan ve tereke defterleri denilen kayıtlardan birçok farklı alanda (hukukî, ekonomik, dinî vb.) özellikle de sosyal açıdan veri elde

etmek mümkündür. 22 tereke kaydı tespit edilmiş olup bunların 13'ü Antakya'da ikamet eden aileler ile ilgilidir. Bu kayıtların yanı sıra sicilde yer alan hüccet, vakfiye vs. gibi kayıtlardan elde edilen verilere göre her ailede anne-baba ve iki çocuk olmak üzere yaklaşık olarak dört kişi bulunduğu sonucuna varılmıştır. Antakya Kazası genelinde tek eşliliğin yaygın olduğu, bundan başka tespit edilen 49 aileden sadece ikisinde erkeğin iki eşi olduğu bunların da şehir merkezine ait bir mahallede ikamet ettikleri tespit edilmiştir. Bundan başka anne karnında olanlara, miras taksimi yapılırken cinsiyeti bilinmeksizin kendisine erkek payı ayrıldığı da kayıtlar arasındadır.

Antakya şehir merkezinde yaşayan tahminî nüfusu bulmak için "avarız ve bedel-i nüzûl" listesi ile "imdad-ı hazariyye" için düzenlenen salyane listesinden faydalanılmış olup yapılan hesaplamalar sonucunda şehrin yaklaşık olarak 9.500 ile 10.170 kişi arasında bir nüfusu olduğu tahmin edilmiştir. Aynı şekilde köylerdeki nüfusu tahmin etmek için yine bahsi geçen listelerden yararlanılmıştır. Buna göre köylerde tahminî olarak 8.520 kişilik bir nüfusun yaşadığı tespit edilmiştir. Gayrimüslim nüfus miktarının tahminî tespiti için de cizye vergisinin tahsili konusunda gönderilen buyuruldulardan istifade edilmiştir. Buna göre 1761-1764 yılları arasında Antakya Kazası'nda yaklaşık olarak 4.670 kişi kadar gayrimüslim nüfusun yaşadığı tahmin edilmiştir. Netice olarak dönemin Antakya Kazası'nın genelinde bulunan tahminî Müslüman nüfus, 14.330 kişi iken gayrimüslim nüfusun tahminî olarak 4.670 kişi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu verilere göre kaza genelinde, % 75,42 oranında Müslüman, % 24,58 oranında gayrimüslim nüfus bulunduğu tahmin edilmektedir.

Antakya Kazası'nda sicildeki verilere göre gayrimüslim denildiği zaman kastedilen; ehl-i kitap olup Müslüman olmayan anlamına gelen ehl-i zimmet/ Hıristiyan, Yahudi, Ermeni ve Acem taifeleridir. Gayrimüslimler ile ilgili olarak tereke kayıtlarında yalnızca bir kayda rastlanılmıştır. Ancak Müslüman birinin bir gayrimüslimin malını gasp ettiğine veya aksi bir durumun yaşandığına dair bir kayda dahi rastlanmamıştır. Antakya Kazası'nın Sûriye Köyü, Hâcı Habîblu Köyü, Kavvâsiyye Mezraası ile bu mezranın sınırları içerisinde yer alan "Yumurcak Tâş" denilen yerde ikamet edenlerin çoğunlukla gayrimüslim oldukları tespit edilmiştir. Bundan başka gayrimüslimlerin kesin bir şekilde ve topluca, belli bir yerde ikamet ettiklerine dair hiçbir kayda rastlanmamıştır. Ancak gayrimüslimlerin Müslümanlar arasında ikamet ettiklerine dair birbirinden farlı tür (buyuruldu, vakfiye, hüccet vs.)

hükümlerde birden çok kayda rastlanmıştır. Bundan başka gayrimüslimlerin bazen Müslümanlardan borç aldıkları, aynı şekilde Müslümanların da gayrimüslimlerden borçlandıkları bazen Müslüman birisiyle ortaklaşa mülk satın aldıkları da belgelere yansımıştır.

Bir kimseye veya bir aileye kendi adından ayrı olarak sonradan bir özelliğinden kaynaklanan ad olarak tanımlanan lakabın Antakya Kazası'nda yoğun bir şekilde kullanıldığına rastlanılmıştır. Yine sicilden birbirinden farklı unvanlar da tespit edilmiştir ki bunlar arasında; sultan, paşa, beşe, bey, beylerbeyi, seyyid, el-hâcc/ hâcı, çavuş, efendi, gazi, ağa ve kethüdanın olduğu tespit olunmuştur. Sicilde tespit edilen lakap ve unvanlar, 7 başlık altında toplanmıştır. Neticede birbirinden farklı 293 lakap ve unvan tespit edilmiş olup bunlardan 84'ü (% 28.66) aile kaynaklı, 76'sı (% 25,97) memuriyet-meslek kaynaklı, 34'ü (11.60) dinî-etnik kaynaklı, 34'ü (11.60) mensup olduğu mekân kaynaklı, 28'i (% 9.55) fiziksel durum kaynaklı, 27'si (% 9.21) davranış kaynaklı ve son olarak 10 tanesi (% 3.41) de bilinmeyen lakap ve unvan şeklinde tasnif edilmiştir.

Transkripsiyonu ve tahlili yapılan bu çalışmada; dönemin Antakya Kazası'nda (1761-1764) sosyal huzursuzluk yaratan çeşitli sebeplerin (darp, gasp, adam öldürme, hırsızlık, tecavüz, eşkıyalık vb.) varlığına rastlanmıştır. Söz konusu sebeplerin doğmasına temel hazırlayan esas etkenlerden ilki; Antakya Kazası'nın önemli geçiş güzergâhları (Mekke, Medine, Şam, Halep, Bağdat, Sayda, Rakka, Trablus, Ruha ve Mısır'a gidiş-geliş yolları) üzerinde yer alması nedeniyledir. Zira Hac yolunun stratejik önemi haiz bir konumunda bulunan Antakya Kazası'nda, yukarıda zikredilen sebeplerin çoğunun doğmasına, eşkıyaların ve leventlerin neden oldukları tespit edilmiştir. Yine sosyal huzursuzluğu yaratan etkenlerden ikincisinin aileler arasında yaşanan çekişmeler, üçüncüsünün ise bireyler arasında yaşanan şahsi anlaşmazlıklar (değerli eşyalar, emanete el koyma, evlere/ dükkânlara –hatta devlet görevlileri dâhil- üzerlerine baskınlar yapıp kurşun sıkma, kaza sakinlerinin ırzına/ canına tehditler savurma, eşyalarını gasp etme, birbirini şikâyet etme, para ve çeşitli mal-mülkler ile hayvanları gasp etmek) olduğu tespit edilmiştir. Bundan başka bireysel (kolay yoldan gelir sağlamak, nam sahibi olmak, haksızlığa uğrama nedeniyle hakkını aramak, geçim sıkıntısından/ vergi ödemekten kaçınmak vs.) nedenlerin de sosyal huzursuzlukların doğmasına bir etken olabileceği düşünülmektedir.

Sicilde mevcut olan belgelerden 65'i yani % 20,12'sinin, bahis konusu olan sosyal huzursuzluk sebepleri ile ilgili iken hükümlerin 46'sı başka bir deyişle % 14.24'ü hac kafilelerinin özellikle de kazanın sakinlerinin ve yolların güvenliğinin sağlanması için gönderilen emirler ve buyuruldular olduğu tespit edilmiştir. Söz konusu çalışmada yer alan kayıtların toplamda % 34.36'sı bu mesele üzerinedir. Bu orandan anlaşıldığı kadarıyla Antakya Kazası'nda can ve mal güvenliğinin sağlanması ile kazanın emniyetinin temininin, en önemli meseleler arasında yer aldığı sonucuna varılmıştır. Çünkü bazen Halep Eyaleti'nden bazen de doğrudan devlet merkezinden kazanın yöneticilerine; bölgenin güvenliğinin sağlanması, hacı kafilelerinin geçişleri esnasında gerekli tedbirlerin alınması, varsa yaşanan huzursuzlukların giderilip eski nizama kavuşturulması, inşası istenen/ emredilen yere/ yerlere kule ve palanka inşası, bu yerlere asker yerleştirilmesi vs. için birbirinden farklı emirler gönderildiği tespit edilmiştir. Dolayısıyla hem bölgenin sakinlerinin hem de hacı kafilelerinin can ve mal güvenliği ile geçtikleri/ kullandıkları yolların emniyet altına alınarak karmaşa ve huzursuzlukların giderilmesi, tekrardan huzur, barış ve sükûnetin ikame edilmesi için gerekenlerin en kısa süre içerisinde yerine getirilmesine/ yapılmasına son derece önem verildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Doğal afetler hakkında sicildeki belgelere verilen tarihlerden tahmin edildiği kadarıyla 25 Ağustos 1759 tarihinden sonra uzun süre boyunca devam eden büyük bir deprem ve bunun akabinde gelen bir veba salgınının yaşandığı tespit edilmiştir. Bahsi geçen doğal afet; kazada, hamamların azlığına ve bir veba salgınına sebep olmuş, yaşanan hasarların onarılması için devlet merkezine gönderilen çeşitli kayıtlara rastlanmıştır. Ancak Antakya ahalisinden olan (Kara) İbrahim'in, kazanın ileri gelenlerinden oluşturulan bir heyet tarafından gerekli onarımların toplam masrafı belirlendikten sonra ihtiyaç duyulan meblağı kendisinin karşılayacağına dair bir kayda ulaşılmıştır. Buna göre; dokuz seneliğine mütevelli kaymakamı tayin edilip vakfın işlerini icra etmek ve kendisine geri ödenmek şartıyla tespit olunan miktarı ödeyeceği kaydolunmuş dolayısıyla depremin beraberinde getirdiği olumsuz etkilerin yine kazanın sakinleri tarafından en kısa süre içerisinde giderilmeye çalışıldığı sonucuna ulaşılmaktadır.

Kapısız leventlerin başlarında, Zâza Ömer bulunduğu zaman karışıklıklara neden oldukları ancak bu eşkıya liderinin önlerinde olmadığı vakitlerde herhangi bir huzursuzluğa neden olmadıkları belgelerden tespit edilmiştir. Zâza Ömer'in, devlet

kuvvetlerine yenilmesinin ardından söz konusu kişiye, sicilin hiçbir hükmünde bir kayda dahi rastlanılmamıştır. Aileler arasında yaşanan düşmanlıklar, eşkıyalık hareketlerine dönüşmüş dolayısıyla sadece ailelerin ait oldukları kasabalar değil onların mensubu oldukları bütün kazalar da bu hareketlerden olumsuz yönde etkilenmiştir. Bundan başka eşkıyalar bulundukları yerlerin yollarını keserek hem buralardan geçen devlet görevlilerinin hem de sıradan vatandaş, yerli ve yabancı tüccar kervanları ile hacı kafilelerinin üzerlerine saldırmış, değerli eşya, para ve hayvanlarını gasp etmiş daha da ileriye giderek adam öldürmeye dahi cesaret etmişlerdir. Bahsi geçen huzursuzlukların giderilmesi ve tekrardan eski nizamın tesis edilmesi için kazanın bağlı olduğu eyalet ile komşu sancağa emirler ve buyuruldular gönderilmiş, ihtiyaç duyulan asker, hayvan ve ihtiyaç maddelerinin temini her nereden olursa oradan temin edilmesinin bildirildiğine dair birçok kayıt tespit edilmiştir. Bunların yanı sıra kazanın yönetici tabakasına, bazılarının kaza sakinleri bazılarının da bölgenin sakini olmadığı düşünülen kimseler tarafından suikastlar tertip edilmiştir. Böylesi olumsuz davranışların, yönetim merkezi tarafından hoş karşılanmadığı bu nedenle de tekrar yaşanması istenmediğinden dolayı yönetici tabakasının birlik olup bu hareketlere girişenleri ele geçirmeleri ve eyalet merkezine göndermeleri emredilmiştir.

Tereke kayıtlarında; ölen kişinin nerede vefat ettiği, adı, lakabı ve unvanı, medenî hali, varsa çocuklarının adları ve adedi, hayvanlar, değerli eşyalar, kullanılan kıyafetler, uğraştığı işle alakalı malzemeler, tahıl ürünleri vb. gibi birçok konu hakkında bilgi sahibi olmak mümkündür. Sicildeki belgelerin 22'si başka bir deyişle % 6.79'u, tereke kayıtları ile ilgili olduğu tespit edilmiştir. Adedi belirtilen terekelerden; % 18,18'i sahipsiz olduklarından beytü'l-mal hazinesine aktarılırken % 81,82'sinin sahibi bulunduğu; bundan başka % 40,90'ının geçici ikamet edenlere ait oldukları saptanmıştır. Kaza sakini olduğu tespit edilen 13 terekenin yanı sıra sicildeki hüccet, vakfiye vb. gibi kayıtlardan da istifade edilerek 34 aile dolayısıyla toplamda 49 aile tespit edilmiştir. Kaza genelinde bulunan söz konusu ailelerdeki ortalama kişi sayısının 3,59 olduğu; tespit edilen ailelerin % 93,88'inin tek eşli iken % 6,12'sinin çok eşli olduğu sonucuna varılmıştır. Bununla birlikte erkek çocukların kız çocuklara oranı % 56,09 iken kız çocukların erkek çocuklara oranı % 43,91 oranında olduğu saptanmıştır. 1708-1711 yıllarını kapsayan çalışmadan elde edilen verilerle burada ulaşılan bilgiler karşılaştırıldığında geçen 56 yıllık süre içerisinde erkeklerin sayısında % 0,15 oranında bir artış yaşanırken kızların sayısında % 0,15

oranında bir düşüş olduğu tespit olunmuştur. Son olarak; çocuk sahibi olmayanların evlat sahibi olanlara oranı % 10,20 olduğu; aynı evde akrabalarla birlikte yaşayanların sadece çekirdek aile halinde yaşayanlara oranlarının % 16,32 olduğu; ailelerde ölen çocukların sağ kalanlara oranı % 6,81 oranında olduğu; şehir merkezinde oturan ailelerin % 77,55 oranında iken köylerde oturanların % 16,33 oranında ve nerede oturduğu belirtilmeyen % 6,12 oranında bir nüfusun olduğu; hamile olarak kaydedilenlerin % 4,08 oranında olduğu tespit edilen diğer veriler arasındadır.

Sicilde bulunan tereke kayıtlarından; çeşitli ev ve mutfak eşyaları, birbirinden farklı ve değerli giyim-kuşam malzemeleri, dönemin kazasında alışverişte yaygın olarak kullanılan yiyecek ürünleri ile verimli arazilerde hangi ürünlerin yetiştirildiği, savunma aletleri, hayvancılıkla uğraşanların yetiştirdikleri hayvanlar, bahçe ve tarlalarda uğraşanların kullandıkları alet-edevat ve bütün bu sayılanların kaç parayla satıldıklarına dair veriler tespit edilmiş olan bilgiler arasında yer almaktadır. Dönemin Antakya Kazası'nın tedavüldeki paraları arasında timur sikke, akçe, sağ akçe, beyaz akçe, pare, kuruş ve beyaz kuruşun bulunduğu saptanmıştır.

Dönemin Antakya Kazası ile çevresinde kullanılan ağırlık, hacim, uzunluk ve alan ölçüleri arasında; keven, cerre, kıta, kürde, top, zirâ', kile, sünbül/ şunbul, kıyye/ okka, dirhem, nûgî, mekkuk, kabbân/ kantar, erdeb, batman, miskal, kırat, himl/ yük, pâr-çe, harar, arşın, vezne, cibre, deste, sepet gibi birbirinden farklı toplamda 25 ölçü aletinin kullanıldığı tespit edilmiştir.

Çalışmada ulaşılan verilere göre dönemin kazasında çeşitli yapıların varlığına rastlanmıştır ki bunlar arasında; vakıflar, çarşılar, camiler, tekke, han, hamam, menzil yer almaktadır. Sicilde bulunan belgelerden birbirinden farklı 7 vakıf, 4 çarşı, 9 cami, 7 han, 1 hamam, 2 menzil ve 1 tekke olmak üzere toplamda 31 dini, ticarî ve sosyal yapı kaydına ulaşılmıştır.

Ekonomik faaliyetler bakımından dut ağaçları dolayısıyla ipek işlemeciliği, zeytin, incir, hurma ağaçları ve üzüm yetiştiriciliği ile hayvancılığın Antakya Kazası'ndaki temel uğraşlar arasında yer aldığı tespit edilmiştir. Bundan başka ipek dolapları ve kazanları, dükkânlar, üzüm bağları, dut bahçeleri, zeytinlik, incirlik gibi mülkler ile beygir, kısrak, tay, koyun, oğlak, keçi, öküz vs. gibi hayvanların varlığı dolayısıyla söz konusu verilerden kazanın sakinlerinin kısmen de olsa iktisadî uğraşlarının neler olduğu, imal ettikleri ile yetiştirdiklerinin kıymetlerinin ne kadar paraya karşılık geldiği, hangi gıdaların tüketildiği, hayvanların nelerle beslendiği vs.

gibi birçok konu hakkında çeşitli veriler tespit olunmuştur. Bundan başka belirli bir mesleğe mensup olanların sayısının 1.120, işsiz birey manasında kullanılan "avâtıl" sayısının ise 30 olduğu, birbirinden farklı toplamda 48 esnaf grubunun olduğu, en çok mensubu olanların sırasıyla; çulhacı, ayakkabıcı, ekmekçi, bostancı/ bahçıvan ve marangozcu esnafının geldiği sonucuna ulaşılmıştır.

Dönemin kazasında Müslümanların birbirleri arasında yaşadıkları sorunlar dışında Müslümanların gayrimüslimlerle herhangi bir sorunları olmadığı gibi gayrimüslimlerin kendi aralarındaki problemlerinden başka Müslümanlarla ciddi bir sıkıntı yaşamadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Yeri geldiğinde Müslümanlar ile gayrimüslimler birbirlerinden borçlar almış, müşterek mülk alımlarında bulunmuş, ortak aldıkları mülkleri işletmişlerdir. Netice olarak sicildeki belgelere yansıdığı kadarıyla her iki taraf arasında olumlu yönde ilişkilerin yaşandığı sonucuna varılmıştır. Vergilerin (cizye) ve borçların vaktinde ödenememesine dair belgelerin mevcudiyeti söz konusu olup bunların; çoğunlukla, bu kimselerin ektikleri ürünlerden bekledikleri verimi alamadıkları, kiraya verdikleri mülklerin kirasını tahsil edemedikleri gibi nedenlerden kaynakandığı anlaşılmaktadır. Bunların yanı sıra borç alan kimselerin borçlarını eda etmemek için yeri geldiğinde bahaneler uydurduklarına bazen de borcu tahsile gelen kimselere borcu ödemek yerine onları azarlayarak geri gönderdiklerine dair kayıtlar bulunmuştur.

Dönemin Antakya Kazası'nda bulunan devlet görevlilerinin adları, görevde bulundukları süreler ve ardılları hakkında kısmî verilere ulaşılmıştır. Ancak bu veriler, genellikle sicilin kapsadığı dönem ile sınırlı kalmış bazen nadiren de olsa söz konusu dönem öncesinde ve sonrasında olan görevliler de zikredilmiştir. 26 Mart 1762 tarihine ait üç farklı belgeden; Antakya kadısının Mevlânâ Mehmed Efendi olduğu bundan başka aynı kişiye kadılık görevini tasarruf ederken kazanın "*umûr-ı kısmet-i askeriye*"sinin yani askeri kesime mensup kimselerin terekesini yazma vazifesinin verildiği anlaşılmaktadır. Kadıdan başka Antakya Kazası'nda tespit edilen diğer görevliler de vardır ki bunlar arasında başta naip gelmektedir. 1 Ekim 1763 tarihinde Antakya naipliğine ve voyvodalığına el-Hâcc Hüseyin Ağa atanırken 1762 yılının Nisan ayı sonları ile Mayıs ayı başlarında Şeyhülislâm Dürrî-zâde Mustafa tarafından müftülük vazifesine Abdurrahman Efendi tayin edilmiştir. Tahsildar, kâtib-i miri, mahkeme kâtibi, şehir kethüdası, muhzır-başı ve muhzırlar, mübaşir, çavuş, miri subaşı, muhtesip, mültezim, kaymakam, beytü'l-mal emini ve vekili, voyvoda, menzilci, turnacı başı, yeniçeri zabiti/ serdarı ve bölükbaşı/ muhafız

olmak üzere birbirinden farklı 22 görev, bu görevleri icra eden kişiler, göreve atandıkları tarih ile birlikte bazen de azil tarihleri gibi bilgiler tespit edilmiştir. Bundan başka civar yerlerdeki görevlilerin adları ile icra ettikleri vazifelerine de rastlanılmıştır. Örneğin civar yerlerdeki görevler arasında; Halep valisi, Halep vali kethüdası, Halep müftüsü, Halep kadısı, Bağdat defterdarı, Bakras ile İskenderun Kazası'nın naibi, Adana beylerbeyi vs. yer almaktadır ki bu gibi görevlerde kimlerin muvazzaf oldukları da sicilde ulaşılan diğer verilerdir.

7 numaralı Antakya şer'iyye sicilinde boşanma/ tekrar barışma ile ilgili iki belge bulunmuştur. Bunlardan ilkinde; karı-koca arasındaki geçimsizlik, maddi durumun iyi olmamasından dolayı mesken ile günlük nafakanın karşılanmasının mümkün olamaması nedenleriyle talak-ı selase ile bir boşanma gerçekleşmiştir. Neticede muaccel mihrin dörtte biri, peştamal ve kaftan kocaya teslim edildiğinden muhalaa türü boşanma konusu ile alakalıdır. Ancak diğer belgede; muahhar/ müeccel mihr, iddet nafakası ve mesken talebi söz konusu olduğunda, bunlardan vazgeçilip on kuruş üzere karı-koca arasında tekrar barış ortamı sağlanmıştır. Dolayısıyla bahis konusu olan sicilde boşanma konusu hakkında sadece bu belgelerin bulunması; kazada ve kazanın nahiyelerinde böyle bir meselenin ya kadıya başvurulacak mahiyette yaşanmadığı dolayısıyla kadıya başvurulmadığı ya da ilgili yerin ileri gelenleri tarafından halledildiği sonucuna ulaşılmaktadır.

SÖZLÜK

- A –

‘Abâ’: çoğunlukla yünden yapılmış bol giyimli bir libas, elbise
‘Âbir: bir yerden geçen, geçen, geçici
‘Akâr: para getiren mülk
‘Ala’l-a‘lâ: en âlî derecede (şehadet-name)
‘Alâ-eyyi-hâl: her halde, her nasıl olsa
‘Ale’t-tafsîl: uzun uzadıya, mufassal olarak
‘Alîk: hayvana bir defada verilen yem
‘Amîm: umumî, genel, yaygın
‘Âmm: herkese/umuma ait, umumî
‘Amm: amca
‘Amme/ ‘Ammete: hala, babanın kız kardeşi
‘Anîf: şiddetli, acımasız, kötü
‘Ârî: pak, hür
‘Arz: bir şeyi büyüğe hürmetle vermek, izah etmek, takdim etmek, delirmek
‘Asel: bal
‘Aşâ’ir: aşiretler, kabileler
‘Avârız: fevkalâde hallerde ve bilhassa harp sebebi ile geçici olarak alınan vergi
‘Avk: durdurma, geciktirme, mani olma
‘Azamet: büyüklük
A‘dâl: eşitler, denkler, müsavîler
Âb-keş: su çeken, saka, kadeh sunucu, delikli kevgir
Ağmâz: göz yummalar, göz kırpmalar
Ağnâm: koyunlar, keçiler
Ağrâr: tecrübesizler, acemiler, kolay aldananlar
Âh: kardeş, birader, dost
Akmişe: kumaşlar, dokumalar
Alâca: çeşitli renkte pamuk ipliklerle el tezgahlarında dokunan bir kumaş
Âmed ü şüd: geliş-gidiş, varıp gelme, geldi-gitti
Ârâm: durma, dinlenme, yerleşme, eğlenme
Ârâyiş: süs, ziynet, süsleme
Âsaf: vezir
Âsâr: eserler, intikamlar, öç almalar, adetler
Âsiyâb: su değirmeni
Âsûde-gî: rahat, huzur, asayiş
Âyîne: ayna
Âyende ve râvende: gelen giden
‘Azîmet: kesin karar vermek, yola çıkmak, gitmek
Azvây: acı bir bitki

- B -

Bâc-dâr: gümrük resimlerini toplayan tahsildarlar
Bacaklû: Felemenk altınına verilen isim
Bâdî: sebep, vesile, yaratan
Bagteten: ansızın, birdenbire, isyan, zulüm
Bakkâm: has ve tabii olmayan kumaş boyası
Balgamî: balgam renginde kehrübâ gibi dalgalı taş
Bârgîr: yük taşıyan, beygir
Bârî: hiç olmazsa, bir defa, hususu ile
Basma: beyaz dokunup ba‘dehu renk ve çiçekler basılmış pamuk, ince mensucat.
Batman: eski ölçülerden olup iki okkadan sekiz okkaya kadar yer yer değişir; halen kullanılan sekiz kilodur
Battâl: hükümsüz, işsiz, faydasız, kullanılmaz olan, boş, pek büyük
Bedîhî: aşikâr, belli ve açık olma, ansızın zuhur eden
Bendî: esir, köle
Ber-minvâl-i muharrer: yazıldığı üzere
Ber-mûceb-i: gereğince, icabına göre
Ber-mu‘tâd: alışıldığı üzere
Berûz: zahir olmak, zuhur etmek, görünmek
Beştemâl: genellikle hamamlarda belden aşağısını örtmek için kullanılan banyo havlusu
Bevs: öpmek
Beylerbeyi: mîr-i mîrân ile eş anlamlı olup beylerbeyliğin genel valisi; sancak beylerinin başı
Bezek: süs, ziynet,
Bezl: bol, bol bol verme, esirgemeden vermek
Bi’r-i mâ’: su kuyusu
Bî-kes: kimsesiz
Bilâd: beldeler, şehirler
Bî-iştibâh: şüphesiz, şeksiz
Bi-şarti-en: şartıyla, şartı ile
Bî-şumâr: sayısız, pek çok
Bî-vech: sebepsiz
Bî-zâr: bıkmış, usanmış
Bisât: döşeme, kilim, minder
Bûkâğı: kaçmaması için hayvanların ayağına takılan zincir, ucuna pranga bağlanan demir halka
Bûkca: içine çamaşır, elbise vb. koyup sarılan dört köşe kumaş

- C -

Câ’ir: mâni, engel, çok, zulmeden
Cebâbire: cebrediciler, zalimler
Cebe: zincirden veya halkadan örme zırh
Cehd: fazla çalışma, gayret, fedakârlık
Celîl/ Celîle: azim, büyük, mertebesi yüksek
Cemm-i gafîr/kesîr: yeterli sayıda insan kalabalığı
Cengâver: cenk etmede mahir; cenk-âver
Cerre: topraktan yapılan desti e bardak, ağaçtan yaptıkları su kabı
Ceste ceste: azar azar, parça parça, kısım kısım
Cevâb: sorulan şeye karşılık cevap vermek; reddetmek
Cevâb-ı bâ-savâb: doğru cevap
Cevr: adaletsizlik, haksızlık-etmek, zulüm, insafsızlık, eziyet

Cibâyet: vergilerin, devlet gelirlerinin tahsili
Cidd: çalışmak, ciddiyetle yapmak
Cûka: yünden dokunmuş kûmâş
Culhâ: dest-gâhda işleyen, bez vesaire mensûcât dokuyan, dokuyucu, nessâc
Cübbe: uzun ve bolca bir libas; sarıklı din adamlarıyla bazı yaşlı kimselerin giydikleri uzun üstlük
Cüllâh: çulha, dokumacı
Cürd: piyâdesiz (süvari)
Cüz'hân: belirli bir ücrete karşılık olarak camilerde namazdan önce ya da sonra veya türbelerde Kur'ân-ı Kerîm'den birer cüz okuyan her kimse.

- Ç -

Çapkûn: seri ve yorulmaz nev'den iyi bir at cinsi
Çâr-şeb: çarşaf, ferace
Çâtma: döşemelik bir kumaş cinsi
Çend-rûz: birkaç gün, (zf.) her ne kadar
Çîrçîr: içinde pamuk kozası ayırmak için kullanılan bir çeşit sepet
Çît: yazma, yemenî, ipekli ince bir kûmâş
Çûkadâr: çûhadâr, alaylarda ata binerek hünkârın arkasından giden ve yağmurluğunu taşıyan görevli, aynı zamanda hükümdarın kaftan ve kürklerine bakar
Çûl: kıldan ma'mûl kaba mensucat nev'i; kıldan veya yünden hayvan örtüsü

- D -

Dâniş: bilgi, ilim
De'b: bir işte devam ve iltizamla emek verip çalışmak, adet, usul, emir
Demm-i 'öşr: kan parası, kan cezası
Denâ'et: aslı olmamak, çok fena hareket
Dered: ağızda diş olmamak
Dervâ: şaşkın, hayran, lüzumu olan, gerekli
Dest-mâl: el bezi
Destâr: sarık, imame, başa sarılan tülbent
Deste: süpürge
Devâbb: binek hayvanları, hayvanlar
Dil-pezîr: gönlün kabul edeceği, makbul
Dîmî: sıkı dokunmuş bir tür pamuklu kumaş
Dîmûs: Arabistan'da öşür kelimesi karşılığı olarak kullanılan tabir
Dirhem: ağırlık ölçüsü olarak 14 kırat (şer'î dirhem) yani 3.125 gramdır; Örfî dirhem ise 16 kırattır
Disâr: ziyâdelik, çokluk, bolluk (Farsça kaidesi ile yapılan sıfat terkiplerinde kullanılır)
Dönüm: yürümek adımı ile eni ve uzunu kırk adım yer, 919.30 metrekare
Dizdâr: kale muhafızı, kale ağası
Du'â-gûyî: duacılık, dua edicilik
Dûge: genç inek
Dûhân: bir sipahinin tîmârına kışlamak için gelip yerleşen fakat ziraat yapmayan Yörük veya hariç raiyyetin ödediği bir vergi; tütün

- E -

E'azz: daha aziz, daha şerefli, azizler
Ebda': ziyade bedi' ve güzel, daha çok dikkati çeken
Ebtâl: boşu boşuna, en boş, yiğitler, cesurlar
Ecil: sebep, için, dolayı...den
Ed'iyye: dualar
Efzûn: fazla, çok ziyade
El-hâletü-hazihi: şimdiki halde, bugünkü halde
Emek-dâr: emeği geçmiş; kıdem ve mükâfata hak kazanmış memur, hizmetçi
Emlâk: mülkler, insanın tasarrufunda bulunan yerler
Emsâr: büyük şehirler, memleketler
En'âm: deve, sığır, koyun gibi hayvanlar
Enhâ': taraflar, yollar, yanlar
Enîka: güzel, ince, ahsen
Entârî: genellikle tek parçalı kadın giyeceği; çamaşır üzerine giyilen bol kadın elbisesi
Erbâb: sahipler, bir işin ehli
Erdeb: bir ağırlık ölçüsü olup Arap ülkelerinde kullanılan ve İstanbul kilesiyle dokuz kileye denk
Esb: at, beygir
Eşhür: aylar
Eşirrâ': çok şerliler, çok kötü insanlar
Evtâd: direkler, kazıklar
Eyvân: köşk, büyük salon/sofa, salon
Ezyed: çok ziyade, daha fazla

- F -

Fâhûra: çömlek/çini atölyesi
Fakr ü fâka: yoksulluk
Fâriğan 'anü'ş-şevâgil: işlerden feragat etmiş, belirli bir işle uğraşmama/-mayan
Faysâl: karar, hüküm, hall
Fe's: ikiyüzlü balta
Fe-emmâ: buna gelince, kaldı ki; amma
Fehvâ: mânâ, mefhum, anlam
Fındık altını: 3. Ahmed zamanında 23 ayar ve 3,4575 gram ağırlığında kesilen altın para.
Fî-mâ-ba'd: bundan böyle, bundan sonra
Filinta: namlusu kısa, kurşun atan bir çeşit tüfek
Fûm: sûm = sarımsak
Fursât-yâb: eline fırsat geçen, fırsat bulan
Fuzûlî: işe yaramayan, boşu boşuna; haksız olarak fiile çıkarılan iş
Fürû: geride kalmış, beceriksiz, aciz
Fürûht: satım, satış
Fütûr: ümitsizlik, yeis, gevşeklik

- G -

Gaddâre: pala nev'inden bir silah
Gadr: merhametsizlik, vefasızlık

Gallâ: kazanç/kâr getirmek, arazi vb. ürün vermek
Galle: mahsûl geliri, ekin, gelir, akarât kirası
Gâra: saldırı, akın, baskın, hücum, istilâ
Gâret-ger: yağmacı, çapulcu
Gâşiye: perde, örtü
Gâyet: nihayet, son
Gayr-ı ez: -den başka
Gazab-nâk: öfkeli, hiddetli, kızgın
Geşt ü güzâr: gezme, gezip tozma, geçme
Gezend: zarar, ziyan, hasar
Girîbân: elbise yakası
Giriftâr: tutulmuş, yakalanmış
Gûcen: kerkeneze benzer arkası yeşil ve karnı beyaz bir kuş
Gûn-â-gûn: türlü türlü, renk renk
Gurre: Kamerî ayların ilk günü
Gûş-mâl: yola getirme, tedip etme, ihtar etme
Güşâd: açılış, açma, açılma
Gûşt: et, lahm
Gül-âb-dân: çiniden, gümüşten veya altundan yapılan içine gül suyu konulan kap; gül suyu serpmek için kullanılan, ağzı emzikli, armut biçiminde küçük kap
Güvez: mora çalan kırmızı
Güzerân: geçen, geçici, geçme
Güzeşte: geçen, geçmiş olan, geçmiş
Güzîde: seçilmiş, beğenilmiş

- H -

Habâset: pislik, murdarlık, kötülük
Hâbiye: küp, kuyu, küçük havuz
Hacr: men'etmek, birisine bir şeyi yasak etmek
Hadd: hudut, şeriatça verilen ceza, son derece, insana arız olan şiddet ve titizlik
Hadd-i efzûn: haddinden fazla, sınır aşma, ölçüyü geçme
Hafiyyeten: gizli, gizlice, saklı olarak
Hakâret: küçüklük, hor ve hakir görmek, küçümseme, itibarsızlık
Hâkim-i hâsim: bir kararı derhal hükme bağlayan, kesip atan hâkim
Hakk-ı şüf'a: satılık bir mala ortak veya komşu olanın, aynı para ile satın almak üzere başkalarına tercih olunması hakkı
Hallâk: berber
Hâm: işlenmemiş, üzerinde çalışılmamış, acemi kimse
Hamâ'il: kılıcı bele bağlamaya yarayan kayış, kılıç kayışı
Hamân: çalı türü bir süs bitkisi
Haram: zevce, eş, karı
Harb: mahvolma, yıkılma
Hâre: bir cins dalgalı kumaş
Harîd: ayrı, tek
Harîr: ipek
Hasârât: ziyan ve zararlar
Hâsim: kat'eden, kesip atan
Hasm: kat'î olarak bir meseleyi halledip neticeye varma
Haşa: süslü at eyeri, eyerin altına konulan kalın kumaş
Hatar-nâk: korkulu, tehlikeli, emniyetsiz
Havâss: has kelimesinin çoğulu, herkesin hürmet ettiği büyük zevat
Havân: içinde çeşitli şeylerin dövülüp ufalandığı ağaç, maden veya taştan yapılmış çukurca kap
Hayeviyyet: hayat, hayatiyet, faaliyet
Hayme-nişîn: çadırda oturan, göçebe
Hayr-hân: iyiliğe çağıran, iyi okuyan
Hazer: zarar verebilecek şeyden çekinme, korunma
Hazerât: hazret'in çoğulu; saygı saymak üzere büyüklere verilen unvân
Hâzır: korkup çekinen, hazer eden
Helâk: yıkılma, bitme, mahvolma, azap, korku
Hem-dest: birlikte çalışan, ortak, arkadaş
Hengâm: zaman, vakit, sıra
Her-bâr: her defa, her kere
Hetk: rezil olmak/etmek, yırtma
Hevâ-dâr: nefsine uymuş, küstah, etrafı açık
Hıkr: toprak vergisi, yer, arazi, (hukr: bir kişiye ait yer, arazi)
Hılâl: kürdan, iğne, şişe benzer şey
Hîn: an, zaman, vakit, sıra, kıyamet
Hışt: küçük mızrak şeklinde, ortasında ipten örtülü bir halka olan ve orta parmağa geçirilerek atılan eski bir savaş aleti
Hıtta: başkasının üzerinden suçluluğu kaldırmak, diyar, ülke, memleket
Hıyâm: çadırlar
Hicr: men'etmek, bırakmak, şer'an haram olan şey
Hîn: ân, zaman, vakit, kıyamet
Hirmen: harmen; harman; hububatın samandan ayrılması için edilen ameliyat
Hurc: heybe, torba, kese, sırt çantası
Hurdavât: kilit, çivi gibi ufak tefek madeni eşya
Husemâ': düşmanlar, muhalifler
Husûl-pezîr: meydana gelmiş, hâsıl olmuş
Huşûnet: kabalık, sertlik, inatçılık
Huzzâr: bizzat bulunanlar, huzurda, meydanda olanlar
Hüccet: delil, bir iddianın doğruluğunu ispat için gösterilen resmî vesika
Hüveydâ: aşikâr, belli, zahir

- I -

Irsî/ırsiyye: miras ile ilgili; anadan, babadan, akrabadan geçmek
Isdâr: çıkarma, çıkarılma, geri döndürmek

Istıbâr: sabretmek, dayanma, katlanma
Itlâk: salıvermek, bırakmak, serbest bırakmak, cezadan kurtarmak

- İ -

'İnân: idare etme, yürütme
İ'lâm: bildirmek, belli etmek, mahkeme hükmünü bildiren resmî karâr yazısı
İ'tisâb: sinirlenme, asabileşme, kanaat etme
İbkâ': azletmeyip yerinde bırakmak
İbrîk: abdest almak için kullanılan kulplu su kabı
İbrişim: ipek ipliği, bükülmüş ipek
İbtidâ': başlangıç, evvel
İbtihâc: bolluk, bereket
Îcâre: kirâ, gelir, irat
İftâ': fetva vermek
İhâfe: korkutma, ürkütme, havf ettirmek
İhâle: bir işi birisinin üzerine bırakmak, bir işi en münasip bulunan bir istekliye vermek
İhrâm: hacıların örtündükleri dikişsiz elbise, büyük yün çarşaf
İhtilâk: uydurup söyleme, palavra, iftira
İhzâriyye: aleyhine açılan dava münasebetiyle getirilen şahıslardan, gönderilen mübâşir veya muhzırın masrafı karşılığı olarak tahsil edilen para
Îkâ': meydana getirmek, vuku buldurmak, yetiştirmek
'İkâb: şiddetli azap, eziyet
Îkâz: gafletten kurtarmak, uyandırmak
İktisâm: bölüşmek, paylaşmak
İktisâr: sözü kısa kesmek, kısaltmak
İltizâm: devlete gelir getiren kaynakların bedel karşılığında şahıslara verilmesi
İmdâd-ı hazariyye: muharebe olmadığı zamanlarda bütçe açığını kapatmak için ahaliye tarh ve tahsîl olunan vergilere verilen addır
İmrâr: geçirmek
İmtisal: uymak, muvafakat ve mutabakat etme
İnbâ': haber verme, tebliğ etme
İnkıyâd: boyun eğme, teslim olma, itaat etme
Îrâd: gelir, kazanç, getirmek, söylemek
İrâhe: rahatlandırma, rahat ettirme
İrsâliyye: makbuz, herhangi bir yere gönderilen eşya veya malların listesi
İrtiyâb: duraklama, şüphelenme, tereddüt
İsâl: ulaştırmak, yetiştirmek
İsnâ': değerini yükseltme, yükseltmek, bir sene bir yerde kalmak
İsti'bâr: ibret alma, ders alma
İsti'lâm: yazı ile bilgi isteme, bilgi edinmek için yüksek bir makamdan alt makama sorulma
İsticlâb: çekme, celp etme
İstidâne: borç alma, alınma, ödünç alma
İstimrâr: devam, sürüp gitmek
İstîsâl: kökünden koparıp çıkarma
İstishâb: yanına elma, birlikte götürme, beraber götürme
İstisvâb: beğen-il-me, doğru, makul görme
İstişhâd: şâhid getirme, şehadetine müracaat
İşâ'a: bir haberi aymak, duyurmak
İtmi'nân: emin olma, şüphe ve tereddüt etmeme, muhakkak bilme
İttika: sakınmak, çekinmek
İzâ'a: bir şeyi zayi etmek, kaybetmek
İzâha: kaldırma, açma

- K -

Kâdî: Peygamber nâmına suçluyu ve suçsuzu ayırıp şeriatla hükmeden hâkim
Kâdî-'asker: ordu kadısı, Dîvân-ı Hümâyûn üyesi olup yargı ve eğitim teşkilatının sorumlusu
Kâffe: hep, bütün, cümle
Kaftân: çoğu ipekten yapılan, bir tür uzun süslü üst giysisi
Kâim-i makâm: birinin yerine geçen, yerini tutan; bir kaza idare eden mülkiye memuru
Kâkûm: Kuzey bölgelerinde yaşayan sansara benzer siyah kuyruklu, derisi makbul bir hayvan
Kal'a-bend: bir kale içinde yaşamaya mahkûm olmuş olan
Kalemiyye: bürokrasi mensupları olan kimseler, yazı karşılığı olarak alınan para
Kâm: devenin ağzını bağladıkları şey, içine silah saklanan kap
Kâm-yâb: İsteğine kavuşmuş, muradına kavuşmuş olan, bahtiyar, mutlu, bekâm
Karâr-dâde: durgun hale gelmiş, kararlaşmış, karar verilmiş
Kârbân: kervan
Kâr-güzâr: elinden iş gelen, becerikli
Karîn: yakın, akraba, padişahın daimi surette yakınında bulunan
Karnen ba'de karnin: devirden devire, karndan karna
Karsak: köpekgillerden, soluk kahverengi, karnı beyaz tüylü, kısa kulaklı, postundan kürk yapılan bir memeli türü
Kasîr: kısa, ufak boylu
Kassâm: vârisler arasında miras malını taksîm eden ve küçüklerin hakkını koruyan şeriat memuru
Katremiz: kavanoz
Kavvâs: oklu asker, okçu, ok yapan; banka, konsoloshâne, sefârethane gibi yerlerde kapıcılık, bekçilik eden kimse
Kavvâsiyye: oklu askerin/bekçinin aldığı ücret
Kayd-şüdd: kaydedildi
Kayyım: belli durumlarda, bir malı yönetmek veya bir işi görmek üzere atanan kimse

Kazıyye: hüküm, karar, hükmeylemek, hükümet
Kazzâz: ipekçi, ipek işleyen kişi, ipek satan
Kebe: çobanların ve köylülerin giydikleri yünden bir nevi aba
Keçe: yapağı veya keçi kılının dokunmadan yalnızca dövülmesiyle elde edilen kaba kûmâş
Ke-enne: güya, sanki, sözde
Keff-i yed: el çekme, karışmama
Kefgîr/ Kefkîr: köpük tutan, kevgir
Kefîl: birinin bir şeyi yapması gerekirken yapmadığı takdirde o işi yapmayı kendi üstüne alan kimse
Kefş-ger: ayakkabı yapan kimse
Kelîm: kendisine söz söylenilen, kendisine hitap olunan; söz söyleyen, konuşan
Kemâ-kâne: eskiden olduğu gibi
Kemmiyet: kemiyet, miktar, sayı, az veya çok oluş
Kenif: koruyan, tuvalet, ayakyolu
Kerm-sûd/kerem-sûd: bir tür ipekli kumaş; alaca gibi Halep'te dokunan bir kumaş
Kerrâke: yünden ve softan ince cübbe
Kesr: kırmak, parçalamak, parçalara ayırmak
Keşân: çekiciler, çekenler, çeken
Keşîde: çekilmiş, yazılmış, tertip edilmiş
Kethüdâ yeri: herhangi bir kethüdaya vekâlet veya muavinlik eden kimseye verilen isim, devlet merkezi dışında bulunan yerlerde bulunan kapıkulu süvarisinin o mıntıkadaki en büyük âmiri
Kett: mal kazanıp yığan (kimse)
Kettân/Keten: lifleri dokumacılıkta, tohumları çeşitli hastalıkların tedavisinde kullanılan bir bitki
Kevâr(e): meyve veya üzüm küfesi, petek
Keven/Geven: baklagillerden, kimi türlerinden kitre adı verilen bir zamk elde edilen, dikenli bir çalı
Keyd: tuzak, kötülük, hile, menetmek, cenk etmek
Kınne: hurma lifinden yapılan urganın sağlam ve dayanıklı olması
Kırmîd: pişmiş kiremit
Kıvâm: olgunluk derecesi, bir şeyin nizamı
Kıyye: okka, dört yüz dirhem
Kibâr: büyükler, büyük rütbeliler
Kîlâr: kiler
Kirbâs: bez; kumaş, keten veya pamuk ipliğinden dokunan ham bez
Kitre: kevenden elde edilen bir zamk
Kizîr: köy muhtarının yamağı hükmünde olan; köh kâhyası
Kolluk: muhafaza-i emniyet ve asayişe memur asker bölüğünün mahal-i ikameti, merkezi, karakol
Kurâ: Köyler, karyeler
Kût: erzak, yiyecek, gıda, azık
Kutnî: pamuk ve ipekle dokunmuş çiçekli kumaş
Küleng: turna kuşu
Külliyyen: tamamen, tamamıyla
Kürde/ Kûrde: şiş gibi bir çeşit ince kılıç
Küşâd: açış, açma, ilk açılış merasimi
Küşne: kara burçak

- L -

Lâ-büdd: çok lazım, gerekli, mutlaka
Lakîn: abdest almak için kullanılan kap
Lâşe: leş
Lengerî: büyük bakır sahan
Leyte vü la'alle: bahane üretmek, bugün yarın diye geçiştirmek
Li-eb: baba bir (kardeşler)
Libâde: kısa hırka, yağmurluk
Livâ': kaza ile vilâyet arasında sancak-beyleri tarafından yönetilen bir idare makamı
Lusûs: hırsızlar

- M -

Mâ-beyn: ara-daki şey, aralık
Mâ-hasal: hasıl olan, meydana gelen, netice, sonuç
Madâ-mâ-madâ: geçen geçti, olan oldu, geçmişi unutmalı
Madrûb(e): vurulmuş, damgalanmış
Mâ'iliyyet: meyillik, eğiklik
Makreme/Makrama/Mıkrama/ Mahrama: bazı köylü kadınların başlarına sardıkları nakışlı örtü, sofra havlusu; kadınların sokağa çıkarken manto üstüne örtündükleri işlemeli geniş örtü; el bezi; pamuk, yün ve ketenden el tezgâhlarında dokunan bir kumaş; iplikleri elde örülerek, düğümlenerek yapılan oldukça kalın dantel
Mâlâ-kelâm: diyecek yok, söz götürmez
Ma'mûlün-bih: kendisiyle amel olunan, yürürlükte olan, hükmü geçer
Ma'saracı: üzüm, susam, harnup ve zeytin gibi ürünlerin sıkılması ile uğraşan kimse
Mankâl: mangal
Mansıb: devlet hizmeti, memuriyet
Mârru'z-zikr: yukarıda zikri geçmiş olan
Matbah: mutfak
Mazâmîn: ödenmesi lazım gelen şeyler, manalar, kavramlar
Mazmûn: mefhum, mana; gasp, telef veya zulüm sebebi ile ödenmesi lüzum etmiş şey, ödenmesi lazım olan
Me'mene: sağlam, güvenilir, emin yer
Me'vâ: yurt, mesken, mahal, makam
Meberrât: hayır kazanmak için yapılan işler
Mebi': satılmış şey
Mebrûr: makbul, hayırlı, beğenilmiş
Meccânen: ücretsiz, bedava
Mechûd: çalışmış, uğraşmış
Meczûm: kat'i niyet edilmiş, kat'i karar verilmiş
Medâr: sebep, vesile
Meferr: kaçılacak yer

Mehbit: inilecek yer, bir şeyin indiği yer
Mekkûk: bal, yağ, şarap veya un, tuz gibi kuru maddelerin tartılmasında kullanılan, 10 İstanbul kilesine karşılık gelen bir ölçü; 7-19 litre arasında değişir
Meks: durma, bekleme
Memerr: geçilecek yer/yol/geçit/cadde
Menzil: inilen yer, konulacak yer, ev
Merâci‘: müracaat edilerek başvurulacak kimse veya yerler
Mercû: rica olunan, ümit edilen
Merreten ba‘de uhrâ: tekrar, diğerinden sonra
Mertebânî: Mertebân'da yapılan bir cins çanak çömlek, büyük bakır kap
Mertek: yapıda kullanılan dört köşe veya yuvarlak, kalınca sırık
Mestûr: yazılmış, satırlanmış
Mesâha: genişlik, genişlik ölçme
Mesâlih: işler, maslahatlar
Mesfûr: yazılmış, adı geçmiş; daha ziyade hakaret görmesi icap eden aşağılık kimseler hakkında kullanılır
Mevâşî: davar, koyun, keçi, inek ve öküz gibi hayvanlar
Meveddet: dostluk, sevgi, muhabbet
Mevhûm: aslı olmaksızın vehm ve hayalde vücut bulan
Mevkûfât: (bir zaman için) bekletilmiş/tutulmuş mal veya para
Mezbûr: adı geçen, ismi yukarıda geçen
Mezrû‘ât: ekili olan şeyler, ekili yerler
Mîh: büyük çivi, çivi; Çâr-mîh: dört çivi
Mıntaka: muayyen bir yer, taraf, bölge
Micrefe: kürek, tırmık
Mihmân: misafir
Miknet: güç, kuvvet, kudret
Mîr-âhûr: sarayın ahır müdürü, sarayda at işlerine bakan memurun unvanı
Miskâl: 24 kıratlık (4,5 gramlık) bir ağırlık ölçüsü
Miyân: orta, ara, vasat, bel
Mu ‘anven: isim sahibi, meşhur, unvanlı
Mu‘ârız: bir şeyden yan çizen, karşı gelen
Mu‘âtib: tekdir eden, azarlayan
Mu‘temedün ‘aleyh: kendisine güvenilen kimse
Muhallefât: ölen bir kimsenin bıraktığı şeyler, metrukat
Muhassal: tahsil olunan, toplanılmış
Muhassıl: hâsıl eden, devlete ait vergilerin (cizye, aşar, imdâd-ı seferiyye, adet-i ağnâm, hazariyye, bedel-i nüzûl, ispençe, avârız, salariyye, mukabele) tahsilini yapan görevli
Muhlis: katıksız, halis olan, samimi ve itikadı doğru olan
Muhtesib: kanundan ziyade idari ve örfi işler için karar veren, belediye işlerine bakan memur
Mukarrer/ Mukarrere: kararlaşmış, şüphesiz, bildirilmiş
Mukâta‘a: muayyen bir kira karşılığında arazinin kesime verilmesi, ekilen toprak için verilen muayyen vergi
Mukatta‘ât: kat‘ edilmiş kesilmiş
Munkarız: kesilen, sönen, biten, zürriyeti tükenmiş
Murâbahacı: malı kâr ile satan kişi
Murabba‘: dört köşeli şekil/tahta
Murâfık: refakat eden, beraber bulunan
Musâfât: samimi ve halis dostluk, yardım, koruma
Musahhah: tashih edilmiş, yanlışları düzeltilmiş
Muslih: ıslah eden, iyileştiren, düzelten
Muşamma‘: muşamba, bir tarafına kauçuk veya yağlı boya sürülerek su geçirmeyecek duruma getirilen kalın bez
Mutabassır-âne: açıkgözlüye yakışır bir halde
Mutâf: mûtâf; keçi kılından dokunmuş veya örülmüş şey; kıldan çul vesaire dokuyan veya satan adam
Mutasarrıf: tasarruf edeni vilâyetten küçük olan sancağın en büyük idare amiri
Mutayyiben: sevindirilerek, gönlü hoş edilerek
Mutma'înn(e): emn, içi rahat, şüphesi kalmamış
Muttasıf: nitelenen, tanımlanan, (özelliğini) kendisinde bulunduran
Muvakkat: geçici, devamlı olmayan
Muzâfât: bir şeyin ekleri, ilaveleri; bir merkezin şubeleri, kolları
Mübâ‘adet: uzaklaşma, birbirinden uzaklaşma, soğuk durma
Mübâşir: Mahkemede kapıcılık edip şahit ve maznûnların ismini çağırarak mahkemeye yardım eden kişi, geçici bir vazife alarak merkezden bazı emirleri götüren
Mübeyyen: açıklanmış, beyaz ve izah edilmiş
Mübtegâ: arzu ve talep olunan şey
Mücânebet: çekinme, sakınma
Müctirr: geviş getiren hayvanlar (deve, geyik, sığır, koyun, keçi, manda, zürafa, ceylan)
Müdde‘î/müdde‘iyye: iddia eden, davacı
Müfevvez: sipariş ve ihale olunmuş
Müft: beleş, bedava
Müheyyâ': hazırlanmış olan
Müjde-gân: müjdeye karşılık verilen bahşiş veya hediye
Mükârî: katırcı, kira ile hayvan işleten
Mümahhas: arıtılmış
Mümâtala: vadeyi borcu uzatıp geciktirmek
Mümellek: devrolunan/ temlik olunan şey, mülk olarak verilmiş

Münâfese: birbirine karşı nefsâniyyet gösterip hased ve rekabet etme
Münâsafa: yarı yarıya paylaşma, iki eşit parçaya ayırma
Münhedim: yıkılmış, harap olmuş
Münîr: nurlandıran, nur/ ışık veren
Münkatı': kesilmiş, kesilen, ayrılan
Müntakil: intikal eden, geçen, taşınmış olan
Mürâ'ât: saygı göstermek, korumak, saklamak, bir işin akıbetinin ne olacağını gözetmek
Mürafa'a: fasl-ı dava için mahkemeye müracaat, hasmı mahkemeye celp ve davet ettirme
Mürd: ölmüş, ölü, gebermiş
Mürtezika: ulufe sahipleri
Müsellah: silahlanmış, silahlı
Müstahsen: beğenilen
Müstakarr: karar bulan, kararlı, karargâh
Müste'men: ecnebi tebaasından olan, kendisine aman verilmiş olan
Müstedâm: devamlı, sürekli, devamı istenilen
Müstetâb: iyi, güzel, âlâ
Müş'ir: haber veren, bildiren
Müşâhere: aylıkla tutma, kiralama
Müşâr: işaret olunan, işaretle gösterilen
Müşrifü'l-harâb: harap olmaya ve yıkılmaya yüz tutmuş
Müştemilât: bir şeyin içine aldığı/kapladığı şeyler
Müte'accib: şaşakalan, şaşan
Müte'ayyin: karar verilmiş, belli, aşikâr ve meydanda olan
Müte'azzir: meydana gelmesi zor olan, özürlü olan
Müteheyyi': hazırlanmış, hazırlanan, hazır
Müterâfi': duruşma için hâkime giden
Müterâhî: yavaş hareket eden, ağır davranan
Mütesebbit: sebat eden, dayanan
Mütesellim: vali ve mutasarrıflar adına vergi toplamakla görevli memur
Müzâhim: zahmet ve sıkıntı veren, zıt gelen
Müzevvere: fitne, dedikodu, uydurulmuş, düzme

- N -

Na'y: ölüm haberi getirmek
Nâfe: tilki ve sair hayvanların karın kısmından elde edilen kürk
Naip/Nâ'îb: Padişah, vali ve kadı gibi devlet adamlarının temsilcisi, vekili veya yardımcısı. Taşrada mukataa gelirlerinden elde edilen paraların konduğu sandıkları koruyan görevli. Şeriat hâkimi olan kadı vekili
Nâ-bercâ: belirsiz, görünmez olan
Nâ-hemvâr: düz olmayan, uygunsuz, uymayan
Nakdine: hazır ve peşin para, kıymetli ve değerli mal
Nâ-marzî: beğenilmeyen, arzu ve isteğe uygun olmayan
Nân-pâre: ekmek parçası, bir lokma ekmek, geçime yarayan iş
Nazîr: benzer, eş
Nedâmet-keş: pişmanlık çeken, pişman olan
Nefs-i Antakya: Antakya'nın içinden olan kimse, Antakya'ya ait
Nehb: yağma-cılık, çapul
Nehzât: hareket, davranma, kalkışma, yola çıkma
Nemâ: faiz, artmak, çoğalmak, gelişme
Nesîk: süslü, bezenmiş, düzenli
Niyâz-mend: ihtiyacı olan, muhtaç, yalvaran
Nukûd: akçeler, paralar, nakitler
Nûgî: Anadolu'da ortaçağda kullanılan bir ağırlık ölçüsü birimi; bir çeşit kepçe olup 200 dirhemlik yani yarım okkalık bir ağırlık ölçüsü
Nush: nasihat, öğüt
Nümâyân: görünen, aşikâr olan
Nümûde: görünmüş, gösterilmiş
Nüsk/ Nüsük: kurban, hac ile ilgili ibadetler
Nüvvâb: naibin çoğulu
Nüzûl: iniş, inmek, konaklamak

- O -

Okka: dört yüz dirhem ağırlık, (yaklaşık 1,280 gram)

- P -

Palanka: ağaç ve toprakla yapılmış, etrafı hendekle çevrilmiş küçük hisar, küçük kale
Pârçe: ufak şey, küçük nesne, parça
Pây-mâl: ayakaltında kalmış, çiğnenmiş, mahvolmuş
Pâ-zede/ Pây-zede: çiğnenmiş, ayaklar altında kalmış
Penbe: pamuk
Pend: nasihat, öğüt
Perverde: terbiye görmüş, yetiştirilmiş, beslenmiş
Pes: öyle ise, imdi
Pesen-dîde: beğenilmiş, seçilmiş
Peymân: and, yemin, ahitleşmek, muahede
Pezîrâ: kabul eden
Piş-gîr: havlu
Piştov/Biştov: tabanca
Pişvâ: reis, imam, hâkim

- R -

Rasânet: sağlamlık, dayanırlık
Ravh: rahatlık, rahmet ve kolaylık
Re's: baş, kafa, reis
Reddiye: bir mesele hakkında zıt karşılık, cevap
Refîk: ortak, arkadaş, eş, yardımcı, yoldaş
Rehâvet: ihmalkârlık, tembellik
Reh-nümâ: yol gösteren, kılavuz
Remîde: çekingen, korkmuş, ürkmüş

Rencîde: kırılmış, incinmiş
Revgân: nebâtî veya hayvanî yağ
Rîg-dân: rıh hokkası
Ribh: kâr, kazanç, fayda, faiz, nemâ
Rikâb-ı hümâyûn: padişahların bir yere gittiklerinde maiyetinde bulunanlar için kullanılan bir deyim
Rişme: zincirden gem
Rişte: iplik, tel, hayt
Rûşen-zamîr: gönlü aydınlık, hakikatleri bilen
Ru'ûnet: insana ağır gelecek hallerde bulunma, bönlük
Rûz: gün
Rûz-ı Hızır: Milâdî takvime göre 6 Mayıs gününe karşılık gelen Hıdrellez günü
Ruz-nâmçe: hazine gelir ve giderlerinin günlük olarak kaydedildiği defter
Rüşd: bülûğa ermek, kişinin akıl ve idraki kavi ve tedbiri metin olmak

- S -

Sabâvet: çocukluk, sabilik
Sâbık: geçmiş, önceki, zamanca veya rütbece ileride olan
Sâdd: men eylemek, yüz çevirmek, birini bir şeyden vazgeçirmek, fikir, niyet, yakınlık, konuşulan husus
Sahtiyân: terbiye edilmiş keçi derisi veya dana gönü, boyanmış, cilalanmış deri
Sâlyâne: yılda bir alınan vergi, Tanzimat'tan önce bir kısım memurlar ile müstahdemlere yıllık olarak verilen ücret
Sarâhaten: açıktan açığa, açık ve sarih olarak
Sarrâc: eyer ve sâir at takımı yapan ve satan adam
Sarrâfiyye: sarraflık hakkı, sarraflığa ait
Savâb-dîde: doğru ve haklı görülmüş, beğenilmiş
Savb: taraf, yön, cihet
Sebb: küfür, sövüp saymak
Sebet: saz, kamış veya ince dallardan örülerek yapılan genellikle sapı olan yiyecek ve eşya taşımak için kullanılan kap
Selh: Her ayın son günü
Ser-i mû: pek az şey, kıl ucu
Serika: çalınmış, çalınmış şey
Sezâvâr: uygun, münasip
Sıgâr: küçükler
Sıyânet: koruma, korunma
Si'r: fiyat, paha, değer, kıymet, ücret
Sicîm: kınnaptan kalınca ve örülmüş kaytan gibi ip
Sikâ: güvenilir ve inanılır kimse
Sikât: inanılır kimseler, kendilerine güvenilen kimseler
Sikke: (Mevlevî) külâh
Sîm: gümüş
Sincâb: ağaçlarda yaşayan kemirici küçük hayvanın kurşunî tüylüsü; bu hayvanın postundan mamul kürk
Sîne-bend: göğüs bağı sütyen
Sivâk: misvak, dişini yıkamak
Siyâb: giyecekler
Siyâdet: seyyidlik
Sû-bâşı: belediye memurlarının gördükleri işleri gören ve kasabaların idaresi başında bulunan memurun unvanı
Sûk-ı Sultânî: eskiden bedestende on bin kuruştan fazla değerde bulunan mallar için müzayede yapıldığı belli günler (Perşembe) olup bunlara sultan da katıldığı için bu ad verilmiş; kasaba ve şehirlerdeki mezat yerlerine de aynı ad verilmiştir.
Sumak: heybe, yaygı, kolan, kuşak yapımında kullanılan bir dokuma türü
Sûzek: süzgeç
Sühûlet: kolaylık, yavaşlık, paraca kolaylık, nazik muamele
Süknâ: oturacak yer, mesken
Sünbül: Antakya Kazası'nın nahiyelerinde kullanılan ve 14.86 kg'a karşılık gelen ölçü
Sütûde: övülmüş, methedilmiş, övülüp methedilmeye değer

- Ş -

Şa'îr: arpa
Şâlî: Keşmîr keçisi kılı veya tiftikten dokunan ince kumaş
Şam'dân: şamdan, mumluk
Şâri': şeriatı meydana koyan, başlayan
Şâtır: vaktiyle vezirlerin yanında giden asker, hizmete koşup her işe hazır bulunan
Şâyak: dokunması verev ve dîmi suretinde ince ve kabaca çûka
Şâyeste: uygun, yaraşır, şayan
Şâyi'a: söylenti, yayılmış haber, mütevatir
Şekâvet: eşkıyalık, haydutluk, her çeşit kötülük içinde olmak, sıkıntıda kalmak
Şem': ışık, mum
Şenâyi': çok günahlı hareketler, kötü işler
Şeref-rîz: şeref veren
Şetm: sövme, sövüp sayma
Şikâk: nifak, ikilik, ittifaksızlık
Şikest: kırma, kırılma, yenilme, mağlubiyet
Şikke: balta cinsinden olan silahların sapı, girecek deliğe sıkışıp tutmak için sokulan çivi
Şirken: paylaşmak, bölüşmek, ortaklaşa kullanmak
Şiyem: huylar, tabiatlar
Şu'le: alev, ateş
Şufân: yulaf
Şunbul: sünbül olarak bilinen Antakya Kazası'nın nahiyelerinde kullanılan hacim ölçüsü, Antakya'daki sünbül, 14.86 kg'a tekabül eder

Şüf'a: bir malı müşteriye mal olduğu fiyata satmak
Şürûr: şerler, kötülükler
Şütûm: küfürler, sövmeler, sövüp saymalar

- T -

Ta'allül: vesile ve bahane bulma, bir işten kaçınma
Ta'âmiyye: yemeklik, yemek parası
Ta'tîl: kesmek, çalışmayı durdurmak, muattal bırakmak, terk etmek
Ta'lîl: sebep göstermek, illet, bahane
Ta'zîr: tehdit etme, hükümdar veya vekili tarafından tatbik edilen cezalar hakkında kullanılan bir ıstılah
Tâb: güç, kuvvet, takat
Tâbe: tava
Tâbkîr/Tâbkûr kolânı: haşayı eyere bağlayan kolan
Tâb-nâk: parlak, ışıklı, münevver
Tagallüb/Tegallüb: zorbalık, zorla hüküm sürmek, istila etmek, üstün gelmek, hilâf-ı hakk olarak musallat olmak
Tagayyür: değişmek, başkalaşmak, bozulmak
Tahassul: hâsıl olmak, husule gelmek
Tahbi'e/Tahbiye: gizlemek, saklamak
Tahlîs: bir şeyin hülasasını, özünü almak
Tahra: bir tür eğri budama bıçağı, orak biçiminde kesici alet
Tahrîr: yazmak, kaydetmek
Tahsîl-dâr: halktan vergi ve varidatı tahsil eden memur
Tahvîl: bir halden başka bir hale getirmek, döndürmek, dönüştürme, devretme
Taklîl: azaltma, azaltılma, indirme
Takrîb: aşağı yukarı ve tahmin ile kat'i olmayan şey söyleme, tahmin
Taksîm: bölme, parçalara ayırma
Talâk-ı selâse: İslâm hukukunda erkeğin karısını üç defa boşaması ile evliliğin kesin olarak sona ermesi
Tam'an: tama' ederek, hırsla isteyerek
Tansîf: yarı yarıya bölmek, ayırmak
Tarsîn: sağlamlaştırmak, bir şeyi tahkik etmek
Tasâduk: birbirine inanma
Taviyyet: insanın gönlünde gizli olan istek veya niyet
Tazayyuk: sıkışma, daralma, sıkışıklık
Te'cîl: başka zamana bırakma, acele etmeme
Te'dîb: terbiye verme, haddini bildirme
Te'hîr: geciktirme
Tebşîr: müjdelemek, hayır haber vermek
Tecemmülât: eşya, levazım
Tefahhus: inceden inceye araştırma
Tefvîz: birisine bırakma
Tehâvün: mühimsememek, ehemmiyet vermemek, ağır davranmak
Tehiyye: hazır ve amade kılmak, selam vermek
Tekâsül: üşenmek, gevşeklik, ihtimamsız davranmak, tembellik
Tekye: zikir veya ders için toplanılan yer, dervişlerin meskeni ve mâbedi
Telhîs: kısaltma
Temellük: mülk edinmek, sahip olmak
Temessük: Borç senedi, sıkıca tutma; hüccet ve delil izhar etme
Tencîz: sonuçlandırma, sözünü yerine getirme
Tenfîr: ürkütme, korkutma, galibiyetle hükmetme
Terâhî: gevşeklik, ihmal, işte gayretsizlik, gecikme, sonraya bırakma
Terkîm: rakam koymak, yazmak
Termîm: onarma, tamir etme
Tesâduk: onay, tasdik
Teseyyüd: yükseltme, sağlam olma
Tesvîf: sebepsiz olarak atlatma, geciktirme
Teşekkî: sızlanma, şikâyet etme
Teşmîr-i sa'îd: kolları sıvama, bir işe iyice adamakıllı girişme
Teşrîf: bir yere buyurmak, şeref vermek
Teşyîd: binayı yükseltip sağlamlaştırmak
Tetebbu': araştırıp tetkik etmek, öğrenmek
Tevcîh: birisini bir tarafa göndermek, rütbe vermek
Tevkîr: hürmetle anmak, ihtiram etmek
Tevliyyet: bir vakfın işlerine bakma vazifesi, mütevellîlik, sahib olunan malı peşin değeri ile başkasına tevcih etme
Tevzi': Pay ederek dağıtmak
Tezvîr: söze yalan karıştırma, yalan söze ziynet verme
Timur: demir
Tirhâl: yola çıkma, göç etme
Tombâk: altınla karışık veya altın kaplamalı bakır veya tunç, tonbâk
Tuvân: güç, kuvvet
Tüvânâ: güçlü, kuvvetli

- U -

'Ûd: sopa, değnek, dal, kamış, çubuk
Ûlâ: ilk, evvel, birinci, vezirlikten sonra gelen sivil rütbe
Ulak: berîd, tatar, posta
'Usret: zorluk, güçlük, darlık, sıkıntı

- V -

Vâfir(e): birçok, bol, çok
Vâhi(ye): ehemmiyetsiz, ahmak, saçma, manasız
Vakıyye: vukıyye, okka, dört yüz dirhemlik tartı
Vaktâki: ne vakit ki, o zaman ki, olduğu vakit
Vaşak: derisinden kürk yapılan hayvan ve bunun postuna verilen ad
Vaz': koyma, konulma, bırakmak, tayin etmek
Vefk: uygun gelme, muvafık olma, uyum, mutabakat

Vez‘: engel olmak, menetmek, düzeltmek
Vezzân: tartan, kantarcı
Vifâk: dostça bir fikir üzerinde birleşmek, barış, samimi anlaşmak
Vihâm: vahim olan şeyler
Voyvoda: Aslı Slavca olup asker sürücü manasındadır; Eflak ve Boğdan prenslerine verilen unvan; devlet tarafından iltizama verilen bir yerin vergilerini toplamaya memur edilmiş kimselerle vezirlerin kendi haslarının yıllık gelirini tahsil için gönderdikleri kimselere verilen unvan
Vücûh: bir memleketin ileri gelenleri
Vürûd: geliş, gelme, gelip yetişme

- Y -

Yâfte: bulmuş, bulunmuş, bulunan
Yâve: yalan, sahipsiz hayvan
Yemenî: Yemen işi başörtüsü
Yevmiye: gündelik, bir günlük çalışmanın neticesi alınan ücret
Yezdân: Cenâb-ı Hakk

- Z -

Zâd: azık, yiyinti
Zehâ’ir: zahireler, yiyecek, hububat gibi şeyler
Zahrî/Zahriyye: bir kâğıdın arkasına yazılan yazı, şerh; arkaya ait
Zâ’ir: ziyaret eden, görmeye, hatır sormaya giden
Zamân: kefillik, kefil olma, garanti; misliyyâttan olanın mislini, kıyemiyâttan olanın kıymetini vermek
Zâmile: yük hayvanı
Zamîr: bir şeyi gizlemek, bir şeyin iç yüzü, niyet
Zamm: bir şeye bir şeyi ekleme, artırma, katma
Zâyi‘: elden çıkan, kaybolan, zarar
Zecren: zorla, zorlayarak, ceza olarak, men ederek
Zehâben ve iyâben: gidip gelme
Zemân: zaman, vakit, çağ, devir
Zemistânî: padişahlar senede iki kere yeniçeri ağasından itibaren ocak ağalarına ve yeniçeri kâtibine üst elbisesi
Zer: sarı, altın, akçe
Zer‘: ekilmiş, ekme, tohum ekme
Zîb: süs, ziynet, bezek
Zîde kadruhu: Allah onun itibarını artırsın
Zî-kudret: kudret/güç sahibi
Zinhâr: asla, sakın, aman
Zirâ‘: kol uzunluğu (75-90 cm)
Zürrâ‘: ekinciler, ziraatçılar
Züyûf: sahte akçe/para, mağşuş akçeler
Züyûr: zîver; süs, ziynet

KAYNAKÇA

Kaynak Eserler

7 Numaralı Antakya Şer‘iyye Sicili

Âşık Paşazade, *Tevârîh-i Âl-i Osmândan Âşık Pâşâzâde Târîhi,* (Tashih: Müze-i Hümâyûn Hâfız-ı Kütüb Mu‘âvini Ali Beğ), Matba‘a-i Âmire, İstanbul 1332/1914.

Edirneli Mecdî Efendi, *Tercüme-i Şakâyık-ı Nu‘mâniye,* [y.y.y.], [y.y.] [t.y.].

Lütfî Paşa, *Tevârîh-i Âl-i Osmân*, Matba‘a-i ‘Âmire, (Musahhih ve Muhaşşisi: Âsâr-ı ‘Atîka Müzesi Kütüb-hânesi Hâfız-ı Kütüb Ali Beğ), İstanbul 1341/1922-1923.

Kânûn-nâme-i Âl-i Osmân, (Ahmed İhsan ve şürekâsı), [y.y.] 1329/1911;

Kâtip Çelebi, *Takvîmü’t-Tevârih*, C. 1, [y.y.y.], İstanbul 1146/1733.

Ansiklopediler

Acar, H. İbrahim, “Talâk”, *TDVİA*, C. 39, İSAM Yayınları, Ankara 2010, s. 496-500.

Akgündüz, Ahmed, “İslâm Hukukunun Osmanlı Devleti’nde Tatbiki: Şer‘iye Mahkemeleri ve Şer‘iye Sicilleri”, *Türkler Ansiklopedisi,* C. 10, (Edl.: Hasan Celal Güzel, Kemal Çiçek ve Salim Koca), Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2002, s. 54-68.

Aktan, Hamza, “Miras”, *TDVİA*, C. 30, İSAM Yayınları, İstanbul 2005, s. 143-145.

Akyılmaz, Gül, “Osmanlı Aile Hukukunda Kadın”, *Türkler Ansiklopedisi,* C. 10, (Edl.: Hasan Celal Güzel, Kemal Gözler ve Salim Koca), Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2002, s. 365-374.

Atar, Fahrettin, “Muhâlea”, *TDVİA*, C. 30, İSAM Yayınları, s. 399-402.

Aybakan, Bilal, “Vekâlet”, *TDVİA,* C. 43, İSAM Yayınları, Ankara 2013, s. 1-6.

Aydın, M. Akif, “Osmanlı Hukukunun Genel Yapısı ve İşleyişi”, *Türkler Ansiklopedisi,* C. 10, (Edl.: Hasan Celâl Güzel, Kemal Çiçek ve Salim Koca), Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2002, s. 15-20.

Aynural, Salih, “Kapan”, *TDVİA*, C. 24, İSAM Yayınları, Ankara 2001, s. 338-339.

Bardakoğlu, Ali, “Vesâyet”, *TDVİA*, C. 43, İSAM Yayınları, Ankara 2013, s. 66-70.

Baykara, Tuncer, “Kaza”, *TDVİA*, C. 25, İSAM Yayınları, İstanbul 2002, s. 119-120.

Bozkurt, Nebi, “Lakap”, *TDVİA*, C. 27, İSAM Yayınları, Ankara 2003, s. 65-67.

Buzpınar, Şit Tufan, “Şam (Osmanlı Dönemi)”, *TDVİA*, C. 38, İSAM Yayınları, Ankara 2010, s. 315-320.

Demirkent, Işın, “Haçlı Seferleri ve Türkler”, *Türkler Ansiklopedisi,* C. 6, (Edl.: Hasan Celâl Güzel, Kemal Çiçek ve Salim Koca), Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2002, s. 651-668;

İlgürel, Mücteba, “Levent”, *TDVİA*, C. 27, İSAM Yayınları, Ankara 2003, s. 149-151.

İnalcık, Halil, “Osmanlılar’da Cizye”, *TDVİA*, C. 8, İSAM Yayınları, Ankara 1993, s. 45-48.

İpşirli, Mehmet, “Kazasker”, *TDVİA,* C. 25, İSAM Yayınları, İstanbul 2002, s. 140-143.

İpşirli, Mehmet, “Osmanlılar’da Lakap”, *TDVİA*, C. 27, İSAM Yayınları, Ankara 2003, s. 67.

Oğuzoğlu, Yusuf, “Dizdar”, *TDVİA,* C. 9, İSAM Yayınları, Ankara 1994, s. 480-481.

Ortaylı, İlber, “Osmanlı Devleti’nde Kadı”, *TDVİA*, C. 24, İSAM Yayınları, Ankara 2001, s. 66-73.

Mustafa Öz, “Vasî”, *TDVİA*, C. 42, İSAM Yayınları, Ankara 2012, s. 546-547.

Özaydın, Abdülkerim, “Unvan”, *TDVİA*, C. 42, İSAM Yayınları, Ankara 2012, s. 163-166.

Özcan, Abdülkadir, “Devşirme”, *TDVİA*, C. 9, İSAM Yayınları, Ankara 1994, s. 254-257.

Özel, Ahmet, “Gayri Müslim”, *TDVİA*, C. 13, İSAM Yayınları, Ankara 1996, s. 418-427.

Özen, Şükrü, “Kâdılkudât”, *TDVİA*, C. 24, İSAM Yayınları, İstanbul 2001, s. 77-82.

Sahillioğlu, Halil, “Antakya”, *TDVİA*, C. 3, İSAM Yayınları, Ankara 1991, s. 228-232.

Streck, “Antakya”, *İslam Ansiklopedisi (İslâm Âlemi, Tarih, Coğrafya, Etnografya ve Biyografya Lugati)*, 5. Baskı, C. 1, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul 1978, s. 456-459.

Şahin, İlhan, “Mezraa”, *TDVİA*, C. 29, İSAM Yayınları, Ankara 2004, s. 546-548.

Tabakoğlu, Ahmet, “İmdâdiyye” *TDVİA*, C. 22, İSAM Yayınları, İstanbul 2000, s. 221-222.

Uğur, Yunus, “Şer‘iyye Sicilleri”, *TDVİA*, C. 39, İSAM Yayınları, İstanbul 2010, s. 8-11.

Ünal, Mehmet Ali, “Osmanlı Devleti’nde Merkezî Otorite ve Taşra Teşkilâtı”, *Osmanlı Ansiklopedisi*, (Ed.: Güler Eren), Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 1999, s. 111-122.

Wiedemann, E., “Kapan”, *İslâm Ansiklopedisi*, C. 6, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul 1977, s. 196-200.

Yel, Ali Murat ve Küçükaşcı, Mustafa Sabri, “Mahalle”, *TDVİA,* C. 27, İSAM Yayınları, Ankara 2003, s. 323-326.

Yurt Ansiklopedisi (Türkiye İl İl, Dünü, Bugünü, Yarını), “Hatay (Tarih)”, C. 5, Anadolu Yayıncılık, İstanbul 1982, s. 3383-3411.

Dergiler

Akçam, Zeki, “XIX. Yüzyıl Kıbrıs Şer‘iyye Sicillerinde Lâkap ve Unvanlar”, *Türkbilig Dergisi,* S. 29, Ankara 2015, s. 191-208.

Akyüz Orat, Jülide, “Avârız Vergisi Üzerine Bir Çalışma: 18. Yüzyıl Başlarında Ankara Uygulamaları”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, C. 5, S. 22, Samsun 2012, s. 219-232.

Atalar, Münir, “Şer’iye Mahkemelerine Dâir Kısa Bir Tarihçe”, *A.Ü.İ.F. İslâm İlimleri Enstitüsü Dergisi,* S. 4, Ankara 1980, s. 303-328.

Avşin Güneş, Gülcan, “Osmanlı Devleti’nin Gayrimüslimlere Bakışı ve Klasik Dönem Millet Sistemi”, *Sosyal ve Kültürel Araştırmalar Dergisi*, C. 1, S. 2, Sakarya 2015, s. 1-30.

Beyen, Kemal, Erdik, Mustafa, Mazmanoğlu, Cihat ve Ekmekçioğlu, Zahi, “Antakya’nın Geçmişten Günümüze Sismik Aktivitesi ve Yapılması Gerekenlerin Bir Uluslararası Konferansın Işığında Değerlendirilmesi”, *Türkiye Mühendislik Haberleri Dergisi*, S. 423, Ankara 2003, s. 51-53.

Boran, Ali, “Şam Emeviye Camisi’ne Türkler’in Katkıları”, *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi,* S. 183, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yayınları, İstanbul 2009, s. 263-292.

Çağatay, Neşet, “Osmanlı İmparatorluğunda Reayadan Alınan Vergi ve Resimler”, *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, C. 5, S. 5, Ankara 1947, s. 483-511.

Çakar, Enver, “XVI. Yüzyılda Şam Beylerbeyliği’nin İdarî Taksimatı”, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* C. 13, S. 1, s. 351-374.

Çalışkan, Adem ve Eyicil, Ahmet, "XVIII. ve XIX. Yüzyılda Halep ve Civarında Salgın Hastalıklar", *Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C. 9, S. 18, Bingöl 2019, s. 1289-1319.

Çetintaş, Recep, "İslâm Hukukunda Evlenmeden Doğan Haklar Bağlamında Nafaka", *İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi*, S. 24, s. 185-203.

Demir, Enver, "Osmanlıda Gayrimüslim Nüfusu ve Yerleşimi: 19. Yüzyılda Ayıntab Örneği", *Nüfusbilim Dergisi*, C. 40, Ankara 2018, s. 105-125.

Demirkent, Işın, "Haçlı Seferleri ve Türkler", *Türkler Ansiklopedisi*, C. 6, (Edl.: Hasan Celâl Güzel, Kemal Çiçek ve Salim Koca), Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2002, s. 651-668.

Ekinci, Ekrem Buğra, "Osmanlı Devleti'nde Mahkemeler ve Kadılık Müessesesi Literatürü", *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi,* C. 3, S. 5, 2005, s. 417-439.

Fekete, Lajos, "Türk Vergi Tahrirleri", *Belleten*, C. 11, S. 42, (Çev.: Sadrettin Karatay), Ankara 1947, s. 299-328.

Gün, Doğan, "XVIII. Yüzyılda Antakya'da Şeyhlerin Köylerdeki İdarecilik Fonksiyonları", *Tarih Araştırmaları Dergisi*, C. 24, S. 37, Ankara 2005, s. 277-288.

Koçak, Zülfiye, "H. 1102 (M. 1690-1691) Tarihli Diyarbekir Eyaleti Cizye Defterinin Tanıtımı ve Tahlili", *Tarih Araştırmaları Dergisi*, C. 37, S. 63, Ankara 2018, s. 219-265.

Maydaer, Saadet, "Klâsik Dönem Osmanlı Toplumunda Boşanma (Bursa Şer'iyye Sicillerine Göre)", *Uludağ Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Dergisi*, C. 16, S. 1, Bursa 2007, s. 299-320.

Ortaylı, İlber, "Osmanlı Kadısı, Tarihi Temeli ve Yargı Görevi", *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, C. 30, Ankara 1975, s. 117-128.

Özdemir, Rifat, "Osmanlı Döneminde Antakya'nın Fizikî ve Demografik Yapısı (1709-1860)", *Belleten*, C. 58, S. 221, Ankara 1994, s. 119-157.

Öztürk, Mustafa, "1616 Tarihli Halep Avarız-hane Defteri", *OTAM*, S. 8, Ankara 1997, s. 249-293.

Öztürk, Mustafa, "XVIII. Yüzyılda Antakya ve Çevresinde Eşkiyalık Olayları", *Belleten*, C. 54, S. 211, Ankara 1990, s. 963-993.

Öztürk, Mustafa, "XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Antakya'da Fiyatlar", *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 3, S. 2, (Ed.: Tuncer Gülensoy), Elazığ 1989, s. 249-265.

Şahîn, Arzu, "1806-1840 (H. 1221-1256) Tarihli Mardin Şer'iyye Sicilinin Tanıtımı ve Fihristi", *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* C. 23, S. 2, Elazığ 2013, s. 263-288.

Yılmaz, Metin, "İslam Tarihinde (Emevî-Abbâsî Dönemi) Saltanata Bağlı Yargı Siyasallaşması", *İstem Dergisi*, S. 3, Samsun 2004, s. 135-152.

Yörük, Doğan, "XVI. Yüzyılın İkinci Yarısında Osmanlı İmparatorluğu'nda Yaşayan Gayrimüslimlerin Nüfusu", *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S. 17, Konya 2007, s. 625-652.

Kitaplar

Anıl, Yaşar Şahin, *Osmanlı'da Kadılık*, İletişim Yayınları, İstanbul 1993.

Gökbilgin, Tayyib, *Osmanlı Paleografya ve Diplomatik İlmi*, Edebiyat Fakültesi Basımevi, İstanbul 1979.

Gündüz, Ahmet, *XVI. Yüzyılda Antakya Kazası (1550-1584),* Mustafa Kemal Üniversitesi Yayınları, Antakya 2009.

Gür, A. Refik, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Kadılık Müessesesi (Ek: Refik Gür ve Kanunların Anayasaya Uygunluğunun Denetimi)*, 2. Basım, (Yay. Haz.: M. Nihat Aryol), Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2017.

Hüsrevoğlu, Mehmet, *İslâm'da Evlilik ve Boşanma*, Arznet Yayıncılık, Kayseri 2010.

Kafesoğlu, İbrahim, *Sultan Melikşah Devrinde Büyük Selçuklu İmparatorluğu*, 2. Baskı, Ötüken Neşriyat, İstanbul 2014.

Kafesoğlu, İbrahim, *Türk Millî Kültürü,* 33. Basım, Ötüken Neşriyat, İstanbul 2011.

Köymen, Mehmet Altay, *Büyük Selçuklu İmparatorluğu Tarihi (Alp Arslan ve Zamanı),* 4. Baskı, C. 3, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 2011.

Kütükoğlu, Mübahat S., *Osmanlı Belgelerinin Dili,* Gözden Geçirilmiş 2. Baskı, Kubbealtı Neşriyatı, İstanbul 1998.

Maksudoğlu, Mehmet, *Arapçayı Öğreten Kitap*, 30. Baskı, Akdem Yayınları, İstanbul 2017.

Nizamülmülk, *Siyasetnâme*, (Yay. Haz.: Sadık Yalsızuçanlar), Lacivert Yayıncılık, İstanbul 2012.

Ortaylı, İlber, *Hukuk ve İdare Adamı Olarak Osmanlı Devleti'nde Kadı*, 7. Baskı, Kronik Kitap Yayınevi, İstanbul 2017.

Özdemir, Rifat, *Antakya Esnaf Teşkilâtı (1709-1860*), Mustafa Kemal Üniversitesi Yayınları, Antakya 2002.

Tekin, Mehmet, *Hatay Tarihi (Osmanlı Dönemi)*, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, Ankara 2000.

Tekin, Oğuz, *Eski Yunan ve Roma Tarihine Giriş*, 2. Baskı, İletişim Yayınları, İstanbul 2008.

Turan, Osman, *Selçuklular Tarihi ve Türk-İslâm Medeniyeti*, 16. Basım, Ötüken Neşriyat, İstanbul 2013.

Uzunçarşılı, İ. Hakkı, *Büyük Osmanlı Tarihi*, 7. Baskı, C. 1-2, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara [t.y.].

Uzunçarşılı, İsmail Hakkı, *Osmanlı Devletinin İlmiye Teşkilâtı*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1988.

Ünal, Mehmet Ali, *Osmanlı Müesseseleri Tarihi,* Gözden Geçirilmiş 10. Baskı, Fakülte Kitabevi, Isparta 2013.

Yazıcı, Nesimi, *İlk Türk-İslâm Devletleri Tarihi*, 12. Baskı, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara 2014.

Tezler

Doktora Tezleri

Çakar, Enver, *XVI. Yüzyılda Haleb Sancağı (1515-1566)*, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmış Doktora Tezi), Elazığ 1998.

Gül, Abdulkadir, *Antakya Kazası'nın Sosyal ve Ekonomik Yapısı (1709-1806)*, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Erzurum 2008.

Gün, Doğan, *XVIII. Yüzyılda Antakya'nın Sosyal ve Ekonomik Yapısı (1708-1777)*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ankara 2006.

Tak, Ekrem, *Diplomatik Bilimi Bakımından XVI.-XVII. Yüzyıl Kadı Sicilleri ve Bu Sicillerin İhtiva Ettiği Belge Türlerinin Form Özellikleri ve Tanımlanması*, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), İstanbul 2009.

Tecimen, Ülkü, *Antakya Ayanı Hacı Fethullah Ağa ve Ailesi*, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Isparta 2013.

Yüksek Lisans Tezleri

Bahçeci, Gönül, *H. 1284 / M. 1867-1868 (35 Nolu) Antakya Şer'iyye Sicili (Transkripsiyon ve Değerlendirme)*, Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Hatay 2014.

Bayraktar, Nuray, *20 No'lu Antakya Şer'iyye Sicili (H. 1245-1246 / M. 1829-1831)*, Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Hatay 2008.

Bolat, Mahmut, *18 Numaralı Antakya Şer'iyye Sicili'nin Transkripsiyonu ve Değerlendirmesi (H. 1239-1242/M. 1823-1827)*, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Kayseri 2000.

Bostancıoğlu, Sevcan, *9 Numaralı Antakya Şer'iyye Sicilinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi (H. 1188-1191 / M. 1774-1777)*, Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gaziantep 2015.

Çelik, Mehmet Yusüf, *50 No'lu Antakya Şer'iyye Sicili (H. 1316-1318 / M. 1898-1901)*,Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Hatay 2012.

Erişen, Nazan, *H. 1168-1169, M. 1754-1756 Tarihli 6 Numaralı Şer'iyye Siciline Göre Antakya'nın Sosyo-Ekonomik Yapısı*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2002.

Ertopçu, Emrah, *12 Numaralı Antakya Şer'iyye Sicilinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi (H. 1222-1226 / M. 1807-1810)*, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi),Van 2016.

Esiroğlu, Gülsen, *H. 1283-1284/ M. 1866-1868 (34 Nolu) Antakya Şer'iyye Sicili (Transkripsiyon ve Değerlendirme*, Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Hatay 2015.

Gündüz, Ahmet, *1523 M. (929 H.) Tarih ve 998 No'lu Tapu-Tahrir Defterine Göre Musul, Mardin, Çermik, Harput ve Çemişgezek Sancaklarının Mukayeseli Tahlili*, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Elazığ 1993.

Güngör (Karadağ), Sermil, *17 Numaralı Antakya Şer'iyye Sicili (1820-1826 M. / 1236-1242 H.),* Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Elazığ 2003.

Halaçoğlu, Ahmet, *381 Numaralı Harput "Ma'mûretü'l-'azîz" Şer'iyye Sicili H. 1283-84 (M. 1866-68)*, Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 1986.

Kara, Adem, *Antakya'nın III Numaralı Şeriyye Sicili (H. 1156-1157 / M. 1743-1745)*, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sakarya 2000.

Karamanoğlu, İzzettin, *23 No'lu Antakya Şer'iyye Sicili (H. 1247-1249 / M. 1831-1834),* Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Hatay 2003.

Kaşağıcı, Mustafa, *Osmanlı Sultanlarının Kullandıkları Unvan ve Lakapların Türk Devlet ve Toplum Anlayışı İle İlişkisi*, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Kayseri 2005.

Mirci, Halil, *Antakya'nın I Numaralı Şer'iyye Sicili (H. 1120-1122 / M. 1708-1711),* Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sakarya 2000.

Taşkın, Ünal, *Osmanlı Devleti'nde Kullanılan Ölçü ve Tartı Birimleri*, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Elazığ 2005.

Tatar, Özcan, *8 Numaralı Antakya Şer'iyye Sicili (H. 1178-1179 / M. 1764-1765),* Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Elazığ 1998.

Tuncer, İsmet, *18. Yüzyılda Antakya'da Âyanlar*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2018.

Üstün, Esra, *Şer'iyye Sicillerinin Tarihsel Bir Veri Kaynağı Olarak Kullanılabilirliği Üzerine Bir Deneme*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2006.

Yıldırım, Fatih, *31 No'lu Antakya Şer'iyye Sicili (H.1278-1279 / M. 1861-1863),* Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Hatay 2011.

Yıldız, Fatma, *Kur'an ve Sünnete Göre Kadının Evliliği Sona Erdirme Hakkı,* İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 2000.

Sözlükler

Devellioğlu, Ferit, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, 26. Baskı, Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara 2010.

Doğan, D. Mehmet, *Doğan Büyük Türkçe Sözlük*, (Haz.: Ercan Şen), Vadi Yayınları, Ankara 2001.

Fono Arapça Standart Sözlük (Arapça Öğrenenler İçin), "'unvân", (Hazl.: Kerim Açık ve Hamza Özaslan), Özal Matbaası, İstanbul 2005.

Güneş, Kadir, *Arapça-Türkçe Sözlük,* Mektep Yayınları, İstanbul 2013.

Mutçalı, Serdar, *Arapça-Türkçe Sözlük*, Dağarcık Yayın Eğitim Reklam ve Matbaacılık, İstanbul 2015.

Pakalın, Mehmet Zeki, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, C. 1-2-3, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul 1983.

Sakaoğlu, Necdet, *Osmanlı Tarihi Sözlüğü (Kavramlar, Kurumlar, Olaylar)*, Alfa Basım Yayım Dağıtım, İstanbul 2016.

Sami, Şemseddin, *Kâmûs-ı Türkî (Latin Harfleriyle)*, 4. Baskı, (Hazl.: Raşit Gündoğdu, Niyazi Adıgüzel ve Ebul Faruk Önal), İdeal Kültür Yayıncılık, İstanbul 2015.

Sâmî, Şemseddîn, *Kâmûs-ı Türkî*, (Önsöz: Ömer Faruk Akün), Alfa Basım Yayım Dağıtım, İstanbul 1998.

Temel Türkçe Sözlük (Sâdeleştirilmiş ve Genişletilmiş Kâmûs-ı Türkî), "Ağa", C. 1, (İlmî Kontrol ve Red.: Mertol Tulum), Tercüman Gazetesi Tesisleri, İstanbul 1985.

Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlük, (Haz.: Şükrü Halûk Akalın vd.), Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2019.

Ünal, Mehmet Ali, *Osmanlı Tarih Sözlüğü*, Paradigma Yayıncılık, İstanbul 2011.

Web Adresleri

Türk Dil Kurumu, "boşanma", Erişim Adresi: *http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5c76c636b630e7.20663707*, Erişim Tarihi: 27.02.2019.

Türk Dil Kurumu, “talâk”, Erişim Adresi: *http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5c76c63df0b247.48333787*, Erişim Tarihi: 27.02.2019.

Türk Dil Kurumu, “nafaka”, Erişim Adresi: *http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5c78276fa13af2.33766799*, Erişim Tarihi: 28.02.2019.

Türk Dil Kurumu, “nafaka”, Erişim Adresi: *https://sozluk.gov.tr/?kelime=nafaka*, Erişim Tarihi: 12.11.2019.

Osmanlı Devletinin İlk Kadısı: Dursun Fakih, Erişim Adresi: *http://www.konyayenigun.com/roportaj/osmanli-devletinin-ilk-kadisi-dursun-fakih-h89244.html*, Erişim Tarihi: 21.11.2018.

Türk Dil Kurumu, “lakap”, Erişim Adresi: *https://sozluk.gov.tr/?kelime=lakap*, Erişim Tarihi: 23.12.2019.

EKLER

Ek-1

Sicildeki Belge Türlerinin Toplamı ve Dağılım Oranları[639]

Belgelerin Türü	Toplamı (+)	Yüzdesi (%)
Arz-ı Hal	55	16,98
Berat	9	2,78
Buyuruldu	82	25,30
Defter Kayıtları	33	10,19
Ferman	37	11,42
Hüccet	27	8,33
İlam	1	0,31
İnhâ	1	0,31
Mürasele	26	8,02
Temessük	8	2,47
Tezkire	40	12,35
Vakfiye	5	1,54
Toplam	**324**	**% 100.00**

[639] Sicilin tamamında bir bütün olarak toplamda 323 belge vardır. Bununla birlikte yarım olarak kalan bir belge daha eklendiğinde sicildeki toplam belge sayısı 324 ulaşmaktadır. Dolayısıyla söz konusu tablodaki veriler çıkarılırken bu toplam (324 belge) üzerinden hesaplama yapılmıştır.

Ek-2

Sicildeki Belgelerin Konu ve Kapsamları[640]

Belge Konusu	Tanımı	İlgili Belgeler
Adam öldürme[641], Darp[642]-Gasp[643]	Herhangi bir yerde ölü bulunması, birinin öldürülmesi, hadisenin aslının araştırılması, fermanlardaki emirlerin uygulanmasının emredilmesi, vilayetlerdeki yöneticilerin şikâyetlerin doğruluğunu araştırması, vergi defterlerine bakılması, sahte rütbeyle vergi alımı, vs.	5, 6, 7, 9, 12, 26, 41, 43, 44, 50, 54, 61, 62, 81, 82, 86, 89, 90, 96, 105, 107, 111, 113, 114, 122, 131, 132, 140, 147, 148, 152, 153, 154, 165, 185, 198, 202, 213, 215, 222, 224, 230, 231, 233, 244, 249, 250, 254, 296, 300, 302, 307, 310
Asayişin Temini	Kale, sur, güvenliği-inşası, eşkıyaların ortadan kaldırılması, alınan malların iadesi, kötü muameleden men etmek, huzursuzluk yaratanların kal'a-bend edilmesi, vs.	Numarasız 2a, 8, 13, 34, 52, 53, 57, 60, 67, 83, 92, 94, 104, 117, 118, 125, 126, 130, 133, 170, 171, 177, 179, 180, 181, 189, 190, 200, 201, 202, 203, 217, 229, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 268, 287, 288, 295, 303, 304, 305
İhtiyaç Temini	Yol boyunca yiyecek temini, hayvan temini vs.	29, 30, 31, 58, 93, 95, 99, 100, 116, 119, 124, 127, 137, 138, 141, 142, 143, 151, 174, 175, 216, 221, 259, 260, 278, 314, 315, 316
Kayıp	Kişi, eşya, vs nesne kaybı, kayıp belgeyi yenileme talebi vs.	55, 113, 115, 144, 146,
Tayin	Bir yerdeki ortak yönetim, yönetim anlaşmazlığı, azil, atama, vs.	2, 3, 4, 14, 19, 21, 23, 25, 28, 35, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 80, 87, 101, 102, 103, 108, 110, 134, 135, 161, 162, 163, 164, 168, 184, 186, 196, 199, 206, 207, 226, 228, 242, 246, 248, 256, 257, 258, 265, 273, 282, 306, 318
Tahkikat		159, 160, 187, 188, 193, 194, 292, 293, 294
Tahsilât	Yalnızca vergi (imdad-ı hazariye, salyane) tahsili değil aynı zamanda kayıp eşyaların sahibine teslimi, borcun/verginin ödenmesi, yapılması gereken ödemenin teslim alındığı, vs.	10, 11, 15, 17, 18, 22, 36, 37, 45, 46, 47, 48, 49, 51, 54, 63, 70, 84, 109, 111, 112, 120, 121, 123, 139, 145, 149, 150, 155, 156, 157, 158, 169, 172, 173, 191, 192, 195, 204, 205, 208, 209, 210, 212, 218, 219, 220, 225, 227, 232, 262, 263, 264, 266, 267, 269,270, 271, 272, 274, 275, 276, 277, 279, 280, 281, 284, 285, 286
Tereke	Vefat edenin mal-mülkü, ailesi, kimler arasında nasıl paylaştırıldığı vs.	16, 24, 27, 32, 64, 65, 66, 68, 69, 182, 211, 234, 235, 243, 245, 290, 291, 297, 308, 309, 312, 317

[640] Belgeler konularına göre sınıflandırılırken ne tür bilgilerin hangi konu başlığına girdiğini gösterir niteliktedir.

[641] Adam öldürme ile ilgili belgeler: 5, 26, 86, 140, 198, 233, 250, 254, 302, 307. Adam öldürme konusu ile birlikte gasp konusunun da yer aldığı belgeler; 5, 198 ve 254 numaralı hükümlerdir.

[642] Darp konusu ile ilgili belgeler: 5, 26, 43, 50, 62, 86, 89, 96, 105, 107, 113, 131, 140, 147, 165, 185, 198, 215, 230, 231, 233, 249, 250, 254, 300, 302, 307. Darp konusu ile birlikte gasp konusunun da yer aldığı belgeler; 43, 62, 89, 96, 105, 107, 131, 147, 165, 185, 215 ve 249 numaralı hükümler olmak üzere toplamda 12 belgedir.

[643] Gasp ile ilgili belgeler: 5, 6, 7, 9, 12, 41, 43, 44, 54, 61, 62, 81, 82, 89, 90, 96, 105, 107, 111, 114, 122, 131, 132, 147, 148, 152, 153, 154, 165, 185, 198, 202, 213, 215, 222, 224, 244, 249, 254, 296, 310.

Ek-2

7 Numaralı Antakya Şer'iyye Sicili'ndeki Belgelerin Konu ve Kapsamları (Devamı)

Vasiyet	Malın kimin yönetiminde olduğu, kimin ne kadar miras alacağı, mülk paylaşımı, mal-mülkte hak iddia etme, miras bırakılan mülke başkalarının gasp etmesi, mülk anlaşmazlığı, vs.	20, 33, 38, 56, 79, 97, 181a, 181b, 183, 214, 255.
Diğer[644]	Dua, boşanma, istifa, para/ berat tecdidi, alacak-verecek, şahadet, tecavüz, mal-mülk satışı, vs.	Numarasız 1a, 1, 41, 42, 59, 71, 85, 88, 91, 98, 106, 128, 129, 136, 166, 167, 176, 178, 197, 223, 247, 251, 252, 253, 261, 283, 298, 299, 301, 311, 313, 319,

[644] Boşanma: 85 ve 283; istifa: 289; dua: 1; para tecdidi: 311; berat tecdidi: 71; alacak-verecek: 88, 98, 136, 166, 167, 176, 178, 197, 251, 252, 253, 299, 301, 313; şahadet: numarasız 1a, 59, 91, 128, 223, 261, 319; mal-mülk satışı: 42, 106, 247, 298

Ek-3

Sicildeki Avarız ve Nüzul Listesi ile Salyane Listesinde Yer Alan Mahallelerin Karşılaştırılması

Nu.:	**Bedel-i Nüzûl ve Avarız**[645]	**Berâ-yı Sâlyâne-i İmdâd-ı Hazariyye**[646]
1	Mahalle-i Meydân	Mahalle-i Meydân
2	Mahalle-i Hammâre	Mahalle-i Hammâre
3	Mahalle-i Sekkâkîn	Mahalle-i Sekkâkîn
4	Mahalle-i Şeyh Ali	Mahalle-i Şeyh Ali
5	Mahalle-i Sofîlar	Mahalle-i Sofîlar
6	Mahalle-i Tâbi‘-i Sofîlar	Mahalle-i Tâbi‘-i Sofîlar
7	Mahalle-i Dört Ayak	Mahalle-i Dört Ayak
8	Mahalle-i Kanavât	Mahalle-i Kanavât
9	Mahalle-i Habîbü’n-Neccâr	Mahalle-i Habîbü’n-Neccâr Rikâbiye Bölüğü
10	Mahalle-i Câmi‘-i Kebîr	Mahalle-i Câmi‘-i Kebîr
11	Mahalle-i Mukbil	Mahalle-i Mukbil
12	Mahalle-i Şenbek	Mahalle-i Şenbek
13	Mahalle-i ‘İmrân	Mahalle-i ‘İmrân
14	Mahalle-i Uncılar	Mahalle-i Uncılar
15	Mahalle-i Sârı Mahmûd	Mahalle-i Sârı Mahmûd
16	Mahalle-i Tut	Mahalle-i Tut Keçeci Bölüğü
17	Mahalle-i Kantara	Mahalle-i Kantara
18	Mahalle-i Günlük	Mahalle-i Günlük
19	Mahalle-i Kastel	Mahalle-i Kastel
20	Mahalle-i Sâha	Mahalle-i Sâha
21	Mahalle-i Debbûs	Mahalle-i Debbûs
22	Mahalle-i Mahsen	Mahalle-i Mahsen Câmi‘ Bölüğü
23	-	Mahalle-i Mahsen Fırûn Bölüğü
24	Mahalle-i Gaydûr	-
25	-	Mahalle-i Koca ‘Abdî
26	-	Mahalle-i Güncât
27	-	Mahalle-i Sârımiye
28	-	Mahalle-i Cüneyne
29	-	Mahalle-i Şirince
30	-	Mahalle-i Akbaba Bölüğü
31	-	Mahalle-i Kapû Bölüğü
32	-	Mahalle-i Kara Ali Bölüğü
33	-	Mahalle-i Hancı Bölüğü
34	-	Mahalle-i Oruç Bölüğü

[645] A.Ş.S. Nu.: 7, s. 20/b. 39.
[646] A.Ş.S. Nu. 7: s. 134/b. 220.

Ek-4

Sicilde Geçen Köy İsimleri

Kusayr Nahiyesi[647]	**Altınözü Nahiyesi**[648]	**Cebel-i Akra‘ Nahiyesi**[649]	**Süveyde Nahiyesi**[650]
Com (*) (**)	Nârlîca (*) (**)	Sunkûr (*) (**)	Tüleyl-i Kuzh (*)
Fırfırî (*) (**)	Mansûriye (*)	Hâff (*)	Sünbariye (*)
‘Aynü’s-suhn (*)	Telhabeş (*) (**)	Cândır (*) (**)	‘Alâ’eddîn (*)
Babatorun (*) (**)	Sabûha (*)	Bağdâdiye (*) (**)	Kilisâcik (*) (**)
Deyr (*) (**)	Bozhöyük (*)	Alâtâş (*) (**)	Tüleyl-i Türkmân (*) (**)
Kişkinîd (*) (**)	Mişmişân (*)	Deyrü’l-Maşta/ Maşâta (*) (**)	Sâylıca (*) (**)
Sağriye (*) (**)	Tüleyl-i Şarkî (*) (**)	Cerdâkiye (*) (**)	Hâcı Habîblu (*) (**)
Ferzele[651] (*) (**)	Kandamuk (*)	Sofîlar (*) (**)	Hüseyinlü (*) (**)
Kefer‘âbil (*) (**)	Dânişmendlü (*) (**)	Karye (*) (**)	Güzelburc (*) (**)
Kanbalit (*)	Tamûsya/ Tamûsiye (*)	Düveyr (*) (**)	Bârbarûn (*) (**)
Betatîn (*) (**)	Zengiye (*)	Oğlâkçı (*)	Saraycık ma‘a ‘Âkliyye (*) (**)
Cünte (*) (**)	Büyükburc (*) (**)	Kara Ahmedlü (*)	Mağâracık (*)
Mağdeletü’l-bân (*)	Ermence (*) (**)	Hânsuma (*) (**)	Selderân (*) (**)
Kabâb (*)	Sûriye (*) (**)	Keseb (*) (**)	Zeytûniye ma‘a mezâri‘ihâ (*) (**)
Ziyâret[652] (*) (**)	Toprak-hisâr (*) (**)	Kandûn (*) (**)	Yoğûnolûk (*) (**)
Fâtikiyye (*) (**)	Mîrâs/ Miyrâs (*) (**)	Bezge (*) (**)	Cüdeyde (*) (**)
Baksânûs (*) (**)	Basılka (*) (**)	Kirekosî (*) (**)	Mengûliyye (*) (**)
Mıshâno (*) (**)	Alâkend (*) (**)	Hammâme (*)	‘Aydiye (*) (**)
Bâyra (*) (**)	Muğırkaya (*)	Söğüd Ovacığı (*)	Mışrâkıye (*) (**)
Kızılcaburc (*)	Orhaniye (*)	Tenzerî/Tinzîrî (*) (**)	Melend-harbî (*) (**)
Salkıya (*) (**)	Bohşîn (*) (**)	Araplu (*)	Karâksiyye (*) (**)
Hâyno (*) (**)	Mezraa-i Kûrd (*) (**)	Çûrkiye (*)	Muğîrûn/ Muğayrûn (*) (**)
Tülliciyye (*) (**)	Kârsû (**)	İğerce (*) (**)	Cerrâriye (*)
Bâşiriye (*)	‘Afsiye (**)	Derenû (*)	Delîşerce (*)
Râdûf (*) (**)	-	Hisârcık (*) (**)	Dikmece (*)
Lûbye (*)	-	Yeniceköy (*) (**)	Na‘îrlu (**)
Fenk (*) (**)	-	Kışlâk (*) (**)	Arpalu ma‘a Dikmece (**)

647 Yekûn hane 73,50 (Avarız ve nüzul listesine göre)

648 Yekûn hane 35.75 (Avarız ve nüzul listesine göre)

649 Yekûn hane 28 (Avarız ve nüzul listesine göre)

650 Yekûn hane 38 (Avarız ve nüzul listesine göre) Bu listeye göre dört nahiyenin Toplam 108 karyesi ve 175, 25 hanesi bulunmaktadır. Her haneden on bir kuruş tahsil olunmuştur.

* Avarız listesinden alınmıştır.

** Salyane listesinde yer alan karyeler. Salyane listesindeki yekûn hane sayısı on dörttür. Her haneden dört yüz otuz kuruş, iki sümün tahsil olunmuştur.

651 Avarız listesinde Kusayr Nahiyesi’ne ait görünürken salyane listesinde Altınözü Nahiyesi’nin köyleri arasında sayılmaktadır.

652 Avarız listesinde Kusayr Nahiyesi’ne ait görünürken salyane listesinde Altınözü Nahiyesi’nin köyleri arasında sayılmaktadır.

Ek-4
Sicilde Geçen Köy İsimleri (Devamı)

Mağdeletü'l-meşâyih (*)	-	Dersûnî(-*ye*) (*) (**)	Kabâharnûb (**)
Zev (*)	-	Şeyhköy (**)	Kâbûsiye (**)
Nanzûz (*)	-	Cidâliye (**)	-
Uskiyyât (*) (**)	-	Kırbicik (**)	-
Zerdûr (*)	-	Harbî (**)	-
'Alaniye (*)	-	Tumâma (**)	-
Tell-i 'Ammâr (*)	-	Karsabûl (**)	-
Mıkâbrûs (**)	-	-	-
Fılıncâr (**)	-	-	-
Mezraa-i Türkmân (**)	-	-	-
Garbeyâz (**)	-	-	-
Marsû (**)	-	-	-
Mağdele (**)	-	-	-
Kalanûs (**)	-	-	-
Fânik (**)	-	-	-
Kûrye (**)	-	-	-

Ek-5

Sicilden Tespit Olunan Aileler ve Çocuk Durumu

Sayfa/Belge Nu.:	Bulunduğu Yer	Erkek çocuk	Kız çocuk	Toplam çocuk	Karı-koca adedi
8/20	Meydan Mh.	1	2	3	1+1
29-30/55	H. Neccâr Mh.	3 (2'si ölü)	3 (3'ü ölü)	1	1+1
30/56	Belirsiz	3	-	3	1+1
34/59	Tâbi'-i Sofîlar Mh.	1	-	1	1+1
34/59	Belirsiz	1	-	1	1+1
36/61	Karsu-Kusayr	1	1	2	1+1
39/66	H. Neccâr Mh.	1	2	3	1+1
51/89	Karsu-Salkiye	1(ölü)	-	-	1+1
51/90	Kusayr-Antakya	3	-	3	1+1
52/91	Mahsen Mh.	-	2	2	1+1
56/97	H. Neccâr Mh.	-	2	2	1+1
60/106	İmrân Mh.	1	1	2	1+1
76-77/128	Saha Mh.	1	1	2	1+1
76-77/128	Saha Mh.	-	-	-	1+1
76-77/128	İmrân Mh.	2	-	2	1+1
76-77/128	İmrân Mh.	1	2	3	1+1
107/181a	Cami-i Kebir Mh.	1	1	2	1+1
107/181a	Cami-i Kebir Mh.	1	-	1	1+1
110/183	Kalânîs-Kusayr	-	-	-	1+1 ölü=1
110/183	Kalânîs-Kusayr	-	1	1	1+1
110/183	Kalânîs-Kusayr	-	-	-	2. erkekle evli
119/197	Türkmân Mz.-Kusayr	2	-	2	1+1
126-128/211	Kastel Mh.	2	-	2	1+1
130/214	Uncılar Mh.	-	1	1	1+1
130/215	Antakya-g.müslim	1	-	1	1+1
138-139/223	H. Neccâr Mh.	-	1	1	1+1
151/247	Şenbek Mh.	1	1	2	1+1
153/255	Belirsiz	-	1	1	1+1
155, 160-b/261	Kastel Mh.	-	1	1	1+1
155, 160-b/261	Kastel Mh.	1	-	1	1+1. eşi=2
155, 160-b/261	Kastel Mh.	-	2	2	2. eşi= 1
165/296	Antakya	1	-	1	1+1
166-167/298	Cami-i Kebir Mh.	2	1	3	1+1
169/306	H. Neccâr Mh.	1	1	2	1+1
10-11/24 (*)	Hammare Mh.	-	1	1	1+1
12/27 (*)	Debbus Mh.	1+1 haml	1	2	1+1
37-38/64 (*)	Alakend Köyü	2	1	3	1+1
38-39/65 (*)	Tut Mh.	1+1 haml	1	2	1+1
39/66 (*)	H. Neccâr Mh.	2	-	2	1+1
108-109/182 (*)	İmrân Mh.	1	2	3	1+1
126-128/211 (*)	Kastel Mh.	1	2	3	1+1. eşi=2
126-128/211 (*)	Kastel Mh.	-	-	-	2. eşi=1
160-b/290 (*)	Tut Mh.	2	-	2	1+1
166/297 (*)	Tâbi-i Sofılar Mh.	-	2	2	1+1
170/308 (*)	H. Neccâr Mh.	2	-	2	1+1
171/309 (*)	H. Neccâr Mh.	1	-	1	1+1
173/312 (*)	Sofılar Mh.	-	2	2	1+1
173/312 (*)	Sofılar Mh.	1	-	1	1+1
173/312 (*)	Sofılar Mh.	2	-	2	1+1
49 aile		**46 erkek**	**36 kız**	**82 çocuk**	**94 karı-koca**

* Tereke kayıtlarından alınan belgeler, (*) işareti ile gösterilmiştir. Hüccet, vakfiye vb. belgelerdeki toplam aile 34, toplam erkek çocuk sayısı 30, toplam kız çocuk sayısı 24, toplam çocuk 54, toplam karı-koca 65'tir. Tereke kayıtlarındaki toplam aile 15, toplam erkek 16, toplam kız 12, toplam çocuk 28, toplam karı-koca 29'dur.

Ek 6

Sicilden Tespit Edilen Ölçüler, Para Birimleri, Hayvanlar, Ekim/Dikim ve Besin Ürünleri, Resimler/Hizmet veya Zarar Karşılığı Alınan Ücretler

Ağırlık/Uzunluk ölçüleri	**Para Birimleri**	**Hayvanlar**		**Ekim ve Besin ürünleri**		**Resimler/Hizmet /Zarar Karşılığı Alınan Ücretler**	
Batman	Akçe (Sağ/beyaz)	Katır	Sığır	Buğday	Kuru üzüm	Gümrük resmi	Kâtib-i mîrî
Şunbul/Sünbül	Pare	Beygir	Tavuk	Yulaf	Zeyt yağı	Resm-i dönüm-i dûhân	Cizye
Vakıyye/ okiyye (okka/kıyye)	Kuruş	Koyun	Doru	Arpa	Yağ	Miri resmi	Demm-i diyet/ Kan parası
Zira‘	Beyaz Kuruş	At	İnek	Et	Pirinç	Kalemiyye akçesi	Techiz ve tekfin
Miskal	Altın[653]	Öküz	Dûge/ İnek	Erzen/Şam darısı	Sumak	Tahsildariyye	Harc-ı hüccet-i nafaka/kayyım, vesâya, nezâret,
Deste	-	Manda	Kısrak	Bulgur	Saman	Harc-ı mahkeme	Kaçgûn
Yük	-	Keçi	Tay	Pamuk	Ekmek	Resm-i Emîn	Resm-i yave
Erdeb	-	Kuzu	Merkep	Bal	Nohut	Resm-i İhtisap	Resm-i dönüm / Zemîn
Tob/Top	-	Oğlak	Arı	Tarhana (Tatlı/Ekşi)	Soğan	Bâc-ı Cisr	Resm-i arus
Keven	-	Deve	Gav (sığır, öküz)	Pekmez	Alef/ hayvan yemi	Bâc-ı Pazar	Resm-i Bennak ve Çift
Kantar/Kabban	-	-	-	Yoğurt	Un	Bâc-ı Bâzâr-ı Ağnâm	Resm-i Cürm ve cinayet
Par-çe	-	-	-	Üzüm bağı	Kahve	Bâc-ı Siyah	Bâd-ı hevâ
Kıta	-	-	-	Alîk/ Hayvan yemi	Fûm/Sûm/ Sarımsak	Bâc-ı Revgan	Kul ve cariye müjde-gânesi

[653] 7 numaralı Antakya şer‘iyye sicilinde geçen altın çeşitleri şu şekildedir; zer-i mahbub, fındıklı, eski, zincirli, İstanbul zincirlisi, Mısır zincirlisi, Macar, bacaklu, yaldız, tuğralı ve Tunus altını olmak üzere 11 farklı altın çeşidi tespit edilmiştir.

Ek-6

Sicilden Tespit Edilen Ölçüler, Para Birimleri, Hayvanlar, Ekim/Dikim ve Besin Ürünleri, Resimler/Hizmet veya Zarar Karşılığı Alınan Ücretler (Devamı)

Harar	-	-	-	Zeytin ve zeytin ağaçları	Pekmez	Bâc-ı Asel	Resm-i Deştûbânî
Mekkuk	-	-	-	Dut bahçeleri	Sucuk	Bâc-ı Boya-hâne	Resm-i yaylak, kışlak, otlak, çayır, bostan
Kile	-	-	-	Kûşne/ Karaburçak	İncir ve incir ağaçları	Dellâliyye (kirbâs-ı harîr)	Resm-i mücerred
Nûgî	-	-	-	-	-	Resm-i Tamga (kirbâs-ı penbe)	Resm-i tapu
Cerre	-	-	-	-	-	Resm-i Kısmet	Resm-i mazuriyyet
Arşın	-	-	-	-	-	Hüddamiyye	Taamiyye
Kırat	-	-	-	-	-	Kâtibiyye ve Mukayyediyye	Harc-ı rah
Vezne	-	-	-	-	-	İrsaliyye	Eminiyye
Sepet	-	-	-	-	-	İhzariyye	Mal-ı Miri
-	-	-	-	-	-	Çukadariyye	Atlı hizmeti
-	-	-	-	-	-	Çukadar-ı Emin	Naibiyye
-	-	-	-	-	-	Avarız ve nüzul bedeli	Kavvasiyye
-	-	-	-	-	-	İmdâd-ı Hazariyye	Sarrafiye
-	-	-	-	-	-	Harc-ı ilam	Kethüdaiyye
-	-	-	-	-	-	Hizmet-i Mübaşiriyye	

Ek-7

Antakya Şer'iyye Sicillerine (1, 3, 7 ve 8 numaralı) Göre 1708-1764 Yılları Arasında Antakya Kazası'nın Mahalle ve Köy Sayıları[654]

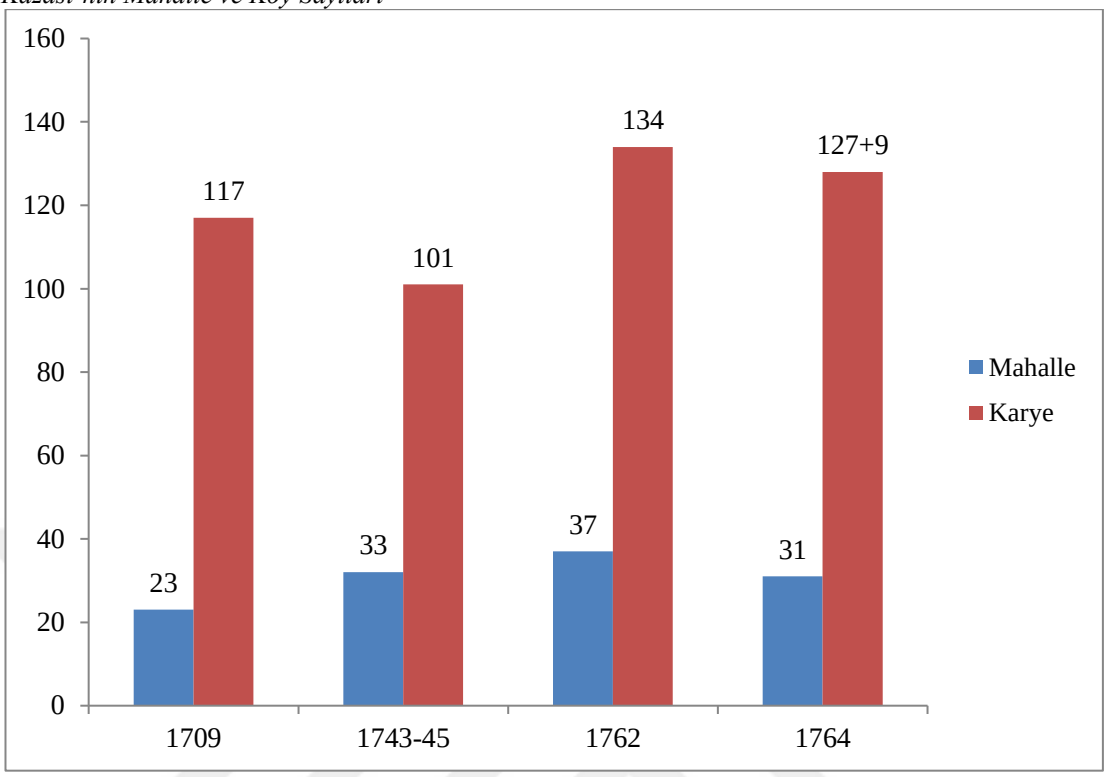

[654] 1709 yılına ait mahalleler için Bkz.: Mirci, *a.g.t.*, s. 195-196; 1743-1745 yıllarına ait mahalleler sayıları için Bkz.: Kara, *a.g.t.*, s. 154-155; 7 numaralı şer'iyye sicilindeki mahalleler için Bkz.: A.Ş.S. Nu.: 7, s. 20/b. 39; s. 134/b. 220; 1764 yılına ait mahalleler için Bkz.: Tatar, *a.g.t.*, s. 278. 1709 yılı karyeleri için Bkz.: Mirci, *a.g.t.*, s. 191-195; 1743-1745 yılı köyleri için Bkz.: Kara, *a.g.t.*, s. 85-89; 1762 yılı köyleri için Bkz.: A.Ş.S. Nu. 7: s. 21-22/b. 40; s. 24-25/b. 46; s. 26/b. 48; s. 129/b. 213; 1764 yılı köyleri için Bkz.: Tatar, *a.g.t.*, s. 280.

Ek-8

Antakya Şer'iyye Sicillerinde (1, 7 ve 8 numaralı) Antakya Kazası Nahiyelerindeki Köylerin Sayısı[655]

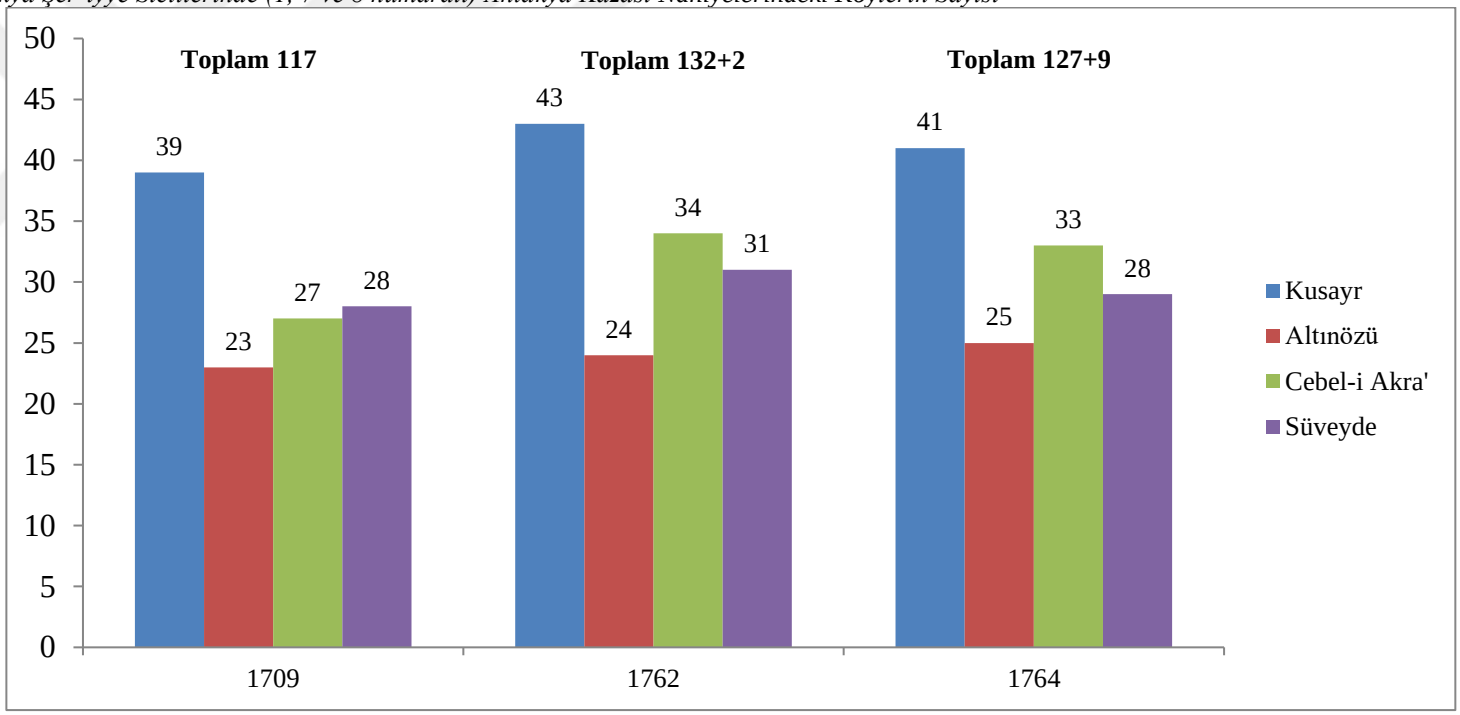

[655] 1709 yılı köyleri için Bkz.: Mirci, *a.g.t.*, s. 191-195. 1762 yılı köyleri için Bkz.: A.Ş.S. Nu. 7: s. 21-22/b. 40; s. 24-25/b. 46. 1764 yılı köyleri için Bkz.: Tatar, *a.g.t.*, s. 280. Antakya Kazası'nın köylerinin sayısında önemli bir değişiklik görülmektedir. Buna göre; 1709 yılından 1762 yılına kadar geçen 53 yılda köylerin sayısı, listelerden tespit edildiği kadarıyla 117'den 132'ye yükselmiştir. 1761- 1764 yılına ait sicildeki diğer belgelerden iki (Hâtiye ve Kozlûca) köy daha tespit edilmiştir ki 1762 yılı için toplam köy sayısı 134'e çıkmaktadır. Bu durumda söz konusu geçen 53 yıllık süre içerisinde köy sayısında % 12.69 oranında bir artışın yaşandığı anlamına gelmektedir. Bununla birlikte 1762'den 1764 yılına kadar sadece geçen iki yılda köylerin sayısı 136'ya yükselmiştir ki % 1.47 oranında bir artış olduğu anlaşılmaktadır. Buna göre geçen 55 yılda köylerin sayısında toplamda % 14.16 oranında bir artış yaşanmıştır. Ancak 1764 yılına gelindiğinde Kusayr, Cebel-i Akra' ve Süveyde nahiyelerindeki köylerin sayısında sırasıyla 2, 1 ve 2 köy eksilme olduğu görülmektedir. Son olarak 1764 yılına ait sütunların üzerinde "+9" şeklinde belirtilen köylerin nahiyelere değil bunların Antakya'ya (muhtemelen şehir merkezine) ait oldukları belirtilmektedir (Tatar, *a.g.t.*, s. 279).

Ek-9

Sicilden Tespit Edilen Ailelerdeki Çocuk Sayısı[656]

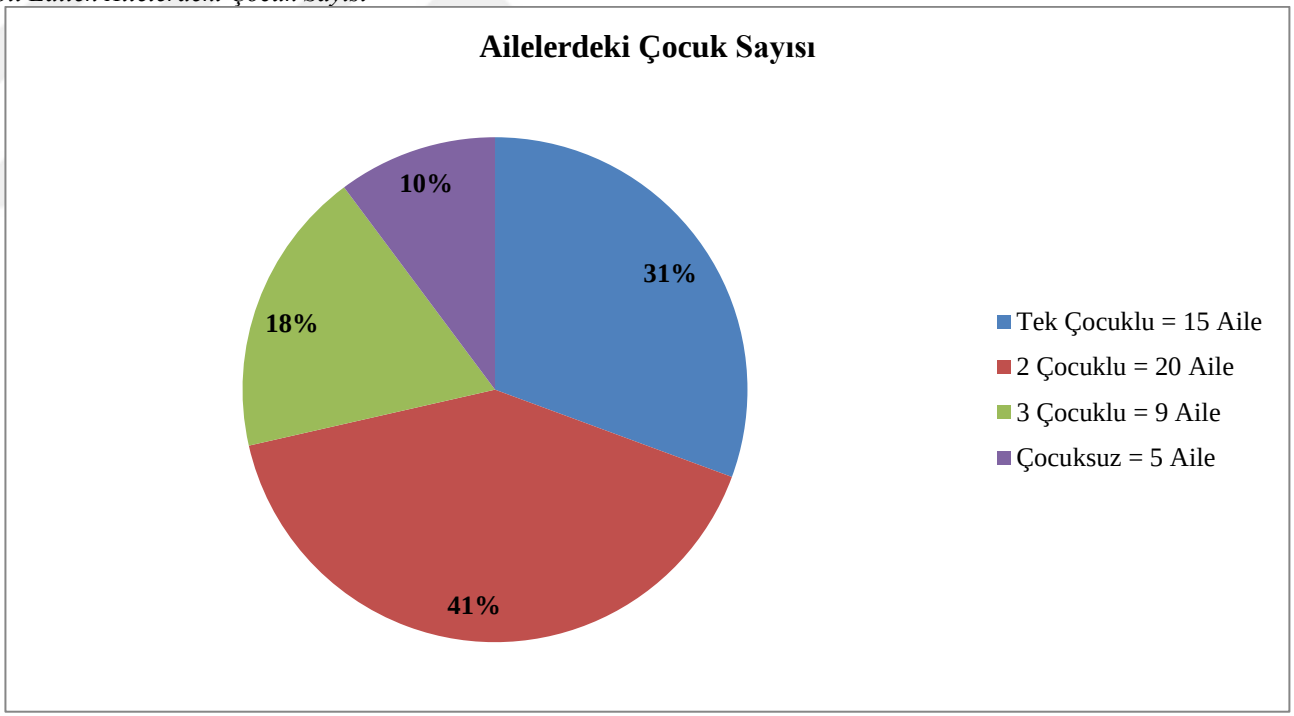

[656] 22 terekeden 13'ü aile ilgili olup söz konusu 13 kayıtta 15 aile tespit edilmiştir. Bu tereke kayıtları şu şekildedir: A.Ş.S. Nu. 7: s. 10-11/b. 24; s. 12/b. 27; s. 14/b. 32; s. 37-38/b. 64; s. 38-39/b. 65; s. 39/b. 66; s. 108-109/b. 182; s. 126-128/b. 211; s. 160-b, 163/b. 290; s. 166/b. 297; s. 170/b. 308; s. 171/b. 309; s. 173/b. 312 olmak üzere toplamda 13 kayıttır. Diğer 34 ailenin tespit edildiği kayıtlar ise şu şekildedir: A.Ş.S. Nu. 7: s. 8/b. 20; s. 29-30/b. 55; s. 30/b. 56; s. 34/b. 59; s. 36/b. 61; s. 39/b. 66; s. 51/b. 89; s. 51/b. 90; s. 52/b. 91; s. 56/b. 97; s. 60/b. 106; s. 76-77/b. 128; s. 107/b. 181a; s. 110/b. 183; s. 119/b. 197; s. 126-128/b. 211; s. 130/b. 214; s. 130/b. 215; s. 138-139/b. 223; s. 151/b. 247; s. 153/b. 255; s. 155, 160/b. 261; s. 165/b. 296; s. 166-167/b. 298; s. 169/b. 306 olmak üzere toplamda 25 farklı belgeden faydalanılmıştır.

Ek-10

Sicilden Tespit Edilen Ailelerdeki Cinsiyet Oranları[657]

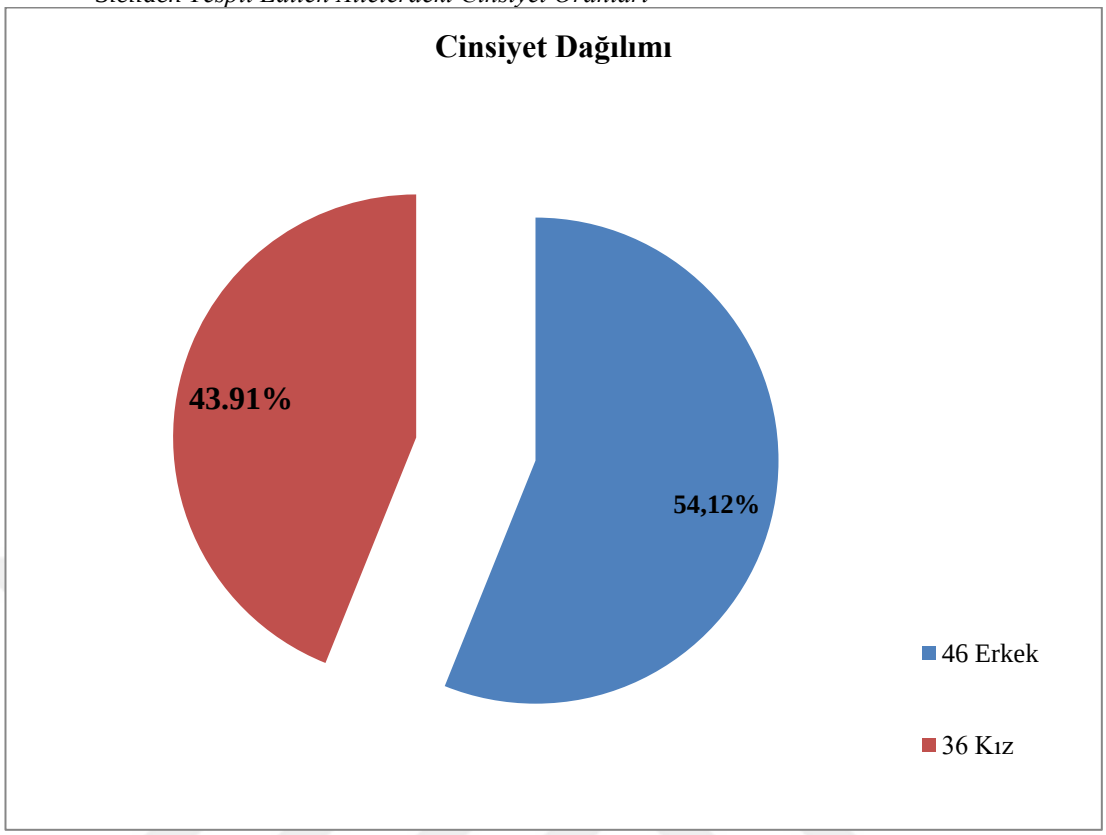

[657] 22 terekeden 13'ü aile ilgili olup söz konusu 13 kayıtta 15 aile tespit edilmiştir. Bu tereke kayıtları şu şekildedir: A.Ş.S. Nu. 7: s. 10-11/b. 24; s. 12/b. 27; s. 14/b. 32; s. 37-38/b. 64; s. 38-39/b. 65; s. 39/b. 66; s. 108-109/b. 182; s. 126-128/b. 211; s. 160-b, 163/b. 290; s. 166/b. 297; s. 170/b. 308; s. 171/b. 309; s. 173/b. 312 olmak üzere toplamda 13 kayıttır. Diğer 34 ailenin tespit edildiği kayıtlar ise şu şekildedir: A.Ş.S. Nu. 7: s. 8/b. 20; s. 29-30/b. 55; s. 30/b. 56; s. 34/b. 59; s. 36/b. 61; s. 39/b. 66; s. 51/b. 89; s. 51/b. 90; s. 52/b. 91; s. 56/b. 97; s. 60/b. 106; s. 76-77/b. 128; s. 107/b. 181a; s. 110/b. 183; s. 119/b. 197; s. 126-128/b. 211; s. 130/b. 214; s. 130/b. 215; s. 138-139/b. 223; s. 151/b. 247; s. 153/b. 255; s. 155, 160/b. 261; s. 165/b. 296; s. 166-167/b. 298; s. 169/b. 306 olmak üzere toplamda 25 farklı belgeden faydalanılmıştır.

Ek-11

Sicile Göre Nüfusun Dinî Dağılımı[658]

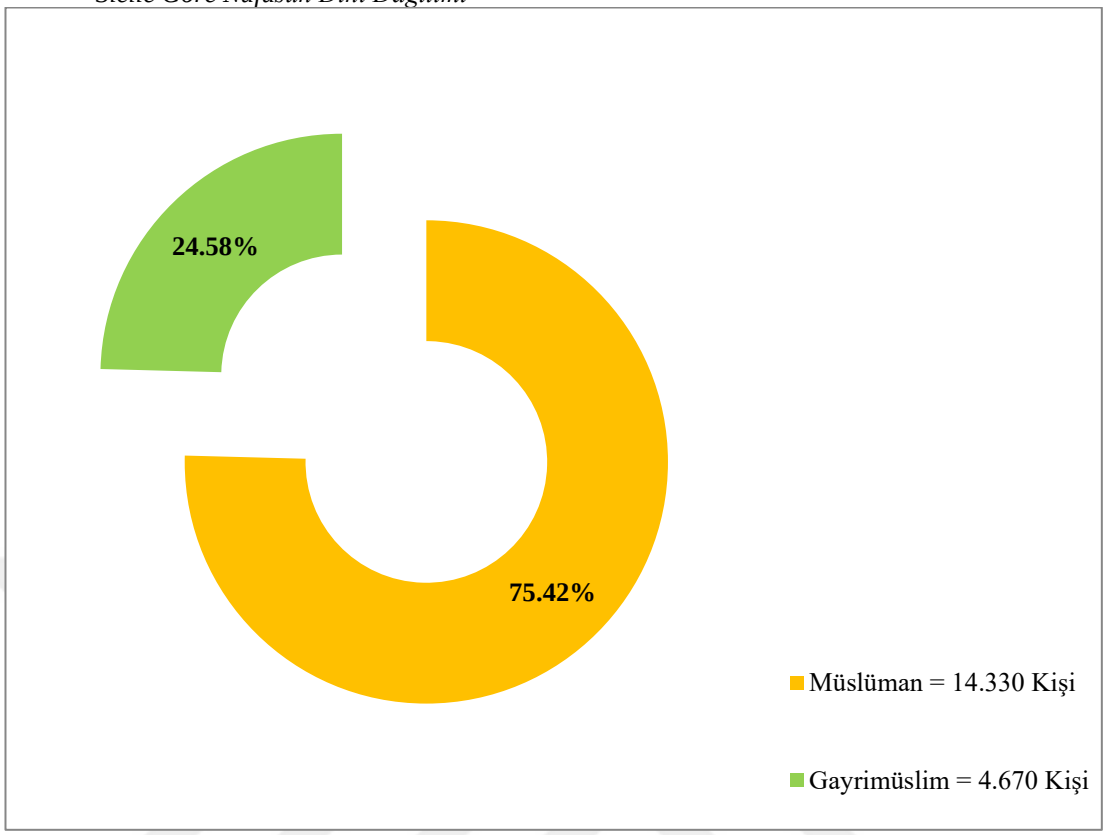

[658] Ek-11'deki verilerden gayrimüslim nüfus hakkında Bkz.: A.Ş.S. Nu. 7: s. 123/b. 205; s. 24/b. 45. Ek-11'deki verilerden Müslüman nüfus hakkında Bkz.: A.Ş.S. Nu. 7: s. 134/b. 220; s. 21-22/b. 40; s. 63-64/b. 112. Burada verilen nüfus toplamı 19.000 kişidir. Bu sonuca; yalnızca listelerde (avarız ve nüzul bedeli ile salyane listeleri) verilen miktarlar, ailelerin bulundukları yere (şehir merkezi veya kırsal kesim) göre tespit edilen ortalama birey sayısı ile çarpılarak ve yaklaşık olarak % 4,03 oranında vergiden muaf tutulan bir nüfus eklenerek ulaşılmıştır.

Ek-12

Yıllara Göre (1550, 1709 ve 1763 Yılları) Antakya Kazası'ndaki Müslim-Gayrimüslim Nüfus[659]

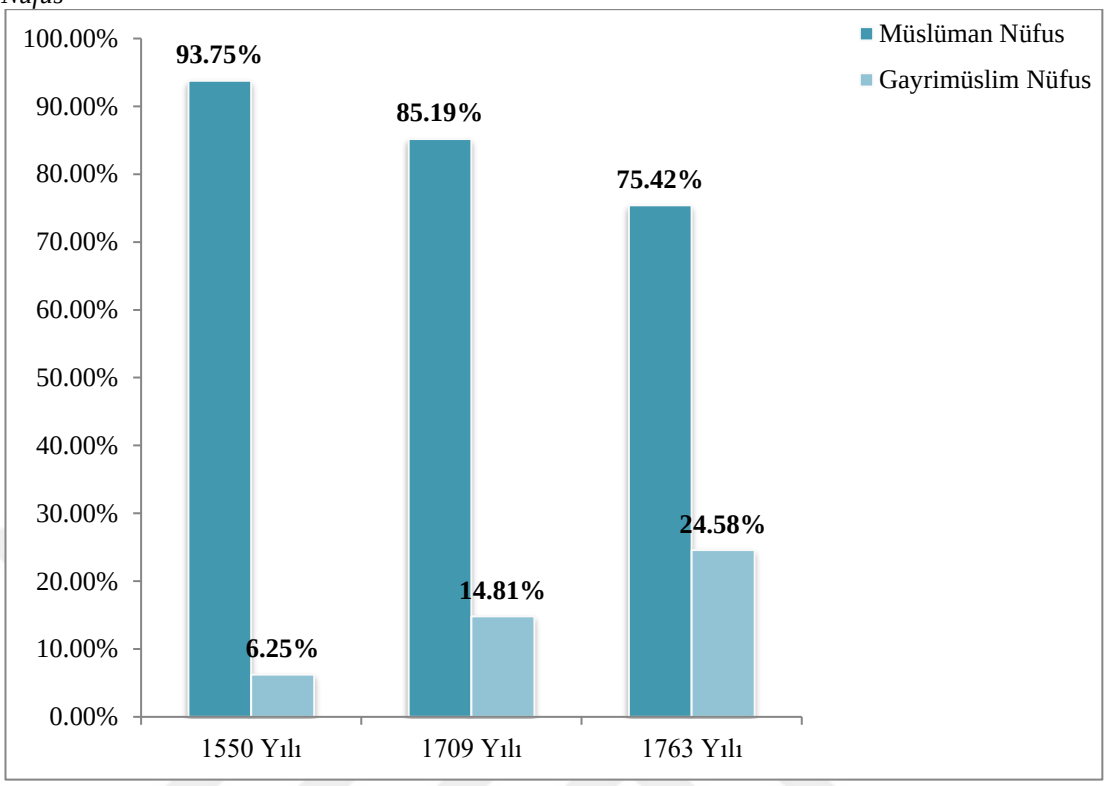

[659] 1550 yılına ait Müslim-gayrimüslim nüfusun dinî dağılımı hakkında Bkz.: Gündüz, *a.g.e.*, s. 50-51. 6 Ekim 1709 tarihine ait nüfusun dinî dağılımı hakkında Bkz.: Mirci, *a.g.t.*, s. 188-189, 195-196, 221. 1763 yılına ait nüfusun dinî dağılımı hakkında Bkz.: A.Ş.S. Nu. 7: s. 123/b. 205; s. 24/b. 45; s. 134/b. 220; s. 21-22/b. 40; s. 63-64/b. 112.

Ek-13

Sicilden Tespit Edilen Elkâb ve Unvanlar[660]

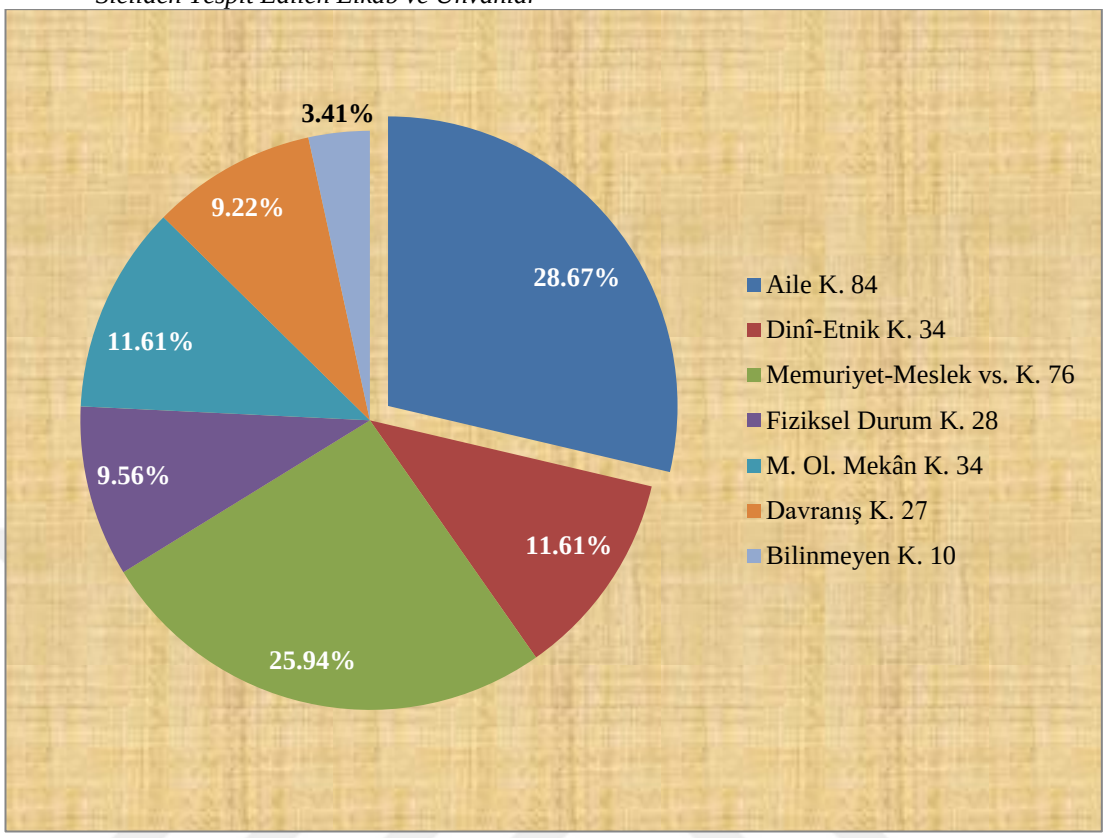

[660] "Kaynaklı" kelimesi grafikte "K." Şeklinde kısaltılmıştır. Ayrıca "M. Ol. Mekân K." Kısaltması "Mensup Olduğu Mekân Kaynaklı" anlamına gelmektedir. Bundan başka yine sağ tarafta verilen rakamlar ise söz konusu lakap ve unvanın adedinin belirtmektedir. Gösterilen grafikteki veriler 7 numaralı Antakya şer'iyye sicilinde yer alan 319 numaralı hüküm ile 5 numarasız hüküm olmak üzere 324 hükümden tespit edilmiştir.

Ek-14

Sicilde, Sosyal Huzursuzluk ve Güvenlik ile İlgili Kayıtların Diğer Belge Türlerine Göre Durumu

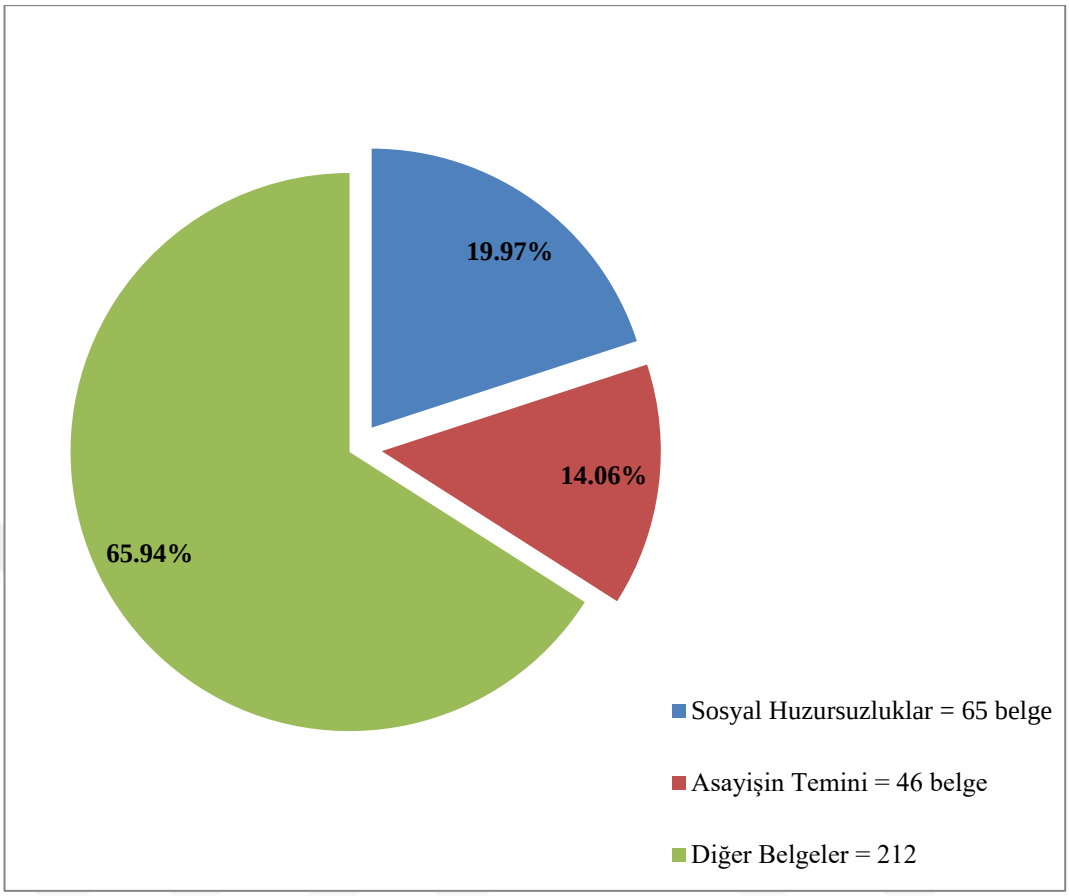

Ek-15

Sicildeki Tereke Kayıtlarından Bir Taksim Örneği[661]

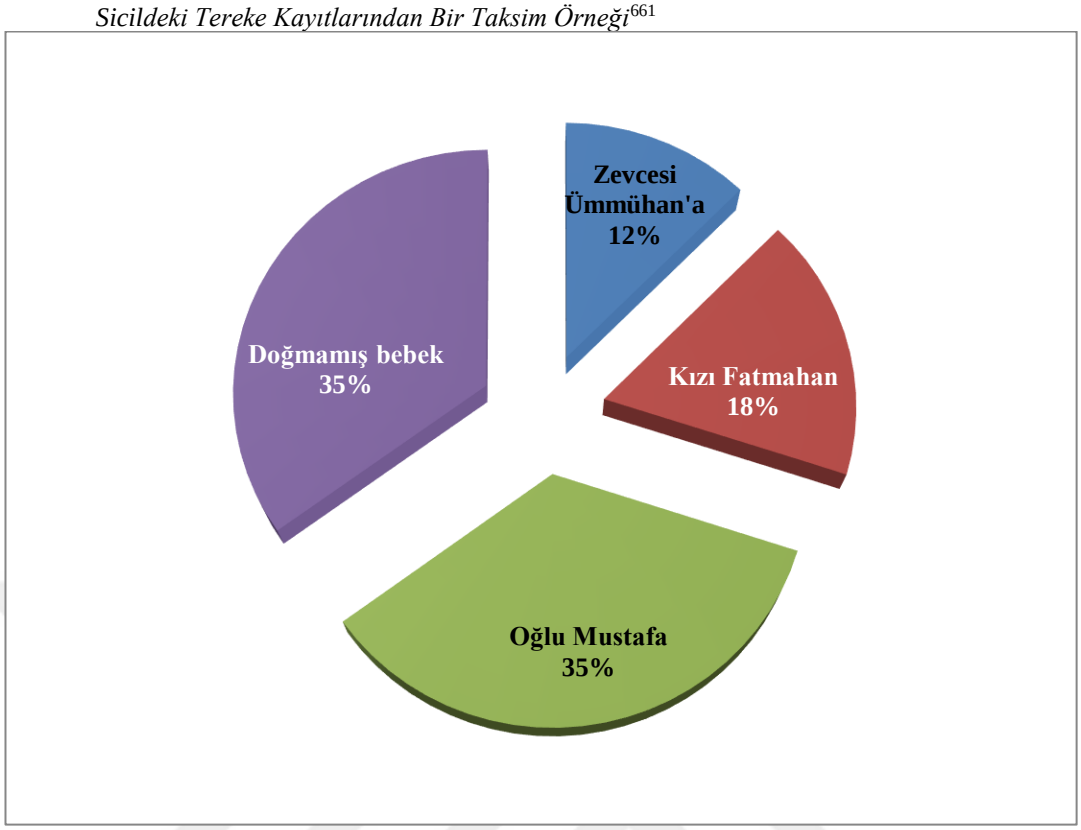

[661] A.Ş.S. Nu. 7: s. 12/b. 27. Söz konusu belgede; Antakya mahallelerinden Debbûs Mahallesi sakinlerinden iken vefat eden Monla İsmail ibn Monla Ali'nin verasetinin nikâhlı zevcesi Ümmühân Hatun'a, oğlu Monla Mustafa'ya, küçük kızı Fatmahân'a ve nikâhlı zevcesinin karnında taşıdığı bebeğe bölüştürüldüğü kaydedilmiştir. Eşyası 322,50 kuruş değerinde olup 27,25 kuruş techiz, tekfin vs. hizmetler için harcandıktan sonra geriye 295,25 kuruş kalmıştır. Buna göre nikâhlı zevcesine 36,75 kuruş 6 pare; oğluna 103 kuruş 13 pare 1,50 akçe; küçük kızına 51,50 kuruş 6,50 pare ve daha nikâhlı zevcesinin karnında olan bebeğe ise oğluna düşen hisse ile aynı şekilde 103 kuruş 13 pare 1,50 akçe şeklinde taksim edilmiştir.

Ek-16

H. 1176 Yılı İmdâd-ı Hazariye'nin İlk Taksiti İçin Düzenlenen Esnaf Listesi ve Oranları[662]

Meslek Adedi	Esnaf Adı	Nefer	Oran (%)
1	Esnâf-ı Cüllâh (Çulhacılar)	290	25.89
1	Esnâf-ı Kefş-gerân (Ayakkabıcılar)	104	9.29
1	Esnâf-ı İtmekciyân (Ekmekçiler)	68	6.07
1	Esnâf-ı Bûstâncıyân (Bostancılar)	60	5.36
1	Esnâf-ı Neccârân (Marangozcular)	47	4.20
1	Esnâf-ı Debbâğ (Dericiler)	40	3.57
1	Esnâf-ı Tîmûrcı (Demirciler)	37	3.30
1	Esnâf-ı Mi'mârân (Mimarlar)	36	3.21
1	Esnâf-ı Kassâbân (Kasaplar)	33	2.95
1	Esnâf-ı Bakkâlân (Dükkâncılar)	29	2.59
2	Esnâf-ı Kazgâncı (Kazancılar) ve Kalâycı	27	2.41
1	Esnâf-ı Berber	25	2.23
4	Esnâf-ı Kavukcı ve Kürkci ve Yorgâncı ve Hallâc (Atımcılar)	25	2.23
-	Esnâf-ı Nakîb Hânı	19	1.70
1	Esnâf-ı Hamâmcı	18	1.61
1	Esnâf-ı Derzî (Terziler)	16	1.43
1	Esnâf-ı Boyâcı	16	1.43
4	Esnâf-ı Kûnefeci ve Ka'kcı (Simitçi) ve Leblebici ve Helvâcı	15	1.34
1	Esnâf-ı Cıkrıkcı	15	1.34
1	Esnâf-ı Mutâf (Kıl satan, dokuyan)	15	1.34
1	Esnâf-ı Kuyûmcı	15	1.34
1	Esnâf-ı 'Attârân (Baharatçılar)	14	1.25
1	Esnâf-ı Semerci	13	1.16
1	Esnâf-ı Fâhûracı (Çanakçı, çömlekçi)	13	1.16
1	Esnâf-ı Kaşşâş (Eskici, çöpçü)	13	1.16
1	Esnâf-ı Na'l-bend (Nalbantlar)	12	1.07
-	Merhûm Cillî/Celî Efendi Havlîsı	12	1.07
1	Esnâf-ı Oturâkcı	10	0.89
1	Esnâf-ı Değirmenci (Uncular)	10	0.89
1	Esnâf-ı Basmacı	9	0.80
1	Esnâf-ı Kılıccı	9	0.80
-	Esnâf-ı Bez Hânı	7	0.62
1	Esnâf-ı Hammâlân (Yük taşıyıcılar)	7	0.62
1	Esnâf-ı Serrâc (Saraçlar)	7	0.62
1	Esnâf-ı Bezciyân (Bezciler)	6	0.54
1	Esnâf-ı Kazzâz (İpekçiler)	5	0.45
2	Esnâf-ı Şerbetci ve Sâkka (Sucular)	5	0.45
2	Esnâf-ı Kececi ve Külâhcı	4	0.36
1	Esnâf-ı Cubukcıyân (Tütüncüler)	4	0.36
1	Esnâf-ı Ma'saracı (üzüm, vs. sıkıcılar)	4	0.36
1	Esnâf-ı Arpacıyân	4	0.36
1	Esnâf-ı Kâtırcı	2	0.18
48	**-**	**1,120**	**% 100**

[662] Söz konusu liste (A.Ş.S. Nu. 7: s. 27/b. 51), en çok neferin mensup olduğu esnaftan en aza doğru sıralanmıştır. Liste, sicil metninde yazıldığı gibi aktarılmış olup Türkçeleştirilmesi gerekenler parantez içerisinde verilmiştir. Merhûm Cillî/Celî Efendi Avlusu, Nakîb Hanı ve Bez Hanı'nda bulunan neferlerin hangi esnaf grubuna mensup oldukları belirtilmemiştir. Ancak birer vergi matrahı olarak kabul edildiklerinden bu yerlerde bulunan neferlerin diğer esnaf mensuplarına olan oranları hesaplanmak istenildiğinden bu listede yer verilmiştir.

Ek-17

Avarız ve Nüzul Bedeli Listesine Göre Kusayr Nahiyesi'nin Gerçek Hane Sayısı ve Tahminî Nüfusu

Köy	**A.[663] Hane Toplamı**	**A. Hane Vergi Toplamı (Pare)[664]**	**Gerçek Hane[665] (x 15)**	**Köyün Tahmini Nüfusu[666]**
Com	4	1.640	60	187,20
Fırfırî	0,50	205	7,50	23,40
‘Aynu’s-suhn	2,50	1.025	37,50	117
Babatorun	1,50	615	22,50	70,20
Deyr	2	820	30	93,60
Kişkinîd	2,50	1.025	37,50	117
Sağriye	4	1.640	60	187,20
Ferzele	0,50	205	7,50	23,40
Kefer‘âbil	4,50	1.845	67,50	210,60
Kanbalît	1,50	615	22,50	70,20
Betatîn	2,50	1.025	37,50	117
Cünte	1	410	15	46,80
Mağdeleti’l-bân	0,25	102.5	3,75	11,70
Kabâb	1	410	15	46,80
Ziyâret	3	1.230	45	140,40
Fâtikiyye	5,50	2.255	82,50	257,40
Baksânûs	4,50	1.845	67,50	210,60
Mıshâno	4,25	1.742,5	63,75	198,90
Bâyra	2	820	30	93,60
Kızılcaburc	1,50	615	22,50	70,20
Salkıya	2	820	30	93,60
Hâyno	2	820	30	93,60
Tülliciyye/ Tûlice	1	410	15	46,80
Bâşiriyye	1,75	717,5	26,25	81,90
Râdûf	4	1.640	60	187,20
Lûbye	1	410	15	46,80
Fenk	0,50	205	7,50	23,40
Mağdeleti’l-meşâyih	2	820	30	93,60
Zev/Zû	1,25	512,5	18,75	58,50
Nanzûz	1	410	15	46,80
Uskiyyât	1,25	512,5	18,75	58,50
Zerdûr	2,50	1.025	37,50	117
‘Alâniye/ ‘Allâniyye	2,25	922,5	33,75	105,30
Tell-i ‘Ammâr	2	820	30	93,60
Toplam 34 Köy	**73,50**	**30.135**	**1.102.50**	**3.439,80**

[663] “A.” , “Avarız” kelimesinin kısaltması olarak kullanılmıştır.

[664] Sicildeki kayda göre her bir haneden alınması istenilen meblağ 9 kuruş 10 sümün’dür (A.Ş.S. Nu. 7: s. 21-22/b. 40). 1 sümün 5 pareye eşittir ki buna göre 10 sümün, 50 pare yani 1 kuruş 10 pareye eşittir. Bundan hareketle her bir avarız-haneden alınacak miktar 10 kuruş 10 pare olur. Burada her bir avarız-haneye düşen miktar, pareye dönüştürülerek (yani 410 pare şeklinde) belirtilmiştir.

[665] Her bir gerçek haneye düşen vergi miktarı 27,33 paredir.

[666] Köylerde ikamet eden ailelerde bulunduğu tahmin edilen ortalama kişi sayısı 3.12 olarak tespit edilmiş ve buna göre tahminî nüfus hesaplanmıştır.

Ek-18

Avarız ve Nüzul Bedeli Listesine Göre Altınözü Nahiyesi'nin Gerçek Hane Sayısı ve Tahminî Nüfusu

Köy	**A. Hane Toplamı**	**A. Hane Vergi Toplamı (Pare)**	**Gerçek Hane (x 15)**	**Köyün Tahmini Nüfusu**
Nârlîca	1	410	15	46,80
Mansûriye	0,75	307,50	11,25	35,10
Telhabeş	1	410	15	46,80
Sabûha	1	410	15	46,80
Bozhöyük	1	410	15	46,80
Mişmişân	1,50	615	22,50	70,20
Tüleyl-i Şarkî	0,75	307,50	11,25	35,10
Kandamuk	0,50	205	7,50	23,40
Dânişmendlü	1	410	15	46,80
Tamûsya/ Tamûsiyye	0,50	205	7,50	23,40
Zengiye	1,75	717,50	26,25	81,90
Büyükburc	2,25	922,50	33,75	105,30
Ermence/ Ermencü	1	410	15	46,80
Sûriye	6	2.460	90	280,80
Toprak-hisâr	3	1.230	45	140,40
Miyrâs/ Mîrâs	1,50	615	22,50	70,20
Basılka	0,50	205	7,50	23,40
Alâkend	2	820	30	93,60
Muğırkaya	1	410	15	46,80
Orhaniyye	1	410	15	46,80
Bohşîn	3	1.230	45	140,40
Mezra‘a-i Kûrd	3	1.230	45	140,40
Toplam Köy 22	**35**[667]	**14.350**	**525**	**1.638**

[667] Kâtip, söz konusu avarız-hane toplamını 35,75 olarak vermiştir (A.Ş.S. Nu. 7: s. 21-22/b. 40).

Ek-19

Avarız ve Nüzul Bedeli Listesine Göre Cebel-i Akra' Nahiyesi'nin Gerçek Hane Sayısı ve Tahminî Nüfusu

Köy	**A. Hane Toplamı**	**A. Hane Vergi Toplamı (Pare)**	**Gerçek Hane (x 15)**	**Köyün Tahmini Nüfusu**
Sunkûr	0,25	102,50	3,75	11,70
Hâff	0,25	102,50	3,75	11,70
Cândır	0,50	205	7,50	23,40
Bağdâdiye	0,50	205	7,50	23,40
Alâtâş	0,25	102,50	3,75	11,70
Deyrü'l-maşta/ Maşâta	0,50	205	7,50	23,40
Cerdâkiye	2,50	1.025	37,50	117
Sofîlar	1,50	615	22,50	70.20
Karye	2	820	30	93,60
Düveyr	4,50	1.845	67,50	210,60
Oğlâkcı	0,25	102,50	3,75	11,70
Kara Ahmedlü	0,25	102,50	3,75	11,70
Hânsuma	0,50	205	7,50	23,40
Keseb	2	820	30	93,60
Kandûn	1,25	512,50	18,75	58,50
Bezge	0,75	307,50	11,25	35,10
Kirekosî	1	410	15	46,80
Hammâre	1	410	15	46,80
Söğüd Ovacığı	1	410	15	46,80
Tenzerî	0,50	205	7,50	23,40
Araplu	0,50	205	7,50	23,40
Çûrkiye	0,50	205	7,50	23,40
İğerce	1	410	15	46,80
Derenû	3	1.230	45	140,40
Hisârcık	1	410	15	46,80
Yeniceköy	3	1.230	45	140,40
Toplam Köy 26	**30.25**[668]	**12.402,50**	**453,75**	**1.415,70**

[668] Kâtip, söz konusu avarız-hane toplamını 28 olarak vermiştir (A.Ş.S. Nu. 7: s. 21-22/b. 40).

Ek-20

Avarız ve Nüzul Bedeli Listesine Göre Süveyde Nahiyesi'nin Gerçek Hane Sayısı ve Tahminî Nüfusu

Köy	**A. Hane Toplamı**	**A. Hane Vergi Toplamı (Pare)**	**Gerçek Hane (x 15)**	**Köyün Tahmini Nüfusu**
Tüleyl-i Kuzh	1	410	15	46,80
Sünbariye	1,25	512,50	18,75	58,50
‘Alâ’eddîn	0,50	205	7,50	23,40
Kilisâcık	2,50	1.025	37,50	117
Tüleyl-i Türkmân	1,50	615	22,50	70,20
Sâylıca	2,50	1.025	37,50	117
Hâcı Habîblu	3	1.230	45	140,40
Hüseyinlü	1,50	615	22,50	70,20
Güzelburc	0,50	205	7,50	23,40
Bârbarûn	1,50	615	22,50	70.20
Saraycık ma‘a ‘Âkliyye	1,75	717,50	26,25	81,90
Mağâracık	0,50	205	7,50	23,40
Selderân	3	1.230	45	140,40
Zeytûniyye ma‘a mezâri‘ihâ	2	820	30	93,60
Yoğûnolûk	2	820	30	93,60
Cüdeyde	0,50	205	7,50	23,40
Mengûliyye	0,50	205	7,50	23,40
‘Aydiye	2,75	1.127,50	41,25	128,70
Mişrâkıye	0,50	205	7,50	23,40
Melend-har(a)bî	1	410	15	46,80
Karâksiyye	3	1.230	45	140,40
Mugîrûn/ Muğayrûn	1,25	512,50	18,75	58,50
Cerrâriye	0,25	102,50	3,75	11,70
Delîşerce	3	1.230	45	140,40
Dikmece	0,50	205	7,50	23,40
Toplam Köy 26	**38,25**[669]	**15.682,50**	**573,75**	**1.790,10**

[669] Kâtip, söz konusu avarız-hane toplamını 38 olarak vermiştir (A.Ş.S. Nu. 7: s. 21-22/b. 40). Dört nahiyenin toplam avarız-hane sayısı kâtip tarafından 175,25 olarak verilmiştir. Ancak tablolarda verilen değerler toplandığında 177 avarız-hane sonucu çıkmaktadır.

Ek-21

Avarız ve Nüzul Bedeli Listesine Göre Antakya Mahallelerinin Gerçek Hane Sayısı ve Tahminî Nüfusu

Mahalle[670]	**A. Hane Toplamı**	**A. Hane Vergi Toplamı (Akçe)**	**Gerçek Hane**[671] **(x 15)**	**Mahallenin Tahmini Nüfusu**[672]
Meydan	4	5.072	60	220,80
Dört Ayâk	10	12.680	150	552
Sekkâkîn	1,41	1.787,88	21,15	77,83
Tâbi‘-i Sofîlar	12,58	15.951,44	188,70	694,41
Sofîlar	17,25	21.873	258,75	952,20
Kanavât	5,75	7.291	86,25	317,40
Gaydûr	5,75	7.291	86,25	317,40
Uncılar	5,41	6.859,88	81,15	298,63
Debbûs	3,66	4.640,88	54,90	202,03
Şeyh Ali	4,08	5.173,44	61,20	225,21
Hammâre	3,75	4.755	56,25	207
Habîbü’n-Neccâr	23	29.164	345	1.269,60
Tût	26,41	33.487,88	396,15	1.457,83
Kantara	8,75	11.095	131,25	483
Sârı Mahmûd	5	6.340	75	276
Sâha	2,75	3.487	41,25	151,80
Şenbek	3,41	4.323,88	51,15	188,23
Mukbil	3	3.804	45	165,60
Câmi‘-i Kebîr	5,75	7.291	86,25	317,40
Mahsen	15	19.020	225	828
Günlük	4,41	5.591,88	66,15	243,43
Kastel	4,41	5.591,88	66,15	243,43
‘İmrân	4,75	6.023	71,25	262,20
Toplam Mahalle 23	**180,28**[673]	**228.595,04**[674]	**2.704.40**[675]	**9.951,43**[676]

[670] Tablodaki veriler hazırlanırken A.Ş.S. Nu. 7: s. 20/b. 39 numaralı belge göz önünde bulundurulmuştur. Söz konusu belgede tam avarız-hane, sülüs ve sümün avarız-haneleri de belirtilmiştir. Avarız-hane toplamı yapılırken sülüs için “0,33” ve sümün için “0,08” rakamları esas alınmıştır. Bunun yanı sıra belgede her bir avarız-haneye 10,50 kuruş 8 akçe isabet ettiği belirtilmektedir. Bu tabloda ise karışıklıklara yer vermemek için her bir kuruş 120 akçe olarak kabul edilmiş ve bir avarız-haneye düştüğü belirtilen 10,50 kuruş akçeye dönüştürülüp buna her haneden alınacağı belirtilen 8 akçe de eklendiğinde 1.268 akçe sonucu çıkmaktadır ki avarız-hane vergi toplamı sütununda bu değer belirtilecektir. Örneğin; Meydan Mahallesi’nde 4 avarız-hane bulunmakta olup avarız-hane vergi toplamı sütununa 4 avarız-hane, her bir haneden alınacak olan vergi miktarı yani 1.268 akçe ile çarpılıp toplam akçe miktarı olan 5.072 akçe yazılmıştır.

[671] Her bir gerçek haneye düşen vergi miktarını hesaplamak için avarız-hane vergi toplamı, bulunan gerçek haneye bölünerek hesaplanmıştır. Buna göre gerçek hane başına düşen toplam miktar 84.53 akçedir.

[672] Tahminî nüfusu bulmak için şehir merkezinde oturduğu tespit edilen her bir ailedeki ortalama birey sayısı olan 3,68 esas alınmıştır.

[673] Kâtibe göre toplamda 180,25 avarız-hane vardır. Ancak verilen değerler toplandığında 180,28 sonucu çıkmaktadır.

[674] Toplam kuruş, kâtip tarafından 1.904,50 kuruş 1,50 sümün başka bir deyişle 228.562,5 akçe olarak verilmiştir. Ancak yukarıda verilen değerler toplandığında 228.595,04 akçe çıkmaktadır.

[675] Kâtibin vermiş olduğu avarız-hane sayısı 15 olarak kabul edilen gerçek hane sayısı ile çarpıldığında elde edilen sonuç 2.703,75’tir. Verilen değerler toplandığında ise çıkan sonuç 2.704,40’tır. Böyle bir eksikliğin veya fazlalığın olmasının bir nedeninin; kâtibin, sülüs ve sümüne verdiği değerlerin bilinmeyişi olduğu düşünülmektedir.

[676] Verilen değerler toplandığında çıkan sonuç 9.951,43’tür. Ancak kâtibin vermiş olduğu avarız-hane toplamı gerçek hane sayısı kabul edilen 15 ile çarpılıp şehir merkezinde ikamet eden ailedeki ortalama kişi sayısı olarak tespit edilen 3,68 ile çarpıldığında çıkan sonuç 9.949,8’dir.

Ek-22

Salyane Listesine Göre Kusayr Nahiyesi'nin Gerçek Hane Sayısı ve Tahminî Nüfusu[677]

Köy	Sümün (S.) Hane Toplamı	S. Hane Vergi Toplamı (Kuruş)	Gerçek Hane[678] (x 15)	Nahiyenin Tahmini Nüfusu[679]
Mıkâbrûs	3	108,54	3,75	11,70
Babatorun	0,50	18,09	0,62	1,93
Deyr	1,50	54,27	1,87	5,83
Baksânûs	3,50	126,63	4,37	13,63
Fılıncâr	0,50	18,09	0,62	1,93
Mezra‘a-i Türkmân	2,50	90,45	3,12	9,73
Kefer‘âbil	2	72,36	2,50	7,80
Com	0,50	18,09	0,62	1,93
Sağriye	2	72,36	2,50	7,80
Garbeyâz	1,50	54,27	1,87	5,83
Fırfırî	0,50	18,09	0,62	1,93
Uskiyyât	1	36,18	1,25	3,90
Salkıya	1,50	54,27	1,87	5,83
Hâyno	1,50	54,27	1,87	5,83
Marsû	1,50	54,27	1,87	5,83
Mıshâno	3	108,54	3,75	11,70
Bâyra	0,50	18,09	0,62	1,93
Mağdele	3	108,54	3,75	11,70
Kişkinîd	2	72,36	2,50	7,80
Kalânûs	1,50	54,27	1,87	5,83
Tülliciyye/ Tûlîce	1	36,18	1,25	3,90
Râdûf	3	108,54	3,75	11,70
Betatîn	1	36,18	1,25	3,90

[677] Tablodaki veriler hazırlanırken A.Ş.S. Nu. 7: s. 24-25/b. 46 numaralı belge göz önünde bulundurulmuştur. Söz konusu belgede tam hane ve sümün haneleri de belirtilmiş ancak söz konusu hanelerin ne olduğu belirtilmediğinden birer sümün hane olarak kabul edileceklerdir. Belgeden anlaşıldığı kadarıyla her 12 sümün bir haneyi oluşturmaktadır. Sümün hane toplamı yapılırken belgede yazılan rakamlar her ne kadar ise yazıldığı gibi buraya aktarılmıştır. Bunun yanı sıra belgede geçen her bir haneden 434 kuruş 2 sümün tahsil olunacağı belirtilmiştir. Burada ise karışıklıklara yer vermemek için her bir tam haneye düştüğü belirtilen 434 kuruş pareye dönüştürülüp buna her tam haneden alınacağı belirtilen 2 sümün (bir sümün=5 pare x 2 sümün=10 pare) de eklendiğinde 17.370 pare sonucu çıkmaktadır. Buna göre sümün hane vergi toplamı sütununda bu değer öncelikle, her bir hanenin 12 sümünden oluştuğu saptandığından 12'ye bölünmüştür. Ardından çıkan 1.447,50 pare 40'a bölünerek çıkan 36,18 kuruşluk sonuç, asıl belgede olan sümün miktarı ile çarpılacaktır. Dolayısıyla bu işlem ile sümün haneye düşen vergi toplamı sonucuna ulaşılmıştır. Örneğin; Mıkâbrûs Köyü'nde 3 sümün hane olup bu değeri, bir sümün haneye düşen 36,18 kuruş ile çarpıp çıkan 108,54 kuruş yazılmıştır. Bu işlemler, salyane listesinde yer alan Altınözü, Cebel-i Akra‘ ve Süveyde nahiyeleri için de uygulanmış olup söz konusu nahiyelerin tabloları verilirken tekrara yer vermemek için yalnızca burada belirtilmesi uygun görülmüştür.

[678] Gerçek haneyi bulmak için öncelikle bir hanenin 12 sümünden oluştuğu bilindiğinden 12 sümün 15 gerçek hane sayısına bölünmüş ve sonuç olarak her bir sümün için çıkan değer, 1.25 gerçek hanedir. Listede belirtilen sümün, bu sonuç (1.25) ile çarpılarak gerçek hane sayısı tespit edilmeye çalışılmıştır. Bundan başka her bir gerçek haneye düşen vergi miktarını hesaplamak için sümün hane olarak kabul edilen haneye düşen vergi toplamı, bulunan gerçek haneye bölünerek hesaplanmıştır. Buna göre gerçek hane başına düşen toplam miktar 30,15 kuruştur. Bu işlemler, salyane listesinde yer alan Altınözü, Cebel-i Akra‘ ve Süveyde nahiyeleri için de uygulanmış olup söz konusu nahiyelerin tabloları verilirken tekrara yer vermemek için yalnızca burada belirtilmesi uygun görülmüştür.

[679] Tahminî nüfusu bulmak için köylerde oturduğu tespit edilen her bir ailedeki ortalama birey sayısı olan 3,12 esas alınmış ve buna göre hesaplama yapılmıştır. Köylerde ikamet eden iledeki ortalama birey sayısı olan 3,12 sayısı; Altınözü, Cebel-i Akra‘ ve Süveyde nahiyelerinde de kullanılmış olup tekrara yer vermemek için burada belirtilmesi uygun görülmüştür.

Ek-22

Salyane Listesine Göre Kusayr Nahiyesi'nin Gerçek Hane Sayısı ve Tahminî Nüfusu (Devamı)

Köy	**Sümün (S.) Hane Toplamı**	**S. Hane Vergi Toplamı (Kuruş)**	**Gerçek Hane (x 15)**	**Nahiyenin Tahmini Nüfusu**
Fâtikiye	3	108,54	3,75	11,70
Fânik	2,50	90,45	3,12	9,73
Kûrye	0,50	18,09	0,62	1,93
Cünte	2	72,36	2,50	7,80
Toplam Köy 27	**46,50 sümün**[680]	**1.682,37**	**58,05**[681]	**181,05**

[680] Bu değerler avarız ve nüzul listesinde yapılan hesaplamalarla kıyaslandığında hane sayısında % 94,73 oranında düşüş olmuştur ki bu durum aynı şekilde hem gerçek hane sayısında hem de tahminî nüfus hesaplamasında da bir düşüşün olduğu anlamına gelmektedir. Ancak salyane listesinin düzenlendiği tarih göz önüne alındığında; imdad-ı hazariyye'nin ilk taksiti için verilen tarihlerdir ki 25 Şubat 1762 – 1 Ağustos 1762 tarihleri arasındaki dönemi kapsamaktadır. Aynı tarihlerde avarız ve nüzul bedeli için hazırlanan listede ise sadece Kusayr Nahiyesi için belirtilen hane sayısı 73,50'dir. Söz konusu hane sayılarının bu şekilde birbirinden farklı olmalarının nedenlerinin önceden vergi ödeyenlerin söz konusu salyane listesine dâhil edilmemiş olması, muaf tutulanların dâhil edilmemesinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Bunların yanı sıra söz konusu listelerin (avarız ve nüzul bedeli ile salyane) nüfus hesaplamada kullanılmasının uygun olmadığı ancak yalnızca bölgenin (mahalle, nahiye, köy vs.) tahminî nüfusunu çıkarmak için kullanılabilirliğini belirtmek gerekir.

[681] Gerçek hane sayısı kabul edilen 15'in bir tam haneyi oluşturduğu tespit edilen 12 sümüne bölünmesinden 1,25 sonucu çıkmaktadır. Toplam 46,50 sümün hane miktarı, elde edilen 1,25 ile çarpıldığı zaman çıkan sonuç 58,12'dir. Tabloda çıkan sonuç 58,05 iken burada yapılan hesaplamada 58,12 çıkmasının nedeninin, hesaplama yapılırken virgülden sonra sadece iki rakamın esas alınmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Örneğin; Kûrye Köyü'nün 0,50 sümün hanesi, bir sümün haneye eşdeğer olan ve gerçek hane sayısı olarak elde edilen 1,25 ile çarpıldığında çıkan sonuç 0,625'tir. Ancak tabloda virgülden sonraki sayıların ikiden fazlasının karışıklığa yol açacağı düşünüldüğünden sadece virgülden sonraki iki rakam belirtilmiştir. Söz konusu işlem hem sümün hane vergi toplamı yapılırken hem de gerçek hanenin çarpımı ile elde edilen tahminî nüfus hesaplaması yapılırken de uygulanmıştır. Aynı problem ile Altınözü, Cebel-i Akra' ve Süveyde nahiyelerinin tabloları hazırlanırken de karşılaşılmış olup duruma göre fazlalık veya eksiklik belirtilmiştir.

Ek-23

Salyane Listesine Göre Altınözü Nahiyesi'nin Gerçek Hane Sayısı ve Tahminî Nüfusu[682]

Köy	Sümün (S.) Hane Toplamı	S. Hane Vergi Toplamı (Kuruş)	Gerçek Hane (x 15)	Nahiyenin Tahmini Nüfusu
Nârlîca	1	36,18	1,25	3,90
Telhabeş	1	36,18	1,25	3,90
Bohşîn	1	36,18	1,25	3,90
Basılka	1	36,18	1,25	3,90
Ermencü	1,50	54,27	1,87	5,83
Sûriye	3	108,54	3,75	11,70
Toprak-hisâr	1	36,18	1,25	3,90
Kûrd Mezra‘a	0,50	18,09	0,62	1,93
Mîrâs	1	36,18	1,25	3,90
Dânişmendlü	0,50	18,09	0,62	1,93
Alâkend	1	36,18	1,25	3,90
Kârsû	4	144,72	5	15,60
Tüleyl-i Şarkî	1	36,18	1,25	3,90
Ziyâret	0,50	18,09	0,62	1,93
Büyûkburc	2,50	90,45	3,12	9,73
Ferzele	0,50	18,09	0,62	1,93
‘Afsiye	1	36,18	1,25	3,90
Toplam Köy 17	**22 Sümün**	**795,96**	**27,47**[683]	**85,68**

[682] Tablodaki veriler hazırlanırken A.Ş.S. Nu. 7: s. 24-25/b. 46 numaralı belgeden faydalanılmıştır.

[683] Sümün toplamı 22’dir ki, bu sayı bir sümüne eşdeğer kabul edilen 1.25 ile çarpıldığında çıkan miktar 27,50’dir. Ancak burada virgülden sonra yalnızca iki rakam belirtildiğinden çıkan sonuç; 27,47’dir.

Ek-24

Salyane Listesine Göre Cebel-i Akra' Nahiyesi'nin Gerçek Hane Sayısı ve Tahminî Nüfusu[684]

Köy	**Sümün (S.) Hane Toplamı**	**S. Hane Vergi Toplamı (Kuruş)**	**Gerçek Hane (x 15)**	**Nahiyenin Tahmini Nüfusu**
Sunkûr	0,50	18,09	0,62	1,93
Cândır	0,50	18,09	0,62	1,93
Alâtâş	1	36,18	1,25	3,90
Cerdâkiye	1	36,18	1,25	3,90
Sofîlar	1,50	54,27	1,87	5,83
Kışlâk	1,50	54,27	1,87	5,83
Bezge	3	108,54	3,75	11,70
Kirekosî	1,50	54,27	1,87	5,83
Deyr-i Maşâta	0,50	18,09	0,62	1,93
Tenzerî/Tinzîrî	1	36,18	1,25	3,90
Dersûniyye	1	36,18	1,25	3,90
Şeyhköy	3,50	126,63	4,37	13,63
Hisârcık	1,50	54,27	1,87	5,83
Cidâliye	2	72,36	2,50	7,80
Kırkbicik	1	36,18	1,25	3,90
Harbî	0,50	18,09	0,62	1,93
Düveyr	3,50	126,63	4,37	13,63
Keseb	6	217,08	7,50	23,40
Hânsuma	1,50	54,27	1,87	5,83
Karye	3	108,54	3,75	11,70
Kandûn	1,50	54,27	1,87	5,83
Yeniceköy	1	36,18	1,25	3,90
Tumâma	1,50	54,27	1,87	5,83
Karsabûl	1	36,18	1,25	3,90
Bağdâdiye	1	36,18	1,25	3,90
İğerce	1	36,18	1,25	3,90
Toplam Köy 26	**42,50 Sümün**	**1.537,65**	**53,06**	**165,54**

[684] Tablodaki veriler hazırlanırken A.Ş.S. Nu. 7: s. 24-25/b. 46 numaralı belgeden faydalanılmıştır.

Ek-25

Salyane Listesine Göre Süveyde Nahiyesi'nin Gerçek Hane Sayısı ve Tahminî Nüfusu[685]

Köy	**Sümün (S.) Hane Toplamı**	**S. Hane Vergi Toplamı (Kuruş)**	**Gerçek Hane (x 15)**	**Nahiyenin Tahmini Nüfusu**
Tüleyl-i Türkmân	2	72,36	2,50	7,80
Selderân	3	108,54	3,75	11,70
Kilisâcik	4	144,72	5	15,60
Cüdeyde	1	36,18	1,25	3,90
Karaksiyye	3	108,54	3,75	11,70
Barbarûn	2	72,36	2,50	7,80
Yoğûnolûk	3,50	126,63	4,37	13,63
Hâcı Habîblu	3	108,54	3,75	11,70
Saylıca	1	36,18	1,25	3,90
‘Aydiyye	1,50	54,27	1,87	5,83
Sarâycık ma‘a ‘Âkliyye	2	72,36	2,50	7,80
Mışrâkıyye	3	108,54	3,75	11,70
Muğayrûn	5	180,90	6,25	19,50
Zeytûniyye ve mezâri‘ihâ	14	506,52	17,50	54,60
Kâbûsiye	3	108,54	3,75	11,70
Kabâharnûb	1	36,18	1,25	3,90
Mengûliyye	1,50	54,27	1,87	5,83
Gûzelburc	0,50	18,09	0,62	1,93
Melend-harabî	1	36,18	1.25	3,90
Araplu ma‘a Dikmece	1	36,18	1.25	3,90
Hüseyinlü	1	36,18	1.25	3,90
Na‘irlu	1,50	54,27	1,87	5,83
Toplam Köy 22	**58,50 Sümün**[686]	**2.116,53**	**73,10**	**228,05**

[685] Tablodaki veriler hazırlanırken A.Ş.S. Nu. 7: s. 24-25/b. 46 numaralı belgeden faydalanılmıştır.
[686] Kâtip tarafından yapılan hesap toplamı “*yalnız dört hâne dokuz sümündür*” şeklinde belirtmiştir.

Ek-26

Antakya Şehir Merkezindeki Esnaf (Salyane) Listesine Göre Gerçek Hane Sayısı ve Tahminî Nüfusu

Esnaf Adı	**1. Taksit[687]**	**2. Taksit[688]**
Bakkal	29	29
Kavukçu, Kürkçü, Yorgancı, Hallaç	25	25
Saraç	7	7
Kazancı ve Kalaycı	27	27
Semerci	13	13
Demirci	37	37
Bez Hanı Esnafı	7	7
Nakîb Hanı Esnafı	19	19
İpekçi	5	5
Yükçü/ Hamal	7	7
Çıkrıkçı	15	15
Keçeci ve Külahçı	4	4
Boyacı	16	16
Katırcı	2	2
Marangoz/ Dülger	47	47
Kasap	33	33
Ekmekçi	68	68
Kaşşâş[689] Esnafı	13	13
Attar/ Aktar	14	14
Çubukçu Esnafı	4	4
Çanak, Çömlekçi vs.	13	13
Şerbetçi ve Sucu	5	5
Üzüm vs. Sıkıcı	4	4
Künefeci, Simitçi, Leblebici ve Helvacı	15	15
Basmacı	9	9
Nalbant	12	12
Derici	40	40
Berber	25	25
Mimar	36	36
Kılıççı	9	9
Terzi	16	16
Hamamcı	18	18
Değirmenci	10	10

[687] H. 1176 yılı için Antakya şehrinden imdad-ı hazariyyenin toplanması iki taksit halinde gerçekleşmiştir. Buna göre birinci taksit için belirlenen tarihler 1 Muharrem 1176 (23 Temmuz 1762)'dan 1 Şaban 1176 (15 Şubat 1763) tarihine kadar olan dönemi kapsarken ikinci taksit için tayin olunan tarihler; 1 Şaban 1176 (15 Şubat 1763)'dan 1 Muharrem 1177 (12 Temmuz 1763) arası olan dönemdir. Birinci taksitin, şehir merkezinde bulunan birer esnaf grubuna mensup olduğu anlaşılan 1.120 nefer ile işsiz 30 nefer olmak üzere toplamda 1.150 neferden tahsil olunacağı kaydedilmiştir. Ulema, ayan, fukara vekilleri ile köy yöneticileri ve diğer ileri gelenler tarafından belirlenen toplam miktar 12.156 kuruş 35 pare olup şehre 6.078 kuruşun isabet ettiği ve her neferin 5 kuruş, 11 pare, 2 akçe ödeyeceği belirtilmiştir (A.Ş.S. Nu. 7: s. 27/b. 51).

[688] Listede belirtilen esnaf ile işsiz neferlerin toplamı aynı şekilde ikinci taksitin toplanmasında da ortaya çıkmaktadır (A.Ş.S. Nu. 7: s. 70-71/b. 123). İkinci taksitte, yine söz konusu görevliler tarafından önceden eksik kalan miktarlar ile birlikte imdad-ı hazariyyenin ikinci taksiti ve diğer masraflar için toplam miktarın 18.332 kuruş olduğu, yarısının (9,166 kuruş) şehre isabet ettiği, ehl-i şer' ile birlikte herkes tarafından seçilen esamiye 2.167,50 kuruş düştüğü, "ale'l-umûm" vermek üzere 500 nefere 3,50 kuruştan toplamda 1.750 kuruş isabet ettiği ve listede yer alan her bir neferin de 4,50 kuruş, 3 pare ödeyeceği belirtilmiştir.

[689] Kaşşaş; hasır için saz (ot) satan, ot toplayan anlamında kullanılmıştır (Rifat Özdemir, *Antakya Esnaf Teşkilâtı (1709-1860*), Mustafa Kemal Üniversitesi Yayınları, Antakya 2002, s. 51).

Ek-26

Antakya Şehir Merkezindeki Esnaf (Salyane) Listesine Göre Gerçek Hane Sayısı ve Tahminî Nüfusu (Devamı)

Esnaf Adı	**1. Taksit**	**2. Taksit**
Oturakçı	10	10
Çulhacı	290	290
Arpacı	4	4
Pamukçu	6	6
Ayakkabıcı	104	104
Bostancı	60	60
Kuyumcu	15	15
Merhum Cillî/ Celî Efendi Avlusu Neferleri	12	12
Keçi kılından çul vs. yapan/ satan (mutaf)	15	15
Toplam Nefer 1.120		**1.120**
İşsiz Neferlerin Bulunduğu Mahalle Adı	**Adedi**	**Adedi**
Kanavat Mahallesi'nde	4	4
Sarı Mahmûd Mahallesi'nde	2	2
Dört Ayak Mahallesi'nde	5	5
Sâha Mahallesi'nde	2	2
Tâbi'-i Sofular Mahallesi'nde	2	2
Sofular Mahallesi'nde	3	3
Mahsen ma'a Bölük	9	9
Gûncât Mahallesi'nde	2	2
Sarımiyye Mahallesi'nde	1	1
Toplam nefer 1.150		**1.150**

Ek-27

Avarız ve Nüzul Listeleri ile Salyane Listesindeki Verilere Göre Mahalle/ Köy, Sümün/ Avarız-hane, Toplam Kuruş, Gerçek Hane ve Toplam Tahminî Nüfusun Karşılaştırılması[690]

/	Antakya Şehir Merkezi					Kusayr Nahiyesi				
	Toplam Mahalle Sayısı	**Toplam Sümün (s.)/ Avarız-hane (a.h.)**	**Toplam Miktar (Kuruş)**	**Toplam Gerçek Hane**	**Toplam Tahminî Nüfus**	**Toplam Köy Sayısı**	**Toplam Sümün (s.)/ Avarız-hane (a.h.)**	**Toplam Miktar (Kuruş)**	**Toplam Gerçek Hane**	**Toplam Tahminî Nüfus**
Avarız-Nüzul	23	a.h. 180,25	1.904,50 kuruş, 1,50 s.	2.703,75	9.951,43	34	a.h. 73,50	753,37	1.102,50	3.439,80
Salyane	-	1.150[691]	6.078	1.150	4.232	27	s. 46,50	1.682,37	58,05	181,05
/	**Süveyde Nahiyesi**					**Cebel-i Akra Nahiyesi**				
	Toplam Köy Sayısı	**Toplam Sümün (s.)/ Avarız-hane (a.h.)**	**Toplam Miktar (Kuruş)**	**Toplam Gerçek Hane**	**Toplam Tahminî Nüfus**	**Toplam Köy Sayısı**	**Toplam Sümün (s.)/ Avarız-hane (a.h.)**	**Toplam Miktar (Kuruş)**	**Toplam Gerçek Hane**	**Toplam Tahminî Nüfus**
Avarız-Nüzul	26	a.h. 38	392,06	573,75	1.790,10	26	a.h. 28	310,06	453,75	1.415,70
Salyane	22	s. 58,50	2.116,53	73,10	228,05	26	s. 42,50	1.537,65	53,06	165,54
/	**Altınözü Nahiyesi**									
	Toplam Köy Sayısı	**Toplam Sümün (s.)/ Avarız-hane (a.h.)**	**Toplam Miktar (Kuruş)**	**Toplam Gerçek Hane**	**Toplam Tahminî Nüfus**					
Avarız-Nüzul	22	a.h. 35,75	358,75	525	1.638					
Salyane	17	s. 22	795,96	27,50	85,68					

[690] Faydalanılan belgeler şuradadır: A.Ş.S. Nu. 7: s. 20/b. 39; s. 21-22/b. 40; s. 24-25/b. 46.

[691] İmdad-ı hazariye için hazırlanan esnaf listesinden (A.Ş.S. Nu. 7: s. 27/b. 51) faydalanılmış olup burada toplam nefer (1.150) belirtilmiştir. Söz konusu liste, avarız ve nüzul için hazırlanan listelerle aynı döneme başka bir deyişle H. 1176 yılının birinci taksiti için düzenlenen listedir. Belirtilen neferlerin her birinin birer evi olduğu düşünülerek nüfus hesaplaması yapılmıştır.

Ek-28

Avarız ve Nüzul Listesindeki (23 Temmuz 1762) Avarız-hane Sayılarına Göre Nüfusun Dağılımı[692]

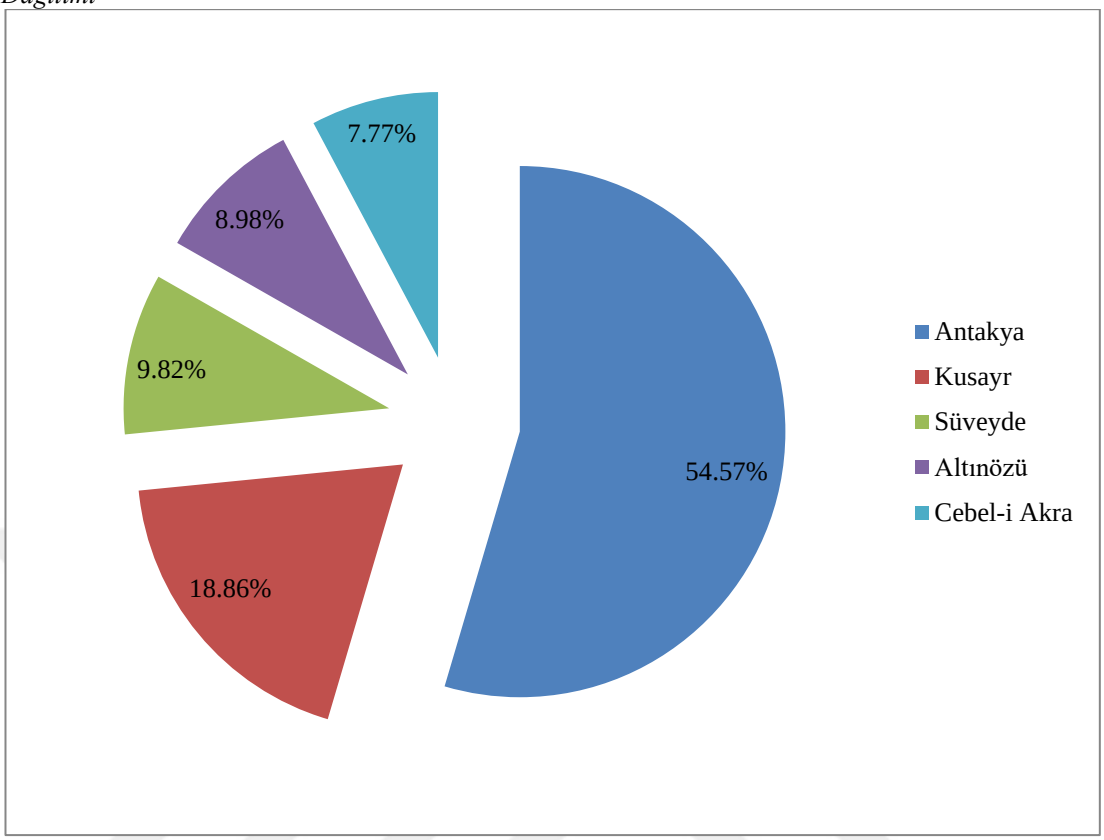

[692] Söz konusu grafik hazırlanırken 23 Temmuz 1762 tarihlerine ait A.Ş.S. Nu. 7: s. 20/b. 39; s. 21-22/b. 40 numaralı belgelerden istifade edilmiştir. Söz konusu grafik yalnızca avarız-haneler esas alınıp bulunulan yere (kırsal kesim ve merkeze) göre aile hesaplaması yapılarak hazırlanmış ve muaf nüfus dâhil edilmemiştir. Şehir merkezinde 9.951 kişi, Kusayr'da 3.440 kişi, Süveyde'de 1.790 kişi, Altınözü'nde 1.638 kişi ve Cebel-i Akra'da 1.416 kişi ki toplamda 18.235 kişi bulunmuştur. Belirtmek gerekir ki bu hesaplamalardan elde edilen 18.235 kişilik nüfus tahminî bir nüfustur.

Ek-29

Salyane Listesindeki Verilere Göre (23 Temmuz 1762-12 Temmuz 1763) Nüfusun Dağılımı[693]

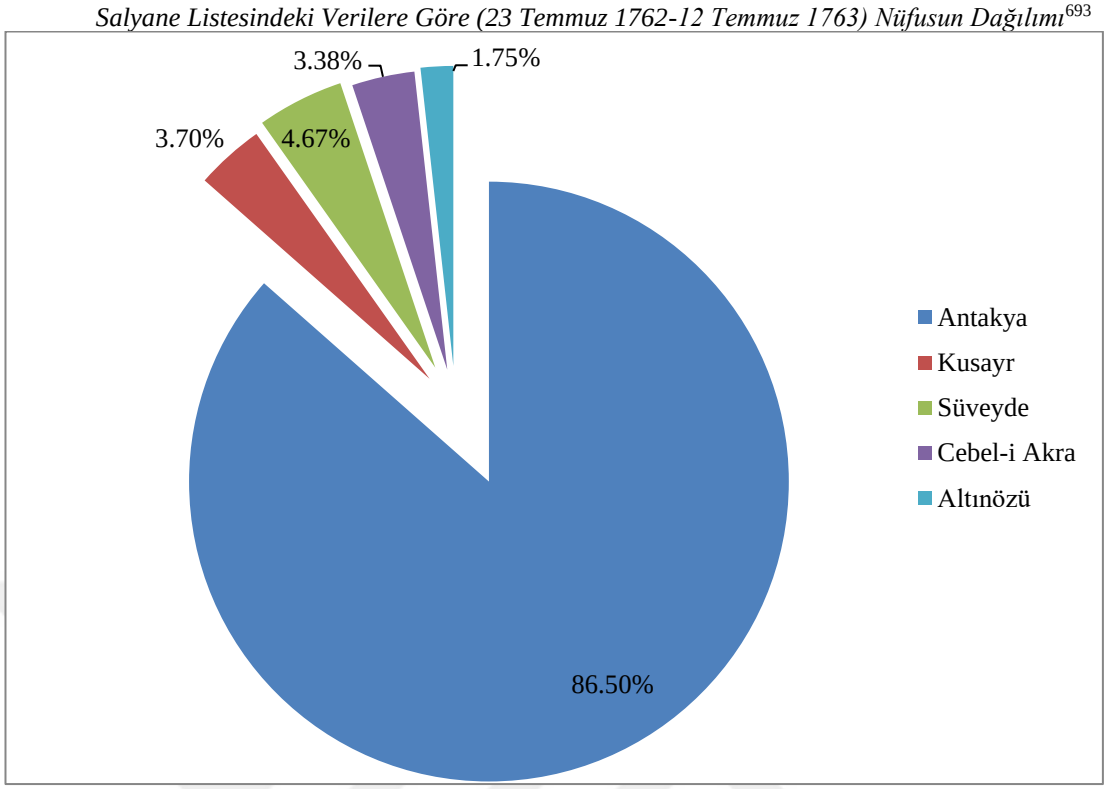

[693] Avarız ve nüzul bedelinin toplanmasına dair hazırlanan listelerden yukarıda faydalanılmıştır. Aynı tarihlerde düzenlenen salyane listesi tablolaştırılmış ve burada grafik olarak gösterilmeye gayret edilmiştir. Şehir merkezinin nüfusunu tespit etmek için H. 1177 yılına ait olan belgeden (A.Ş.S. Nu. 7: s. 134/b. 220) değil de H. 1176 yılına ait iki esnaf listesi karşılaştırılmış (A.Ş.S. Nu. 7: s. 27/b. 51; s. 70-71/b. 123), ikisinde bulunan esnaf adları ile miktarları aynı olduğundan avarız ve nüzul listesinin düzenlendiği tarihe daha yakın olan birinci listeden faydalanılmıştır (A.Ş.S. Nu. 7: s. 27/b. 51). Nahiyelerdeki nüfusu tespit etmek için kullanılan belge şuradadır: A.Ş.S. Nu. 7: s. 24-25/b. 46. Şehir merkezinde ikamet eden neferlerin her birinin bir ailesi olduğu kabul edilmiş ve şehir merkezinde ikamet eden ailelerdeki tahminî ortalama birey sayısı olan 3,68 ile çarpılmış ve toplamda 4.232 birey tespit edilmiştir. Nahiyelerde ikamet eden ailelerdeki tahminî ortalama birey sayısı 3,12'dir. Nahiyelerin salyane listesinde belirtilen sümün değerleri gerçek haneye dönüştürülerek tahminî nüfus elde edilmiştir. Buna göre Kusayr Nahiyesi'nde 181,05; Süveyde Nahiyesi'nde 228,05; Cebel-i Akra Nahiyesi'nde 165,54; Altınözü Nahiyesi'nde 85,68 kişi tespit edilmiştir. Bu sayılar toplandığında sonuç 4.892,32 kişi olur. Avarız ve nüzul listesindeki verilere göre ulaşılan tahminî sonuç 18.235 kişi iken salyane listesinde yalnızca yaklaşık 4.893 kişidir. Yüzde hesaplaması yapıldığında ise aynı tarihlerde düzenlenen bu iki listeden salyane listesine göre nüfus % 73,17 oranında düşerken avarız listesine göre nüfusun % 73,17 oranında arttığı görülmektedir. Aynı yıl ve aynı ay içerisinde düzenlenen bu iki listede bu kadar düşük / yüksek rakamların nedenlerinin; söz konusu listeler hazırlanırken muaf tutulanlar ile önceden ödeme yapanların hesaba dâhil edilmedikleri düşünülmektedir. Bunların yanı sıra söz konusu listelerin vergi toplanması amacıyla düzenlendikleri dolayısıyla bu listelerin nüfus kapsamında kullanılmasının neticesinde ne tür veriler elde edileceğini göstermesi açısından önemlidir.

Ek-30

7 Numaralı Antakya Şer'iyye Sicili'ndeki Numaralı İlk Üç Belge[694]

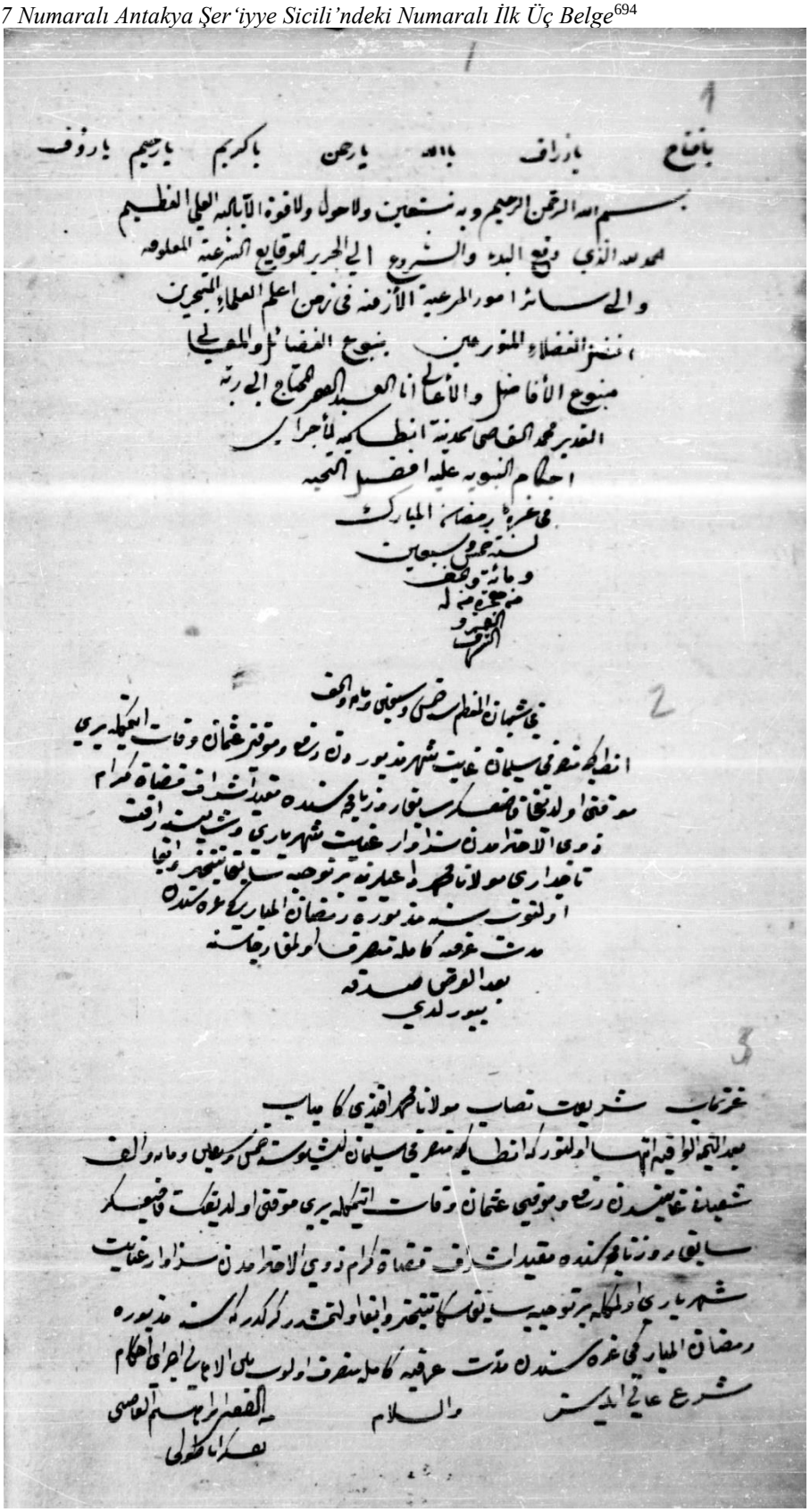

[694] Birinci belge hüccet türünde olup sicilin dibâce kısmıdır. İkincisi tayin konusu ile ilgili bir tezkiredir. Üçüncüsü ise yine tayin konusu olup bir mürâsele türünde bir belgedir. Belgelerin transkripsiyonu için Bkz.: s. 79-80.

(BOŞ SAYFA)